ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

ΜΝΗΜΕΙΑ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΣΤΟΡΙΑ

B II

Α. Ι. Β. Δ.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

90/

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΑΡΙΘ. ΕΙΣΑΓ. 90
ΕΙΔ. ΑΡΙΘ. Περ. 47

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΝΗΜΕΙΑ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΙΙ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

1937

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΡΧΕΙΟΥ Ι. Ε. ΔΙΚΑΙΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΝΗΜΕΙΑ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΙΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
1937

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
ΑΡΧΕΙΩΝ Ι. Ε. ΔΙΚΑΙΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ Β.—ΤΕΥΧΟΣ ΙΙ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΡΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΘΕΣΠΙΣΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΚΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ
1281–1385

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Μ. ΘΕΟΤΟΚΗ

1937

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΘΗΝΑΙ.—ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ„ ΜΑΪΣΝΕΡ & ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ.—1868

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Τίτλοι	α΄-γ΄
Πίναξ τῶν Περιεχομένων	ε΄
Ψευδότιτλος	ζ΄
1.— Liber XXVI	3
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	14
2.— Liber XXVII	16
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	46
3.— Liber XXVIII	49
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	65
4.— Liber XXIX	67
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	82
5.— Liber XXX	84
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	102
6.— Liber XXXI	103
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	119
7.— Liber XXXII	122
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	127
8.— Liber XXXIII	129
Συμειώσεις καὶ Σχόλια	156
9.— Liber XXXIV	158
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	190
10.— Liber XXXV	191
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	—
11.— Liber XXXVI	209
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	214
12.— Liber XXXVII	216
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	232
13.— Liber XXXVIII	234
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	266
14.— Liber XXXIX	269
Σημειώσεις καὶ Σχόλια	282
ΣΗΜΕΙΩΜΑ	284
Διόρθωσις - Παροράματα	284
Εὑρετήριον ἀλφαβητικόν. Τόπων κλ.	285

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Μ. ΘΕΟΤΟΚΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΡΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΘΕΣΠΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΚΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

1281-1385

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ: ΤΟΜΟΣ Β'—ΤΕΥΧΟΣ ΙΙ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ACTA ET DECRETA
CONSILIJ ROGATORUM VENETIARUM
RES CRETICAS ILLUSTRANTIA
1293 – 1385

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΡΧΕΙΟΥ Ι. Ε. ΔΙΚΑΙΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

LIBER XXVI.

1350–1354

1

F°1 r **Ἐπὶ κτηματικῆς διαφορᾶς, ὑφισταμένης μεταξὺ τῶν ταμιῶν τῆς κοινότητος Χάνδακος καὶ τοῦ Νικολάου Σαγρέδου, ποτὲ Λαυρεντίου, ἐκ Χάνδακος ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν εὐγενῶν, Μάρκου Γραδενίγου καὶ Μιχαὴλ Κορνάρου ἐκ Χάνδακος. Οἱ ταμίαι τῆς κοινότητος καὶ ὁ Σαγρέδος ἀνέφερον, ὅτι τὸ διεκδικούμενον κτῆμα, τὸ ὁποῖον κατέχει εἰς μίσθωσιν ὁ Νικόλαος Σαγρέδος ἀντὶ τριακοσίων εἴκοσι πέντε ὑπερπύρων εὑρίσκεται εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου Σκαλάβι, τὸ ὁποῖον εἶναι ἰδιοκτησία τῆς κοινότητος. Τὸ κτῆμα τοῦτο οἱ ἀντίδικοι ἠθέλησαν νὰ καταλάβωσι προφασιζόμενοι ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ τιμάριόν των.**

Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἔγραψεν ὁ Δόγης καὶ οἱ σύμβουλοί του, ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ὤφειλε νὰ διεκπεραιωθῇ ἀποδιδομένης δικαιοσύνης. Εἰς τὰς διαταγὰς ταύτας ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης ἀπήντησαν, ὅτι ἡ ἀπόφασις περὶ διανομῆς, ἡ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Παύλου Κουερίνη (1222-24) ἤθελε δοθῇ πρὸς ἐκτέλεσιν. Ἀλλ' ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι προκειμένου νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως εὑρέθησαν εἰς ἀντιγνωμίαν, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ὑπῆρξε δυνατὸν νὰ κοινοποιηθῇ. Κατ' ἀκολουθίαν ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη τῶν εὐγενῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐχρημάτισαν ρέκτορες ἐν Κρήτῃ καὶ οἵτινες ἀπεφάνθησαν τὰ ἑξῆς: Ἡ ὑπόθεσις νὰ συζητηθῇ ἐκ νέου, λαμβάνοντος μέρος εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ μέλλοντος νὰ κατέλθῃ εἰς Κρήτην συμβούλου, ἐὰν δὲ καὶ ἡ γνώμη τούτου δὲν ἤθελεν εἶσθαι σύμφωνος πρὸς τὴν γνώμην ἑνὸς τοὐλάχιστον τῶν ἄλλων, τότε ἡ ὑπόθεσις μεθ' ὅλων τῶν γνωματεύσεων νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν Βενετίας, ἔνθα συνερχομένων ἑξήκοντα ἢ πλειόνων γερουσιαστῶν, νὰ ληφθῇ ἀπόφασις κατὰ πλειοψηφίαν, ἥτις ἔσεται τελεσίδικος καὶ κατ' ἀκολουθίαν σεβαστὴ παρ' ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων μερῶν. Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως εἰς τὰ ἀνώτερα δικαστήρια τῆς κυριαρχίας ἤθελε παραμείνη ἐν ἰσχύι δι' ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους. 1350, Μαρτίου 23.

2

F°12 r **Εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ στόλου τῆς ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης, ὅπως ἐξοπλίσωσι κάτεργον, προκαταβάλλοντες εἰς τὸ πλήρωμα τὸν κεκανονισμένον μισθὸν δύο μηνῶν. Ἐπὶ τοῦ κατέργου τούτου νὰ ἐπιβιβασθῶσι 12 βαλλιστάριοι ἢ τοξόται.**

Ὡσαύτως διατάσσεται καὶ ὁ βάϊλος Εὐβοίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τὰ δύο ταῦτα κάτεργα μεθ' ἑνὸς ἐκ τῶν τοῦ στόλου τῆς Ἀδριατικῆς νὰ ἐνισχύσωσι τὰ πέντε κάτεργα τῆς ἑνώσεως.

Αἱ δαπάναι τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν δύο τούτων κατέργων προβλέπονται διὰ τῆς ἐπιβολῆς φορολογίας ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ Εὐξείνου, διά τε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγήν.

Ἡ ἐπιβαλλομένη φορολογία συνίσταται εἰς δουκάτον ἓν δι' ἕκαστον δέμα καὶ 5 % ἐπὶ τῶν μεταφερομένων χρημάτων.

3

Fº 13to Ἐξουσιοδοτεῖται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι, ὅπως διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν ἀνωτέρω κατέργων, δαπανήσωσιν ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ ταμείου σίτου. Τὰ χρήματα ταῦτα θέλουσιν ἐπιστραφῆ ἐκ τῶν εἰσπραχθησομένων φόρων. 1350, Ἀπριλίου 6.

4

Fº 14to Δίδεται παράτασις προθεσμίας ἐπιστροφῆς τῶν ἐμπορικῶν κατέργων Κρήτης, Εὐβοίας καὶ Θεσσαλονίκης μέχρι τέλους Μαΐου ἀντὶ Ἀπριλίου. 1350, Ἀπριλίου 11.

5

Παραχωρεῖται χάρις εἰς τὸν Ὁμομπόνον Γρίτην νὰ συνεισφέρῃ τὸν ἵππον τῆς τιμαριωτικῆς ὑποχρεώσεώς του εἰς τὸν ρέκτορα Ρεθύμνου ἀντὶ εἰς τὸν τῶν Χανίων. 1350, Μαΐου 7.

Fº 25r Millesimo trecentesimo L, die VII Maij.

Capta. Quod fiat gratia Homobono Griti civi nostro habitatori Canee, qui habet duas seruentarias in corpore cuiusdam caualarie posite sub districtu Rethimni, de quibus ipse tenetur ostendere guarnitionem pro bono equo rectori Canee, quod pro comodo et alleuiatione ipsius sicut ostendebat guarnitionem predictam rectori Canee, ita a modo teneatur ipsam ostendere rectori Rethimi cum hac condictione quod teneatur facere omnes factiones pecunie, quas facere tenentur illi, qui similiter guarnitionem ostendunt in Canea.

6

Fº 26r Ἀποστέλλεται εἰς Κρήτην κάτεργον τῆς χωρητικότητος τῶν κατέργων τῆς Ἀδριατικῆς, συμφώνως πρὸς τὴν αἴτησιν τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης, ἐξωπλισμένον καθ' ὅλα. 1350, Μαΐου 20.

7

Ἐκλογὴ ἐπιτροπῆς πρὸς ἔλεγχον τῶν οἰκονομικῶν διαχειρίσεων τῶν ρεκτόρων Κρήτης καὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ λιμένος Χάνδακος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Νικολάου Πριούλη (1339-1341), κατ' ἀκολουθίαν καταγγελιῶν ἐπὶ καταχρήσεων. 1350, Μαΐου 25.

Fº 27r Millesimo trecentesimo L, die XXV Madij.

Capta. Cum plures littere uenerint pro diuersis negocijs a nostris rectoribus Candide et alijs rectoribus insule Crete et eciam quoniam super introitibus et expensis communis Candide et super facto portus Candide requiritur omnino prouisio; uadit pars quod elligand tres sapientes per electionem in isto consilio

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

qui conferent cum rectoribus qui ibi fuerint tam super litteras predictas quam super facto portus et super facto introictuum et expensarum communis Candide examinando ab introictu regiminis ser Nicolai Priolis citra et super omnibus alijs que spectarent ab bonum statum et conseruacionem insule Crete et honorem nostrum examinant et dent nobis suum consilium in scriptis cum quo uenietur huc et fiet sicut uidebitur, et quilibet corum possit ponere partem et habent terminum expediendi se per totum mensem sequentem et nichilhominus si antea fuerint expediti antea uenientur ad consilium et uocetur consilium omni uice sub pena soldorum decem pro dictis factis et possint accipi de omni loco exceptis procuratoribus, patronis judicibus consulibus non accipiendo ultra I pro officio.

8

Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη τοῦ πρεσβυτέρου, Ματθαῖον καὶ Γεώργιον νὰ μεταφέρωσιν εἰς Βενετίαν τὸν σῖτον αὐτῶν προερχόμενον ἐκ τῶν μεριδίων $^1/_3$ καὶ κανισκεύσεων, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ὡς οἱ ἄλλοι τιμαριοῦχοι. 1350, Ἰουλίου 24.

F°40r Millesimo trecentesimo L, die XXIIII Julij.

Capta. Quod Mapheus et Georgius Calergi fratres filij quondam egregii uiri Alexij Calergi maioris fidelis nostri, possint facere conduci Venetias frumentum eorum quod recipiunt in insula Crete de terzaria et donicalibus cum condicionibus, cum quibus feudatis nostris deinde similiter est concessum.

9

Πρὸς ἀποφυγὴν βραδύτητος διὰ τὴν μεταφορὰν δορῶν, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ βλάψῃ ταύτας, ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς φορτωτὰς ἐμπόρους Κρήτης, νὰ φορτώσωσι ταύτας ἐπὶ τῆς νηοπομπῆς τῆς μεταφερούσης διπυρίτην, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ καταβληθῶσι τὰ ναῦλα. 1350, Σεπτεμβρίου 20.

F°45r Millesimo trecentesimo L, die XX Septembris.

Cum mercatores Crete habent griseos super nostris galeis, que si discaricarent in Chorono uel Mothono, maximum damnum eisdem mercatoribus proueniret, maxime si dicti grisei de mense Octubris uel Nouembris, quibus temporibus expediuntur, non reperientur in Creta, concedatur eis sicut petunt quod dictos suos griseos possint portare seu mittere in Cretam a Corono uel Mothono cum presenti nauigio, cum quo portatur biscotum, uel cum alio nauigio disarmato, soluentibus mercatoribus nabulum galearum super quibus forent scripti grisei ac si cum eis delati fuissent et cum condicione quod castellani Choroni et Mothoni in recessu ipsorum grisorum. Et ducha et consiliarij Crete in accessu illuc diligenter inquiri et uideri faciant ballas grisorum et aliter, ita quod aliud quam grisi non defferantur illuc. Et quod grisei sic portati non extrahantur de insula Crete pro deferendo alio, sicut dictum est de alijs mercatoribus.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

10

Fo 48to Ὡς ἀναφέρει ἡ χήρα τοῦ Λέοντος Καλλέργη Θεοδώρα, ὁ πατὴρ αὐτῆς Κῶστας Καψοκαλύβης καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Μαρία, ἀδελφὴ τῆς Θεοδώρας, ἐζήτησαν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτάς, ὅπως καλλιεργήσωσι τιμάριον (σερβενταρίαν) καὶ τὰ ἐξαρτήματα αὐτοῦ κείμενον ἐν τῷ χωρίῳ Περσέγα (in la Persega) τῆς νήσου Κρήτης, ἄνευ ἐκτιμήσεως τοῦ ὀφειλομένου νὰ καταβληθῇ μισθώματος ἢ τῆς ἀξίας τῆς πωλήσεως. Τὸ τιμάριον τοῦτο συμπεριελήφθη εἰς τὴν δήμευσιν τὴν ὁποίαν ἐνήργησαν, κατὰ τῆς εἰρημένης Μαρίας, διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως οἱ προνοηταί, οἱ ὁποῖοι ἐκτάκτως εἶχον ἀποσταλῆ εἰς Κρήτην. Ἀποθανόντος τοῦ Κῶστα Καψοκαλύβη ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐνήργησε νὰ ἐκδοθῇ ἀπόφασις ἐξασφαλίσεως τῆς προικός της, ἀλλ' οἱ ρέκτορες ἠρνήθησαν νὰ ἐκτελέσωσι τὴν ἀπόφασιν διατεινόμενοι, ὅτι μεταξὺ τῶν δημευθέντων κτημάτων συμπεριελήφθη καὶ ἡ ἐν λόγῳ σερβενταρία. Ὁ δὲ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης, εἰς οὓς ὑπεβλήθη ἡ αἴτησις, ἀπήντησαν, ὅτι μελετήσαντες τὴν ἀπόφασιν εἶδον ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν μαρτύρων ἦσαν Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι κατέθεσαν συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς Καψοκαλύβη, καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ ἀπόφασις δέον νὰ ἀκυρωθῇ καὶ νὰ προσκληθῶσι νέοι μάρτυρες ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων νὰ ἐκδοθῇ δικαία ἀπόφασις. Ἡ Γερουσία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὰς ὑποδείξεις τῆς διοικήσεως Κρήτης θεσπίζει, ὅπως ἡ ὑπόθεσις λυθῇ συμφώνως πρὸς ταύτας. 1350, Νοεμβρίου 22.

11

Fo 56r Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Νικόλαον Τζάνε, μεταβαίνοντα ρέκτορα Χανίων νὰ ἐπιβῇ ἑνὸς τῶν ἀναχωρούντων κατέργων μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν ἡμερησίας χρήσεως αὐτοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του καὶ νὰ ἀποβιβασθῇ εἰς Χάνδακα ἢ εἰς ἄλλον λιμένα τῆς Κρήτης ἔνθα ἤθελε καταπλεύσῃ μὴ ἐμποδιζομένου κατ' ἐλάχιστον τοῦ πλοῦ. 1351, Ἀπριλίου 21.

12

Fo 57r Ἐπίσης εἰς τὸν εὐγενῆ Πέτρον Γεώργιον (Τζώρτζη) ρέκτορα Σητείας.
Ἐπίσης εἰς τὸν εὐγενῆ Νικόλαον Κονταρίνην ρέκτορα Ρεθύμνου.
Ἐπίσης εἰς τὸν εὐγενῆ Ἀνδρέαν Βενιέρην ρέκτορα Σητείας. 1351, Ἀπριλίου 29.

13

Ἡ γενομένη ἀπελευθέρωσις τῶν ξένων δουλοπαροίκων, τῶν ἐλθόντων νὰ κατοικήσωσιν ἐν Κρήτῃ μεταξὺ τῶν δύο σκαλωμάτων ἐπὶ μίαν διετίαν, ἐπέτυχε πλήρως. Ἕνεκα τούτου παρατείνεται ἐπὶ δύο ἀκόμη ἔτη. 1351, Ἰουνίου 18.

Fo 62to Millesimo trecentesimo LI, die XVIII Junij.

Capta. Quod franchisia alias data uillanis forinsecis uenientibus habitandum in insulam Crete infra duas scalas in locis subiectis nostro communi pro duobus annis bene et utiliter responderit, prout ducha et consiliarij deinde nobis scribunt, elongetur usque ad alios duos annoş proxime secuturos a die proclamationis fiende per ducham et consiliarios antedictos et eius consilium, tunc duche Crete per nos directe enotatur.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

14

Περὶ παροχῆς ἀδείας γάμου ὑπὸ τοῦ Πάπα εἰς ἐξαδέλφους τετάρτου βαθμοῦ.

F°76r Ὁ Μᾶρκος Γραδενῖγος ἐκ Κρήτης, ποτὲ Λεονάρδου, ἐκδίδει εἰς γάμον τὴν ἀνεψιάν του Ἰακωβίνην Φραδέλλου μετὰ τοῦ Πέτρου Γραδενίγου, τοῦ ποτὲ Ἀντωνίου. Προκύπτει ὅτι αὕτη ἦτο ἐξαδέλφη τῆς Κατερίνας Πανταλέοντος, ποτὲ συζύγου τοῦ ἐν λόγῳ Πέτρου. 1351, Δεκεμβρίου 7.

15

F°91to Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς εὐγενεῖς Ἰωάννην Βενέδεικτον καὶ Δονάτον Γριώνην συμβούλους Κρήτης, ὅπως ἐπιβῶσιν οἵου δήποτε πλοίου τῆς κοινότητος ἐξωπλισμένου ἢ μὴ καὶ μεταβαίνοντος εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν καὶ τόσων ὑπηρετῶν ὅσων ἐπετράπη εἰς ἄλλους ρέκτορας τὸ παρελθὸν ἔτος, χωρὶς ὅμως νὰ ἐμποδισθῇ τὸ ταξείδιον αὐτῶν. 1352, Ἀπριλίου 18.

16

F°92r Συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 θεσπίσματος τοῦ παρόντος βιβλίου. Ὁ Νικόλαος Σαγρέδος ὑποβάλλει αἴτησιν, ἐν ᾗ ἀναφέρει, ὅτι τῷ 1348 κατὰ τὴν 8 Φεβρουαρίου ἐξεδόθη ἀπόφασις ὑπὸ τοῦ τότε δουκὸς Κρήτης Μαρίνου Γριμάνη καὶ τῶν συμβούλων ὑπὲρ τῆς κοινότητος καὶ τοῦ Νικολάου Σαγρέδου, διὰ τὴν διανομὴν τῶν κτημάτων τοῦ χωρίου Σκαλάβι, ἀνήκοντος εἰς τὴν κοινότητα καὶ τῆς περιοχῆς τῶν κτημάτων τοῦ τιμαρίου τοῦ Μάρκου Γραδενίγου καὶ Μιχαὴλ Κορνάρου. Προκειμένου νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπόφασις αὕτη, ὁ τότε δοὺξ Μαρῖνος Γριμάνης καὶ οἱ σύμβουλοι Μᾶρκος Δαμολίνος καὶ Μαρῖνος Μοροζίνης εἶχον ἰδίαν γνώμην ἕκαστος ἑπομένως ἀνεφύη τριγνωμία, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὁποίας ἡ ἀπόφασις ἐφεσηβλήθη ἐνώπιον τῆς κυριαρχίας, ἥτις διέταξεν ὅπως ὁ εὐγενὴς Δονάτος Γριώνης, τότε μέλλων νὰ μεταβῇ σύμβουλος ἐν Κρήτῃ, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὰς γνώμας τῶν ἐπανελθόντων τέως ρεκτόρων, λάβῃ ἀπόφασιν συμφωνοῦσαν πρὸς τὴν γνώμην τοῦ ἑνὸς τοὐλάχιστον τῶν ἐν Κρήτῃ μελῶν τῆς διοικήσεως πρὸς τὴν ὁποίαν ἤθελε συνταχθῇ. Ἀλλ' ὁ Γριώνης οὗτος δὲν μετέβη ἐγκαίρως εἰς Κρήτην τὰ δὲ γνωματεύσαντα μέλη τῆς διοικήσεως εἶχον ἤδη ἀναχωρήσει, ἀντικατασταθέντα ὑπὸ τῶν διαδόχων των. Ἕνεκα τούτου ἡ ὑπόθεσις παρέμεινεν ἐκκρεμὴς πρὸς μεγίστην ζημίαν τοῦ εἰρημένου Νικολάου Σαγρέδου, ὅστις κατεῖχεν εἰς μίσθωσιν τὸ χωρίον Σκαλάβι, καταβάλλων εἰς τὴν κοινότητα τὸ ἐτήσιον μίσθωμα ἐξ ὑπερπύρων τριακοσίων εἴκοσι πέντε, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολαυῆς. Ἐζήτησε λοιπὸν νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὸν Δονάτον Γριώνην καὶ εἰς δύο ἐκ τῶν ταμιῶν, ὅπως ἀποφασίσωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως, συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον. Ἐὰν δὲ καὶ πάλιν δὲν ἤθελον εὑρεθῇ σύμφωνοι καὶ ἕκαστος εἶχεν ἰδίαν γνώμην, τότε ὤφειλε νὰ ἀνατεθῇ εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ κατέλθωσιν ἐν Κρήτῃ δοῦκα καὶ συμβούλους, οἵτινες, ἀφ' οὗ ἤθελον μελετήσῃ τὴν ὑπόθεσιν νὰ ἀποφασίσωσιν, ὁ δὲ Δονάτος Γριώνης νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεκπεραίωσιν τῆς ὑποθέσεως.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αἰτήσεως ταύτης ἡ Γερουσία διέταξε τὸν Δονάτον Γριώνην καὶ τὸν Ἰωάννην Βενέδεικτον, ὅπως μεθ' ἑνὸς τῶν καμεραρίων μελετήσωσι τὴν ἀπόφασιν καὶ ἀποφανθῶσι κατὰ πλειοψηφίαν, ἐὰν δὲ δὲν ἤθελον συμφωνήσῃ ἡ ὑπόθεσις νὰ ἀποσταλῇ εἰς Βενετίαν, ὅπως ληφθῇ ἀπόφασις κατὰ πλειοψηφίαν ὑπὸ τῆς Γερουσίας. 1352, Ἀπριλίου 28.

17

Ἔγκρισις πιστώσεως δουκάτων 150 πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ παλατίου Κρήτης. 1352, Αὐγούστου 17.

F°96to Millesimo trecentesimo LII, die XVII Augusti. 1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Capta. Quia dicitur quod palacium Crete est ita diruptum et devastatum quod nisi subito reperietur, opportebit post modum fieri duplo maiores expense. Uadit pars quod concedatur duche et consiliarijs ituris, quod possint expendere in reparatione palacij predicti usque ducatos centum quinquaginta, uel inde infra.

18

Διαφορὰ μεταξὺ Λαυρεντίου Δανδόλου καὶ τῶν κατοίκων Κλαδισοῦ διὰ τὴν ἐπίσχεσιν τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ Κλαδισοῦ ἐκ τῶν κτημάτων τοῦ Δανδόλου ὑπὸ τῶν προηγουμένων παροχθίων. 1352, Σεπτεμβρίου 15.

F° 98r Millesimo trecentesimo LII, die XV Septembris.

Capta. Quod rectori eiusque successoribus in favorem ser Laurentij Dandulo scribatur in hac forma. Pro parte uiri nobilis Laurentij Dandulo ciuis nostri nuper fuit expositum coram nobis quod ipse tenet ad affictum a communi terram uocatam Cladiso, et quod illos qui tenent ab eo territorium opportet habere aquam pro potu suo et animalium, ac etiam pro aliquibus uiridarijs nuperime factis que redundant in magnam utilitatem terre nostre Canee. Sed illi de cha Zancharolo et alij habentes superiora territoria nituntur quandoque retinere aquam del Cladiso, que tempore estivo multum exsicatur, pro qua quidem retentione et impedimento ipse Laurentius grande damnum consequitur cum habitoribus suis, tam pro zardinis que deuastantur, quam pro animalibus et personis non habentibus unde libant. Et sic non reperitur qui uelit conducere ipsum territorium ad affictum in manifestum preiudicium civis nostri et etiam communis cuius est terra predicta. Et licet alias conquestus fuisset de hoc coram nobile uiro Petro Georgio precessore uestro. Qui precepit eisdem detentoribus sub certa pena ut aquam predictam discurrere permitterent, tamen hoc non uidetur sufficere, quia post recessum eius processerunt ad similem nouitatem et ante quam possit consequi jus suum transeunt aliqui dies, in quibus sentitur damnum predictum. Quare pro parte sua nobis extitit supplicatum, ut superinde dignaremur de opportuno remedio prouidere, unde habentes supplicationem prefatam fore iustam, fidelitati uestre scribimus et mandamus quod audire debeatis suprascriptum Laurencium Dandulo et alios pretendentes jus in aqua predicta, et si inueneritis aquam ipsam indebite detineri precipere debeatis retentoribus ut illam permittant absque retentione uel impedimento aliquo facere cursum suum, imponentes eis penam resarciendi et emendandi damnum quod pro ipso impedimento sentiretur, uel aliam penam, sicut uobis uidelitur, dummodo sit ita sufficiens quod meta illius retentionem uel nouitatem predictam ulterius facere non presumant.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

19

Ἡ Γερουσία ἐπανέρχεται ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 16 θεσπισμάτων τοῦ παρόντος βιβλίου, δίδουσα προθεσμίαν δύο μηνῶν, ὅπως διεκπεραιωθῇ ἡ ὑπόθεσις ὅπως δήποτε, ἔστω καὶ ἐρήμην.

Ἐπισυνάπτεται ἡ αἴτησις, εἰς ἣν περιλαμβάνεται τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως. 1353, Μαρτίου 7.

F°108to Millesimo trecentesimo LIII, die VII Martij. 1

Capta. Cum ducali dominio fuisset porecta quedam petitio infrescripti tenoris consultum et terminatum fuit, quod scribatur duche et consiliarijs Crete de hac petitione nobis porecta et quod dent inde statum noticiam illis duobus camerarijs qui protulerunt sententiam cum ser Donato Grioni nec non parti adverse et allijs quos factum tangeret, mandantes eis quod ueniant uel mittant commissionem ad plenum ad defendendum uel substinendum jura sua cum nauigijs que inde recedeant infra duos menses post preceptum factum. Et nichilhominus scribatur eciam duche et consiliarijs Crete quod si haberent aliqua jura in hoc facientia pro communi illa mittant faciendo notum predictis, quod si non uenerint uel miseunt ut est dictum procedetur in facto eorum absentia non obstante, sicut secundum justitiam, procedi debuerit et si consilium etc.

Tenor autem suprascripte petitionis talis est. Ducali benignitati eiusque honorabili et sapienti consilio cum omni reuerentia exponit uir nobilis Michael Cornario ciuis et fidelis uester suo proprio nomine ac uirtute commissionis quam habet a nobili uiro ser Marco Gradonico. Quod sicut notorium est progenitores eorum et ipsi iam, ex VIII annis elapsis tenuerunt et possiderunt pacifice et quiete absque alicuius contradictione casalle de Canneti et sancti Johannis Scalini tamquam rem que ad ipsos eorumque progenitores legitime et juridice spectauit et pertinuit lungissimo tempore preterito, ac presentialiter pertinet atque spectat tam per formam concessionis in arengo publico celebrate, quam per diuisionem sexteriorum Crete facte per olim nobilem uirum ser Paulum Querino tunc ducham Crete in millesimo ducentesimo uigesimo tercio.

Nouissime autem dum ser Nicolaus Sacreto apportasset duche et consiliarijs Crete quasdam ducales litteras per quas satis comprendi potest, quod ducalis intentionis nunquam fuerit, quod diminuerentur in aliquo jura ciuium uestrorum, nobiles uiri ser Donatus Grioni tunc consiliarius Crete et ser Petrus Contareno ac ser Marcus Michael camerarij Crete super negotio ita antiquissimo et tam arduo et ponderoso et de quo duche et rectores qui fuerunt per tempora in Creta magne et notabilis auctoritatis conscientie nunquam se impedire uoluerunt, maxime cernentes longissimam possessionem predictam, et cetera jura uestrorum ciuium predictorum processerunt ex abrupte, et absque illa existimatione

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

quam tantum negotium exigebat ad sentenciam in predictorum ser Marci Gradonico et ser Michaelis Cornario grauissimum et intollerabile dampnum ac preiudicium manifestum. Que quidem sententia sicut clare hostendi poterit est expresse contra formam concessionis prefate in publica concione firmate, de qua se impedire non protuerunt et contra diuisionem sexteriorum ac catasticorum Crete. Quare cum ipsi ciues uestri sentiant se ab ipsa sententia minus legitime lata indebite agrauatos supplicant reuerenter suprascriptus Michael Cornario suo et nomine suprascripto quatenus considerantes labores et expensas, quas ipsi ciues uestri substinuerunt et substinent tam in dicta questione, quam in uia quam fecit dictus ser Michael Venetias ob causam predictam. Et quas fieri opporteret si dictus ser Michael deberet expectare reditum suprascriptorum duorum camerariorum, dignemini per grossam subuentionem Excellentie Uestre uelut in casu simili fieri consueuit, eisdem concedere quod per dominos auditores sententiarum possint audiri super sententia suprascripta, non obstante absentia predictorum duorum camerariorum, uel quia questio suprascripta est de confinibus locorum qui de jure debent subici oculis, quia aliter cognosci non possunt, dignemini negotium seu questionem huiusmodi committere cognoscendam et terminandam per dominos ducham et consiliarios qui nunc sunt in Creta, coram quibus quelibet pars producere debeat omnes scripturas et jura sua, nam cum sint presentes in loco litigij poterunt confines oculata fide uidere, et questionem ipsam sine debito terminare obseruando formam concessionis predicte, postea cum iam dicti ser Marcus Gradonico et ser Michael Cornario plenissime confidant in summa justitia Excellentie Uestre, que dictos ciues uestros in suis juribus conseruauit. Supplicant dignemini sicut seruatur etiam in casu simili in insula Crete ordinare quod non spolientur possessione predicta in qua tanto tempore progenitores sui et ipsi fuerunt et sunt. quia offerunt se paratos prestare cautionem seu plezariam ydoneam de fructibus restituendis in omni casu, quo reperiretur ipsos justitiam non habere, nam si casalia predicta exirent de manibus suis disperderentur et totaliter in desolationem irent in maximum dampnum eorum.

20

Fo 113to Διατάσσεται ὁ ρέκτωρ Σητείας καὶ οἱ μέλλοντες νὰ μεταβῶσιν, ὅπως ἐπιτρέψωσιν εἰς τὸν εὐγενῆ Φίλιππον υἱὸν τοῦ Δονάτου Δανδόλου κάτοικον Χάνδακος νὰ ἐξαγάγῃ ἐτησίως ἐκ τῶν κτημάτων του, τὰ ὁποῖα ἐκληρονόμησε παρὰ τῶν προγόνων του, σίτου σταρὰ 65 καὶ κριθῆς σταρὰ 45, καθὼς καὶ ἄλλα ὅσπρια ἐλεύθερα παντὸς δασμοῦ. 1353, Ἀπριλίου 29.

21

Ἐξουσιοδοτοῦνται ὅπως κατά πλειοψηφίαν ὁ Δόγης, οἱ σύμβουλοι καὶ ὁ καπετᾶνος ἐν Βενετίᾳ, ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης ἐν Κρήτῃ, οἱ ρέκτορες Χανίων, Ρεθύμνου καὶ Σητείας παραχωρῶσι

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ προνόμιον τῆς Βενετικῆς ὑπηκοότητος, εἰς ἐκείνους οἵτινες ἤθελον ἔλθη νὰ κατοικήσωσιν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων Χάνδακος, Χανίων, Ρεθύμνου καὶ Σητείας πρὸς ὄφελος τῶν μερῶν τούτων, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν Ἰουδαίων. Οἱ οὕτω γενόμενοι ὑπήκοοι Βενετοὶ μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ἐγκαθιστάμενοι αὐτόθι θὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὰ βάρη καὶ τὰς ἀγγαρείας πραγματικὰς καὶ προσωπικάς, ὡς οἱ ἄλλοι Βενετοί, οἵτινες κατῴκουν ἐκεῖ, ὑποσχόμενοι εἰλικρινῆ καὶ ἀκραιφνῆ πίστιν δι' ὅρκου, ἀνανεουμένου ὑπὸ τῶν ρεκτόρων ἀνὰ διετίαν. Οὗτοι θέλουσιν ἀπολαμβάνει πασῶν τῶν ἐλευθεριῶν, προνομίων καὶ εὐεργετημάτων, ὅσων ἀπολαύουσιν οἱ πολῖται. Ἐὰν δὲ ἐντὸς δεκαετίας ἤθελον ἀπομακρυνθῆ μεταβαίνοντες νὰ κατοικήσωσιν ἀλλαχοῦ, ἀπόλλυσι τὸ προνόμιον τῆς ὑπηκοότητος, οὐχὶ δὲ μετὰ δεκαετίαν. 1353, Ἰουνίου 21.

Fo 117r Millesimo trecentesimo LIII, die XXI Junij. 1

Capta. Quod pro bono et augumento insule nostre Crete et ut possit reduci ac populari ad honorem et bonum nostrum ordinetur, quod dominus consiliarij et capitaneus uel maior pars in Venetijs, seu ducha et consiliarij Crete presentes et futuri in terra nostra Candide habeant libertatem per maiorem partem eorum, rector Canee presens et futuri in loco suo, rector Rethimi presens et futuri in loco suo et rector Sithie presens et futuri in loco suo, recipiendi et faciendi Venetos et ciues nostros omnes illos qui nunc habitant uel uenirent in posterum habitatum intra ciuitatem Candide seu burgos, et intra Caneam seu burgum, et intra castrum Rethimi et Sithie et burgos dictarum terrarum nostrarum, illos uidelicet, qui sibi uel maiori parti uideretur pro honore nostri dominij et bono dictorum nostrorum locorum, non intelligendo in hoc Judeos. Qui sic facti Veneti si cum suis familijs habitauerint ibi subeuntes onera et factiones reales et personales sicut facient alij nostri Veneti qui ibi erunt et jurantes nobis ueram et puram fidelitatem, quam rectores deinde singulis duobus annis faciant renouare, gaudeant omnibus libertatibus priuilegijs et beneficijs intra et extra quibus gaudent alij ciues nostri, ita tamen quod si recederent infra decennium et irent cum suis familijs habitatum alio sint extra citadinanciam, set si a decennio supra ibi habitauerint quandocumque recedant sint nichilhominus ciues nostri. Et ista libertas duche et consiliariorum et rectorum predictorum duret per x annos proxime futuros, in fine quorum poterit prouideri utum amplius elongari debeat siue non, set duret nichilhominus donec fuerit reuocatum. 22

Θέσπισμα πραγματευόμενον τὸν θάνατον τοῦ εὐγενοῦς Ἰωάννου Δελφίνου, ὡς πρὸς τὰς ἀνακρίσεις καὶ ἄλλας ἐνεργείας, προσκλήσεως μαρτύρων οἵας δήποτε κοινωνικῆς τάξεως. 1353, Νοεμβρίου 21.

Fo 125to Millesimo trecentesimo LIII, die XXI Nouembris. 1

Si uidetur uobis per ea que dicta et lecta sunt quod omnes proclamationes et absoluciones facte tam per ser Petrum Gradonico ducham Crete quam per ser

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Johannem Benedicto consiliarium eius et ser Johannem Baffo camerarium Crete super facto mortis ser Johannis Delphino debeant cassari et anichillari cum omnibus suis exemplis et sequutis et dependentibus ex eis exceptis omnibus attestationibus et scripturis productis et acceptis, seu que produci uel accipi possent uel uellent in fauorem communis et dictis et deffensionibus depositis in scriptis per suprascriptos inculpatos dum erant carcerati et dictis testium productorum per predictos qui remaneant in statu et condictione quibus essent, si dicte proclamationes facte fuissent cum ordine. Et si aliqui testes forent dati in notis per aliquos uel aliquem predictorum qui nec fuissent accepti, debeant accipi si uidebitur duche Crete et eius consiliarijs uel maiori parti eorum intelligendo quod dicta testium accepta, uidelicet qui forent principales aut propinqui uel serui, siue sclaui uel famuli, siue uillani principalium, aut alij qui de jure non deberent admitti sit nullus uigor ualoris uel roboris. Et quod committatur duche Crete et eius consiliarijs, quod in factis predictis procedant et faciant, sicut eis uel maiori eorum parti uidebitur esse iustum seruatis que superius dicta sunt.

23

Ἀνακοινοῦται ἡ ἀπόφασις περὶ ἀκυρώσεως τῆς ἀποφάσεως ὑπὲρ Νικολάου Σαγρέδου καὶ τῆς κοινότητος ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν 40, ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν ἀριθμῶν 1, 16, 19. 1353, Δεκεμβρίου 6.

F° 125^to^ Millesimo trecentesimo LIII, die VI Decembris.

Capta. Cum quedam sententia executionis olim lata per ser Donatum Grioni tunc consiliarium Crete et camerarium qui tunc erant, in fauorem communis et ser Nicolaum Sacreto qui tenet casale Schalaui ad affictum a communi contra ser Marcum Gradonico et ser Michaelem Cornario de Candida, fuerit per consilium de XL reuocata, reuertentibus partibus in statu primo. Et iustum sit et conueniens ut dictum factum expedite cognoscatur pro jure communis et specialium personarum; uadit pars quod scribatur efficaciter duche et consiliarijs Crete quod quam cicius esse potest examinando jura communis et specialium personarum debeant in dicto facto cognoscere et terminare quod cognouerint esse justum, dando expeditionem negotio, ita quod rationes communis discernantur a rationibus specialium personarum, rescribendo nobis quicquid fecerint superinde.

24

Ὁ κάτοικος Χανίων καὶ τιμαριοῦχος Μάρκος Βενιέρης τοῦ ποτὲ εὐγενοῦς Βαρθολομαίου ἀνέφερε τὰ ἑξῆς:

Ὅτε τὰ Κύθηρα ἐκυριαρχοῦντο ὑπὸ εὐγενοῦς Ἕλληνος ἐπιζήσαντος τῶν τριῶν εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Αὐτοκράτωρ εἶχε παραχωρήσει τὴν νῆσον, συνέπεσε τυχαίως νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νῆσον ὁ Βαρθολομαῖος Βενιέρης πατήρ του, ὁ ὁποῖος συνδεθεὶς μετὰ τοῦ κυριάρχου τῆς νήσου, προῆλθεν εἰς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διαπραγματεύσεις, ὅπως δοθῇ εἰς αὐτὸν ἡ νῆσος, παρέχων τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἤθελε λάβη ὡς σύζυγον τὴν θυγατέρα τούτου, προσποιηθεὶς τὸν ἄγαμον. Ἐπανελθὼν ἐκ Κρήτης μετά τινας προετοιμασίας ἔλαβε τὴν νῆσον παρὰ τοῦ Ἕλληνος κυριάρχου καὶ τὴν θυγατέρα του ὡς σύζυγον. Ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἐγεννήθη ὁ ἀναφερόμενος Μᾶρκος. Ἐν τοσούτῳ ὅμως περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ εὐγενοῦς Ἕλληνος καὶ τῆς θυγατρός του, ὅτι ὁ Βαρθολομαῖος οὗτος ἦτο ἔγγαμος, τότε δὲ ἡ θυγάτηρ δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ παραμείνῃ μετ' αὐτοῦ, θεωρήσασα ἑαυτὴν ὡς ἐξαπατηθεῖσαν. Παρὰ ταῦτα ὁ Βαρθολομαῖος οὗτος καὶ ὁ ἀδελφός του Νικόλαος καὶ πάντες οἱ συγγενεῖς του ἔθεσαν τὸν Μᾶρκον ἐν ἴσῃ μοίρᾳ μετὰ τῶν ἄλλων τέκνων τοῦ Βαρθολομαίου καὶ διένειμον τὴν περιουσίαν ἐξ ἴσου, τὸ μερίδιόν του ἐκ τῆς ὁποίας κρατεῖ καὶ διαχειρίζεται καὶ συνεισφέρει τὰς τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις ἐξ ἴσου μετὰ τῶν ἄλλων. Ὡς ὑπήκοος ὑπῆρξε πάντοτε πιστὸς καὶ ἕτοιμος εἰς τὰς διαταγὰς τῆς κυριαρχίας ἰδιαιτέρως δὲ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Βάρδα Καλλέργη καὶ τοῦ Καψοκαλύβη καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις. Διὰ τὰς ὑπηρεσίας του ταύτας οἱ ρέκτορες προέτεινον νὰ ἐγγραφῇ μέλος τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Χανίων καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τῶν τιμητικῶν διακρίσεων καὶ ὀφφικίων, πρὸ πάντων καθ' ὅσον πλεῖστοι εὐγενεῖς μὴ νόμιμοι ἐνεγράφησαν ὡς μέλη τοῦ συμβουλίου τούτου. Ἐφ' ᾧ ἀποφασίζεται, ὅπως ὁ Μᾶρκος Βενιέρης ἕνεκα τῶν πρὸς τὴν Βενετίαν ὑπηρεσιῶν του, ἐγγραφῇ μέλος τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Χανίων, ὡς οἱ ἄλλοι τιμαριοῦχοι καὶ νὰ δύναται νὰ κατέχῃ ὀφφίκια καὶ νὰ τῷ ἀπονέμωνται προνόμια, ὡς εἰς ἄλλους τιμαριούχους. 1353, Δεκεμβρίου 17.

F°127r Millesimo trecentesimo LIII, die XVII Decembris. 1

Capta. Cum Marcus Uenerio habitator et pheudatus noster Canee filius quondam uiri nobilis Bartholomei Uenerio de Creta ciuis et fidelis noster exposuerit coram nobis quod dum insula Cederici teneretur per tres nobiles grecos, quibus eam Imperator concesserat et recedentibus duobus ex eis remansisset in unum, accidit quod dictus Bartholomeus pater suus casualiter ueniens ad ipsam insulam, contracta familiaritate cum domino ipsius insule fuit in uerbis cum eo de habendo dictam insulam, dando eidem spem, quod acciperet filiam suam in uxorem, fingens se uxorem aliam non habere. Et dum redisset Candidam, facto quodam apparatu redijt et accepit dictam insulam accepta filia dicti nobilis greci sub nomine uxoris, et cum ea stetit uelut uir per aliquod tempus in quo tempore genuit dictum Marcum Uenerio. Set peruento ad noticiam dicti nobilis et filie quod ipse Bartholomeus habebat aliam uxorem, statim recessit nec unquam amplius uoluit esse secum, reputans se deceptam. Uerum ipse Bartholomeus et frater eius ser Nicolaus et omnes sui ipsum Marcum semper tractauerunt et tractabant equaliter cum alijs filijs dicti Bartholomei indifferenter et in bonis suis remansit equalis cum alijs pro parte eum contingente, quam hodie tenet et seruit et facit seruiri milicias suas, sicut alij fratres sui et cum persona et hauere suo semper fideliter fuit dispositus ad omnes honores et mandata nostra ac rectorum nostrorum tam tempore nobilis uiri ser Berthucij Grimani tunc rectoris Canee in guerra Uarde Calergi, ubi de hauere et persona laudabiliter se ges-

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

sit quam tempore nobilium uirorum ser Pauli Lauredani, tunc rectoris ibidem et ser Justiniani Justiniani prouisori, in guerra Capsocaliui, quod in multis alijs casibus; et prefati nobiles et alij quamplures ipsum de magna fidelitate et bona dispositione in omnibus honoribus nostri dominij plurimum recomendant. Cumque quamplures ex rectoribus nostris a se permisissent quod fuisset de consilio Canee et quod potuisset habere de officijs et beneficijs deinde sicut alij, maxime quia ut dicitur plures alij non legittimi similiter sunt de ipsis consilijs, tamen sperans semper de gratia nostra elegerit potius id obtinere a ducali dominio; uadit pars quod dictus Marcus Uenerio propter merita sua possit esse de consilio Canee sicut alij pheudati deinde et quod possit habere de officijs et beneficijs sicut ceteri pheudati nostri iam dicti. Et si consilium etc.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα διορισμοὺς παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

1. 16. 19. 23. Ἐνδιαφέρουσα ὑπόθεσις κτηματικῆς διαφορᾶς, παρατιθεμένη ἐν ἐκτάσει πρὸς κατανόησιν τῆς πολυπλόκου διαδικασίας, ἥτις ἀπῃτεῖτο πολλάκις ἕνεκα τῆς ἐπὶ βραχὺ διάστημα θητείας τῶν ρεκτόρων.

7. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὁ διατασσόμενος ἔλεγχος, εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς τελευταίας δεκαετίας.

18. Λίαν ἐπίσης ἐνδιαφέρον ζήτημα, ἀπὸ ἀπόψεως δικαίου, τὸ ζήτημα τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων καὶ τῆς λήψεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν παροχθίων.

Οἱ τιμαριωτικοὶ θεσμοὶ ἀνεγνώριζον κυριότητα ὄχι μόνον τῶν πηγῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ρεόντων ὑδάτων, ἤτοι τιμαριοῦχος χωρὶς νὰ εἶναι κύριος τῆς πηγῆς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιῇ τὰ ρέοντα ὕδατα, ἔστω καὶ ἂν προηγοῦντο τῶν κτημάτων του κτήματα, ἄλλων τὰ ὁποῖα διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατεδικάζοντο εἰς ξηρασίαν, ἐν ᾧ θὰ ἠδύναντο εὐχερῶς νὰ ἀρδεύωνται. Ἠμπόδιζε δηλονότι οἷον δήποτε νὰ ἀρδεύσῃ.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀντιτιθέμενον εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου ἐφηρμόζετο καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ τιμαριωτικὸν σύστημα εὑρίσκετο ἐν ἰσχύϊ. Ἐν Ἑπτανήσῳ ἐφηρμόσθη μέχρις ἐσχάτων ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν τιμαρίων τῷ 1894, ὅτε οἱ παρόχθιοι στερούμενοι τοῦ εὐεργετήματος τοῦ ρέοντος ὕδατος, πραξικοπηματικῶς ἐχρησιμοποίησαν τὰ ρέοντα ὕδατα, στερήσαντες οὕτω ὡς προηγούμενοι τὸν ἀπὸ τῆς Βενετοκρατίας ἕλκοντα τὴν κυριότητα παρόχθιον. Τὰ Ἑλληνικὰ δικαστήρια ἐδικαίωσαν τοὺς παροχθίους μὴ λαβόντες ὑπ' ὄψει τοὺς τίτλους κυριότητος τῆς Βενετοκρα-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τίας. Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ἀποδίδεται εἰς τὸν Δάνδολον τὸ δικαίωμα τῆς ἀρδεύσεως τῶν κτημάτων του, ἐμποδιζομένης εἰς τοὺς προηγουμένους τῆς ἀρδεύσεως.

21. Τὸ θέσπισμα τοῦτο ἐψηφίσθη καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου δικαστηρίου τῶν 40 αὐθημερόν. Ἴσχυε δὲ ὄχι μόνον διὰ τὴν Κρήτην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν Μεθώνην, Κορώνην καὶ Εὔβοιαν. Βλέπε Commemoriali Liber V Fo 3[1]. Regesti dei Commemoriali Predelli. Tomo II. σ. 215. No 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΡΧΕΙΟΥ Ι. Ε. ΔΙΚΑΙΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXVII.

1354–1357

1

Fo 3to Ἐπανέρχεται ἡ Γερουσία ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Νικολάου Σαγρέδου καὶ Μάρκου Γραδενίγου καὶ Νικολάου Κορνάρου, ἐπὶ τῆς διαφορᾶς διὰ τὴν κυριότητα τοῦ χωρίου Σκαλάβι, ὡς ἐν τοῖς ἀριθμοῖς 1, 16, 19 καὶ 23 τοῦ Liber XXVI. Διὰ τοῦ θεσπίσματος τούτου ἐπισπεύδεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἄλλοτε δουκὸς Κρήτης Παύλου Κουερίνη (1222-1224) περὶ διανομῆς καὶ ὑποδεικνύεται ὁ τρόπος πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος. 1354, Ἰουλίου 15.

2

Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς Βενιέρη τῶν Κυθήρων κατόπιν ἐπιμόνου παρακλήσεως αὐτῶν, νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ Κρήτης σῖτον σταρὰ χίλια πρὸς χρῆσιν τῶν κατοίκων Κυθήρων. 1354, Ἰουλίου 29.

Fo 4r Millesimo trecentesimo LIIII, die XXVIIII Julij.

Capta. Cum pro parte Nicolai Uenerio quondam ser Gabrielis, Marci Uenerio quondam Petri, Titi et Theodorelli Uenerio fratrum quondam Bartholomei et Dominici Uenerio quondam Marci, et Marci Uenerio habitatoris Candide, qui se dicunt seu appellant dominatores insule Cederici fidelium nostrornm nobis fuerit instantissime supplicatum, quatenus dignaremur eis concedere de gratia speciali, quod de tota insula Crete undecumque eis fuerit maior comodum possint et liceat eis extrahere quolibet anno usque ad quantitatem II milia staria frumenti et conducere ad predictam insulam Cederici pro subuencione ipsius insule et non pro aliqua alia causa quousque dicta insula fuerit sub dominio domus predictorum; uadit pars quod fiat gratia predictis iuxta formam litterarum alias concessarum tempore dominij possendi extrahere staria mille tantum furmenti. Que gratia duret ad beneplacitum dominacionis Ducalis.

3

Συνιστῶνται δύο ὀφφίκια ταμιῶν ἐν Σητείᾳ. 1354, Ἰουλίου 30.

Fo 20to Millesimo trecentesimo LIIII, die penultimo Julij.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Capta. Quod pro bono et utilitate nostri communis in Sithia constituantur et fiant duo camerarij de illis deinde qui eligantur continue per rectorem ueterem et nouum, et habeant pro sua prouisione et labore yperpera XII in anno pro quolibet, qui simul cum rectore nostro teneantur et debeant exigere omnes introytus nostri communis, et scribere ordinate in duobus quaternis, quorum quilibet ipsorum habeat unum et rector unum alium in concordia omnes introytus predictos ut raciones semper clare uideri possint. Et fiat una capsella in qua ponatur tota pecunia introytuum predictorum, que habeant claues tres, quarum unam habeat rector, et unam quilibet ipsorum camerariorum et dicta capsella remanere debeat apud rectorem predictum. Et ut raciones communis semper appareant ardenter, unus ipsorum quaternorum mitti debeat huc officialibus nostris racionum sicut per alios nostros rectores seruatur et in rebus alijs pro officio dictorum camerariorum seruetur, prout seruatur in alijs rectoribus nostris insule.

Non sinceri 2—de non 2—alij de parte.

4

Σύστασις πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ γερουσιαστῶν πρὸς μελέτην τῶν ἐπιστολῶν τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης, τῶν ἀνακρίσεων καὶ τῶν ἀποσταλέντων ἐγγράφων, πρὸς γνωμοδότησιν περὶ τοῦ πρακτέου ἐπὶ τῶν διαπραχθέντων ἐν Κρήτῃ. Πρὸς τοῦτο παρέχεται ὀκταήμερος προθεσμία εἰς τὴν ἐπιτροπήν. 1355, Αὐγούστου 18.

F° 25ᵗ Millesimo trecentesimo LV, die decimo octauo mensis Augusti.

Capta. Quia ea que commissa sunt per aliquos de Candida in tantam iacturam et periculum honoris et status nostri non sunt sub dissimulatione ullatenus tenenda, set pro statu et honore nostro uiuaciter punienda pro exemplo bonorum et terrore malorum; uadit pars quod elligantur quinque sapientes per ellectionem in isto consilio qui possint accipi de omni loco et offitio non accipiendo nisi unum pro offitio et non possendo accipere aliquem de domo illorum trium nominatorum, qui debeant uidere et examinare litteras duche et consiliarijs Crete, et inquisitiones et scripturas per ipsos nobis missas et dent nobis suum consilium in scriptis, de hijs que uidebuntur eis prouidenda et facienda pro statu nostro cum quo erimus hic et fiet sicut uidebitur; et quilibet possit ponere partem et habeant terminum expediendi se usque ad VIII dies proximos, et ante si ante erunt expediti, et uocetur consilium ad eorum peticionem sub pena soldorum XX.

72—non O—non sinceri I.

5

Ἀποστέλλονται εἰς Κρήτην τρεῖς προνοηταί, οἱ ὁποῖοι μετὰ τῶν ρεκτόρων νὰ συλλέξωσι τὰς ἀναγκαιούσας πληροφορίας, ὅπως ἐνεργήσωσι τὴν διαφώτισιν τῆς ὑποθέσεως τῶν κατὰ τοῦ δουκὸς διαπραχθέντων ἐκτρόπων καὶ τὴν τιμωρίαν τῶν δραστῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Οἱ ὑπαίτιοι τῶν ἐκτρόπων ἦσαν ὁ Τῖτος Βενιέρης καὶ ὁ Φραγκῖσκος Γραδενῖγος, τῶν ὁποίων ἐδημεύθησαν τὰ τιμάρια, ὑπὲρ τῆς κοινότητος. 1355, Αὐγούστου 25.

F° 25to Millesimo trecentesimo LV, die XXV Augusti.

Cum nouitates attentate per illos de Candida contra ducham nostrum in contemptum et opprobrium honoris dominij, sint preiudiciales plurimum statui nostro sicut comprehendi potest per litteras rectorum nostrorum deinde et alio-
5 rum, adeo quod in posterum possent generare peiora, nec prouideatur super hoc remedijs honorem dominij aliqualiter presumpsissent mittantur ad partes Crete tres prouisores solemnes, qui simul cum rectoribus nostris deinde qui ad hoc poterunt interesse, recepta omni informatione sufficienti a rectoribus nostris predictis et alijs qui supra uidebuntur pro bono negotij super nouitatibus antedictis,
10 procurent regulare et reformare quecunque sibi uidebuntur regulanda et reformanda pro honore nostri dominij et statu pacifico dicte terre et insule nostre Crete. Et inquirant et examinent diligenter de culpis et deffectibus illorum qui fuissent culpabiles habendo libertatem per maiorem partem eorum procedendi contra culpabiles; condemnandi, puniendi et sententiandi eos sicut eis uel maiori
15 parti pro honore nostro et bono facti uidebitur conuenire.

Et cum rectores nostri scribant quod ducha et unus consiliarius imposuerunt penam ammissiones feudorum suorum Francisco Gradonico et Tito Uenerio quod deberent ire ad domos suas et quod dicti Franciscus et Titus non iuerint set pocius fuerint inobedientes multiplicando in iniurias et uerba sinistra contra
20 ducham nostrum et propterea habeant eos incurrisse penam predictam, quod ex nunc intelligatur eos esse extra pheuda sua que ueniant in commune. Et nichilhominus prouisores nostri predicti simul cum rectoribus nostris deinde habeant libertatem procedendi tam contra istos quam contra quoslibet alios qui restarent puniri ita tamen quod processus et condemnationes facte per rectores nostros
25 hucusque in sua firmitate remaneant.

Et scribatur rectoribus nostris deinde aggrauando nos de casu occurso cum illis uerbis que expedientia uidebuntur et recomendando prouidentiam et sollicitudinem suam quam habuerunt circa reformationem et quietationem ciuitatis nostre Candide et circa modum, quem tenuerunt et dicunt debere tenere in pro-
30 cedendo contra auctores et alios culpabiles scisme et scandali antedicti. Et quod habemus quod Franciscus Gradonico et Titus Uenerio propter eorum inobedientiam et presumptionem sint extra pheuda sua sicut scripserunt. Et quod prouisoribus nostris quos mittimus ad illas partes pro reformatione agendorum, dare debeant omnem informationem necessariam in premissis et omnem fauorem et
35 auxilium quod circa effectum nostre intentionis uiderint expedire.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Et eligantur dicti prouisores per scrutinium in isto consilio et illi tres qui habuerint plures ballotas habendo maiorem partem consilij sint firmi, et respondeant die qua electi erunt uel sequenti, nec refutent sub pena ducatorum centum auri cuilibet non excusando aliquem nisi propter defectum persone. Et habeant de salario libras IIII centum pro quolibet in primis quatuor mensibus et abinde in antea libras L pro quolibet in mense. Et habeant famulos tres pro quolibet, unum notarium cum famulo, unum expensatorem et unum equum, et possint expendere tam pro expensis oris quam agociorum soldos III pro quolibet in die. Uerum si expedierit quod dicti prouisores equitent uel uadant alio per insulam pro agendis dominij, expensis quas facerent pro equis, uel nauigijs, uel alijs similibus in huiusmodi casibus soluantur, quia dehinc non possunt limitari cum ignoretur quid sint facturi prouisores predicti in partibus illis.

6

Ἐπὶ τῆς προηγουμένης ὑποθέσεως, τῆς τιμωρίας τῶν παρεκτραπέντων κατὰ τοῦ δουκὸς Μαρίνου Μοροζίνη (1352-1355). 1355, Αὐγούστου 25.

Fo 25to Millesimo trecentesim LV, die XXV Augusti.

Quod scribatur duche et consiliarijs nostris Crete quod intellectis litteris suis continentibus nouitates et excessus commissos per illos deinde contra nobilem uirum Marinum Mauroceno olim ducham Crete in contemptum honoris nostri turbationem et displicentiam cordialiter scripsimus et maxime quia sperabamus quod patratores huiusmodi nouitatum nedum commisissent aliquid in diminutionem honoris nostri, set pocius pro deffendendo illos, personas suas cunctis periculis exponere debuissent. Set ex quo res ita se habuerunt ut scripserunt recommendamus et merito prouidentiam et sollicitudinem suam quam habuerunt tam circa reformationem et quietem ciuitatis nostre Candide quam circa modum, quem tenuerunt et dicunt debere tenere in procedendo contra auctores et principaliores sceleris antedicti ad quod quantum possumus efficaciter eos hortamur. Super eo autem quod scribunt nobis de illis Francisco Gradonico et Tito Uenerio qui propter eorum inobedientiam et presumptionem incurrerunt penam ammissam pheudorum suorum, sic dicimus quod si per eos processum est contra predictos prout exigunt eorum demerita et miserunt executioni dictum processum, sumus contenti et placet nobis quicquid fecerint superinde. Si uero nondum processissent contra illos uolumus quod predictis Francisco et Tito debeant preceptum facere ex parte nostra, sub pena que eis uidebitur imponenda quod infra illum terminum qui eis uidebitur assignandus, debeant personaliter uenire ad presentiam dominationis ducalis, mittendo nobis processus et inquisitiones contra

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

eos particulariter et distincte ut superinde prouidere possimus sicut pro honore nostro et debito justicie uiderimus conuenire. Reseruando nichilhominus in communi nostro feuda ipsorum donec aliud a nobis habuerint in mandatis. De alijs uero principalioribus auctoribus erroris et zizanie supradicte contra quos asserunt debere procedere loco et tempore congruis si contra eos processerunt sicut est iustum sumus contenti et multum cedit nobis ad gratum. Si uero non processissent contra illos uolumus quod omnino contra eos et quoslibet alios culpabiles excessuum predictorum procedant et faciant sicut pro bono rei uiderint expedire. Quod si forte facere non possent uel aliter dubitarent, quod non credimus, uolumus quod tribus ex principalioribus culpabilibus, uel pluribus, si eis uidebitur preceptum faciant parte nostra sub illa pena que sibi uidebitur quod infra illum terminum qui eis uidebitur debeant in dominatione personaliter comparere, mittendo nobis similiter processus et inquisitiones habitas tam contra eos quam omnes alios culpabiles supradictos. In casu autem quo aliquis illorum non posset huc uenire aliqua ratione uel occasione legittima, seu contumacie, uolumus quod contra illos omnino procedant sicut de jure uiderint opportere alios uero nobis mittant cum scripturis suis sicut dictum est supra, ut superinde facere ualeamus quod pro honore et bono nostro fuerit faciendum. Intelligendo quod in omni casu processus et condemnationes que deinde fierent per rectores nostros fiant per illos qui secundum formam consilij poterunt judicis interesse.

42 Non I—non sinceri I.

7

Fo 35to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Πέτρον Καραβέλλαν πατέρα τοῦ ρέκτορος Ρεθύμνου Λουκᾶ Καραβέλλα νὰ ἐπιβῇ τῶν δημοσίων κατέργων μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν, χωρὶς ὅμως νὰ ἐμποδίσῃ κατά τι τὸν πλοῦν τῶν κατέργων. 1355, Ὀκτωβρίου 9.

8

Ἔγκρισις πιστώσεως ὑπερπύρων 4000 πρὸς ἐκβάθυνσιν τοῦ λιμένος Χάνδακος. 1355, Νοεμβρίου 10.

Fo 40r Millesimo trecentesimo LV, die X Nouembris.

Capta. Quod scribatur duche et consiliarijs Crete quod intellectis litteris suis continentibus aliqua necessaria pro portu Candide respondimus quod multum placet nobis quod suprascriptus portus teneatur in ordine quanto melius potest, pro cuius expensis et pro expensis cauandi portum, quod ualde est necessarium, ac etiam pro alijs laborerijs fiendis, necessarijs dicto portui, sumus contenti quod habeant libertatem expendiendi usque yperpera IIII mille in suo tempore solum, faciendo cauari cum illa quantitate caziarum et per illum modum, qui sibi melior et sufficienter apparebit, conseruando quanto magis poterunt

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

dominio nostri communis. Si uero ducha et consiliarij uiderent quod aliud foret necessarium quod requireret maiores expensas, debeant nobis scribere id quod uideretur sibi, quoniam per nos poterit prouideri scribendo ei etiam quod de eis que postulant in litteris suis, suo loco et tempore mittere prouidebimus ut uiderimus opus esse. — Omnes.

9

Fº 40r Ἀνατίθεται εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν συμβούλους νὰ γνωματεύσωσιν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν τῆς διοικήσεως Κρήτης, πραγματευομένων περὶ τοῦ λιμένος καὶ ἄλλων ζητημάτων. 1355, Νοεμβρίου 10.

10

Fº 48r Παρὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ἐν καιρῷ πολέμου, ὅτι εἰς οὐδένα μειοῦνται τὰ δάνεια, ἐπιτρέπεται τοῦ λοιποῦ εἰς τοὺς ὀφφικιούχους ἐπὶ τῶν δανείων νὰ ἔχωσιν, ὡς πρότερον, τὸ δικαίωμα τοῦτο. 1355, Δεκεμβρίου 7.

11

Λόγῳ χάριτος διὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ παραχωρεῖται εἰς τὸν Ἀνδρέαν Γραδενῖγον ἐκ Χάνδακος κάτοικον Εὐβοίας ἡ διοίκησις λόχου πολιτοφυλακῆς πεζῶν ἐν Εὐβοίᾳ τῇ ἐπινεύσει τοῦ βαΐλου Εὐβοίας. 1355, Δεκεμβρίου 7.

Fº 48r Millesimo trecentesimo LV, die VII Decembris.

Capta. Quod Andree Gradonico de Candida habitatori Nigropontis fideli nostro pro fidelitate sua et suorum concedatur una banderia peditum in Nigroponte per duos annos ad beneplacitum baiulorum nostrorum Nigropontis. Et si consilium etc.

12

Ἐκλογὴ πέντε σοφῶν ὡς εἰσηγητῶν τῆς πρεσβείας Κρητῶν, οἵτινες ἀφ' οὗ ἀκούσωσι τοὺς πρεσβευτάς, τοὺς δύο εὐγενεῖς καὶ τὸν Μαρῖνον Μοροζίνην καὶ ἀφ' οὗ μελετήσωσι τὰ σχετικὰ ἔγγραφα, ὑποβάλωσι τὴν γνώμην των. 1356, Ἰανουαρίου 9.

Fº 53to Millesimo trecentesimo LV, die VIIII Januarij.

Quod super ista ambaxata pheudatorum Crete eligantur quinque sapientes, qui examinent et audiant tam ea que uoluerint dicere dicti ambaxatores et illi duo qui uenerunt, quam ea que uoluerit dicere ser Marinus Mauroceno et examinent scripturas que uenerunt et sunt super istis factis, et alia que spectarent uel dependerent a predictis et dent nobis suum consilium in scriptis cum quo uenietur huc et fiet sicut uidebitur et quilibet possit ponere partem, sicut potuerunt sapientes alias electi super istis factis. Et fiant una manus per dominum consiliarios et capitaneum et due per electionem in isto consilio et possint accipi de omni loco etiam de judicibus petitionum non accipiendo ultra unum pro officio et habeant terminum usque medium mensis futuri.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

13

Ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν πρεσβευτῶν καὶ τῶν δύο εὐγενῶν Φραγκίσκου Γραδενίγου καὶ Τίτου Βενιέρη καὶ τῆς ἀπολογίας τοῦ τέως δουκὸς Κρήτης Μαρίνου Μοροζίνη καθὼς καὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐγγράφων, προέκυψεν ὅτι ὁ Μαρῖνος Μοροζίνης εἶναι ἀθῶος, ἀνώτερος πάσης ὑπονοίας καὶ πιστὸς εἰς τὴν πολιτείαν. Εἰς δὲ τὰ διαπραχθέντα ὑπ' αὐτοῦ, ὡς ὁμολογοῦσιν οἱ δύο εὐγενεῖς, προέβη ἄνευ δόλου καὶ κακῆς προαιρέσεως, διὰ τοῦτο νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τοὺς εὐγενεῖς τὰ δημευθέντα τιμάρια, οὗτοι δὲ νὰ παραμείνωσιν ἐν Βενετίᾳ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Γερουσίας, ἥτις θέλει ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἐπανόδου των εἰς Κρήτην. 1356, Ἰανουαρίου 19.

F° 54r Millesimo trecentesimo LV, die XVIIII Januarij.

Capta. Quia sapientes intellectis hijs que dicere uoluit ser Marinus Mauroceno olim ducha Crete et que dicere uoluerunt ambaxatores pheudatorum Crete et illi duo nobiles qui uocati fuerunt huc scilicet ser Franciscus Gradonico et ser Titus Uenerio et examinatis omnibus scripturis et alijs que circa hec examinanda fuerunt, dicunt quod inuenerunt dictum ser Marinum innocentem et purum ab omni suspectu et fidelissimum ad honorem dominij et similiter inuenerunt uniuersitatem pheudatorum, et quod illud quod fecisse dicuntur dicti duo nobiles, non processit a praua uel maculata intentione et quod pro omni causa boni habito respectu omnem partem uideretur eis quod pheuda sua restituantur eis, et quod persone eorum remaneant et sient Venecijs ad beneplacitum huius consilij, ita quod non possint recedere sine licencia dicti consilij congregatui in LX uel inde snpra; uadit pars cum consilium eorum uideatur salubre et bonum et respicere satis honorem et statum dominacionis nostre et cuiusque persone; quod fiat in predictis secundum quod consulunt dicti sapientes. Et si consilium etc.

De non 21—non sinceri 5—de parte 65.

14

F° 58r Εἰς τὸν Ἀλέξιον Κορνάρον δυνάστην Καρπάθου ἐπιτρέπεται νὰ ἐξάγῃ ἐκ Κρήτης σίτου σταρὰ 500 ἐτησίως μέχρι νεωτέρας διαταγῆς τῆς Βενετίας καὶ τοῦτο ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως, ἥτις προῆλθεν ἐκ τῆς δῃώσεως τῆς νήσου, τὴν ὁποίαν διέπραξαν οἱ Τοῦρκοι. 1356, Φεβρουαρίου 9.

15

F° 58to Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὑπογραφῇ ἡ ἕνωσις κατὰ τῶν Τούρκων, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης νὰ διορισθῇ λεγάτος εἰς Ρωμανίαν. Πρὸς τοῦτο νὰ γραφῶσι γράμματα πρὸς τὸν Πάπαν καὶ τοὺς Καρδινα-λίους, τὰ ὁποῖα νὰ ἀποσταλῶσι πρὸς τὸν πληρεξούσιον τῆς πολιτείας ἐν Ρώμῃ Ναπολέοντα, ὅστις θέλει παραδώσῃ ταῦτα εἰς τὴν Παπικὴν Αὐλήν, ἐν ᾗ περιπτώσει βεβαιωθῇ ὅτι αὕτη εἶναι διατεθειμένη διὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς ἑνώσεως. 1356, Φεβρουαρίου 15.

16

Ἐπὶ αἰτήσεως Νικολάου Βενιέρη λεγομένου Κατακαλοῦ, κατοίκου Χάνδακος.

F° 60to Ἡ Αἰκατερίνη σύζυγος τοῦ ποτὲ Ἀνδρέου Κιτζόλη ἐκ Χάνδακος ἐζήτησε παρὰ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συμβούλων Κρήτης καὶ τοῦ Νικολάου Κονταρίνη ἄλλοτε ρέκτορος Ρεθύμνου νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τὴν προῖκά της ἐκ τῶν κτημάτων τοῦ ποτὲ συζύγου της, ὅστις σύζυγός της Ἀνδρέας Κιτζόλης κατεῖχε μόνον μίαν σερβενταρίαν. Ὁ ἐν λόγῳ ρέκτωρ Νικόλαος Κονταρίνης προεκήρυξε κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Βενετῶν τὴν πώλησιν τῆς σερβενταρίας ταύτης πρὸς πληρωμὴν τῆς προικὸς τῆς Αἰκατερίνης. Ἀγοραστὴς τῆς σερβενταρίας ὑπῆρξεν ὁ Νικολέτος Βενιέρης, μὲ τὰ αὐτὰ δικαιώματα τοῦ Ἀνδρέου Κιτζόλη. Οὕτω αὕτη μετεγράφη ἐπ' ὀνόματί του εἰς τὰ τιμαριωτικὰ κατάστιχα κατὰ διαταγὴν τοῦ ρέκτορος Νικολάου Κονταρίνη. Καθ' ὃν ὅμως χρόνον ἀπουσίαζεν ὁ Νικόλαος Βενιέρης ὑπηρετῶν τὴν Βενετίαν εἰς τὰ κάτεργα Ρωμανίας καὶ Χίου, ἐδικάσθη ὑπὸ τοῦ τότε ρέκτορος Ρεθύμνου Παύλου Κουερίνη, ἂν καὶ ἀπών, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν κατοχὴν καὶ νὰ ἀπολέσῃ ἕνδεκα δουλοπαροίκους, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἤδη ἐπὶ τετραετίαν. Διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀπουσίαν του προέτεινε μάρτυρας τοὺς εὐγενεῖς Μάρκον Κορνάρον, Ἰωάννην Δελφῖνον καὶ Ἐρρῖκον Δαμολῖνον. Πρὸς διαφώτισιν δὲ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ὁ Βενιέρης προέτεινε τὸν Πέτρον Κσραβέλλαν ἄλλοτε ρέκτορα Ρεθύμνου, ἵνα δικαιωθῇ, πτωχὸς τυγχάνων καὶ μὴ ἔχων ἄλλην ἐλπίδα πλὴν τῆς Δουκικῆς εὐσπλαγχνίας, διὰ τῆς ὁποίας δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς αὐτὸν ἡ κυριότης τῆς σερβενταρίας. 1356, Μαρτίου 1η.

17

Fo 63to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ἀνδρέαν Κορνάρον τοῦ ποτὲ Ἰωάννου, τοῦ μεγάλου οἴκου, ἐκ Χάνδακος νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῶν δημητριακῶν του, τοὺς ὁποίους παράγει ἐν Ἱεραπέτρᾳ καὶ Σητείᾳ, καὶ νὰ μεταφέρῃ εἰς Χάνδακα μέχρι δύο χιλιάδων σταρὰ σίτου καὶ χιλίων βρώμης ἀξίας τοῦ μὲν σίτου ὑπερπύρου ἑνὸς ἀνὰ τέσσαρα μουτζούρια, τῆς δὲ βρώμης ὀκτὼ καὶ πλέον, πρὸς χρῆσιν τῶν ἵππων, τοὺς ὁποίους ὑποχρεοῦται νὰ διατηρῇ συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τοῦ τιμαρίου του. 1356, Μαρτίου 15.

18

Περὶ ἐπισκευῆς τοῦ λιμένος Χάνδακος καταστραφέντος ἐκ τῶν τρικυμιῶν τοῦ χειμῶνος.

Καθορίζεται πρὸς τοῦτο εἰδικὴ φορολογία καὶ ἀκολουθοῦσιν οἱ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπιβληθέντες δασμοί ἤτοι:

1ον Τὸ πρότερον ὑπὸ τῶν ξένων καταβαλλόμενον 2 % ὡς φόρος ἐμπορίου ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων περιορισθὲν δὲ εἰς 1 % ἐπανέρχεται εἰς 2 %.

2ον Βενετοὶ καὶ Κρῆτες θὰ καταβάλλωσιν 1 % φόρον ἐμπορίου ἐπὶ πάντων τῶν ἐμπορευμάτων τῶν ἐξαγομένων ἐκ Κρήτης δι' οἱανδήποτε χώραν.

3ον Ἐπιβάλλεται ἐπὶ τοῦ ἐλαίου τοῦ μεταφερομένου εἰς Χάνδακα φορολογία γροσίων δύο κατὰ μέτρον.

4ον Ἐπίσης ἐπὶ τοῦ οἴνου λειανικῆς πωλήσεως ἐν Κρήτῃ 10 % ἀντὶ τῶν 20 % ἐν καιρῷ πολέμου.

5ον Ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου ἐκ Κρήτης οἴνου δι' οἱανδήποτε χώραν πλὴν τῆς Βενετίας γρόσια δύο κατὰ βιγόντζιον, ἀντὶ τῶν τεσσάρων ἐν καιρῷ πολέμου.

6ον Ἐπὶ τοῦ οἴνου Μονεμβασίας τοῦ ἐξαγομένου ἐκ Κρήτης, δι' οἱανδήποτε χώραν πλὴν τῆς Βενετίας γρόσια τρία δι' ἕκαστον βιγόντζιον, ἀντὶ τῶν ἓξ ἐν καιρῷ πολέμου.

7ον Ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου τυροῦ, δι' οἱανδήποτε χώραν, πλὴν τῆς Βενετίας, ὑπέρπυρον ἓν δι' ἑκάστην χιλιάδα, ἀντὶ τῶν δύο ἐν καιρῷ πολέμου.

8ον Ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου ἐκ Κρήτης σιδήρου δι' οἱανδήποτε χώραν, πλὴν τῆς Βενετίας, ὑπέρπυρον $^1/_2$ δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα, ἀντὶ τῶν δύο ἐν καιρῷ πολέμου.

9ον Ἐπὶ τοῦ σιδήρου τοῦ εἰσαγομένου ἐν Κρήτῃ ὑπέρπυρον ἓν ἀνὰ χιλιάδα, ἀντὶ τῶν δύο ἐν καιρῷ πολέμου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

10ον Ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων, ξυλείας καὶ βυτίων 2 % ἀντὶ τῶν πέντε ἐν καιρῷ πολέμου.

11ον Εἰς τὰ εἰς Κρήτην εἰσαγόμενα ἄλλα ἐμπορεύματα 1 % ἀντὶ τῶν δύο ἐν καιρῷ πολέμου.

12ον Ἐπὶ τοῦ ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν εἰσαγομένου οἴνου γρόσιον ἓν κατὰ βιγόντζιον ἀντὶ τῶν δύο ἐν καιρῷ πολέμου.

13ον Ἐπὶ τοῦ οἴνου Μονεμβασίας τοῦ εἰσαγομένου ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν γρόσιον $1^1/_2$ κατὰ βιγόντζιον, ἀντὶ τῶν τριῶν ἐν καιρῷ πολέμου.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει δὲ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, ὅπως ἀποσταλῇ δεύτερος τεχνίτης ὡς βοηθὸς τοῦ Βίκτωρος Σκαναγάτα, διατάσσεται ὁ προϊστάμενος τοῦ ναυστάθμου Βενετίας νὰ ἐξεύρῃ κατάλληλον. 1356, Μαρτίου 28.

Pro conseruatione portus Candide.

F° 66v° Millesimo trecentesimo LVI, die XXVIII Marcij.

Capta. Quia plus modo quam unquam est uigilandum ad conseruationem portus et ciuitatis nostre Crete, qui portus sicut scribitur per ducham et consiliarios Crete eget maxima et infinita reparatione, tum quia ubi solebat esse profundus in ipso portu de pedibus quatuordecim aque, nunc est solum de septem, tum quia in die natiuitatis proxime elapsi et multis diebus successiuis propter tempestatem mali temporis molus fuit tam diruptus, quod nisi subito succurratur nauigia aliqua in ipso portu intrare nequibunt quam etiam propter alia que essent infinita allegari. Et cum justum ymo etiam rationabile sit quod illi pro quorum comodo intenditur et in futurum intendetur ad conseruationem ipsius portus, considerata utilitate et bono suo, in hoc nostro communi subueniant quod tam maximis et infinitis laboribus et expensis tempore guerre preterite cum Januensibus extitit aggrauatum; uadit pars ut fiat bonus portus quod erit, utile mercatoribus et ciuibus Cretensibus et conseruatio ciuitatis Candide, quod infrascripta datia que exigebantur tempore guerre, habito respectu, quod in Venetijs et alijs terris nostris usque duos annos debent exigi datia occasione ipsius guerre imposita mittigentur et exigantur per ducham uel officiales Crete, quibus ipse ducha et consiliarij duxerint iniungendum et de pecunia que exigeretur, ex inde, cum omni solicitudine intendi faciant ad reparationem portus et fortificationem moli, que pecunia nullo modo possit in alijs expendi, quam in laborerijs ipsius portus, tenentibus ipsis duche et consiliarijs in faciendo fieri opportuna pro portu illum modum, qui sibi uidebitur pro bono ipsius portus et conseruacione ciuitatis predicte, habito prius consilio cum illis personis, quas cognouerint in talibus esse instructas, non faciendo nouitatem super mamone set faciendo aprire omnes pontes et cauare cum pontonis, ita quod non implicatur portus, arena, uel alio et tenendo firmum et in contio et ordine capud moli ueteris ac expendendo pecuniam inde habitam, tali modo et ordine fructifero, quod possint apud nos merito commendari. In capite uero primi anni scribendo nobis ordinate quod

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

fuerit de dictis dacijs excussum, et si uideretur eis de reuocando aliquod datiorum ipsorum. Et durent ipsa datia duobus annis et tanto plus donec fuerint reuocata,—alias de parte—de non 11—non sinceri 1.

NOTA. Quod scriptum fuit duche Crete pro dacio supradicto per galeas Culphy et per galeam Nigropontis uidelicet per duas manus.

Datia Crete.

Capta. Primo quod forenses qui prius soluebant de comerclo duo pro centenario de mercimonijs suis ad introytum et exitum, qui soluunt presencialiter unum debeant soluere ipsa duo pro centenario, sicut ducha Crete et ser Petrus Lando consiliarius nobis scripserunt.

Item quod omnes fideles tam de Venecijs quam de Creta et aliumde soluant comerclum in Creta de uno pro centenario, de omnibus merchacionibus quas extrahent de Creta et quas conducent illuc undecumque, sicut predicti ducha et consiliarius nobis scripserunt.

Item imponatur dacium oleo, quod conducetur Candidam, ad rationem grossorum duorum pro quolibet metro sicut predicti scripserunt.

Preterea imponatur datium uino quod uenditur ad spinam in Creta, uidelicet sicut soluebantur tempore guerre uiginti pro centenario, ita soluantur solum decem pro centenario.

Insuper imponatur datium uino quod extrahetur de Creta, pro portando in omnem partem, excepto Venecias, de grossis duobus pro bigoncio, sicut erat de quatuor, tempore guerre predicte.

Item imponatur datium uino Monouaxie quod extrahetur de Creta pro portando in omnem partem, excepto Venecias, de grossis tribus pro bigoncio, sicut erat tempore guerre de sex.

Ceterum imponatur datium caseo qui de Creta portabitur in omnem partem excepto Venecias, de yperpero uno pro milliario, sicut erat de duobus tempore guerre.

Item imponatur datium ferro, quod extrahetur de Creta et portabitur alio quam Venecijs de yperpero dimidio pro centenario, sicut erat de uno.

Item imponatur datium pannis qui conducentur Cretam undecunque de una pro centenario ualoris ipsorum, sicut erat de tribus tempore guerre.

Item imponatur datium ferro quod conducetur in Cretam de yperpero uno pro miliario, sicut erat tempore guerre de duobus.

Insuper imponatur datium mercationibus, lignaminibus et bothamis de duobus pro centenario, que conducentur in Cretam, sicut erat de quinque.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Preterea imponatur dacium alijs mercationibus de quibus soluebatur datium de yperperis duobus pro centenario, que mercationes adducuntur Cretam, solum de yperpero uno ualoris ipsarum.

Item imponatur datium uino quod de Creta Venecias conducitur, de grosso uno pro bigoncio, sicut erat de duobus tempore guerre.

Item imponi debeat datium uino Monauaxie, quod conducetur Venecias de Creta, de grosso uno cum dimidio, sicut erat de tribus.

Capta. Quia in litteris duche et consiliariorum nostrorum Crete continetur quod necessario opportet pro bono portus et conseruacione ciuitatis nostre Crete quod inueniatur alius magister apud Uictorem Scanagata protomagistrum in Candida; uadit pars ut possit persona sufficiens inueniri, quod committatur patronis arsenatus, auctoritate huius consilij, quod toto posse procurent et dent operam ad inueniendum ipsum, quo inuento, ipsum presentare debeant domino consiliario et capitibus de XL qui habeant libertatem per maiorem partem firmandi ipsum, ad quod tempus eis uel maiori parti uidebitur, et cum illo salario quod per maiorem partem dicti collegij fuerit terminatum, committendo ipsi magistro quod cum primis nauigijs que recedent uadat in Cretam ad presentiam duche et consiliariorum, quibus obbediat, sicut sibi duxerint iniungendum.

19

Διατάσσονται οἱ προϊστάμενοι τοῦ ναυστάθμου Βενετίας, ὅπως μεριμνήσωσι διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀναγκαιούντων διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος Χάνδακος. Ἡ πληρωμὴ τῶν εἰδῶν τούτων θέλει ἐνεργηθῇ ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῶν εἰδικῶς ἐπιβληθέντων φόρων ὑπὲρ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ λιμένος. 1356, Μαρτίου 28.

Fo 67to Millesimo trecentesimo LVI, indicione nona die XXVIII mensis Marcij.

Cum per plures litteras ducha et consiliarij nostri Crete a nobis requisiuerint sibi mitti infrascripta necessaria pro laborerio portus, que illic nullatenus possent reperiri et sine quibus non possent intendi facere ad conseruationem portus; uadit pars quod committatur patronis nostri arsenatus quod que fuerint necessaria pro laborerio portus, quam cicius fieri poterit mittant in Candidam, scribendo ordinate in suis quaternis omnia que illuc miserint. Et ex nunc sit captum quod de denarijs datiorum que exigentur deinde soluatur nostris patronis pro omnibus que illuc mittent, quos denarios ducha et consiliarij Crete mittere teneantur patronis predictis uel per cambium, uel aliter dummodo ipsos habeant. Et scribatur duche et consiliarijs Crete expense que fient in predictis mandando eis quod pecuniam ipsam per modum supradictum quam uelocius fieri poterit patronis predictis mittere debeant.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Res necessarie sunt iste, quas sibi mittere debent patroni arsenatus.
Bordonali de larexe pro faciendo maderios et ingenia XXV
Planconi XII
Maderij de rouere C
Ligna de olmo longa passus decem pro quolibet pro fusis fiendis VI
Ligna de rouere pro palus fiendis pontonis, qui uoluant pedibus III$^{1}/_{2}$ pro quolibet XII
Corcome pro faciendo mantos aleuandis lapidibus passuum XL pro quolibet ponderis librarum XXV pro quolibet passu quatuor X
Item corcome pro faciendo gomenas pontonis ponderis librarum III pro quolibet passu VI
Corcome ponderis librarum duarum pro quolibet passu II
Corcome ponderis librarum quinque pro quolibet passu II
Corcome ponderis unius libre pro quolibet passu II
Barille agutorum de quaderno a nauigio IIII
Barille agutorum de libra II
Barille agutorum de medio pede II
Et tabule de nuce per mangano communis acendatis que sint grosse quarto unius pedis XXV

20

Πρεσβεία πόλεως Χάνδακος 1356.

Περὶ διαφόρων ἀντικειμένων.

1ον Αἰτοῦνται ὅπως ἀπαγορευθῇ τοῦ λοιποῦ ἡ εἴσοδος εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον λόγῳ χάριτος, διότι εἰσέρχονται διὰ τοῦ μέσου τούτου πρόσωπα ἀνάξια.
Ἀπαντᾶται ὅτι τοῦ λοιποῦ θὰ ἀπαγορευθῇ τοῦτο, ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει πρόσωπόν τι ἐκρίνετο ἄξιον τῆς τιμῆς ταύτης ἤθελεν ἀποφασίζῃ ἡ κυριαρχία.

2ον Αἰτοῦνται ὅπως οἱ εἰσαγόμενοι λόγῳ χάριτος ὑπόκεινται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου.
Ἀπαντᾶται ὅτι τοῦ λοιποῦ ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι ὀφείλουσι νὰ ἐκλέγωσι κατ' ἔτος 30 ἐκ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ἤτοι ἕνα ἐξ ἑκάστου οἴκου, μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ συμπεριλαμβάνωνται οἱ ταμίαι. Οὗτοι μετὰ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων θὰ ἐλέγχωσι κατ' ἔτος τὰ μέλη τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ἐὰν κέκτηνται τὰ προσόντα καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῶν θὰ ἐκδίδηται δέκα πέντε ἡμέρας πρὸ τῶν Χριστουγέννων. Τὸ συμβούλιον τοῦτο τῶν 30 λογίζεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 25 ἐκ τῶν μελῶν του, μὴ συμπεριλαμβανομένων τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων. Ὅπως ἀποτελέσῃ τις μέρος τοῦ Μείζονος Συμβουλίου κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, πρέπει νὰ λάβῃ τοὐλάχιστον δέκα ψήφους ἐκ τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, ἐὰν δὲ λάβῃ ὀλιγωτέρας ἀποτυγχάνει μὴ δικαιούμενος νὰ ἀποτελῇ μέρος τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, οἱ ἀπόγονοι ὅμως αὐτοῦ δὲν ἐξαιροῦνται τοῦ εὐεργετήματος τῆς εἰσόδου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3ον Αἰτοῦνται ὅπως ὁ δοὺξ περιορίσῃ τοὺς ἵππους του συμφώνως πρὸς τὸν καθοριζόμενον ἀριθμὸν εἰς τὰς ὁδηγίας του.

Ἀπαντᾶται, ὅτι ὁ μὲν δοὺξ δύναται νὰ ἔχῃ δύο ἵππους ὑπεραρίθμους, οἱ δὲ σύμβουλοι ἕνα, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὰς ὁδηγίας των. 1356, Ἀπριλίου 20.

Ambaxata ciuitatis Candide.

Fo 73r Iohannes Gradonico Dei Gratia Dux Venetiarum *nobilibus et sapientibus uiris* Zufredo Mauroceno *de suo mandato* duche Crete, et eius consiliarijs *nec non eorum successoribus fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum.* Ambaxatores ciuitatis Candide, coram nobis comparentes inter alia petitionem quandam nobis porrexerunt, super qua examinationem *prohabita diligenter* prope nos, et nostra consilia minus, rogatorum, et quadraginta habita, captum *et prouisum* est, prout inferius uidebitis contineri, in MCCCLVI indictionis nona, die V Aprilis. Mandamus uobis, *cum nostris consilijs antedictis* quatenus predicta debeatis inuiolabiliter obseruare *et facere obseruari,* facientes ea ad futurorum memoriam in cancellaria uestri regiminis registrari.

Et primo super puncto loquente, quod consilium maius Candide uadit in desolationem occasione personarum *indignarum**, que fiunt de ipso consilio, *et que non meruerint huius modi benefitium quod est contra honorem dominationis et hoc accidat, quod a certo tempore citra duca et consiliarij Candide, per consuetidinem fecerint tempore suorum regiminum unum pro quolibet de ipso maiori consilio, qui secundum relata non sunt persone que meruerint tantum benefitium et per consequens redundat in maximum uituperium nobilium de inde qui sicut nos proprij possunt reputari et sunt, et ista de causa posset non modicum sinistrum, quod Deus auertat, occurere; consulunt sapientes ad euitandas huius modi cauilaciones et errores ineptos, quod ordinetur,* quod de cetero ducas et consiliarij non possint *nec debeant,* per se uel alium *facere, uel fieri facere* aliquem de ipso maiori consilio per modum gratie. *Et si casus occurretur, quod* aliquis *dicetur* meruisse dictum benefitium *et uideretur dictis duche et consiliarijs ita esse rei ueritatem,* scribant *dominationi, de hinc que, habent ipsum dignum benefitio predicto,* non intromittendo se *propterea* in faciendo aliquid in predictis donec per dominationem *factum et* determinatum fuerit *prout sibi uidebitur super inde.*

Super secundo, puncto *uero* loquente, quod illi de maiori consilio, Candide, deinde debeant comprobari omni anno, *sicut approbantur de hinc ut possit uideri, quis sit dignus benefitio predicto, et quis non. Consulunt sapientes pro dando bonam causam illis de dicto consilio, faciendi et operandi ea que uirtuosa et honesta sunt;* captum est, quod de cetero duchas et consiliarij teneantur eligere inter eos

* Ὁ Guerland ἐν «Archiv des Herlogs von Kandia» σ. 58, στίχῳ 14 γράφει «personarum indigenarum!»

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

de illis de dicto maiori consilio triginta omni anno, uidelicet unum pro domo, et non ultra, in quorum numero sint camerarij; qui duca et consiliarij cum dictis triginta teneantur facere probam omnium de dicto maiori consilio singulis annis, per quindecim dies ante Natiuitatem; non intelligendo consilium congregatum, nisi fuerint uiginti quinque congregati, uel inde supra ultra ducam et consiliarios. Et qui habuerit decem balotas ex dicto numero intelligatur *esse* de ipso consilio pro illo anno. Si uero haberet pauciores balotas, intelligatur cecidisse ad illam probam secundum mores nostros de hinc, non escludendo propterea heredes eiusdem a dicto beneficio, si ad tale beneficium forent admittendi.

Super tertio et ultimo *uero puncto loquente,* de equis, quos tenent ducha et consiliarij ultra formam suarum commissionum, *etc. ad removendum omnem suspectum et pro dando bonam causam unicuiusque faciendi, quod debet;* captum est quod ducha de cetero possit tenere duos equos solum ultra illos, quos tenere debet per suam commissionem, et modo simili consiliarij possint tenere unum *equum* pro quolibet, *ultra illos quos tenere debent per formam suarum commissionum.* Qui equi sint *et esse intelligantur* ad conditionem in qua sunt equi in commissione eorum contenti.

Datum in nostro Ducali Palatio die XX Aprilis indictionis nona, anno MCCCLVI.

21

Ἡ κοινότης Ἰουδαίων Ρεθύμνου παραπονεῖται, ὅτι ὁ ρέκτωρ Παῦλος Κουερίνης ἀπῄτησε παρ' αὐτῶν νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὰς ἀγγαρείας τῶν δουλοπαροίκων καὶ νὰ συνεισφέρωσιν ὑπέρπυρα 1000 ἐτησίως, τουτ' αὐτὸ ἠκολούθησε καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Πέτρος Καραβέλλος. Ἡ Γερουσία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὴν ἀναφορὰν τῶν Ἰουδαίων ἀποφαίνεται, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ὀφείλουσι νὰ πληρώσωσι μόνον τὴν συνήθη συνεισφοράν, ἐφ' ὅσον ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν δὲν ἠλαττώθη, νὰ αὐξηθῇ δὲ ἢ νὰ ἐλαττωθῇ ἀναλόγως τῆς αὐξομειώσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ οὐχὶ νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὰς ἀγγαρείας τῶν δουλοπαροίκων τῆς κοινότητος. 1356, Μαΐου 8.

Fº 79r Millesimo trecentesimo LVI, die VIII Maij.

Capta. Cum Samargia filius quondam Salomonis quondam Sauij Judei pro uniuersitate judeorum Rethimi comparuerit coram nobis dicens, quod cum uniuersitas judeorum insule Crete teneatur soluere omni anno communi nostro yperpera mille, ser Paulus Quirino olim rector Rethimi posuit eos pro uillanis communis et exigebat ab eis tanquam uillanis et subsequenter ser Petrus Carauello inueniens illud quod factum erat per dictum ser Paulum similiter exigit ab eis sicut a uillanis communis et ultra hoc imposuit eis colectam solitam pro parte ipsos tangente de yperperis mille predictis, propter quod supplicabat quatenus cum non sit conueniens, quod ipsi judei duobus oneribus aggrauentur, dignaremur superinde sicut foret conueniens prouidere; uadit pars quod scriba-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tur et committatur rectori Rethimi presenti et futuris quod faciant ipsos judeos soluere solum colectam consuetam, absolventes eos ab angaria uillanorum communis. Uerum quia ipsi judei diminuti fuerunt in numero personarum fecerunt sibi minui de onere dicte colecte, et conueniens sit qnod si aucti sunt in numero similiter augeantur dicta colecta, scribatur duche et consiliarijs Crete quod examinent et prouideant superinde, ita quod si aucti sunt in numero, augeatur onus, sicut pro utilitate nostri communis uidebunt conuenire. Et si consilium etc.

22

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Πέτρον υἱὸν τοῦ Παύλου τῶν Σκορδυλλῶν, κομισθέντα αἰχμάλωτον ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ὑπὸ τῶν προνοητῶν, νὰ δύναται νὰ ταξειδεύῃ ὅπου δήποτε πλὴν τῆς Κρήτης, εἰς ἣν ἐὰν ἤθελε τυχαίως προσορμισθῇ νὰ μὴ ἀποβιβασθῇ. Ἡ χάρις αὕτη παραχωρεῖται διότι ἐπέδειξε καλὴν διαγωγὴν ἐν Βενετίᾳ ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας του, ὅτε ἦτο ἑξαετὴς καὶ διότι δὲν ἐξέμαθεν οὐδεμίαν τέχνην καὶ ὡς ἐκ τούτου κατατρύχεται ὑπὸ δεινῆς πενίας. 1356, Μαΐου 22.

Fo 82to Millesimo trecentesimo LVI, die XXII Maij.

Capta. Cum Petrus natus Pauli de Scordillis de Creta tunc etatis circa annorum sex conductus fuerit captiuus Venetias per nobiles Uiros Justinianum Justino et Andream Mauroceno prouisores in insula Crete tempore rebellionis gre-
5 corum insule, qui continue fuit hobediens et uixit in magna miseria et paupertate hucusque Venetijs; uadit pars, cum nullam artem nouerit, fiat sibi gratia sicut petit quod possit nauigare ad omnes partes in quibus potest nauigari preter quam ad insulam Crete saluo si casu fortuito coactus illuc iret, in quo tamen
9 casu non descendat in terram.

23

Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐκτοπισθεῖσαν εἰς Κορώνην θυγατέρα τοῦ Κώστα Καψοκαλύβη χήραν τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Κρήτην καὶ νὰ παραμείνῃ ἐπὶ ἓν ἔτος διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων της. 1356, Μαΐου 23.

Fo 82to Millesimo trecentesimo LVI, die XXIII Maij.

Capta. Quod concedatur Marie olim filie Coste Capsocaliui, relicte Alexij Kalergi de insula Crete, que destinata fuit ad confinium Coronum, tempore rebellionis dicte insule, quod pro reparatione possessionum suarum que sunt in deso-
5 latione possit ire in insulam Crete et stare per unum annum redeunde in fine termini ad confinium Coronum.

24

Περὶ τῆς ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων. Ἀπάντησις πρὸς τὸν Πάπαν περὶ συνομολογήσεως αὐτῆς. Ἀποστέλλεται πρεσβευτὴς μὲ τὴν πληρεξουσιότητα νὰ διαπραγματευθῇ τὴν ἕνωσιν ταύτην. 1356, Μαΐου 24.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

F° 83t° Millesimo trecentesimo LVI, die XXIIII Maij.

Capta. Intellectis litteris domini Pape, pro unione fienda contra Turchos, pridie nobis missis; uadit pars quod respondeatur eidem domino Pape qualiter nuper recepimus litteras sanctitatis sue, quibus reuerenter receptis et plenius intellectis, cognoscentes id fore utile et necessarium pro salute christianorum, sumus contenti et offerimus nos paratos ad uolendum, quod fiat ipsa unio, iuxta sue sanctitatis litterarum seriem et tenorem, denotando eidem quod ad terminum ordinatum et in litteris suis contentum, mittimus nuncium nostrum cum sindicatu ad plenum ad presentiam sanctitatis sue, pro confirmanda et roboranda unione predicta. Et quia in litteris suis continetur quod, galee unionis esse debeant extra, in partibus Smirnarum in kalendis Julij proximi, respondeatur quod non ordemus quod ad ipsum terminum hoc posset apte fieri, set tamen si alij qui esse debeant in unione ipsa, erunt de hoc in ordine, in habendo galeas suas extra, ad dictum terminum, offerimus nos paratos similiter habere nostras, quia tot habemus extra, quod erunt sufficientes ad unionem ipsam pro parte nostra.

Et ex nunc sit captum quod appropinquante termino in litteris domini Pape, mitti debeat una sufficiens persona, secundum quod uidebitur consilio rogatorum uel maiori parti, ad presentiam domini Pape, cum sindicatu ad plenum pro confirmanda et roboranda unione predicta et alijs faciendis que erunt necessaria circa hoc.

Scribatur insuper Neapoleoni procuratori nostro, quod litteras nostras, quas sibi mitterimus, occasione predicta domino Pape presentandas, studeat presentare informando cum quod sumus contenti et placet nobis quod fiat unio contra Turchos iuxta seriem litterarum papalium nobis missarum, et quod ad terminum ordinatum mittemus nuncium nostrum cum sindicatu ad plenum ad presentiam domini Pape. Et quia forte alij qui sunt in unione pro uelociori expeditione negocij, possent mittere nuntios suos ante terminum ordinatum, informetur dictus Neapoleo quod statim cum sciuerit alios nuncios uenisse occasione predicta ante terminum, nobis denotet per suas litteras, quia nostrum similiter mittemus omni causa remota. Omnes de parte.

25

F° 83t° Περὶ ἐξοπλισμοῦ ἐπειγόντως τῶν διαταχθέντων νὰ ἐξοπλισθῶσι κατέργων ἐν Κρήτῃ, ἐὰν ἀκόμη δὲν ἐξωπλίσθησαν. 1356, Μαΐου 29.

26

F° 83t° Ἐπανέρχεται ἡ Γερουσία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ χωρίου Σκαλάβι (ὅρα ἀριθ. 1 τοῦ παρόντος βιβλίου καὶ 1. 16. 19. 23 τοῦ Liber XXVI) καὶ τῆς ὑφισταμένης διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ ἐνοικιαστοῦ τοῦ χωρίου Νικολάου Σαγρέδου καὶ τῶν Μάρκου Γραδενίγου καὶ Μιχαὴλ Κορνάρου, περὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καθορισμοῦ τῶν συνόρων ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῶν συμβούλων καὶ ἐπιτροπῆς. Ἐπειδὴ δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ συμφωνία, προετάθη ὑπὸ τοῦ Σαγρέδου ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τῆς προηγουμένης σὺν τῇ προσθήκῃ δώδεκα εὐγενῶν. Ἡ πρότασις δὲν ἐγένετο ἀποδεκτή, ἀπεφασίσθη δὲ ἡ ἔκδοσις τῆς ἀποφάσεως διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας. Ἐν ᾗ περιπτώσει μετὰ τὴν τρίτην ψηφοφορίαν δὲν ἤθελεν ἐπέλθη συμφωνία, τότε αἱ ἀμφίβολοι ψῆφοι (non sincere) νὰ προστίθενται εἰς τὰς λευκάς. 1356, Μαΐου 31.

27

Fº 85r Ὁ Βαρθολομαῖος Ντὲ Σαλβάνο ἀνέφερεν, ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ Τζανάκης Πετάτσιος, σοπρακόμις κατέργου Κρήτης, εἰς τὰ ὕδατα Κύπρου πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Ντελαγρέα συνέλαβε πλοῖον τοῦ Ἀκτάνη ντὲ Πεντάη (Actani de Pendai) καὶ ἐπειράτευσεν ἐξ αὐτοῦ πλεῖστα ἐμπορεύματα μεταξὺ τῶν ὁποίων 4000 κώπας καὶ μίαν μπάλλαν καναβίνου ὑφάσματος (cavenacie) ἀξίας 124 ἄσπρων Βυζαντίων (Bisantium alborum). Τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ βασιλέως τῆς Κύπρου τὰ ἐμπορεύματα ἀπεδόθησαν, πλὴν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν ἀναφερόμενον Σαλβάνον, κάτοικον Ἀμμοχώστου. Διατάσσεται ἡ ἐπιστροφὴ εἰς αὐτὸν τῶν ἐμπορευμάτων του. 1356, Ἰουνίου 7.

28

Fº 86r Ὁ Μᾶρκος Σαλαμὼν ἐνοικιαστὴς τοῦ χωρίου Βασιλιὲς ἀντὶ ὑπερπύρων 307 ἐτησίως, παραπονεῖται διὰ τὸ ὑπέρογκον μίσθωμα, μὴ δυνάμενος νὰ πληρώσῃ οὐδὲ τὸ ἥμισυ. Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τοῦ μισθώματος εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καταβάλῃ καὶ τὸ εἰσόδημα τιμαρίου του κειμένου ἐν τῇ περιοχῇ Σητείας. Πρὸς τοῦτο αἰτεῖται ὅπως τῷ ἐπιτραπῇ νὰ μεταφέρῃ κατ' ἔτος εἰς Χάνδακα τὸ ἕτερον ἥμισυ τῶν σιτηρῶν τὰ ὁποῖα παράγονται εἰς τὸ τιμάριόν του Σητείας, τὰ ὁποῖα ὡς ἀνέφερεν ἀνέρχονται εἰς 400 περίπου σταρὰ σίτου καὶ βρώμης. 1356, Ἰουνίου 11.

29

Ληφθέντων ὑπ' ὄψει τῶν ἐκτεθέντων ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων ἐπὶ τῆς ἐπιβολῆς τῆς φορολογίας ὑπὲρ τοῦ λιμένος Χάνδακος, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ φόρου τοῦ οἴνου τοῦ πωλουμένου λειανικῶς ὅστις ἀνέρχεται εἰς 10 %. Ὁ φόρος οὗτος ἐπιβαρύνει κυρίως τοὺς τιμαριούχους, οἵτινες ἀνέφερον ὅτι ἂν ἤθελε παραμείνῃ ἤθελεν ἐξαντλήσῃ αὐτούς. Ἕνεκα τούτου προτείνεται ὁ περιορισμὸς αὐτοῦ εἰς 5 %, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ εἰσπράττωνται οἱ λοιποὶ ἐπιβληθέντες φόροι.

Τὴν πρότασιν ταύτην ἀντέκρουσεν ὁ σοφὸς Νικόλαος Φαλιέρος ὅστις ἐζήτησε τὴν κατάργησιν αὐτοῦ. Ἡ γνώμη αὕτη ἐγένετο ἀποδεκτή.

Οἱ ξένοι πληρώνουσι πλὴν τῶν καθορισθέντων φόρων 2 % ἐπὶ πλέον.

Τῇ προτάσει τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, οἱ βόες, οἱ ἵπποι καὶ τὰ ἄλλα ζῷα, ὁ σῖτος καὶ τὰ ἄλλα δημητριακά, τὰ ὄσπρια τὰ ὅθεν δήποτε εἰσαγόμενα ἐν Χάνδακι, ἐξαιροῦνται τῆς φορολογίας, ἕνεκα τῆς δυσκολίας, μεθ' ἧς εἰσάγονται.

Εἰς ἐρώτησιν τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων ἐὰν οἱ Ἰανουαῖοι δυνάμει τῆς συνθήκης εἰρήνης εἶναι ἀπηλλαγμένοι τοῦ φόρου τοῦ ἐμπορίου, ἀπαντᾶται ὅτι οὔτε εἰς τὴν πρόσφατον συνθήκην περιλαμβάνεται τοιοῦτόν τι, οὔτε εἰς προγενεστέρας.

Ἐπὶ ἀναφορᾶς τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων ὅτι ὁ ἐν Παλατίῳ (Palatio) πρόξενος Νικόλαος Πιζάνης κακομεταχειρίζεται τοὺς ὑπηκόους Βενετοὺς καὶ τὰ ἐμπορεύματα αὐτῶν, ὑβρίζων τὴν κυριαρχίαν, ἀπαντᾶται ὅτι ἀνατίθεται εἰς τὸν δοῦκα Κρήτης νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ἀληθεύουσι τὰ καταγγελλόμενα, ὁπότε δικαιοῦται νὰ παύσῃ τοῦτον καὶ ἀντικαταστήσῃ δι' ἄλλου, ἐπὶ τῷ αὐτῷ μισθῷ καὶ προμηθείᾳ. 1356, Ἰουλίου 7.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

F° 87ᵛ° Millesimo trecentesimo LVI, die VII Julij.

Capta. Quod consideratis hijs que nobis scripta sunt per ducham et consiliarios Crete super facto datiorum impositorum pro bono portus Crete et specialiter super facto datij uini, quod uenditur ad spinam, quod est de X pro centenario de quo omnes pheudati plurimum aggrauantur asserentes, quod si dictum datium durare debet omnibus remanebunt consumpti sicut in litteris ipsorum pheudatorum continetur ad plenum. Ordinetur quod sicut captum fuit quod imponetur datium uino predicto de X pro centenario, sic dicetur solum de quinque pro centenario ut non habeant causam querelandi et mandetur duche et consiliarijs quod de cetero faciant solum exigi dictum datium de V pro centenario faciendo exigi alia datia per nos ordinata, sicut sibi dedimus pridie in mandatis, uidelicet solum in Creta et non alibi rescribendo nobis per muduam septimam proximam quod exactum fuerit in summa de omnibus datijs ordinatis.

Ser Nicolaus Faletro sapiens ordinum. Quod considerato quod ducha et consiliarij consulunt quod totum datium uini quod uenditur ad spinam, remoueatur, et attento maximo clamore pheudatorum ordinetur ut non habeant ius querelle, quod dictum datium uini quod uenditur ad spinam debeat remoueri et de cetero amplius non exigatur.

Non 2—non sinceri 5.

F° 27ʳ Capta. Ceterum quia in litteris dictorum duche et consiliariorum Crete mouetur dubium utrum forenses soluere debeant datium specificatum, in datijs ordinatis solum uel datium specificatum et duo pro centenario ultra id prestolantes super hoc nostrum mandatum et declarationem; uadit pars quod declaretur et sic mandetur dictis duche et consiliarijs Crete quod obseruent et faciant obseruari, quod forenses debeant soluere datium specificatum in datijs et ultra id duo pro centenario de mercationibus suis, quia sic fuit nostra intentio in predictis.

Capta. Quod secundum consilium duche et consiliariorum Crete pro bono insule Crete, ordinetur quod boues, equi et alia animalia nec non frumentum et alia blada et legumina que undecunque conducerentur in Candidam sint exempta a datijs ordinatis ut illuc copiosius conducantur.

Capta. Super puncto uero contento in litteris predictorum duche et consiliariorum Crete continente utrum Januenses sint liberi a comerclo Crete, per formam pacis, respondeatur quod in pace nuper firmata nec in ueteri nulla fit mentio de predictis, quare obseruent consuetudinem hactenus obseruatam.

Capta. Quia ducha et consiliarij Crete per suas litteras nobis scripserunt quod quidam Nicoletus Pisani consul nostrorum in Palatio male tractat mercationes et fideles nostros, asserendo quod quando ammonentur de malefactis, dicit

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

uerba turpia et inepta contra honorem dominij et bonum sit super hoc remedio congruo prouidere; uadit pars quod scribatur duche Crete quod reliquimus in libertate sua prouidendi et examinandi malicias et ea que sibi uidebuntur, pro honore nostro in dicto facto cum plena libertate cassandi ipsum, si maiori parti ipsorum uidebitur et subrogandi alios de cetero cum illa prouisione salario et condicione quibus maiori parti ipsorum uidebitur pro honore nostro et bono mercatorum nostrorum conuersantium in partibns illis. Et scribatur dicto Nicoleto de ordinacione nostra predicta, mandando sibi quod obseruetur et faciat sicut duchas et consiliarij Crete duxerint committendum.

30

Περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ Γεωργίου Καπίνη ἐκ Χανίων τοῦ ὁποίου κατηδαφίσθησαν ὑπὸ τοῦ ρέκτορος οἰκίαι τινες ἐν τῇ πόλει Χανίων πρὸς ἀσφάλειαν αὐτῆς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπαναστάσεως, εἴτε διὰ χρημάτων εἴτε διὰ τῆς παραχωρήσεως 4 ἰσογαίων, ἀνηκόντων εἰς τὴν κοινότητα, τὰ ὁποῖα κατέχει εἰς ἐδαφονομὴν ἡ ἐπισκοπὴ Κισσάμου. 1356. Ἰουλίου 19.

Fo 89r Millesimo trecentesimo LVI, die XVIIII Julij.

Capta. Cum sicut exponit Georgius Capini Georgiorati de Canea fidelis noster tempore guerre preterite Janue, ser Nicolaus Zane tunc rector Canee pro securitate burgi Canee fecit prosterni quasdam domos suas sitas in dicto burgo, ualoris yperperorum mille, que extimate fuerunt yperperos quingenti et nonaginta per rectorem Canee, quare nobis humiliter supplicabat quatenus eidem de satisfacione ipsarum dignaremur de speciali gratia prouidere uel per restaurationem pecunie aut per uiam concessionis unius hospicij, quod tenet a communi pro terratico et aliorum trium hospiciorum ad pedem planum que tenet episcopatus Kissimi, que sunt communis et soluunt communi terraticum qui complent in breui ad renouendum pro illo precio quod soluitur ad presens de eis, ad complementum ipsarum ad XXVIIII annos et rectores deinde nobis consulunt quod habito respectu, quod per nostrum commune non posset mihi de pecunia presencialiter satisfieri et quod utilius cedit communi ei facere gratiam dictarum possessionum, quam reficere de pecunia damnum dictarum suarum possessionum dirruptarum. Cum dicte domus communis soluant solum unum grossum pro qualibet nostro communi; uadit pars quod attentis predictis dicta domus quam tenet dictus Georgius et alia tria que dictus episcopatus Kissimi tenet a communi ad terraticum, completo termino ipsarum concedantur eidem ad renouandnm ad XXVIIII annos pro eo quod presencialiter soluent de gratia speciali.

31

Fo 93r **Οἱ καστελλάνοι Μεθώνης καὶ Κορώνης ἀνέφερον περὶ τῶν καταστροφῶν τὰς ὁποίας προξενοῦσιν οἱ Τοῦρκοι εἰς Ἑλληνικὰς χώρας. Ἀπαντᾶται εἰς αὐτοὺς ὅτι πρὸς διάσωσιν τῶν πληθυσμῶν καὶ**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διατήρησιν τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρῶν καὶ διὰ τὴν ἀντίστασιν κατὰ τῶν Τούρκων ἀπεφασίσθη ἡ ἕνωσις κατὰ τῶν Τούρκων εἰς ἣν θὰ λάβωσι μέρος ὁ Βασιλεὺς τῆς Κύπρου καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Τάγματος τῶν Ἱεροσολύμων. Πρὸς τοῦτο ἐγράφη πρὸς τὸν Πάπαν καὶ ἄλλους Καρδιναλίους, οἵτινες ἀπήντησαν ὅτι πρὸς σωτηρίαν τῶν Χριστιανῶν ἡ ἕνωσις αὕτη νὰ ἐπικυρωθῇ. Πρὸς τοῦτο κατὰ παραγγελίαν τοῦ Πάπα θὰ ἀποσταλῇ πρεσβευτὴς κατὰ Νοέμβριον. 1356, Αὐγούστου 27.

32

Πρεσβεία τιμαριούχων Χανίων 1356.
Πρεσβευτὴς Μᾶρκος Ζαγκαρόλος.

1ον Αἰτοῦνται, ὅπως οἱ ρέκτορες μὴ δικαιοῦνται νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς ἀγγαρείας τοὺς ἄνδρας Χανίων καὶ τὰ ζῷα αὐτῶν.
Ἀπαντᾶται, ὅτι θὰ διαταχθῶσιν οἱ ρέκτορες νὰ μὴ ὑποβάλλωσιν εἰς ἀγγαρείας τοὺς τιμαριούχους ἢ ἄλλους, παραβιάζοντες οὕτω τὰς ἐντολάς των.

2ον Αἰτοῦνται, ὅπως δύνανται νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ τῆς νήσου πάντα τὰ προϊόντα καὶ νὰ μεταφέρωσιν εἰς ἄλλα μέρη τῆς νήσου, ὡς οἱ τοῦ Χάνδακος, ἐξαιρουμένων τῶν σιτηρῶν, τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ ἐλαίου.
Ἀπαντᾶται, ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαγωγὴ τυροῦ, κρεάτων καὶ ἄλλων ἐμπορευμάτων πλὴν σιτηρῶν, σιδήρου καὶ ἐλαίου.

3ον Αἰτοῦνται, ὅπως διορισθῶσι δικασταὶ εἰς τοὺς ὁποίους νὰ δύνανται νὰ ἐφεσιβάλλωσι τὰς ἀποφάσεις.
Ἀπαντᾶται, ὅτι οἱ ὑπὸ τῶν ρεκτόρων δικαζόμενοι διὰ πολιτικὰς ὑποθέσεις 50-400 ὑπερπύρων δύνανται νὰ ἐφεσιβάλωσι ἐνώπιον τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, ἀλλ' ἡ ἔφεσις δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως. Ὡς παράβολον τῆς ἐφέσεως κατατίθεται εἰς τὸ ταμεῖον τῆς κοινότητος Κρήτης, γρόσιον ἓν κατὰ ὑπέρπυρον διὰ τὴν περίπτωσιν ἀπορρίψεως τῆς ἐφέσεως. Προθεσμία τῆς ὑποβολῆς τῆς ἐφέσεως καθορίζεται 15θήμερος μέχρι μηνιαίας. Ὁ δὲ δοὺξ βεβαιώνει τὴν ἀπόφασίν του δι' ὅρκου ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως. Αἱ οὕτω ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ἔχουσιν ἰσχύν, ὡς ἐὰν ἐξεδίδοντο ἐν Βενετίᾳ.

4ον Αἰτοῦνται, ὅπως οἱ ξένοι οἱ ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν εἰς ἅπασαν τὴν περιοχὴν Χανίων ὦσιν ἀσύδοτοι πάσης ἀγγαρείας καὶ δασμῶν, πλὴν ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον ἐγκατασταθῇ εἰς Ἄρναν, Ἀνώπολιν καὶ νότιον ἀκτὴν μεταξὺ τῶν δύο σκαλωμάτων.
Ἀπαντᾶται, ὅτι οὐδεὶς νεωτερισμὸς ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ αὐτὴ ὡς μέχρι τοῦδε κατάστασις.

5ον Αἰτοῦνται, ὅπως ἀγορασθῇ ὑπὸ τῆς Βενετίας παρὰ τῶν τιμαριούχων σίτου ποσότης 30000 μουτζουρίων, πρὸς ὑπέρπυρα 22 τὰ ἑκατὸ μουτζούρια, παραδοτέων ἐντὸς πέντε ἐτῶν ἐπὶ πληρωμῇ τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀξίας μέχρι τοῦ προσεχοῦς Αὐγούστου, τῆς δὲ καταβολῆς τοῦ σίτου ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ προσεχοῦς ἔτους.
Ἀπαντᾶται, ὅτι ἐπὶ τοῦ ζητήματος δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ἀπόφασις ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ ἐπὶ τοῦ σίτου συμβουλίου.

6ον Αἰτοῦνται, ὅπως δύνανται νὰ ἐξαγάγωσι σῖτον δι' ὅλην τὴν νῆσον, διατιμῶντες τοῦτον πρὸς 25 ὑπέρπυρα τὰ ἑκατὸ μουτζούρια.
Ἀπαντᾶται, ὅτι οὐδεὶς νεωτερισμὸς θὰ ἐπιτραπῇ καὶ νὰ διαταχθῇ ὁ ρέκτωρ νὰ τηρήσῃ τὰ εἰωθότα.

7ον Αἰτοῦνται, ὅπως ἅπαντες οἱ ὀφφικιοῦχοι οἱ διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ ρέκτορος Χανίων ἐκλέγωνται μεταξὺ Βενετῶν εὐγενῶν καὶ εὐγενῶν Χανίων, ὡς ἐνεργεῖται ἐν Χάνδακι, ἐξαιρουμένων τῶν γραφέων καὶ τῶν ἐκτιμητῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

'Απαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτὸν τὸ αἴτημα, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ διορίζωνται οἱ κράτιστοι.

8ον Αἰτοῦνται, ὅπως ὁ στόλος τῶν κατέργων 'Αδριατικῆς τελεῖ κατ' ἔτος ἐν Χανίοις μίαν τοὐλάχιστον μισθοδοσίαν τῶν πληρωμάτων.

'Απαντᾶται, ὅτι κατ' οὐδένα λόγον γίνεται δεκτόν.

9ον Αἰτοῦνται, ὅπως ἡ ἐπαλήθευσις τῶν προσόντων τῶν νέων μελῶν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἐνεργεῖται κατ' ἔτος τὴν ἑορτὴν τῶν Ταξιαρχῶν, ὡς τὸ ἔθος.

'Απαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτόν, ἵνα δὲ προλαμβάνωνται τὰ σκάνδαλα καὶ τὰ λάθη ἀποφασίζεται, ὅπως οἱ λαμβάνοντες τὸ τρίτον τῶν ψήφων τοῦ συνερχομένου συμβουλίου θεωρῶνται γενόμενοι δεκτοί, οὕτω δὲ πάντες θὰ μείνωσιν εὐχαριστημένοι.

10ον Αἰτοῦνται, ὅπως ἡ πώλησις τοῦ οἴνου ἐπιτραπῇ μόνον εἰς τοὺς ἐντὸς τῆς πόλεως Χανίων, διότι τοῦτο εἶχε διαταχθῇ πρὶν ἢ ἡ πόλις περιτειχισθῇ, ὅτε τὰ ὅρια αὐτῆς δὲν ἦσαν περιγεγραμμένα καὶ ἦτο εὔκολον νὰ ἔρχωνται οἱ ἐκτὸς τῆς πόλεως.

'Απαντᾶται, ὅτι τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ, ἀλλὰ νὰ ἐξακολουθήσωσιν οἱ τιμαριοῦχοι, ὡς πρότερον.

11ον Αἰτοῦνται ὅπως τὰ 500 ὑπέρπυρα τὰ ὁποῖα ἐπερίσσευον ἐκ τοῦ φόρου τοῦ ἐμπορίου καὶ ἀπεστέλλοντο εἰς Βενετίαν, νὰ παραμένωσιν ἐν Χανίοις καὶ νὰ χρησιμοποιῶνται διὰ τὸν τειχισμὸν τῆς πόλεως.

'Απαντᾶται, ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα δύναται ὁ ρέκτωρ νὰ χρησιμοποιήσῃ, εἴτε διὰ τὸν τειχισμόν, εἴτε διὰ τὸν λιμένα.

12ον Αἰτοῦνται τὴν ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος Χανίων.

'Απαντᾶται, ὅτι πρὸς τοῦτο ὀφείλει ὁ ρέκτωρ νὰ συγκαλέσῃ τὸ συμβούλιον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐκθέσῃ τας ἀνάγκας τοῦ λιμένος. Τὸ συμβούλιον θὰ ἀποφασίσῃ κατὰ πλειοψηφίαν. 'Επίσης τὸ αὐτὸ συμβούλιον δύναται νὰ ἐπιβάλῃ φορολογίαν. Ὑποδεικνύονται οἱ δυνάμενοι νὰ ἐπιβληθῶσι φόροι. 1356, Αὐγούστου 27.

Fo 93r Millesimo trecentesimo LVI, die XXVII mensis Augusti indictionis nona.

Infrascripta sunt capitula Ducali dominio, exposita per nobilem uirum ser Marcum Zancharolo, ambaxatorem pheudatorum Canee, nomine omnium pheudatorum Canee.

1. Primo, quod exponatur Ducali dominio, qualiter per tempora preterita per rectores elapsos, facte fuerunt angarie et grauitates hominibus Canee de suis personis et animalibus et alijs multis rebus, et similiter per officiales suos.

2. Secundo, quod omnes res possint extrahi de insula et per totam insulam, prout fit Candide, exeptis blado, ferro et oleo.

3. Tertio, quod placeat ducali dominio assentire auditores, sicut sibi placebit, quibus possint appellare a sententijs.

4. Quarto, quod omnes forenses, qui a modo in antea uenirent per totum districtum Canee, sint exempti ab omni factione, angaria et datio, exceptis illis, qui irent habitatum in Arna, Anopoli, mare austri, prout fit Candide, a duabus scalis infra.

5. Quinto, quod promittantur, nomine pheudatorum Canee, commune Vene-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ciarum, mensure frumenti XXX mile ad rationem yperperorum XXII pro centenario mensurarum, usque ad quinque annos, dando medietatem solutionis in hoc Augusti proximi, et incipiatur dari frumentum in alio mense Augusti sequenti.

6. Sexto, quod possit extrahi frumentum per totam insulam, ualente frumento, ab yperpera XXV infra.

7. Septimo, quod omnes officiales, qui fient per rectores Canee fieri debeant de illis qui sunt de consilio Venecijs uel Canee, prout fit Candide, exceptis scribis et extimatoribus bladorum.

8. Octauo, quod pro bono gallearum Culphy, quia inuenient bonum forum, uniuscuiusquam rei, quod dicte gallee debeant omni anno, ad minus, facere unam pagam in Canea.

9. Nono, quod proba maioris consilij Canee fieri debeat omni anno ad Sanctum Michael, pro ut fieri consueuit.

10. Decimo, quod exponatur Ducali dominio, quod cum per tempora elapsa, uetitum sit, quod non possit uendi uinum ad burgum et hoc fuerit quia burgus non erat muratus et modo est muratus, quod placeat Ducali dominio concedere, quod possit uendi uinum extra, in burgo uenire uolentibus.

11. Undecimum, item uidetur habundasse de ratione comercli Canee yperpera V centum, que requiruntur per ducam et consiliarios Crete, quia propter suplicant ut remaneant in Canea, et ponantur in clausione muri et burgi.

12. Duodecimum, item quod reducatur ad memoriam dominationis, quod portus Canee indiget reparatione.

Millesimo trecentesimo LVI, die XXVII Augusti.

Hoc est consilium sapientum super capitulis ambaxatoris Canee. Et primo.

1. Super primo capitulo contenente de angariis que fiunt et facte fuerunt per rectores pheudatos Canee, consulunt sapientes.

Capta. Quod mandetur rectori presenti et addatur in commissionibus futurorum quod pheudatos predictos uel alias quaslibet personas non angarizent, nec faciant angarizari pro se uel alijs, modo aliquo, uel ingenio, in portando paleas, herbas, aquam, uinum, ligna, blada, nec in aliis rebus, uel grauitatibus, que sint contra formam suarum commissionum, remouentes omnes consuetudines que forent contra formam suarum commissionum que nullius ualoris in casibus predictis esse intelligantur. Et ut predicta melius obseruentur, mandetur rectori presenti et successoribus suis, quod nullo modo uel ingenio, possint tenere in regiminibus suis plures equos, quam continebitur in commissionibus suis.

Alij de parte—de non 11—non sinceri 4.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2. Super secundo capitulo continente, quod omnes res possint extrahi et defferri per totam insulam etc. Consulunt sapientes quod ellargetur, quod carnes, caseus et alia mercimonia possint extrahi sicut petunt, exceptis blado, ferro, et oleo.

3. Super tertio capitulo, continente quod possint habere auditores; consulunt sapientes quod de cetero quilibet sententiatus per rectorem presentem et futuros Canee, possit se appelare a sententijs ciuilibus que forent ab yperpera L usque IIII centum coram Duche et consiliarijs Crete, presentibus et futuris, ita tamen, quod occasione huismodi appelationis non possit differi, uel impediri executio alicuius sententie. Et quod illi qui uoluerint appelari teneantur ponere pignus, ad cameram communis Crete, ad rationem unius grossi, pro quolibet yperperum de tanto quanto erit ualor sententie. Et si per ducam et consiliarios fuerit terminatum, quod male appelatum fuerit, imponatur predictis habeant uolentes se appelare terminum XV dierum ad appelandum, et terminum unius mensis ad persequendum. Ducha uero et consiliarij Crete, teneantur sub debito sacramento diffirmisse sententias infra III menses. Et si uolentes se appelare non appelauerunt se ad terminum supradictum, et non prosequetur ut supra, tunc elapsO termino, non possint se appelare nec prosequi ullo modo. Quicquid uero terminatum fuerit per ducam et consiliarios, uel maiorem partem, sit ita firmum, sicut factum esset per consilia Veneciarum, uerum si occurreret, quod rectores darent sententias apud suum recessum, ita quod uellent recedere ordinetur, quod debeant dimittere commissionem ad plenum ut fieri possit quod sit iustum, sub pena librarum II centum in suis proprijs bonis, et si accideret quod ducha uel duo consiliarij Crete qui per tempora erunt complere, non diffinitis questionibus inceptis, ordinetur quod ducha uel duo consilirij futuri, teneantur complere predictas sententias infra terminos predictos incipiendo terminos, in die quo intrabunt in regimine.

Capta. Quod stemus firmi sicut est solitum. 52—0—non sinceri 2.

4. Super quarto capitulo continente quod forenses sint exempti ab omni datio, angaria etc. consulunt sapientes.

Capta. Quod pro modo non fiat nouitas aliqua super ipso facto, sed obseruetur consuetudo hactemus obseruata.

5. Super quinto capitulo de frumento quod offerunt non potuit deliberari, sed ordinatum fuit, quod id fiat in collegio ordinato frumenti.

6. Super sexto capitulo continente, quod possint extrahere frumentum ualentem etc. consulunt sapientes.

Capta. Quod super inde non fiat alia nouitas, sed mandetur rectori, quod obserui et consuetudinem solitam.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

7. Super septimo capitulo continente, quod offitiales Canee fiant de nobilibus Venetiarum uel Canee, consulunt sapientes.

Capta. Quod omnes offitiales qui fient decetero per rectores Canee ut sint meliores, debeant esse de illis qui sint de consilio Venetie uel Canee exceptis, scribanis et extimatoribus bladorum. Non sinceri 9—de non 12—alii de parte.

8. Super octauo capitulo de galeis Culphy que fatiant unam pagam in Canea, consulunt sapientes.

Capta. Quod id modo aliquo non acceptatur.

9. Super nono capitulo de proba maioris consilij Canee fienda quolibet festo Sancti Michaeli, consulunt sapientes ordinum.

Quod dicta proba maioris consilij Canee, fieri debeat omni anno in festo Sancti Michaeli ita tamen ut scandala et errores qui solebant occurere, occasione dicte probe, remoueantur, quod illi qui transferint tertiam partem consilij congregati, sint firmi, et isto modo poterit quilibet contentari. De parte 27—de non 32—non sinceri 2, et sic fuit captum.

10. Super decimo capitulo de possendo uendere uinum in burgo, consulunt sapientes considerata responsione rectoris.

Capta. Quod pro modo nouitas aliqua super ipso facto non fiat, sed ordinetur quod pheudati transeant ultra, sic hactenus fecerunt.

11. Super undecimo capitulo de V centum yperperis ponendis in fabrica murorum; consulunt sapientes.

Capta. Quod mandetur rectori Canee quod dictos denarios ponat in fabrica murorum Canee, uel in aptatione portus. Et scribatur duche et consiliarijs Crete, de ordinatione predicta mandando sibi, quod dictam pecuniam ulterius non requirant.

12. Super duodecimo capitulo de portu reparando, consulunt sapientes.

Quod scribatur et mandetur rectori Canee, quod conuocare debeat, consilium deinde, et exponere de reparatione que eget portus Canee, et inter se per maiorem partem determinent, de aliquo modo uel uia, que maiori parti uidebitur, uel imponendo aliquod datium, uel aliter, ita quod portus possit aptari et reparari, et si fuerit terminatum de aptando portum ordinetur, quod apud datium quod imponetur, quia nauigia portate mensurarum II centum usque V centum que exibunt de portu Canee soluere debeant tertium unius yperperi, nauigia uero portate mensurarum quingentarum usque mille soluere debeant medium yperperum; et nauigia portate, mille mensurarum, uel in supra, soluant unum yperperum pro quolibet. Et mandetur dicto rectori, quod de pecunia quam exiget, per modum dictum supra, faciat depositum, et expendat solum in portu expendenda ipsam taliter, quod possit merito commendari.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Capta. Quod pro bono terre Canee ordinetur, quod rectores presentes et futuri Canee, de condemnationibus factis per precessores suos in pecuniam, possint facere gratiam de soluendo ipsas condempnationes per terminos qui sibi
130 uidebuntur, ita tamen quod in aliqua gratia termini, non possint transire terminum decem annorum, accipiendo publicem a condempnatis de soluendo con-
132 dempnationes per terminos sibi assignatos. 38—de non 21—non sincere 3.

33

Πρεσβεία τιμαριούχων Ρεθύμνου 1356.
Πρεσβευτὴς Γεώργιος Σεμιτέκολος.

1ον Αἰτοῦνται, ὅπως καστελλάνος Μυλοποτάμου, δικαστὴς Συβριτοῦ καὶ οἱ γραφεῖς ὀφείλουσι νὰ εἶναι τιμαριοῦχοι ἢ υἱοὶ τιμαριούχων καὶ νὰ ἔχωσι κατοικήσει ἐπὶ τριετίαν τοὐλάχιστον ἐν Ρεθύμνῳ. Εἰς τούτους νὰ ἐπιβάλλωνται ποιναὶ ὑπὸ τῶν ρεκτόρων Ρεθύμνου. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς θητείας των νὰ παραμένωσιν ἰσόχρονον διάστημα ἐκτὸς ὑπηρεσίας.

Ἀπαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτόν, ὑπὸ τὸν ὅρον οἱ οὕτω διοριζόμενοι νὰ ἔχωσι συμπληρώσῃ τὸ 25ον ἔτος τῆς ἡλικίας των.

2ον Αἰτοῦνται, ὅπως οἱ ὑπὸ τῶν ρεκτόρων διοριζόμενοι ἔμμισθοι καὶ ἄμισθοι ὀφφικιοῦχοι ἐν τῷ φρουρίῳ, τοῦ λοιποῦ νὰ ἐκλέγωνται μόνον μεταξὺ τῶν τιμαριούχων ἢ τῶν κατοίκων Ρεθύμνου ἢ μεταξὺ τῶν Βενετῶν εὐγενῶν, ἢ μεταξὺ τῶν τέκνων τῶν τιμαριούχων, οἵτινες εἶναι ἢ ὑπῆρξαν τιμαριοῦχοι καὶ κατοικοῦσιν ἐν τῷ φρουρίῳ, τοὐλάχιστον ἀπὸ τριῶν ἐτῶν οἰκογενειακῶς, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους, ὡς ὁ καστελλάνος, ὁ δικαστὴς καὶ οἱ γραφεῖς, δηλαδὴ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς θητείας των νὰ παραμένωσιν ἰσόχρονον διάστημα ἐκτὸς ὑπηρεσίας. Ἐξαιροῦνται οἱ κήρυκες, οἱ ὑπηρέται, οἱ γραφεῖς, οἱ ἐπιστάται, οἱ πρόεδροι τῶν δικαστῶν καὶ τῶν καγκελλαρίων, τοὺς ὁποίους, Δουκικῇ ἐξουσιοδοτήσει, διορίζουσιν οἱ ρέκτορες ἄνευ περιορισμῶν ἐπὶ ἑξάμηνον.

Ἀπαντᾶται, ὅτι ἐφ' ὅσον δέν ἤθελον διορισθῇ ἀκατάλληλα πρόσωπα, τὰ αἰτήματα γίνονται δεκτά.

3ον Αἰτοῦνται, ὅπως οἱ τιμαριοῦχοι Ρεθύμνου δύνανται νὰ μεταφέρωσι τὸν σῖτον αὐτῶν διὰ θαλάσσης εἰς Χάνδακα καὶ Μυλοπόταμον, ὅταν ἡ ἀξία τοῦ σίτου ἐν Ρεθύμνῳ θὰ ἦτο εἴκοσι πέντε περίπου ὑπερπύρων τὰ ἑκατὸ μουτζούρια. Ἐὰν ὅμως ἡ ἀξία του θὰ ἦτο εἴκοσι δύο, τότε νὰ δύνανται νὰ μεταφέρωσι τοῦτον εἰς Μεθώνην καὶ Κορώνην, χωρὶς νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα οἱ ρέκτορες νὰ ἐμποδίζωσιν αὐτούς.

Ἀπαντᾶται. Νὰ διατηρηθῇ ἡ μέχρι τοῦδε κατάστασις.

4ον Αἰτοῦνται, ὅπως ἐάν τις τῶν τιμαριούχων ἢ κατοίκων Ρεθύμνου ἤθελεν ἀγοράσῃ τιμάριον παρὰ τιμαριούχου Χανίων, τὸ δὲ τιμάριον εὑρίσκετο ἐν τῇ περιοχῇ Ρεθύμνου, ἀδιάφορον δὲ ἐὰν συγκατελέγετο μεταξὺ τῶν τιμαρίων Χανίων ἢ ὄχι, ὁ ἐκ Ρεθύμνου ἀγοραστὴς νὰ δύναται νὰ τελῇ τὴν τιμαριωτικὴν εἰσφοράν του ἐν Ρεθύμνῳ, ἔνθα νὰ προσφέρῃ καὶ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐργασίαν τοῦ τιμαρίου.

Ἀπαντᾶται, ὅτι ἐπειδὴ ὁ πρεσβευτὴς Χανίων σὲρ Μᾶρκος Ζαγκαρόλος πληροφορεῖ ὅτι πλεῖστα τιμάρια Χανίων εὑρίσκονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην, ἡ πόλις τῶν Χανίων ἤθελε κατὰ πολὺ ζημιωθῇ, ὁ δὲ πρεσβευτὴς Ρεθύμνου διατείνεται ὅτι δὲν εἶναι περισσότερα τῶν τριῶν. Ἕνεκα τούτου πρὸς ἀποφυγὴν διενέξεων ἀποφασίζεται, ὅτι ἐὰν μὲν τὰ τιμάρια τῆς κατηγορίας ταύτης εἶναι μόνον τρία νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸν τὸ αἴτημα τῶν τιμαριούχων Ρεθύμνου, ἐὰν δὲ πλείονα, νὰ ἀπορριφθῇ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

5ον Αἰτοῦνται, ὅπως τὰ τιμάρια τῶν φονευθέντων ἐπαναστατῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν Σηφοπούλου, κείμενα πλησίον τῆς Ρεθύμνου, ἅτινα εἶναι μία σερβενταρία καὶ ἡμισεία, ἐὰν ἀποφέρουσιν ὑπέρπυρα 25 ἢ περίπου, νὰ δοθῶσιν, ὡς εἶχε διαταχθῆ εἰς τοὺς τιμαριούχους Ρεθύμνου, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης. Ἀλλ' ὅταν ἐστάλη ἡ ἔγκρισις τοῦ Δόγη Βενετίας εἶχεν ἤδη ἐκραγεῖ ἡ ἐπανάστασις τοῦ Καψοκαλύβη, ὁ δὲ δοὺξ Κρήτης οὐδὲν ἔπραξε. Ἐπειδὴ τὰ τιμάρια ταῦτα δὲν ἀποφέρουσι πλείονα τῶν 25 ὑπερπύρων νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς τιμαριούχους Ρεθύμνου, ὡς τὸ δίκαιον ὑπαγορεύει, διότι οὗτοι προσέφερον ἑαυτούς, τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὅπλα των μὲ προφανῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς των πρὸς σύλληψιν τῶν ἐπαναστατῶν, τοὺς ὁποίους ἤγαγον ἐνώπιον τοῦ ρέκτορος, ὅστις κατεδίκασεν αὐτοὺς εἰς θάνατον.

Ἀπαντᾶται, ὅτι θὰ διαταχθῶσιν ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης καὶ ὁ ρέκτωρ Ρεθύμνου, ὅπως πληροφορήσωσι περὶ τῶν τιμαρίων τούτων καὶ ἐκφέρωσι τὴν γνώμην των. Μετὰ ταῦτα θὰ ἐλαμβάνετο ἀπόφασις.

6ον Αἰτοῦνται, ὅπως τὰ καταστήματα καὶ τὰ καπηλεῖα τὰ εὑρισκόμενα ἐντὸς τοῦ φρουρίου Ρεθύμνου ἐξαιρεθῶσι τῆς πληρωμῆς δύο ὑπερπύρων ἐτησίως, διότι εἰς οὐδὲν μέρος τῆς νήσου καταβάλλονται.

Ἀπαντᾶται, ὅτι ἀπορρίπτεται.

7ον Αἰτοῦνται, ὅπως πᾶς τις ἐκ Ρεθύμνου δύναται νὰ ἀποθηκεύῃ ἔλαιον καὶ νὰ πωλῇ κατὰ βούλησιν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Κρήτης, χωρὶς νὰ ἐμποδίζηται παρ' οἵου δήποτε ρέκτορος.

Ἀπαντᾶται ὅτι θὰ ἐκτελῶνται τὰ μέχρι τοῦδε διατεταγμένα.

8ον Αἰτοῦνται, ὅπως οἱ ρέκτορες διαταχθῶσι νὰ παραδίδωσιν ἀντίγραφα τῶν δικαιοπραξιῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν ὑποθέσεων, αἵτινες πρόκειται νὰ ὑποβληθῶσι πρὸς ἔφεσιν ἐν Βενετίᾳ.

Ἀπαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτόν, ὡς δίκαιον.

9ον Αἰτοῦνται, ὅπως οἱ ρέκτορες δύνανται νὰ ἀπονέμωσι τὴν χάριν τῆς ἀναστολῆς εἰς παλαιὰ ἐπιβληθέντα πρόστιμα ἐπὶ μίαν δεκαετίαν κατὰ δόσεις.

Ἀπαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτὸν μέ τινας τροποποιήσεις. 1356, Αὐγούστου 30.

Fo 94to Millesimo trecentesimo LVI. Indictionis nona, die penultimo Augusti. 1

Infrascripta sunt capitula Ducali dominio porecta per ser Georgium Semiteculo habitatori Rethimi ambaxatori pheudatorum, super quibus capitulis consuluerunt sapientes ordinum nauigandi, prout inferius contineri.

1. Primo quod de fidelibus suis pheudatis Rethimi et habitatoris in castro Rethimi ad minus per tres annos, cum uxore et familia, et de filijs pheudatorum, qui sunt, aut fuerint pheudati et habitatores Rethimi, debeant fieri, castellanus in castro Milepotami et judex in Siuretis et scribe in dictis locis, cum dicti loci sint in districtu Rethimi. Et per rectores Rethimi puniuntur dicti castellani, judices et scribe, de quolibet lemento et sententia in quibus suprafaciunt, nec non, tempore aduersitatis et necessitatis dicta loca ueniunt fulcita, per pheudatos Rethimi, et non alias personas. Et huius modi castellanus, judex et scribe qui fuerint facti et creati de pheudatis Rethimi et habitatoribus ut supra, debeant tanto tempore stare extra officium, quantum statissent in aliquo offitio.

Capta. Super primo capitulo supradicto, consulunt sapientes, quod complaceatur dictis pheudatis sicut petunt; ita tamen quod ut castellanus et judex sint

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

meliores, aliquis supradictorum, non possit esse in aliquo dictorum offitiorum, nisi transiuerit ipsos XXV annorum.

2. Item quod offitiales salariati et non salariati, quod faciunt rectores hic in castro fiant de cetero per rectores de pheudatis, uel habitatoribus Rethimi, uel ex nobilibus consilij Venetiarum, uel de filijs pheudatorum, qui nunc sunt uel fuerint pheudati, et habitatores in castro, ad minus per tres annos cum uxore et familia, cum conditionibus supradictis de castellano et judice et scribis, uidelicet quod stent tanto tempore extra, quanto steterint in officijs, saluo precones, seruentes, scribas, gastaldiones, capita aduocatorum et cancellariorum, quos rectores, Ducalis potentia, ualeant facere, sicut fatiebant, de quibuscumque uoluerint, qui uero offitiales fiant penitus de sex in sex mensibus.

Capta. Super secundo capitulo supradicto consulunt sapientes, habito respectu, quod quilibet debilis persona, ponitur in huiusmodi offitijs, quod est contra intentionem dominationis, quod fiat in hoc sic petunt dicti pheudati.

3. Item quod fideles sui pheudati Rethimi, possint apportare et trauersare per mare suum frumentum de Rethimo, Candida et Milepotimum, uidelicet quando frumentum ualuerit in castro Rethimi yperpera XXV uel inde infra. Et si frumentum ualuerit in castro Rethimi yperpera XXII uel inde infra, quod possint mittere de suo frumento Coronum et Mothonum, et quod aliquis de rectoribus non possit eos astringere, modo aliquo.

Capta. Super tertio capitulo supradicto, consulunt sapientes, quod non fiat aliqua nouitas sed obseruatur consuetudo solita seruari per rectores.

4. Item quod si aliquis pheudatus uel habitator Rethimi qui poterit emere pheudum, emeret de cetero aliquod pheudum a pheudatis Canee, quod pheudum erit situm in districtu Rethimi et fuerit de pertinentijs feudis Canee, uel non, quod empto ipso feudo ordinate, debeat hic in Rethimo ostendere uarnitionem suam et facere de ipso feudo fationes in Rethimo, cum dicta pheuda manuteneantur et conseruentur contra omnes per pheudatos et fideles suos Rethimi.

Capta. Super quarto capitulo supradicto, consulunt sapientes, quia ambaxator Canee ser Marcus Zancharolo dicit, quod plures sunt huiusmodi cauallerie, et quod si fieret id quod dicti pheudati petunt, noceret ualde ciuitatem Canee. Et ambaxator Rethimi dicit quod non sunt plures tribus, ad remouendum, omnem cauilationem, quod si huiusmodi cauallarie erunt III, uel a tribus infra dicti pheudati possint facere uarnitiones, sicut petunt, si uero essent a tribus supra nullo modo possint ipsas facere et sic mandetur rectori quod debeat obseruare.

5. Exponere etiam debeas Ducali dominio, circa pheuda quorumdam rebelium occisorum, tempore guerre Sifopoli, iuxta Rethimum, que feuda sunt circa

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

seruentaria una cum dimidia, que tenentur per comune Rethimi. Et Ducale potentia ad nostam petitionem misit suas litteras nobili uiro ser Phllippo de Molino tunc rectori Rethimi, ut superinde prouidetur, cum domino duca eiusque consilio Crete, uidelicet si dicta feuda redderent yperpera XXV uel inde infra, quod essent pheudatorum Rethimi. Et quod tunc quando dicte littere ducales uenerunt huc, fuit guerra Capsocaliui, et dictus ser Philippus recessit ante quam prouideret. Et quia in dictis litteris continebatur, solum dicto ser Philippo, et non successoribus suis, negotium transiuit sic tacitum, que feuda non habuerunt nec habeant redditus yperpera XXV. Quare placeat Ducali potentia et dignetur precipere, quod dictum pheudum perueniat in pheudatos Rethimi, ut jus postulat et requirit, quia tunc fideles Rethimi posuerunt se et equos, et arma, in periculo mortis ad capiendum dictos rebelles, quos capierunt uel ceperunt et conduxerunt coram rectore, qui ipsos mori fecit; et hoc petunt dicti feudati, ut decetero ualeant esse promptiores.

Capta. Super quinto capitulo de seruentarie rebellium consulunt sapientes ut melius iudicari possit, quod scribatur duche et consiliarijs Crete et rectori nostro Rethimi, quod nos informent de facto seruentarie predicte cum suo consilio super inde, informando se prius deinde quam melius poterunt, quibus informationibus habitis post modum prouidebitur et fiat sicut erit iustum.

6. Item quod in aliqua parte insule Crete, non est aliquod datium in canipis uel tabernis, nisi in suo castro Rethimi, et solum quelibet canipa soluit yperpera II in anno. Quare dignetur Ducalis dominatio ordinare quod etiam fideles sui Rethimi possint in hoc absolui et tractari ut ceteri fideles dominationis, totius insule Crete.

Capta. Super sexto capitulo de tabernis, pro quibus soluuntur in anno yperpera II, consulunt sapientes, quod non fiat aliqua nouitas, sed mandetur rectori quod obseruet consuetudinem solitam.

7. Preterea quod quilibet de fidelibus suis Rethimi possit emere oleum et illud incanipare, nec non uendere inter et extra per totam insulam Crete, non possendo astringi per aliquem rectorem modo aliquo.

Capta. Super septimo capitulo de oleo mentionem agente, consulunt sapientes quod mandetur rectori Rethimi et successoribus suis quod obseruent et faciant sic fieri consueuit.

8. Item quod sic est, quod quando aliquis tenetur aggrauatus de aliqua sententia data per rectorem Rethimi et uoluerit occurrere, coram Ducali dominatione, et inquirere et petere ius suum, ipse rector tenetur ipsi dari facere omnes scripturas, exemplum siue, pertinentes iuribus suis sub bulla sua, pro portando Vene-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tijs quod de cetero ita debeat quilibet rector presens et futuri, dari facere unicuiusque, qui teneretur aggrauatus de aliqua sententia data per aliquem suorum precessorum, omnes scripturas rationes et exemplum sententie, sub bulla sua ut tenetur de suis, ut ipsas ualeat portare coram dominio et uti iuribus suis.

Capta. Super octauo capitulo supradicto continente de sententiis; consulunt sapientes, quod quia dicti feudati petunt iustum, quod fiat sicut petunt, ut possint sua iura, coram dominio Ducali consequi, et sic rectori presenti et successoribus suis mandetur quod debeant inuiolabiliter obseruare.

9. Item exponere debeas, Ducali dominio quo modo sunt multi condempnati in maxima quantitate pecunie, per rectores preteritos Rethimi, qui condempnati auffugiunt alij extra insula, alij uadunt ramengi per insulam Crete, taliter quod commune non potest habere pecuniam suam nec homines suos et rector suum presens, nullam gratiam aut terminum uel diminutionem de condempnationes suorum precessorum possit facere iuxta continentia sue commissionis. Quare dignetur dominatio Ducale scribere per suas litteras rectori suo presenti et successoribus suis quod habeant libertatem ad faciendum terminos et gratiam ac diminutionem dictis condempnatis, qui sunt usque nunc, uel fuerint decetero condempnati tempore suorum precessorum, sicut ipsis placuerit et uidebitur, esse comodum comunis et aleuiatio pauperum qui auffugiunt, ut ualeant soluere dictas condempnationes, qui per hanc uiam, habebuntur homines et denarios, qui ob magnam instigationem et condempnationem que fuint contra ipsos, inducuntur esse inobedientes.

Super nono capitulo supradicto de condempnatis consulunt sapientes ordinum ut habeantur pecuniam et homines, quod erit amplificatio terre Rethimi, quod rectores presens et futuri Rethimi de condempnationibus factis, per suos precessores in pecuniam possint facere gratiam, de soluendo ipsas condempnationes per terminos qui sibi uidebuntur, ita tamen quod in aliqua gratia, non possint transire terminum decem annorum modo aliquo uel ingenio, accipiendo plurem a condempnatis, de soluendo condempnationes per terminos qui sibi per rectores fuerint assignati.

34

Fo 96r Οἱ ἐν Κρήτῃ κατοικοῦντες οἰκογενειακῶς εὐγενεῖς Βενετοί, ἐρωτῶσιν ἐὰν δύνανται νὰ ἀποδεικνύωσι τοὺς τίτλους τῆς εὐγενείας των ἐν Κρήτῃ. Ἡ Γερουσία ἀπαντᾷ ὅτι θέλουσι τηρηθῆ τὰ κεκανονισμένα, (δηλαδὴ ὅτι μόνον ἐν Βενετίᾳ ὑποβάλλονται οἱ τίτλοι ἐνώπιον τῶν ἀβογαδόρων τῆς Βενετίας). 1356, Σεπτεμβρίου 21.

35

Fo 96r Οὐδεὶς νέος φόρος ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης ἐν Χανίοις, Ρεθύμνῳ καὶ Σητείᾳ. 1356, Σεπτεμβρίου 21.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

36

F° 97r Ἡ νηοπομπὴ Ἀλεξανδρείας, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν σταθμεύει ἐν Κρήτῃ καὶ ἐκφορτώνει τὰ ἐλαφρὰ ἐμπορεύματα τῶν ἐμπόρων, οἵτινες εὑρίσκονται αὐτόθι. 1356, Σεπτεμβρίου 19.

37

Περὶ ὑπογραφῆς τῆς ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων, ὑπὸ τὸν ὅρον ὁ βασιλεὺς τῆς Κύπρου νὰ συνεισφέρῃ δύο κάτεργα, οἱ ἱππόται τῆς Ρόδου τρία καὶ οἱ Βενετοὶ τρία. Ἐὰν ἤθελε προκύψῃ δυσκολία, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατέργων, ἡ ἕνωσις νὰ ὑπογραφῇ, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ ἀποτελῆται ἐξ ἑπτὰ κατέργων. 1357, Μαρτίου 28.

F°115r Millesimo trecentesimo LVII, die XXVIII Martij.

Capta. Quod quam cicius fieri potest rescribatur ser Marino Gradonico ambaxatori nostro ad dominum Papam recommendando probitatem et sollicitudinem habitam per eum in factis sibi commissis quod collecto tenore litterarum suarum datarum Auinioni die VIII Marcij uolumus et sic mandamus sibi quatenus in casu quo poterit obtinere de firmando unionem contra Turchos infideles, ponente domino rege Cipri duas galeas, hospitalarijs tres et nobis tres; que unio erit octo galearum, tunc in bona gratia ipsam firmare debeat sicut scripsit. Et si per modum predictum non possent partes ad concordium unionis deuenire, inde sumus etiam contenti ut tantum bonum non remaneat, quod ponente qualibet partium duas galeas ad unionem ipsam, ipsam firmare possit sicut scripsit, non contendando modo aliquo, quod unio fiat septem galearum si nos deberemus ponere tres, hospitalarij solum duas et rex Cipri duas, nec quod Januenses eciam in ipsa unione, ullatenus esse possint. Non 1—non sinceri 1—alij de parte.

Capta. Ceterum si firmata unione felici facta omni experientia possibili per ambaxatores finaliter non poterit obtinere a domino Papa gratiam mittendi in perpetuum duas galeas de Creta, ad partes domino Soldano subiectas, tunc procuret in quantum poterit de obtinendo ipsam gratiam a domino Papa per maius tempus, quod poterit allegando grauitates et onera, quas passi fuimus et sumus passuri sicut notum est. Et si nostram intentionem per aliquem dictorum modorum obtinuerit tunc firmata unione Venecias redeat. Si uero per aliquem modorum ipsorum facta omni possibili experiencia, nostram non poterit intentionem obtinere, tunc accepto comeatu a domino Papa et collegio cardinalium in bona gratia Venecias reuertatur. Omnes de parte.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα διορισμοὺς παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

5. 6. 12. 13. Εὑρισκόμεθα εἰς τὸ ἔτος 1355 δηλαδὴ ὀκταετίαν ὅλην πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς ἀποστασίας τοῦ 1363. Ἐν τούτοις εὑρίσκω ὅτι τὰ ἐν λόγῳ θεσπίσματα εἶναι ἀρκετὰ διαφωτιστικά, ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν δύο τιμαριούχων Βενετοκρητῶν. Δὲν θὰ ἐξετάσω ἐνταῦθα ἂν οἱ δύο οὗτοι εὐγενεῖς εἶχον ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸ δίκαιον, ὡς ἐν μέρει προκύπτει, θὰ παρατηρήσω μόνον ὅτι ὑπῆρξαν χαρακτῆρος ὀξέος καὶ ὅτι ἄνευ περιστροφῶν προσέβαλον τὸν δοῦκα, τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς κυριαρχίας, ὅταν οὗτος μετεκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον του. Ὄχι δὲ μόνον προσέβαλον τὸν δοῦκα, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι κατώρθωσαν νὰ διαταράξωσι τὴν δημοσίαν τάξιν ἐξεγείροντες τοὺς πιστούς των. Αἱ προκύψασαι δὲ ταραχαὶ ἦσαν τοιαύτης ἐκτάσεως, ὥστε ἠνάγκασαν τὴν κυριαρχίαν νὰ ἀποστείλῃ ἐκτάκτως τρεῖς προνοητὰς πρὸς ἐξέτασιν τῆς καταστάσεως, ἥτις διέταξε τὴν προσαγωγὴν εἰς Βενετίαν τοῦ Τίτου Βενιέρη, καὶ τοῦ Φραγκίσκου Γραδενίγου μετὰ τῆς σχηματισθείσης δικογραφίας.

Ἀλλ' οἱ τιμαριοῦχοι Κρήτης, φαίνεται ὅτι δὲν ὑπῆρξαν σύμφωνοι ὡς πρὸς τὰ αὐστηρὰ μέτρα τὰ ὁποῖα διετάσσοντο νὰ ληφθῶσιν ὑπὸ τῆς κυριαρχίας ἐναντίον τῶν παρεκτραπέντων, διότι εἶχον τὴν γνώμην ὅτι τὰς ταραχὰς προεκάλεσεν ὁ δοὺξ Κρήτης Μαρῖνος Μοροζίνης. Πρὸς τοῦτο ἀπέστειλαν πρεσβείαν, ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 12 θέσπισμα, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ παρατίθεται αὕτη.

Ἐν τούτοις οἱ πρεσβευταὶ κατώρθωσαν νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ αἴτησίς των, ὅπως ἀκουσθῶσι ὑπὸ τῶν πέντε σοφῶν, εἰδικῶς ἐκλεγέντων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς τὸν τέως δοῦκα Μοροζίνην.

Εἰς τὸ ἑπόμενον θέσπισμα 13, πληροφορούμεθα, ὅτι ὁ τέως δοὺξ Μοροζίνης ἀπελογήθη, καὶ ὅτι οἱ δύο πρεσβευταὶ ὡμίλησαν καθὼς καὶ οἱ μετακληθέντες εὐγενεῖς Φραγκῖσκος Γραδενῖγος καὶ Τῖτος Βενιέρης. Οἱ πέντε σοφοὶ ἀπεφήναντο ὅτι κατ' οὐδὲν ἔπταισεν ὁ τέως δοὺξ Κρήτης Μοροζίνης, ὅ,τι δὲ ἔπραξαν οἱ δύο εὐγενεῖς, ἔπραξαν τοῦτο ἄνευ δολίας προαιρέσεως καὶ συνιστῶσι νὰ ἐπιστραφοῦν εἰς αὐτοὺς τὰ δημευθέντα τιμάριά των. Οὕτω μιὰ ὑπόθεσις ἡ ὁποία θὰ ἠδύνατο νὰ λάβῃ διαστάσεις ἔληξε διὰ τῆς μετριοπαθείας. Τοιαύτη ὅμως μετριοπάθεια δὲν ἦτο ἔμφυτος εἰς τοὺς κυβερνῶντας τὴν πολιτείαν τοῦ ἁγίου Μάρκου, κατ' ἀκολουθίαν ὀφείλομεν νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἡ μὴ ἀθώωσις τῶν δύο εὐγενῶν θὰ εἶχε σοβαρὰς συνεπείας καὶ λόγῳ τῆς ἐπιρροῆς των, ἀλλὰ καὶ κυρίως λόγῳ τοῦ χαρακτῆρός των. Ἐκ τῶν θεσπισμάτων δὲν προκύπτει ἡ ὑπόθεσις, προκύπτει ὅμως ὅτι ὁ δοὺξ Μοροζίνης ἐξυβρίσθη καὶ δημοσίᾳ προσεβλήθη. Οἱ δύο ἀναφερόμενοι εὐγενεῖς εἶναι ἐκ τῶν πρωτοστατησάντων κατὰ τὴν ἀποστασίαν τοῦ 1363.

8. 18. 19. 29. Ὁ Λιμὴν Χάνδακος ἔχει ἀνάγκην ἐκβαθύνσεως, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν ἐπιβάλλεται φορολογία ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς. Ἐκ τῆς ἐπιβολῆς τῶν φόρων ὑπὲρ τοῦ λιμένος ἀνεφύη δυσφορία εἰς τὸν κύκλον τῶν τιμαριούχων, οἵτινες συνελθόντες εἰς συνέλευσιν ἐξέλεξαν ἐπιτροπὴν ἐξ εἴκοσι μελῶν, ὅπως διαμαρτυρηθῶσιν εἰς τὴν μητρόπολιν.

Ἡ διαμαρτυρία των αὕτη διετυπώθη, ὡς ἀπόφασις τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Χάνδακος, ἥτις διεσώθη ἐν τῷ ἀρχείῳ τοῦ δουκὸς τῆς Κρήτης, σωζομένου ὡς γνωστὸν ἐν Βενετίᾳ. ἐν σειρᾷ IV. Ἀποφάσεις Μείζονος Συμβουλίου Χάνδακος φύλλον 91ʳ.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Gerland ἐν Archiv des Herzogs von Kandia σ. 59, ὡς ὑπόδειγμα τῶν Quaterni Consiliorum ἢ κατὰ τὸν Predelli, Deliberazioni del

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Maggior Consiglio di Candia, παρατίθεται δὲ ἐνταῦθα ὡς συμπλήρωμα τῶν ἐγγράφων περὶ φορολογίας ὑπὲρ τοῦ λιμένος.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαμαρτυρίας ταύτης ὑπῆρξεν ἄμεσον διότι διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 29 θεσπίσματος τοῦ παρόντος Liber XXVII κατηργήθη ὁ πρόσθετος φόρος 10% ἐπὶ τοῦ λειανικῶς πωλουμένου οἴνου. Ἡ διαμαρτυρία ἔχει ἡμερομηνίαν 29 Μαΐου 1356, τὸ δὲ θέσπισμα δι' οὗ καταργεῖται 7 Ἰουλίου 1356.

Quaterni Consiliorum F° 91r.

MCCCLVI mense Maij die XXVIIII, indictionis nona.

Infrascripte sunt prouisiones facte per uiginti sapientes electos in consilio feudatorum ad prouidentum super factis datiorum nuper impositorum de Ducali mandato, excutiendorum hic Candide.

Consulunt sapientes concorditer, quod domino nostro Duci super facto daciorum prescriptorum scribatur ex parte universitatis feudatorum eius Candide sub forma littere notate per omnes sapientes inde electos suprascriptos.

Forma littere notate per dictos sapientes hec est.

Serenissime Domine noster. Cum per Ducale dominium nuper fuerint destinate littere Ducales huic regimini uestro Crete continentes certam impositionem datiorum excutiendorum Candide pro reparatione uestri portus, nos fideles uestri feudati Candide cum omnimodo reuerentia exponimus Ducali magnitudini, quod tum intuitu fidelitatis progenitorum nostrorum, qui cum maximis laboribus et grauitatibus et proprij sanguis effusione hanc insulam uestram Crete sustinuerunt uestro statui, cum etiam . . . . nostrum fidele portamentum dispositorum omni tempore ad conseruationem Ducalis dominij et status huius insule, specialiter in guerra Januensium nuper elapsa, quo tempore labores et grauitates sustulimus in personis proprijs et hauere, et ultimo postquam notitia sinistri euentus occursi armate uestre in portu Longo ad nos peruenit, offerendo personas proprias et hauere ad sustinendum et manutinendum [honorem] Ducalis dominij, sperabamus meruisse peramplius gratiam Ducalis dominij non solum in eo, quod foret nostri iuris, quin immo largiora beneficia recipere putabamus prestolantes post labor[rum] . . . . refrigeria remanere sub Ducalis magnitudinis protectione que semper consueuit multiplicare suos fideles et omni . . . . , nec poteramus imachinari uel credere quod huiusmodi impositiones nobis fuissent imposite, tum beneficio libertatis tam [antiquitus possesso] quam a nobis diutius usitato et nobis per Ducalem dominationem hactenus et propensius conseruato iuxta formam concessionis, [que defendit imponere] nobis aliquam grauitatem impositionum, cum etiam quoniam ipsorum datiorum occasione grauium et nostre ac etiam omnium uestrorum huius in[sule conditioni] importabilium non ualentes tante grauitati resistere nos ceterique uestri fideles huius insule irreparabiliter [damnificaremur] et maximam ruinam pateremur, nisi succurratur de opportuno nestre subuentionis remedijs. Suborta est insuper inter omnes [uestros fideles] de hinc occasione ipsorum datiorum materia murmurandi . . . .; quod quanto periculo subiaceat uestre magnitudinis relinquimus arbitrio, memorantes uestro dominio, quod a tempore, quo hic portus uestre Candide coepit reparari, cuius . . . . habemus, maiora laboreria in eo facta fuerunt et nihilhomiuus nulla datia uel alia onera in hac nostra ciuitate . . . . imposita uel statuta. Quopropte cernentes hec fore preiudicatiua statui nestre insule curauimus . . . . nostris litteris reserare, ne uideamur desides et remissi et ne nos tamquam conscios tante ruine . . . increpandi, reuerenter supplicando, quatenus habito respectu ad predicta et statui

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

insule . . . . Circa reuocationem et . . . . suprascriptorum datiorum sic remedialibiter prouidere, quod . . . . possessa et usitata et a Ducali dominio conseruata ualeamus nostrorum intuitu meritorum conseruare . . . .

De sic 66 — de non 2 — non sinceri 0.

Αἱ δαπάναι τῆς ἀποστολῆς τοῦ ψηφίσματος καὶ ἡ παράδοσις αὐτοῦ εἰς χεῖρας τοῦ Δόγη προβλέπονται ἐν τοῖς ἑπομένοις, καθὼς ὁ τρόπος τοῦ ἐράνου διὰ συνεισφορᾶς, καθορισθείσης ἑκάστης μερίδος καὶ ἀντιστοιχούσης πρὸς δύο καὶ ἥμισυ ὑπέρπυρα καθ' ἱππαρχίαν.

Παλατία (Palatio) πόλις τῆς Μ. Ἀσίας ἐπὶ τοῦ Μαιάνδρου. Εἶναι ἡ Μίλητος τῶν ἀρχαίων. Ἐνδιαφέρον τὸ θέσπισμα, ὡς πρὸς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ δουκὸς Κρήτης.

17. Τὸ παρώνυμον τῆς οἰκογενείας Κορνάρου, τοῦ μεγάλου οἴκου, della Ca grande = casa grande προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι ὁ κλάδος οὗτος τῆς οἰκογενείας Κορνάρου κατεῖχεν εὐρύτατον μέγαρον ἐν Βενετίᾳ εἰς τὸ Canal grande. Τὸ μέγαρον τοῦτο καὶ σήμερον ἐπωνομάζεται Ca-grande.

20. Πρεσβεία δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τοῦ E. Gerland ἐν Archiv des Herzog von Kandia, ληφθεῖσα ἐκ τοῦ πλημμελοῦς ἀντιγράφου, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐκ τοῦ Libro Negro della cancellaria maggior di Candia, carte 15, ἐπαναδημοσιεύεται ἐνταῦθα ἀνασκευαζομένη. Ἀρκεῖ μόνον νὰ σημειωθῇ τὸ τοῦ πρώτου ἄρθρου, ἔνθα ἀντὶ personarum indignarum, ὁ κ. Gerland ἀντιγράφει personarum indigenarum, τὸ ὁποῖον ἀλλοιώνει τὸ πνεῦμα τῆς πρεσβείας. Πλὴν τούτου αἱ προσθῆκαι εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Gerland δημοσιευομένην εἶναι οὐκ ὀλίγαι. Τὰ διὰ πλαγίων στοιχείων δὲν συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Gerland δημοσιευθὲν ἀντίγραφον ἐξ ἀντιγράφου.

21. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι μὴ θεωρούμενοι πολῖται, ἀλλ' οὔτε δουλοπάροικοι ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ συνεισφέρωσι προσωπικῶς εἰς τὰς ἀγγαρείας πραγματικὰς καὶ προσωπικάς, πραγματικὰς δηλαδὴ ὑπὲρ γενικῶν κοινοφελῶν ἔργων, καὶ προσωπικὰς δι' ἔργα ἀνατιθέμενα προσωρινῶς, ὅταν οἱαδήποτε ἀνάγκη παρουσιάζετο. Αἱ ἀγγαρεῖαι κυρίως αἱ προσωπικαὶ ἦσαν ἐπιδεκτικαὶ ἐξαγορᾶς πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ ἀντικαταστάτου, τοὐναντίον αἱ πραγματικαί, διότι διὰ ταύτας ἦτο δύσκολον νὰ εὑρεθῇ ἀντικαταστάτης ἀφ' οὗ ἅπαντες ἦσαν ὑπόχρεοι εἰς αὐτάς. Παρὰ ταῦτα οἱ Ἰουδαῖοι κατώρθωσαν διὰ παγίας συνεισφορᾶς 1000 ὑπερπύρων ἐτησίως νὰ ἐξαιρεθῶσι τῶν ἀγγαρειῶν. Δοῦκες τινὲς Κρήτης ἠθέλησαν νὰ παρασπονδήσωσιν ἐξαναγκάζοντες αὐτοὺς εἰς ἀγγαρείαν καὶ εἰς καταβολὴν τῶν 1000 ὑπερπύρων, ἀλλ' ἡ Γερουσία δικαιώνει αὐτούς, κανονίζουσα τὴν συνεισφορὰν συμφώνως πρὸς τὴν αὐξομείωσιν αὐτῶν.

22. Εἰς τὸ θέσπισμα τοῦτο διαφαίνεται ὅλον τὸ μῖσος τῶν Βενετῶν πρὸς τὰς ἐξεχούσας Ἑλληνικὰς Βυζαντινὰς οἰκογενείας. Ὁ υἱὸς τοῦ Παύλου Σκορδίλου Πέτρος, ἁπαχθεὶς ἐκ Κρήτης ἔξαετὴς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ οἰκογένειά του διεδραμάτισε πρωτεῦον μέρος, ἐγκατελείφθη ἐν Βενετίᾳ εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Οὗτος ἀπροστάτευτος καὶ πένης οὐδεμίαν ἔλαβεν ἀγωγήν, οὐδὲ ἀπέμαθε τέχνην τινὰ πρὸς πορισμὸν τῶν τοῦ βίου. Ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ εὕρῃ πόρον ζωῆς ὑπηρετῶν εἰς τὰ Βενετικὰ πλοῖα, καὶ ἡ ἄδεια φυσικῷ τῷ λόγῳ ἐδόθη, ὑπὸ τὸν ὅρον ἐν περιπτώσει προσορμήσεως ἐν Κρήτῃ νὰ μὴ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ξηράν. Ἡ κυριαρχία ἐπιτρέπουσα τοῦτο ἦτο βεβαία ὅτι ὁ Σκορδίλης δὲν θὰ ἀπεβιβάζετο καὶ ἦτο ἀκόμη βεβαία ὅτι πολὺ πιθανὸν ὁ Σκορδίλης δὲν θὰ ἐπανήρχετο ἐκ τοῦ ταξιδίου ζῶν.

32. Ἀνέκδοτος πρεσβεία τῶν τιμαριούχων Χανίων ἀρκετὰ σημαντική.

33. Ἀκολουθεῖ ταύτην πρεσβεία τῶν τιμαριούχων Ρεθύμνου σημαντικὴ καὶ αὕτη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΡΧΕΙΟΥ Ι. Ε. ΣΙΚΑΙΡΑ

LIBER XXVIII.

1357–1359

1

Ἐπιβολὴ ναύλου ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων τῶν μεταφερομένων διὰ τῶν ἀφωπλισμένων κατέργων ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν, πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν τῶν ἐξοπλιζομένων ἐν Κρήτῃ κατέργων ἐπὶ ἓν ἔτος ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον. Ἕπεται τὸ ναυλολόγιον. 1357, Μαΐου 14.

Fo 2to Millesimo trecentesimo LVII, die XIIII mensis Maij. 1

Capta. Cum in millesimo trecentesimo quinquagesimo sexto die quinto mensis Maij captum fuerit in consilio rogatorum quod pro expensis galearum armandarum in Creta deberent solui certa nabula de mercibus conducendis cum nauigijs disarmatis per totam illam mudam, sicut in parte capta, super hoc distinctius continetur et anno presenti ordinatum sit de armando similiter galeas in Creta et fuerit obmissum de confirmando ipsam partem nabulorum pro muda presenti; uadit pars consideratis grauitatibus communis et quod eadem causa est nunc que fuit tunc, in impositione ipsorum nabulorum quod dicta pars confirmetur per unum annum proximum sicut jacet. Et si consilium etc.

Tenor uero dicte partis est.

Quod de omnibus mercationibus que conducentur de partibus Cipri cum nauibus disarmatis soluatur medietas eius, quod soluebatur tempore guerre, nostro communi pro nabulo, remanentibus alijs ordinibus firmis et committatur extraordinarijs quod exigant dicta nabula sicut fecerunt anno proximo elapso, uerum si forent aliqua mercimonia, que non haberent ordinem soluendi relinquatur in libertate domini consiliariorum et capitum et extraordinarijs secundum usum taxandi sicut eis uel maiori parti melius uidebitur.

Quod ad dictam condicionem sint etiam omnia mercimonia que conducentur cum dictis nauigijs disarmatis de partibus Alexandrie, Romanie inferioris, Nigropontis, Crete et a capite Maleris; uidelicet de soluendo, sicut illa que conducentur de partibus Cipri.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Item quod de omnibus mercimonijs, que conducentur de partibus Constantinopolis, uel inde supra, per mudam predictam, soluantur duo pro centenario ualoris eorum. Et committatur extraordinarijs quod dent sacramentum omnibus conducentibus de ualore mercimoniorum ut commune non defraudetur.

Item quod de omnibus mercimonijs que conducentur de partibus Maioricarum cum dictis nauigijs soluatur medietas eius, quod soluebatur tempore guerre. Uerum si adducerentur lane cum dictis nauigijs de partibus Anglia, soluere debeant bis tantum eo qnod soluent lane Maioricarum.

Et ad dictam conditionem soluendi medietatem sint mercimonia que conducentur cum dictis nauigijs a bucha Fari supra et de partibus Sicilie.

2

Fo 5r Ἐπιτρέπεται, λόγῳ εἰδικῆς χάριτος, εἰς τὸν Τζανάκην Κουερίνην ἐκ Χάνδακος, ἕνεκα τῆς πίστεως αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπαινετῶν ἔργων τῶν συγγενῶν του διαρκοῦντος τοῦ κατὰ τῆς Γενούης πολέμου, ὅπως μεταφέρῃ εἰς Βενετίαν, ἐντὸς ἔτους, ἑκατὸ χιλιάδας λίτρας ἐλαίου ἐλευθέρου δασμοῦ. Ἐκ τοῦ ἐλαίου τούτου δὲν δύναται νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ Βενετίας εἰς τὴν στερεάν. Ἡ χάρις αὕτη παραχωρεῖται, ὅπως ἀποζημιωθῇ κατά τι ἐκ τῶν ζημιῶν, ἃς ὑπέστη κατὰ τὸν ἐν λόγῳ πόλεμον. 1357, Μαΐου 21.

3

Οἱ τιμαριοῦχοι Κρήτης κατέχουσι σίτου μουτζούρια 33.000, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔλαβον προκαταβολικῶς τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας. Τὸν σῖτον τοῦτον διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ παραλάβωσι καὶ μεταφέρωσιν εἰς Χάνδακα, ἔνθα νὰ πωλήσωσιν αὐτόν, καταβάλλοντες τὴν ἀξίαν τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δύνανται νὰ χρησιμοποιήσωσιν ἐκ τῶν χρημάτων, τῶν προοριζομένων πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος καὶ νὰ ἀποδώσωσι ταῦτα εἰς τὸ λιμενικὸν ταμεῖον μετὰ τὴν πώλησιν τοῦ σίτου.

Ἐπίσης ἐκ τοῦ αὐτοῦ ταμείου δύνανται νὰ λάβωσι τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα πρὸς ἀπόδοσιν τῶν καταθέσεων τῶν ἀνηλίκων, τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν. Ὅσα δὲ ἤθελεν εἰσπράξῃ τοῦ λοιποῦ νὰ δαπανηθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ λιμένος. 1357, Ἰουνίου 26.

Fo 7r Millesimo trecentesimo LVII, die XXVI Junij.

Capta. Quod concedatur duche et consiliarijs Crete ituris, quod cum ordinauerimus, quod XXXIII mille mensure frumenti quod tenebantur pheudati Crete, de quibus iam receperunt medietatem solutionis possint facere conduci Candidam et ibi uendere soluendo reliquam medietatem pecunie dictis pheudatis et possint pro solutione huiusmodi pecunie ponere manus in pecunia datiorum impositorum pro portu restituendo eas postea de pecunia quam habebunt de uenditione frumenti. Et insuper quia pro expensis necessarijs deinde sunt accepti multi denarij pupillarum, orphanorum et uiduarum possint ducha et consiliarij predicti pro solutione dictorum depositorum accipere de denarijs dictorum datiorum, quos

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

nunc inuenirent exactos in commune, set de his qui exigentur non possint ipsos expendere in alijs negocijs, quam portus, modo aliquo seu forma.

4

Περὶ συντηρήσεως τοῦ λιμένος Χάνδακος καὶ κατασκευῆς κυματοθραύστου. Ἀποφασίζεται ἡ ἐκβάθυνσις καὶ ἀπαγορεύεται ἡ κατασκευὴ κυματοθραύστου ἄνευ εἰδικῆς ἐντολῆς. 1357, Ἰουνίου 26.

F° 7r Millesimo trecentesimo LVII, die XXVI Junij.

Capta. Quia pro conseruatione portus Crete periculosum esset facere molum apud mamonam, sicut scribit ser Uictor Triuisano consiliarius Crete et bonum sit super hoc de remedio congruo uelociter prouidere; uadit pars quod mandetur nobili uiro ser Philipo Aurio ituro duche Crete et consiliarijs suis et sic eorum successoribus quod in fieri fatiendo molum predictum nullam fatiant, modo aliquo nouitatem, sine nostro mandato speciali set cum omni solicitudine et uigili cura continue intendi fatiant ad cauari fatiendum dictum portum cum pontonis cum XX hominibus pro quolibet pontono, uel pluribus si eis uidebitur, ne portus arena uel alijs immunditijs impleantur, et ad fortificari fatiendum capud moli, quam plus poterunt. Uerum si duche et consiliarijs predictis uel maiori parti uideretur melius pro portu aperire pontes uel ipsos claudere cum pallis uel bampadoris tunc uisa experientia et meliori modo teneant illum modum qui eis uel eorum maiori parti uidebitur.

Ser Uidus Triuixanus ser Petrus Baduario capita quadraginta volunt partem sapientum per totum, set quod remaneat in libertate duche et consiliariorum Crete et consilio rogatorum deinde uel maioris partis fatiendi usque decem passus moli a parte castri, sicut eis utilius uidebitur, pro bono portus, et expense fiant de datijs deinde impositis pro hoc. 16.—Non sinceri 5—de non 6.

5

Οἱ συλλαμβανόμενοι ἐν Κρήτῃ Τοῦρκοι δὲν δύνανται νὰ παραμείνωσιν ἐν τῇ νήσῳ, ἐν τούτοις ὅπως περιορισθῶσιν αἱ δαπάναι τῆς ἐκβαθύνσεως τοῦ λιμένος δύνανται αἱ ἀρχαὶ νὰ κρατῶσι τόσους, ὅσους ἤθελον κρίνῃ ἀναγκαίους πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ φρουρῶσιν αὐτούς, ὅπως μὴ δραπετεύωσι. 1357, Ἰουνίου 26.

F° 7r Millesimo trecentesimo LVII, die XXVI Junij.

Capta. Quia per ordines nostros ducha et consiliarij Crete non possunt retinere in insula Crete aliquem turcorum quos capiunt et bonum et utile sit pro diminuendo maximas expensas, que fiunt continue in cauando portum, habere de ipsis in ea quantitate que necessaria uideantur; uadit pars quod scribatur et mandetur predictis duche et consiliarijs Crete et suis successoribus quod de

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

huiusmodi Turchis, qui de cetero capientur, possunt reseruare et retinere illam quantitatem, que maiori parti eorum necessaria uidebitur pro cauando portum fatiendo ipsos continue cauare et laborare, cum fuerit opportunum et dando et tenendo ipsos in tali custodia quod non possint auffugere.

Non 7 — non sinceri 3 — alij de parte.

6

Ἀπάντησις δοθεῖσα πρὸς τὸν Πάπαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων. 1357, Ἰουλίου 6.

F° 7^to^ Millesimo trecentesimo LVII, die VI mensis Julij.

Ser Raynerius Mauroceno
Ser Johannes Mozenigo
Ser Nicolaus Lauredano
Ser Hermolaus Fuscareno
Ser Lucas Justo
} Sapientes ordinum

Capta. Quod respondeatur domino pape quod litteras sanctitatis sue nobis missas pro facto unionis tractate fieri contra Turchos, intelleximus ad plenum, et propterea cognoscentes nedum utile set commendabile et fructuosum pro salute christianornm, unionem ipsam fieri, offerimus nos paratos et dabimus ordinem iuxta formam unionis predicte, quod pars galearum ordinata per nos poni, erit in partibus Smirnarum ad terminum statutum, uidelicet ad festum Natiuitatis sancte Marie, de mense Septembris, dummodo per eius sanctitatem detur ordo et ordinetur qnod dominus rex Cipri et magister hospitalis debentes in hoc contribuere habeant partem eos tangentem in partibus Smirnarum ad terminum supradictum.

7

Ἡ Βενετία ἀποστέλλει ἐπιστολὴν πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Κύπρου καὶ τὸν μέγαν μάγιστρον τῶν ἱπποτῶν τῆς Ρόδου, διὰ τῆς ὁποίας ἀναγγέλλει εἰς αὐτούς, ὅτι ἐλήφθη ἐπιστολὴ τοῦ Πάπα, ὅστις συνιστᾷ τὴν συμβολὴν τῆς Βενετίας πρὸς σωτηρίαν τῶν Χριστιανῶν, δι' ἀποστολῆς εἰς Σμύρνην κατὰ τὴν ταχθεῖσαν προθεσμίαν τῶν καθορισθέντων κατέργων, συγχρόνως παραγγέλλει εἰς αὐτούς, συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς Ἑνώσεως, ὅπως καὶ τὰ πλοῖά των εὑρίσκωνται ὡσαύτως κατὰ τὴν ταχθεῖσαν προθεσμίαν ἐν Σμύρνῃ. 1357, Ἰουλίου 6.

F° 7^to^ Millesimo trecentesimo LVII, die VI mensis Julij.

Capta. Quod scribatur domino regi Cipri et magistro hospitalis qualiter litteras domini Pape recepimus amonentes nos, quod daremus operam pro salute christianorum, quod pars galearum ordinata per nos poni in unione facta contra Turchos esse deberet in partibus Smirnarum ad terminum supradictum et propterea ut adimpleatur quod ordinatum est, denotamus eis quod ordinabimus quod

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

nostra pars erit ad dictum terminum in partibus Smirnarum et quod similiter ordinent quod pars sua ibi sit iuxta formam unionis predicte, scribendo nobis quam cito poterunt quid fecerint in premissis.

8

Fo 8r Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ρέκτορας, Τζαννίνον Κορράριον ρέκτορα Ρεθύμνης, Πέτρον Δακανάλην σύμβουλον Κορώνης, Ἀνδρέαν Μπρεντάνον σύμβουλον Εὐβοίας καὶ Βίκτωρα Δελφῖνον ρέκτορα Χανίων, ὅπως μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς θητείας των ἐπιβιβασθῶσι τῶν κατέργων τῆς Ἀδριατικῆς μετὰ τῶν ὑπηρετῶν των καὶ ἱματίων των, δυναμένων νὰ μεταφέρωνται ἐπ' ὤμου, ἄνευ κοφίνου. 1357, Ἰουλίου 8.

9

Fo 8to Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ρέκτορας, Σητείας Πέτρον Γεώργιον, Ρεθύμνου καὶ Χανίων, ὅπως παρὰ τὰς ἐντολάς των, δύνανται νὰ ἀπονέμωσι χάριτας εἰς τοὺς καταδικαζομένους διὰ χρέη, παρέχοντες εἰς αὐτοὺς προθεσμίαν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δέκα ἔτη. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη διότι πλεῖστοι καταδικασθέντες διὰ χρέη διεσπάρησαν εἰς διάφορα μέρη διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν φυλάκισιν. 1357, Ἰουλίου 11.

10

Ἡ ἐκλογὴ τῶν κυβερνητῶν (supracomiti) τῶν ἐξοπλιζομένων ἐν Κρήτῃ κατέργων θὰ ἐνεργεῖται τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν παρακλήτων Κρήτης καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων. Οἱ οὕτω ἐκλεγόμενοι δέον νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν μεγαλυτέραν τῶν εἴκοσι πέντε ἐτῶν. 1357, Σεπτεμβρίου 8.

Fo 14r Millesimo trecentesimo LVII, die VIII Septembris. 1

Capta. Cum frequenter contingat quod de mandato dominationis armantur galee in Creta pro nostris seruitijs, quarum supracomiti fiunt per ducham et consiliarios et conueniens sit pro omni respectu in huiusmodi casibus quod ipsi supracomiti fiant per consilium rogatorum deinde; uadit pars quod addatur in commissione duche et consiliariorum presentis et futurorum quod quandocunque casus occurrerit quod debeant armari galee de nostro mandato debeant ordinare et facere quod supracomiti dictarum galearum fiant per consilium rogatorum Candide non possendo aliquem constituere uel eligere supracomitem ipsarum galearum nisi ad XXV annis supra. Et si consilium etc.

11

Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ρέκτορας ἢ εἰς οἱονδήποτε ἄλλον νὰ χρησιμοποιῶσι πρὸς ὄφελος αὐτῶν κάτεργον ἢ ἄλλο πλοῖον τῆς κοινότητος. 1357, Νοεμβρίου 5.

Fo 21r Millesimo trecentesimo LVII, die V Nouembris. 1

Capta. Cum plerumque contigerit et contingat, quod galee, ligna et alia nauigia nostri communis armata, que sunt in Creta et alijs locis nostris conceduntur mutuo specialibus personis cum magno damno et preiuditio communis;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

uadit pars ad euitandum hoc, quod addatur in commissionibus rectorum nostrorum, Crete, Nigropontis, Coroni et Motoni quod nullo modo, ingenio, seu forma possint alicui rectori nec alia speciali persone concedere aliquam galeam uel lignum aut aliud nauigium armatum communis, nec ipsa nauigia uti mittere uel frui in alio quam in euidentibus necessitatibus seruicijs nostri communis. Et si consilium etc.

12

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους, ὅπως διὰ τὸ τρέχον ἔτος δύνανται νὰ λάβωσιν ἐκ τῶν χρημάτων τῶν ἐπιβληθέντων φόρων ὑπὲρ τοῦ λιμένος πρὸς πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τῆς κοινότητος, κυρίως εἰς χήρας, ὀρφανὰ καὶ ἀνηλίκους, τὰ ὁποῖα θέλουσιν ἀποδοθῇ ὑπὸ τῆς κοινότητος Βενετίας. 1357, Νοεμβρίου 5.

F° 21r Millesimo trecentesimo LVII, die V Nouembris.

Capta. Quod ducha et consiliarij Crete pro isto anno possint accipere de denarijs daciorum impositorum pro factis portus Candide pro soluendis debitis communis, maxime uiduarum, orphanorum, et pupilorum quia postea eos eis restituemus de pecunia nostri communis.

13

F° 25to Αἴτησις Μάρκου Ἀβονὰλ ἐκ Κρήτης παραπονουμένου, ὅτι ἐνῷ ὤφειλεν εἰς τὸν ἰουδαῖον Ἱερεμίαν ὑπέρπυρα ἑβδομήκοντα καὶ ἐπλήρωσεν ἐκ τούτων τὰ ἑξήκοντα τέσσαρα, ὁ υἱὸς τοῦ Ἱερεμία ἰουδαίου Σαλτάγιας ἐνήγαγε ἐνώπιον τοῦ δουκὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ τὸν Θωμᾶν Παῦλον πληρεξουσίους τοῦ Ἀβονὰλ (διότι ὁ Μάρκος ἀπουσίαζεν ἐν Βενετίᾳ) ζητῶν τὴν πληρωμὴν ὑπερπύρων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα διὰ κεφάλαιον καὶ τόκους. Ἐπειδὴ δὲ οἱ πληρεξούσιοι τοῦ Μάρκου δὲν ἐγνώριζον τὰ δίκαιά του ἐξεδόθη ἀπόφασις κατ' αὐτοῦ διὰ τὸ ὅλον ποσὸν καὶ τοὺς τόκους. Κατ' ἀκολουθίαν ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι ἀρνοῦνται νὰ ἀκροασθῶσι τὸν Μᾶρκον, διότι αἱ ἐντολαὶ αὐτῶν ἀπαγορεύουσι τοῦτο, ἐξαιτεῖται δὲ νὰ δοθῇ εἰδικὴ ἐντολή, ὅπως δυνηθῇ νὰ ἐκθέσῃ τὰ δίκαιά του καὶ μὴ ἀναγκασθῇ νὰ πληρώσῃ δὶς τὴν ὀφειλήν του.

Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης ἡ Γερουσία ἀπεφάσισεν, ὅπως εἰσακουσθῇ ὁ εἰρημένος Μᾶρκος Ἀβονὰλ ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων παρὰ τὰς ἐντολάς των, καὶ ἀπονεμηθῇ τὸ δίκαιον κατὰ τὴν κρίσιν των. 1358, Φεβρουαρίου 8.

14

Διατάσσεται ὁ ρέκτωρ Ρεθύμνου, ὅπως μὴ νεωτερίζῃ ἢ ἐνοχλῇ τοὺς λατίνους κληρικοὺς καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς αὐτοὺς νὰ τελῶσι τὰς δοξολογίας των εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ὡς κατ' ἀρχαῖον ἔθιμον, τοῦτο δὲ κατόπιν παραπόνων τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ κλήρου. 1358, Φεβρουαρίου 22.

F° 28r Millesimo trecentesimo LVII, die XXII Februarij.

Capta. Cum nomine reuerendi patris domini episcopi Rethimi et eius capituli ac aliorum presbiterorum latinorum de Rethimo fuerit ducali dominio expositum quod nobilis uir ser Johannes Corrario rector dicti loci committit contra episcopum eius capitulum ac alios presbiteros latinos multa uituperia et inhone-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

sta, priuando eos de facto de beneficijs suis et faciendo in eorum personas iniurias manifestas ac ponendo eos in suis carceribus contra ordinamenta domini Pape et honorem nostrum. Et etiam ultra predicta quatuor laudes solitas ab antiquo fieri in ecclesia sancti Marci, fecit remoueri de dicta ecclesia et ipsas alibi fieri facit contra mandatum dominij et antiquas consuetudines. Et quia pro honore nostro facit operam dare quod nullatenus talia committantur per nostros rectores; uadit pars quod scribatur et mandetur dicto ser Johanni Corrario rectori dicti loci et successoribus suis quod nullo modo faciant nouitates uel molestias presbiteris latinis ymo permittant sua capita; scilicet episcopos facere id quod eis spectat et quod permittant de cetero caricari laudes cum missa solita in ecclesia Sancti Marci, secundum quod ab antiquo fuit hactenus obseruatum ita quod in dictis laudibus nulla fiat nouitas nullo modo uel missa predicta.

15

Fo 32r Παράτασις προθεσμίας μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων τῶν πλοίων Κρήτης καὶ Εὐβοίας ἀπὸ τέλους Ἀπριλίου μέχρι τέλους Μαΐου. 1358, Μαρτίου 4.

16

Fo 36r Διατάσσεται ὁ ρέκτωρ Ρεθύμνου, ὅπως παραγγείλῃ εἰς τὸν Ἄγγελον Σουριανὸν καγγελλάριον Ρεθύμνου, ὅπως παρουσιασθῇ αὐτοπροσώπως ἐν Βενετίᾳ καὶ δώσῃ τὸν νενομισμένον ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας μέχρι τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἤθελε παρουσιασθῇ παύεται αὐτοδικαίως ἀπὸ τοῦδε. Τὸ διάταγμα τοῦτο, ἕνεκα τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσέφερεν ὁ Σουριανὸς ἐτροποποιήθη, ὡς πρὸς τὴν αὐτοπρόσωπον παρουσίαν του ἐν Βενετίᾳ. Κατὰ τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ δώσῃ τὸν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας διὰ πληρεξουσίου. 1358, Μαρτίου 24.

17

Ἐπὶ τῆς καταχρήσεως τῶν ρεκτόρων νὰ λαμβάνωσι κανισκεύσεις διὰ τὰ κτήματα τῆς κοινότητος συνιστᾶται ἐπιτροπὴ πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν ἐντολῶν τῶν ρεκτόρων, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἐθιζομένων καὶ τῶν κανισκεύσεων, τὰς ὁποίας δικαιοῦνται. Τοῦ λοιποῦ πᾶσαι αἱ κανισκεύσεις καὶ τὰ ἐθιζόμενα καταργοῦνται, ἀπαγορεύεται δὲ εἰς πάντας τοὺς ρέκτορας καὶ ἄλλους ἐντολοδόχους νὰ δέχωνται, ὑφ' οἷον δήποτε πρόσχημα κανισκεύσεις ἐκ τῶν κτημάτων τῆς κοινότητος ἐπὶ ποινῇ κ.λ.. 1358, Μαρτίου 24.

Fo 36r Millesimo trecentesimo LVIII, die XXIIII Marcij.

Capta. Cum aliqui rectores nostri sub colore seu nomine regaliarum et consuetudinum que uerius possunt dici abusiones accipiant de bonis communis, seu locorum ubi sunt rectores, ultra quam contineant commissiones eorum, quod est contra honorem et bonum dominij et locorum suorum; uadit pars quod eligantur tres sapientes per electionem in hoc consilio qui debeant examinare commissiones rectorum nostrorum et regalias et consuetudines quas accipiunt, tantum per commissiones quam aliter, declarando expresse in commissionibus id quod ipsi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

rectores, uidelicet qui de cetero ibunt ad nostra regimina recipere debebunt dando nobis suum consilium in scripto, cum quo erimus hic et fiat sicut uidebitur, et quilibet possit ponere partem et habeant terminum per totum mensem Aprilis proximi.

Quod ex nunc omnes et singule regalie et consuetudines supradicte sint casse et irrite et pro cassis et irritis habeantur, et prohibeatur expresse omnibus rectoribus nostris et omnibus alijs qui ibunt extra cum commissarijs pro nostro dominio, quod sub aliquo colore seu nomine regaliarum et consuetudinum uel aliquo alio modo uel ingenio non accipiant per se uel alios nec permittant aliquem de familia sua accipere aliquid de bonis nostri communis, seu loci communis ubi erunt rectores, seu specialium personarum nisi id proprie quod expressum ac specificatum erit in commissionibus suis, sub pena librarum CCC pro quolibet et qualibet uice in eorum proprijs bonis, de qua quidem pena aduocatores, qui debeant inquirere de predictis habeant tercium, commune tercium et reliquum tercium sit accusatoris si inde fuerit et per eius accusationem ueritas habeatur, et teneatur de credencia. Et ultra dictam penam teneatur restituere id quod accepisset communi seu illa pars, a quibus accepissent, remanente nichilhominus firmo officio aduocatorum communis contra illos qui contrafacerent, remanentibus etiam firmis omnibus consilijs et penis statutis et ordinatis in illis qui accipiunt de bonis communis uel specialium personarum contra formam commissionum suarum. Et si consilium etc. Et hec addantur in commissione rectorum et in capitulari aduocatorum. Uerum quia admirantur qui sunt etiam in locis uestris habentibus etiam commissiones et dicta pena librarum CCC esset nimis magna intelligatur quod ipsi cadant si contrafecerint predictis solum de libris L pro quolibet et qualibet uice in suis proprijs bonis et ultra dictam penam restituant id quod accepissent ut dictum est supra. Et committatur rectoribus quod inquirere debeant de contrafacientibus exigendo penas, de quibus habeant tercium, accusator tercium et aliud tercium sit communis, declarando ex nunc quod aliqui predictorum rectorum non sint ad hoc presencialiter astricti, nisi illi dumtaxat quibus dabuntur commissiones de nouo secundum quod per sapientes siue per consilium istud fuerit terminatum. Et ut predicta effectum debitum sortiantur, eligantur tres sapientes per modum contentum in parte dominij et aliorum existencium cum eodem. 18—non 1—non sinceri 1.

Electi sapientes

ser Marcus Delphino frater domini Archiepiscopi
ser Marcus Quirino Boccius
ser Nicolaus Premarino.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

18

Οἱ ρέκτορες Χανίων, ὡς προκύπτει, λόγῳ τῶν μεγάλων δαπανῶν, ἃς ὑφίστανται πάσχουσιν οἰκονομικῶς. Πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ εἰσπραττομένου γροσίου δι' ἕκαστον ὑπέρπυρον ἀποφάσεως, ὅπερ κατ' ἔτος ἀνέρχεται εἰς μέγα ποσὸν καὶ διανέμεται μεταξὺ τῶν δικαστικῶν ὀφφικιούχων, τὸ ἥμισυ νὰ περιέρχεται τοῦ λοιποῦ εἰς τοὺς ρέκτορας, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ νὰ διανέμηται, ὡς πρότερον μεταξὺ τῶν δικαστικῶν. 1358, Μαρτίου 24.

Fº 36to Millesimo trecentesimo LVIII, die XXIIII Marcij. 1

Capta. Cum dicatur quod regimen Canee est male solutum responsu habito ad expensas et omnia que supportant rectores illuc euntes ita quod reperiuntur pauci uolentes illuc ire et super hoc prouideri possit absque damno nostri communis; cum exigatur grossus unus pro quolibet yperpero de sentencijs non solutis 5 que infra diem terciam recordantur, qui denarij ascendunt annuatim ad bonam summam et committuntur inter officiales justicie deinde; uadit pars ut dictum regimen sit bene furnitum dictis rectoribus quod medietas dicte pecunie conuerti et deuenire debeat in rectores loci predicti, qui de cetero illuc ibunt et reliqua medietas diuidatur inter iusticiarios supradictos, qui justiciarij sub debito 10 sacramento teneantur et debeant omnes predictas sentencias notari facere ordinate in uno quaterno ita quod debentur soluere quolibet tempore eorum rationes uidere possint. Non 2—non sinceri 4—omnes alij de parte. 13

19

Fº 43to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Πέτρον Κουερίνην ἐκ Κρήτης, ἐπιθυμοῦντα νὰ μεταβῇ εἰς Βενετίαν, ὅπως ἐπιβῇ ἐφ' οἵου δήποτε πλοίου ἐξωπλισμένου μετὰ τῆς οἰκογενείας του. 1358, Ἀπριλίου 26.

20

Fº 45to Ἐν Κρήτῃ θέλουσιν ἐξοπλισθῇ τέσσαρα κάτεργα καὶ οὐχὶ ἕξ, ὡς ἐζήτησεν ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι. Ἐκ τούτων προορίζονται δύο μέν, ὅπως ἑνωθῶσι μετὰ τοῦ στόλου τῆς Ἀδριατικῆς, τὰ δὲ ὑπόλοιπα δύο μετὰ τοῦ στόλου τῆς Ἑνώσεως, νὰ περιορίσωσι δὲ τὰ πληρώματα, τὰ νηολογηθέντα δι' ἕξ κάτεργα. Ἕπεται ἡ ἐκλογὴ τῶν κυβερνητῶν σοπρακομίτων τῆς Ἀδριατικῆς.
Σὲρ Πέτρος Κονταρίνης, Σὲρ Βίκτωρ Δελφῖνος. 1358, Ἀπριλίου 30.

21

Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι, ὅπως ἀπονείμωσι τὸ δίκαιον εἰς τὸν Ζαμίλιον Σανοῦδον καὶ ἐμποδίσωσι τοὺς δουλοπαροίκους του νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ Κρήτης. 1358, Ἀπριλίου 30.

Fº 45to Millesimo trecentesimo LVIII, die ultima Aprilis. 1

Quod scribatur duche et consiliarijs Crete ac alijs nostris rectoribus insule predicte, quod audiant petitiones domini Zamilij Sanudo in requisitione uillanorum et ipsas petitiones examinantes diligenter debeant sibi assentire et dare quodcunque uiderint et sibi constauerit esse iuris dicti domini Zamilij secundum 5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pacta et conditiones omnes, quos idem dominus Zamilius habuerit cum uillanis huiusmodi facientibus ducha et consiliarijs et rectoribus nostris posse suum, quod dicti uillani remaneant in insula cum quam minori grauamine esse poterit dicti
9 domini Zamilij. 2—de non 3—non sinceri 12.

22

Ἐπὶ αἰτήσεως Σταματίνης συζύγου τοῦ ποτὲ εὐγενοῦς Βίτου Δακανάλη καὶ τῶν ἀνηλίκων αὐτῶν, πρὸς ἀκύρωσιν ἀγοροπωλησίας τιμαρίου γενομένης ὑπὸ τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου της, παρὰ τὰ διατεταγμένα ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ Πέτρου Κρουαζίου πατρὸς τῆς Σταματίνης, ὅστις κατέστησε ταύτην περιωρισμένην κληρονόμον, καθότι τὰ κληροδοτούμενα κτήματα καὶ τὸ τιμάριον ὤφειλον νὰ περιέλθωσιν εἰς τὸν υἱὸν ἢ τοὺς υἱοὺς τῆς εἰρημένης Σταματίνης. 1358, Μαΐου 8.

Fo47r Millesimo trecentesimo LVIII, die VIII Maij.

Capta. Pro parte domine Stamatini uxoris quondam nobilis uiri Uiti de Canali ciuis et fidelis nostri ac pupillorum dicti quondam Uiti uiri sui et suorum, fuit expositum quod Petrus de Cruaxio de la Canea quondam pater suprascripte
5 done Stamatini in suo ultimo testamento dimisit residuum omnium suorum bonorum mobilium et immobilium et quamdam eius kaualariam positam in districtu Canee eidem done Stamatini filie sue pro suo maritare, cum condicione quod post mortem ipsius done Stamatini dicta bona et kaualaria remanere deberent in filium seu filios ipsius, si filium uel filios haberet. Et non existentibus
10 filijs ex ea, dicta bona et kaualaria diuidi debeant in quinque partes etc. Que quidem domina secundum formam dicti testamenti maritata fuit in dictum quondam ser Uitum de Canali, qui defunctus est relictis duobus filijs ex dicta dona Stamatini uxore sua, scilicet uno filio et una filia. Cum autem reperiatur ut dicitur in catastichis Canee dictum Uitum uendidisse seu alienasse sextam partem
15 dicte kaualarie sitam in Psichro in lo Chalamizi, Thome Uizimanno et alia sexta pars dicte kaualarie sita in lo Tauerniti scripta reperitur eidem Thome Uizemanno set non exprimitur modus alienationis et dicte alienationes dicantur esse contra formam testamenti et uoluntatis predicti quondam Petri de Cruaxio et contra deum et justiciam et in grauissimum damnum et preiudicium dicte done
20 Stamatini et filiorum suorum in quos deuenire debent dicta bona ex forma testamenti predicti. Et rector Canee ut dicitur recuset se impedire de facto predicto pro scriptura predicta que reperitur facta in dicto catastico tempore suorum predecessorum; uadit pars quod fiant sicut supplicatur pro parte dicte done Stamatini, uidelicet quod scribatur rectori Canee quod non obstante commissione sua et
25 scriptura catastichi supradicta audire debeat iura dicte Stamatini et filiorum suorum ac omnium aliorum habentium jura in dictis bonis et facere sibi ius.
27 Et si consilium etc.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

23

Οἱ ἔμποροι οἱ ἐρχόμενοι εἰς Κρήτην μετ' ἐλαφρῶν ἐμπορευμάτων δύνανται νὰ μεταφέρωσι ταῦτα εἰς Βενετίαν μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου, ἐὰν παρουσίασαν ταῦτα τὴν 1ην Ὀκτωβρίου. Ἐὰν δὲ ἡ νηοπομπὴ Ἀλεξανδρείας κατὰ τὴν ἐπιστροφήν της ἤθελε προσεγγίσῃ ἐν Κρήτῃ, ὅπως παραλάβῃ ἐκ τῶν ἐλαφρῶν τούτων ἐμπορευμάτων, θὰ πληρώνηται ναῦλος μόνον εἰς ταύτην, καθοριζομένου τοῦ χώρου τῆς φορτώσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων. 1358, Μαΐου 17.

F° 49°t Millesimo trecentesimo LVIII, die XVII Maij. 1

Capta. Quod subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete quod eorum mercationes subtilles quas presentauerint a kallendis Octubris usque per totum ipsum mensem duche et consiliarijs Crete possint facere conduci Venetias cum nauigijs disarmatis recedendo inde per totum dictum mensem. 5 Uerum si galee Alexandrie in suo reditu irent in Cretam pro leuando de dictis mercibus subtilibus ex nunc ordinetur quod de dictis mercibus subtilibus solui debeat suum nabulum galeis Alexandrie per ratam assignantibus patronis ipsarum galearum duche et consiliarijs Crete plazam, siue locum in dictis galeis ubi debuissent poni merces predicte et in quanta quantitate; de qua plaza, loco et 10 omnibus alijs que fecerint predicti ducha et consiliarij, circa hoc, debeant nos distincte informare. Et si casus occuret quod dicte mercationes subtiles conducerentur Venecias cum dictis nauigijs ante aduentum galearum Alexandrie, ordinetur ex nunc quod dicte mercationes in nauibus uel nauigijs in quibus erunt, debeant presentari extraordinarijs qui teneantur sub bonis clauibus et sigillo, 15 ipsas poni facere in magazenis et non assignare alicui mercatorum quorum erunt, nisi quatuor diebus post aduentum dictarum galearum Alexandrie. Et quis contrafacerit cadat in pena de L pro centenario ualoris mercationum in suis proprijs bonis, et committatur extraordinarijs quod de contrafacientibus inquirant et penas exigant habendo partem ut de alijs sui officij. Alij de parte—de non 4—non sinceri 3. 20

24

Ὁ Φίλιππος Ἀούριος δοὺξ Κρήτης δύναται μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ διαδόχου του νὰ ἐπιβῇ τῶν κατέργων τῆς Ἀδριατικῆς, μετὰ δύο κυριῶν καὶ ἓξ ὑπηρετῶν, ἄνευ ἀποσκευῶν, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν. 1358, Μαΐου 21.

25

Ἐπὶ αἰτήσεως Μαρκεζίνας συζύγου Φιλίππου ντὲ Βιγκόντσια ἐκ Κρήτης κληροδόχου ἐνδιαθήκου τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη περὶ ἀκυρώσεως δημεύσεως τιμαρίου, γενομένης κατ' αὐτῆς ὡς συζύγου τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη. Ὡς λόγος τῆς ἀκυρώσεως φέρεται ὅτι ἡ εἰρημένη κληροδόχος ἔπαυσε νὰ εἶναι χήρα τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη, χάριν τοῦ ὁποίου ἐδημεύθησαν τὰ τιμάρια, διότι ἔκτοτε ἔπαυσε νὰ εἶναι χήρα δὶς καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι χήρα τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη. Ἡ Γερουσία ἀναθέτει εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης καθὼς καὶ εἰς τὸν ρέκτορα Χανίων νὰ ἐξετάσωσι τὴν ὑπόθεσιν. 1358, Μαΐου 21.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

F°51^to^ Millesimo trecentesimo LVIII, die XXI Maij.

Capta. Cum pro parte Marchexine uxoris Philippi de Uigoncia ciuis et fidelis nostri de Creta que instituta est furnitrix testamenti Alexij Callergi quondam dicti turbidi auonculi sui exponatur quod inter alia contenta in testamento predicti Alexij Callergi continetur quoddam legatum factum Marie uxori sue de serventarijs duabus de Sisifea positis in insula nostra Crete in Turma de Psichro, sub districtu Canee, quas ipsa habere debebat in uita sua in suo gaudimento si uiduare uellet et illas intromisit et tenuit iure legati predicti, deinde suis demeritis exigentibus forbannita fuit de Creta et bona eius omnia confiscata fuerunt nostro communi Veneciarum per processum factum contra eam per regimen nostrum Crete et per prouisores tunc deputatos ibidem. Et occasione confiscationis huiusmodi fuerunt intromisse etiam seruentarie predicte que ab eo tempore citra tenentur et affictantur nomine nostri communis Veneciarum et affictus earum excutiuntur annuatim per regimen nostrum Canee; quod licite fieri potuit quamdiu uiduare uoluit ipsa Maria. Set cum ipsa minime uiduauerit imo post hec alios duos uiros legitimos sumpserit unum post alium successiue, de jure priuata fuit suprascripto legato et per consequens commune nostrum ut exponitur illas seruentarias detinere non debet, quia principalis persona per quam commune acquisiuit intromissionem prefatam priuata est ipso legato eo quod noluit obseruare condicionem sibi appositam, unde ipsa furnitrix, ut asserit nomine dicte furnitionis seu nomine quorum interest, intendit prosequi jura sua de predictis seruentarijs et de introitibus seu affictibus earum receptis in communi post nuptias contractas per legatariam antedictam, set non auditur per regimina Crete tum occasione processus predicti, tum etiam occasione intromissionis inde facte nomine nostri communis Venetiarum, quare supplicabat ut in predictis subuenire dignaremur eidem; uadit pars intellecto tenore suprascripte supplicationis et puncto testamenti de quo supra fit mentio, quod scribatur duche Crete et eius consilio nec non rectori Canee eorumque successoribus quod audiant jura dicte furnitricis et aliorum quorum interest uel interesse poterit circa factum dictarum seruentariarum et affictuum et reddituum earumdem, et determinent et faciant superinde quod fuerit jus et justum; non obstante intromissione predicta uel processu sententia, determinatione uel scriptura aliqua inde facta per regimen Crete uel prouisores uel per regimen Canee. Et si consilium etc.

26

Περὶ ἐπαληθεύσεως τῶν ἐμπορευμάτων τοῦ ναυαγήσαντος παμφίλου τοῦ Ἰωάννου Νοβέλλη ἐν τῇ ἀκτῇ Ταρτεροῦ καὶ ἐπιστροφῆς εἰς τοὺς φορτωτάς, ἐὰν διεσώθησαν τὰ ἔγγραφα τοῦ ναυαγήσαντος πλοίου, ἄλλως διὰ τῶν φορτωτικῶν ἢ δι' αἰτήσεως αὐτῶν, καθότι τὰ σήματα ἀπεσβέσθησαν. 1358, Μαΐου 29.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

F° 54r Millesimo trecentesimo LVIII, die XXIX Maij.

Capta. Cum ducha Crete et eius consilium scripserint quod mercationes que recuperate sunt de pamphilo naufrugato super splazia del Tartero, cuius erat patronus Johannes Nouello non poterant cognosci quorum sunt, quia signa totaliter sunt deleta, et prouisores nostri communis de mandato nostri dominij cridari fecerint quod quicunque habebat de suo super dicto pamphilo faceret se scribi ad officium ipsorum prouisorum et sic factum est; uadit pars quod rescribatur eidem duche et suo consilio quod mercationes et res dicti pamphili designare debeant secundum scripturam quaterni dicti pamphili, si quaternum habent, dando illas personis ad quas spectant seu earum nuntijs. Si uero quaternum non haberent faciant ipsam dessignationem secundum tenorem cedule que sibi mittatur inclusa uel nuntijs personarum in ipsa cedula expressarum in qua continentur quantitates mercantionum et nomina et signa mercatorum qui dicunt mercationes predictas esse suas. Si uero alique mercationes forent que non possent dessignari per signa que non apparerent et plures persone dicerent habere jus in illis tunc ipsas mercationes dessignent et dividant inter personas petentes de ipsis rebus uel nuntios suos per ratam secundum continentiam dicte cedule. Et omnes dictas dessignationes faciant saluis omnibus juribus tam nauigij quam mercatorum et cuiuslibet alterius persone, et accipiendo in omni casu plezariam ydoneam a personis quibus dabunt dictas res de respordendo cuilibet de jure pro rebus quas recipient.

Capta. Quod suprascripte plezarie possint dari hic nostris prouisoribus et illi qui non darent plezarias dent illas in Creta et notificetur duche et eius consilio de illis qui dabunt plezarias Venetijs.

27

F° 54r Περὶ ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀγγέλου Σιβράνου καγκελλαρίου Ρεθύμνου ἐνώπιον τοῦ δουκὸς Κρήτης. 1358, Ἰουνίου 1.

28

Περὶ ἀλλαγῆς πεπαλαιωμένων κατέργων Κρήτης διὰ νέων, διατάσσεται ἡ ἀλλαγὴ ἑνός. 1358, Ἰουνίου 14.

F° 55to Millesimo trecentesimo LVIII, die XIIII Junij.

Intellectis litteris ser Marci Gradonico capitanei galearum Crete petentis instantissime cambiri duas ex galeis sibi commissis; uadit pars quod mandetur patronis arsenatus quamquam cicius esse potest preparent et fulciant unam galeam subtillem de melioribus que statim mittatur ad capitaneum Culphi cum illo numero hominum qui uidebitur dominio pro guidando eam. Cui capitaneo mandetur quod ipsam debeat cambire, cum una ex galeis Crete de peioribus

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

mittendo illam de Creta Venecias per homines qui guidabunt illuc galeam nostram. Et pro aleuiatione expensarum mandetur capitaneo Culphi quod completo termino, pro quo galee Crete habuerunt pagam, mittat unum ex eis ad disarmandum in Creta de peioribus, ita quod remaneant solum due galee Crete, sicut fuit intentio terre concordantibus se ad inuicem supracomitis galearum Crete per texeras uel aliter quis ipsorum debebit remanere. De parte 26.

Quod scribatur capitaneo Culphi quod completo termino pro quo galee Crete habuerunt pagam mittat unam de peioribus ad disarmandum in Cretam, suo uero loco et tempore mittatur unus bucentaurus qui uadat cum galeis Cipri ad suum uiagium et accipiat homines et furminenta unius de nostris galeis de Venecijs et illa nostra galea que cambietur cum bucentauro postea cambietur cum galea mala de Creta, que galea mala facto cambio Venecias conducatur.

De parte 3. De non 2 non sincere 1.

29

Περὶ διορισμοῦ προξένου εἰς Θεολόγον. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ προξένου θὰ ἐνηργεῖτο ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν παρακλήτων Κρήτης. 1358, Ἰουνίου 14.

F° 56to Millesimo trecentesimo LVIII, die XIIII Junij.

Quia utilimum esse decernitur pro mercatoribus nostris habere unum ydoneum consulem, in partibus Theologi; uadit pars quod in bona gratia scribatur et mandetur duche et consiliarijs Crete quod debeant elligere in consilio rogatorum deinde unum consulem nostrorum in Theologo cum salario librarum X grossorum in anno, quod salarium exigi debeat de mercationibus et rebus uiagij Theologi, uidelicet que conducentur de Theologo in Candiam et que de Candia Theologum portabuntur, imponendo talem impositionem dictis mercationibus quod nil ultra dictum salarium exigatur. Omnes.

30

Καθορισμὸς δικασίμου ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐκ τῶν οἴκων Βενιέρη καὶ Καλλέργη. 1358, Ἰουνίου 14. Ἀπόφασις ἐπὶ τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ Τίτου Βενιέρη καὶ τῶν κληρονόμων τοῦ ποτὲ Ἀλεξίου Καλλέργη. Δίδεται προθεσμία ἑνὸς ἔτους εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Τίτον καὶ Μᾶρκον Βενιέρη υἱοὺς καὶ κληρονόμους τοῦ ποτὲ Νικολάου Βενιέρη, ὅπως ἀπαιτήσωσι τὴν κατοχὴν τοῦ τιμαρίου Καστρί, καταβάλλοντες εἰς τοὺς τοῦ οἴκου Καλλέργη τὰ χρήματα δι' ὧν ἠγόρασαν τοῦτο, ἐὰν ἐννοεῖται κατέχωσι τοῦτο, ἤτοι ὑπέρπυρα ἓξ χιλιάδας. Ἐὰν ὅμως κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας δὲν ἤθελεν ἐξαγορασθῇ νὰ παραμείνῃ εἰς τοὺς κληρονόμους Καλλέργη καὶ νὰ καταγραφῇ ὑπὲρ αὐτῶν. Ἀνατίθεται εἰς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους νὰ συμβιβάσωσι τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν βελτιώσεων, τὰς ὁποίας τυχὸν θὰ εἶχον ἐκτελέσῃ οἱ Καλλέργαι, κτλ. 1358, Ἰουνίου 14.

F° 56to Millesimo trecentesimo LVIII, die XIIII Junij.

Capta. Quod istud consilium pro factis illorum de cha Uenerio et cha Kal-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

lergi uocetur die Dominico proximo post nonam sub pena librarum trium pro quolibet.

Millesimo trecentesimo LVIII, die XVIII Junij.

Determinacio facta et capta super differencijs existentibus inter ser Titum Uenerio et heredes quondam ser Alexij Kallergi.

Capta. Quod assignetur terminus ser Tito et ser Marco Uenerio fratribus seu commissarijs, heredibus et successoribus quondam ser Nicolai Uenerio ad exigendum cauallariam del Castri usque unum annum proximum, ita tamen quod usque ad dictum terminum illi de cha Kallergi ipsam possideant et usufructent, et illi de cha Uenerio ad dictum terminum debeant presentare pecuniam pro qua empta fuit, scilicet yperpera VI millia in heredibus quondam ser Alexij Kallergi, dantibus eis ydoneam plezariam ad uoluntatem duche et consiliariorum Crete de respondendo pro ipsa cuicumque persona que cognosceretur habere ius in ea aut parte ipsius cum usufructu eius uel partis ipsius pro rata quantitatis et temporis. Et si usque ad dictum terminum non fuerit exacta, remaneat et catasticetur heredibus dicti quondam ser Alexij uigore gratie sibi facte. Uerum committatur duche et consiliarijs Crete quod si illi de cha Uenerio ipsam exegerint de expensis factis per ipsos de cha Kallergi in hedificijs et alijs melioramentis prouideant de illa recompensatione inter ipsas partes quam secundum Deum et equitatem uiderint conuenire. Et illud quod ipsi terminauerint solui debere per illos de cha Uenerio illis de cha Kallergi pro dictis hedificijs et melioramentis faciant statim solui et audiant dicti ducha et consiliarij non obstante sententia olim lata per ser Andream Cornario ducham et ser Mapheum Emo consiliarium omnes personas que dicerent jus habere in dictis VI mille yperperis tam pro capitali quam pro usufructu. Et quod si ante ipsum terminum dicti de cha Uenerio ostenderint duche et consiliarijs habere jus in aliqua parte dicte pecunie, tantum minus teneantur presentare dictis de cha Kallergi quantum fuerit cognitum eis spectare, tam pro capitali, quam pro usufructu. Ita tamen quod in hoc casu ipsi de cha Kallergi non teneantur dare ullam plezariam pro residuo dicte pecunie, sed sit reseruatum jus suum quibuscunque personis que ullo tempore possent petere in eis. Et ex nunc declaretur quod gratia facta quondam ser Alexio Kallergi de possendo emere cauallariam predictam habeat locum et ualeat in filijs et heredibus dicti quondam ser Alexij in casu quo uendatur. Et si consilium, capitulare, uel commissio est contra etc.

31

F° 70to Νὰ γραφῇ εἰς τὸν καπετάνον Ἀδριατικῆς Πέτρον Βασέγιον, ὅπως διατάξῃ τὸ ἓν τῶν τριῶν κατέργων Κρήτης, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Κρήτην πρὸς παροπλισμόν. 1358, Αὐγούστου 24.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

32

Ἐπιτρέπεται, λόγῳ εἰδικῆς χάριτος, εἰς τὸν Σήφην υἱὸν τοῦ Βάρδα Καλλέργη, ὅστις ὑπῆρξε πιστὸς εἰς τὴν κυριαρχίαν, νὰ πωλῇ ἐν Κρήτῃ ἐκ τοῦ σίτου του μέχρι χιλίων μουτζουρίων διότι κατατρύχεται ὑπὸ πενίας. 1358, Αὐγούστου 29.

F° 70ro Millesimo trecentesimo LVIII, die XXVIIII Augusti.

Capta. Quod concedatur de gratia Siphe quondam Uarde Kallergi de Creta, qui semper fuit fidelissimus dominij, sicut dicunt nostri rectores Crete quod possit de redditibus suis quos habet in insula Crete mittere annuatim per terras et loca nostra Crete usque mensuras mille bladi de gratia speciali cum sit multum grauatus paupertate. Non 8—non sincere 2—alij de parte.

33

F° 71r **Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς παραγωγοὺς σίτου εἰς Σητείαν καὶ τὴν περιοχὴν αὐτῆς, νὰ ἐξάγωσι καὶ νὰ πωλῶσιν ἐν τῇ νήσῳ τὸ ἓν τρίτον τῆς παραγωγῆς των ἐπὶ μίαν τετραετίαν. 1358, Αὐγούστου 29.**

34

F° 71r **Αὐθημερὸν ἐξεδόθη θέσπισμα περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ προηγουμένου ἀριθμοῦ, ἥτις μεταρρυθμίζεται ὡς ἑξῆς:**

Πάντες οἱ παραγωγοὶ ἢ οἱ εἰσπράττοντες σῖτον ἐκ τῶν κτημάτων των ἐν τῇ περιοχῇ Σητείας, δύνανται νὰ ἐξάγωσι τὸ ἓν τέταρτον καὶ νὰ πωλῶσιν ἐν Κρήτῃ, ἐφ' ὅσον ὁ σῖτος τιμᾶται ὑπέρπυρα εἴκοσι πέντε τὰ ἑκατὸ μουτζούρια, ἡ δὲ κριθὴ δώδεκα. 1358, Αὐγούστου 29.

35

F° 92r **Περὶ ἀποστολῆς εἰς Κρήτην δύο κατέργων καλῶς ἐξωπλισμένων, τὰ ὁποῖα νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους. Οὗτοι θέλουσι μεριμνήσῃ περὶ τῶν πληρωμάτων. 1359, Φεβρουαρίου 12.**

36

Ἀπόσπασμα πρεσβείας τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντινουπόλεως εἰς Βενετίαν.

5ov **Αἰτεῖται, ὅπως οἱ Ἕλληνες τῆς Αὐτοκρατορίας ὦσιν ἐλεύθεροι καὶ ἀπηλλαγμένοι δασμῶν ἐν Κορώνῃ, Μεθώνῃ καὶ Κρήτῃ.**

Ἀπαντᾶται. Ἐγράφη εἰς τοὺς ρέκτορας τῶν μερῶν ἐκείνων, ὅτι ἐὰν ἀληθεύῃ ὅτι πρὸ τοῦ Γενουατικοῦ πολέμου οἱ Ἕλληνες οὗτοι οὐδένα δασμὸν ἐπλήρωνον, νὰ ἐξακολουθήσωσι νὰ ὦσιν ἀσύδοτοι, τοὐναντίον ἐὰν ἐπλήρωνον. 1359, Μαρτίου 19.

F° 96ro Millesimo trecentesimo LVIIII, die XVIIII Martij.

Capta. Quod super quinto capitulo continente quod Greci domini Imperatoris et sui imperij sint liberi et franchi a datio in partibus Coroni et Motoni et Crete; respondeatur quod mandabinus castellanis nostris Coroni et Motoni et duche et consiliarijs Crete quod si est uerum quod non sit solitum ante guerram

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Januensem solui datium per ipsos Grecos in dictis partibus non exigant amplius ullo modo et de conuerso si soliti erant soluere soluant. Et ex nunc sit captum quod sic mandetur dictis rectoribus. 8

...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα εἰς διορισμούς, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

1. Capiti Maleris, πιθανώτατα πρόκειται περὶ τοῦ Μαλέα.

4. 5. 12. Τὸ ζήτημα τοῦ λιμένος ἀπησχόλησε πάντοτε τὴν Βενετίαν. Mamona σημαίνει μεγάλον μαστόν, πρόκειται ἑπομένως περὶ ὡρισμένου διογκώματος τοῦ λιμένος. Ἴσως πρόκειται περὶ βράχου, ἐφ' οὗ ἐκτίσθη ὁ νῦν ὑπάρχων Κουλὲς εἰς τὸν λιμένα Ἡρακλείου.

5. Ἐκ τοῦ θεσπίσματος προκύπτει μία ἀκόμη αἰτία ἐποικισμοῦ Τούρκων ἐν Κρήτῃ.

10. Κατὰ τὰ ἐν Βενετίᾳ κρατοῦντα ὑπῆρχε καὶ ἐν Κρήτῃ συμβούλιον παρακλήτων ἤτοι Γερουσία, ἀποτελουμένη ὅμως ἐξ ὀλίγων μελῶν καὶ δικαιοδοσίας σκιώδους ἀπέναντι τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων. Διὰ τοῦτο σπανίως ἀναφέρεται εἰς τὰ θεσπίσματα τῆς Βενετικῆς Γερουσίας, περιοριζόμενον ὡς συμβουλευτικὸν σῶμα διὰ τὰ τοπικὰ ζητήματα. Εἰς τὸ θέσπισμα τοῦτο ἀνατίθεται ἡ ἐκλογὴ τῶν κυβερνητῶν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν παρακλήτων, τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τοὺς εὐγενεῖς, οἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ κυβερνήσωσι τὸ κάτεργον.

17. Εἶναι ἄξιον σημειώσεως ὅτι οἱ Βενετοὶ ρέκτορες τῶν κτήσεων προσεπάθουν πάντοτε νὰ καταχρῶνται εἴτε τὸ δημόσιον εἴτε τοὺς πολίτας.

18. Μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ νὰ λαμβάνωσιν οἱ ρέκτορες παρανόμως κανισκεύσεις, διὰ τοῦ θεσπίσματος τούτου αὐξάνονται αἱ ἀπολαυαί των, πιθανῶς κατόπιν ὑποβληθέντων παραπόνων περὶ ἀνεπαρκείας τοῦ μισθοῦ των.

21. Ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐσημειώθη, οἱ δουλοπάροικοι τῶν τιμαρίων ἦσαν ἰδιοκτησία τοῦ τιμαριούχου, μὴ δυνάμενοι νὰ μετακινηθῶσιν ἄνευ τῆς ἀδείας του. Ἐνταῦθα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ δουλοπάροικοι ἔδειξαν δείγματα ἀπειθαρχίας, πολλοὶ δὲ θὰ κατώρθωσαν νὰ δραπετεύσωσιν.

25. Τὸ τιμάριον τοῦ Καλλέργη κατεσχέθη, ὡς ἀναμεμιγμένου εἰς τὴν ἐπανάστασιν, οὗτος ὅμως εἶχε κληροδοτήσει τοῦτο εἰς τὴν σύζυγόν του. Αὕτη δὲ ὑπανδρευθεῖσα ἐκ τρίτου ἐνίσταται κατὰ τῆς δημεύσεως προβάλλουσα ὅτι οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν μετὰ τοῦ Καλλέργη, διότι ἀπὸ τοῦ θανάτου του χηρεύσασα δὶς συνῆψε τρίτον γάμον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

29. Ὡς εἴδομεν ἀλλαχοῦ Θεολόγος ἐννοεῖται ἡ Ν. Ἔφεσος. Ἡ σημασία τοῦ θεσπίσματος ὡς πρὸς τὴν Κρήτην ἔγκειται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς διοικήσεως Κρήτης περὶ διορισμοῦ προξένων.

36. Ἐκ τοῦ ὕφους τῆς ἀπαντήσεως τῶν Βενετῶν εἰς ἄρθρον πρεσβείας τοῦ Αὐτοκράτορος διαφαίνεται ἡ ἀδυναμία του καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῶν Βενετῶν.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΧΕΙΟΥ Ι. Κ. ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXIX.

1359–1361

...

1

Πρεσβεία τιμαριούχων Ρεθύμνου 1359.
Πρεσβευτὴς Παῦλος Κουερίνης.

Περὶ διαφόρων ἀντικειμένων.

1ον. Αἰτοῦνται, ὅπως πάντες οἱ ξένοι οἱ ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν ἐν Ρεθύμνῳ καὶ εἰς περιφέρειαν ἓξ μιλίων ὦσιν ἐλεύθεροι, μὴ ἐπιτρεπομένου νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δουλοπάροικοι τῆς κοινότητος. Ὡσαύτως καὶ οἱ ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν ἐν τῷ φρουρίῳ καὶ τῇ πόλει Μυλοποτάμου. Οὗτοι πάντες θέλουσι καταλογισθῇ ὡς οἱ ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὰ τιμάρια τῶν λατίνων τιμαριούχων, αἰτοῦνται δὲ ταῦτα διότι στεροῦνται δουλοπαροίκων ἢ ἔχουσιν ἀνεπαρκεῖς, ὅπως καλλιεργῶσι τὰ τιμάριά των, ἤτοι τὰς γαίας των, ὅπερ ἐπιφέρει εἰς αὐτοὺς ζημίαν, ἐπειδὴ δὲν δύνανται νὰ τελῶσι τὰς συνεισφοράς των εἰς ἵππους καὶ ὅπλα, οὐδὲ νὰ εἰσπράττωσι τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν. Ἀπαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτόν, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ δημοσιευθῇ προκήρυξις, δι' ἧς νὰ ἐπεξηγῆται ὅτι: «Πάντες οἱ ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν ἐκ τῶν νήσων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς κοινότητος ἢ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν λατίνων τιμαριούχων νὰ δικαιοῦνται τῆς ἐλευθερίας, ὡς περιλαμβάνεται ἐν τῷ ἄρθρῳ τῆς πρεσβείας, μὴ συμπεριλαμβανομένων ὅμως τῶν δουλοπαροίκων τῆς κοινότητος, ὅθεν δήποτε προερχομένων, καθὼς καὶ τῶν ἐξ Εὐβοίας, Κορώνης καὶ Μεθώνης». Διάρκεια τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁρίζεται διετὴς πρὸς δοκιμασίαν ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα. Ἐὰν ὅμως οἱ ἀνωτέρω τυγχάνωσιν ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν ἢ ἐκ τῶν ὑποθαλψάντων ἐπαναστάτας, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ θεωρῶνται καὶ ὀφείλουσι νὰ εἶναι δουλοπάροικοι τῆς κοινότητος.

2ον Αἰτοῦνται, ὅπως ἐὰν οἱ ρέκτορες Ρεθύμνου καταδικάσωσιν εἰς ὑπερορίαν τινὰς τῶν πιστῶν ὑπηκόων, οὗτοι δὲ θελήσωσι νὰ ἐφεσιβάλωσιν ἐνώπιον τῆς Δουκικῆς μεγαλοπρεπείας, οἱ ἀνωτέρω ρέκτορες νὰ ὦσιν ὑπόχρεοι νὰ δίδωσιν εἰς αὐτοὺς τὴν δικογραφίαν ἐσφραγισμένην μεθ' ἧς νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον τῆς Δουκικῆς μεγαλοπρεπείας, ἥτις θέλει ἀποφασίσῃ. Λόγῳ τοῦ διαβήματος τούτου ὁ εἰς ὑπερορίαν κατάδικος εἰς οὐδεμίαν ποινὴν ὑπόκειται οὐδὲ δύναται νὰ καταγγελθῇ ἐπὶ ἀπειθείᾳ.

Ἀπαντᾶται, ὅτι ὁ ρέκτωρ ὀφείλει νὰ παραδίδῃ ἐσφραγισμένον τὸν φάκελον τῆς δικογραφίας ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ὁ ἐξόριστος θὰ παραμένῃ εἰς τὰ ὅρια τῆς ἐξορίας του, ἢ εἰς τὸ μέρος τῆς προσορμήσεως ἢ τοῦ ἀπόπλου τοῦ πλοίου τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ μεταβῇ εἰς Βενετίαν. Ἡ ἀναμονὴ αὕτη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲν δύναται νὰ εἶναι μεγαλυτέρα τῶν 4-5 μηνῶν. Οἱ δε ρέκτορες δὲν καταδιώκουσι τοὺς οὕτω περιμένοντας.

3ον Αἰτοῦνται, ὅπως οἱ πιστοὶ Ρεθύμνου δύνανται νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ Ρεθύμνου πάντα τὰ ἐμπορεύματα πλὴν σίτου, σιδήρου καὶ ἐλαίου, ὡς ἐπετράπη εἰς τοὺς τιμαριούχους Χανίων.

Ἀπαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτόν, πλὴν ἐὰν ὁ ρέκτωρ ἤθελε νομίσῃ σκόπιμον νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξαγωγὴν εἰδῶν τινων ἀναγκαίων, ὡς λ. χ. δερμάτων καὶ ἄλλων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δίδεται ἐξουσία εἰς τὸν ρέκτορα νὰ ἐπιτρέπῃ ἢ ἀπαγορεύῃ τὴν ἐξαγωγὴν εἰδῶν τινων, συμπεριλαμβανομένων τοῦ σίτου καὶ ἄλλων σιτηρῶν.

4ον Αἰτοῦνται, ὅπως οἱ ὀφφικιοῦχοι προϊστάμενοι τῶν ἐκτιμητῶν παραμένωσιν ἐν Ρεθύμνῳ καὶ μὴ μεταβαίνωσιν εἰς τὰ χωρία, ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ νὰ διορίζωσιν ἐκτιμητὰς εἰς τὰ χωρία, ὅπως παρευρίσκωνται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς νήσου. Οὗτοι δὲ ὀφείλουσιν ἐάν τις ἤθελε συλληφθῇ διὰ ζημίαν τινα διαπραχθεῖσαν εἰς σιτηρά, ἢ εἰς περιοχήν τινα νὰ κοινοποιῶσιν εἰς αὐτὸν τὴν ζημίαν, ὅπως ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ὁ ζημιώσας συμβιβασθῇ μετὰ τοῦ ζημιωθέντος. Τοῦτο δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν ἐὰν ὁ ἐκτιμητὴς ὤφειλε νὰ ἀλληλογραφήσῃ, ὡς ἔχων δικαιοδοσίαν ἐφ' ὅλης τῆς νήσου, ὅπερ θὰ ἐβάρυνε πάντας τοὺς κατοίκους Ρεθύμνου.

Ἀπαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτόν, ὡς ἔχει. 1359, Ἰουλίου 4.

Infrascripta sunt capitula porecta per ser Paulum Quirino Ambaxatorem Rethimi.

Fo 12to Millesimo trecentesimo LVIIII. Indictionis XII, die quarto mensis Julij.

1. In primis petitur a Ducali benignitate nomine pheudatorum Rethimi, quod cum ipsi non habeant uillanos, seu ualde paucos qui teneantur in suis pheudis, cum quibus facere possint eorum pheuda, siue terras laborare, que est in eorum maximum preiuditium, cum non possint eorum uarnitiones equorum atque armorum, substinere sufficienter, nisi introytus suorum pheudorum precipere possint. Exponunt quod concedatur, quod omnes forinseci qui uenient ad habitandum in Rethimo, et per sex milliaria circum circa apud ciuitatem sint liberi, nec intromitti possint pro uillanis comunis. Et similiter intelligatur in castro Milepothimi et eius burgo intelligentes semper de hijs, qui ibunt ad habitandum in pheudis uestrorum pheudatorum latinorum.

Super dicto capitulo, consultum et captum est, quod fiat sicut continetur in dicto capitulo, cum hac addicione, quod facta proclamatione, omnes illi, qui uenient de nouo de extra insulas ad habitandum super territorio nostri communis, uel pheudatorum nostrorum latinorum sicut continetur in ipso capitulo, habeant gratiam in ipso capitulo contentam, non intelligendo in hoc de uillanis communis de aliqua parte, nec etiam de uillanis insule nostre Nigropontis, et locorum nostrorum Choroni et Mothoni. Et duret hec pars per duos annos, ad hoc ut probetur si bene respondebit. Et si predicti uenientes forent rebelles, uel darent fauorem aliquibus rebellibus; quod tunc et in eo casu sint et esse debeant uillani comunis.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2. Secundum capitulum continet, quod si aliquis de rectoribus uestris Rethimi uolet confinare aliquem de uestris ciuibus fidelibus et habitatoribus Rethimi, et ille seu illi ciues uestri tenebuntur se grauatos de confinio, et uolent se reclamare coram Ducali magnificenciae, quod rector uester teneatur sibi dare processum in scriptis sub sigillo, cum quo debeat coram Ducali magnificenciae comparere, et quicquid fuerit determinatum per Ducalem magnificenciam superinde sic debeat obseruare, nec ob hoc intelligatur, ipsum confinatum incurrisse aliquam penam, nec sibi possit de inobediencia imputari, donec per ducale dominium determinetur quid sibi uidebitur fore iustum. Et quod talis confinatus, qui reclamare se uoluerit debeat uenire Venecijs, cum priore nauigio securo quod inueniri poterit. Et hoc quia, qui iniustum confinium substinet, non potest sibi fieri aliqua restitutio de tempore quo defficiet a domo sua, cum eius absentia indubie sibi redundat in maximo damno.

Super dicto capitulo, consultum et captum est, quod dictus rector teneatur dare sub suo sigillo totum processum illi qui erit confinatus cum hac conditione, quod ille confinatus uadat ad standum ad confinia sibi danda, donec nauigium erit recessurum inde pro uenendo Venecijs, et hoc sit, quia ille qui receperit confinia, posset esse confinatus tali tempore, quod nauigium non esset recessurum, usque ad quatuor, uel quinque menses. Et quod ille talis confinatus uadat ad dicta confinia sibi danda, ut non habeat causam remanendi in terra, nec comparendi coram presentia ipsius rectoris. Et per consequens dictus rector, non excitetur animose ad iniuriam contra ipsum confinatum intelligendo tamen predicta in facto confinium et non in alio.

3. Tertium capitulum continet; quod uestri fideles Rethimi possint extrahere de portu Rethimi omnia et singula mercimonia excepto frumento, ferro et oleo, sicut nunc nuper fuit concessum pheudatis Canee.

Super dicto capitulo captum et consultum est; quod fiant ea que in dicto capitulo continetur ita tamen, quod si uideretur rectori, quod aliqua ibi existentia forent utilia et necessaria pro usu dicte terre sicut esset curamine et alia opportuna, quod tunc remaneat in arbitrio dicti rectoris dandi et tollendi licentiam sicut sibi pro augumento et bono ipsius terre uidebitur pertinere. Et hee intelligantur tam de frumento quam de alio blado.

4. Quartum capitulum continet; quod offitiales super extimatores debeant stare in Rethimo nec debeant exire in casalia sicut hactenus fiebat, sed debeant instituere extimatores per casalia, ut sit per totam insulam, qui uero extimatores teneantur, cum aliquis sibi fuerit presentatus de damnus aliquo quod fecerit in alicuius blado siue territorio debeat extimator notificare ei, ut damnum

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

faciens concordabitur cum dampnificato infra dies octo, quod extimator non possit cum scribere sicut sit per totam insulam, totius insule, et in maximum preiudicium, et grauamine omnium habitatorum districtus Rethimi.

Super dicto capitulo captum et consultum est, ut in ipso capitulo per omnia continetur.

2

Fo 18r Τῷ 1333 δουκεύοντος ἐν Κρήτῃ τοῦ Ἰωάννου Σανούδου, οἱ ταμίαι Κρήτης ἐξηνάγκασαν τὸν Ἐμμανουὴλ Χαρτοφύλακα πατέρα Ἰωάννου, Στεφάνου καὶ Κώστα Χαρτοφύλακα νὰ καταβάλῃ ὑπέρπυρον ἐτησίως, ὡς ἐὰν ἦτο δουλοπάροικος τῆς κοινότητος. Τότε ὁ Ἐμμανουὴλ πατὴρ παρουσιάσθη ἐνώπιον τῆς διοικήσεως Κρήτης, θέλων ἀφ' ἑνὸς νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι κατήγετο ἐξ ἀρχοντοπούλων, ἤτοι ὅτι ἀνῆκεν εἰς οἰκογένειαν εὐγενῶν, καὶ ὡς ἐκ τούτου συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους οὐδὲν ὤφειλε νὰ πληρώνῃ. Ἡ διοίκησις Κρήτης παρεδέχθη τὰς ἀποδείξεις τὰς ὁποίας διετάχθη νὰ ὑποβάλῃ καὶ δι' ἀποφάσεως τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων ἐδικαιώθη. Νῦν ὅμως οἱ ταμίαι Κρήτης ἀξιοῦσιν, ὅπως οἱ εἰρημένοι ἀδελφοὶ θεωρηθῶσι δουλοπάροικοι τῆς κοινότητος, ὅπερ ἀντίκειται εἰς τὸ δεδικασμένον. Ἡ Γερουσία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὰ ἀνωτέρω διέταξε τὴν ἐκ νέου ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, ἐπαφιεμένη εἰς τὴν δικαίαν κρίσιν των. 1359, Αὐγούστου 8.

3

Τῷ 1320 Ἀπριλίου 19 ἀπεφασίσθη ἐν τῇ Γερουσίᾳ ὅτι ὁ οἶνος Κρήτης Πανέλα, ὁ ἑλληνικὸς οἶνος καὶ πᾶς οἶνος παραγόμενος πέραν τῆς Ἀδριατικῆς δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ Βενετίας διὰ τῶν κατέργων τῆς νηοπομπῆς Φλανδρίας. Δι' ἑτέρας ἀποφάσεως ἀπὸ 25 Ἰανουαρίου 1319 τοῦ Μείζονος Συμβουλίου εἰς ἣν περιλαμβάνεται, ὅτι ὁ οἶνος Κρήτης εἰσαγόμενος εἰς Βενετίαν πληρώνει εἰσαγωγικὸν δασμόν, ἐξαγόμενος δὲ εἶναι ἐλεύθερος εἰς πᾶσαν πόλιν πέραν τῆς Ἀδριατικῆς, γεννᾶται νῦν ζήτημα ἐὰν ὁ ἑλληνικὸς οἶνος καὶ οἱ ἄλλοι οἶνοι εἰσαγόμενοι εἰς Βενετίαν ἐκ μερῶν πέραν τῆς Ἀδριατικῆς καὶ ἐξαγόμενοι δι' οἵας δήποτε νηοπομπῆς ἐκ Βενετίας εἶναι ἐλεύθεροι ἐξαγωγικοῦ δασμοῦ ἢ μόνον διὰ τῆς νηοπομπῆς Φλανδρίας. Ἐπὶ τούτου θεσπίζεται ὅτι ὁ ἑλληνικὸς οἶνος καὶ πᾶς οἶνος πέραν τῆς Ἀδριατικῆς εἰσαγόμενος ἐν Βενετίᾳ, ἀφ' οὗ καταβάλῃ τὸν εἰσαγωγικὸν δασμόν, δύναται ἐλευθέρως νὰ ἐξαχθῇ διὰ παντὸς πλοίου ἐξωπλισμένου ἢ παρωπλισμένου ἄνευ ἄλλου δασμοῦ. 1359, Αὐγούστου 31.

Fo 23r Millesimo trecentesimo LVIIII, die ultimo Augusti.

Capta. Cum in MCCCXX die XVIIII Aprilis capta fuerit quedam pars in consilio Rogatorum quod uinum Crete panela et uinum grecum et omne uinum de extra culfum posset extrahi de Venecijs cum galeis Flandrie et sit quoddam aliud consilium captum ante in MCCCXVIII die XXV Januarij in maiori consilio continens quod uinum Crete postquam est conductum Venecias et de ipso est solutum datium introitus possit extrahi et portari in omnem partem extra culfum non soluendo aliquod datium. Et nunc moueatur dubium si uinum grecum et alia uina que conducuntur de extra culfum Venetias possint extrahi de Venetijs sine datio exitus cum alijs nauigijs quam cum galeis Flandrie. Uadit pars quod declaretur quod huiusmodi uina greca et alia uina de extra culfum conducta et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

conducenda Venecias postquam solutum fuerit datium introitus de ipsis possint libere extrahi cum quibuscunque nauigijs armatis et disarmatis sine aliquo alio datio pro portando extra culphum. Et si consilium etc. De parte omnes. 14

4

Fo 25r Οἱ εὐγενεῖς Ἰωάννης Βαρότσης, Ραϊνέριος Ζένος καὶ Θωμᾶς Φώσκολος πληρεξούσιοι καὶ ἐπίτροποι τοῦ Μαρίνου Βαρότση ἐκ Κρήτης, ἐν ὀνόματι τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐπιτροπευομένου ἀνηλίκου ᾐτήσαντο τὰ ἑξῆς: Ὁ ἐν λόγῳ ἐπιτροπευόμενος ἔχει τὴν κυριότητα τιμαρίου ἐν Τούρμᾳ τῆς Ρεθύμνου ἐξ οὗ εἰσπράττει ποσότητά τινα σίτου. Τὸν σῖτον τοῦτον, ἐν περιπτώσει ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων, ἕνεκεν ἐλλείψεως ἀποθηκῶν ἤθελεν ἀπολέσῃ, διὰ τοῦτο παρακαλοῦσιν ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ μεταφορὰ εἰς Χάνδακα ἕνδεκα χιλιάδων μουτζουρίων ἐτησίως πρὸς διατροφὴν του, διότι διαμένων οὗτος ἐν Χάνδακι στερεῖται σίτου. Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης ἡ Γερουσία ἀποφαίνεται ὅτι συμφώνως τῇ γνωματεύσει τῶν τέως ρεκτόρων τῶν μερῶν ἐκείνων κατ' ἀντιλογίαν, ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἐν λόγῳ ἀνήλικον, ὅπως ἐξαγάγῃ τὰς ἕνδεκα ταύτας χιλιάδας μουτζουρίων σίτου ἐπὶ τῇ προϋποθέσει, ὅτι ἡ ἀξία τοῦ σίτου ἀνέρχεται εἰς ὑπέρπυρα τριάκοντα, ἢ περίπου, τὰ ἑκατὸ μουτζούρια. 1359, Σεπτεμβρίου 9.

5

Fo 26to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Λαυρέντιον Δάνδολον νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ Χανίων ἢ τῆς περιοχῆς των καὶ νὰ μεταφέρῃ εἰς ἄλλα μέρη τῆς νήσου Κρήτης, καθὼς καὶ εἰς Μεθώνην, Κορώνην καὶ Εὔβοιαν σίτου σταρὰ χίλια, ἐπὶ τῇ προϋποθέσει, ὅτι ἡ ἀξία του κυμαίνεται περὶ τὰ τριάκοντα ὑπέρπυρα. Ὁ οὕτω μεταφερόμενος σῖτος, ἀπαραιτήτως δέον νὰ προέρχεται ἐκ τῶν κτημάτων του, ὑπόκειται δὲ εἰς τοὺς κανονισμοὺς τοῦ εἰς Βενετίαν ἐξαγομένου σίτου.

Ἐπὶ τῆς ἀδείας ταύτης οἱ ἐν Βενετίᾳ εὑρισκόμενοι τέως ρέκτορες Χανίων λέγουσιν ὅτι οἱ ἐκ Κορώνης καὶ Μεθώνης μεταφέρουσιν εἰς Χανία ἔλαιον καὶ ἄλλα, λαμβάνοντες εἰς ἀντάλλαγμα δέρματα, τυρὸν καὶ σανίδας κυπαρίσσου, οὐχὶ δὲ σῖτον λόγῳ τῆς ἀνωτέρω ἀδείας πρὸς τὸν Δάνδολον. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη εἶναι πρὸς ὄφελος τῶν Χανίων, διότι οἱ ἐκ Κορώνης καὶ Μεθώνης εὐχερῶς μετέφερον τὰ προϊόντα των αὐτόθι, ἐλπίζοντες ὅτι βραδύτερον θὰ ἐπετρέπετο ἡ ἐξαγωγὴ σίτου, ἱκανοποιούμενοι προσωρινῶς δι' ἄλλων προϊόντων ἀναγκαίων εἰς αὐτούς.

Ἡ διάρκεια τῆς πρὸς τὸν Δάνδολον ἀδείας ἐδόθη διὰ μίαν τριετίαν. 1359, Σεπτεμβρίου 16.

6

Fo 29to Ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει τοῦ σεβαστοῦ πατρὸς Οὐρσίου Δελφίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, μεταβαίνοντος εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν Αὐλὴν δύνανται νὰ σταλῶσι γράμματα συστατικὰ τῆς πολιτείας πρὸς τὸν Ἁγιώτατον Πάπαν, τοὺς Καρδιναλίους καὶ ἄλλους. 1359, Ὀκτωβρίου 26.

7

Fo 33to Πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ταμείου τῆς κοινότητος, ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ μὴ ἐπιτρέπωσιν εἰς τοὺς σοπρακόμιτας νὰ παραλαμβάνωσι συντρόφους μεθ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ὀφείλουσι νὰ ἔχωσι μόνον τοὺς κεκανονισμένους ἀξιωματικοὺς κόμιτα καὶ πάτρωνα καὶ λοιπούς, ὡς εἰς τὰ Βενετικὰ κάτεργα. 1359, Δεκεμβρίου 1η.

8

Fo 41r Ἀποστέλλονται εἰς Κρήτην δύο κάτεργα, ἤτοι δρόμων (falconus) νεότευκτος καὶ ἕτερος ἐκτελέσας ἓν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ταξείδιον εἰς καλὴν κατάστασιν κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ πάτρωνος τοῦ ναυστάθμου. Ταῦτα δέον νὰ ἐξοπλισθῶσι καὶ τάχιστα νὰ ἀναχωρήσωσι. 1360, Ἰανουαρίου 8.

9

Ἐπὶ αἰτήσεως Μαρκεζίνης συζύγου Δομηνίκου Βενιέρη, διά τινα δίκην μεταξὺ αὐτῆς καὶ διαφόρων ἄλλων περὶ δικαιώματος τοῦ ἡμίσεως τοῦ πέμπτου καὶ τοῦ τρίτου τοῦ πέμπτου $\left(\text{ἤτοι τοῦ } \frac{1}{6}\right)$ τοῦ τιμαρίου Δαμάνια. 1360, Φεβρουαρίου 8.

F° 49t° Millesimo trecentesimo LVIIII, die XXVII Februarij.

Capta. Cum pro parte Marchesine uxoris uiri nobilis Dominici Uenerio de Candida porecta fuerit quedam peticio Ducali dominacioni infrascripti tenoris Ducali magnificencie supplicatur pro parte Marchesine uxoris uiri nobilis Dominici Uenerio de Candida et exponitur reuerenter quod jamdudum Petrus Mudacio Bicho quondam emerit a Bartholomeo Auonale quondam habitatore Candide medietatem quinte partis et tercie partis quinti unius seruentarie de Damania posite in insula nostre Crete que quidem medietas sibi scripta et catastichata fuerit in curia Candide de consensu Cretensis dominij cum onere repromisse Amie uxoris dicti Bartholomei, qui quidem repromisse dictum pheudum erat et esse debebat pro securitate et pignore obligatum, ita tamen quod per cartam publicam inde factus, idem Bartholomeus Auonale promisit eidem Petro Mudacio quod si occasione dicte obligacionis aliquod damnum sibi occurreret, idem Bartholomeus sibi dare debebat yperpera L infra dies XV sub pena dupli prout in carta inde facta distinctius continetur, post modum uero dictum pheudum deuenit in Jacobum de Zordano quondam sibi concessum et transactatum per eundem Petrum Mudacio cum modis et condicionibus suprascriptis quod quidem pheudum ipse Jacobus tenuit et possedit per annos multos. Post obitum autem dicti Jacobi et filiorum eius, dictum pheudum deuenire debebat in prefatam Marchesinam Uenerio propter quasdam condiciones insertas in testamento Marci et Eccelini de Zordano filiorum ipsius, tunc uero pendente iam questione, quam ipsa Marchesina faciebat in curia nostra Crete de predictis bonis et alijs sibi spectantibus, idem Bartholomeus Auonale presentauit dominio cartam dijudicatus factam pro dote uxoris sue predicte petens yperpera centum uel circa pro residuo dicte dotis et uigore dicti judicatus, uendi fecit per dominium ad incantum totam partem pheudi antedicti que per dominium ad incantum publicum uendita et deliberata fuerit Johanni Gradonico nomine commissarij dicti quondam Jacobi de Zordano pro yperperis CXI que habuit. Et respondit predictus Bartholomeus Auonale in quem deuenire debebant pecunie dicte dotis quod ipse fecit indebite et iniuste ocultans cartam promissionis iamdicte per quam ipse tenebatur conseruare indempnem eumdem Jacobum de Zordano, qui in hac parte represen-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tabat partem Petri Mudacio suprascriptam que quidem carta tunc ignota erat furnitricibus testamenti dicti quondam Jacobi de Zordano ac etiam Marchesine predicte, deinde furnitrices fuerunt contente quod dictum pheudnm scriberetur eidem Johanni Gradonico et esset suum pro dictis yperperis CXI, quod fecisse non poterant in damnum dicti commissarij et in preiudicium dicte Marchesine Uenerio cui dicta bona spectabant, tum quia illud pheudum erat et est ualoris yperperis V centum et ultra, tum etiam quia indebite fuit uenditum, ut prefertur, nam licet deliberatum fuerit ad incantum pro minori precio tamen id factum fuerit quoniam dictus Johannes Gradonico dabat intelligi alijs uolentibus illud emere, se illud uelle accipere nomine commissarie predicte, ita quod nemo illud incantare uoluerit occasione predicta, ac etiam dominacio Crete sentiens quod dictum pheudum emebatur nomine ipsius commissarij non habuit alium respectum ulterius de ualore dicti pheudi, quod rursus renunciare debebat eidem commissario, cuius nomine fuit emptum, dummodo fieret solutio debita, pro quo fiebat uenditio antedicta et bene fuisset factum nisi postmodum subsecuta fuisset translatio facta eidem Johanni Gradonico per furnitrices iam dictas, que licite fieri non poterit, quoniam furnitrices nullam potestatem habebant alienandi possessionem prefatam emptam et aquisitam nomine furnitionis predicte in damnum et preiuditium illorum quibus spectabat, unde prefata Marchesina postmodum per sententiam inde latam, aquisiuit bona sibi spectantia de possessione et pheudis Jacobi de Zordano predicti in quibus includi debebat etiam pheudum antedictum iam alienatum sicut predicitur, deinde didicit subsequenter de promissione predicta facta per ipsum Bartholomeum Auonale per cartam publicam de conseruando indempnem prefatum Petrum Mudacio de premissis, et uolens ipsa prosequi jura in curia uestra Crete subuentionem ibi habere non potuit quoniam alienacio et catasticacio facta eidem Johanni Gradonico ordinata erat per processus rectorum tunc existencium in regimine uestro Crete, qua propter ducali benignitati humiliter supplicatur reuerenter pro parte Marchesine suprascripte, quatenus considerata uenditione predicta procurata per eumdem Bartholomeum Auonale tacita ueritate et attenta alienatione eidem Johanni Gradonico facta per furnitrices contra usum et iusticiam maximam, quia uxor dicti Johannis Gradonico est una de furnitricibus antedicte dignetur uestra magnificentia sibi remediabiliter subuenire et prouidere, quod non obstante catasticacione facta eidem Johanni Gradonico de pheudo supradicto audiri possint jura dicte Marchesine per regimen uestrum Crete et fieri ac terminari prout fuerit ius et iustum, et quod de hijs fiant Ducales littere destinande regimini antedicto, ut jura sua indebite occupata recuperare ualeat et habere. Uadit pars examinata peticione pre-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

dicta ac litteris duche et consiliariorum Crete nec non testificationibus et alle-
70 gationibus partium, quas tangit negotium, per ipsos ducham et consiliarios nobis missis et responsione aliquorum nostrorum nobilium olim duche Crete ad contento in peticione predicta. Committatur duche et consiliarijs Crete et eorum successoribus quod non obstante catasticatione predicta possint audire dictam Marchesinam et alios quibus spectaret factum predictum et facere quidquid sibi
75 iustum uidebitur superinde.

10

Διατάσσεται ἀνάκρισις πρὸς ἐξακρίβωσιν ὑπὸ ποίου κατέχονται τὰ ληφθέντα χρήματα καὶ ἄλλα ἐκ Σαρακηνικοῦ πλοίου συλληφθέντος ὑπὸ τῶν κατέργων Κρήτης. Ὑποδεικνύονται οἱ σοπρακόμιτες καὶ ζητεῖται ἡ κατάσχεσις πραγμάτων καὶ χρημάτων, τὰ ὁποῖα, ἀφ' οὗ παραδοθῶσιν εἰς τοὺς ἐκτάκτους προνοητὰς νὰ διανεμηθῶσι μεταξὺ διαφόρων κατ' ἴσας μερίδας. Ἐπίσης ἐὰν ὑπάρχωσι καὶ ἄλλοι ζημιωθέντες νὰ ἀναφέρωσι τοῦτο. 1360, Μαρτίου 14.

F° 52^to^ Millesimo trecentesimo LX, die XIIII Martij.

Capta. Quod scribatur duche et consiliarijs Crete quod debeant per omnem modum inquirere in quorum manibus sunt de bonis illius coche Saracenorum, olim capte per nostras galeas Crete uel pecunia habita ex eis, quarum galearum
5 fuerunt supracomiti, nobili uiri ser Petrus Justiniano, Jacobus Delphino, Baldutius Quirino, Moretus Gissi, Johannes Diedo et Moyses Justiniano, et quam cito fieri poterit debeant excutere quicquid poterit inuenire de dictis bonis uel pecunia habita ex eis, et mittere ad manus extraordinariorum nostrorum. Et si aliquid defficeret ibi ad exigendum debeant nobis denotare ordinate a quibus debet ex-
10 cuti et quantum, ut dehinc possit excuti, quibus extraordinarijs committatur quod recepta dicta pecunia debeant ipsam partiri inter dictos ser Marinum Micaelem et ser Marcum Duodo et alios qui haberent similem condicionem per soldum et per libram, parciendo solum in capitali et non in interesse sicut consulunt prouisores communis et ser Marinus Mauroceno, olim ducha Crete accipientibus
15 ipsis extraordinarijs plezariam idoneam a predictis de dicta pecunia quando dabunt ipsam quod si aliquo tempore per aliquos peteretur nostro communi quod erunt pagatores et responsores ita quod propterea nostrum commune non paciatur damnum. Et scribatur duche et consiliarijs Crete quod si ibi essent aliqui qui similiter habuissent damnum debeant nobis significare ordinate ut ponatur ad
20 dictam conditionem et si consilium etc.

Millesimo trecentesimo LVIIII, penultimo Decembris fuit posita dicta pars et fuerunt de parte 14-14 non 2-1 non sincere 24-24.

Millesimo trecentesimo LX, XV Martij fuit iterum posita et capta, nam fue-
24 runt de parte 51 de non 0 non sincere 9.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

11

Fo 65to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δοῦκα Κρήτης ἐπανερχόμενον εἰς Βενετίαν νὰ ἐπιβῇ οἱουδήποτε κατέργου τὸ ὁποῖον ἤθελε καταπλεύσῃ εἰς Κρήτην, παραλαμβάνων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν σύζυγον καὶ ἓξ πρόσωπα τοῦ οἴκου του μισθοδοτούμενα παρ' αὐτοῦ. 1360, Μαΐου 28.

12

Fo 72to Ὁ Παῦλος Χριστιανὸς ἀναφέρει ὅτι ἀποθανόντος τοῦ πατρός του ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ παρέμεινεν ἐπιτροπευόμενος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ὑπὸ τῆς προμήτορός των, ἥτις διεχειρίζετο τὴν περιουσίαν των. Αὕτη ἠσθένησεν ὅμως καὶ φοβηθεῖσα τὸν θάνατον, ἐκάλεσε παρ'αὐτῇ τοὺς ἐγγόνους της καὶ ὑπέδειξεν εἰς αὐτοὺς τὸ μέρος ἔνθα εἶχεν ἀποκρύψῃ 40 δουκάτα καὶ ἓν τῆς Ἁγίας Ἑλένης. Ἐκ τῆς ἀσθενείας ὅμως ταύτης ἡ γραῖα ἀνέρρωσε καὶ τότε ἀνέλαβε τὰ χρήματα ἐκ τοῦ μέρους εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀποκρύψῃ ταῦτα, ἀποκρύψασα ἐκ νέου εἰς ἄλλο μέρος τῆς οἰκίας, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Παύλου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς γραίας ὁ Παῦλος Χριστιανὸς ἐπώλησε τὸ μερίδιον τῆς οἰκίας του εἴς τινα γείτονα Ἰουδαῖον, ὅστις ἀνεῦρεν ἐντὸς τῆς οἰκίας τὰ τεσσαράκοντα δουκάτα καὶ τὸ ἓν τῆς Ἁγίας Ἑλένης, ἀκριβῶς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀποκρύψῃ ἡ γραῖα. Ἕνεκα τούτου προσέτρεξεν εἰς τὴν κυριαρχίαν ἐξαιτούμενος νὰ τύχῃ ἀκροάσεως, ὑπὸ τοῦ ρέκτορος Ρεθύμνου, ὅπως μεθ' ὅρκου βεβαιώσῃ τὰ ἀνωτέρω, διότι ἐπώλησε τὴν οἰκίαν ἀντὶ ἑκατὸν ὑπερπύρων μόνον, ὁ δὲ ἀγοραστὴς ἀνεκάλυψε τοσαύτην ποσότητα χρημάτων.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω διατάσσεται ὁ ρέκτωρ Ρεθύμνου, ὅπως ἀκροασθῇ τὸν εἰρημένον Παῦλον Χριστιανόν, ὡς πρὸς τὰ δίκαιά του καὶ ἐπ' αὐτῶν νὰ κρίνῃ. Ἡ ἀπόφασις αὕτη βασίζεται ἐπὶ τῆς γνωματεύσεως τοῦ τέως ρέκτορος Ρεθύμνου Παύλου Κουερίνη. 1360, Ἰουνίου 28.

13

Πρεσβεία τιμαριούχων Χανίων 1360.
Πρεσβευταὶ Πανταλέων Δαμολῖνος καὶ Μαρῖνος Βιτσεμάνος.

Περὶ διαφόρων ἀντικειμένων.

Διαταγὴ εἰς τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν (sapientes ordinum), ὅπως ἀκροασθῶσι τοὺς ἐκ Χανίων πρεσβευτὰς καὶ ὑποβάλωσι τὴν εἰσήγησίν των ἐγγράφως. 1360, Ἰουλίου 4.

Οἱ ἀνωτέρω πρεσβευταὶ γίνονται δεκτοὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν προσεκόμισαν τὴν γνωμάτευσιν τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων ἐπὶ τῶν ὑποβαλλομένων αἰτημάτων καὶ θέλουσιν εἰσακουσθῇ ἐπὶ πάντων τῶν ἄρθρων πλὴν τῶν ἀφορώντων τοὺς νόθους καὶ τοὺς Ἕλληνας. 1360, Ἰουλίου 21.

1ον Αἰτοῦνται τὴν ἀποκατάστασιν τῆς φήμης των, διότι ἀδίκως ἀφωπλίσθησαν, ἐν ᾧ ἤθελον νὰ ἀποδώσωσι τὸν σῖτον εἰς τὴν κοινότητα Χανίων.

Ἀπαντᾶται, ὅτι κατὰ τὸ παρελθόν, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς πίστεως των οἱ τιμαριοῦχοι Χανίων, ἦσαν ἀγαπητοὶ εἰς τὴν κυριαρχίαν, τοιοῦτοι θέλουσιν εἶσθαι καὶ εἰς τὸ μέλλον πειθόμενοι εἰς τὰς διαταγὰς τῆς κυριαρχίας. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὅμως τοῦ σίτου θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιδείξωσι καλυτέραν καὶ φρονιμωτέραν διαγωγήν, διότι ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ἡ συμπεριφορὰ αὐτῶν δὲν ὑπῆρξεν ἡ ἁρμόζουσα, ὡς πρὸς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ σίτου. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι εἰς τὸ μέλλον οὐδεμίαν θὰ ἔχωμεν ἀφορμὴν νὰ σκεφθῶμεν περὶ αὐτῶν ἢ μόνον τὸ καλόν.

2ον Αἰτοῦνται τὴν ἀποστολὴν συνδίκων, πρὸς οὓς νὰ δύνανται νὰ ἐφεσιβάλλωσιν.

Ἀπαντᾶται, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ νεωτερισμὸς ἀλλὰ θὰ ἐξακολουθήσωσι τὰ εἰωθότα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3ον Αἰτοῦνται, ὅπως καταργηθῇ τὸ γρόσιον τὸ εἰσπραττόμενον δι' ἑκάστην ἀπόφασιν.
Ἀπαντᾶται, ὅτι πρὸς καλυτέραν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων οὐδεὶς νεωτερισμὸς δύναται νὰ γίνῃ.

4ον Αἰτοῦνται, ὅπως πάντα τὰ ὀφφίκια τὰ διδόμενα ὑπὸ τῶν ρεκτόρων Χανίων, νὰ δίδωνται ἐπὶ ἥμισυ ἔτος, ἐκτὸς τοῦ ἐπὶ τῶν δουλοπαροίκων τῆς κοινότητος καὶ τὸ τοῦ ταμίου, τὰ ὁποῖα νὰ ἐξακολουθήσωσι διδόμενα ἐπὶ ἓν ἔτος. Ἐπίσης ὅπως ἡ παραμονὴ ἐκτὸς ὀφφικίου περιορισθῇ εἰς ἥμισυ ἔτος. Εἰς τούτους νὰ μὴ συμπεριληφθῶσιν οἱ δικηγόροι τῆς κοινότητος ἢ οἱ πρόεδροι αὐτῶν, εἰς οὓς ἐδόθη διαταγὴ διὰ τῶν ἐντολῶν τῶν ρεκτόρων.
Ἀπαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτόν, ὅπως δύνανται πάντες νὰ συμμετέχωσι τῶν ὀφφικίων.

5ον Αἰτοῦνται, ὅπως αἱ εἰσπράξεις τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Στύλου καὶ Ἰωάννου Ἀποζάκη, αἱ ὁποῖαι ἀνέρχονται εἰς ὑπέρπυρα 550 εἰσέρχωνται εἰς τὸ ταμεῖον Χανίων καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ταμεῖον Κρήτης.
Ἀπαντᾶται, ὅτι ἀπορρίπτεται.

6ον Αἰτοῦνται, ὅπως τὰ σφαγεῖα ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν καὶ νὰ παύσῃ ἡ παραχωρηθεῖσα μονοπώλησις εἰς τὸν Γεώργιον Βλάχον.
Ἀπαντᾶται, ὅτι γίνεται δεκτὸν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ κηρυχθῇ ἔκπτωτος ὁ εἰρημένος Βλάχος παρόντων τῶν ρεκτόρων.

7ον Αἰτοῦνται, ὅπως αἱ χάριτες καὶ αἱ ἄλλαι παραχωρήσεις, διδόμεναι ὑπὸ τῆς Δουκικῆς κυριαρχίας ὑπὲρ τῶν τιμαριούχων κατοχυρωθῶσι διὰ τῆς ἀναγραφῆς αὐτῶν εἰς τὰς ἐντολὰς τῶν ρεκτόρων.
Ἀπαντᾶται, ὅτι θὰ ἐρωτηθῇ ὁ ρέκτωρ Χανίων, ὅπως ἐξετάσῃ περὶ τῶν χαρίτων τούτων καὶ ἀφ' οὗ πληροφορήσῃ ἀποφασισθῇ τὸ δίκαιον.

8ον Αἰτοῦνται, ὅπως κτισθῇ ἐκ νέου τὸ τεῖχος Ἀποκορώνου.
Ἀπαντᾶται, ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἔβλεπεν ἡ κυριαρχία ἀνοικοδομούμενον τὸ τεῖχος ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἡ δαπάνη βαρύνῃ τοὺς τιμαριούχους Χανίων.

9ον Αἰτοῦνται, ὅπως ἐξοπλίζηται ἐν Χανίοις ἓν κάτεργον ἐκ τῶν τριῶν Κρήτης, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ὡς ἐν Χάνδακι, ἐπίσης ὁ σοπρακόμης νὰ ἐκλέγηται ὡς ἐν Χάνδακι.
Ἀπαντᾶται, ὅτι πρὸς ἀποφυγὴν κινδύνων διὰ τὸ κάτεργον τοῦτο, οὐδεὶς νεωτερισμὸς θὰ γίνῃ.
1360, Αὐγούστου 20.

Fo 74b Millesimo trecentesimo LX. Indictionis XIII, die quarto Julij.

Capta. Quod committatur sapientibus ordinum, quod istos ambaxatores, qui uenerunt de Canea, et eorum ambaxatam, audiant et examinent, et dent nobis suum consilium in scriptis, cum quo erimus hic, et fiet sicut uidebitur, et quilibet possit ponere partem; et habeant terminum pro hoc facto per totum mensem presentem.

Fo 77r Millesimo trecentesimo LX. Indictionis XIII, die XXI mensis Julij.

Capta. Cum per ser Pantaleonem de Molino et Marcum Uicemano ambaxatorum pheudatorum Canee fuerit dominio humiliter supplicatum, quatenus cum uideatur dominio nostro ipsos non uenisse cum ordine, pro eo quod non adduxerunt responsione duche et consiliarijs, super capitulis ambaxate sue, secundum partem captam in rogatis, quamuis ipsi credant uenisse cum ordine, dignemur eis subuenire et concedere, quod ipsi audiantur in capitulis siue ambaxate supradicte. Uadit pars, non obstante, quod ipsi non uenerint cum ordine, possint

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

audiri, in omnibus capitulis sue ambaxate predicte, excepto capitulo de bastardis et Grecis. 48—non 14—non sincer. 7.

F°82t° Millesimo trecentesimo LX. Indictionis XIII, die XX Augusti.

Infrascripta sunt capitula ambaxatorum pheudatorum Canee, super quibus consultum fuit per sapientes ordinum et captum ut inferius continetur.

1. Super primo capitulo continente quod ipsi pheudati restituantur in fama sua, quia contra ius fuerunt disarmati in uolendo restituere frumentum communi etc. captum fuit.

Capta. Qnod respondeatur, quod in Dei ueritate in temporibus preteritis propter fidelitatem et bonam dispositionem pheudatorum Canee, semper ipsos habuimus caros et in gratia nostra recommissos et fuimus certi, quod decetero taliter se gerent in seruitijs et mandatis nostris quod amplius erunt nobis recommissi. Sed super facto frumenti sic dicimus quod bene potuissent tenuisse meliorem modum et sapientiorem, quia sic ut constat, per scripturas curie nostre, non fecerunt erga nos, quod debebant in restitutione frumenti, licet summus certi, quod de cetero, in talibus et fidelibus, taliter se gerent, quod nullo modo habebimus causam imaginandi de eis aliquid minus, quam bonum.

2. Super secundo capitulo continente, quod mittantur sindicatores, ubi possint apelare, captum fuit.

Quod respondeatur, quod nolumus facere ullam nouitatem, sed obseruetur consuetudo solita.

3. Super tertio capitulo continente, quod remoueatur grossus qui accipitur pro quolibet yperpero, de qualibet sententia.

Quod respondeatur, quod ut melius mandentur sententie executioni, nolumus super hoc ullam facere nouitatem.

4. Super quarto capitulo continente, quod omnia offitia que dantur per rectores Canee, exceptus offitio super uillanis communis et offitio camerariorum, que duo offitia dantur per unum annum dentur de medio in medium anni. Et quod illi offitiales qui steterint medio anno, debeant uacare alio medio de quolibet alio offitio, et illi qui erunt per unum annum similiter uacent, ut illi de medio anno, et quod in predictis non intelligantur aduocati uel capita aduocatorum, quibus est datus ordo, per commissione rectorum.

Quod respondeatur, quod simus contenti in dicto capitulo offitiorum, ut omnes participent, complacere dictis pheudatis, sicut petunt.

5. Super quinto capitulo continente quod intrata S^ti^ Johannis de Stilo et affictus Johannis de Aposacis, qui sunt yperpera V centum L uadant ad cameram Çanee, sicut uadunt ad cameram Crete. etc.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Quod respondeatur, quod nullam super inde uolumus facere nouitatem.

6. Super sexto capitulo continente, quod male fiunt carnes in Canea, et hoc est propter gratiam factam per Ducale dominium cuidam Georgio Ulaco, qui solus facit fieri carnes, et propterea petunt, quod becaria reducatur sicut erat primo.

Capta. Quod respondeatur, quod super facto becarie predicte, summus contenti, quod ipsa becharia reducatur sicut erat ante gratiam concessam Georgio Ulaco, ita tamen quod ut non fiat obliquum dicto Georgio, ipse Georgius, exeat de ipsa ad finem regiminis presentis rectoris.

7. Super septimo capitulo quod gratie et alia impetrata a Ducali dominio et obtenta per pheudatos, ponantur in commissione rectorum, ut ipsa obseruentur etc.

Quod pro omni bono respectu, scribatur rectori Canee, quod diligenter examinet et se informet que gratie et res sunt iste, et facta bona examinatione nobis ordinate significet, per suas litteras, ut fieri possit quod sit iustum.

8. Super octauo capitulo continente quod reffici debeat murus Bicornie.

Quod respondeatur, quod summus contenti quod dictus murus reffici debeat ad proprijs expensis illorum de Canea, si uolunt.

9. Super nono et ultimo capitulo continente, quod cum armabuntur, in Cretam a tribus galeis supra, armetur in Canea una galea, cum modis et conditionis quibus armantur in Cretam, et quod supracomitus fiat in Canea sicut sit in Candia.

Quod respondeatur, quod habito respectu, ad maxima pericula que possent occurrere, si aliquid accidetur de ipsa galea in casu quo armeretur, super hoc nullam uolumus facere nouitatem.

14

F° 82r **Ὡς ἄλλοτε ἀπεφασίσθη ἐπετράπη εἰς τὸν Ἀλέξιον Καλλέργην νὰ ἀγοράζῃ κατ' ἔτος δέκα πέντε ἵππους πολεμικοὺς ἢ ἐργασίας κατὰ βούλησιν, τοὺς ὁποίους εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτῃ ἐλευθέρως εἰς ὅντινα ἤθελεν. Ἐπὶ τούτοις διὰ τῆς διαθήκης του κατέλιπε εἰς τὸν υἱόν του Μᾶρκον δύο τῶν ἵππων τούτων. Τὸ δικαίωμα τοῦτο κατέληξε εἰς τὴν Ἑλένην θυγατέρα τοῦ ποτὲ Γεωργίου Καλλέργη ἐγγόνου τοῦ Μάρκου, ἡ ὁποία συνῆλθεν εἰς γάμον μετὰ τοῦ Ἰωάννου Κορνάρου υἱοῦ τοῦ Πέτρου ἐκ Βενετίας. Τὸ δικαίωμά της ἡ εἰρημένη Ἑλένη ἠθέλησε νὰ ἐξασκήσῃ αὐτοβούλως, ἀλλ' ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης ἔγραψαν εἰς Βενετίαν, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνεξελέγκτως δύναται νὰ ἔχῃ κακὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς ἡσυχίας τῆς νήσου Κρήτης, διότι εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς Ἕλληνας κατοικοῦντας ἐν Κρήτῃ καὶ πρὸ πάντων εἰς τοὺς διαμένοντας μεταξὺ τῶν δύο σκαλωμάτων πρὸς δυσμὰς νὰ κατέχωσιν ἵππους. Ἕνεκα τούτου ἐπίεσαν καὶ πιέζουσιν τὴν εἰρημένην Ἑλένην καὶ τοὺς πληρεξουσίους της, ὅπως μὴ ἐξασκῇ τὸ δικαίωμά της τοῦτο. Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἡ Γερουσία, συμβουλευθεῖσα καὶ τοὺς τέως ρέκτορας Κρήτης ἀποφαίνεται : Ἐπειδὴ ἡ ἄδεια ἀγορᾶς ἵππων δύναται νὰ γίνῃ πρόξενος μεγίστου κινδύνου διὰ τὴν νῆσον, διότι οἱ ἵπποι οὗτοι δυνατὸν νὰ δοθῶσιν εἰς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦ μέσου τούτου ἤθελον ἀποκτήσῃ πολλοὺς ἵππους· διὰ ταῦτα ἡ Ἑλένη ὀφείλει νὰ παραιτηθῇ τοῦ δικαιώματος τούτου καὶ εἰς ἀντάλλαγμα νὰ λάβῃ ἐκ τῶν χρημάτων τῆς κοινότητος ἐτησίως ὑπέρπυρα εἴκοσι ὀκτώ. 1360, Αὐγούστου 3.**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

15

Περὶ ἐνισχύσεως τοῦ στόλου τῆς ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων. 1360, Ὀκτωβρίου 19.

F° 90to Millesimo trecentesimo LX, die XVIIII Octubris. 1

Capta. Quia dominus legatus unionis contra Turchos sicut habetur per litteras duche et consiliariorum Crete relicta unione contra Turchos que est saluatio Christianorum iuit cum una ex galeis nostris Crete et cum duabus galeis Cipri in Ciprum disarmata galea sua et duabus galeis magistri hospitalis et remanente solum una nostra galea Crete ad seruicium unionis, ex quo sequi possent damna maxima et pericula Christianis, quod etiam expresse est contra formam Unionis et contra intentionem domini Pape et nostram. Et pro statu nostro qui continue subimus maximas expensas occasione predicta faciat significare ordinate domino Pape et cardinalibus et alijs quibus uidebitur ea que nobis scripta sunt et habemus de ipso legato, pro salute christianitatis; uadit pars quod per dominum consiliarios et capita scribantur littere predictis narrando ordinate omnia gesta per ipsum legatum in illa forma et modo, qui eius uel maiori parti uidebitur pro honore nostro et bono dicte unionis. 14

16

Ἀποφασίζεται νὰ σταλῶσι συστατικαὶ ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Πάπαν καὶ τοὺς καρδιναλίους ὑπὲρ τῶν μοναχῶν καὶ ἀδελφῶν τοῦ ὄρους Σινᾶ, οἵτινες πρόκειται νὰ μεταβῶσιν εἰς Ρώμην πρὸς ἐπικύρωσιν τῶν προνομίων καὶ τῶν δικαιωμάτων των. 1360, Ὀκτωβρίου 22.

F° 90to Millesimo trecentesimo LX, die XXII Octubris. 1

Capta. Quod in recommendationem et fauorem monachorum et fratrum Montis Synay uolentium ire in Romanam curiam pro confirmatione priuilegiorum et jurium suorum possint scribi littere domino Pape et cardinalibus et alijs qui uidebuntur in ea forma, que uidebitur. 5

17

F° 17r **Ἐκλογὴ καπετάνου τῶν κατέργων Κρήτης τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἀδριατικήν. Ἡ ἐκλογὴ γενήσεται ἐκ τῶν σοπρακομίτων τῶν κατέργων διὰ πλειοψηφίας. 1360, Δεκεμβρίου 8.**

18

Ἐντολὴ πρὸς τοὺς ἐν Ρώμῃ εὑρισκομένους Βενετούς, Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης καὶ Ἀνδρεάζην Μπέμπον, ὅπως πληροφορήσωσι τίνι τρόπῳ θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ περιέλθῃ εἰς τοὺς Βενετοὺς ἡ ἐκτέλεσις τῆς νηοπομπῆς Ἀλεξανδρείας. Διατάσσονται, ὅπως βολιδοσκοπήσωσι μετὰ μεγάλης μυστικότητος, χωρὶς νὰ συμφωνήσωσί τι. 1360, Δεκεμβρίου 10.

F° 98r Millesimo trecentesimo LX, die X Decembris. 1

Quod scribatur domino Archiepiscopo Cretensi et domino Andreasi Bembo

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ciuibus nostris in curia Romana quod habentes multum cordi uiagium Alexandrie uolumus quod caute et secretissime persentiant et se informent et tastent per illas uias et modos que sibi uidebuntur si possemus aliquo modo acquirere gratiam uiagij Alexandrie, scilicet de nauibus uel galeis et in quanta quantitate et pro quo precio et cum quibus condicionibus non concludendo aliquid set nobis ordinate scribant et denotent et si per se solos uiderent non posse obtinere, informent nos si mittendo nuncium uel ambaxatorem ad dominum Papam esset sperandum de aliquo bono et in predictis eciam nobis consulant quod eis uideretur fiendum pro bono dictorum agendorum. Et nichilchominus ad cautellam domini consilliariorum capitum et sapientorum ordinum habeant libertatem possendi mittere ad dominum legatum, nuncios et litteras si eis uidebitur uel maiori parti pro inquirendo et tastando de acquirendo dictum uiaggium, set finaliter non possit aliquid concludi sine deliberatione istius consilij Rogatorum. De parte 16.

19

Ἐπὶ αἰτήσεως Ἰακώβου Βαλέντε κατοίκου Χανίων.

Fo 109r Ἐπὶ ρεκτορείας Ἰωάννου Ἰουστινιάνη ὁ Ἰάκωβος Βαλέντε ἐδάνεισε πρός τινα Λέοντα Γρασίλλον ὑπέρπυρα 5 ἀντὶ ἐνεχύρου χρυσοῦ κοσμήματος. Τὸ κόσμημα τοῦτο ὁ Βαλέντε ἐφύλαξε ἐντὸς τοῦ χρηματοκιβωτίου του, ἀλλὰ νύκτα τινὰ διερρήχθη ἡ θύρα τῆς οἰκίας καὶ ἀφῃρέθησαν ἐκ τοῦ χρηματοκιβωτίου διάφορα ἀντικείμενα μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ κόσμημα τοῦ Λέοντος. Ὁ Λέων δὲν κατήγγειλε τὴν πρᾶξιν οὔτε εἰς τὸν τότε ρέκτορα Ἰωάννην Ἰουστινιάνην, οὔτε εἰς τὸν διάδοχόν του Βίκτωρα Δελφῖνον· κατὰ τὴν ρεκτορείαν ὅμως τοῦ Ἰωάννου Κουερίνη ὁ εἰρημένος Λέων ἐζήτησε τὸ κόσμημά του δικαστικῶς. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι μετὰ τοῦ κοσμήματος τοῦ Λέοντος ἀπωλέσθησαν καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ὁ Βαλέντε κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ τὴν ἀξίαν του ἐξ ὑπερπύρων ἕνδεκα τὰ ὁποῖα καὶ κατέβαλε. Καθ' ὃν χρόνον ὅμως ἦτο ρέκτωρ Χανίων ὁ Ἀνδρέας Βενιέρης, θείᾳ συνάρσει, ὁ εἰρημένος Λέων συνελήφθη καὶ ὡμολόγησεν ὅτι αὐτὸς ὑπεξῄρεσε τὸ κόσμημα καὶ ὅτι ἦτο δράστης καὶ ἄλλων κλοπῶν. Καταδικασθέντος τοῦ Λέοντος, ὁ Βαλέντε ἀνηνέχθη εἰς τὸν ρέκτορα Χανίων Ἀνδρέαν Βενιέρην, ὅπως ἐπέμβῃ κατὰ τοῦ Λέοντος, ἵνα ἐπιστραφῶσι τὰ ἕνδεκα ὑπέρπυρα. Ἀλλ' ὁ ρέκτωρ ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἰσακούσῃ αὐτόν, ἕνεκα τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἰωάννου Κουερίνη. Ὁ Βαλέντε ὅμως ἐξαιτεῖται, ὅπως παρὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κουερίνη, ὁ ρέκτωρ Χανίων εἰσακούσῃ αὐτὸν καὶ ἀποδώσῃ τὸ δίκαιον. Ἐπὶ τούτοις ἡ Γερουσία ἀποφαίνεται, συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τῶν εἰσηγητῶν τῶν ἀποφάσεων, ὅτι ἐὰν τὰ πράγματα ἔχωσιν ὡς παρίστανται ἐν τῇ αἰτήσει τοῦ Βαλέντε, ὁ ρέκτωρ Χανίων ὀφείλει νὰ ἀκούσῃ αὐτήν, παρὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἰωάννου Κουερίνη. 1561, Φεβρουαρίου 16.

20

Fo 109ω Ἀποστέλλονται τὸ ταχύτερον εἰς Κρήτην τρία κάτεργα χωρητικότητος καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Δόγη, τῶν συμβούλων, τῶν προέδρων τῶν 40 καὶ τῶν σοφῶν ἐπὶ τῶν ναυτικῶν (sapientes ordinum). 1361 Φεβρουαρίου 20.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

21

F° 109ro Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης, ὅπως ἐγκρίνωσι τὴν ἐκλογὴν δύο σοπρακομίτων τῶν κατέργων τοῦ στόλου τῆς Ἑνώσεως ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου Κρήτης, ἐξ ὧν ὁ λαβὼν τὰς πλείονας ψήφους θὰ εἶναι ὁ καπετάνος τῶν δύο κατέργων. 1361, Φεβρουαρίου 20.

22

Πρεσβεία τιμαριούχων Χάνδακος 1361.
Πρεσβευτὴς Πέτρος Κουερίνης.

Περὶ καταργήσεως δασμῶν.

Αἰτοῦνται τὴν κατάργησιν δασμῶν.

Ἀπαντᾶται ὅτι μειοῦνται οἱ νεωστὶ ἐπιβληθέντες δασμοί.

1ον Καταργεῖται ὁ ἐπὶ τοῦ οἴνου, τοῦ λιανικῶς πωλουμένου ἢ ἄλλως πως.

2ον Περιορίζονται εἰς τὸ τρίτον ὅλοι οἱ ἄλλοι. 1361, Μαρτίου 9.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀπέρριψε τὸ Μεῖζον Συμβούλιον τῇ 26 Ἀπριλίου 1361, πεισθὲν εἰς τοὺς δικηγόρους τῆς κοινότητος.

Τὴν 3 Μαΐου 1361 ἡ Γερουσία ἐπανέρχεται ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ ἀποφασίζει, ὅπως παραμείνῃ ἐν ἰσχύϊ ἡ ἀπόφασις τῆς 9 Μαρτίου.

Nota quod in MCCCLXI die XXVI Aprilis, reuocata et cancellata fuit pars infrascripta, in Maiori Consilio per placitare aduocatores comunis, sicut apparebat, in libro Maioris Consilij in dicto millesimo et die.

F° 112r Millesimo trecentesimo LXI, die IX Marcij. 1

Capta. Examinata et diligenter intellecta prudenter exposita, per nobilem uirum ser Petrum Quirino ambaxatorem pheudatorum Candide fidelium nostrorum, super facto remouendi datia de inde; uadit pars, habita compassione eorum, qui semper fuerunt et sunt tantum fidelissimi ut plene notum est et habito respectu, quod per Dei gratiam hucusque diminuimus aliqua de nostris dacijs et sic faciemus de tempore in tempus cum fauore diuino; quod de omnibus datijs de nouo impositis, illis de Creta diminuatur, totum datium uini, tam de spina quam aliter et de alijs datijs de nouo impositis, diminuatur tertium per totam insulam, et alie due partes remaneant in sua firmitate.—32. 5 10

Quod diminuatur, medietas omnium dictorum daciorum tam uini quam aliorum.—11.

Quod diminuatur datium uini tam de spina quod aliter. Remanentibus alijs datijs in suo statu. — 2.

F° 119r Millesimo trecentesimo LXI, die tertio mensis Maij. 15

Capta. Examinata ambaxata, pheudatorum Candide; uadit pars, consideratis magne fidelitatis operibus que ipsi pheudati per effectum in cunctis nostris honoribus ostenderunt, et sincera ac bona dispositione eorum, habendo etiam respe-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ctum, quod de datijs in Venetijs positis, aliqua diminuita sunt per nos, et quod conueniens est, ut eos, qui sunt caro de carne nostra et os de ossibus nostris, similiter aleuiemus. Quod de omnibus dacijs de nouo impositis, in insula diminuatur dacium uini, totum tamen de spina, quam aliter. Et de alijs dacijs de nouo impositis diminuatur tertium per totam insulam et alie due partes remaneant in sua firmitate.

De parte 75—de non 17—non sinceri 10.

23

Fo 112r Διατάσσεται ἡ ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ἀγαπητοῦ Λογκοβάρδου, τοῦ ὁποίου κατεχράσθη δύο τιμάρια (σερβενταρίας) ὁ Ἄγγελος Σαλωμὼν πατρυιὸς αὐτοῦ, ὅτε ἦτο ἀκόμη εἰς μικρὰν ἡλικίαν, συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ συμβουλίου τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων καὶ τῶν ἀκροατῶν τῶν ἀποφάσεων (auditori noui). 1361, Μαρτίου 9.

24

Fo 114to Διατάσσεται ὁ καπετάνος Ἀδριατικῆς, ὅπως ἐὰν τὰ δύο κάτεργα Κρήτης τὰ προοριζόμενα διὰ τὸν στόλον τῆς Ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων ἤθελον καταπλεύσῃ πρὸς αὐτόν, νὰ ἀποστείλῃ ταῦτα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑνώσεως.

Κοινοποίησις τῆς διαταγῆς ταύτης καὶ εἰς τὰ ἐν λόγῳ δύο κάτεργα. 1361, Μαρτίου 19.

...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. **Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα εἰς διορισμούς, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.**

1. Ἀνέκδοτος πρεσβεία σπουδαιοτάτη.

3. Ὅρα ἀπόφασιν Μ. Συμβουλίου εἰς Μνημεῖα Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, Τόμος Α', Τεῦχος ΙΙ, ΣΤ. 2, σ. 101.

4. Ὁ λόγος δι' οὗ θὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἀποθήκευσις τοῦ σίτου ἐν Χάνδακι μόνον ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ σίτου κυμαίνεται εἰς 30 ὑπέρπυρα τὰ 100 μουτζούρια, εἶναι ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ὑπῆρχε μεγάλη ἔλλειψις, διότι συνήθως ἡ ἀξία τοῦ σίτου ἐκυμαίνετο μέχρι τὸ πολὺ 25 ὑπερπύρων.

5. Ὡς ἀνωτέρω. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Βενετία δὲν ἤθελε νὰ παρουσιασθῇ ἔλλειψις σίτου ἐν Κρήτῃ, περιορίζει τὴν ἐξαγωγήν, ἐπιτρέπουσα ταύτην εἰς μόνον τὸν Δάνδολον.

9. Αἱ αἰτήσεις αὗται παρατίθενται ἐν κειμένῳ διότι παρέχουσι πληροφορίας περὶ τοπικῶν ζητημάτων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

10. Πρόκειται περὶ πειρατείας τῶν σοπρακομίτων.

13. Ἀνέκδοτος πρεσβεία, ἥτις παρὰ τὴν παρατυπίαν της, δηλαδὴ ἐπειδὴ δὲν ἐπισυνήπτετο ἡ γνωμάτευσις τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων, ἐγένετο δεκτὴ πρὸς συζήτησιν, ἐξαιρουμένων δύο ἄρθρων, τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγράφονται, περὶ νόθων καὶ περὶ Ἑλλήνων. Τὸ ζήτημα τοῦτο πολλάκις συνεζητήθη κατὰ τοὺς δύο πρώτους αἰῶνας τῆς ἐν Κρήτῃ Βενετοκρατίας, συνίστατο δὲ κυρίως περὶ μὲν τῶν Ἑλλήνων ἐὰν ὤφειλον νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον τῆς Κρήτης, ἤτοι νὰ ἔχωσι δικαίωμα ψήφου καὶ νὰ ἐκλέγωνται εἰς τὰ τοπικὰ ὀφφίκια. Ἡ Βενετικὴ κυριαρχία τῆς Κρήτης ἀποκαταστήσασα τοσοῦτον πλῆθος εὐγενῶν καὶ παραχωρήσασα εἰς αὐτοὺς τὴν Κρητικὴν γῆν κατένειμεν αὐτὴν εἰς τιμάρια, διότι εἶχε κατὰ νοῦν νὰ καταστήσῃ τὴν διοίκησιν τῆς Κρήτης ὄχι μόνον κατὰ τύπους Βενετικὴν ἀλλὰ καὶ τὸν ἐθνολογικὸν χαρακτῆρα νὰ μεταβάλῃ. Περὶ δὲ τῶν νόθων τῶν εὐγενῶν, ἐὰν θὰ ἐπετρέπετο καὶ εἰς αὐτοὺς νὰ ἀπολαμβάνωσι τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν προνομίων τῶν ἄλλων εὐγενῶν. Τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπῆρξε λίαν ἀκανθῶδες διὰ τὴν Κρήτην, διότι διὰ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος πολλάκις ἠναγκάσθη ἡ Βενετικὴ κυβέρνησις νὰ φανῇ ὑποχωρητικὴ καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς νόθους νὰ ἀπολαμβάνωσι τῶν αὐτῶν κληρονομικῶν δικαιωμάτων, τῶν προνομίων καὶ τῶν ἄλλων δικαιωμάτων μετὰ τῶν νομίμων ἑτεροθαλῶν ἀδελφῶν των, ἐνῷ ἐν Βενετίᾳ τὸ τοιοῦτον ἦτο δυσκολώτατον, ἂν μὴ ἀκατόρθωτον.

14. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη, τῶν υἱῶν του καὶ τῶν ἐγγόνων του, τὰ προνόμια τὰ ὁποῖα εἶχον παραχωρηθῇ εἰς τὸν Ἀλέξιον ἡ Βενετία βαθμηδὸν ἀφῄρει, διότι ἐθεώρει ταῦτα ἐπικίνδυνα διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς νήσου. Ἐκ τῶν προνομίων τούτων ἓν τῶν κυριωτέρων ἦτο τὸ δικαίωμα τῆς ἀγορᾶς 15 ἵππων κατ' ἔτος καὶ διαθέσεως αὐτῶν κατὰ βούλησιν. Πράγματι διὰ τοῦ ἀθροιστικοῦ προνομίου τῶν ἵππων ἠδύνατο νὰ προέλθῃ δύναμις ἰσχυρά, ἥτις νὰ ἐπιφέρῃ δεινὰ εἰς τὴν κυριαρχίαν. Πλὴν τοῦ θεσπίσματος τούτου δι' οὗ μετατρέπεται τὸ προνόμιον τῶν ἵππων εἰς ἐτήσιον κανόνα, ἔχομεν καὶ εἰς τὰ Commemoriali Liber V, Fº 60 (58), Regesti Tom. II, Nº 154, 1356 Ἀπριλίου 5, ἔγγραφον δι' οὗ εἰς Μπαριόλαν σύζυγον Ραϊνερίου Ζένου δίδονται ὑπέρπυρα 100 ἐτησίως, ἀντὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀγορᾶς καὶ διαθέσεως 7 ἵππων ἐκ τῶν 15 παραχωρηθέντων εἰς τὸν Ἀλέξιον Καλλέργην. Ἡ Μπαριόλα ἦτο ἐγγονὴ καὶ αὕτη τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη.

Ὅρα καὶ Liber XXV, ἀριθ. 3 τοῦ παρόντος τόμου.

22. Πρεσβεία ἀνέκδοτος σημαντικὴ διότι πρόκειται περὶ καταργήσεως φόρων. Κατὰ τὴν ἀποστολὴν ἀποίκων Βενετῶν πατρικίων τῷ 1212, ἡ Βενετία μεταξὺ ἄλλων προνομίων παρεχώρησε τὸ προνόμιον τῆς ἀσυδοσίας τῶν φόρων. Ἑκάστη λοιπὸν ἐπιβολὴ φόρων, ἦτο ἀφορμὴ ἐπαναστατικῆς ἐξεγέρσεως ἐκ μέρους τῶν τιμαριούχων, διὰ τοῦτο εἰς τὴν πρεσβείαν ταύτην ἡ Βενετικὴ Γερουσία σπεύδει νὰ καταργήσῃ ἐπιβληθέντα δασμὸν ἐπὶ τοῦ οἴνου καὶ νὰ μειώσῃ κατὰ τὰ δύο τρίτα τοὺς ἄλλους, χωρὶς ὅμως νὰ ἀναγράφηται ἡ αἴτησις τῶν τιμαριούχων περὶ καταργήσεως καὶ μειώσεως, ὡς εἰς τὰς ἄλλας πρεσβείας, εἰς τὰς ὁποίας περιλαμβάνεται κατὰ λέξιν τὸ αἴτημα τῶν Κρητῶν τιμαριούχων. Ἡ ἐξήγησις τῆς παραλείψεως ταύτης εἶναι εὐνόητος. Ἡ Βενετικὴ Γερουσία δὲν ἠθέλησε να ἀναγράψῃ εἰς τὰ ἐπίσημα βιβλία αἴτημα τὸ ὁποῖον πιθανώτατα θὰ περιεῖχε τὰς σχετικὰς ἀπειλὰς τῶν τιμαριούχων, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν ἀπορριφθῇ τὸ αἴτημά των.

Εἰς τὸ 31ον βιβλίον θὰ ἴδωμεν ὅτι οἱ ἐπιβληθέντες δασμοὶ πρὸς ἐπισκευὴν καὶ συντήρησιν τοῦ λιμένος Χάνδακος ὑπῆρξεν ἀφορμὴ τῆς ἐκρήξεως τῆς μεγάλης ἀποστασίας τοῦ 1363.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXX.

1361–1363

1

Περὶ ἀκυρώσεως συμβολαίου μεταξὺ Νικολάου Κορνάρου τοῦ ποτὲ Ἰωάννου καὶ Λουδοβίκου Καύκου διὰ δύο τιμάρια (σερβενταρίας) λεγομένας Σκοπέλλα καὶ ἐπαναφορᾶς εἰς τὰ τιμάρια τοῦ Λ. Καύκου ὅστις θέλει καταβάλῃ τὰ μισθώματα εἰς τοὺς ταμίας Κρήτης. Ἐπίσης νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τὸν Λουδοβῖκον ὅσα χρήματα ἔδωσεν εἰς τὸν Νικολέτον διὰ τὰ ἐν λόγῳ τιμάρια. Ἐπισυνάπτονται:

1ον Αἰτιολογικὰ γράμματα τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης πρὸς τὴν Γερουσίαν.

2ον Αἴτησις Ἀνδρέου Κορνάρου ἀδελφοῦ τοῦ Νικολάου.

3ον Αἴτησις Λουδοβίκου Καύκου. 1361, Αὐγούστου 10.

F° 13t° Millesimo trecentesimo LXI, die X Augusti.

Cum per nobilem uirum Marinum Grimani ducham Crete et eius consilium super infrascripto negocio nobilis uiri Nicolai Cornario quondam Johannis pheudati Candide, quod etiam tangebat nobilem uirum Lodouicum Caucho quondam Petri similiter pheudati, ibi fuerint scripte Ducali dominio littere infrascripti tenoris et subsequenter per utramque partem fuerunt porrecte ipsi dominio peticiones infrascripti tenoris, tandem examinatis juribus et allegationibus et insertis utriusque partis; capta fuit pars secundum consilium sapientum ordinum in hunc modum, uidelicet quod scribatur duche et consiliarijs Crete, quod primo et ante omnia carte securitatis et commissionis per ser Nicoletum Cornario filium quondam ser Johannis et ser Lodouico Caucho de duabus seruentarijs uocatis Scopella, annullentur et cassentur, ita et taliter quod nullius sint efficacie uel ualoris et quod dictus Lodouicus Caucho reducatur in possessione dictarum duarum seruentariarum, soluente ipso affictu ipsarum sicut soluere tenebatur ante confectionem dictorum insertorum quod exigatur tam de tempore preterito quam successiue de tempore in tempus per camerarios Crete, et omnem pecuniam quam propterea exigent, soluent et deponant ordinate, donec per dominationem in processu temporis aliud ordinabitur et ducenta yperpera, que idem Lodouicus

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Caucho dedit predicto Nicoleto in occasione dictarum seruentariarum restituantur eidem Lodouico. Et duca et consiliarij predicti in hoc et alijs faciant sicut eis melius uidebitur secundum deum et rationem et hanc nostram intentionem. **Tenor autem litterarum duche et consiliariorum Crete est.**

Serenissime domine noster Ducali Celsitudini denotamus quod quidem Nicoletus Cornario filius quondam ciui nobilis Johannis Cornario pheudati Candide, qui olim relinquerat negocia secularia, sequens uitam et conuersationem fraticellorum, hijs diebus preteritis inordinate recessit de hac insula uestre Crete absque nostra licencia non instituendo alium loco sui, sic facere tenebatur per formam concessionis facte feudatis uestris Crete, in qua finaliter continetur quod siquis non seruauerit ea que in ipsa concessione continentur perdere debeat totam possessionem quam habebit in Creta unde nos uolentes quod alij feudati nostri non sumant audacim in posterum taliter exeundi de insula sine licencia dominij quod esset res mali exempli et contra honorem dominationis statim fecimus intromitti nomine uestri communis totum pheudum dicti Nicoleti Cornario scriptum in catastico patri suo predicto, intendentes quod illi quos tangit negotium recurant ad gratiam Ducalis Clementie pro subuentione habenda circa recuperationem feudi supradicti. Uerum tamen ut uestro dominio plene pateat totum jus quod ipse Nicolaus habuit in prefato pheudo uestre magnitudini denotamus quod dudum currente anno domini MCCCXL mense Augusti die primo Indicione VIII Petrus Caucho quondam uendidit Johanni Cornario quondam patri suprascripti Nicoleti Cornario seruentarias duas de Scopella pro yperperis II mille CC quas sibi scribi fecit in catastico curie Crete uestre. Et eadem ipsa die dictus Johannes Cornario affictauit eidem Petro Caucho prefatas duas seruentarias usque ad certum tempus ad renouandum postmodum cartam affictationis ab inde in antea usque ad alios annos XXVIIII pro yperperis CC sibi soluendis annuatim cum conditione quod dictus Petrus Caucho tenebatur facere uarnitionem et alias factiones pro dictis seruentarijs et quandocunque ipse uellet dare dicto Johanni Cornario yperpera II mille CC dicte seruentarie debebant remanere libere dicto Petro et esse sue, deinde ipsa conuentio et promissio de consensu dicti Petri Caucho transactata et concessa fuit Lodouico Caucho filio dicti Petri per cartam factam anno domini MCCCXLII mense Februarij die XIII cum modis et condicionibus antedictis ita quod Lodouicus ex tunc citra tenuit et possedit dictas seruentarias cum ipsis modis et condicionibus et fecit continue uarnicionem pro eis et alias solitas factiones et tempore quo ipse Lodouicus recessit de Creta pro ueniendo Venecias de consensu et licencia dominij instituit alium loco sui, qui seruiebat pro dicto feudo usque modo tamen per scripturam catastici quam omnino sequi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

debemus, apparet dictas seruentarias fuisse dicti quondam Johannis Cornario sibi scriptas et catasticatas per nostros predecessores et ipse eas tenebatur defendere et uarnire secundum formam concessionis sibi facte per dominium de ipsis seruentarijs, et ideo illas fecimus intromitti nomine dicti uestri communis specialiter quia constat, quod per diuisiones factas inter Nicoletum Cornario supra-scriptum ex una parte et antedictum Cornarium fratrem suum ex altera totum ius quod dictus quondam Johannes Cornario habuit in dictis duabus seruentarijs deuolutum erat in Nicoletum Cornario supradictum, qui Nicoletus circa recessum suum fecit fieri eidem Lodouico Caucho cartam securitatis confitens sibi fuisse satisfactum de tota pecunia suprascripta et de affictu dictarum seruentariarum tamen re uera in confectione dicte carte securitatis idem Nicoletus habuit solum yperpera ducenta sibi data per eundem Lodouicum, facta remissione de residuo pro discarico sue conscientie, habens et reputans prout fertur suprascriptum contractum fuisse illicitum et inhonestum. Et insuper fuit cartam commissionis eidem Lodouico et Nicolao Caucho fratri suo dans et conferens eis plenam uirtutem et potestatem disobligandi seruentarias predictas et faciendi eas scribi et catasticari eidem Lodouico uel cui uellet, prout in insertis et scripturis alijs inde factis quarum exempla sunt inclusa presenti distinctius uidebitis contineri. Dictus autem Nicoletus Cornario juuenis est etate annorum XVIIII et ultra et est satis bone discretionis. Item fecimus simili modo intromitti nomine communis aliam seruentariam publicam de Platanisso scriptam in catastico supradicto quondam Johanni Cornario, quam ipse Johannes habuit tali modo, uidelicet quod quidam nomine Jacobus Pagano qui emerat dictam seruentariam et precium eius soluerat, fecit eam scribi in catastico curie nostre Crete eidem Johanni Cornario, cui etiam affictauit eam usque ad annos XX pro yperperis LXV et grossis III soluendis sibi annuatim cum conditione quod dictus Johannes Cornario tenebatur facere uarnitionem pro ipsa et quod interea si dictus Johannes Cornario uellet dare dicto Jacobo Pagano yperpera M pro precio eius, tunc dicta seruentaria una cum dimidio debebat eidem Johanni remanere libere et esse sua, sicut constat pro inserta inde facta, quorum exempla mittimus presenti interclusa. Apparet etiam per diuisiones factas inter ipsum Nicolaum Cornario ex una parte et prefatum Andream Cornario fratrem suum quod dicta seruentaria una cum dimidia, seu totum ius quod ipse Johannes Cornario habuit in ea, deuolutum erat in Nicoletum Cornario supradictum et in uarnitione dicti feudi idem Nicolaus ostendebat personam suam et seruiebat pro ea sicut patet per sripturam uarnitionis cuius exempla mittimus hic inclusa. Et quoniam pro utraque parte nunc recuritur ad uestram Excellentiam pro implorando subuentionis remedium, idcirco ad informationem ducalis

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Magnitudinis tenore presentis curauimus huius rei seriem declarare, sicut se habet in forma superius enarata. Sublimitas uero uestra prouidere poterat superinde quemadmodum sibi uidebitur et placebit. Nos quoque dominationis uestre mandatum prestolabimur in premissis.

Tenor petitionis Andree Cornario fratris Nicoleti Cornario talis est.

Ducali dominio eiusque honorabili et sapienti consilio reuerenter exponit nobilis uir Andreas Cornario filius quondam Johannis Cornario habitator Candide quod sicut uestra dominatio scire potuit Nicolaus Cornario frater eius qui nunc est etatis annorum XVIIII, iam V annis elapsis et ultra seductus fuit per quamdam sectam fraticellorum et incidit in multos et diuersos errores in tantum quod per dominum legatum fuit ipse cum nonnullis alijs crucesignatus et date sibi diuerse penitentie et discipline, quas tamen ipse male seruauit, postea uero iterum fuit cum aliquibus alijs deprehensus in heresi et ex sententia domini legati quidam Langeardus, qui erat quasi caput et princeps huius secte combustus fuit, finaliter suadentibus sibi propinquis et amicis non sine labore magno ipse Nicolaus abnegauit heresim et promisit catolice et fideliter imposterum ducere uitam suam et sic extrinsecus demonstrauit equitando, uestiendo et alios actus faciendo quemadmodum faciunt alij juuenes etatis et conditionis sue, proposueratque uxorem accipere et iam tractatus habebatur de ipso maritando, cumque ista sic procederent, Leonardus Gradonico qui fuerat et est de notabilioribus huius secte, fecit ei conscientiam quod nisi ipse rediret ad ipsam sectam erat in statu perditionis, amonens eciam cum quod quidam contractus olim facti inter patrem suum et Petrum Caucho patrem, et Lodouicum Caucho eius filium de duabus seruentarijs de Scopella, quas dictus eius pater emit ab ipso Petro pro yperperis II mille CC et postea sibi reaffictatis pro yperperis CC in anno usque ad annos XXVIIII ad renouandum sub certis conditionibus atque modis licitis et honestis sic suo loco et tempore quando uidebitur uestro dominio poterit demonstrari, pro salute sue anime reuocaret pro eo quod dicte due seruentarie sibi cesserant in parte faciens sibi conscientiam quod dicti contractus erant illiciti et contra deum, propter quod dictus juuenis sic seductus disposuit se ad recessum et pro recuperanda pecunia pro expensis recepit yperpera CC ab ipso Lodouico Caucho et pro ipsis CC yperperis fecit plenam finem et remissionem eidem de dictis yperperis II mille CC et de yperperis VI centum uel circa que sibi debebat dare pro affictu temporis elapsi et fecit ei commissionem ad disobligandum et sibi catasticari faciendum dictas duas seruentarias et cum dictis CC yperperis recessit et iuit Salonichum, ubi cum aliquibus alijs fraticellis sequitur sectam prefatam. Hec autem sentientes ipse Andreas et ceteri sui propinqui fuerunt coram ducha et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

consiliarijs uestris, aggrauantes se de dicta securitate sic enormiter facta, querentes ipsam irritari et annullari tanquam indebite obtentam. Qui rectores examinantes negotium et quemdam punctum concessionis, in quo continetur quod pheudati non seruantes que deberet in pheudis suis perdant ea, determinauerunt ipsas seruentarias et alia pheuda que tenebat ipse Nicolaus in commune uestrum reuerti. Ipse uero Lodouicus misit ex altera parte ad uestrum dominum uolens quod securitas sibi facta sit firma. Quare idem Andreas plenis tribulationibus et angustijs tum pro honore suo et domus sue, tum pro dispositione fratris, uolens omnem experientiam facere, per quam ipse possit ipsum suum fratrem ad uiam ueritatis reducere et ad fidelitatem et seruitia uestri dominij sicut semper fuerunt antecessores sui personaliter et proprijs expensis uenit Venetias supplicans humiliter et deuote, quatenus considerato quod omnia que facta sunt per dictum fratrem suum a tempore quo ipse incepit errare usque ad diem presentem, dici possunt et debent inualida et nullius ualoris quia sicut scitis hereticis nec contrahere nec testari possunt, ymo pocius dici potest fuisse alienatus mente et non compos sui, et per consequens securitas facta per eum non debet tenere, etiam quia ipse remissit mille trecentos ducatos et ultra pro centum, et omnia jura clamant quod deceptis ultra dimidiam iusti precij subueniendum est dignemini mandare et ordinare quod dicta carta et alie per eum in hoc statu facte irritentur et annullentur. Et ut detur causa dicto fratri suo recedendi ab erroribus et reconciliandi se dignetur uestra pia et misericors dominatio ordinare quod si infra illum terminum qui uobis uideatur conueniens sibi assignandus ipse resipuerit et in unitate sancte matris ecclesie amotis erroribus redierit Candidam et perseuerare et uiuere uoluerit fideliter sicut debet quilibet catolicus facere, bona et pheuda sua sibi restituantur cum conditione quod ipsa non possit alienare uel se aut dicta bona obligare sine consensu regiminis Crete, remanentibus ipsis bonis interim pendente termino in manibus uestri communis. Et si infra dictum terminum non rediret dominatio uestra, tunc poterit prouidere de ipsis bonis sicut sibi iustum uidebitur quia non dubitat quod in illo casu pocius uolletis quod ipse frater suus ad quem ab intestato deuoluerentur ipsa bona, ea habet quam extranei. Set ipse sperat in gratia Dei quod frater suus per istum modum redibit quod erit sibi multo gratius et carius quam si bona sibi darentur nam teste Deo ipse nil aliud querit nisi salutem et reconciliationem fratris sui predicti.

Tenor petitionis pro parte Ludouici Caucho talis est.

Ducali benignitati supplicatur humiliter pro parte Ludouici Caucho filij quondam d. Petri Caucho fidelis uestri de Creta et exponitur reuerenter quod dictus Petrus Caucho pater suus pro necessitatibus suis erat egens pecunie quam

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

aliter non potuit recuperare nisi quod ipse scribi fecit Johanni Cornario quod in catastico Curie Crete duas suas seruentarias de Scopella sitas in insula nostra Crete et sic habuit yperpera II mille CC tali quidem pacto quod ipse Johannes Cornario per cartam publicam inde factam affictauit sibi easdem seruentarias ad certum tempus pro yperperis CC soluendis annuatim cum condictione quod dictus pater suus tenebatur facere uarnitionem et supportate cetera onera earumdem et in casu quo sibi uellet restituere dicta yperpera II mille CC predicte seruentarie sibi remanere debebant et esse sue, postea uero dominum dictarum seruentariarum deuenit in prefatum Ludouicum Caucho cum oneribus et conditionibus antedictis qui Ludouicus eas sic tenuit et possedit ab annis XVIIII citra faciendo continue uarnitionem et alias factiones ad quas erat obligatus tanquam uerus et directus patronus in tantum quod tempore quo ipse uoluit uenire Venecias pro curatione infirmitatis sue instituit cum licentia dominij alium loco sui, qui seruiebat pro eo usque ad eius reditum. Nuper autem quidam filius suprascripti Johannis Cornario quondam qui postpositis rebus temporalibus si totum diuino dedicauit obsequio elegit patriam et cognationem relinquere ac proposito peregrinari inhabitu paupertatis et sic exiuit de Creta sola occasione deuotionis et pie religionis. Set propter recessum ipsius dominum Crete intromissit et reseruauit nomine nostri communis feudum antedictum tanquam bona dicti Nicolai habens eundem Nicolaum inordinate sine licentia recessisse. Qua propter ad uestram dominationem recurritur pro parte dicti Ludouici Caucho supplicando, quatenus considerata concessione facta suprascripto quondam Johanni Cornario de ipso feudo qui non erat uera allienatio, set paliata pignoratio sicut patet ab effectu quoniam ipsam proprietatem et dominium proprietatis continue habuit realiter ipse Ludouicus et pater eius tali modo quod dictus Nicolaus Cornario uel pater eius nullum ius habuerunt in proprietate set solum in pecunia supradicta. Et attenta condictione dicti Ludouici Caucho qui diu patitur inremediabiliter et in aliquo non contrafecit mandatis et constitutionibus Ducalis dominij dignetur Uestra Magnificentia que suis fidelibus esse consueuit fauorabilis et benigna mandare quod dictum pheudum suum restituatur sibi de gratia speciali. 165 170 175 180 185 190 193

2

Ἐπὶ αἰτήσεως Ἀνδρέου Κορνάρου ποτὲ Ἰωάννου αἰτοῦντος τὴν ἀποκατάστασιν ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων του ἑνὸς καὶ ἡμίσεως τιμαρίου λεγομένων Πλατισὸ καὶ Ζαράτη. 1361, Σεπτεμβρίου 7.

Fo 21to Millesimo trecentesimo LXI, die septimo Septembris. 1

Capta. Cum per uirum nobilem Andream Cornario habitatorem Candide nobis fuerit propositum quod occasione recessus Nicolai Cornario de Candida

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

fratris sui una seruentaria cum dimidia uocata Platiso et Zarati, posita fuerit in commune per ducham et consiliarios Crete presentes que licet scripta fuerit Johanni Cornario in catastico Crete patri predictorum Andree et Nicolai, tantum est cuiusdam Jacobelli Pagano, cui in catastico scribi non potuit, cum Jacobellus predictus affictauerit eam Johanni Cornario patri predictorum Andree et Nicolai, sicut apparere dicitur per litteras et scripturas predictorum duche et consiliario-rum. Et propterea supplicauerit nobis quatenus attento casu sinistro dicti fratris sui et quod illud quod suum non erat de jure confiscari non potuit, dignaremur dictam seruentariam unam cum dimidia dare ad beneplacitum nostrum soluendo, illud quod dictus frater suus soluere tenebatur ipsi Jacobo Pagano, offerendo se paratum uarnitionem pro dicta seruentaria una cum dimidia et omnes alias impositiones que per dominationem Crete ordinabuntur integraliter facere necnon affictum ipsius communi uel ipsi Jacobo Pagano integraliter dare et soluere, sicut per dominationem ordinabitur. Uadit pars intellectis litteris per ducham et consiliarios predictos super hoc dominationi transmissis, nec non responsione sapientum ordinum superinde quod scribatur duche et consiliarijs Crete quod relinquimus in sua prouisione de affictando dictam seruentariam unam cum dimi-dia dicto Andree Cornario fratri dicti Nicolai uel alijs qui sibi uiderentur uel ipsum Andream facere procuratorem ipsius seruentarie unius cum dimidia uel alios qui sibi uiderentur meliores pro bono communis et maioris auantagio illius cui posset spectare jus dicte seruentarie unius cum dimidia, intelligendo quod illud quod restabit persoluto affictu dicte seruentarie reseruetur apud camerarios communis sicut debent conseruari alia sua bona. De non—1 non sincere 2.

3

Ἐπὶ αἰτήσεως Ἰωάννου Γκίζη ποτὲ Μαρίνου καὶ Θωμᾶ Γκίζη ποτὲ Μάρκου ἐκ Κρήτης διεκδικούντων τοὺς δουλοπαροίκους των τῆς νήσου Ἀμοργοῦ. 1361, Σεπτεμβρίου 7.

F° 21ro Millesimo trecentesimo LXI, die septimo Septembris.

Capta. Intellecta peticione pro parte Johannis Gisi quondam Marini et Thome Gisi quondam Marci de Creta nobis exibita de reductione aliquorum eorum uillanorum insule de Amorgo, quam iam dudum ut asserunt progenitores eorum de manibus grecorum tunc inimicantium nobis armata manu acceperunt, contra quos uillanos ipsi absque contradictione uigore cuiusdam mandati ducalis, dudum facti regimini Crete, tempore ser Belleti Justiniano tunc duche Crete uti poterant jure suo, continentis quod uillani nostrorum fidelium tenentium terras et loca in partibus Romanie restituantur eis pleno jure, set propter aliud man-datum Ducale tempore regiminis ser Zufredi Mauroceno continens quod uillanis

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

huiusmodi condictione reductis in terra, nouitas fieri non debeat, propter quod dicti fideles nostri contra dictos uillanos non possunt consequi jura sua in eorum preiuditium atque damnum. Et propterea supplicauerint dominationi quatenus super eorum indempnitate et jurium suorum conseruatione prouidere de opportuno remedio dignaretur; uadit pars quod scribatur rectoribus insule Crete quod omnes uillanos suos qui essent in dicta, insula et uellent recedere inde et redire ad dictam insulam de Amorgo, licentient et permittant libere abire non compellendo uiolenter eos ad redeundum ad dictam insulam, stantibus rebus sicut stant, uidelicet perseuerantibus et continuantibus incursionibus Turchorum, quia esset contra dictum, et non sequeretur propterea intentio supplicantium, quia uillani uidentes non posse deffendi per eos, irent potius in Turchiam quam ad ipsam insulam et sic perderentur anime et corpora eorum—de non 1—non sinseri 5.

4

Διατάσσεται ὁ βάϊλος Εὐβοίας, ὅπως διὰ παντὸς τρόπου ἐμποδισθῇ ὁ γάμος τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰωάννου Σανούδου δουκὸς Αἰγαίου πελάγους μετὰ τοῦ Πέτρου Ρεκανέλλη Γενουαίου καπετάνου Σμύρνης. Ἕπεται ἐπιστολὴ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου πρὸς τὸν Ἰωάννην Σανοῦδον δοῦκα Αἰγαίου πελάγους. Ὁμοία ἐπιστολὴ ἀπεστάλη πρὸς τὴν μητέρα. Ἐπίσης πρὸς τὴν κυρίαρχον ἤτοι θυγατέρα τοῦ δουκὸς Αἰγαίου πελάγους. 1361, Ὀκτωβρίου 25.

Fo 30to Millesimo trecentesimo LXI, die XXV Octobris.

Capta. Quia pro securitate status nostri penitus facit dare omnem operam et curam possibilem quod nullo modo sequatur matrimonium quod tractari uidetur inter Petrum Rechanelli Januensem capitaneum Smirnarum et filiam domini Johannis Sanuto duche Egiopelagi. Et super hijs nulla sit habenda dilatio, habito respectu quod illa loca et fortilicie recuperate cum tanto auxilio, fauore et sanguine antiquorum nostrorum leuiter possent ad manus non bonas peruenire cum incomodo nostro et diminutione status nostri; uadit pars quod quam celerius esse potest, per plures manus scribatur nostro baiulo et capitaneo Nigropontis, quod intellectis pluribus litteris suis facientibus mentionem qualiter prudenter et caute turbauerat dictum factum recommendantes prouisionem et solicitudinem suam. Rescribimus quod habentes multum cordi dictum factum uolumus et mandamus sibi tantum efficaciter quantum possumus, quod cum intellexerimus ipsum matrimonium procurari, debeat sicut bene incepit, perseuerare et facere omni modo et uia quibus mellius et sagacius poterit, quod nullo modo sequatur uel fiat matrimonium antedictum, sicut speramus in prouisionibus et sapientia sua, quod si fieret considerato maximo periculo et damno quod exinde sequi posset, ut dictum est, uere esset importabile nobis et statui nostro, nec talia uel

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

similia possemus aliqualiter tolerare. Et debeat etiam ipse baiulus dare intelligi domino Johanni Sanuto et filie sue predicte quod intellecto hoc per nos maximam turbationem et displicentiam recepimus in mente nostra, nec poteramus credere audiuisse talia ullo modo, habito respectu, quod modico tempore iam elapso ipse ducha per suas litteras nobis scripsit ad talia non attendere ullo modo, set ipsa potius et similia turbare et denegare posse suo. Et quod propterea uelut sapiens desistata talibus, ut non detur causa nobis, procedendi ad alia, que necessitate coacti facere cogeremur. Et scribatur etiam ipsi baiulo quod sumus contenti et placet nobis si uiderit fore opus quod mittat unum ex consiliarijs suis ad dictam dominam et ad patrem sicut sibi utilius uidebitur pro bono facti et sicut alias factum fuit in simili casu. Et si ipse baiulus cum uerbis predictis et prouisione sua obtinuerit nostram intencionem bene quidem. Si uero uideret uel sentiret in aliquo actu de mundo ipsam dominam aliter esse dispositam contra honorem nostrum et intentionem nostram predictam, tunc ipse baiulus fatiens suo posse quod domina ueniat Nigropontem si non esset ibi, accipiat penitus et omnino et omni modo et uia quibus melius poterit in fortia et manibus nostris fortiliciam de lo Reo et alia loca et fortilicias omnes spectantes puero suo, dando intelligi domine quod intendimus ipsas fortilicias et loca saluare et gubernare, donec perueniret ad etatem legiptimam et ut non ueniat ad manus aliorum cum tanto damno sui pueri supradicti. In casu uero quo noster baiulus sciret dictum matrimonium iam fuisse complectum, tunc quam cito poterit, studeat habere in fortia et manibus nostris fortiliciam de lo Reo et alias fortilicias et loca predicta pertinentia dicto puero, dando intelligi domine quod hoc facimus pro bono pueri ut dictum est. Et insuper committatur baiulo nostro quantum plus potest quod existente completo tractatu matrimonij ut domina non transducatur et per consequens matrimonium non habeat effectum, studeat et faciat totum posse suum quod domina mittatur et conducatur in Cretam scribendo duche Crete quod occurrente dicto casu faciat poni diligentem mentem et curam, quod inde nullo modo recedat. Uerum quia occasione predicta leuiter baiulus noster Nigropontis posset egere una uel duabus galeis uel alio subsidio scribatur duche Crete quod ad eius requisitionem sibi mittat unam uel duas galeas et aliud possibile auxilium sicut sibi duxerit requirendum. Et ad informationem baiuli mittatur sibi copia litterarum que mittantur duche Egeopelagi et filie sue, mandando ei quod uelociter scribat nobis quicquid fecerit et habuerit in premissis.

Quod scribatur etiam duche et consiliarijs Crete quod intellectis litteris suis

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

super hoc recommendantes solicitudinem suam, uolumus et mandamus eis quod sicut bene inceperunt ita perseuerent et faciant totum posse suum ut nullo modo compleatur uel fiat matrimonium antedictum, scribendo, mittendo et aliter prouidendo sicut sapientie eorum uidebitur pro bono facti, et ad informationem eorum mittatur eis copia litterarum quas mittimus duche Egiopelagi et filie sue ac baiulo et consiliarijs Nigropontis, ut possint procurare honorem nostrum. Et insuper mandetur eis quod habentes uel sentientes dictum matrimonium esse completum uel ipsam dominam operari in aliquo actu contra honorem nostrum et contra intentionem nostram predictam, debeant quam uelocius esse potest accipi facere in manibus et fortia nostra, omnia loca et fortilitias, spectantes puero ipsius domine in partibus Egeopelagi et alibi, ut non ueniant ad manus talium ullo modo pro securitate et fortitudine status nostri.

Millesimo trecentesimo LXI, die XXV Octobris.

Capta. Quod scribatur nobili uiro Johanni Sanuto duche Egeopelagi in hac forma. Intelleximus relatione ueridica quod estis in tractatu matrimonij pro filia uestra cum personis nobis displicibilibus et non acceptabilibus ullo modo propter multa et infinita incomoda et sinistra, que nobis sequi possent et quod prebetis aures dicto facto, et quia de hoc maximam displicentiam et turbationem recepimus in mente nostra sicut merito possumus et debemus habito specialiter respectu quod modico tempore iam elapso a uobis habuimus quod talia uel similia, non consentiretis ullo modo set turbaretis posse uestro, scribimus uobis quod nullo modo credere possumus quod talia queratis sicut manifeste preiudicialia nobis et statui nostro, quia non esset aliud dicere nisi quod illa loca et fortilicie recuperata et habita cum tanto fauore, auxilio et sanguine nostrorum antiquorum taliter uenient ad manus non bonas cum diminutione nostri honoris et status. Et propterea uolentes uos reddere preuisum de intentione nostra, licet non credamus fore expediens considerata sapientia et fide uestra ad cautelam tenore presentium uobis facimus manifestum quod nostre intentionis non est ullo modo quod prebeatis aures dicto facto uel simili, set potius denegetis et turbetis, sicut speramus et firmiter credimus nos facturum. Et bene certi sumus, considerata prudentia et bona dispositione uestra quod procedetis secundum nostram intentionem predictam, quando uero casus daret quod aliter fieret quod nunquam credidimus nec credere possumus et necessario cogeremur pro uidere remedijs que utilia cognosceremus pro salute et bono status nostri. Nec uere possemus talia uel similia ullatenus tollerare. Nam bene scimus et uos etiam scire debetis quod in Nigroponte, in Creta, in Venecijs et alijs locis nobis acceptabilibus sunt

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

multi et multi notabilissimi et nobiles uiri quibus non solum filia uestra set alia quelibet domina magni et notabilis gradus posset esse bene contenta. Et quia possibile est quod per aliquos uobis fuerit infestationes uel mine, ut condescendatis ad talia denotamus uobis quod sicut uobis scripsimus alias, semper fuimus parati et sumus ad conseruandum honorem et statum nostrum et dare uobis omne auxilium et fauorem et sicut et quando opus fuerit exhibere. Super quibus intentionem et responsionem uestram uellitis nobis notam facere quam cicius esse potest.

Quod similiter scribatur matri domine, mutatis mutandis.

Capta. Quod domine seu filie duche Egeopelagi scribatur in hac forma: Nuper habuimus a personis fidedignis quod estis in tractatu matrimonij cum personis displicibilibus nobis et non acceptabilibus ullo modo, de quo multum miramur et turbamur quantum plus possumus et debemus, nec antea ullo modo credere poteramus quod uos que talia turbare et denegare debeatis pro conseruatione et statu uestro et filij uestri possetis esse causa tanti mali. Et propterea licet credamus quod talibus uel similibus aures decetero non prebebitis, quia estis sapiens et cognoscitur statum uestrum, tamen ad cautelam tenore presentis uos hortamur et scribimus quantum possumus quod a talibus si quod principium habent desistatur nec audientiam prebeatis uel preberi faciatis sicut speramus uos facturam, alioquin damus uobis intelligi quod si sequeretur tale matrimonium uel simile esset importabile nobis et statui nostro et necessario cogeremur prouidere remedijs opportunis pro conseruatione nostri honoris et status, nec talia possemus ullatenus tollerare. Scimus enim et uos etiam scire debetis quod in Nigroponte in Creta, in Venecijs et alijs locis nobis acceptabilibus sunt multi et infiniti, notabilissimi et nobilissimi uiri, quibus quelibet magna et excellens domina et notabilissime gradus, posset multipliciter contentari, super quibus intentionem et responsionem uestram, nobis notam facere uellitis quam cicius esse potest.

5

Fo 31to Διατάσσεται ὁ καπετάνος Ἀδριατικῆς Βίκτωρ Πιζάνης νὰ ἀποστείλῃ ἅμα τῷ κατάπλῳ τοῦ κατέργου Κουερίνα τὰ Κρητικὰ κάτεργα ἐὰν κρίνῃ ὅτι ταῦτα δὲν ἀναγκαιοῦσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. 1361, Ὀκτωβρίου 28.

6

Fo 48r Ὁ κηρὸς καὶ τὸ Lumen (χρῶμα) ἐκ Κρήτης καὶ Εὐβοίας καὶ ἐκ τῶν μεταξὺ Κρήτης καὶ Εὐβοίας τόπων καθὼς καὶ ἐκ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἑλλησπόντου (Buca Avidi) δύνανται νὰ μεταφερθῶσιν εἰς Βενετίαν διὰ τῶν παρωπλισμένων πλοίων ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου. Ἐπι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

βάλλονται ποιναὶ εἰς τοὺς παραβαίνοντας τὰ διατεταγμένα καὶ μερίδιον ἐκ τῶν προστίμων εἰς τούς καταδότας. 1362, Ἰανουαρίου 4.

7

Fº 55r Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης νὰ ἀνεγείρωσι θόλον στερεόν, ὅπως ἐν αὐτῷ στεγάζονται τὰ κάτεργα, τὰ παραμένοντα διαρκῶς ἐν Κρήτῃ, εἴτε ἀποτελοῦντα μέρος τοῦ στόλου τῆς Ἀδριατικῆς, εἴτε τῆς Ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων. Ὁ θόλος οὗτος δέον νὰ κλείηται ἑρμητικῶς, ὡς γράφουσιν οἱ σύμβουλοι Κρήτης πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν κατέργων καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν. Ἀποστέλλονται τὰ ζητηθέντα πρὸς τοῦτο ὑλικά, διατασσομένου εἰδικῶς τοῦ πάτρωνος τοῦ ναυστάθμου. 1362, Φεβρουαρίου 9.

8

Δρομολόγιον τῆς νηοπομπῆς Ἀλεξανδρείας κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τρόπος φορτώσεως τῶν ἐμπορευμάτων ἐν Κρήτῃ. 1362, Μαΐου 10.

Fº 75to Millesimo trecentesimo LXII, die decimo Maij.

Capta. Quod pro subuentione mercatorum Crete capitaneo galearum Alexandrie eundo ad uiagium, capiat in Cretam secundum usum; in reditu uero galearum ipsarum sit in libertate capitanei capiendi uel non capiendi sicut sibi uidebitur pro securitate galearum. Et quia incertum est, si capitaneus in reditu capiet ibi, ex quo mercatores damna maxima possent incurrere nisi prouideatur, mandetur nostro capitaneo Culfi quod sine manifesto periculo et preiuditio galearum sibi commissarum in exitu galearum Alexandrie de Venecijs postquam ipse galee recesserint de Mothono elapsis decem diebus postea ire debeat, cum galeis sibi commissis uel illa parte que sibi uidebitur in Cretam, ad leuandum nostros mercatores et mercationes suas et eos et mercationes conducat usque Mothonum, que mercationes de Mothono postea non possint conduci Venecias nisi cum galeis Alexandrie. Et ultra hoc ut non deficiat nostra subuentio ipsis mercatoribus scribatur duche et consiliarijs Crete quod omnes mercationes que fuerint sibi presentate, post recessum galearum Culfi usque dies XX mensis Octubris, permittant conduci Venecias uel Mothonum cum nauigijs disarmatis, sicut melius uidebitur mercatoribus. In casu uero quo dicte mercationes de Mothono leuari non possent per galeas Alexandrie mandetur dicto capitaneo Culfi, quod transactis ultra omnibus armatis de mercato pro ueniendo Venecias, debeat ire ad leuandum dictos mercatores et mercationes cum suis galeis et ipsos conducere Venecias, omni causa postposita, declarando quod de mercationibus conducendis per galeas Culfi Mothonum, uel postea post recessum galearum Culfi, ut est dictum. Soluatur de illis que leuabuntur per galeas Alexandrie solis debeat nabulum solitum Crete et quantum plus et declarando etiam sicut est justum quod si de mercationibus predictis conduceretur Venecias cum nauigijs disarmatis, ante aduentum galearum Alexandrie, quod extraordinarij teneantur ipsas ponere

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

in soluo in uno magazeno, donec uenerint galee Alexandrie Venecias. Ueruni si dicte galee Alexandrie capient in Cretam et monstrabunt plazam duche et consiliarijs Crete, ordinetur quod habeant nabulum suum de mercationibus que fuerint conducte Venecias cum nauigijs disarmatis, apportantibus ipsis litteras ipsorum duche et consiliariorum, continentium de plaza et quantitate que leuari potuisset.

9

Fo 78r Ὁ Πέτρος Μερτζάριος κάτοικος Χάνδακος ἀπὸ εἰκοσιτριετίας, πωλήσας τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ ἀντὶ τετρακοσίων χρυσῶν δουκάτων μετέβη εἰς Βενετίαν πρὸς ἀγορὰν ἐμπορευμάτων. Τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα θέλει νὰ μεταφέρῃ εἰς Κρήτην καὶ αἰτεῖται ἄδειαν μεταφορᾶς. Παραχωρεῖται ἡ ἄδεια δι' ἐμπορεύματα ἀξίας τετρακοσίων δουκάτων χρυσῶν διὰ μίαν μόνον φοράν. 1362, Μαΐου 24.

10

Ὁ Ἰωάννης Κουλέλης τοῦ Γεωργίου δουλοπάροικος τοῦ μοναστηρίου τῆς Εἰρήνης, κειμένου εἰς τὴν περιοχὴν Ρεθύμνου, διὰ νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ δουκὸς Φιλίππου Ἀουρίου κτήματά τινα, διανεμόμενα εἰς ἐλευθέρους, ἤλλαξεν τὸ ὄνομά του εἰς Ἰωάννην Περδικάρην ὁμολογῶν ἑαυτὸν ἐλεύθερον. Ὁ Ἄγγελος Σουριανὸς ἐνοικιαστὴς τῶν κτημάτων τῆς μονῆς τῆς Εἰρήνης, κατήγγειλε τὴν πρᾶξιν. Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι, ὅπως εἰσακούσωσι τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δουλοπαροίκου, ὅστις ἐκήρυξεν ἑαυτὸν ἐλεύθερον, παρὰ τοῦ Σουριανοῦ καὶ ἐνεργήσωσι συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον. 1362, Ἰουνίου 30.

Fo 93to Millesimo trecentesimo LXII. Indicione XV.

Capta in Rogatis die ultimo Junij.

Cum Angelus Suriano fidelis noster exponat quod tempore regiminis nobilis uiri ser Zuffredi Mauroceno duche Crete fuerit ei deliberatum monasterium de la Paze, positum in partibus sexterij Rethimi per annos quinquaginta octo secundum usum soluendo omni anno communi Candide in duabus pagis yperpera curencia in Cretam 391. Et sicut asserit inuenit illud monasterium disipatum et male in ordine, taliter quod nec terenum nec uilanos habebat et cum maximo labore et expensis iam elapsis quinque annis recuperauit multos uilanos et terena, et tamen maior pars restat recuperari sicut continetur in expositione eius. Et inter alios uillanos qui spectent sibi nomine dicti monasterij, sic quidam Jani Culeli filius Georgij Culeli uillanus dicti monasterij, sicut dicit, qui Jani, dum habitaret in burgo castri Priotisse et uideretur quod ducha Crete ser Phylippus Aurio uolebat dare et diuidere certa terena aliquibus franchis ad seminandum, fecit se franchum et mutauit sibi nomen, faciens se scribi Jani Perdicari non existente tunc ibi aliquo contradicente ei, ex quo, propter scripturam factam de dicto Jani, qui sibi mutauit nomen, jura dicti monasterij sunt peritura nisi interueniat subuentio ducalis dominij, nam ubi erat uillanus dicti monasterij, fecit se

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

scribi franchum mutando sibi nomen, ut est dictum. Et propterea supplicet cum rectores recusent ipsum angelum audire asserentes non posse se impedire de gestis per suos precessores, quod sibi subueniatur ut possit recuperare uillanum ipsum, si sibi spectat; uadit pars consideratis omnibus que dicta sunt quod scribatur duche et consiliarijs Crete et suis successoribus quod non obstante scriptura uel dato facto tempore ser Phylippi Aurio duche predicti, possint audire dictum Angelum Suriano super facto predicto dicti rustici, qui se fecit franchum et facere quod sit justum.

11

Fo 106to **Ἐδόθη πίστωσις εἰς τοὺς τότε δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης διὰ τὴν ἐπισκευὴν στέγης τινός. Ἡ πίστωσις ἐξηντλήθη διὰ τὴν ἀγορὰν ξυλείας, ἑπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ ἔργον, ἡ δὲ βραδύτης θὰ ἀπαιτήσῃ μεγαλυτέρας δαπάνας. Ὅθεν αὐξάνεται ἡ πίστωσις πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου δι' ὑπερπύρων τετρακοσίων. 1362, Αὐγούστου 2.**

12

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Πατρῶν περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ γάμου τῆς Φλωρεντίας Σανούδου μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἐπισυνάπτονται: 1ον Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν βάϊλον Εὐβοίας. 2ον Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης. 3ον Ἑτέρα ἐπιστολὴ πρὸς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης. 4ον Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν δέσποιναν Φλωρεντίαν Σανούδου. 5ον Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Γουλιελμάτσιον Σανοῦδον. 1362, Δεκεμβρίου 27.

Fo 122to Millesimo trecentesimo LXII, die XXVII Decembris. 1

Capta. Quod scribatur Archiepiscopo patracensi in hac forma.

Intellectis litteris et nuncio paternitatis uestre super tractatu matrimonij, quem dicitis esse habitum inter dominam Florentiam Sanuto et fratrem uestrum; rescribimus quod de hijs que scripsistis multipliciter admiramur, nam ipsa domina uiuente patre, et pater eius ac mater pluries nobis scripserunt quod ipsa domina, tamquam ciuis et deuota nostra, nullo modo procederit umquam ad matrimonium cum aliquo, secundum conscientia et uoluntate nostra et nisi cum persona dominio nostro grata. Et quia de scriptis per uos nullam umquam conscientiam nobis fecit, impossibile extimamus quod ipsa nobis inscijs contra promissionem suam ad aliud processisset, ut tamen intentionem nostram apertius scire possitis, declaramus uobis quod progenitores ipsi fuerunt de antiqua et nobili progenie Venetorum et insulas Egeopelagi, cum fauore nostri dominij sunt adepti. Ideo nullatenus pateremur ea que tanto nostrorum sanguine et periculis acquisita et conseruata fuerunt ad extraneum quemquam transferri, tum pro utilitate ipsius domine tum pro salute propria status nostri. Ex quo honestius et consultius quoslibet acturos putamus si facta ipsa nobis quorum interest, dirigenda promiserint, nec rei ad se non pertinenti commisceant cum firmi propositi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

nostri sit, sicut superius dictum est, quod nec ipsa domina nec loca eius ad quenquam extraneum perueniant ullo modo.

Capta. Quod scribatur baiulo et consiliarijs Nigropontis in hac forma. De hijs que fecistis circa impediendos tractatus matrimonij, qui habebantur cum domina Florentia, uestram prouidentiam commendamus notificantes uobis quod super Archiepiscopus Patracensis nobis scripsit contractum fuisse matrimonium per uerba de presenti inter eam et fratrem suum, sicut dicit apparere publicis instrumentis. Rogans quod gratum et acceptum haberemus matrimonium antedictum, cui respondimus sicut in incluso uidebitis, uolentes et mandantes quatenus prouidere debeatis quod fortilicie, que super insula, nomine dicte domine et filij sui tenebantur, sint in manibus personarum et confidentium, et de quibus pro statu nostro non habemus aliqualiter dubitare. Et quando aliter fieri non posset, ipsas faciatis nomine nostri dominij custodiri saluis juribus eorum quibus spectant, facientes eis assignari omnes prouentus et redditus earum expensis solum modo necessarijs pro custodia et conseruatione earum detractis. Damus insuper uobis intelligi ad informacionem uestram quod de locis et fortilicijs Egeopelagi commissimus factum duche et consiliarijs Crete, qui cicius et uellocius poterunt, adimplere predicta. Et nichilhominus sumus contenti et placet nobis si uideretis posse operari quicquam boni per modum commissum duche et consiliarijs Crete ut nostra intentio ducatur ad effectum, quod faciatis et procuretis. Et pro pterea uobismittimus hic inclusam copiam littere, quam eis missimus super hijs rescribendo nobis continue quicquid feceritis. Alij—de non o—non sinceri 2.

F° 123r Die 27 Decembris.

Quod scribatur duche et consiliarijs Crete pro locis Egeopelagi in hac forma, uidelicet. De hijs que fecistis in mittendo ambaxatorem uestrum ad ducam Egeopelagi ante obitum suum ad procurandum nostrum honorem et alijs modis, quos tenuistis circa hoc, uestram prouidenciam commendamus, notificantes uobis quod super Archiepiscopus Patracensis nobis scripsit fuisse contractum matrimonium per uerba de presenti inter dominam Florentiam quondam filiam dicti duche et fratrem suum sicut apparere dicit publicis instrumentis; rogans quod gratum et acceptum haberemus matrimonium antedictum. Cui respondimus sicut in incluso uidebitis mandantes uobis quatenus quam cicius esse potest prouideatis omnibus modis et uijs, quibus uobis melius uidebitur, quod alique ex principalioribus fortilitijs insularum dicte domine sicut sunt Nichosia, Andre, S. Herini et Mellum et si qua alia uobis uiderentur pro statu nostro et nomine nostri dominij custodiantur, saluis juribus eorum quibus spectant per personas bene confidentes,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pro statu nostro, fatientes eis assignari redditus et prouentus earum, detractis solum expensis necessarijs pro custodia et conseruatione locorum. Et hoc facto dicatis domine, de qua non dubitamus uos haberi fecisse et facere curialem et bonam custodiam quod id quod fecimus et facimus est tam pro utilitate eius, que est ciuis nostra, quam pro securitate status nostri, ne loca sua nostris fauoribus et periculis acquisita ad manus extraneorum perueniant, que ipsa possent in eius damnum et nostrum preiuditium occupare, et quod ipsa scit, quod pater, mater et ipsa nobis scripserunt se umquam matrimonium contracturum nisi cum persona nobis grata. Et quia de nullo extraneo confideremus, hortamur quod ipsa elligat aliquem nobilem uel de Venecijs uel de Candida quorum multi sunt uirtutibus et nobilitate potentes, qui ipsam et loca sua honorabiliter poterunt conseruare, dicentes ei expresse quod ipsam uel loca sua, cuiquam extero tradi nullatenus pateremur. Et si contenta fuerit et Venetum ut est dictum asumpserit omnia loca sua sibi resignari integraliter faciemus, et ultra hoc dicatis quod ipsam et augmentum suum ac locorum suorum habebimus semper, specialiter et fauorabiliter commendata, et quicquid de predictis omnibus feceritis et sequetur nobis uestris litteris intimetis.

Capta. Quod pro custodia et conseruatione locorum Egeopelagi ut non ueniant ad malas manus, scribatur Duche et consiliarijs Crete quod recepimus alias plures litteras suas de bonis prouisionibus factis per eos tam in mittendo ambaxatorem ad ducham Egeopelagi, ante obitum suum, quam aliter, quibus intellectis sicut sciunt, rescripsimus et replicauimus eis libertatem alias datam super hoc. Et licet simus certi quod sunt atenti et uigilles in omnibus que spectent honori et bono nostro, tamen quia nuper recepimus litteras ab Archiepiscopo Patracensi continentes qualiter matrimonium uideretur esse tractatum inter filiam dicti quondam duche et quemdam fratrem ipsius Archiepiscopi per uerba de presenti, determinauimus eis uelle notam facere responsionem, quam fecimus dicto Archiepiscopo super dicto facto, que responsio eis mittatur ad suam informacionem et mandare quatenus uisis presentibus omni mora postposita mittere debeant per illum modum qui uidebitur meliori eis qui sunt informati ad plenum de factis istis ad dominum Guielmatium Sanuto, ciuem et nobilem nostrum, uel ad eius filium, uel alios eorum nomine existentes in Nichosia et alijs partibus Egeopelagi ad fatiendum eis notum, quod intellecto per nos de obitu domini duche et subsequenter de matrimonio predicto, maximam turbationem recepimus in mente nostra. Et propterea intendentes quod loca illa acquisita recuperata et conseruata cum tanto sanguine labore et fauore nostrorum antiquorum custodiantur et saluentur, ita quod ad manus extraneorum non ueniant, disposuimus

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

mittere ad eum, tamquam ad earum et honorabilem ciuem nostrum, de quo plene confidimus ad mandandum imponendum et ortandum quantum possumus quod dicta loca debeat saluare, custodire et guarentare et deffendere contra omnem personam et nullum extraneum de mundo recipere uel recipi facere in eis, de quo possit in aliquo dubitari, donec aliud ordinabimur superinde, saluis semper juribus omnium personarum saluando uel saluari fatiendo omnes redditus et prouentus dictorum locorum, factis omnibus expensis necessarijs et opportunis in custodiendo et saluando loca predicta, donec uidebitur quibus de jure debeant assignari. Et si dominus Guielmatius, uel filius, uel alij loco eorum egerent subsidio pro custodia et conseruatione dictorum locorum, tunc ducha et consiliarij prouideant fatiant et ordinent ita et taliter, quod loca remaneant et sint bene secura et specialiter loca principalia per illum modum, qui eis melius uideatur, et continue scribant nobis quicquid sequetur et fecerint in factis premissis.

De non o—non sinceri 2.

Capta. Quod scribatur domine Florentie Sanuto in hac forma. Intelleximus nuper cum graui displicentia et habuimus per litteras Archiepiscopi Patracensis, qualiter inter uos et quemdam fratrem ipsius Archiepiscopi uidetur esse tractatum matrimonium per uerba de presenti, sicut idem Archiepiscopus plene asserit constare publicis instrumentis, de quo maximam admirationem et turbationem in mentibus nostris asumpsimus, nec talia de uobis ullo modo credere poteramus, consideratis hijs que continue uobis scripsimus et attentis uestris bonis responsionibus superinde. Quare uolentes uobis notam esse nostram intentionem finalem denotamus uobis iterum per presentes quod talia nec similia matrimonia numquam consentiemus fieri cum tanta diminutione nostri honoris et status, propter loca illa Egeopelagi recuperata acquisita et custodita cum tanto sanguine, labore et fauore antiquorum nostrorum. Set uos que estis sapiens et bene debetis cegnoscere statum uestrum et filij uestri, disponatis de uobis ita et taliter quod ex inde remaneamus contenti et quod ista scandala et turbationes, quas continue recipimus occasione predicta, remoueantur in totum et per consequens habeamus uos caram, sicut est intentio nostra et non detur nobis materia querendi alia cum diminutione nostri honoris et status.

Capta. Quod scribatur Nobili uiro Guielmatio Sanuto ciui nostro in hac forma. Intelleximus nuper de obitu duche Egeopelagi, cui pareat Deus et subsequenter de quodam matrimonio, quod uidetur esse tractatum per uerba de presenti inter filiam quondam dicti duche et quemdam fratrem dicti Archiepiscopi patracensis, sicut per eius litteras nobis missas super dicto matrimonio plenis-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

sime continetur. Quare reminiscentes laborum sanguinis et fauorum nostrorum antiquorum in recuperando, manutenendo et custodiendo loca Egeopelagi et dubitantes ut plurimum quod ad manus extraneorum non ueniant ullo modo, disposuimus mittere ad uos, uelut ad caros et honorabiles ciues nostros, de quibus gerimus plenam fidem, commissimus duche et consiliarijs Crete et etiam nostris Baiulo et consiliarijs Nigropontis quod ad conseruationem dictorum locorum et bonam custodiam dent uobis consilium auxilium et fauorem opportunum sicut per eorum nuntios uobis fiet mentio specialis, quibus nuntijs et specialiter nuntio duche et consiliarijs Crete latori presentium in omnibus que parte nostra dicent circa facta predicta debeatis tamquam nobis fidem credulam adhibere, obseruantes et mandantes executioni omnia que dicent, sicut de uobis plene confidimus et speramus.

13

Ἐπιστολὴ πρός τινα ἄρχοντα* δι' ἧς παρακαλεῖται οὗτος νὰ μὴ ἀναμιγνύεται εἰς τὸ ζήτημα τοῦ γάμου τῆς Φλωρεντίας Σανούδου.

Ὁμοία ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα καὶ πρίγκιπα Ἀχαΐας καὶ Τάραντος. 1363, Ἀπριλίου 5.

F°142t° Millesimo trecentesimo LXIII, die quinto Aprilis.

Scripsit nobis Excellentia uestra, quod de impedimento prestito per nos seu baiulum nostrum Nigropontis domine Florencie ducisse Egeopelagi quominus exequi posset matrimonium cum nobili uiro Raynerio de Azaiolis mirabamur cum ipsa esset uassalla et ligia uestra requirentem ut ipsam in hoc turbare minime deberemus. Super quo uobis rescribimus quod presupposito quod ipsa domina esset uestra uassala prius tamen quam uassala uestra fuerit ipsa fuit ciuis nostra et ratione originis nobis naturali jure subdita et commissa, nam progenitores sui ab antiquo fuerunt de nobilibus stirpibus terre nostre et cum fauore ac auxilio nostro acquisiuerunt et tenuerunt loca et insulas Egeopelagi, quas ipsa domina possidet in presenti pro quibus insulis deffendendis et conseruandis communitas nostra persepe cum multa sanguinis effuxione grauibusque periculis laborauit et continue in treuguis, quas cum imperio constanter hactenus habuimus et presencialiter nunc habemus ipsa loca sub nostra protectione specialiter nominamus, quod nisi actum esset et fieret diu est quod ipsa loca in potestate sua non forent, propter quod si de ipsa ducissa ut predicitur ciue nostra et locis suis nostro fauore quesitus et tantis nostris laboribus conseruatis, curam gerimus et sicut honori nostro conuenit prouidemus iuste agimus, nec habet quisquam ullam admirationis materiam superinde, ymo salua reuerencia uestra equius nobis et conueniencius uidetur quod uos de re uobis utique impertinentius immiscere

* Τὸ ὄνομα παραλείπεται εἰς τὸ κείμενον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

minime debetis quia uestram maiestatem tenere uolumus pro constanti quod quidquid egimus in predictis acturique sumus totum est ad salutem et bonum ipsius domine et locorum suorum et pro conseruatione nostri honoris et juris quamplurium ciuium nostrorum, quorum interest et interesse posset per amplius infuturum.

Similis domino imperatori et principi Achaïe et Tarenti.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα εἰς διορισμούς, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

4. 12. 13. Τὰ τοῦ γάμου τῆς Φλωρεντίας Σανούδου, δουκίσσης Αἰγαίου πελάγους, ὅρα εἰς σημειώσεις καὶ σχόλια Liber XXXI ἀριθ. 23.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΡΧΕΙΟΥ Κ. ΚΑΙΣΑΡΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXXI.

1363–1366

1

Δασμοὶ Κρήτης*.

Ἐξετασθέντες οἱ δασμοὶ οἱ ἐπιβληθέντες ὑπὸ τοῦ Δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης ὑπὲρ τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῶσι, δὲν ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ἂν καὶ αὕτη εἶναι πεπεισμένη, ὅτι ὅσα ἐνήργησαν οὗτοι, ἐνήργησαν ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι καλῶς ἔπραξαν. Ἕνεκα τούτου ἀνακαλοῦνται ἐν ὅλῳ οἱ ἐπιβληθέντες δασμοὶ καὶ τίθενται ἐν ἐνεργείᾳ τοῦ λοιποῦ ὅσα κατωτέρω καθορίζονται.

1ον Οἱ ξένοι, οἵτινες πρότερον ἐπλήρωνον διὰ τὴν ἐμπορίαν 2% ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων των, κατά τε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὴν ἐξαγωγήν, θὰ πληρώνωσι τὰ δύο ταῦτα %, ὡς διετάχθη ἄλλοτε.

2ον Ὡσαύτως πάντες οἱ ὑπήκοοι, τόσον οἱ ἐκ Κρήτης, ὅσον καὶ οἱ ἐκ Βενετίας καὶ οἱ ἄλλοθεν, θὰ πληρώνωσι φόρον ἐμπορίου 1% ἐφ' ὅλων τῶν ἐμπορευμάτων, τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων, ὡς ἀπεφασίσθη ἄλλοτε.

3ον Ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐπὶ τοῦ ἐλαίου τοῦ εἰσαγομένου εἰς Κρήτην ἐν ἀναλογίᾳ γροσίων δύο ἀνὰ μέτρον.

4ον Ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐπὶ τοῦ οἴνου τοῦ πωλουμένου λειανικῶς ἐν Κρήτῃ, 10%, ὡς ἀπεφασίσθη ἄλλοτε.

5ον Ὡσαύτως ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐπὶ τοῦ Κρητικοῦ οἴνου, τοῦ ἐξαγομένου ἐκ Κρήτης καὶ ὅπου δήποτε μεταφερομένου, πλὴν τῆς Βενετίας, γροσίων δύο δι' ἕκαστον βιγόντσιον, ὡς ἄλλοτε ἀπεφασίσθη.

6ον Ἐπιβάλλεται προσέτι δασμὸς ἐπὶ τοῦ οἴνου Μονεμβασίας τοῦ ἐξαγομένου ἐκ Κρήτης πρὸς μεταφορὰν ὅπου δήποτε, πλὴν τῆς Βενετίας, γροσίων τριῶν δι' ἕκαστον βιγόντσιον**, ὡς προϋπῆρχεν.

7ον Ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐπὶ τοῦ τυροῦ, τοῦ μεταφερομένου ἐκ Κρήτης ὅπου δήποτε, πλὴν τῆς Βενετίας, ὑπερπύρου ἑνὸς κατὰ χιλιάδα, ὡς ἄλλοτε διετάχθη.

8ον Ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐπὶ τοῦ σιδήρου, τοῦ ἐξαγομένου ἐκ Κρήτης καὶ μεταφερομένου εἰς ἄλλο μέρος, πλὴν τῆς Βενετίας, ὑπερπύρου ἑνὸς δι' ἑκάστην χιλιάδα, ὡς ἄλλοτε ἐπεβλήθη.

9ον Ἐπίσης ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων τῶν εἰσαγομένων ἐν Κρήτῃ ὅθεν δήποτε, 1% ἐπὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν, ὡς ἐπεβλήθη ἄλλοτε.

---

* Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Σ. Θεοτόκη ἐν Ἐπετηρίδι Ἑταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν. Ἔτος Η΄. 1931. σ. 206 κ.ἑ.

** Bigontio=κάδος ξύλινος πρὸς καταμέτρησιν οἴνου καὶ σταφυλῶν. Εἶναι καὶ σήμερον ἐν χρήσει κατὰ τὸν τρυγητόν, μὴ χρησιμοποιούμενος ὅμως ὡς μέτρον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

10ον Ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐπὶ τοῦ εἰσαγομένου ἐν Κρήτῃ σιδήρου, ὑπερπύρου ἑνὸς ἀνὰ χιλιάδα.

11ον Ἐπίσης ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων καὶ τῶν βυτίων ἐν γένει ἐκ γροσίων 18 δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα κατά τε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὴν ἐξαγωγήν. Ἐπὶ δὲ τῆς ξυλείας γροσίων 16.

12ον Ἐπιβάλλεται ἐπίσης δασμὸς δι' ἄλλα ἐμπορεύματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπληρώνετο δασμὸς δύο ὑπερπύρων δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα. Τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα εἰσαγόμενα εἰς Κρήτην ἐπιβαρύνονται μόνον δι' ἑνὸς ὑπερπύρου δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα ὡς ἄλλοτε διετάχθη.

13ον Ἐπίσης ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐπὶ τῶν κατειργασμένων δορῶν καὶ δερμάτων. Δι' ἕκαστον ἀκέραιον κατειργασμένον δέρμα* θὰ πληρώνωνται μικρὰ 8, ἐξ ὧν θὰ λαμβάνωσι τρία οἱ σφραγισταί, τὰ δὲ ὑπόλοιπα θὰ εἶναι ὑπὲρ τῆς κοινότητος. Δι' ἑκάστην δὲ δορὰν** κατειργασμένην θὰ πληρώνωνται μικρὰ τρία, ἐξ ὧν τὸ ἕν θὰ λαμβάνωσιν οἱ σφραγισταί.

14ον Ἐπιβάλλεται ὡσαύτως φορολογία εἰς τοὺς μεσίτας, καὶ ἀντὶ τῶν 3 γροσίων ἀνὰ ἑκατὸν ὑπέρπυρα, τὰ ὁποῖα ἤδη λαμβάνουσι παρὰ τοῦ πωλητοῦ καὶ ἄλλα τόσα παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, θὰ λαμβάνωσιν εἰς τὸ ἑξῆς γρόσια 4 παρ' ἑκάστου τῶν μερῶν. Τοῦ ἐπὶ πλέον τούτου οἱ μεσῖται οὐδὲν δικαιοῦνται.

15ον Ἐπίσης ἐπιβάλλεται δασμὸς ἐφ' ὅλων τῶν ἁλιπάστων ἰχθύων, τοῦ τυροῦ, τῆς μυζήθρας, τῶν πωλουμένων λειανικῶς, πλὴν τῶν ἤδη καταβαλλομένων, μικρῶν*.* τεσσάρων δι' ἕκαστον ὑπέρπυρον, συμπεριλαμβανομένων ἐν τῷ δασμῷ τούτῳ τῶν κατεψυγμένων ἰχθύων καὶ τῶν παρεσκευασμένων εἰς ὄξος (ἴσως μαρινάτων).

16ον Διατάσσεται ἐπὶ πλέον, ὅτι ἕκαστον πλοῖον χωρητικότητος μέχρις 100.000 ὀφείλει νὰ πληρώνῃ δικαίωμα καταρτίου** ὑπέρπυρον ἕν, ἀνωτέρας δὲ χωρητικότητος ἐπίσης ὑπέρπυρον ἓν ἀνὰ ἑκάστην ἑκατοντάδα χιλιάδων λιτρῶν, ἐὰν δὲ ἡ χωρητικότης εἶναι ἀνωτέρα εἰς κλάσμα τῶν 100.000, τότε ἡ φορολογία εἶναι ἀνάλογος, τιθεμένης ὡς βάσεως τοῦ ἑνὸς ὑπερπύρου ἀνὰ ἑκάστην ἑκατοντάδα χιλιάδων. Τὸ δικαίωμα καταρτίου ἀφορᾷ τὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα φορτώνουσι καὶ ἐκφορτώνουσιν εἰς τὸν κατεστραμμένον λιμένα τοῦ Χάνδακος. Εἰς τὰ πλοῖα ταῦτα δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ ἀκτοπλοοῦντα τὴν νῆσον Κρήτην, χωρητικότητος περίπου εἴκοσι χιλιάδων. Ἐὰν ὅμως ἡ χωρητικότης καὶ τούτων εἶναι 100.000 καὶ ἄνω, θὰ πληρώνωσιν ἀναλόγως τῶν ἄλλων πλοίων. Εἰς τὴν φορολογίαν ταύτην δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ δῶρα πρὸς τὴν διοίκησιν Κρήτης καὶ τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῆς.

17ον Πάντες οἱ ἀνωτέρω δασμοὶ θὰ εἶναι ἀπαιτητοὶ ἐπὶ διετίαν καὶ πλέον, ἐφ' ὅσον δὲν καταργοῦνται. Μέχρι λήξεως τῆς διετίας ὅμως δὲν δύνανται νὰ καταργηθῶσι, νὰ μειωθῶσιν ἢ νὰ μεταβληθῶσιν ἐπὶ ποινῇ λιτρῶν 500 δι' ἕκαστον σύμβουλον, πρόεδρον, σοφὸν ἢ ἄλλον προτείνοντα ἢ ἀποδεχόμενον. 1363, Ἰουνίου 8.

Datia Crete.

Fo 16to Millesimo trecentesimo LXIII. Indictionis primae, die octauo mensis Junij. Capta. Intellectis et examinatis datijs nuper impositis per ducham et consiliarios Crete, et litteris suis missis super dicto facto; uadit pars quod respondeatur eis, quod intelleximus seriatim omnia gesta per eos, tam de datijs impositis, quam prouisionibus ordinatis, quibus plene, intellectis, licet certi simus, quod id

* Corio=cuoio Ἰτ. cuir Γαλλ.
** Pellis=δορά, δέρμα μετὰ μαλλίου.
. Parvum=μικρόν, εἶναι τὸ ἑκατοστὸν τοῦ ὑπερπύρου.
** Λιμενικὸν δικαίωμα ἀνάλογον πρὸς τὸ τῆς ἀγκυροβολίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

quod fecerunt; fecerunt in bonam partem, credentes bene fecisse, tamen quia habita examinatione, super laborerijs fiendis, terminatis per eos et tenendis in ordinem et contio, apparuit nobis aliter prouidere. Propterea pro bono dictorum laboreriorum reuocauimus et reuocamus in totum datia imposita per eos que intendimus exigi et obseruari, decetero ut inferius continetur.

Uidelicet:

1. Quod forenses qui prius, soluebant de comercio, duo pro centenario de mercibus suis, ad introitum et exitum, debeant soluere ipsa duo sicut fuit alias ordinatum.

2. Item quod omnes fideles, tam de Creta quam de Venetia et aliunde, soluant comercium in Creta unum pro centenario de omnibus mercationibus, quas extrahent de Creta, et illuc conducent undecumque, sicut alias captum fuit.

3. Quod imponatur datium oleo, quod conducetur Candidam, ad rationem grossorum duorum pro quolibet metro.

4. Insuper imponatur dacium, uino quod uendetur ad spinam in Cretam, uidelicet quod, sicut tempore guerre soluebantur XX pro centenario. Ita soluantur solum X sicut alias fuit ordinatum.

5. Item imponatur datium uino Cretensi, quod extrahetur de Creta, pro portando in omnem partem excepto Venetias, de grossis duobus pro bigontio sicut fuit captum alias.

6. Quod imponatur etiam dacium uino Monauaxie, quod extrahetur de Creta, pro portando in omnem partem, excepto Venetias, de grossis tribus pro bigontio, sicut erat alias.

7. Item imponatur datium caseo qui de Creta portabitur, in omnem partem, excepto Venetias, de yperpero uno pro miliario, sicut alias fuit ordinatum.

8. Quod imponatur etiam datium ferro, quod extrahetur de Creta et portabitur alio quam Venetias de yperpero uno pro miliario sicut fuit alias impositum.

9. Item imponatur datium pannis qui conducentur in Cretam unicuique, de una pro centenario ualoris ipsorum, sicut impositum fuit alias.

10. Quod imponatur dacium ferro quo conducetur in Cretam de yperpero uno pro miliari.

11. Item imponatur dacium merzarijs et botaminibus, de grossis XVIII pro centenario ad introitum et exitum, lignaminibus uero de grossis XVI pro centenario sicut scribunt duca et consiliarij Crete.

12. Item imponatur datium alijs mercationibus de quibus soluebatur datium de yperpera duobus pro centenario, que mercationes conducantur in Cretam, solum de yperpero uno ualoris earum, sicut fuit alias ordinatum.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

13. Item imponatur dacium pelamina aptato et corijs quod pro quolibet corio integro, soluantur parui VIII de quibus bulatores habeant paruos tres et alia sint communis. Quod pro qualibet pellis aptata, soluantur parui tres, de quibus bulatores habeant unum.

14. Item imponatur datium misetarijs quod sicut, ad presens soluuntur, grossi tres, per uenditorem et totidem per emptorem pro centenario yperperum ita soluantur grossi quatuor, pro qualibet parte, et de hac additione sensarij nil habere debeant.

15. Item imponatur dacium, omnibus piscibus salitis, caseo et recocta, que uendentur ad minutum, quod ultra datium, quod soluitur ad presens, pro eis, debeant solui, parui quatuor, pro quolibet yperpero, intelligendo in dicto datio, pisces geladie (?) et asatij (=assatij?) in aceto.

16. Ordinatur insuper, quod quodlibet nauigium portate usque centum miliariorum, soluere debeat, pro arboragio yperperum unum, et a centum miliariorum supra, soluere debeat yperperum unum, pro quolibet centenario miliariorum. Et si a centum miliariorum superius esset differentia de quantitate que non iungeret ad centenaria, soluere debeat per ratam sue portate, intelligendo semper quod quodlibet nauigium, portate a centum miliariorum infra, soluere debeat unum yperperum pro quolibet. Predicta autem nauigia que debent soluere dicta arboragia, intelligantur illa que per portus distructus regiminis Crete, caricabunt uel discaricabunt aliquid. Non intelligendo in hijs barchas que nauigabuntur per riperiam dicte insule Crete, que sint de portata miliariorum XX uel inde infra, et si fuerint inde supra, soluant per ratam aliorum nauigiorum ut dictum est. Reseruatis tamen regalijs reginimis Crete et offitialium suorum.

17. Et omnia predicta datia, exigantur et durent per duos annos et tantum plus, donec fuerint reuocata. Sed usque ad terminum duorum annorum predictorum, non possint in aliquo reuocari, diminui uel mutari, sub pena librarum V centum pro quolibet consiliario, capita, sapienti uel alio ponenti, uel consencienti partem in contrarium—46—de non 1. non sinceri 7.

2

Πρὸς εἴσπραξιν τῶν ἀνωτέρω δασμῶν καὶ φόρων θὰ ἐκλεγῶσιν ἐν τῷ Μ. Συμβουλίῳ, ὡς συνήθως, τρεῖς κομερκλάριοι ἐν Κρήτῃ, ἐπὶ τοῖς καθοριζομένοις ὅροις καὶ μισθῷ. Οἱ κομερκλάριοι οὗτοι θὰ συμμορφῶνται πρὸς τὰς προγενεστέρας ὁδηγίας. Πλὴν τούτων ἀποφασίζεται, ὅπως τοῦ λοιποῦ ἐξ ὅλων τῶν εἰσπραττομένων προστίμων, οἱ κομερκλάριοι λαμβάνωσι μόνον τὸ τέταρτον. 1363, Ἰουνίου 8.

F° 16to Capta. Quod ut datia et impositiones predicte exigantur cum effectum, elligantur in maiori consilio, per modum solitum, tres comerclarij in Cretam cum

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

salario et conditionibus solitis. Quibus comerclarijs comittantur integraliter, omnia que primo, erant sibi commissa; et ultra illa, ex nunc sit captum pro bono communis, quod de omnibus penis eis spectantibus, quas exigent, habeant quartum. Et quia unus comerclarius, fuit alias factus per gratiam per quatuor annos qui complebit cito, fiant pro modo duo comerclarij, et cum ille compleuerit, fiet tertius cum conditionibus aliorum. Et non possint dicti comerclarij fieri per gratiam ullo modo, uel aliquis eorum, sub pena librarum CC pro quolibet ponente, uel consenciente partem in contrariam, et si consilium est contra reuocatur.

3

Οὐδὲν ὀφφίκιον, καστελλανίας, δικαστικόν, γραφέως, ἢ ὠφέλεια δίδεται ἐν Κρήτῃ πλέον τῶν δύο ἐτῶν, λόγῳ χάριτος ἢ ἄλλως, εἴτε ἐν Βενετίᾳ, εἴτε ἐν Κρήτῃ ὑπὸ τῆς διοικήσεως Κρήτης. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 17r Millesimo trecentesimo LXIII. Indictionis prima die octauo Junij.

Capta. Quia in dando offitia, iudicatus, scribanias et castellanias insule Crete non seruatur equalitas nec ordo factus super hoc per quam medietas, deberet dari, de hinc, et alia medietas de inde, ymo dominatio continue, decipitur, quod non est bene factum, et necessario conueniat corrigi dictum erorem; uadit pars, quod nullum offitium, castellania, judicatus, scribania, uel beneficium insule Crete possit dari ultra quam per duos annos per gratiam uel aliter ullo modo, in Venetias, nec in Cretam, per regimina Crete, sub pena librarum ducentarum pro quolibet ponente uel consenciente partem in contrarium, saluo semper et reseruato consilio loquente, de offitijs et regiminibus, que fuint in nostro maiori consilio, que non possunt dari, per gratiam nisi per unum annum, sub pena ordinata. Et ut equaliter negotia procedant et seruentur ordines, non possit ullo modo, dari, per gratiam in Venetias, de medietate spectante regimini Crete, alicui persone, uel aliter ullo modo concedi, sub pena predicta librarum CC pro quolibet ponente uel consentiente partem in contrarium uerum si dominatio et consilia terre, aliquo casu deciperentur, ita puod contrafieret predictis, uel alicui eorum, sint tales gratie nullius efficatie uel ualoris et non obseruentur, per regimina Crete ut est justum et si consilium etc. Omnes.

4

Ἀπόντα τὸν δοῦκα Κρήτης ἀντικαθιστᾷ ὁ πρεσβύτερος τῶν συμβούλων λαμβάνων τὸν τίτλον τοῦ ἀντιδουκὸς μὲ μισθὸν συμβούλου καὶ δῶρα δουκός. Ὡς ἀντικαταστάτης δὲ τοῦ πρεσβυτέρου συμβούλου ὁρίζεται εἷς τῶν ταμιῶν Κρήτης διὰ κλήρου. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 17r Capta. Quia deficiente ducha Crete, aliquo casu, regimine remanet totum, duobus consiliarijs, quod est cum sinistro multarum personarum, et bonum sit

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

aliquem ordinem imponere super hoc; uadit pars quod deficiente ducha Crete, aliquo casu, maior consiliarius remaneat loco duche, et uocetur uice ducha, habendo salarium consiliarij, sed regalias, in illo tempore, recipiat sicut reciperet ducha. Et loco dicti maiori consiliarij, intret per texeras, unus de camerariorum Crete, donec regimine erit sine ducha. Et si consilium etc.

5

Οἱ δικηγόροι τῆς κοινότητος, ὅπως εἶναι ἀρεστοὶ εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους, καθὼς ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι εἰς τοὺς δικηγόρους τῆς κοινότητος, καταδικάζουσι ἄλλους. Παρὰ τῶν καταδικαζομένων, ὡς γνωστόν, οἱ δικηγόροι οὗτοι λαμβάνουσι μερίδιον. Πρὸς ἀποτροπὴν τῆς καταχρήσεως ταύτης δὲν παρέχεται συγγνώμη συγγενείας εἰς τοὺς δικηγόρους τῆς κοινότητος καὶ εἰς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους. 1363, Ἰουνίου 8.

F°17r Quod aduocatores communis Candide qui continue placitant coram ducham et consiliarijs, qui ducha et consiliarij per placitare, dictorum aduocatorum, condempnant alios, de quibus condempnatis ipsi aduocatores, habeant partem, ut est notum, pro omni respectu boni non possint esse propinqui duche et consiliarijs Crete, ita quod exirent pro eis de consilio per ordines nostros.

6

Περὶ εἰσπράξεως καὶ ἐξασφαλίσεως τῶν εἰσπραττομένων ὑπὸ τῶν ταμιῶν ἔκ τε τῶν κοινοτικῶν κτημάτων καὶ τῶν προστίμων. Θεσπίζεται ὅτι τοῦ λοιποῦ ἀπαγορεύεται ὁ διορισμὸς ταμιῶν, λόγῳ χάριτος, ὅστις θὰ ἐνεργῆται κατόπιν ἐκλογῆς ὑπὸ τοῦ Μείζ. Συμβουλίου Βενετίας. Τὰ δὲ χρήματα φυλάσσονται ἐντὸς χρηματοκιβωτίου μετὰ τεσσάρων κλειδῶν. 1363, Ἰουνίου 8.

F°17r Capta. Quia multa quantitas pecunie, est exigenda per camerarios Crete, tam de bonis communis, quam de condempnationibus. Et sicut est notum multociens, illi qui debent soluere permitunt se cadere, et non soluant quia non habetur diligens cura, super hoc; uadit pars ut camerarij predicti sint soliciti ad exigendum capitalia et penas, quod habeant tertium de penis quas exigent, et pro omni respectu boni, ordinetur etiam, quod omnes denarij, qui quomodocumque exigentur et quacumque causa per eos, ponantur in una cassa cum quatuor clauibus diuersis, ita quod quilibet habeat unam. Uerum pro bono communis non possint decetero dicti camerarij Crete, uel aliquis eorum fieri per gratiam, ullo modo, sub pena librarum cc pro quolibet ponente, uel consetiente partem in contrarium, sed fiant per ellectiones in nostro maiori consilio, sicut fieri debet.

7

Περὶ ἐπισκευῆς τῶν φρουρίων Βονιφατίου καὶ Μπελβεντέρ. 1363, Ἰουνίου 8.

F°17r Capta. Quia castra Bonifatij et Belueder uadunt in magnam desolationem et egent reparari; uadit pars quod mandetur et scribatur duche et consiliarijs

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Crete, quod fatiant dicta castra reparari, et reduci in termino, quod stent cum securitate, faciendo fieri quam minores expensis poterunt de bonis nostri communis. 4

8

Περὶ διορισμοῦ 45 σεργεντῶν πρὸς φρούρησιν τοῦ Χάνδακος ἀντὶ τῶν ἓξ, τοῦ λοιποῦ οἱ κάτοικοι οὐδεμίαν θὰ ἔχωσιν ὑποχρέωσιν φρουρήσεως, πλὴν ἐν περιπτώσει κινδύνου. Ἡ μισθοδοσία τῶν σεργεντῶν τούτων θὰ βαρύνῃ πάντας τοὺς πολίτας. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 17to Capta. Cum multe extorsiones continue fiant illis qui habitant in burgo Candide, occasione custodiarum, que sunt causa faciendi multos recedere et ire habitatum alibi, et bonum sit prouidere super hoc, ut detur causa, quod burgus sit bene habitatus; uadit pars quod sicut in dicto burgo sunt sex sergentes ad custodiam, qui habeant yperpera duo in mense pro quolibet; ita sint et accipiantur sergentes quadraginta quinque computatis, in hijs dictis sex qui omnes sint, cum dicto pretio pro quolibet eorum, et cum ista conditione uidelicet, quod ex nunc sit captum, pro bono dicti burgi quod omnes habitatores dicti loci, sint absoluti, a custodijs fiendis decetero saluo casu maxime necessitatis, uerum teneantur soluere inter eos, pretium uel soldum dictorum sergentorum, et mandetur duche et consiliarijs Crete, quod pro adimplenda intentione predicta, obseruent, illos modos et ordines qui sibi uidebuntur, ita quod nullus habeat causam querelle, et quod commune nostrum, occasione predicta, nullla onera sentiat uel expensis. 1 5 10 13

9

Περὶ δημοπρασίας τῶν τεσσάρων φυλακῶν, τὸ προϊὸν τῆς ὁποίας εἰσέρχεται εἰς τὸ ταμεῖον τῆς κοινότητος. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 17to Capta. Quod mandetur duche et consiliarijs Crete presentibus et futuris, quod carceres quatuor qui sunt ibi, faciant decetero incantari cum illo ordine, modo et conditionibus tam in facto plezariarum, quam aliter, qui eis uidebuntur, pro bono nostri communis, et illa pecunia, que ex inde habebitur ueniat in commune. 1 4

10

Δυνάμει τῆς παραχωρήσεως τῆς Κρήτης εἰς τιμαριούχους, οὗτοι εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑπερασπίζωσι καὶ φρουρῶσι τὴν νῆσον. Πρὸς φρούρησιν τῶν Τούρκων διορίζονται καπετάνοι ἀμειβόμενοι ὑπὸ τῆς κοινότητος. Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι, ὅπως αἱ φρουρήσεις τηρῶνται κατὰ τρόπον ἰσότητος. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 17to Capta. Cum pheudati Candide, teneantur per formam concessionis deffendere, guarentare et custodire insulam. Et pro custodia Turchorum, fiant aliqua capita, uel capitanei, cum salario yperperorum XIIII in mense, uel circa, que pecunia, soluitur per nostrum commune, quod non est conueniens; uadit pars quod dece- 1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tero dicte expenses, et custodie, fiant per feudatos, ita quod nostrum commune, nullas propterea paciatur expensas. Et mandetur duche et consiliarijs Crete quod ut dicte custodie fiant cum dicta conditione, teneant illos modos, qui eis meliores uidebuntur, pro seruanda equalitate.

11

Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι, ὅπως ἅπαξ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας των ἐκτελῶσι γενικὴν ἐπιθεώρησιν τῶν τιμαριούχων Κρήτης εἰς ὡρισμένον μέρος. Ἐπίσης ὅπως κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας των ἐκτελῶνται ἕτεραι πέντε ἐπιθεωρήσεις τοπικαί. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν αὐξάνονται αἱ ἐπιθεωρήσεις καὶ τηρεῖται καλυτέρα μέθοδος πρὸς φρούρησιν τῆς νήσου. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 17to Capta. Quod pro maiori securitate insule nostre Crete, et ut quilibet obseruet, id quod tenetur, de cetero teneantur ducha et consiliarij Crete, qui pro tempore fuerint, semel tempore sui regiminis, facere fieri, monstram generalem, per feudatos Crete, que monstra computerur in loco unius, de monstris uarnitionum, quas tenentur monstrare, ita quod fiant solum quinque monstre de suis uarnitionibus, in duobus annis, et una generalis, ut est dictum. Nam in isto modo, non augentur monstre et tenetur modus optimus pro securitate insule.

12

Ἐπειδὴ θεωρεῖται ἐπικίνδυνος διὰ τὴν Κρήτην ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν Τούρκων, οἵτινες κομίζονται σκλάβοι εἰς τὴν νῆσον ὡς Ἕλληνες, διατάσσονται οἱ ρέκτορες ὅπως διπλασιάσωσι τὸ πρόστιμον τῶν 25 ὑπερπύρων εἰς 50 κατὰ τῶν ἐξαπατούντων κομιστῶν σκλάβων. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 17to Capta. Quia est periculosum multiplicare Turchorum, qui ducuntur sclaui in insula Crete, et uenduntur, reputando ipsos Grecos, ordinetur quod sicut nostri rectores, per forman suarum commissionum tenentur accipere cuilibet conducendi uel contrafaciendi yperpera XXV ita teneantur accipere, predictis yperpera L, quorum quartum sit rectorum, qui inquirant examinabunt et condempnabunt, quartum accusatorum, per quos sciatur ueritas, et reliquum sit communis, et si non fuerit accusator tres partes ueniant in commune.

13

Διατάσσεται ἡ ἐπιθεώρησις ἅπαξ τοῦ μηνὸς ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων προσωπικῶς τῶν ὅπλων, ἐξαρτημάτων καὶ ἄλλων εἰδῶν τοῦ ναυστάθμου. Κατὰ τὴν ἐνεργουμένην ἐπιθεώρησιν θὰ ἐλέγχωσι πάντα τὰ ἀντικείμενα κρατοῦντες τὸ βιβλίον ὑλικοῦ. Ὅσα δὲ ἤθελον κριθῆ ὄχι ἀναγκαῖα νὰ πωλῶνται ἢ νὰ ἀποστέλλωνται εἰς Βενετίαν. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 18r Capta. Quia commune nostrum, continue pacitur multas et infinitas expensas, de armis, et corredis galearum, que continue mittuntur in Cretam, in maxima quantitate, quia non tenentur in contio, sed deuastantur et accipiuntur, cum damno communis; uadit pars quod mandetur duche et consiliarijs et addatur

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

in commissione aliorum, quod semel omni mense teneantur et debeant omnino ire personaliter et uidere et examinare, omnia arma, correda, et bona arsenatus, tenendo modum, quod ipsa arma et coreda ac bona, teneantur in ordine et non deuastentur uel malo modo accipiantur, cum damno communis et habendo continue apud se unum quaternum in quo sint omnia predicta ordinate scripta, et cum non erunt amplius opportuna faciant ipsa uendi, uel mitti Venetias, sicut eis utilius uidebitur pro nostro communi. Insuper, ut continue numerus possit bene uideri comittatur comerclarijs Crete, quod unus eorum continue omni mense teneatur et debeat ire simul cum ducha et consiliarijs predictis, ad uidendum de armis et corredis predictis. Habendo etiam unum alium quaternum in quo sint scripta, omnia arma et bona predicta pro maiori fauore communis.

14

Ἐπειδὴ δίδονται χρήματα εἰς τοὺς θέλοντας νὰ φέρωσιν ἵππους ἐν Κρήτῃ ὑπό τινας ὅρους, καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ δὲν ἐτήρησαν τοὺς ὅρους τούτους καὶ τὰς συμφωνίας, δὲν ζητοῦνται δὲ εὐθῦναι παρ' αὐτῶν, οὔτε ἡ ἀπόδοσις τῶν χρημάτων, οὔτε ἐπιβάλλονται αἱ προβλεπόμεναι ποιναὶ πρὸς βλάβην τῆς κοινότητος. Διὰ ταῦτα διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι, ὅπως ἐντὸς τῶν καθοριζομένων προθεσμιῶν ἀπαιτῶσι τὴν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους τοῦ προκύπτοντος ἐκ προκαταβολῆς πρὸς ἀγορὰν ἵππων ἐκτὸς τῆς Κρήτης, πλὴν ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 18r Capta. Quia per ducham et consiliarios Crete, sicut est manifestum, datur bona quantitas pecunie, uolentibus conducere equos in Cretam cum certis pactis et promissionibus, et sicut habetur fuerunt et sunt multi, qui non attenderunt promissa, nec attendent in posterum nisi prouideatur equibus non exigitur capitale, nec pena, ad quam cadunt, que omnia occurunt deffectum regiminis Crete, et bonum sit mentem apponere super hoc; uadit pars quod de cetero ducha et consiliarij nullo modo uel forma, possint facere, uel fieri facere, terminum, uel elongationem aliquam, in predictis, uel aliquo predictorum, ideo in quo tenebuntur, sed sint soliciti facere exigi ab eis debita cum integritale ita quod nostrum commune recipiat dictum suum, saluis semper causis exceptatis, deinde per pacta et ordines, qui integraliter obseruentur.

15

Διατάσσεται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ ρέκτορες Κρήτης, ὅπως ἐξετάσωσι τοὺς δουλοπαροίκους καὶ ἀναγκάζωσιν αὐτοὺς νὰ τελῶσι τὸ ναγκράτι. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 18r Capta. Cum nostrum commune, de uillanis suis insule Crete male recipiat drictum suum et utile sit quod super hoc, remedium apponatur; uadit pars quod comittatur, duche et consiliarijs Crete, presentibus et futuris, et alijs rectoribus insule Crete, presentibus et futuris, quod de ipsis uillanis faciant bonam et dili-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

gentem examinationem, ita quod commune nostrum, non perdat iura sua, et semel tempore, suorum regiminum, teneantur penitus facere fieri el nagratti. Uerum ut commune nostrum propterea non grauetur expensis, teneantur rectores, Canee, Rethimi, Sithie facere hoc, tempore quo uadunt ad circhandum castra. Regimine uero Crete, mittat duos de camerarijs tantum et non alios, ullo modo, cum quam minoribus expensis fieri poterit pro bono communis, ad faciendum nagratti predictum.

16

Οἱ ρέκτορες Χανίων καὶ Ρεθύμνου ὑποχρεοῦνται νὰ τελῶσι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας των μίαν τοὐλάχιστον γενικὴν ἐπιθεώρησιν τῶν τιμαριούχων. Εἰς ὅσους δὲ δὲν ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσι τὰς τιμαριωτικάς των ὑποχρεώσεις νὰ ἐπιβάλλωσι ποινάς. 1363, Ἰουνίου 8.

Fo 18r Capta. Quod pro bono et securitate, locorum Canee et Rethimi teneantur rectores dictorum locorum, presentes et futuri decetero, semel ad minus tempore suorum regiminum, facere fieri monstram generalem, per feudatos deinde de suis uarnitionibus, fatiendo omnes monstrare diligenter et bene et ab omnibus qui non monstrauerint et seruauerint, ut tenentur, exigant penas, et nichilhominus faciant et ordinent quod se fulciant ut tenentur.

17

Διατάσσονται οἱ ρέκτορες Χανίων, ὅπως προσπαθήσωσι νὰ αὐξηθῶσιν οἱ πόροι τοῦ ταμείου ἀγορᾶς ἵππων ἐκ Τουρκίας, τὸ ὁποῖον νῦν ἀποδίδει μόνον 500 ὑπέρπυρα ἐτησίως. 1363, Ἰουνίου 18.

Fo 18to Millesimo trecentesimo LXIII. Indictione prima, die octauo Junij.

Capta. Cum per feudatos Canee fiat certum depositum, ad summam yperperorum V centum in anno, que yperpera incantantur pro mittendo acceptum equos de Turchia, et sicut notum est dicta pecunia non est sufficiens, ita quod pro bono feudatorum, utile est prouidere super hoc; uadit pars, quod mandetur, rectoribus Canee, quod procurent et faciant totum posse suum, quod dictum depositum augeatur et multiplicetur per ipsos feudatos, usque yperpera mille, ut de equis possint se bene fulcire, ita quod ipsum depositum sit ad minus pro decem annis, sicut fuit depositum yperperorum V centum quando factum fuit.

18

Νὰ ἐκλεγῶσι δύο εὐγενεῖς ἔμποροι, ὄχι Κρῆτες, οἵτινες μεταβαίνοντες ὁ μὲν εἰς Χάνδακα ὁ δὲ εἰς Χανιὰ καὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς νήσου, νὰ ἐξετάσωσιν ἐπιμελῶς τὰ κτήματα τὰ ὁποῖα κατέχωνται ὑπὸ ἰδιωτῶν, ἀλλὰ δὲν ἀποδίδουσιν ὅσα ὤφειλον. Ἐπίσης νὰ ἐξετάσωσιν ἐὰν κτήματά τινα κατέχονται παρανόμως καὶ νὰ ἀποδώσωσι τὸ δίκαιον μετὰ τῶν ρεκτόρων. 1363, Ἰουνίου 18.

Fo 18to Capta. Quia multa terrena et loca nostri communis, ad bonos ualores inde-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

bite tenentur et occupantur, per spetiales personas in partibus et insula Crete, de quibus commune nostrum non recipit quod sibi spectat et utile sit prouidere super hoc; uadit pars quod mandetur duche et consiliarijs Crete, quod recepto nostro presenti mandato quando eis melius et abilius uidebitur, elligere debeant, duos de nobilibus nostris mercatoribus deinde, ita quod aliquis ipsorum non sit de Creta, nec habitator Crete, nec habeat partem in terrenis uel possessiones deinde. Quibus duobus committant, quod unus ipsorum uadat Caneam et per alia loca insule, et alter in Candida, examinando diligenter de predictis terrenis, possessionibus et locis communis que occupantur ut dictum est, placita uero fiant hoc modo, uidelicet quod ille qui examinabit in Candida cum inuenerit aliquid occupari, de terrenis possessionibus uel locis communis, compareat coram duche et consiliarijs examinato facto et auditis partibus et iuribus earum, terminent et faciant per maiorem partem, id quod eis iustum uidebitur et secundum deum et equitatem, et similiter obseruetur de alio sotio, elligendo qui ibit Caneam, et per alia loca insule; uidelicet quod cum inuenerit, aliquid indebite teneri uel occupari de iuribus predictis communis, in Canea, compareat coram rectore Canee, si in Rethimo, coram rectore Rethimi et sic de alijs, seruando ordinem datum supra duche et consiliarijs Crete in facto examinandi, audiendi et terminandi. Et habeat quilibet dictorum duorum yperpera xx in mense pro suis expensis et ultra hoc v pro centenario de omnibus que placitauerint, ita quod ueniant in commune. Et teneantur dicti duo, habere et tenere duos equos pro quolibet et unum famulum et sint per sex menses, et tantum ultra quantum uidebitur regimini Crete fore necessarium pro bono communis, et si ante fuerint expediti sit cum gratia Dei.

19

Περὶ τοῦ τρόπου μεταφορᾶς εἰς Βενετίαν ἐμπορευμάτων ἐμπόρων μεταβαινόντων εἰς Κρήτην καὶ ναύλου καὶ κανονισμὸς διαμετακομίσεως τῶν ἐμπορευμάτων τούτων. 1363, Ἰουνίου 17.

F° 20t° Millesimo trecentesimo LXIII, die XVII mensis Junij. 1

Capta. Quod subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete secundum solitum, quod eorum mercationes subtiles quas presentauerint a prima die Septembris usque dies octo mensis Octubris duche et consiliarijs Crete, qui dictas mercationes poni faciant sub suo sigillo possint facere conduci Venetias cum nauigijs disarmatis, recedendo inde per totum dictum mensem. Uerum si galee Alexandrie in suo reditu irent in Cretam pro leuando de dictis mercibus subtilibus, ex nunc ordinetur quod de dictis mercationibus subtilibus solui debeat suum nabulum galeis Alexandrie per ratam, assignantibus patronis ipsarum galearum duche et consiliarijs Crete plazam siue locum in dictis galeis, ubi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

debuissent poni merces predicte et in quanta quantitate, de qua plaza et loco et alijs que fecerint ipsi ducha et consiliarij, nos informent et si casus occurreret quod dicte mercationes subtiles conducerentur Venecias, ante aduentum galearum Alexandrie ordinetur exnunc quod dicte mercationes in nauibus uel nauigijs in quibus erunt debeant presentari extraordinarijs qui teneantur sub bonis clauibus et sigillo ipsas poni facere in magazenis et non assignare alicui mercatorum, quorum erunt, nisi qnatuor diebus post aduentum galearum Alexandrie. Et si quis contrafecerit cadat de L pro centenario ualoris mercationum in suis bonis proprijs et committatur extraordinarijs quod inquirant et penas exigant habendo partem ut de alijs sui officij. Omnes.

20

Πρεσβεία 'Αρμενίων 1363.
Πρεσβευτὴς ἀρχιεπίσκοπος 'Αρμενίων.

Περὶ ἐποικισμοῦ 2000 'Αρμενίων ἐν Κρήτῃ.

Αἰτοῦνται τόπον πρὸς ἐποικισμὸν 2000 'Αρμενίων καὶ τῶν ὑπηρετῶν των, οἵτινες νὰ θεωρηθῶσι Βενετοὶ ὑπήκοοι καὶ νὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς ναὸς ἄλλοτε τῶν 'Αρμενίων καὶ ἀγρὸς ἀνήκων ἄλλοτε εἰς τοὺς 'Ιουδαίους. 'Απαντᾶται, ὅτι δίδεται ὁ ναὸς καὶ ἀγρὸς ὁ ἀνήκων ἄλλοτε εἰς 'Ιουδαίους πρὸς ἀνέγερσιν οἰκοδομῶν καὶ ἄλλων χρησίμων, ὄχι δὲ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ Βενετία εἶναι διατεθειμένη νὰ ἀπαλλοτριώσῃ οἰκίας ἀνηκούσας εἰς τὴν κοινότητα ἢ εἰς ἰδιώτας ὑπὲρ αὐτῶν.

Αἰτοῦνται, ὅπως θεωρηθῶσιν ὑπήκοοι Βενετοί.

'Απαντᾶται, ὅτι μετοικοῦντες εἰς Κρήτην ἢ εἰς ἄλλας χώρας Βενετοκρατουμένας θὰ θεωρῶνται Βενετοὶ ὑπήκοοι ἐπὶ τετραετίαν, μετὰ ταύτην δὲ ἡ Βενετικὴ κυβέρνησις ἤθελεν ἀποφασίσῃ ἂν θὰ ἐξηκολούθουν νὰ θεωρῶνται Βενετοὶ ὑπήκοοι. 1363, 'Ιουλίου 1.

F° 23r Millesimo trecentesimo LXIII. Indictione II, die primo Julij.

Capta. Cum quidam Archiepiscopus Ariminorum, partium maris Maioris, comparuerit, coram Domino, cum litteris duche et consiliariorum Crete exponens quod ultra famulos II mile Arminorum libenter uenirent habitandum, in insula nostra Crete, possendo habere locum, et quod sint tractati tamquam Veneti. Et requisito, dicto Archiepiscopo, de loco et modis et conditionibus finaliter fuerit contentus et petierit quamdam ecclesiam antiquam, que est in Candida et uocatur Ecclesia Ariminorum. Et ultra eam, petierit etiam quemdam campum, olim Judeorum, confinantem cum dicta ecclesia pro fiendis habitationibus et alijs sibi necessarijs; uadit pars ut detur principium facto, et pro bono loci nostri predicti, quod dicta ecclesia, que olim fuit et ad presens uocatur Ariminorum, libere detur eis, et ultra ipsam, detur etiam prefatis Ariminis, campus predictus, olim Judeorum qui est ibi prope, pro habitationibus et alijs necssarijs fiendis sicut petit Archiepiscopus predictus. Mandetur insuper, duche et consiliarijs Crete

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

quod si circa, uel prope ecclesiam predictam Ariminorum essent alique domus communis uel specialium personarum, de quibus possent, sine damno notabili communis, uel specialium personarum, eis complacere dent et assignent ipsis Ariminis, pro sua habitatione. Et si aliquis lamentaretur de hoc, ducha et consiliarij prouideant in compensationem illorum, per illum modum, qui sibi melior uidebitur pro spetialibus personis et pro communi, ut dicti Arimini causam habeant uenendi ut dictum est. In facto autem tractandi ipsos tamquam Venetos nostros, ordinetur quod omnes Arimini qui uenient habitatum, in partibus Crete, uel in alijs locis nostris usque quatuor annos proximos debeant tractari tamquam Veneti nostri, et a dicto termino in antea prouidebitur de ellongatione termini, sicut uidebitur Ducali dominio. Insuper complaceatur dictis Ariminis, secundum requisitionem, dicti Archiepiscopi, quod nostra nauigia, super quibus uolent leuari, pro ueniendo, ut est dictum, debeant eos leuari, cum mercibus et bonis suis, tractando eos in nabulo, et alijs omnibus, tamquam Venetos nostros. Et si aliqui uolent leuari sine mercibus, leuentur et accipiatur ab eis pro testa, illud quod sit conueniens. Et si ultra conueniens peteretur ab eis, ita quod non possent esse concordes cum nauigijs, nostri consules uel rectores illarum partium, taxent et ordinent, id quod sit conueniens. Et si aliquo casu per illos consules uel rectores non foret taxatum, et predicti Arimini reputarent se grauatos, sit reseruatum Ducali dominio, uel rectoribus nostris locorum, ad que ibunt taxandi, ordinandi et disponendi, sicut eis, melius et justius apparebit. Alij — non 2 — non sinceri 1.

21

F° 24to Δύνανται νὰ γραφῶσι συστατικαὶ ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Πάπαν ὑπὲρ τοῦ ὑποψηφίου ἐπισκόπου Καλαμῶνος ἀδελφοῦ Βαρθολομαίου τοῦ τάγματος τῶν ἐρημιτῶν. 1363, Ἰουλίου 10.

22

Περὶ ἀναθεωρήσεως δίκης μεταξὺ Ρεγγίνας Ἀξώλη καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀγγέλου Ζένου. Ἡ Ρεγγίνα ἦτο καὶ αὕτη θυγάτηρ τοῦ Ζένου. 1363, Ἰουλίου 16.

F° 25to Millesimo trecentesimo LXIII, die XVI Julij.

Capta. Cum tempore regiminis uiri nobilis ser Marini Grimani duche Crete in suo primo regimine esset questio inter quamdam dominam Reginam Asolis, que tunc erat pupila, et quemdam filium ser Angeli Geno comissarium dicti patris sui de quibusdam expensis factis per ipsum cuidam sorori ipsius Regine, que Regina sicut dicit, tamquam pupila nesciens uti juribus suis nec habens aliquem sibi consulentem sententiata fuit per absenciam in yperperis CLXV pro dictis expensis factis per eumdem ser Angelum. Et propterea supplicauerit quod

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

scribatur duche et consiliarijs Crete quod non obstante dicta sententia ipsam Reginam debeat audire et jura sua ac facere sibi justum; uadit pars quod scribatur duche et consiliarijs Crete, quod si ita est sicut dicit dicta Regina debeant ipsam jura sua audire et examinare et facere quod uiderint justum esse non obstante sententia predicta lata contra ipsam.

23

Περὶ συνάψεως τοῦ γάμου τῆς Φλωρεντίας Σανούδου δουκίσσης Αἰγαίου μετὰ τοῦ Νικολάου Σανούδου ἐκ Κρήτης.

Ἀποστέλλει συγχαρητήρια γράμματα εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης, ὅπως μεταβιβασθῶσιν εἰς τὴν δούκισσαν Φλωρεντίαν, εὑρισκομένην ἐν Κρήτῃ, ἥτις τοῦ λοιποῦ δὲν πρέπει νὰ πιέζηται ὡς μέχρι τοῦδε. 1363, Αὐγούστου 19.

Fo 32to Millesimo trecentesimo LXIII, die XVIIII Augusti.

Capta. Quod respondeatur domino Nicole Sanuto qui Venecias nuper uenit, pro confirmando matrimonium cum procuratoribus domine Florentie duchise Egeopelagi coram Ducali dominio, quod de ellectione facta per ipsam dominam in accipiendo ipsum in uirum suum postquam placebit sibi et domine multum gratulamur et specialiter, quia ipse noster ciuis et nobilis est. Ad factum uero confirmandi matrimonium coram Ducali dominio dicatur quod numquam solitum fuit talia uel similia matrimonia coram dominio ducali confirmari, set putamus esse melius quod ipse dominus Nicola qui nundum fuit ad dominam in Cretam uadat ad eam, facie ad faciem, et ibi ambo ordinent et disponant et faciant sicut eis uidebitur pro bono suo.

Et scribatur duche et consiliarijs nostris Crete, qualiter intellectis litteris domine Florentie et uasalorum eius nec non audito domino Nicola Sanuto, responsionem fecimus qualiter de ipsa ellectione facta per dominam multum gauisi fuimus considerato specialiter, quod dominus Nicola est noster ciuis et nobilis, set quia non est solitum huiusmodi matrimonia confirmari coram nostro ducali dominio, diximus quod putabamus esse melius quod dominus Nicola qui nundum fuit in Cretam ueniret ad dominam et simul cum ea facie ad faciem ordinet, faciat et disponat facta sua. Et in hoc casu uollumus quod ducha et consiliarij teneant modum quod domina Florentia amplius non stringatur sicut fuit usque nunc, set quod ipsi duo scilicet dominus Nicola et domina possint esse soli facie ad faciem et ordinare, disponere et facere facta sua et prouidere de securitate locorum Egeopelagi, faciendo tamen poni bonam mentem et curam quod domina Florentia non exeat de ciuitate Candide modo aliquo sine nostro speciali mandato. Dato 26—28—28. De non 5—3—3. Non sinceri 2—25. 23.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

24

Πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ στόλου, λόγῳ τῆς ἀβεβαιότητος τῆς καταστάσεως ἐν Κρήτῃ κανονίζεται ἡ ἄνοδος καὶ ἡ κάθοδος τῶν πλοίων ὁμαδικῶς εἰς Κύπρον καὶ Ἀλεξάνδρειαν. 1363, Σεπτεμβρίου 3.

F° 37r Millesimo trecentesimo LXIII, die tercio mensis Septembris. 1
Capta. Quod pro habundanti cautela quia est incertum quod terminabitur per collegium in Creta pro securitate galearum, in casu quo terminaretur quod omnes armate irent in simul ad unum uiagium et postea omnes ad aduersum; ordinetur ex nunc quod in Cipro occurrente dicto casu stare non possint nisi 5
diebus XV computando diem accessus et recessus et in Alexandriam diebus XV similiter computato die accessus et recessus. 7

Διὰ τοῦ θεσπίσματος τούτου, εἰς τὸ ὁποῖον διαφαίνεται ἡ ἐν Κρήτῃ ἐκραγεῖσα ἀποστασία παύει ἡ ἀλληλογραφία τῆς Γερουσίας μετὰ τῶν ἀρχῶν τῆς Κρήτης. Τὴν διεξαγωγὴν τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων καὶ τὰ κατασταλτικὰ μέτρα κατὰ τῆς ἐπαναστάσεως ἀνέλαβε τὸ Κολλέγιον, ἤτοι τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, εἰς τὰς ἐξ ἀπορρήτων πράξεις τοῦ ὁποίου διεσώθησαν τὰ πλεῖστα τῶν ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν μεγάλην ταύτην ἀποστασίαν.

25

F° 70r Εἰς τὸν μεταβαίνοντα εἰς Κρήτην δοῦκα ἐπιτρέπεται νὰ ἔχῃ ὡς σύντροφόν του Λαντζαρίτον τινὰ παρὰ τὰς ἐντολάς του. 1364, Ἰουλίου 20.

26

F° 73r Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης, ὅπως δικάζωσι πᾶσαν διαφορὰν ἀφορῶσαν ἐμπορεύματα. 1364, Ἰουλίου 29.

27

F° 87r Ληφθέντων ὑπ' ὄψει τῶν ἀτυχημάτων τοῦ Ματθαίου Βενιέρη, ποτὲ Μάρκου, παραχωρεῖται ἡ χάρις νὰ δύναται νὰ ἐπιβιβασθῇ ἐν Κρήτῃ μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν ἐπὶ τοῦ κατέργου τῶν προνοητῶν Κρήτης, οἱ ὁποῖοι πρόκειται νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Βενετίαν, εἴτε ἐπὶ ἄλλου πλοίου δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀποτελῇ μέρος τοῦ στόλου τῆς Ἀδριατικῆς. 1365, Ἰανουαρίου 7.

28

F° 94r Οἱ προνοηταὶ οἱ ὁποῖοι πρόκειται νὰ ἐπανέλθωσιν ἐκ Κρήτης, ἐπειδὴ γνωρίζουσι κατὰ βάθος τὰς Κρητικὰς ὑποθέσεις, δύνανται νὰ παρακαθήσωσιν ἐν τῇ Γερουσίᾳ καὶ νὰ ἐκφράζωσι τὴν γνώμην των ἄνευ ψήφου. 1365, Ἀπριλίου 18.

29

F°127r Εἰς τὸν μεταβαίνοντα εἰς Κρήτην ὡς σύμβουλον Γιλβέρτον Δάνδολον ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιβιβασθῇ ἐπὶ τοῦ κατέργου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μετέβησαν οἱ πρεσβευταὶ ἡμῶν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν, ἄνευ τῆς συζύγου του, διότι τὸ κάτεργον τοῦτο συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν κατέργων εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιβίβασις γυναικῶν. 1366, Ἰανουαρίου 4.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

30

Fº 130tº **Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν σύζυγον Ρωμαίου Κουερίνη, εὑρισκομένην ἐν Κρήτῃ μετὰ τριῶν υἱῶν της νὰ ἐπιβιβασθῇ ἐπὶ δημοσίου πλοίου εὑρισκομένου ἐν Κρήτῃ καὶ ἐπανερχομένου εἰς Βενετίαν. Δύναται αὕτη νὰ παραλάβῃ τοὺς υἱούς της καὶ ἐλαφρὰς ἀποσκευάς. 1366, Φεβρουαρίου 3.**

31

Fº 132tº **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Πέτρον Μοροζίνην δοῦκα Κρήτης, τὸν υἱόν του καὶ τέσσαρας ὑπηρέτας μετ' ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν νὰ ἐπιβῇ τοῦ δημοσίου πλοίου, διὰ τοῦ ὁποίου πρόκειται νὰ ἐπανέλθωσιν οἱ προνοηταί.**

Ἐπίσης καὶ εἰς τὸν Σεβαστιανὸν υἱὸν τοῦ Βερνάρδου Βιττούρη εὑρισκόμενον ἐν Κρήτῃ. 1366, Μαρτίου 9.

32

Fº 141r **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ἰωάννην Γραδόνικον ρέκτορα Χανίων, ὅπως ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ διαδόχου του, νὰ ἐπιβῇ ἐφ' οἵου δήποτε πλοίου ἐξωπλισμένου ἢ μή, ἐπανερχομένου εἰς Βενετίαν, μετὰ μέρους τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν. Μετ' ἄλλου δὲ πλοίου παρωπλισμένου δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν τὸ ὑπόλοιπον τῆς οἰκογενείας του μετὰ τῶν ἀποσκευῶν του.**

Τὸ αὐτὸ ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Νικόλαον Σιβράνον σύμβουλον Κρήτης. 1366, Ἰουνίου 11.

33

Fº 142tº **Τὸ αὐτὸ ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Νικόλαον Λοredάνον ρέκτορα Ρεθύμνου. 1366, Ἰουνίου 22.**

34

Προθεσμία διὰ τὴν μεταφορὰν ἐμπορευμάτων ἐκ Κρήτης. 1366, Ἰουλίου 5.

Fº 144r Millesimo trecentesimo LXIII, die quinto Julij.

Capta. Quod iuxta solitum subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete, quod eorum mercaciones subtilles quas presentauerint a die prima Septembris usque diem VIII mensis Octubris proximi duche et consiliarijs nostris Crete, qui dictas mercationes poni faciant sub suo sigillo, possint facere conduci Venecias cum nauigijs disarmatis recedendo inde per totum dictum mensem Octubris; uerum si galee Alexandrie in suo reditu irent in Cretam pro leuando de dictis mercacionibus subtillibus ex nunc ordinetur quod de ipsis mercationibus subtillibus solui debeat suum nabulum galeis Alexandrie per ratam, assignantibus patronis ipsarum galearum, duche et consiliariariorum Crete plazam siue locum in dictis galeis ubi debuissent poni mercationes predicte et in quanta quantitate, de qua plaza siue loco et alijs que fecerint ipsi ducha et consiliarij nos informent et si casus occurreret quod dicte mercationes subtilles conducerentur Venecias ante aduentum galearum Alexandrie ordinetur ex nunc quod dicte mercationes in nauibus uel nauigijs in quibus erunt debeant presentari

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

extraordinarijs qui teneantur sub bonis clauibus et sigillo, ipsas poni facere in magazenis et non assignare alicui mercatorum quorum erunt nisi quatuor diebus post aduentum galearum Alexandrie. Et siquis contrafecerit cadat de L pro centenario ualoris mercationum in suis bonis proprijs et committatur extraordinarijs quod inquirant de contrafacientibus et penes exigant habendo partem ipsarum ut de alijs penis sui officij, et si consilium etc. De parte alij—de non 4 —non sinceri 5.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα εἰς διορισμούς, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

1. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων τῆς ὅλης σειρᾶς. Ἐκ τούτου προκύπτει, ὅτι τότε ἡ Βενετία ἐπεχείρησε νὰ ἀναμορφώσῃ τὴν διοίκησιν τῆς νήσου, θεσπίζουσα διατάξεις καὶ ἐπιβάλλουσα δασμοὺς πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος, τοῦ διαμετακομιστικοῦ τούτου κέντρου τοῦ ἐν ἀκμῇ εὑρισκομένου Βενετικοῦ ἐμπορίου. Ἀντὶ ὅμως οἱ τιμαριοῦχοι καὶ ἐν γένει οἱ κάτοικοι τῆς νήσου νὰ ἱκανοποιηθῶσιν ἐκ τῶν λαμβανομένων μέτρων, δυσηρεστημένοι ὡς ἦσαν ἐκ τῆς κακοδιοικήσεως καὶ τῆς ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν εἶχον ἐπ' αὐτῶν οἱ Ἕλληνες, κατέληξαν εἰς τὴν κήρυξιν τῆς ἀποστασίας τοῦ 1363.

Ἀπὸ τοῦ 1356 ἤδη ἐπεβλήθη φορολογία ὑπὲρ τοῦ λιμένος, ἥτις ἐπεβάρυνε τὰ ἐγχώρια προϊόντα, ἔλαιον, οἶνον, τυρὸν καθὼς καὶ ἐκ τῶν εἰσαγομένων τὰ εἴδη πρώτης ἀνάγκης (ὅρα Liber XXVII, ἀριθ. 18). Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐπιβολὴ τῆς νέας φορολογίας ἐπέφερεν ἀναβρασμὸν μεταξὺ τῶν τιμαριούχων οἵτινες ἀπέστειλαν πρεσβείαν τῷ 1361 (ὅρα Liber XXIX, ἀριθ. 22), δι' ἧς κατώρθωσαν τὴν κατάργησιν τοῦ δασμοῦ ἐπὶ τοῦ οἴνου καὶ τὴν μείωσιν κατὰ τὸ ἓν τρίτον τῶν ὑπολοίπων, παρὰ τὴν ἀντίδρασιν τῶν δικηγόρων τῆς κοινότητος καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν θεσπισμάτων δὲν προκύπτουσιν αἱ διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν σοφῶν τοῦ Κολλεγίου καὶ τῶν πρεσβευτῶν, εἶναι φανερὸν ὅμως ὅτι ἡ κατάργησις καὶ ὁ περιορισμὸς ἐγένοντο ἐκβιαστικῶς. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐσυνέτισε τοὺς Βενετοὺς διότι τῷ 1363 ἡ Γερουσία, μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὴν γνώμην τοῦ ἐλάσσονος συμβουλίου τοῦ Δόγη, ἐπιβάλλει νέον δασμολόγιον τὴν 8ην Ἰουνίου 1363.

Οἱ Βενετοὶ ἄποικοι τιμαριοῦχοι Κρήτης δὲν διεμαρτυρήθησαν, ὡς ἦτο φυσικόν, διὰ τῆς ἀποστολῆς πρεσβείας, διότι προεῖδον ὅτι τὸ διάβημα αὐτῶν θὰ ἦτο ἀνωφελές. Ἐπωφελούμενοι ὅμως τῆς δυσφορίας, ἥτις πάντοτε ὑπέφωσκε παρὰ τῷ λαῷ καὶ ἐκμεταλλευόμενοι τὸ μῖσος τοῦ ἑλληνικοῦ γηγενοῦς στοιχείου κατὰ τῆς κυριαρχίας ἠπείλησαν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστῶτος ἐὰν δὲν ἤθελεν ἀτονίσῃ τὸ θέσπισμα τῆς ἐπιβολῆς τῆς νέας φορολογίας, ἐν ἀρνητικῇ δὲ ἀπαντήσει τοῦ δουκὸς ἐκήρυξαν τὴν γνωστὴν ἀποστασίαν, ἥτις εἶχεν ὡς πρόγραμμα τὴν ἀποτίναξιν τῆς Βενετικῆς κυριαρχίας καὶ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς πολιτείας τοῦ ἁγίου Τίτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἡ μεγάλη ἐκείνη ἀποστασία, ἥτις συνεκλόνισε τὰ θεμέλια τῆς Βενετικῆς πολιτείας εἶναι ἐκ τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα κατὰ κόρον ἐμελετήθησαν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Λαυρεντίου de Monacis, καγκελλαρίου Κρήτης ἀπὸ τοῦ 1400, μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἀλλ' ἡ λεπτομερὴς καὶ διεξοδικὴ περιγραφὴ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐπαναστάσεως τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ δὲν ἐγράφη εἰσέτι, διότι παραμένουσι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀδημοσίευτα καὶ ἀνεξερεύνητα τὰ περισσότερα τῶν ἐγγράφων τῆς ἀποστασίας, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται εἰς δύο βιβλία τὰ μόνα διασωθέντα ἐκ τῶν σειρῶν εἰς ἃς ἀνήκουσι, τὸ Liber secretorum Collegij 1352-1385 καὶ τὸ Memoriale secretum consilij sapientum.

2. Κομερκλάριοι=ὀφφικιοῦχοι ἐπὶ τοῦ φόρου ἐμπορίου.

5. Διὰ τοῦ θεσπίσματος τούτου ἱδρύεται πολιτοφυλακὴ ἐν εἴδει ἀστυνομίας.

9. Πλειστηριασμὸς τῶν φυλακῶν. Ἡ κατανόησις τοῦ θεσπίσματος καθίσταται δύσκολος, διότι τὰ ἐκ τοῦ πλειστηριασμοῦ χρήματα εἰσάγονται εἰς τὸ ταμεῖον τῆς κοινότητος. Θὰ ὑποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι ἐργολάβος ἀνελάμβανε τὴν συντήρησιν τῶν κρατουμένων καὶ συγχρόνως ἐξεμεταλλεύετο αὐτούς, ὅπως ὠφελῆται καὶ συνεισφέρῃ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Εἰς τὸ Liber XXXIII, ἀριθ. 33, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ κατάστασις τῶν τεσσάρων τούτων φυλακῶν ἦτο κακή.

10. 12. Ἐπειδὴ ἡ φρούρησις τῶν Τούρκων δὲν εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς τιμαριούχους, διότι Τοῦρκοι δὲν ὑπῆρχον εἰς τὴν νῆσον κατὰ τὸν χρόνον τῆς κατανομῆς τῆς νήσου εἰς τιμάρια, τὴν δαπάνην ἀναλαμβάνει ἡ κοινότης. Ἐκ τοῦ θεσπίσματος ὅμως προκύπτει ὅτι ὑπῆρχον ἤδη ἀρκετοὶ Τοῦρκοι, καὶ ὅτι ὁ πολλαπλασιασμὸς αὐτῶν καθίστατο ἐπικίνδυνος, ἀφοῦ οἱ κομίζοντες αὐτούς, ὅπως ἐξαπατήσωσι τὰς ἀρχάς, ἐδήλουν αὐτοὺς ὡς Ἕλληνας. Ἐπίσης προκύπτει, ὅτι ὁ ἐποικισμὸς τῶν Τούρκων συνετελεῖτο συστηματικῶς, εἴτε ἐκ μέρους τῶν Τούρκων εἴτε καὶ ἐκ μέρους τῶν Κρητῶν.

11. 13. Αἱ ἐπιθεωρήσεις σκοπὸν εἶχον τὸν ἔλεγχον τῶν τιμαριούχων ἐὰν τελῶσι τὰς ὑποχρεώσεις των εἰς ἵππους καὶ στρατιώτας (serventos).

15. Εἰς τὸ θέσπισμα τοῦτο ὑπάρχει διάταξις δι' ἧς ὑποχρεοῦνται οἱ δουλοπάροικοι νὰ τελῶσι τὸ nagrassi ἢ nagratti. Ἡ λέξις αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ὅπως δήποτε προφερομένη, εἶναι ἄγνωστος, ἐν τούτοις ἐπειδὴ πρόκειται περὶ γεωργῶν, ἴσως θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐτυμολογήσωμεν αὐτὴν ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἀγρῶν τοῦ λεγομένου agraticum. Ὁ Ἕλλην δουλοπάροικος, ἴσως ἀποτεινόμενος εἰς συγχωριανοὺς θὰ ἔλεγε πάω νὰ πληρώσω τὸ-ν ἀγράτι, ὅρος ὁ ὁποῖος ὡς ἐκ τῆς συνηθείας ἀπώλεσε τὴν ἀρχικὴν μορφήν, μεταμορφωθεὶς εἰς τὸ ναγράτι καὶ Ἰταλιστὶ el=τὸ nagratti.

20. Ἡ δημοσιευομένη ἐνταῦθα πρεσβεία τῶν Ἀρμενίων πρὸς τὴν Βενετικὴν Γερουσίαν, παρέχει δύο ζητήματα ἄξια μελέτης.

Πρῶτον ὅτι εἰς προγενεστέραν τοῦ 1363 ἐποχήν, ἐγένετο ἀποικισμὸς Ἀρμενίων εἰς Κρήτην, ὅστις ἔπαυσεν ὑφιστάμενος ὡς αὐτοτελὴς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀφ' οὗ δίδεται εἰς τοὺς νέους Ἀρμενίους ἀποίκους ναὸς φέρων τὴν ὀνομασίαν τῶν Ἀρμενίων, ἀλλὰ μὴ ἀνήκων εἰς Ἀρμενικὴν κοινότητα. ἐφ' ὅσον, ὡς ἐκ τῶν λεγομένων προκύπτει, ὅτι ἦτο ἔρημος.

Τὸ ζήτημα εἶναι πότε ἐγένετο ὁ παλαιότερος οὗτος ἀποικισμὸς καὶ διατὶ ἐξεφυλίσθη. Ἀφωμοιώθησαν οἱ Ἀρμένιοι πρὸς τοὺς ἐντοπίους, γενόμενοι ὀρθόδοξοι καὶ ὡς ἐκ τούτου παύσαντες νὰ ἔχωσι τὴν ἀτομικότητά των ἢ κατεστράφησαν ἐξ ἐπιδρομῆς τινος, ἢ ἀνεχώρησαν ἐκ Κρήτης;

Δεύτερον ζήτημα εἶναι, ἐὰν ἐπραγματοποιήθη ὁ νέος οὗτος ἀποικισμὸς Ἀρμενίων ἐλθόντων ἐκ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. Τὸ δεύτερον τοῦτο ζήτημα χρῄζει μελέτης, διότι πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι μετὰ δύο μῆνας ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς καὶ παραδοχῆς ὑπὸ τῆς Βενετικῆς Γερουσίας τῶν αἰτημάτων τῶν Ἀρμενίων, ἐξερράγη, ὡς γνωστόν, ἡ μεγάλη ἐπανάστασις τῆς Κρήτης τοῦ 1363, ἡ ὁποία διετηρήθη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπὶ τριετίαν. Οἱ Βενετοὶ τότε ἀπησχόλησαν τοὺς στόλους αὐτῶν πρὸς μεταφορὰν τῶν μισθωτῶν στρατευμάτων, τὰ ὁποῖα ἐκ πλείστων μερῶν ἐστρατολόγησαν, φθάσαντες καὶ μέχρι τῆς Ἀγγλίας.

Εἰς τὰ παρ' ἐμοῦ μέχρι τοῦδε συλλεγέντα ἔγγραφα ἐκ τῆς Μείζονος Δουκικῆς Καγκελαρίας τῆς Βενετίας μέχρι τοῦ 1400, οὐδεὶς πλέον γίνεται λόγος περὶ Ἀρμενίων. Ἴσως εἰς τὸ ἐν Βενετίᾳ Ἀρχεῖον τοῦ Δουκὸς τῆς Κρήτης νὰ εὑρεθῶσι σχετικὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, νομίζω ὅμως ὅτι, προκειμένου περὶ ζητήματος τοιαύτης φύσεως, ἡ κυβέρνησις τῆς μητροπόλεως θὰ ἐλάμβανε γνῶσιν, ἀποφασίζουσα ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἤθελον ἀναφυῇ κατὰ τὴν ἐγκατάστασιν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ πρεσβεία αὕτη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πειστήριον περὶ τῶν μεθόδων, διὰ τῶν ὁποίων οἱ Βενετοὶ προσεπάθουν νὰ νοθεύσωσι τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα τῶν κτήσεών των, αἵτινες ὅμως πάντοτε ἀπέβησαν ἄκαρποι, διότι ἡ φυλὴ εἶχεν ἀνέκαθεν τὴν δύναμιν νὰ ἀφομοιώνῃ τοὺς ἐπιδρομεῖς, ὅθεν δήποτε καὶ ἂν ἤρχοντο. Ἡ ἀρχὴ αὕτη μόνον διὰ τοὺς Τούρκους δὲν ἀληθεύει, ἀφ' οὗ γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ νόμος τοῦ Μωάμεθ προέβλεψε τὴν περίπτωσιν ταύτην διὰ μέτρων βιαίων καὶ καταθλιπτικῶν.

21. Ἂν καὶ ἡ δικαιοδοσία τοῦ διορισμοῦ ἐπισκόπων ἦτο ἀποκλειστικὴ τοῦ Πάπα, ἐν τούτοις ἡ Βενετία ὑπεδείκνυε τὰ ἀρεστὰ εἰς αὐτὴν πρόσωπα. Ὅρα καὶ Liber XXXII ἀριθ. 10.

23. Εἰς τὰ προηγούμενα Libri παρετηρήθη ἡ ἐπέμβασις τῆς Βενετίας εἰς τὸν γάμον τῆς Φλωρεντίας Σανούδου δουκίσσης Αἰγαίου πελάγους, ἥτις προσεπάθησε νὰ συνδεθῇ διὰ γάμου μετὰ μελῶν ἐπιφανῶν οἴκων. Διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὸν γάμον τῆς Φλωρεντίας μετὰ προσώπου ξένου, ἡ Βενετία ἔλαβε μέτρα δραστικώτατα, τὰ ὁποῖα κατέληξαν μέχρι τῆς ἀπελάσεως εἰς Κρήτην τῆς Φλωρεντίας ὑπὸ αὐστηρὸν περιορισμόν. Οἱ περιορισμοὶ τῆς Φλωρεντίας ἠτόνισαν ὅταν αὕτη ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον μετὰ τοῦ ἐκ Κρήτης εὐγενοῦς Βενετοῦ Νικολάου Σανούδου, ὅστις εἶναι φανερὸν ὅτι ὑπεδείχθη εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῆς κυριαρχίας. Παρὰ ταῦτα ὁ Νικόλαος Σανοῦδος δὲν ἐτόλμησε νὰ διαπραγματευθῇ τὰ τοῦ γάμου του μετὰ τῆς Φλωρεντίας, ἀλλὰ μετέβη εἰς Βενετίαν πρὸς τοῦτο. Τότε πλέον ἡ Βενετία ἱκανοποιηθεῖσα, παραγγέλλει εἰς τὸν Σανοῦδον νὰ μεταβῇ εἰς Κρήτην καὶ ἐκεῖ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἀποφασίσῃ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Φλωρεντίας τὰ τοῦ γάμου. Ἐξ ὅλων τούτων τῶν ἐγγράφων καὶ ἐξ ἄλλων ἀκόμη προκύπτει ὅτι οἱ Βενετικῆς καταγωγῆς κυριάρχοι τοῦ Αἰγαίου ἢ ἄλλων μερῶν ὤφειλον νὰ ἀναγνωρίζωσι ψιλὴν κυριαρχίαν εἰς τοὺς Βενετούς, οἵτινες ἄγρυπνοι ἐπέβλεπον τὴν πολιτικὴν καὶ τὰ ἔργα των.

28. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀποστασίας τῆς Κρήτης ἐστάλησαν ἔκτακτοι προνοηταί, ὡς εἴδομεν μὲ ἀπεριόριστον σχεδὸν πληρεξουσιότητα. Φυσικὸν θὰ ἦτο οἱ προνοηταὶ οὗτοι νὰ παραμείνωσι μέχρι τῆς πλήρους καταστολῆς τῆς ἀνταρσίας, ἐν τούτοις οἱ προνοηταὶ οὗτοι ἐν διαστήματι τριῶν ἐτῶν, ὅσα διήρκεσεν ἡ ἐπανάστασις, ἀπεστάλησαν τρίς, ἀνακαλουμένων τῶν προηγουμένων.

Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια τῆς Βενετίας δέον νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς δυσπιστίας τὴν ὁποίαν ἀνέκαθεν ἐφήρμοσεν. Φοβουμένη μὴ οἱ ἐντολοδόχοι της ἐπηρεασθῶσιν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος ἀνεκάλει αὐτούς, ὅπως διορίσῃ νέους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXXII.

1366–1368

1

Καλοῦνται νὰ δηλώσωσι τὰς ζημίας των οἱ παθόντες κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Κρήτῃ, διδομένης προθεσμίας ἔτους εἰς τοὺς ἐκτὸς τῆς Βενετίας εὑρισκομένους. 1366, Νοεμβρίου 15.

F° 23to Millesimo trecentesimo LXVI, die XV Nouembris.

Capta. Cum aliqui nostri ciues conquerantur asserentes se esse damnificatos in Candida et in insula Crete tempore rebellionis et causa rebellionis et huiusmodi negotium fuerit commissum examinandum nostris officialibus rationum, consulunt dicti officiales et ita uadit pars quod cridetur publice in scalis Riuoalti et sancti Marci quod omnes illi qui uellent dicere se fore damnificatos tempore rebellionis et causa illius debeant se facere scribi ad officium dictorum officialium rationum si sint presentes in Venecijs a nunc usque quindecim dies proxime futuros. Et si aliqui forent extra Venecias a nunc usque ad unum annum proxime futurum. Uerum si aliqui eorum uenirent ante dictum terminum teneantur et debeant, postquam applicuerint Uenecijs fecisse se scribi infra quindecim dies. Si vero aliqui post dictos terminos elapsos vellent aliquid petere seu deponere de damnis predictis et non fecissent se scribi, non possint amplius audire. Item si aliquis uel aliqui facerent se scribi debere habere pro dictis damnis et non deberent habere cadant ad penam soldorum quinque pro libra eius pluris quod ipse deposuisset, que pena deueniat in nostrum commune. Non sincere 4—de non 2—reliqui de parte.

2

Ἐπίσης καλοῦνται ὅπως ἀποδώσωσιν οἱ κατέχοντες κλοπιμαῖα, κλαπέντα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ κατὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς πόλεως Χάνδακος ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν. Δίδεται προθεσμία εἰς τοὺς μακρὰν τῆς Βενετίας δέκα πέντε ἡμερῶν μετὰ τὴν ἄφιξίν των. Προβλέπονται ποιναί. 1366, Νοεμβρίου 15.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

F° 23^to Capta. Cum dicatur quod multi nostri Ciues habeant de bonis robatis in rebellione uel in tempore recuperationis ciuitatis nostre Candide et insule Crete; uadit pars quod cridetur publice in scalis Riuoalti et Sancti Marci quod si quis haberet de dictis bonis teneatur et debeat manifestare dicta bona intra quindecim dies ad officium officialium rationum sub pena quinquaginta pro centenario, que pena ueniat in nostrum commune. Et hoc intelligatur in illis qui sunt presentes in Venecijs. Illi uero qui essent extra Venecias habeant terminum manifestandi illa bona quindecim dies, postquam applicuerint Venecias, sub eadem pena, de qua pena non possit fieri gratia, nequa aliqua declaratio, nisi per sex consiliarios tria capita de XL et tres partes consilij Rogatorum. Et si accusator fuerit inde habeat tercium pene et due partes deueniant in nostrum commune, reseruato semper officio aduocarie communis.—Non sinceri 3—de non 8—relique de parte. 13

3

F° 30^to **Εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Σεβ. Φ. Κουερίνην ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιβῇ ἐξωπλισμένου ἢ μὴ κατέργου μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν προκειμένου νὰ μεταβῇ εἰς Βενετίαν. 1366, Ἰανουαρίου 26.**

4

F° 33^r **Παρέχεται ἡ ἄδεια εἰς τὸν Παντελέοντα Μπάρμπον πληρεξούσιον καὶ προνοητὴν ἐν Κρήτῃ, ὅπως λόγῳ τῆς ἀσθενείας του μεταβῇ δαπάναις αὐτοῦ ὁ ὑπὸ τῆς κυριαρχίας μισθοδοτούμενος σοφὸς ἀνὴρ μάγιστρος Ἰωάννης ἐκ Βενετίας ἰατρὸς καὶ ἐπιβῇ τῶν κατέργων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ μεταβῶσιν οἱ πρεσβευταὶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, σταθμεύοντες ἐν Κρήτῃ, μετὰ δύο ὑπηρετῶν καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν. Μετὰ ταῦτα θὰ δύναται νὰ ἐπανέλθῃ, δι' οἵου δήποτε δημοσίου πλοίου μεταβαίνοντος εἰς Βενετίαν. 1367, Φεβρουαρίου 14.**

5

F° 67^r **Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς σοπρακόμιτας τῶν κατέργων Χάνδακος, Κορώνης καὶ Μεθώνης εὑρισκομένους ἐν τῇ Ἀδριατικῇ, ὅπως μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν κατέργων Ἀδριατικῆς εἰς Βενετίαν, χωρὶς νὰ ἀκολουθήσωσι τὰ πλοῖα των εἰς Χάνδακα δύνανται νὰ μεταβῶσιν εἰς Βενετίαν δι' ἄλλων κατέργων. Ὁ δὲ καπετάνος Ἀδριατικῆς ἂς προνοήσῃ κατὰ βούλησιν διὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν κατέργων εἰς Κρήτην. 1367, Φεβρουαρίου 14.**

6

F° 68^r **Πρὸ τοῦ δουκὸς Κρήτης Πέτρου Μοτσενίγου καὶ τῶν συμβούλων παρουσιάσθη ἡ Θωμαζίνα Κορνάρου σύζυγος τοῦ ποτὲ Ἰωάννου Κορνάρου ἐκ Βενετίας κατοίκου Χάνδακος φέρουσα ἀπόφασίν τινα ἐκδοθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων δικαστῶν (judices proprii) Χάνδακος δι' ἧς οἱ κληρονόμοι τοῦ Ἰωάννου Κορνάρου ποτὲ συζύγου της ἐκρίθησαν ὀφειλέται πρὸς τὴν Θωμαζίναν ὑπερπύρων 560 καὶ ζητοῦσα τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐπὶ χρηματικοῦ ποσοῦ προερχομένου ἐκ τοῦ μισθώματος δύο τιμαρίων (σερβενταριῶν) ἐν Σκοπέλᾳ, ἀνηκουσῶν εἰς τὸν ποτὲ Ἰωάννην Κορνάρον καὶ κειμένων ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ. Τὰ τιμάρια ταῦτα ὁ Λουδοβῖκος Καῦκος κάτοικος Χάνδακος κρατεῖ εἰς μίσθωσιν δυνάμει συμβολαίου μετὰ τοῦ Ἰωάννου Κορνάρου. Ἀλλ' ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρή-**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

της ἔχοντες ὑπ' ὄψει Δουκικὰ γράμματα πρὸς τὸν τέως δοῦκα Κρήτης ποτὲ Μαρῖνον Γριμάνην καὶ τοὺς συμβούλους, καταγεγραμμένων εἰς τὰ βιβλία τῶν Κρητικῶν πράξεων, εἰς τὰ ὁποῖα ρητῶς καθωρίζετο, ὅτι τὰ χρήματα τῶν προειρημένων μισθώσεων ὀφείλουσι νὰ κατατίθενται καὶ νὰ φυλάσσωνται, ὡς ἀλλαχοῦ καθορίζεται, ὑπὸ τῆς Κυριαρχίας καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν δύνανται νὰ θιγῶσιν, ἑπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπόφασις ἐπὶ τῶν χρημάτων τῶν μισθωμάτων. Πρὸς βοήθειαν ὅμως τῆς Θωμαζίνης ἀποφασίζεται νὰ γραφῇ πρὸς τὸν δοῦκα καὶ τὸ συμβούλιον Κρήτης, ὅπως ἐξεταζομένης τῆς ὑποθέσεως, ἀποδώσωσι τὸ δίκαιον, παρὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας καὶ τὰ Δουκικὰ γράμματα πρὸς τὸν Μαρῖνον Γριμάνην τέως δοῦκα Κρήτης καὶ τὸ συμβούλιόν του. 1367, Αὐγούστου 18.

7

Fo 85to Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης, ὅπως προβλέψωσι καὶ ἀναλάβῃ ὡς καπετάνος τῶν κατέργων Ἀλεξανδρείας ὁ Ἄγγελος Ζαπαρῖνος ἢ ἄλλος τις κατὰ τὴν κρίσιν των. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει οὗτος ἀνεχώρησεν ἐκ Κρήτης πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ κατέργου, νὰ ἐπιβιβάσωσι τοῦ κατέργου ἄλλο πρόσωπον, τὸ ὁποῖον νὰ δύναται νὰ μεταβῇ εἰς Κάϊρον, Βηρυττόν, Τρίπολιν καὶ ἀλλαχοῦ πρὸς ἀπελευθέρωσιν ἡμετέρων καὶ ἐξυπηρέτησιν ἡμῶν κατὰ τὴν κρίσιν του. 1367, Ὀκτωβρίου 1.

8

Ἀποστέλλεται πρὸς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης καὶ τοὺς καπετάνους Κρήτης ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἀποσταλέντων προνοητῶν περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Folia veteris, γνωρίζοντες συνάμα εἰς αὐτοὺς ὅτι οἱ τῆς Folia παρέχουσιν ἐλπίδας περὶ τοῦ ζητήματος, μετὰ ταῦτα νὰ πληροφορήσωσι τὴν Γερουσίαν περὶ τῶν σχέσεων, εἰς ἃς εὑρίσκονται μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος, τῶν Ἰανουαίων καὶ ἄλλων προσώπων, καθὼς καὶ τὸν τρόπον, δι' οὗ θέλουσι νὰ παραχωρήσωσι τὴν χώραν των, τὰς δαπάνας τὰς ὁποίας θὰ ὑποστῶσιν οἱ Βενετοὶ καθὼς καὶ τὰς ὠφελείας ἐξ αὐτῆς, ὅπως ἀποφασίσῃ ἡ Γερουσία περὶ τοῦ πρακτέου. 1367, Ὀκτωβρίου 3.

Fo 87to Millesimo trecentesimo LXVII, die tercio Octubris.

Capta. Quod mittatur duche et consiliarijs at capitaneis nostris Crete copia litterarum nobis missarum per prouisores nostros super facto Folie ueteris committendo eis quod predictis de Folia dent spem de facto et interim se informent de esse et condicionibus, quas habent cum Imperatore, et cum Januensibus et cum alijs personis et per quem modum uellent nobis dare dictum locum et de expensis et utilitatibus quas haberemus ex ipso, mittendo nobis quam cicius esse poterit informacionem predictam ut superinde ualeamus, sicut uidebitur utilius prouidere. De parte 51—non 12—non sinceri 11.

9

Ὁ Νικόλαος Σαγκουινάτσος ἐκ Ρεθύμνου κατεδικάσθη εἰς ἐξορίαν ἑπτὰ ἐτῶν. Ἀφ' οὗ ἐξέτισεν ἓν ἔτος ζητεῖ χάριν τοῦ ὑπολοίπου, προβάλλων ὅτι ἀδίκως κατεδικάσθη, διότι κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης ἐπέδειξε διαγωγὴν ἐπαινετὴν πολεμῶν κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν. 1367, Ὀκτωβρίου 9.

Fo 87to Capta. Cum sicut exponit Nicolaus Sanguinacio de Rethimo tempore guerre Crete laudabiliter et fideliter se gessit eundo contra inimicos et uiriliter pugnando

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

contra eos ac multa damna sibi faciendo sicut per rectores et prouisores qui fuerunt in dictis partibus testificatur qui ipsum Nicolaum de portamento notabili recommendant, uerum dum quidam suus propinquus peruenisset ad rixam cum aliquibus stipendiarijs in Rethimo et fuisset ab ipsis uerberatus dictus Nicolaus exinde promotus ad iram dixit ego non haberem filios, irem ad rebelles propter quod uir nobilis ser Andreas Geno prouisor in Rethimo condemnauit ipsum ad standum extra insulam Crete per septem annos, in qua condemnatione stetit per unum annum et medium et petit gratiam et misericordiam cum sit pauperimus multa grauatus familia cumque ser Andreas Geno dicat quod dum quidam stipendiarius recoligisset caules de uno suo orto, quidam suus consanguineus percusit ipsum super factum capiendo eum per capillos et admenauit unum ensem cum fodro dictus stipendiarius et tunc dictus Nicolaus et suus consanguineus ipsum stipendiarium prohiecerunt in terram, ipsum nequiter uerberando, ex quo alij stipendiarij cumcurrerunt ad rumorem ita quod si dictus ser Andreas non superuenisset potuuisset esse rumor enormis, unde fecit ipsum capi et poni ad torturam pro sciendo ueritatem, et in isto interualo dictus Nicolaus dixit contra aliquos ego uelem quod interfecisset ipsum stipendiarium et iuisset ad rebelles quia non habet uxorem nec filios, et si ego non haberem uxorem et filios item extra cum rebellibus et propterea condemnauit ipsum credendo facere quod esset justum et conueniens, considerato laudabili testimonio quod de ipso perhibetur fiat sibi gratia quod absoluatur libere a dicto processu, ita quod possit redire in Cretam et stare non obstante dicta condemnatione. 24

10

Fo 105to Πρὸς πλήρωσιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης νὰ γραφῶσι γράμματα πρὸς τὸν Πάπαν καὶ τοὺς Καρδιναλίους καὶ ἄλλους συντεταγμένα τῇ ἐγκρίσει τῆς Κυριαρχίας, προτεινομένων τῶν ἐκλεγέντων διὰ πλειοψηφίας.

Σεβαστὸς ἀδελφὸς Γιλβέρτος ἐπίσκοπος Πιρέντου

» » Νικόλαος Φωσκαρίνης ἐπίσκοπος Φολίας

Σεβαστὸς κύριος Μαρῖνος Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Αἱμονίας

Σοφὸς ἀνὴρ κύριος Μᾶρκος Βαλεντῖνος προλύτης Κανονικοῦ δικαίου

Σεβαστὸς ἀνὴρ ἀδελφὸς Lodouicus ab Arboribus μάγιστρος in sacra pagina.

1368, Φεβρουαρίου 15.

11

Διατάσσεται ὁ πάτρων τοῦ ναυστάθμου Βενετίας, ὅπως ἀποστείλῃ τὰ ἀναγκαιοῦντα ἐξαρτήματα πρὸς ἐξοπλισμὸν τοῦ κατέργου Κρήτης. 1368, Μαρτίου 9.

Fo 109to Millesimo trecentesimo LXVIII, die nono Marcij. 1

Capta. Cum ducha et consiliarij nostri Crete scribant quod in arsenatu Can-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

dide non sunt alique sartie, ita quod pro furnimento galearum que debent ibi armari ad culfum expedit quod illuc mittantur sartie necessarie, et per informacionem habitam a uiro nobile Antonio Uenerio, qui fuit supracomitus Culfi, galea sua que iuit in Cretam non habebat aliquam sartiam que foret bona, set ut dicit uir nobilis Thomas Duodo, galea sua que similiter remansit in Cretam, erat bene furnita sartia, quia fuit furnita hic, ita quod expedit quod mittatur solum sartia necessaria pro furnimento unius galee; uadit pars quod committatur patronis arsenatus, quod totam sartiam necessariam pro furnimento unius galee, mittere debeat in Cretam cum galea ser Laurencij Lanzuolo.—De parte alij—de non 1 —non sinceri 0.

12

'Ανατίθεται ἡ ἀποστολὴ πρεσβείας εἰς Θεολόγον ('Εφεσον) εἰς τὸν δοῦκα, συμβούλους καὶ καπετάνον Κρήτης. 1368, 'Απριλίου 30.

Fo 122to Millesimo trecentesimo LXVIII, die ultimo Aprilis.

Capta. Quia pridie captum fuit quod in casu quo ambaxator quem mittere debebant ducha, consiliarij et capitaneus Crete ad partes Theologi non obtineret que sibi commissa forent, nostri se deberent leuare de dictis partibus ad terminum qui daretur per ipsos ducham consiliarios et capitaneum, et bonum sit prouidere superinde habito respectu ad litteras que nuper uenerunt de Creta; uadit pars quod scribatur dictis duche, consiliarijs et capitaneo quod in dicto casu, quo dictus ambaxator non obtineat sibi commissa, et elapso termino predicto, illi de Theologo non faciant et obseruent, que requisita fuerint ab eis per ipsum ambaxatorem; et nostri recesserint de dictis partibus, committant uiro nobili Natali Gezo quod cum galea sua et alia cuius est supracomitus Rigus Dandulo, uadat ad dictas partes Theologi et procurat de obtinendo ab illis dicti loci ea que requisita fuerint per ambaxatorem predictum non possendo stare in dictis partibus Theologi pro expectando responsionem ab illis deinde pluribus diebus quinque ullo modo. Et si predicti de Theologo fuerint contenti attendere et obseruare ipsa benequidem; alioquin committant dicto ser Natali quod transactis ipsis quinque diebus cum dictis duabus galeis, diffidet et damnificet eos et nauigia sua in hauere et personis, faciendo eis omnia illa damna que poterit et sinistra cum securitate tamen galearum et gentis nostre.

Et quia posset quod galee predicte recessissent iam de Creta, ita quod non posset per hunc modum nostra intencio adimpleri, committatur capitaneo nostro Culfi quod in dicto casu quo dicte gallee recessissent de Creta, et uenissent ad Culfum, mittat duas de galeis sibi commissis, que sibi uidebuntur, ad faciendum et adimplendum predicta, habita tamen prius informacione de hijs que secuta

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

fuerint in predictis a dictis ducha et consiliarijs et capitaneo, non sinistrando tamen propterea facta nostra. De parte alij—non o—non sinceri 2.

13

Fo 127to Δίδεται πίστωσις 300 ὑπερπύρων πρὸς ἐπισκευὴν τῆς οἰκίας ἑνὸς τῶν συμβούλων καὶ τοῦ ναυστάθμου. 1368, Μαΐου 23.

14

Fo 149to Ἐκλογὴ τριῶν σοφῶν ὑπὲρ τῶν ζημιωθέντων ἐν Κρήτῃ. Οὗτοι ἀφ' οὗ μελετήσωσι τὰς αἰτήσεις, θὰ ὑποβάλωσι τὸ πόρισμα αὐτῶν ἐγγράφως. Δίδεται προθεσμία πρὸς μελέτην μέχρι τέλους Νοεμβρίου. Οἱ σοφοὶ οὗτοι δύνανται νὰ ληφθῶσιν ἐκ παντὸς ὀφφικίου ἔνθα ὑπηρετοῦσιν, ἐξαιρουμένων τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τῶν δικαστῶν Παλατίου, τῶν πατρόνων τοῦ ναυστάθμου καὶ τῶν προξένων. 1368, Σεπτεμβρίου 30.

Ἐξελέγησαν: Βερνάρδος Μαρτσέλλος
Νικόλαος Πρεμαρῖνος
Μᾶρκος Βολάνης.

15

Fo 150to Περὶ παροχῆς συγγνώμης συγγενείας ὑπὸ τοῦ Πάπα πρὸς σύναψιν γάμου μεταξὺ τῶν συγγενῶν οἰκογενειῶν Νικολάου Δανδόλου ποτὲ Μάρκου καὶ Φιλίππου Καλλέργη ποτὲ Ἀλεξίου. 1368, Ὀκτωβρίου 16.

...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα διορισμοὺς παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

1. Ἡ Βενετικὴ Πολιτεία ἀνεγνώριζεν εἰς τοὺς πολίτας τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν παθόντων ἐν καιρῷ ἐπαναστάσεως. Οὕτω προελάμβανε τὰ παράπονα τῶν ὑπηκόων, οἵτινες θὰ ἐδυσφόρουν, ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ κράτος δὲν προσήρχετο ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅπως ἀποζημιώσῃ αὐτούς.

2. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ θεσπίσματος τούτου προκύπτει ἡ ἐπιβολὴ τοῦ κράτους. Διότι ἐὰν ἡ προσέλευσις τῶν κατεχόντων εἴδη κλοπιμαῖα δὲν ἐπραγματοποιεῖτο τὸ κῦρος τῆς πολιτείας θὰ κατέπιπτεν. Κατ' ἀκολουθίαν ἡ προκήρυξις ἐγένετο μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ εἶχε οὐσιαστικὸν ἀποτέλεσμα.

8. Folia ueteris πόλις εὑρισκομένη πλησίον τῆς Φωκαίας (ὅρα καὶ Noiret Hipp. Documents inédits pour servir à l'histoire de la Domination Venetienne en Crète de 1385-1485 σ. 107, σ. 4, φαίνεται ὅτι οἱ κάτοικοι ἐπείσθησαν ὑπὸ τῶν Βενετῶν πρακτόρων νὰ ζητήσωσι τὴν προσάρτησιν τῆς πόλεως των εἰς τὴν Βενετίαν, ὡς συνέβη καὶ ἐν Κερκύρᾳ, οἱ προΰχοντες τῆς ὁποίας ἐξηγοράσθη-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σαν διὰ δώρων καὶ ὑποσχέσεων. Οἱ Βενετοὶ θέλοντες νὰ πείσωσι τοὺς κατοίκους ζητοῦσι νὰ πληροφορηθῶσι τὰς ἀξιώσεις των, συγχρόνως ὅμως θέλουσι νὰ πληροφορηθῶσι τί θὰ δαπανῶσι καὶ τί θὰ εἰσπράττωσιν ἐξ αὐτῶν. Πλὴν τῶν οἰκονομικῶν πληροφοριῶν οἱ Βενετοὶ θέλουσιν ἀκόμη νὰ μάθωσιν, εἰς ποίας σχέσεις εὑρίσκονται μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν συμμάχων αὐτοῦ Γενουαίων, ὡς γνωστὸν δὲ αἱ σχέσεις τῶν Βενετῶν μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος δὲν ἦσαν ἀγαθαί. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις αὗται δὲν ἔσχον ἀποτέλεσμα διότι ἡ πόλις αὕτη οὐδέποτε τοῦ λοιποῦ προσηρτήθη ὑπὸ τῶν Βενετῶν.

13. Ἡ ἀνάθεσις διεξαγωγῆς διπλωματικῶν διαπραγματεύσεων ὑπὸ τοῦ δουκὸς Κρήτης καὶ τῶν συμβούλων του, εἶναι ἀπόδειξις περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς θέσεως τοῦ δουκὸς Κρήτης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

15. Μετὰ διετίαν ὅλην, ὅτε πᾶσαι αἱ αἰτήσεις περὶ ἀποζημιώσεως ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τῶν παθόντων κατὰ τὴν ἀποστασίαν τοῦ 1363, διορίζεται τριμελὴς ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην αὐτῶν.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΡΕΙΩΝ Ι. Ε. ΔΙΚΑΙΟΥ
Α[illegible]ΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXXIII.

1368–1371

1

F° 9r **Ζητοῦνται πληροφορίαι περὶ τοῦ Ἰωάννου Ἀβραμίνου, ἐὰν ζῇ αὐτὸς οὗτος ἢ ἄλλος τις παρ' αὐτοῦ καταγόμενος. Τὰς πληροφορίας ταύτας ἐζήτησεν ἡ Μαρκεζίνα θυγάτηρ τοῦ ποτὲ Μάρκου Ἀβράμου, σύζυγος τοῦ Φραγκίσκου Δαμολίνου ἐκ Χάνδακος. Ἐὰν λοιπὸν ὁ Ἰωάννης Ἀβραμῖνος δὲν ζῇ οὐδὲ ἄλλος ἀπόγονος αὐτοῦ, ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ ἀναφέρωσι περὶ αὐτοῦ ὅ,τι γνωρίζουσι, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Μαρκεζίνα δὲν παρουσιάσθη ἐμπροθέσμως πρὸς δήλωσιν τῆς κληρονομίας ταύτης. 1369, Φεβρουαρίου 27.**

2

F° 11r **Ἐν Κρήτῃ παραμένουσι τρία ἐλαφρὰ πλοῖα τοῦ δημοσίου, μὴ ἀναγκαιοῦντα αὐτόθι. Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι, ὅπως ἓν τούτων ἀποστείλλωσι πρὸς τὸν καστελλάνον Μεθώνης καὶ Κορώνης, τὸ ἕτερον πρὸς τὸν βάϊλον Εὐβοίας καὶ τὸ τρίτον νὰ παραμείνῃ αὐτόθι. 1369, Μαρτίου 13.**

3

F° 12r **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν πριμικήριον Κρήτης Ἰάκωβον Ζένον νὰ ἐπιβῇ τῶν ἐξοπλιζομένων ἐν Κρήτῃ κατέργων Ἀδριατικῆς καὶ νὰ ἀποβιβασθῇ εἰς Μεθώνην ἢ Κορώνην μετ' ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν. 1369, Μαρτίου 17.**

4

F° 13r **Παρατείνεται ἡ προθεσμία τῆς μεταφορᾶς κηροῦ ἐκ Κρήτης, Εὐβοίας καὶ ἀλλαχόθεν ἐπὶ ἕνα μῆνα, ἤτοι ἀντὶ τέλους Ἀπριλίου, μέχρι τέλους Μαΐου. 1369 Ἀπριλίου 9.**

5

F° 34r **Ἐκλογὴ τριῶν σοφῶν πρὸς μελέτην τῶν ὑποθέσεων τῆς Κρήτης, τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Συρίας. Οὗτοι νὰ ὑποβάλωσι τὴν ἔκθεσίν των γραπτῶς.**

Ἐξελέγησαν: Δάρδος Πολάνης
Πέτρος Ἰουστινιάνης ποτὲ Λ. Μάρκου
Φραγκῖσκος Μπέμπος. 1369, Ὀκτωβρίου 1.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

6

Ἐπὶ αἰτήσεως Μωυσέως Ἰουστινιάνη ποτὲ Παγκρατίου κατοίκου Χάνδακος. Περὶ τεσσάρων τιμαρίων (σερβενταριῶν) καὶ τριῶν τετάρτων, μεῖον ἑνὸς ἕκτου, κειμένων εἰς τὰ χωρία Σούζιο, Σφακιά, Μελιφοῦργι καὶ Ἔρια, ἀνηκόντων εἰς τὴν κοινότητα καὶ συγχεομένων μετὰ τοῦ τιμαρίου του (ἱππαρχίας). Αἰτεῖται τὴν διὰ δημοπρασίας ἐκποίησιν τῶν σερβενταριῶν εἰς τὸν πλειοδότην. 1369, Ὀκτωβρίου 4.

F° 35r Millesimo trecentesimo LXIX, die IIII Octubris.

Capta. Quod secundum consilium sapientum Crete mittatur infrascripta peticio duche et consiliarijs Crete et committatur eis quod examinent istud factum, et si inuenerint istas seruentarias esse condicionatas in termino, quo continetur in peticione faciant eas poni ad incantum publicum et dari plus offerenti; obseruantibus ducha et consiliarij ordines solitos, uidelicet quod dicte seruentarie non emantur nisi per personas que possint emere, uel acquirere de locis illis, et habeant terminum decem annorum ad soluendum sicut alias a caualarijs.

Tenor peticionis predicte talis est. Ducali clementie et suo honorabili consilio, cum omni reuerentia exponitur pro parte uiri nobilis Moysi Justiniano quondam domini Pangratij habitatoris Candide, ciuis fidelissimi uestri, quod sicut est satis notum habuit a ducali dominio chaualariam unam quondam Marci fradelo positam in Sithia, cum magno pretio, nouit deus, et cum maximo sinistro laboribus et expensis. Et quia de bonis quondam dicti Marci Fradello positis in Sithia, restant dari seruentarie quatuor et tria quarta seruentarie, minus sextum seruentarie que sunt in Susio, in Sfachia, Melifurgi et Eria. Et sicut est notum iste quatuor seruentarie cum dimidia et tercia quarta minus sexta, sunt ita condicionate et mixte cum chaualaria sua quod una pars sine alia stare non potest, ymo est istud totum corpus coniunctum. Et etiam commune Veneciarum male reperiet uolentes illas seruentarias emere propter conditionem predictam, et quia sunt modici ualoris. Et ducalis benignitas sit solita in casu simili tam pro bono communis quam suorum ciuium prouidere; sapplicat humiliter et deuote quod dicte quatuor seruentarie et tria quarta minus sextum predictum, ponantur ad publicum incantum et quod suo nomine non obstante quod habuerit unam chaualariam possit incantari et dentur plus dantibus ad incantum de gratia speciali. Nam isto modo commune recipiet drictum suum et ipse si habebit ipsas seruentarias melius cognosiet jura sua, aliter esset in magna confusione et laberintho. 27

7

Ἐπὶ αἰτήσεως Φραγκούλας χήρας Νικολάου Γραδενίγου καὶ τῆς πενθερᾶς της Μαγδαληνῆς χήρας Μιχαὴλ Γραδενίγου, ὡς ἐπιτρόπου τοῦ υἱοῦ της Μιχαλέτου, ὅπως μὴ πωληθῶσιν ἐν πλειστηριασμῷ τὰ τιμάρια τῆς πενθερᾶς της καὶ τοῦ υἱοῦ της.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀκολουθεῖ ἡ γνωμάτευσις τοῦ Πέτρου Μοροζίνη τέως δουκὸς Κρήτης, ἥτις διαλαμβάνει ὅτι τὰ ἐν λόγῳ κτήματα, ἤτοι μία οἰκία ἐν τῇ πόλει κατεσχέθη, ὡς ἀνήκουσα εἰς ἐπαναστάτην.

Τὰ ἀνωτέρω ἐτέθησαν ὑπ' ὄψει τῶν σοφῶν ἐπὶ τῶν ζητημάτων Κρήτης, οἵτινες ἐγνωμάτευσαν. 1ον Νὰ ἀκουσθῶσι τὰ δίκαια τοῦ ἀνηλίκου, εἴτε ὑπὸ τῆς μητρός του, εἴτε ὑπὸ τοῦ Πέτρου Κορνάρου διοριζομένου ἐπιτρόπου ἐξ ἐπαγγέλματος. 2ον Παρὰ τὴν προκήρυξιν πλειστηριασμοῦ καὶ τὴν δήμευσιν νὰ ἀκούσωσι καὶ ἀποφασίσωσι συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον. 1369, Δεκεμβρίου 10.

Fo 40to Millesimo trecentesimo LXIX, die X Decembris. 1

In Rogatis et additione.

Cum porrecta fuisset dominationi queddam petitio infrascripti tenoris. A la Dogal excellentia et alo sacro et honorado consejo suplica et expone dona Frangula relita de ser Nicolo Gradenigo e chomessa de so suosera dona Madalena relita de ser Michiel Gradenigo de Crede, si per parte de la dita so suosera, chomo per parte soa, in quanto aspeta a lie, per so fijo Michaleto deuer procurar, chonzosiache mo nouellamente sia mandado alla segnoria uostra letere e scriture dalo uostro ducha e conseieri de Chandia, contignando che li abia trouado in li ati delo regimento de ser Piero Morexini, una strida fata soura libeni che li dixe esser de lo sourascrito ser Nicolò Gradenigo, ben che li diga de zo niente trouar esser stado facto per li uostri prouedadori, nintemen elo i a parso mandar notade le dite cosse ala uostra Signoria, azò che de qua la magnificentia uostra possa proueder. E chonzosiachè per la dio gratia, me no fo ni raxon ni chaxion che deuesse in tal chaso condanar lo dito ser Nicholò nilli so, quando le chose fosse stade de lo dito che non iera, in per quello che dei lu se poria mostrar a se beni et a se fedeltade e no alchun male. E questo ben po constar ala Segnoria Uostra che li uostri prouedadori lo aue per bon e no per rio et alo assolto lui e chasa soa, chosi chomo tuto lo resto de quella uostra tera. E solamentre li uostri prouedadori fo quelli che dala uostra Segnoria aue hotoritade de asoluer in lo dito caso e chondanar. E da puo la fidaxon fata, la dita dona Madalena sempre a tegnudo e possedudo e uarnido le dite chaualarie e fato tute le facion a plaxer de la Segnoria con gran spexe senza contradicion alchuna, degnasse la Uostra dogal signoria consueta sempre de tratar tuti li uostri subditi zustamente che la dita dona sia spazada. Et azò che lí diti luogi no se uasta, mandar al dito uostro regimento che la possa far conzar e sostegnir li luogi, de chi à raxon chognosuda.

Ad quam peticionem respondit nobilis uir ser Petrus Mauroceno olim ducha Crete in hunc modum. Quod antequam cederet de Venecijs pro eundo ad regimen Crete predictum, multe persone impetrabant coram uestro dominio in bonis rebellium tam intromissis quam intromittendis, eis audientia preberetur, ut possent consequi jura sua, ad quarum instantiam uestra dominatio commissit Regimini Crete quod audiret et terminaretur, in ipsis bonis, quod sibi iustum per-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

peret tam pro conseruatione jurium communis quam specialium personarum, sicut deberet apparere in registris uestre cancellarie. Uerum ipso applicante ad ipsum regimen, inuenit quod prouisores uestri uidelicet dominus Petrus Triuisano et socij intromiserant unam possessionem positam in ciuitate, pertinentem uni seruentarie dicti quondam Nicoleti Gradonico nominate in litteris nouiter per ducham Crete uestro dominio missis. Et in eam possessionem iam posuerant de stipendiarijs uestris uidelicet dominum Nicolaum Uicecomitem. Mater uero ipsius Nicoleti comparuit sepius coram ipso et suo consilio petens dictam domum uel possessionem sibi assignari ex forma unius dominationis, per eam predicto filio suo facte, de medietate suorum bonorum certis condicionibus appositis. Cui contradicebant aduocatores communis uel camerarij deinde manutenentes jura communis ac dicentes cum multis rationibus in pluribus uicibus, quibus utraque pars fuerat coram ipsis quod nullo modo erat audienda, quia commune succedebat omnibus rebellibus. Et sicut recordatur negocium non cepit finem, quia pars se retraxit, allegans se habere subuentionem dehinc. Bona uero de quibus fit mentio in cedula missa nunc uestre dominationi fuerit intromissa, antequam applicuisset illuc. Et hoc credit, quia non recordatur quod suo tempore fuerit facta intromissio ista. Super facto uero stride est uerum, quod repertis istis bonis intromissis facta fuit sibi conscientia, quod multa occultabantur in damnum communis. Et ad istum finem fieri fecit stridam predictam. Preterea uidebitur sibi debitum manifestare magnificentie uestre quod tempore rebellionis iste Nicolaus et mater ipsius, que nunc supplicat, fuerunt male condicionis et pessimi proditores. Et bene apparuit per effectum quod dum ipse ser Petrus ducha iret cum exercitu uestro pro adipiscenda ciuitate, prefatus Nicoletus Gradonico ueniens primo rebellis genti uestre ad passum de Armiro, ibi extitit interfectus, huius uero rei ulterius non recordatur, dominatio uestra disponant sicut placet.

Posite fuerunt et capte infrascripte due partes secundum consilium sapientum Crete, qui examinaverunt scripturas peticionem predictam.

Capta. Et primo super facto pueri parui filij Frangule, quod committatur auctoritate huius consilij auditores sententiarum quod audiant dictum factum. Et quia puer paruus est nec habet tutores qui possint placitare pro eo et sustinere jura sua, ordinetur quod ser Petrus Cornario uel mater et alter eorum simul et diuisim possint nomine pueri comparere, placitare et omnia facere pro puero que fuerint opportuna.

Capta. Super alio facto domine Magdalene relicte ser Michaelis Gradonico scribatur et mandetur duche et consiliarijs Crete quod non obstante aliqua crida uel confiscatione facta per ser Petrum Mauroceno olim ducham Crete, audiant factum ipsum et terminent et faciant quod sit justum.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

8

Fo 42r **Ἐκλογὴ Πέτρου Μπολάνη ὡς κυβερνήτου τοῦ κατέργου Κρήτης μέχρι τῆς μεταβάσεώς του εἰς Χάνδακα. 1369, Δεκεμβρίου 21.**

9

Fo 48r **Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω κατέργου νὰ ἐπιβῇ ὁ ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας.**

Ἐπίσης νὰ ἐπιβῇ αὐτοῦ πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν ὁ βαλλιστάριος Ἰάκωβος Μανωλέσσος. 1369, Δεκεμβρίου 21.

10

Fo 48r **Δίδεται προθεσμία μεταφορᾶς κηροῦ καὶ ἄλλων ἐμπορευμάτων ἐξ Εὐβοίας, Κρήτης, Κορώνης, Μεθώνης καὶ κάτω Ρωμανίας (Romanie basse) ἑνὸς μηνός, ἤτοι ἀντὶ τέλους Ἀπριλίου μέχρι τέλους Μαΐου, καὶ τοῦτο λόγῳ καθυστερήσεως τῶν πλοίων. 1370, Μαρτίου 12.**

11

Fo 48r **Ἐπειδὴ τὰ ἐν Κρήτῃ κάτεργα δὲν ἐπαρκοῦσι πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ στόλου τῆς Ἀδριατικῆς, ἀποστέλλεται αὐτόθι δρόμων νεότευκτος μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ, ἐφ' οὗ νὰ ἐπιβῶσιν οἱ σοπρακόμιτες οἱ προοριζόμενοι διὰ τὰ κάτεργα Κρήτης. 1370, Μαρτίου 12.**

12

Fo 48to **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν μεταβαίνοντα ρέκτορα Χανίων Μᾶρκον Ἰουστινιάνην, ὅπως μεταβῇ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν θέσιν του, νὰ ἐπιβῇ ἐπὶ τῶν κατέργων τῆς Ἑνώσεως, μετὰ τῶν υἱῶν του καὶ ἐξ ἄλλων προσώπων μετ' ἀποσκευῶν φερομένων ἐπ' ὤμου. Οὗτοι θὰ ἀποβιβασθῶσιν εἰς τὸν πλησιέστερον λιμένα τῶν Χανίων, χωρὶς νὰ δυσκολευθῇ ὁ πλοῦς τοῦ στόλου. 1370, Μαρτίου 17.**

13

Fo 50r **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν μεταβαίνοντα καγκελλάριον Σητείας, Ἀναστάσιον νοτάριον, νὰ ἐπιβῇ δημοσίου πλοίου μεταβαίνοντος εἰς Κρήτην, πρὸς ἐξοπλισμόν, μετὰ τεσσάρων προσώπων, τῶν ἐνδυμάτων μόνον καὶ μιᾶς κλίνης, καὶ νὰ ἀποβιβασθῇ εἰς Χάνδακα. 1370, Ἀπριλίου 4.**

14

Fo 50r **Ὁ Λαυρέντιος Τζάνε ἀπέστειλεν ἐκ Βενετίας εἰς Κρήτην ἓξ τόπια ὑφάσματος διὰ ζώνας (pannis cinctilanis, φασκές), τὰ ὁποῖα δὲν ὑπῆρξε δυνατὸν νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν προορισμόν των. Αἰτεῖται ὅπως ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν νὰ εἰσαγάγῃ ἐκ νέου εἰς Βενετίαν ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης. Ἀπαντᾶται, ὅτι, δέον νὰ ἐρωτηθῶσιν οἱ ὀφφικιοῦχοι ἐὰν πρόκειται περὶ τῶν αὐτῶν τοπίων τὰ ὁποῖα ἐξήχθησαν καὶ ἐὰν κατεβλήθησαν τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου ἐν Βενετίᾳ. 1370, Ἀπριλίου 4.**

15

Fo 52r **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν μεταβαίνοντα ταμίαν Χάνδακος Μᾶρκον Μπολντοῦ, ὅπως ἐπιβῇ ἐπὶ τοῦ κατέργου τοῦ μεταβαίνοντος εἰς Χάνδακα, πρὸς ἐξοπλισμόν, μετὰ τῶν υἱῶν του καὶ ἑνὸς ὑπηρέτου. 1370, Ἀπριλίου, 22.**

16

Ἀνανέωσις μισθώσεως οἰκοπέδου πρὸς τὸν Πέτρον Τζάνε διὰ τρίτην φορὰν ἐπὶ εἴκοσι ἐννέα ἔτη. Ὡς αἰτιολογία τῆς ἀνανεώσεως φέρεται ὅτι ὁ Τζάνες ἔκτισεν ἐπ' αὐτοῦ θόλους, ἀποθήκας καὶ οἰκίας. 1370, Μαΐου 13.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Fo 54to Millesimo trecentesimo LXX, die XIII Maij.

Capta in Rogatis et Zonta. Cum nobilis uir ser Petrus Zane ciuis noster exponat quod iam magno tempore ipse et sui habuerunt, uidelicet ad annos XXVIIII ad renouandum ad alios XXVIIII quoddam terrenum positum in burgo Candide, super quo fecerunt hedificare uoltas, sua magazena et domos, et nunc in proximum compleat terminus predictus; et propterea supplicet quod dignemur de gratia ipsum terrenum sibi confirmare pro pretio solito, scilicet yperpera octo in anno ad alios XXVIIII annos ad renonandum; uadit pars attenta iusta suplicatione sua secundum consilium sapientum Crete quod scribatur duche et consiliarijs Crete quod debeant ipsum terrenum de nouo dare dicto ser Petro Zane ad annos XXVIIII ad renouandum ad alios XXVIIII pro pretio solito de gratia speciali et si consilium etc.

17

Fo 54to Ἐπὶ αἰτήσεως Τζίνας τῆς πτωχῆς χήρας Ἀνδρέου De Malgarico. Ὁ σύζυγος αὐτῆς ἠγόρασε παρὰ τοῦ δημοσίου 1/2 τιμάριον (ἱππαρχίαν) ἐν Κερατέᾳ τῆς Κρήτης, ἀντὶ δουκάτων διακοσίων ἑνὸς ἐτησίως ἐπὶ μίαν δεκαετίαν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀνδρέου ἡ χήρα αὐτοῦ ὡς ἐπίτροπος τοῦ τριετοῦς υἱοῦ της δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὸ τιμάριον καὶ παρεχώρησε τοῦτο εἰς τὸν Φραγκῖσκον Μπόνον ἐκ Βενετίας, ζητοῦσα τὴν ἐξουσιοδότησιν τῆς κυριαρχίας. Οὗτος ἀνέλαβε νὰ καταβάλῃ ὀκτὼ δόσεις ἐκ 210 δουκάτων, τῆς πρώτης δόσεως καταβληθησομένης τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον. Ἕπεται ἡ βεβαίωσις τοῦ Μπόνου, ὅστις ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καταβάλῃ τὰς ὀκτὼ δόσεις, καὶ ἀκολουθεῖ ἡ γνωμάτευσις τοῦ δουκὸς Κρήτης Ἰωάννου Γραδόνικου, διὰ τῆς ὁποίας ἀναφέρει ὅτι ἡ Τζίνα σύζυγος τοῦ ποτὲ Ἀνδρεόλου De Malgarico ὑπέβαλεν αἴτησιν περὶ τριῶν σερβενταριῶν κειμένων εἰς τὰ χωρία Κερατέας καὶ Ριμαμπέλλας, πωληθεισῶν ὑπὸ τῆς δουκικῆς κυριαρχίας, πρὸς τὸν ἀνωτέρω Ἀνδριόλον, ἃς θέλει νὰ πωλήσῃ ἡ ἀνωτέρω χήρα εἰς τὸν Μπόνον. Ἐν συνεχείᾳ συνιστᾷ τὴν ἔγκρισιν τῆς παραχωρήσεως πρὸς τὸν Φραγκῖσκον Μπόνον, τὸν ὁποῖον ἐπίσης συνιστᾷ ὡς καλὸν καὶ ἀξιόχρεω.

Ἡ Γερουσία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὰ ἀνωτέρω ἐγκρίνει τὴν αἴτησιν τῆς Τζίνας. 1370, Μαΐου 14.

18

Περὶ ἀμπέλου τὴν ὁποίαν κατέλαβεν ὁ Γιάννης Κουτρούλης νόθος, λέγων ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν κοινότητα, ἀλλὰ παρεχωρήθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Βίκτωρος Πιζάνη Καστελλάνου Κορώνης καὶ Μεθώνης. Ἡ Γερουσία ἀποφαίνεται ὅτι ἡ ἄμπελος ἀνήκει εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὡς εἰσφορὰ τοῦ Ἀλβίζε Μώρου καὶ ὅτι ὁ Γιάννης Κουτρούλης κρατεῖ αὐτήν, ὡς ἀνοικοδομητὴς καὶ ὡς διαλαμβάνουσιν αἱ συμβάσεις του, οἱ δὲ καρποὶ ἀνήκουσιν κατὰ τὸ ἥμισυ μὲν εἰς τὸν ἐν λόγῳ Γιάννην, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὸν Νικόλαον Τσίκλην. 1370, Ἰουνίου 11.

Fo 60r Millesimo trecentesimo LXX, die XI Junij.

Capta. Super facto uinee quam occupauerat Janni Cutrullo spurius, asserens illum esse locum communis et quam sibi concessit nobilis uir Uictor Pisani castellanus Coroni et Mothoni, prout apparet in memoriali ad carta CCXXXI et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

sub capitulo XL° uiso et discusso negotio diligenter ac loco oculata fide inspecto repertum et cognitum fuit euidenter quod proprietas dicti loci est Ecclesie, scilicet prebende domini Aluisij Moro et quod quidam pappa Janni Uarda fuit et est rehedificator et dabat medietatem fructus dicte uinee Nicole Cicli homini prebende dicti domini Aluisij uidetur castellanis Coroni et Mothoni et nobilibus uiris Andree Triuisano et Nicolao Uallaresso prouisoribus destinatis in Cretam et Coronum et Mothonum, et sic communiter consulunt et unanimiter. Et sic uadit pars quod proprietas dicti loci et uinee sit et esse debeat dicte Ecclesie seu dicte prebende et quod Janni Cutrullo jam dictus homo communis nostri teneat dictam uineam, tamquam rehedificator juxta continentiam suorum pactorum, et quod medietas fructus ipsius uinee sit dicti Janni et alia medietas antedicti Nicole Cicli.

19

Εὐκολίαι παρεχόμεναι εἰς τοὺς ἐμπόρους πρὸς μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων των ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν καὶ διακανονισμὸς τοῦ τρόπου τῆς μεταφορᾶς εἰς Βενετίαν. 1370, Ἰουνίου 17.

F°61t° Millesimo trecentesimo LXX, die XVII Junij.

Capta. Quod juxta solitum subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete quod eorum mercationes subtiles quas presentauerint a die primo Septembris usque dies octo mensis Octubris proximi, duche et consiliarijs Crete, qui dictas mercationes poni faciant sub suis clauibus et sigillo, possint facere conduci Venecias, cum nauigijs disarmatis, recedendo inde per totum dictum mensem Octubris. Uerum si galee ibunt hoc anno in Alexandriam et in suo reditu irent in Cretam pro leuando de dictis mercationibus subtilibus, ex nunc ordinetur quod de dictis mercationibus subtilibus solui debeat suum nabulum galeis Alexandrie per ratam, assignantibus patronis dictarum galearum duche et consiliarijs Crete plazam siue locum in dictis galeis, ubi debuissent poni mercationes predicte et in quanta quantitate, de qua plaza siue loco, ipsi ducha et consiliarij et de alijs que fecerint nos informent. Et si casus occurreret quod dicte mercationes conducerentur Venecias ante aduentum dictarum galearum, ordinetur ex nunc quod grane statim dentur et assignentur mercatoribus quorum erunt, omnes uero alie mercationes in nauibus uel nauigijs in quibus erunt debeant presentari extraordinarijs, qui teneantur sub bonis clauibus et sigillo, ipsas poni facere in magazenis et non assignare alicui mercatorum quorum erunt, nisi quatuor diebus post aduentum galearum predictarum Venecias. Et siquis contrafecerit cadat de L pro centenario ualoris mercationum in suis bonis proprijs. Et committatur extraordinarijs quod inquirant de contrafacientibus et penas exigant habentes partem ut de alijs sui officij. In casu uero quo galea communis

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

iret cum dictis galeis Alexandrie, et dicte galee Alexandrie haberent suum plenum, tunc mercationes predicte soluant nabulum communi assignante dicta galea communis plazam, ut de galeis predictis superius dictum est. Et in casu quo galee non irent hoc anno in Alexandriam et irent galee in Ciprum, tunc obseruetur in galeis Cipri, prout de illis Alexandrie dictum est.

28 De parte alij—de non 2—non sinceri 3.

20

Fo 63r Εἰς τὸν Ἀντώνιον Κουερίνην ἀδελφὸν τοῦ Τζανάκη ἐκ Χάνδακος δίδεται θέσις ἱππέως εἰς Τρεβίζον διὰ τὰς πολλαπλᾶς ὑπηρεσίας τοῦ ἀδελφοῦ του. 1370, Ἰουνίου 29.

21

Fo 65r Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Βερτούτσιον Γραδενῖγον, παραιτηθέντα τοῦ ὀφφικίου τοῦ δικαστοῦ νυκτὸς ἐν Κρήτῃ, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν διὰ σοβαρὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἐπιβῇ ἐφ' οἵου δήποτε κατέργου τοῦ δημοσίου, μεθ' ἑνὸς ὑπηρέτου καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν, ἔστω καὶ ἂν ὁ διάδοχός του δὲν ἀφίκετο εἰς Κρήτην. 1370, Ἰουλίου 11.

22

Fo 66r Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Παῦλον Κουερίνην ρέκτορα Ρεθύμνου, ὡς ἐπετράπη εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης καὶ εἰς τοὺς καστελλάνους Κορώνης καὶ Μεθώνης, νὰ ἐπιβῇ κατέργου τοῦ δημοσίου καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν, οὐχὶ ὅμως διὰ κατέργου τῆς Ἀδριατικῆς. 1370, Ἰουλίου 18.

23

Fo 75r Λόγῳ τῆς σοβαρότητος τῶν ζητημάτων Κρήτης καὶ Συρίας, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσι μελέτην, νὰ ἐκλεγῶσι δύο ἀκόμη σοφοί, διότι ἐκ τῶν τριῶν ἤδη ἐκλεγέντων, ὁ μὲν Δάρδος Πολάνης ἐξελέγη προεστὼς Τρεβίζου, ὁ δὲ Πανταλέων Μπάρμπος μετέβη εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν καὶ ὁ ἀπομένων Φραγκῖσκος Μπάρμπος δὲν ἐπαρκεῖ.

Ἐξελέγησαν: Ἰακωβος Μαῦρος ἐπίτροπος
Μᾶρκος Πριούλης. 1370, Σεπτεμβρίου 10.

24

Fo 79r Ἐκλογὴ τριῶν σοφῶν πρὸς μελέτην τῶν ὑποθέσεων Σουλτάνου, Συρίας καὶ Κρήτης, ὡς ἐπιπροσθέτων τῶν ἤδη ἐκλεγέντων.

Ἐξελέρησαν: Κρέσιος Δαμολῖνος
Νικόλαος Φαλιέρος Ἁγίου Θωμᾶ
Νικόλαος Κονταρίνης Ἁγίου Βενεδίκτου. 1370, Ὀκτωβρίου 3.

25

Fo 80r Ἐκλογὴ τριῶν σοφῶν πρὸς μελέτην τῶν ὑποθέσεων τῶν ζημιωθέντων κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐν Κρήτῃ.

Ἐξελέγησαν: . . . . . 1370, Ὀκτωβρίου 3.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

26

Περὶ ἀποδόσεως λογαριασμοῦ τῶν δαπανηθέντων ὑπὸ τῶν καπετάνων, διοικητῶν, πρεσβευτῶν καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν των καὶ ἐπιστροφῆς τῶν ὑπολοίπων προκαταβληθέντων χρημάτων. 1371, Ἰανουαρίου 5.

F° 88r Millesimo trecentesimo LXX, die quinto Januarij.

Capta. Quoniam multi et multi consignant officialibus rationum quaternos expensarum factarum in capitanerijs, regiminibus suis, uel in ambaxatis suis, uel in alijs uijs, quas fecerunt. Et tamen facta summa omnium, que expenderunt seu ministrauerunt de pecunia, quam habuerunt a nosrro communi, non assignant tunc pecuniam sibi restantem, set potius illam penes se retinent, nec dant illam nisi officiales nostri predicti rationum illam pecuniam petant et exigant. Et debitum sit et honestum cuicunque capitaneo, rectori, ambaxatori, nuncio et omnibus habentibus de pecunia nostri communis omnem pecuniam que sibi restat seu superabundat tam ab expensis quam ab agozijs que fecerunt illo termino, cum assignant quaternos expensarum suarum et agoziorum illo etiam termino restituere et assignare officialibus nostris predictis rationum omnem quantitatem pecunie superhabundantem; uadit pars quod huiusmodi capitanei, rectores, ambaxatores, nuncij et omnes alie persone que habuerint et ministrauerint de pecunia nostri communis quocunque modo teneantur et debeant infra XV dies postquam assignauerint quaternos expensarum et agoziorum suorum assignare et dare dictis officialibus rationum omnem et singulam quantitatem pecunie, que eis restabit et superhabundabit ab expensis et agozijs suis in pena et sub pena tantumdem eius quod retinebunt et non dederint nec assignauerint ut est dictum. Uerum ut hec pars bene et peroptime obseruetur, ipsa pars ponatur et scribatur in commissionibus capitaneorum, rectorum, ambaxatorum, nunciorum ac aliorum omnium habentium commissiones et de pecunia nostri communis.

27

Ἀποστέλλεται εἰδικὸς τεχνίτης εἰς Χάνδακα πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος. 1371, Φεβρουαρίου 3.

F° 90r Millesimo trecentesimo LXX, die III Februarij.

Capta. Cum portus Candide sit in periculoso statu, sicut scribunt ducha et consiliarij Crete in tantum quod necessario expedit prouideri aliter multa damna et sinistra possent occurrere nobis et nauigijs nostris; uadit pars pro bono portus quod mittatur duche et consiliarijs Crete secundum requisicionem suam una sufficiens persona, in talibus instructa, cum illa prouisione et salario quod uidebitur domino consiliarijs capitibus et sapientibus uel maiori parti; que persona deinde sit cum ducha consiliarijs et capitibus pro bono tanti facti. Quibus duche, con-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

siliarijs et capitibus committatur quod diligenter et solicite attendant et attendi faciant ad bonum et conseruacionem dicti portus, faciendo fieri illa laboreria et experimenta, tam in facto cauari faciendi quam aliter, sicut dicto collegio uel maiori parti utilius apparebit. Salarium uero dicte persone mittende et expense fiende ista de causa, soluantur per illum modum qui uidebitur domino, consiliarijs, capitibus et sapientibus uel maiori parti, dummodo non soluantur per nostrum commune.

28

Περὶ ἐπισκευῆς τῆς κατοικίας τοῦ συμβούλου Κρήτης Νικολάου Δελφίνου. 1371, Φεβρουαρίου 3.

Fo 90r Millesimo trecentesimo LXX, die III Februarij.

Capta. Cum domus in qua habitat ser Nicolaus Delphino consiliarius Crete, sicut scribunt ducha et consiliarij egeat reparatione; uadit pars quod in reparatione dicte domus, scilicet in fortitudine ipsius domus et non in aliquo ornamento possint expendi yperpera CC de denarijs camere Crete et si cum pauciоribus fieri poterit fiat pro bono communis.

29

Περὶ ἀχρήστου πλοίου (οὐζερίου), διατάσσονται ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ ὁ καπετάνος Κρήτης, ὅπως γνωματεύσωσι τὸ συμφέρον εἰς τὸ δημόσιον. 1371, Φεβρουαρίου 3.

Fo 90r Millesimo trecentesimo LXX, die III Februarij.

Capta. Cum ducha et consiliarij Crete scribunt, quod ibi est unus usserius uetus tiratus in terram et male stat et cum damno communis; uadit pars quod scribatur duche et consiliarijs Crete et capitaneo nostro Crete sicut alias factum fuit, uidelicet quod uideant et uideri faciant dictum usserium et examinent diligenter quod sit melius uel uendere eum uel facere ipsum disfacere deinde et terminent per maiorem partem de ipso usserio sicut eis melius uidebitur pro nostro communi.

30

Περὶ τῶν ὀφφικιούχων οἱ ὁποῖοι λόγῳ ἰδιωτικῶν ἀσχολιῶν ἀπουσιάζουσι ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, δὲν μεταβαίνουσιν ἢ παραιτοῦνται. Ἐπειδὴ δὲ ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης δὲν δύνανται νὰ διαγράψωσιν αὐτούς, διότι ρητῶς ἐμποδίζει αὐτοὺς ὅρος τοῦ καπιτουλαρίου των, ἀποφασίζεται ληφθείσης ὑπ' ὄψει τῆς γνωματεύσεως τοῦ Ἰωάννου Γραδόνικου τέως δουκὸς Κρήτης καὶ τῶν συμβούλων του, νὰ γραφῇ εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους, ὅπως ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἀπουσιάζοντας δι' ἑτέρων καὶ συγχρόνως ἀναφέρωσιν εἰς τὴν Γερουσίαν πρὸς ἐκλογὴν ἄλλων. 1370, Φεβρουαρίου 3.

Fo 90to Millesimo trecentesimo LXX, die tertio Februarij.

Capta. Cum sint aliqui officiales in Candida et continue mittantur qui elliguntur in Venecijs sicut sunt, domini de nocte, judices proprij, peticionum et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

alij, qui habent eorum capitularia et ipsa jurant, in quibus capitularibus inter cetera continetur quod si steterint tot diebus continuis uel tot interpellatis, quod non uenerint ad officium, perdere debeant officium suum et sint extra. Et contingat multotiens quod in dictis officijs sunt homines uel mercatores, uel qui habent sua territoria extra et uadant faciendo facta sua et modicum ueniunt ad officium, cum magno damno habencium agere ad dicta officia. Et quia in commissionibus duche et consiliariorum Crete est quoddam capitulum continens quod aliquos officiales factos in Venecijs ipsi cassare non possunt, nec priuare de officijs predictis, propter quod capitulum licet ipsi officiales stent uenire ad eorum officia ultra terminum eis impositum per sua capitularia, ita quod esse deberent extra officium. Tamen uertitur dubium inter regimen Crete utrum haberi debeant pro priuatis de eorum officijs secundum formam capitularis eorum et utile sit prouidere super hoc; uadit pars secundum consilium ser Johannis Gradonico olim duche Crete et consiliariorum eius quod scribatur duche et consiliarijs Crete presentibus et futuris quod omnes officiales cuiuscunque condicionis existant, qui steterint de ueniendo ad eorum officia tot diebus quod per eorum capitulari esse debeant extra offitia, eos priuare debeant officio predicto et alium subrogare in locum suum, scribendo statim de illo uel illis, qui tali modo fuerint priuati ut de alio uel alijs dehinc fiendis prouideri possit. Et similiter si aliqui officiales sponte uoluerint reffutare quod possint et debeant tales refutationes acceptare. Et si dicti officiales reffutabunt officia postquam acceptauerint uel existendo in officijs sint ad conditionem non possendi elligi ad regimina, sicut sunt nostri rectores, tali modo reffutantes. Et a predicto ordine et strictura exceptetur casus infirmitatis in personas proprias dictorum officialium nostrorum ut iustum est.

Capta. Item quod scribatur duche et consiliarijs Crete presentibus et futuris quod in quolibet officio deinde faciant apponi diligentem mentem et curam quod officiales non uenientes ad eorum officia continue apuntentur, ita quod si steterint de ueniendo ab offitium tot diebus, quod per eorum capitulare debeant extra officium esse, hoc statim notificetur regimini Crete, ita quod de alio possint prouidere, ut superius dictum est, saluo pro casu infirmitatis ut est dictum.

31

Περὶ εἰσπράξεως τῶν ὀφειλομένων προστίμων ὑπὸ τῶν παλαιῶν τιμαριούχων διὰ τὴν μὴ ἐκτέλεσιν τῶν τιμαριωτικῶν των ὑποχρεώσεων. Τὸ ἐκ τούτων ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 16000 ὑπερπύρων περίπου. 1371, Φεβρουαρίου 10.

F°92to Millesimo trecentesimo LXX, die decimo Februarij.
Ser Triadamus Griti, ser Angelus Mudazo officiales rationum.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Quod scribatur duche et consiliarijs et capitaneo Crete in hac forma, uidelicet.

Intelleximus nuper relatione ueridica quod pheudatis ueteribus de pena et capitale ad sumam yperperorum XVI mille uel circa, in quibus ceciderunt propter uarnitiones non factas secundum ordines nostros antiquos, fecistis terminum x annorum contra formam ordinum nostrorum et contra id quod alias fecerunt nobiles uiri Johannes Zeno et Nicolaus Justiniano olim prouisores nostri Crete, qui fecerunt sufficientem terminum pheudatis predictis, silicet de tribus annis soluendo de sex in sex mensis. De quo miramur et grauamur quantum plus possumus et debemus, quia super hoc uos nullam libertatem habebatis, ymo est expresse contra commissiones uestras per quas tenemini ad prode et honorem communis Veneciarum et ad exigendum et exigi faciendum bona et hauere nostris communis. Quare habentes pro nihilo id quod fecistis in hac parte fidelitati uestre scribimus et mandamus quatenus debeatis omnino tenere modum quod predicti soluant nostro communi, quod debent et faciatis cum integritate quemlibet soluere quod tenetur ita quod nostrum commune tantum agrauatum non sentiat talia incommoda et sinistra, et quod nos etiam non habeamus materiam turbationis contra uos. Et mandetur camerarijs Crete quod exigant et faciant suum officium, ut superius dictum est.

32

Νὰ γραφῇ εἰς τὸν δοῦκα, τοὺς συμβούλους καὶ τὸν καπετάνον Κρήτης, ὅπως ἀναφέρωσι τοὺς λόγους, δι' οὓς προέβησαν εἰς τὴν παροχὴν τῆς χάριτος ταύτης εἰς τοὺς ἀνωτέρω τιμαριούχους καὶ συγχρόνως νὰ γνωρίσωσι τὴν δικαιοδοσίαν τὴν ὁποίαν ἔχουσιν, ἵνα πράττωσι ταῦτα καὶ ἄλλα, μετὰ τὴν ἀπάντησίν των νὰ πράξωσι ὡς νομίζουσι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας. 1371, Φεβρουαρίου 10.

F° 92t° Millesimo trecentesimo LXX, die decimo Februarij.

Capta. Quod ut mature procedatur in ista nouitate scribatur duche consiliarijs et capitaneo Crete quod quam cicius esse poterit scribant nobis causam cui fecerunt istam gratiam feudatis predictis, et mittant nobis libertatem quam habent faciendi istud et omnia alia, que induxerunt ipsos ad faciendum hoc et tunc habita responsione eorum erimus hic et fiet sicut uidebitur pro utilitate et bono nostri communis.

33

Περὶ φυλακῶν. Ὁ πλειστηριασμὸς κατεκυρώθη ἀντὶ 160 ὑπερπύρων, δηλαδὴ ἀντὶ ἐλαχίστου ποσοῦ. Διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῶν φυλακῶν διορίζονται δύο ἐπιστάται, οἵτινες νὰ ἐπιβλέπωσι τὴν καλὴν λειτουργίαν των. 1371, Φεβρουαρίου 10.

F° 92t° Millesimo trecentesimo LXX, die decimo Februarij.

Capta. Cum ducha et consiliarij Crete scribunt cum magna instantia quod carceres Candide sunt male in ordine et omni die franguntur ita quod carcerati

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pro homicidio et debitis continue fugiunt cum damno communis et specialium personarum et quod istud est deffectum uilium personarum, que accipiunt carceres ad incantum et consulunt quod mittantur dehinc persone sufficientes; uadit pars considerato quod isto anno dati fuerunt carceres ad incantum deinde pro yperperis CLX quod est minima res nostro communi; quod dominus, consiliarij capita et sapientes Crete habeant libertatem mittendi ad dictas partes duas personas sufficientes pro bono communis et carceratorum per illum modum et sicut uidebitur domino, consiliarijs capitibus et sapientibus uel maiori parti. Et in casu quo reperiantur ultra duos ire uolentes probentur omnes ad unum ad unum in collegio predicto, et illi duo, qui mittentur dent plezariam hic uel deinde de illa quantitate pecunie, que uidebitur collegio uel maiori parti. Et sint dicte persone ad obedientiam duche et consiliariorum Crete, qui dent super hoc illos bonos et utiles modos qui sibi uidebuntur pro bono dicti facti. Et sint dicte persone per duos annos ut uideatur qualiter se portabunt. In capite uero duorum annorum prouidebitur sicut uidebitur isti consilio. De parte 48—de non 13—non sinceri 5.

34

Περὶ οἰκοδομῆς φρουρίου ἁγίου Νικήτα. 1371, Φεβρουαρίου 10.

F° 93r Millesimo trecentesimo LXX, die X mensis Februarij.

Castrum sancti Nichete. Cum communiter judicetur quasi per omnes rectores et capitaneos nostros, qui fuerunt in insula Crete quod hedificare unum castrum in loco uocato sanctus Nicheta ad mare austri, ubi est bonus portus et aqua fontane esset optima res pro conseruatione et bono status nostri et pro uitandis rebellionibus et malis, que possent occurrere; uadit pars in Christi nomine quod in loco predicto sancti Nichete quam cicius fieri poterit, fiat et hedificetur unum castrum per illum modum et sicut uidebitur duche, consiliarijs et capitaneo Crete uel maiori parti. Quibus committatur quod diligenter et sollicite attendant et attendi faciant ad expeditionem et complementum istius castri, ita quod possint merito commendari. Insuper committatur dictis duche, consiliarijs et capitaneo quod omnia necessaria ad istud opus, que fieri poterunt per publicum, deinde et sine grauitate nostri communis faciant fieri per publicum, sicut eis utilius et melius uidebitur, ita quod nostrum commune grauetur quam minus fieri poterit, sicut speramus de eis, dando eis intelligi, silicet duche consiliarijs et capitaneo quod tenemus pro constanti, quod illi deinde uidentes tantum bonum suum erunt contenti de publico predicto. Quando uero uideretur nostris duche, consiliarijs et capitibus qui sunt presentes deinde uel maiori parti eorum aliquod periculum uel dubium aut malum posse euenire deinde occasione istius publici fiendi, tunc

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

procedant ad dictum opus et faciant quam melius poterunt et sicut eis uel maiori parti utilius uidebitur, faciendo quam minores expensas poterunt pro bono communis. Et scribatur ad cautelam rectori Canee quia locus sancti Nichete, ubi debet fieri istud castrum, est circa destrictum Canee, quod in hoc facto det duche et consiliarijs et capitaneo Crete illam subuentionem iustam et rationabilem, quam requirent pro bono et expeditione castri predicti. De parte 32.—De non 16. Non sinceri 13.

35

Διατάσσεται ὁ καπετάνος, ὅπως διαγράψῃ τῶν στελεχῶν τοὺς Ἕλληνας στρατιώτας πεζοὺς καὶ ἱππεῖς, καὶ πάντας τοὺς ξένους, οἵτινες ἐνυμφεύθησαν ἐν Κρήτῃ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τοὺς μᾶλλον ἀνικάνους, εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματισθῶσιν ὀλίγαι καὶ λόχοι ἐξ εἴκοσι ζευγῶν. 1371, Φεβρουαρίου 10.

F° 93r Millesimo trecentesimo LXX, die X mensis Februarij.

Capta. Cum sentiatur quod multi soldati nostri de Candida tam equites quam pedites acceperunt uxores originarias deinde, quod est male factum. Insuper sentiatur quod multi greci sunt ad soldum nostrum deinde cum damno communis et contra ordines nostros et utile sit prouidere super hoc; uadit pars quod scribatur capitaneo Crete quod omnes soldatos predictos tam equites quam pedites, taliter uxoratos deinde cassare debeat a soldo nostro et grecos etiam, si aliqui sunt ad soldum nostrum casset eos, et decetero nullum talem uel similem recipere in banderijs nostris ullo modo. Et teneat modum ipse capitaneus noster, cassando uxoratos et grecos predictos et de alijs magis insufficientibus quod banderie omnes nostre equestres et pedestres reducantur ad XX payas pro banderia pro bono nostri communis. Et scribat nobis quicquid fecerit ut informati de hoc possimus sicut conueniet prouidere. Et scribatur duche et consiliarijs et capitaneo Crete quod si pro cassatione dictarum personarum uiderent aliquod periculum posse euenire deinde, quod de personis illorum qui sic cassabuntur disponant et teneant illum bonum modum et ordinem, qui eis uel maiori parti uidebitur, ita quod status noster remaneat securus deinde.

36

Ἐν συνεχείᾳ τοῦ προηγουμένου διατάσσεται ὁ καπετάνος νὰ περιορίσῃ τοὺς λόχους πεζῶν καὶ ἱππέων εἰς 20 ζεύγη διαγράφων τοὺς ἀνικανωτέρους. Ἐπειδὴ δὲ πλεῖστοι ἐνυμφεύθησαν καὶ συγκαταλέγονται πολλοὶ Ἕλληνες παρὰ τὰ διατεταγμένα, τοῦ λοιποῦ ὅταν νέος καπετάνος κατέρχεται εἰς Κρήτην θὰ ἀκολουθῆται ὑπὸ λόχου ἱππέων καὶ δύο λόχων πεζῶν. Ἅμα δὲ τῇ ἀφίξει του θὰ διαγράφῃ τοὺς νυμφευθέντας καὶ τοὺς Ἕλληνας. 1371, Φεβρουαρίου 10.

Die dicto.

F° 93to Quod pro bono nostri communis mandetur capitaneo Crete quod banderias nostras equestres et pedestres deinde reducere debeat ad XX payas pro banderia

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

cassando de magis insufficientibus. Et quia deinde sunt aliqui habentes uxores deinde, et etiam multi greci contra formam ordinum nostrorum ordinetur ex nunc quod quando ibit capitaneus in Cretam debeat secum conducere unam banderiam equitum et duas peditum secundum formam ordinis capti super hoc, et tunc cum applicuerit in Candidam casset stipendiarios uxoratos et grecos, ita quod amplius nullus talis sit ad soldum nostrum. De parte 30-30-27.—Non sinceri 4-3-3.—de non 1.

37

Ὁ ὑφιστάμενος δασμὸς ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων 2% εἰσαγωγῆς καὶ 2% ἐξαγωγῆς καταργεῖται, ἀντικαθιστάμενος διὰ 4% ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς. 1371, Φεβρουαρίου 10.

Die dicto.

F° 93t° Capta. Cum de omnibus pannis cuiuscumque conditionis existat, qui conducantur ad partes Crete soluantur duo pro centenario ad introitum et duo pro centenario ad retraiandum, quod potest refformari in melius pro bono communis et mercatorum et sic cessabunt fraudes; uadit pars quod sicut soluentur duo pro centenario de pannis predictis ad introitum, ita soluantur quatuor pro centenario uerum datium de duobus pro centenario ad retraiandum, reuocetur ut iustum est.

38

Πρὸς χρῆσιν τοῦ λιμένος Χάνδακος ἀποστέλλονται διάφορα ἀναγκαιοῦντα. 1371, Φεβρουαρίου 10.

Die dicto.

F° 39t° Capta. Quod infrascripta mittantur in Candidam duche et consiliarijs Crete pro bono portus, sicut requirit Johannes Longo, admiratus deinde, uidelicet.

Pontoni 2 laborati de passis duodecim pro quolibet et lignamen necessarium pro complendo dictos pontonos, sicut sunt maderia et lignamen ab arganis et pro fusis, item cazas quatuor ferri.

Item pro arsenatu mittantur ista uidelicet.

Caneui X, gripie X, prodesi VI pro nostris galeis.

Caneui IIII grossi de passis LX longi pro quolibet pro dando auxilium galee antedicte.

Remi a falconis IIII centum, artimoni C, II centum terzaroli.

Remi a batello II centum et pro galedelis pro medietate.

Tabule XX de nuce pro raglis

Claues XX de larice pro posticijs a galeis.

39

Καταργεῖται ὁ δασμὸς ἐξαγωγῆς οἴνου ἐκ Κρήτης, πλὴν τοῦ μεταφερομένου εἰς Βενετίαν, ἐπιβάλλεται δὲ ἐπὶ παντὸς οἴνου γλεύκους, παραγομένου ἐν Κρήτῃ ὑπέρπυρα δύο δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μιστάτων. Ὁ οἶνος Χανίων, Περακάντιας καὶ οἱ ἄλλοι καλοὶ οἶνοι τῆς νήσου ἐπιβαρύνονται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ προηγουμένου δασμοῦ. 1371, Φεβρουαρίου 10.

Datia Crete.

Fe 96r Millesimo trecentesimo LXX, die decimo Februarij.

Cum habeatur per relationem duche et consiliariorum nostrorum qui uenerunt de Creta et capitanei Candide et per rectorem Canee et Rethimi, quod datia imposita in Creta uino, quod uenditur ad spinam et extrahitur de insula pro portando in omnem partem, excepto Venetias, summe omnino refformanda, pro bono et conseruatione insule Crete et nauigiorum nostrorum, ut non perdant in uiamenta sua. Et sicut habetur manifeste alius modus, bonus justus et conueniens, reperiri potest, cum contentamento illorum deinde qui habent uineas et cum maiori auantagio communis, et utile sit prouidere super hoc; uadit pars, in nomine Christi quod datium impositum uino, ad extrahendum de insula pro portando in omnem partem, excepto Venetias, reuocentur pro bono insule Crete. Et detur iste ordo de quo omnes contentari uidentur, qui est cum maiori utilitate communis, scilicet quod de toto uino musto, quod quomodocumque fiet in insula Crete, soluantur de datio, ad rationem de yperperis duobus pro quolibet centenario mistatorum. Uinum uero de Canea et districtus, quia non est comparandum uino Paracandie et alteri bono uino insule, nec habet illum exitum, soluat medietatem dacij predicti. Et mandetur duche et consiliarijs et capitaneo Crete, quod predicta obseruent et faciant diligenter et fideliter obseruari, tenendo in hoc illos ordines, modos et uias ac stricturas utiles et fructuosas, que sibi uidebuntur, pro bono nostris communis ita quod non fraudetur illo modo. Et ut iste ordo bonus et utilis obseruetur, ordinetur ex nunc, quod omnes debentes soluere datium ante dictum tempore ordinato uindemiarum, teneantur usque sanctum Martinum tunc proximi soluisse omnino quod debent sub illis penis et stricturis que uidebuntur duche, consiliarijs et capitaneo, uel maiori parti pro bono communis. Nam isto modo commune nostrum, in uno momento, recipiet omnia datia sua, ubi modo recipit paulatim et eum magnis fraudibus et spetiales personas libenter soluient, propter comoditatem et terminum antedictum. De nom

28 3.—non sinceri 5.

40

Εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ καπετάνου Κρήτης προστίθενται αἱ κατωτέρω διατάξεις περιλαμβανόμεναι εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ δουκὸς Κρήτης, τοῦ καπετάνου Τεργέστης καὶ ἄλλων ρεκτόρων. 1371, Μαρτίου 13.

Fo 98r Millesimo trecentesimo LXXI, die XIII Marcij.

Capta. Cum in commissione duche Crete, capitaneo Tergesti et alijs rectoribus contineantur partes infrascripte et in commissione capitaneo Crete non sint

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

iniuncte; uadit pars quod iniungantur in commissione capitaneo Crete ut inferius continentur:

Primo uidelicet quod dictus capitaneus nec aliquis de sua familia non possit, nec audeat facere nec fieri facere de mercatoribus ullo modo, nec tenere tabernam, nec emere, seu emi facere aliquam possessionem, uel territorium in ciuitate Candide, nec in tota insula Crete, nec habere partem in aliquo nauigio magno, uel paruo toto tempore sui regiminis. Non sinceri 4—de non 12—alij de parte.

2. Capta. Et non possit angarizare pro suo seruitio uel alieno, seu mittere aliquem stipendiarium equestrem uel pedestrem, nec equos eorum ullo modo aliquo nisi pro factis nostri communis. Non sinceri 3—de non 8—alij de parte.

3. Capta. Et non possit ipse nec aliquis de sua familia recipere ab aliqua persona donum aliquod, siue presens modo aliquo uel ingenio, nec possit aliquis de sua familia habere commissionem ab aliqua persona pro plantando pro ipsa. Non sinceri 2—de non 8—alij de parte.

4. Capta. Et non possit absoluere aliquos condemnationes uel sententias que facte fuissent per suos precessores absque littera nostra et nostri consilij ordinatione. Non sinceri 5—de non 7—alij de parte.

5. Capta. Item si uxor sua seu heredes tam masculi quam femine dicti capitanei aut aliquis de eius familia fecerint aliquid quod sibi sit uetitum per suam commissionem et fuerint accusati nobis seu aduocatoribus communis debeat ipse capitaneus esse responsator et pagator de omni eo quod dicti aduocatores nostri conuincentur in consilio in quo placitare uellent. Non sinceri 4—de non 12—alij de parte.

6. Item non possit sub debito sacramenti per totum tempus sui regiminis, nec per unum annum post contrahere, seu contrahi facere matrimonium nec impetrare, seu impetrari facere aliquam prebendam, uel beneficium in locis sui regiminis pro ipso nec alio, nec procurare aut tentare quod hec fiant pro ipso uel alio ullo modo. Non sinceri 5—de non 12—alij de parte.

7. Capta. Et non possit dominus capitaneus se impedire in remittendo in toto, uel parte, seu reuocando aliquas condemnaciones quas faciet toto tempore sui regiminis postquam ipsas fecerit modo aliquo siue forma postquam fuerint publicate. Non sinceri 5—de non 6—alij de parte.

8. Capta. Item teneatur dictus capitaneus inter XV dies postquam applicuerit Venecias siue interrogatus fuerit, siue non, dare nobis et nostro consilio quecunque sciuerit et crediderit esse pro meliori dicte insule et cum honore nostro et conseruacione eius. Non sinceri 2—de non 5—alij de parte.

9. Capta. Et non possit ullo modo per totum tempus sui regiminis uendere

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

suos equos, nec eos cambire cum aliquo sub debito sacramenti. Uerum licitum sit ei per unum mensem ante exitum sui regiminis ipsos equos posse uendere omnibus personis, quibus melius poterit exceptis soldatis quibus nullo modo possit uendere. Non sinceri 5—de non 14—alij de parte.

10. Capta. Item quod sit ei expresse prohibitum, quod aliquis de eius familia non possit habere soldum aliquod a communi ullo modo per totum tempus sui regiminis nec per unum annum post sub penis solitis, uidelicet perdendi pro quolibet ducato quem habuisset decem sicut in alijs commissionibus continetur. Non sinceri 5—de non 8—alij de parte.

41

Διορίζεται κοντόσταυλος ἑνὸς λόχου πεζῶν ὁ Παῦλος Φραδέλλος, διότι παρέμεινε πιστὸς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἐπέδειξε καλὴν διαγωγήν. 1371, Ἀπριλίου 14.

F° 101v° Millesimo trecentesimo LXXI, die XIIII Aprilis.

Capta. Quod considerato bono portamento Pauli Fradello fidelis nostri, qui tempore rebellionis Crete in partibus illis et alibi etiam in honorem et statum nostrum bene se gessit, confirmetur in comestabilem unius banderie pedestris sibi concesse per potestatem nostrum Ualis Maremi in dicto castro, faciendo ipso bonum portamentum.

42

Διετάχθη μετασκευὴ τοῦ λιμένος Χάνδακος, ἐπειδὴ δὲ ἀπεφασίσθη ἡ δαπάνη νὰ μὴ καταβληθῇ ὑπὸ τοῦ δημοσίου καὶ ὁ μέλλων νὰ κατέλθῃ μηχανικὸς ἔχει ἀνάγκην χρημάτων, νὰ προκαταβληθῶσιν εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ δημοσίου δύο χιλιάδες δουκάτα ὑπὸ μορφὴν δανείου, τὰ ὁποῖα νὰ ἐπιστραφῶσι τὸ ταχύτερον. 1371, Ἀπριλίου 14.

F° 101t° Millesimo trecentesimo LXXI, die XIIII Aprilis.

Capta in rogatis et addicione. Quia pridie captum fuit quod ducha, consiliarij et capitaneus Crete pro reformatione portus Candide, qui in periculoso statu manet faciant fieri laboreria et experientias in facto cauandi quam aliter, sicut dicto collegio uel maiori parti utilius apparebit. Et quod salarium inzignerij qui dehinc mittatur in Cretam pro facto predicto et expense fiende ista de causa soluantur per illum modum, qui uidebitur domino, consiliarijs, capitibus et sapientibus Crete uel maiori parti, dummodo non soluantur per nostrum commune etc. Et expediat dehinc fieri aliqua laboreria illuc mittenda occasione predicta et eciam opporteat quod dicto inzignerio prouideatur de aliqua quantitate pecunie; uadit pars quod non obstante parte predicta debeant mutuari pro facto predicto, tam utili ymo necessario ducati duo milla de pecunia nostri communis, que accipiatur cum ordinibus terre, et omnino restituatur communi nostro, quam ciciius

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

fieri poterit per illum modum qui determinabitur obseruandum in faciendo expensas dicti portus absque onere nostri communis. Non sinceri 2. — de non 12 — alij de parte.

43

Ἀποθανόντος τοῦ ἀμμιραλίου Χανίων ἀπεφασίσθη, ὅπως ὁ ἐκλεγησόμενος διάδοχος εἶναι ἄμισθος καὶ λαμβάνει μόνον τὰ δῶρα. Ἐκ τούτου ἐπέρχεται οἰκονομία 120 ὑπερπύρων, ὅσος εἶναι ὁ μισθός του. 1371, Ἀπριλίου 18.

F° 102t° Millesimo trecentesimo LXXI, die XVIII Aprilis.

Capta. Cum habeatur per litteras nobilis uiri ser Marci Justiniano rectoris Canee, quod admiratus dicti loci nuper diem extremum clauserit uite sue et quod admiraria deinde habet parum agere cum deinde non sint nauigia, lignamen, sartia nec alique alie res pro communi et quod deinde reperiretur bene persona sufficiens ad faciendum omnia que admiratus facere tenetur, que sunt solum curare nauigia euncia et redeuncia sine salario aliquo et sine aliquo onere nostri communis habendo solum regalias quas dictus admiratus contra solitus est habere; uadit pars consideratis hijs que scribit rector predictus ut commune nostrum aleuietur ab expensis salarij predicti quod erat yperpera CXX quod fiat iuxta consilium rectoris. Et scribatur eidem quod in hoc faciat sicut et melius uidebitur superinde tenendo modum, quod commune nichil soluat pro hoc ut superius dictum est. Non sinceri 2—de non—alij de parte.

44

Ἐπὶ ἀνταλλαγῆς τιμαρίων, ἐξ ὧν ἓν τούτων ἐδημεύθη, διότι ὁ τιμαριοῦχος εἶχεν ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ἠδικήθη δὲ ἐκ τούτου ὁ ἕτερος ἀνταλάσσων τιμαριοῦχος. Διετάχθη ἡ ἐπανόρθωσις ὑπὲρ τοῦ ἀδικηθέντος. 1371, Ἀπριλίου 27.

F° 103t° Millesimo trecentesimo LXXI, die XXVII Aprilis.

Capta in rogatis et additione. Cum nobilis uir ser Petrus Cornario ducha Crete et eius consiliarij scripserint domino qualiter coram eis comparuerit nobilis uir Gulielmus Quirino ciuis noster procuratorijs nominibus ser Bartholomei Quirino fratris sui et commissarij quondam ser Romei Quirino quondam fratris sui ac etiam nomine suo proprio dicens quod uir nobilis Petrus Quirino quondam habitator Candide per suum testamentum dimisit dictis fratribus chauallarias duas et seruentarias duas cum dimidia positas in insula nostra Crete, que feuda nomine ipsorum fratrum tenebatur et possidebatur jure dicti legati. In ipsis autem feudis erat seruentaria una de Tacla et Romeo nominata specifice in legato predicto, quam dictus quondam Petrus Quirino acquisiuit et habuit per cambium seu permutacionem factam cum Bartholomeo de Grimaldo, quam quidem seruentariam dictus quondam Petrus tenuit et possedit. Et simili modo dicti fratres illam tene-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

bant et possidebant, tamen ipsa seruentaria non erat scripta in catastico dicto quondam Petro Quirino. Et ideo requirebat coram dicto nostro ducha et eius consiliarijs quod suprascriptum cambium factum inter predictum Petrum Quirino ex una parte et ipsum Bartholomeum de Grimaldo ex altera deberet scribi in catastico curie nostre Crete, in quo huiusmodi cambia scribi et annotari solebat, unde prefati ducha et consiliarij uolentes de predictis plenius informari uiderunt quamdam cartam notatam in abreuiaturis Georgij de Millano notarij, quam suprascriptus Petrus Quirino ex una parte et prefatus Bartholomeus de Grimaldo ex altera fieri fecerunt inter se uicissim de cambio suprascripto facto inter eos tali modo, quod dictus Petrus Quirino dedit suprascripto Bartholomeo seruentariam unam positam in loco nomine Spacide. Et idem Bartholomeus dedit eidem Petro pro ipsius cambio, seruentariam unam de Tacla et Romeo cum modis et condicionibus insertis in dicta carta facta sub anno domini MCCCLXII mense Septembris die XXVI indicione prima. Reperpererunt eciam inter alia quod ab eo tempore citra quo dictum cambium factum fuit, idem Petrus Quirino tenuit et possedit prefatam seruentariam de Tacla et Romeo sibi datam a prefato Bartholomeo. Et idem Bartholomeus uersa uice tenuit et possedit prescriptam seruentariam de Spacide, sibi datam ab ipso Petro Quirino. Et in quaterno in quo scripte sunt possessiones feudorum confiscatorum communi nostro occasione rebellionis Crete notata erat kauallaria dimidia de Dafne, quam suprascriptus Bartholomeus de Grimaldo tenebat et ibi fiebat mentio specialis qualiter dicta dimidia kauallaria habebat quandam pertinentiam in casali Spacide, que est illa propria seruentaria quam prefatus Bartholomeus acquisiuit et habuit jure dicti cambij, quam pertinentiam nunc habet tenet et possedit Nicolaus de Lago, cui dicta dimidia kauallaria de Dafne cum suis habentijs pertinentijs et uillanis per nostrum dominium data et deliberata fuit, finaliter concludunt quod quia bona et feuda dicti Bartholomei sunt pro suis demeritis confiscata nostro communi et dominatio nostra reseruauerit dispositioni sue feuda rebellium Crete, non apparuit eis facere aliud in premissis, set ad peticionem dicti Guillelmi, ea omnia nobis denotare curarunt; uadit pars secundum consilium sapientum Crete habito respectu quod suprascripta seruentaria quondam ser Petri Quirino translata in Bartholomeum de Grimaldo propter cambium factum inter eos, de quo apparet in carta de qua supra fit mentio, deuenit in nostrum commune pro crimine proditionis dicti Bartholomei et consideratis predictis et alijs que scribunt prefatus ducha et consiliarij Crete, quod predicta seruentaria quam dictus ser Guillelmus Quirino pro se et procuratorijs nominibus supradictis petit eis catasticari, catasticetur eis ut iustum est.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

45

Φόρος μεσιτειῶν καὶ δασμοὶ Κρήτης.

1ον Ἡ ἐπὶ τῶν μεσιτειῶν φορολογία ἐμπορευμάτων καὶ ἐπικαταλλαγῆς παρατείνεται ἐπὶ τρία ἔτη ἀμετακλήτως. 1371, Μαΐου 16.

2ον Παρατείνεται ἐπὶ πενταετίαν. Αὐθημερόν.

3ον Οἱ μεσῖται οἴνου δικαιοῦνται τοῦ ἡμίσεος τῆς μεσιτείας, τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος ἀνήκοντος εἰς τὴν κοινότητα. Πρὸς ἀποφυγὴν καταχρήσεων ὑποβάλλονται εἰς τοὺς ὀφφικιούχους ἐπὶ τῶν μεσιτῶν τὰ δελτία καταβολῆς δασμοῦ οἴνου. Αὐθημερόν.

5ον Τὰ ἐμπορεύματα τὰ πωλούμενα καὶ ἀγοραζόμενα διὰ τὰ ὁποῖα δὲν κατεβλήθη ὁ δασμὸς καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου, τοῦ λοιποῦ τὰ ὁποῖα κατὰ διαταγὴν τῆς διοικήσεως πωλοῦνται μετὰ μεσιτείας εἴτε ζυγιζόμενα, εἴτε κατ' ἀριθμόν, ὑπ' οὐδενὸς θὰ ἀγοράζωνται ἢ θὰ πωλῶνται ἄνευ διαταγῆς τοῦ ὀφφικίου τῶν μεσιτειῶν καὶ ἐὰν δὲν ἔχουσι ζυγισθῇ ἢ μετρηθῇ διὰ τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν τῆς κοινότητος. Εἰς τοὺς παραβάτας ἐπιβάλλονται ποιναί. Αὐθημερόν.

6ον Ἡ μεσιτεία οἰκιῶν καὶ κτημάτων πωλουμένων καταβάλλεται ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμβολαίου ἀγοραπωλησίας. Αὐθημερόν.

7ον Αὔξησις δασμοῦ διαφόρων οἴνων ἐξαγομένων ἐκ Βενετίας κατὰ 4 δουκάτα δι' ἕκαστον ἀμφορέα ἀντὶ τῶν ὀκτὼ λιτρῶν γροσίων. Αὐθημερόν.

8ον Αὔξησις δασμοῦ οἴνου Μονεμβασίας ἐξαγομένου ἐκ Βενετίας κατὰ $3\,^1/_2$ δουκάτα δι' ἕκαστον ἀμφορέα ἀντὶ τῶν ὀκτὼ λιτρῶν γροσίων.

9ον Αὔξησις δασμοῦ οἴνου Κρήτης καὶ Ρωμανίας ἐξαγομένου ἐκ Βενετίας κατὰ 3 δουκάτα χρυσᾶ δι' ἕκαστον ἀμφορέα, ἀντὶ τῶν ἓξ λιτρῶν γροσίων.

10ον Ἡ διάρκεια τῶν ἀνωτέρω δασμῶν καθορίζεται πενταετὴς καὶ μέχρι καταργήσεως αὐτῶν. Ἐπιβάλλονται ποιναὶ εἰς τοὺς παραβάτας. Αὐθημερόν.

11ον Ὁ εἰσάγων ἐν Βενετίᾳ οἴνους ἐντὸς ἀσκῶν δολίως βεβλαμένων, ὁ μὲν οἶνος δημεύεται, εἰσπράττεται ὁ συνήθης δασμὸς καὶ διπλοῦς εἰσέτι, οἱ δὲ ἀσκοὶ καίονται. Ἐπιβάλλονται ἀκόμη καὶ αἱ ποιναὶ τῶν λαθρεμπόρων. Αὐθημερόν.

12ον Αὐξάνεται ὁ δασμὸς τῆς *ἀσέντσια καμαράτα* εἰς λίτρας ὀκτὼ κατὰ χιλιάδα, ἀντὶ τῶν τριῶν λιτρῶν καὶ ἡμισείας ὡς ὁ δασμὸς τῶν ἡλατισμένων κρεάτων. Ὁ δασμὸς οὗτος θὰ εἶναι τῆς αὐτῆς διαρκείας ὡς ὁ τοῦ οἴνου. Αὐθημερόν.

13ον Μειοῦται τὸ δικαίωμα τῶν δικαστῶν ἐπὶ τῶν πλειστηριαζομένων ἐνεχύρων εἰς σολδίον ἓν κατὰ λίτραν, ἀντὶ τῶν σολδίων δύο. Αὐθημερόν.

Impositiones ad messeteriam et dacia Crete.

Fo 107to Millesimo trecentesimo LXXI, die XVI Maij. 1

1. Capta. Quod suprascripte impositiones facte de nouo ad messteriam tam de mercatis quam de cambijs durent a modo usque tres annos proximos et non possint usque dictum terminum reuocari ipse uel aliqua earum nisi per sex consiliarios, tria Capita de XL et duas partes consilij rogatorum congregatos ab LXXX supra. Et si consilium etc. De parte 34.

2. Quod suprascripte impositiones durent usque quinque annos proximos et tantum plus donec fuerint reuocate, sed non possint usque dictum terminum

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ipse uel earum aliqua reuocari sub pena ducatorum mille pro quolibet ponente uel consentiente partem in contrarium. De parte 33—de non 0—non sinceri 0.

3. Capta. Quod missete habeant de cetero de messetaria uini solum medietatem sicut habuit modo duas partes et reliqua medietas sit communis. Et ut fraus committi non possit in messetaria uini quod extrahitur extra Venecias ordinetur quod omnes bulete, que fiunt ad dacium uini, antequam ueniant ad curiam maiorem debeant presentari officialibus messetarie, que ponant manum in ipsis sicut faciunt in alijs bulletis et uideant si mercata dicti uini erunt ordinate scripta, ut commune habeat drictum suum. Et si consilium etc. De parte omnes.

4. Capta. Quod famuli messetarie non habeant de cetero partem aliquam de debitis que missete ponunt ad suam rationem, neque de denarijs que exiguntur a cadutis, quibus non fuerit factum aliquod preceptum per dictos famulos, set pars quam habent ad presens dicti famuli, de debitis et cadutis predictis ueniat in commune, uerum si dicti famuli facient dicta precepta, uel ponent debitores pro contumacibus, habeant partem secundum usum officij. Et pro hoc reddentur ipsi famuli promptiores ad faciendum precepta et sequitur maior utilitas communis. Et si consilium etc. De parte alij—non 0—non sinceri 1.

5. Capta. Quod infrascriptum consilium alias captum in hoc consilio quod expirauit et est utile pro bono nostri communis confirmetur per quinque annos proximos et tantum plus donec fuerit reuocatum; uidelicet cum commune nostrum portet magnum damnum de mercatis que uenduntur et emuntur non solutis dacijs et drictis communis et utile sit super hoc salubriter prouidere; uadit pars quod ex nunc ordinetur et publice proclametur quod de illis mercationibus, que per ordines nostros debent uendi cum messetaria et per pondus numerum uel mensuram communis nullus audeat uendere uel emere nisi cum ordine messetarie et cum pondere, numero et mensura communis, secundum ordines nostros sub pena soldorum quinque pro libra ualoris totius mercationis tam emptori quam uenditori, de qua pena accusator per quem ueritas habeatur habeat tercium, tercium sit officialium et tercium communis. Et si aliquis de illis contrafacerint accusauerit alios culpabiles absoluatur a pena et habeat tercium pene ad quam cadent alij culpabiles predicti et teneatur de credentia. Et predicta committantur officialibus messetarie et tabularum, qui inquirant et exigant penas per modum predictum de quibus penis non possit fieri gratia sub pena ducatorum centum pro quolibet ponente uel consentiente partem in contrarium. Uerum sit in libertate officialium messetarie dandi licenciam illis qui uellent ponderare drapparіam sete et setam tinctam dando sacramentum partibus quod soluetur bene et legaliter messetariam. Et si consilium etc. De parte omnes—de non 0—non sinceri 0.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

6. Capta. Quod messetaria domorum et possessionum que uenduntur, soluatur infra duos menses postquam uenditio scripta fuerit ad examinatores, sicut iam diu obseruatum est et obseruatur ad presens per continuam consuetudinem et hoc addatur in capitulari officialibus messetarie. Et si consilium etc. De parte omnes.

7. Capta. Quod pro auancio nostri communis ordinetur quod sicut de Riboleo, uino Marchiano, Tribiano, uino Apulee et Neapolis que extrahuntur extra Venecias soluuntur ad presens libre octo ad grossos pro qualibet amfora, ita de cetero soluantur ducati quatuor in auro pro qualibet anfora. Et si consilium etc. De parte alij de non 10—non sinceri 1.

8. Capta. Item quod sicut de uino Monauaxie quod extrahitur de Venecijs soluuntur ad presens libre octo ad grossos pro qualibet amfora, ita de cetero soluantur ducati tres cum dimidio pro qualibet amfora. Et si consilium etc. De parte alij—non 0—non sinceri 1.

9. Capta. Item quod sicut de uino Romanie et Crete quod extrahitur de Venecijs soluuntur ad presens libres sex ad grossos pro qualibet amfora, ita de cetero soluantur ducati tres auri pro qualibet amfora. Et si consilium etc. De parte alij—non 0—non sinceri 1.

10. Capta. Quod predicta omnia datia durent per quinque annos proximos et tantum plus donec fuerint reuocata uerum non possint ipsa uel aliquod eorum usque dictum terminum quinque annorum reuocari, sub pena ducatorum CC pro quolibet ponente uel consentiente partem in contrarium. Et si consilium etc. De parte omnes.

11. Capta. Et si aliquis de cetero conduxerit Venecias uinum cum uegetibus fraudatis uel aliquo modo maliciatis perdat uinum et dacium et dupplum dacium et uegetes comburantur et hoc cridetur publice in locis solitis et subiaceat hec pars omnibus alijs penis stricturis et ligaminibus contentis in parte pridie capta super facto contrabannorum. Et si consilium etc. De parte alij — de non 0—non sinceri 1.

12. Capta. Quod sicut ad presens soluuntur de assencia ad introitum libras tres cum dimidio pro miliario, ita soluantur de cetero ad introitum de dicta assencia camarata, libras octo pro miliario, sicut fit de carnibus salitis. Sepe autem de cetero soluat camaratam dacium solitum. Et hoc duret ad terminum et cum condicione aliorum daciorum uini impositorum de nouo. Et si consilium etc. De parte omnes.

13. Capta. Quod sicut iudices examinatorum habentes soldos duos pro libra de pignoribus que uendunt ad incantum, ita habeant de cetero solum soldum

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

unum pro libra. Et dictus soldus unus qui defalchatur judicibus ueniat in com-
84 mune. Et si consilium etc. De parte alij—de non o—non sinceri 1.

46

Ἐπειδὴ πλεῖστοι ἐξαπατῶσι τὴν κυριαρχίαν, ἀγοράζοντες τιμάρια, ἱππαρχίας ἢ σερβενταρίας ἐν πλειστηριασμῷ καὶ μὴ ἐγγράφοντες ταύτας, ὡς ἔχουσι καθῆκον, συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς παραχωρήσεως, διατάσσονται ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ ρέκτορες Κρήτης, ὅπως ἐξετάσωσιν ἐπιμελῶς καὶ ἀνεύρωσι τοὺς οὕτω ἐξαπατῶντας τὴν κυριαρχίαν. Μετὰ ταῦτα νὰ ἐνεργήσωσιν, ὅπως ἡ κυριαρχία μὴ ἀπωλέσῃ τὰ δικαιώματά της. 1371, Μαρτίου 29.

Fo 114r Millesimo trecentesimo LXXI, die XXVIIII Maij.

Capta. Cum ad notitiam et aures dominacionis nostre nuper peruenerit quod multi sunt qui fraudauerunt commune nostrum in facto caballariarum et seruentariarum acceptarum per eos dehinc ad incantum tam in non presentando litteras
5 ad tempus quod debuissent, quam in non seruiendo pro ipsis caballarijs et seruentarijs, prout tenetur secundum formam concessionum sibi factarum et etiam multis alijs modis, et bonum sit in his tenere talem modum, quod dominacio habeat drictum suum; uadit pars quod committatur expresse duche et consiliarijs Crete et eorum successoribus ac etiam alijs rectoribus insule, quibus hoc spectaret
10 quod debeant diligentissime examinare et inquirere de predictis fraudantibus et qui fraudarunt quoquo modo commune nostrum. Et in hoc faciant et seruent sic quod commune nostrum super his habet drictum suum tam de tempore preterito et presenti quam futuro omni causa et dilatione remota. Non sinceri o—de non o
14 —omnes de parte.

47

Ἐπανέρχεται ἡ Γερουσία εἰς τὸ ζήτημα τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν τιμαριούχων Κρήτης.

Διατάσσονται ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ ἄλλοι ρέκτορες τῆς νήσου, ὅπως μὴ παρέχωσιν ἀναστολὴν πληρωμῆς τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν νέων τιμαριούχων ἐκ τῶν ἱππαρχιῶν καὶ σερβενταριῶν των, ἀλλὰ νὰ ἀπαιτῶσιν ὁλόκληρον τὴν ὀφειλήν. Ἐν ἀδυναμίᾳ πληρωμῆς τὰ τιμάρια κατάσχονται τηρουμένων ὡρισμένων διατυπώσεων. Ἐπίσης ὑποχρεοῦνται οἱ τιμαριοῦχοι νὰ ὑποδείξωσιν ἐγγυητὰς εἴτε ἐν Κρήτῃ εἴτε ἐν Βενετίᾳ. Ἀπαγορεύεται χάρις καὶ ἐπιβάλλονται ποιναὶ εἰς τοὺς παραβάτας ρέκτορας. 1371, Μαρτίου 18.

Fo 108to Millesimo trecentesimo LXXI, die XVIII Martij.

Capta. Cum captum fuerit in isto consilio pro bono commnnis quod aliqui de pecunia quam tenetur soluere nostro communi pro cauallarijs et seruentarijs Crete non possit fieri gratia, donum, remissio, compensatio, termini ellongatio,
5 uel alia declaratio sub pena librarum mille pro qualibet ponente uel consentiente partem in contrarium etc. ut in dicta parte continetur, et maior pars pheudatorum nostrorum nouorum non soluitur nostro communi in toto uel in parte; uadit

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pars quod scribatur duche et consiliarijs Crete et alijs rectoribus insule, quod omnino et omni excusatione et causa remotis exigant a pheudatis nouis uel plurem suis id quod hucusque tenentur nostro communi pro caualarijs et seruentarijs et similiter pecuniam quam debebunt pro futuris temporibus soluere exigant ad terminos suos, compellendo eos ad hoc realiter et personaliter usque ad integram solucionem. Et si principales uel plures non erunt sufficientes ad soluendum, debeant ducha et consiliarij et alij rectores insule intromittere kauallarias et seruentarias et ipsas extimare ac nobis notificare secundum mora quia dehinc faciemus ipsas deliberare alijs personis et sic in dicto casu debeat per consiliarios exequi et obseruari. Et damnum quod ex hoc sequetur esse debeat supra illos qui habent dictas cauallarias et seruentarias. Et scribatur duche et consiliarijs et alijs rectoribus insule quod siqui pheudati noui non dedissent suas plezarias assignent eis terminum, in quem debeant omnino dedisse plezarias deinde uel in Venecijs et sic seruent de tempore in tempus sicut alias ordinatum fuit et si dabunt plezarias ibi accipiant tales plezios quod commune nostrum sit bene securum non accipiendo de dictis pheudatis nouis unum plezium pro alio. Et contra predicta uel aliquid predictorum non possit fieri gratia, donum, remissio, compensatio, termini ellongatio uel ulla declaratio uel reuocatio presentis partis sub pena librarum mille centum pro quolibet ponente uel consentiente partem in contrarium. Et similiter ponentibus seu consentientibus partem uel gratiam in contrarium non possit fieri gratia de dicta pena uel ulla declaratio sub pena librarum mille centum pro quolibet ponente uel consentiente partem in contrarium. Non sinceri 3—de non 9—alij de parte.

48

Περὶ μεταφορᾶς ἐλαφρῶν ἐμπορευμάτων εἰς Βενετίαν, τὰ ὁποῖα παρεδόθησαν ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 8ης Ὀκτωβρίου. Τρόπος φορτώσεως, πληρωμὴ ναύλου κλπ. 1371, Ἰουνίου 19.

F° 118r Millesimo trecentesimo LXXI, die XVIIII Junij. 1

Capta. Quod iuxta solitum subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete quod eorum mercationes subtiles, quas presentauerint a die primo Septembris usque dies VIII mensis Octubris proximi duche et consiliarijs Crete, qui dictas mercationes poni faciant sub suis clauibus et sigillo possint facere conduci Venecias cum nauigijs disarmatis recedendo inde per totum dictum mensem Octubris. Uerum si galee uiagij Alexandrie in suo reditu irent in Cretam pro leuando de dictis mercacionibus subtilibus, ex nunc ordinetur quod de ipsis mercacionibus subtilibus solui debeat suum nabulum ipsis galeis per ratam assignantibus patronis earum dictis duche et consiliarijs plazam siue locum, ubi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

debuissent poni mercaciones predicte et in quanta quantitate, de qua plaza siue loco ipsi ducha et consiliarij nos informent. Et si casus occurreret quod dicte mercaciones conducerentur Venecias, ante aduentum dictarum galearum ordinetur ex nunc, quod grane statim dentur et assignentur mercatoribus quorum erunt. Omnes uero alie mercaciones in nauibus uel nauigijs in quibus erunt debeant presentari extraordinarijs, qui teneantur sub bonis clauibus et sigilo ipsis poni facere in magasenis et non assignare alicui mercatorum quorum erunt, nisi quatuor diebus post aduentum galearum predictarum Venecias. Et si quis contrafecerit, cadat de L pro centenario ualoris mercacionum in suis bonis proprijs. Et committatur extraordinarijs quod inquirant de contrafacientibus et penas exigant habentes partem ipsarum ut de alijs sui officij. Et si consilium etc. de parte omnes.

49

Fo 121to Ὁ Μᾶρκος de Ripa τοῦ Νικολάου καλεῖται νὰ ἀποδείξῃ ἐνώπιον τῶν Γερουσιαστῶν τοὺς τίτλους του ἐπὶ τοῦ τιμαρίου του ἐν Κρήτῃ.

Οἱ τίτλοι εὑρέθησαν ἐν τάξει. 1371, Ἰουλίου 7.

50

Ἐπὶ αἰτήσεως Τζανάκη Πιτζόλου, περὶ δημευθέντος τιμαρίου του κατὰ τὴν ἐπανάστασιν. Ἡ Γερουσία συμφώνως τῇ γνώμῃ τῶν σοφῶν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων Κρήτης, ἀποφαίνεται νὰ ἀποδοθῇ τὸ τιμάριον ἐλεύθερον εἰς τὸν Τζανάκην Πίτζολον καὶ τὴν ἀδελφήν του. 1371, Ἰουλίου 6.

Fo 121to Millesimo trecentesimo LXXI, die VI Julij.

Capta. Cum ducali dominio porrecta fuerit peticio infrascripti tenoris uidelicet; Ducali Excellencie suoque honorabili et sapienti consilio supplicat reuerenter Zanachius Pizolo orfanus et pupillus, qui cum pater eius uidelicet Zanachius Pizolo olim feudatus uester decesserit ante rebellionem Crete et remanserit pupillus cum quaddam eius sorore prout est manifestum, et tempore rebellionis predicte ipse puerulus remanserit cum eius matre ad seruentariam suam de Corio et per dominum Andream Geno olim prouisorem in Rethimo fuerit facta proclamacio quod omnes Latini deberent uenire Rethimum uel ad alia loca dominacionis, cui proclamacioni obedire non uoluit, quoniam ad huc ire nesciebat, quia erat puerulus annorum V sed soror sua predicta se reduxit ad Millipotamum, ubi stetit donec pax facta fuit. Et loca sua predicta Zanachij missa fuerint simul cum locis rebellium, et dicta soror sua cui reseruata est medietas nupserit et suum intromissum et acceptum sit contra omnem rationem cum non fuerit culpabilis, quia pupili absoluuntur ab omni uinculo peccatorum nec sententiatus prout sciri potest a domino Andrea Geno predicto, dignetur uestrum dominium

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

subuenire dicto Zanachi Pizolo et sorori sue predicte, que uadit mendicando, quod suum restituatur eis.

Cui quidem petitioni respondit nobilis uir Andreas Geno olim prouisor in partibus Rethimi, quod eo tempore fecit fieri proclamationem et bannum, quod omnes latini existentes in locis Grecorum, et cum Grecis deberent se infra certum terminum reducere ad loca dominationis, sub pena non solum ammittendi suum, sed etiam capita. Uerum quod intentio sua non fiat, quod talis crida, siue bannum extenderetur ad pupillos, qui sunt innocentes, et nullam cognicionem habent, qua fallere possent, nec contrafacere aliquibus ordinibus, et quod si dominationi constant, prout in presenti peticione continetur, quod predicti tales fuerint tunc temporis pupilli, et in pupillari etate, dicit ipsum Zanachi Pizolo cum sorore sua ad talem penam non eccidisse, imo dignum, equum et sanctum fore ipsis misereri. Item respondit nobilis uir ser Uictor Triuisano olim rector Rethimi, quod ob cridas et ordinamenta supradicti ser Andree Geno continentia, quod omnes feudati deberent se presentare et comparere sub pena capitis et haueris, ipse fecit bona patris predicti Zanachij poni in commune atque confiscari, sed bene fuit sibi facta conscientia, quod pater dicti Zanachij mortuus erat. Item respondit nobilis uir ser Paulus Quirino olim rector Rethimi quod in primo suo regimine dicti loci, uidelicet in 1350 cognouit patrem dicti Zanachij qui similiter uocabatur Zanachius, habitator contracte Millipotami, et erat bonus et fidelis homo. In secundo uero regimine dicti loci sciuit quod pater predicti Zanachij decesserat ante rebellionem Crete; et quod dictus Zanachius eius filius remanserat pupillus, orfanus et infirmus, et dicta sua soror remansit continue in Millipotamo. Et predictus Zanachius habuit nomen patris, quia natus fuit post mortem patris, qui similiter Zanachius uocabatur, qua quidem petitione et contentis in illa ac responsionibus supradictis diligenter examinatis per nobiles uiros Nicolaum Contareno, Crescium de Molino et Nicolaum Faletro sapientes Crete; uadit pars secundum consilium eorum, quod seruentaria et bona predicti Zanachij et sororis sue ei libere restituantur. De parte 45.—De non 1.—Non sinceri 0.

51

Ἐπὶ αἰτήσεως Μάρκου Βενιέρη, εὑρισκομένου εἰς ὑπερορίαν ἐν Βενετίᾳ καὶ ζητοῦντος νὰ δικασθῇ ἡ ὑπόθεσίς του εἴτε ἐν Βενετίᾳ, εἴτε ἐν Χάνδακι ἐκ νέου, ἡ Γερουσία ἀποφαίνεται ὅτι ἡ ἀντίδικός του Ἰουδαῖα Λῆα, ἥτις κατέχει κτήματά τινα τοῦ Βενιέρη ἐξ ἀγοραπωλησίας, νὰ ἀποδείξῃ τὸ δίκαιόν της ἐνώπιον τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων. 1371, Αὐγούστου 24.

F° 127t° Millesimo trecentesimo LXXI, die XXIV Augusti.

Capta. Cum nobilis uir Marcus Uenerio de la Cania, nobis exponi fecerit

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

quod habet in partibus Rethimi certas possessiones, in quarum tenuta et possessione pacifica et quieta fuit iam annis XXVIII et ultra, de quibus possessionibus quedam Judea nomine Lea mouit questionem contra eum coram rectore nostro Rethimi, ad deffensionem cuius questionis comparere non potest, cum sit Venecijs confinatus, unde supplicauit quod ipsa questio Venecijs audiretur uel coram duca et consiliarijs Crete, considerato quod quedam carta emptionis que producitur per ipsam Judeam et nonnulle alie carte et scripture pertinentes ad dictum factum, facte fuerunt in Candida, attento eciam quod super aliquibus possessionibus suis alias facta fuit rata et aliqui denarij depositi fuerunt in curia Candide ad peticionem patris suprascripte Judee et aliquorum aliorum creditorum. Pater eius Judee ut dicitur alias comparuit coram curia Candide, cum eisdem cartis, quibus nunc uti uidetur judea iamdicta; uadit pars ombibus consideratis quod suprascripta Judea possit prosequi jus suum contra suprascriptum Marcum Uenerio coram ducha et consiliarijs Crete, quibus committatur quod dictam questionem audiant, cognoscant et determinent sicut justum fuerit in littera facta rectori Rethimi et successoribus, dictum est, quod obseruent partem et se non impediant de questione predicta.

Fo 136r Ἐκλογὴ τριῶν σοφῶν πρὸς μελέτην τῶν ὑποθέσεων Συρίας καὶ Κρήτης.

Ἐξελέγησαν: Σὲρ Ἰάκωβος Πριούλης
Σὲρ Ἰωάννης Μπέμπος
Σὲρ Μαρῖνος Ντόνος. 1371, Ὀκτωβρίου 2.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα διορισμοὺς παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

6. Τὰ ὀνόματα τῶν χωρίων τοῦ θεσπίσματος πιθανὸν νὰ εἶναι παρηλλαγμένα.

14. Pannis cinctilana ἐδόθη ἡ ἑρμηνεία ζώνη, φασκιὰ ἐκ τοῦ cinctus = διάζωμα - περίζωμα. Δυνατὸν νὰ σημαίνει ὅμως καὶ ὕφασμα διὰ ποδιὲς ἢ ἐμπροσθέλλας αἱ ὁποῖαι περιζώνυνται.

33. Τὸ ζήτημα τῶν φυλακῶν εἶναι ἄξιον προσοχῆς. Ἐὰν ἐπλειστηριάζετο ἡ διατροφὴ τῶν καταδίκων καὶ τὸ δημόσιον ἀνέθετε εἰς τὸν μειοδοτοῦντα καταβάλλον τὸ ἀντίτιμον θὰ ἦτο εὐνόητον,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διότι καὶ παρ' ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ γίνεται. Νὰ πλειστηριάζωνται ὅμως αἱ φυλακαὶ καὶ νὰ κατακυροῦνται εἰς τὸν πλειοδοτοῦντα καὶ τὸ ἀντίτιμον νὰ εἰσπράττηται ὡς δημόσιον ἔσοδον εἶναι ἀκατανόητον. Μία εἶναι ἡ ἐκδοχὴ ὅτι ὁ ἐργολάβος, ὅπως διατρέφῃ τοὺς καταδίκους ἐξεμεταλλεύετο αὐτοὺς καὶ ἀκόμη κατέβαλε εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον τὰ 160 ὑπέρπυρα, κατ' ἀκολουθίαν θὰ ἀπέμενον κέρδη καὶ εἰς αὐτόν.

34. Τὰ περὶ φρουρίων ἔγγραφα ἀναφέρονται ἅπαντα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ G. Gerola, εἰς τὸ περισπούδαστον μνημειῶδες ἔργον του Monumenti Veneti nell' Isola di Candia.

35. 36. Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ἡ διαγραφὴ τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῶν στελεχῶν τοῦ στρατοῦ.

39. Εἶναι ἀξιοπαρατήρητος ἡ ἀβεβαιότης εἰς τὴν ἐπιβολὴν δασμοῦ ἐπὶ τοῦ οἴνου.

40. Αἱ ἐντολαὶ τοῦ καπετάνου Κρήτης μᾶς πληροφοροῦσιν, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχε θεσπισθῇ πρό τινος ὁ θεσμὸς τοῦ καπετάνου Κρήτης, τοῦ ὁποίου ἡ ἱεραρχικὴ πεῖρα ἦτο μετὰ τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους, ὡς βοηθοῦ, τρόπον τινὰ τῆς κυβερνήσεως, ὅστις ὅμως σὺν τῷ χρόνῳ, διὰ τῶν εἰδικῶν ἐντολῶν τὰς ὁποίας ἐλάμβανε, κατέστη ὁ πραγματικὸς καὶ σχεδὸν μόνος διοικητὴς τῆς νήσου, τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων περιορισθέντων εἰς δικαστικὰ ἔργα καὶ τὴν τρέχουσαν διοικητικὴν ὑπηρεσίαν.

45. Παρατίθενται ἐνταῦθα αἱ φορολογίαι τῶν μεσιτειῶν, ὡς λίαν ἐνδιαφέρουσαι. Ἂν καὶ αὗται ἀποβλέπουσι τὴν πρωτεύουσαν, ἐν τούτοις ἡ αὐτὴ φορολογία ἐπεβάλλετο καὶ εἰς τὰς Βενετικὰς κτήσεις. Τὰ περὶ δασμῶν δὲ ἐνδιαφέρουσι τοὺς Κρητικοὺς οἴνους. Εἰς τὸν ἀριθμὸν 4 que exiguntur a cadutis. Cadutis εἶναι, ὡς γνωστόν, οἰκονομικὴ ὑπηρεσία ἐν Βενετίᾳ, ἥτις ἐν Βενετίᾳ ἐκαλεῖτο Magistrato delle cazude. Εἰς τὸν ἀριθμὸν 11 προκειμένου περὶ νοθευομένων οἴνων καὶ περὶ vegetibus fraudatis nel aliquo modo maliciatis χάριν τῶν ὁποίων ὁ μὲν οἶνος κατάσχεται τὰ δὲ vegetes καίονται, ἐπιβαλλομένης ὡς ποινῆς τῆς πληρωμῆς πλὴν τοῦ δασμοῦ καὶ διπλοῦ δασμοῦ, ἡ λέξις vegetes δὲν εἶναι ὀρθή. Ἐνταῦθα ἀναμφιβόλως πρόκειται περὶ ἀσκῶν ἐξ ἀγελάδος, οἱ ὁποῖοι ὅταν εἶναι εἰς κακὴν κατάστασιν ἢ ρυπαροὶ καταστρέφουσι τὸν οἶνον. Ἡ λέξις vegetes οὐδαμοῦ ἀπαντᾶται. Ἴσως νὰ προέρχεται ἐκ τῆς λέξέως vaccheta. Βακέττα δὲ λέγεται καὶ νῦν τὸ δέρμα τῆς ἀγελάδος. Εἰς τὸν ἀριθμὸν 12 γίνεται λόγος περὶ assencia camarata. Καὶ ἡ μὲν assencia εἶναι ἡ οὐσία τῆς camerata ἐξ οὗ ἐξάγεται. Ἀλλ' ἡ assencia camerata, ὡς πρὸς τὸν δασμὸν ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἡλατισμένων κρεάτων, ἑπομένως θὰ ἔχῃ σχέσιν πρὸς συντετηρημένην τροφήν. Ὡς γνωστὸν cammarus εἶναι ἡ γαρίδα, ἐξ οὗ εἰς παλαιὰν ἐποχὴν τὸ οὐράνιον ζῴδιον, ὁ ἀστερισμὸς τοῦ καρκίνου ἐλέγετο cammarus. Νὰ συμπεράνωμεν ὅτι νοεῖται ὡς assencia camerata διατετηρημέναι γαρῖδες; διότι ἡ ἄλλη σημασία τοῦ cammarum=ἀκόνιτον δὲν εἶναι πιθανὴ ἐνταῦθα. Πρόκειται περὶ χιλιάδων λιτρῶν. Ἢ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι πρόκειται περὶ συντετηρημένου εἰς ὄξος εἴδους ἰχθύος μαρινάτου ὡς εἶναι οἱ καὶ νῦν παρουσιαζόμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον σκόμβροι ἢ κολοιοί; Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι τὸ προϊὸν ἔχει ἀνάγκην διευκρινίσεως.

48. στῖχος 14. Μεταξὺ τῶν ἐλαφρῶν ἐμπορευμάτων ἀναφέρεται ἡ grana. Αὕτη ἦτο εἶδος βαφῆς. λίαν ἐπιδεκτικὴ νοθεύσεως. Διὰ τοῦτο ἐλαμβάνοντο προληπτικὰ μέτρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXXIV.

1372–1374

1

F° 3r **Ἐπαναλαμβάνεται ἡ διαταγὴ πρὸς τὸν δοῦκα, συμβούλους καὶ καπετάνον Κρήτης περὶ τοῦ Νικολάου Θαλασσινοῦ καπετάνου τῶν Τούρκων, δι' ἧς ἡ Γερουσία δὲν θὰ εἶχεν ἀντίρρησιν διὰ τὸν φόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσιοδοτεῖ, ὅπως ἐξεύρωσι τὸν τρόπον καὶ τὸ μέσον, ἐπαγρυπνοῦντες ὅμως διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ὑπηκόων ἡ τῶν πλοίων. 1372, Μαρτίου 23.**

2

F° 5r **Ὁ Τζανάκης Ἀποκάζης κάτοικος Χανίων πληρώνει ἐτησίως εἰς τὸ ταμεῖον τῆς κοινότητος Χάνδακος ὑπέρπυρα 480 μίσθωμα γαιῶν, ἀνηκουσῶν εἰς τὴν κοινότητα, παρακαλεῖ δὲ ὅπως τὸ μίσθωμα τοῦτο καταβάλῃ ἐν Χανίοις, εἰς τὸν ρέκτορα. Συμφώνως τῇ γνώμῃ τῶν σοφῶν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων Κρήτης ἀπαντᾶται, ὅτι ἐὰν αἱ γαῖαι εὑρίσκονται εἰς τὴν περιοχὴν Χάνδακος ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὸ μίσθωμα αὐτόθι. ἐὰν δὲ ἐν Χανίοις νὰ πληρώνῃ εἰς Χανίᾳ. 1372, Μαΐου 5.**

3

F° 5to **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Πέτρον Κορνάρον δοῦκα Κρήτης νὰ ἐπιβῇ τοῦ βουκενταύρου, τῆς νηοπομπῆς, μετὰ ἐλαφρῶν ἐπισκευῶν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς Βενετίαν, καταβάλλων τὰ ναῦλα εἰς τὸν πάτρωνα τοῦ κατέργου.**

Ἐπίσης ἐξουσιοδοτεῖται νὰ ἐξοπλίσῃ κάτεργον εἴκοσι θρανίων δι' ἐξόδων του καὶ νὰ μεταβῇ μέχρι Κορώνης ἢ Γλαρέντζας. Ὡσαύτως οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ ἄλλοι ρέκτορες καὶ ὀφφικιοῦχοι, συμμετέχοντες τῶν δαπανῶν δύνανται νὰ μεταβῶσι μέχρι Κορώνης ἢ Γλαρέντζας, ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως τὸ κάτεργον τοῦτο μετὰ ταῦτα ἐπανέλθῃ εἰς Χάνδακα δαπάναις τῶν ἰδίων. 1372, Μαΐου 13.

4

F° 14to **Ἀπεδείχθη ὅτι τὸ κάτεργον Χάνδακος, τοῦ ὁποίου ἦτο σοπρακόμις ὁ σὲρ Λουκᾶς Καραβέλλος ἐπέφερε ζημίας εἰς τὸν εὐγενῆ σὲρ Λαυρέντιον Δάνδολον ἐν Κυθήροις, φονεύσας ζῶα του μικρὰ καὶ μεγάλα. Ἡ ἐπενεχθεῖσα ζημία ἀνέρχεται εἰς λίτρας 12 σολδία 13 καὶ δηνάρια 4 γροσίων κατ' ἐκτίμησιν τῶν ἐκτιμητῶν, διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης, ὅπως ἐπαληθεύσωσι τὴν ζημίαν καὶ ἐξαναγκάσωσι τὸν ζημιώσαντα εἰς καταβολὴν τῶν χρημάτων, ἵνα ἱκανοποιηθῇ καὶ**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀποζημιωθῇ ὁ Δάνδολος. Τοῦ λοιποῦ ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ ἄλλοι ρέκτορες τῆς νήσου νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχήν των, ὅπως προλαμβάνωνται παρόμοιαι ζημίαι. 1372, Ἰουνίου 4.

5

Ἐπανέρχεται ἡ Γερουσία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ δασμοῦ τοῦ οἴνου, τοῦ ἐπιβληθέντος ἐπὶ τοῦ γλεύκους ἐξ ὑπερπύρων δύο δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα μιστάτων, ὅπερ δὲν συμφέρει καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ὡς πρότερον. 1372, Ἰουνίου 4.

Fº 14tº Millesimo trecentesimo LXXII, die quarto Junij. 1

Capta. Cum ducha et consiliarij nostri et capitaneus Candide scribant quod datium impositum uino musto insule Crete de yperperis 2 pro centenario mistatorum non bene respondit secundum intentionem terre et quod melius esset reducere illud in primo statu etc. Et super hoc sit habenda bona deliberatio antequam procedamus ad tantam nouitatem; uadit pars quod respondeatur duche et consiliarijs et capitaneo Crete quod quia insula Crete anno preterito non respondit uel usufructuauit in facto uini, ut est solitum non potuit bene uideri iusta et rationabilis summa pecunie, que debet exigi ex datio predicto. Et propterea uolumus quod isto anno uel muda presenti fatiat bene poni mentem qualiter respondet datium antedictum et quicquod exigeret ex eo et nobis scribant ordinate. Et ut commune nostrum non fraudetur faciant ducha et consiliarij poni diligentem mentem et curam in exactione dicti dacij et quod exigeret quam cicius esse potest ut homines non expendant uel disperdant pecuniam in alio. Et dent talem ordinem ducha et consiliarij Crete quod exigatur cum integritate sicut exigi debet, quia non dubitamus quod respondente insula, sicut est solitum et si datium bene exigeret, ut debet, commune nostrum bene recipiet drictum suum. 17

6

Αἱ δαπάναι πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος καὶ τοῦ ἀρχιτεχνίτου μηχανικοῦ νὰ καταβληθῶσιν ἐκ τοῦ ἐπιβληθέντος δασμοῦ, ἵνα μὴ ἐπαβαρυνθῇ τὸ ταμεῖον τῆς κοινότητος. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἀποστολὴν εἰς Κρήτην τοῦ ἀρχιτεχνίτου συνήφθη δάνειον 2000 δουκάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπεστράφησαν, οὐδὲ εἰσεπράχθη ὁ ἐπιβληθεὶς δασμός, ὡς ἐκ τούτου ἡ κοινότης Βενετίας ἐπιβαρύνεται δι' ὅλης τῆς δαπάνης, διατάσσεται ἡ ἐπιβολὴ καὶ ἡ εἴσπραξις τοῦ δασμοῦ, ὅστις προορίζεται μόνον πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος καὶ μισθοδοσίαν τοῦ ἀρχιτεχνίτου καὶ οὐχὶ δι' ἄλλας δαπάνας.

Ἐν συνεχείᾳ διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ κανονίσωσι τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπως μὴ ζημιωθῇ τὸ δημόσιον καὶ νὰ φροντίσωσι ἀνυπερθέτως τὴν ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος.

Ἐπαναλαμβάνεται τὸ θέσπισμα τῆς ἐπιβολῆς τῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν οἴνων ὑπὲρ τοῦ λιμένος.

Εἰσπράττεται ἀφ' ἧς ἐπεβλήθη, δασμὸς ἐφ' ὅλων τῶν οἴνων καὶ τῶν μονεμβασιῶν τῶν ἐξαγομένων ἐκ τῆς νήσου Κρήτης ὑφ' οἱουδήποτε, δι' ὅθεν δήποτε, πλὴν τῆς Βενετίας ὑπέρπυρον $1^1/_2$ δι' ἑκάστην βαρέλλαν χωρητικότητος τριῶν βιγοντίων. Ἐπὶ δὲ τῶν οἴνων καὶ μονεμβασιῶν Χανίων, ὡς κατωτέρας ποιότητος, ὑπέρπυρον ἓν δι' ἑκάστην βαρέλλαν τῶν τριῶν βιγοντίων. Οἱ δὲ προοριζόμενοι διὰ τὰ μέρη τῆς Φλανδρίας ὑπέρπυρα δύο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εἰσπράττονται παρὰ τῶν ξένων, οἵτινες εἰσάγουσιν ἐν Κρήτῃ παντὸς εἴδους ὑφάσματα, οἵας δήποτε ποιότητος ἐκ Βενετίας 6%. Παρὰ δὲ τῶν ἐκ Βενετίας 4%. Θεσπίζεται δὲ ὅτι ἀφ' ἧς ἐπεβλήθησαν οἱ δασμοὶ θὰ εἰσπράττηται παρὰ πάντων, δι' οἷον δήποτε ὕφασμα εἰσαγόμενον ἐν Κρήτῃ 10% ἀντὶ τῶν 6% πλὴν τῶν εἰσαγομένων ὑπὸ Βενετῶν καὶ ἐξαχθέντων ἐκ Βενετίας συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ἐνδοχώρας, ἐλεγχομένου ὑπὸ τῶν ρεκτόρων τοῦ τόπου τῆς προελεύσεώς των. 1372, Ἰουνίου 4.

F° 14t° Millesimo trecentesimo LXXII, die quarto Junij.

Capta. Cum alias captum fuerit in consilio rogatorum et additionis, quod expense fiende in reparatione et aptatione portus Candide et protomagistro ingegnerio illuc misso soluentur per impositionem que fieret, ita quod nostrum commune tantum agrauatum non sentiret onus de hoc. Et sicut notum est in principio pridie quando fuerit missus ille protomagister in Candidam per cameram nostram Veneciarum fuerunt mutuati ista de causa ducati duo mille qui non sunt adhuc restituti, nec impositio aliqua facta est, ymo nostrum commune usque nunc passum fuit totum onus dicti portus; uadit pars pro bono communis nostri quod fiat infrascripta impositio que conuertatur solum in bono et reparatione portus et salario protomagistri illuc missi, mandando duche et consiliarijs Crete quod dictos duo mille ducatos mutuatos in Venecijs ista de causa mittant Venecias quam cicius esse potest, per cambium uel alium securum et bonum modum.

Capta. Insuper mandetur dictis duche et consiliarijs quod regulent taliter istud factum quod commune nostrum non fraudetur, et super omnia faciant attendi cum omni studio et cura ad reparationem et aptationem portus et ad omnia laboreria necessaria et opportuna pro bono et conseruatione dicti portus et nauigiorum nostrorum taliter se habendo quod possint merito commendari.

Tenor impositionis talis est.

Quod de cetero a die quo fuerit hec pars publicata in Candida in antea de omnibus uinis et monauaxijs que extrahentur de insula Crete per quascumque personas pro portando in omnem partem excepto Venecias solui debeat unum yperperum cum dimidio pro qualibet bota trium bigontiorum. De uinis uero et monauaxijs Canee, quia non sunt tante bonitatis, soluatur unus yperperus tantum pro qualibet bota trium bigontiorum. De uinis uero et monauaxijs que extraher:tur de dicta insula pro portando ad partes Flandrie per quas cumque personas solis debeant duo yperpera pro qualibet bota trium bigontiorum.

Capta. Cum in partibus Crete exigantur a forensibus de pannis cuiuscumque conditionis existant quos illuc conducunt sex pro centenario. Et illi de Venecijs soluunt quatuor, super quo necessario expedit prouideri; uadit pars quod de cetero a die quo fuerit, hec pars publicata in Candida in antea de omnibus pannis, qui per quascumque personas de qualibet parte fuerunt conducti ad insulam

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Crete, excepto de Venecijs solui debeant decem pro centenario ubi primo soluebantur sex exceptis pannis qui conducerentur illuc per Venetos, et fuissent extracti de Venecijs cum ordinibus terre, constando hoc duche et consiliarijs Crete per litteras rectorum unde ipsi panni extracti fuissent. Qui panni sint ad condicionem et onus pannorum qui conducuntur illuc de Venecijs.

Et mandetur duche et consiliarijs Crete quod predicta fatiant publicari quam cicius esse potest et notificent ea alijs rectoribus insule ut ipsa obseruent et fatiant obseruari.

7

Εὐκολίαι παρεχόμεναι εἰς τοὺς ἐμπόρους. 1372, Ἰουνίου 28.

Fo 16r Millesimo trecentesimo LXXII, die XXVIII Junij.

Capta. Quod iuxta solitum subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete quod eorum mercationes subtiles quas presentauerint duche et consiliarijs Crete a die primo Septembris usque dies octo mensis Octubris proximi, qui dictas mercationes poni fatiant sub suis clauibus et sigillo possint facere conduci Venecias cum nauigijs disarmatis, recedendo inde per totum dictum mensem Octubris, uerum si galee uiagij Alexandrie in suo reditu irent in Cretam pro leuando de dictis mercationibus subtilibus, ex nunc sit captum quod de ipsis mercationibus subtilibus debeat solui suum nabulum ipsis galeis uiagij Alexandrie, assignantibus patronis ipsarum galearum duche et consiliarijs Crete plazam siue locum ubi debuissent poni mercationes predicte et in quanta quantitate, de qua plaza siue loco, ipsi ducha et consiliarij nos informent. Et si casus occurreret quod dicte mercationes conducerentur Venecias ante aduentum dictarum galearum, ordinetur ex nunc quod grane statim dentur et assignentur mercatoribus quorum erunt, omnes uero alie mercaciones in nauibus uel nauigijs in quibus erunt, debeant presentari extraordinarijs, qui teneantur ipsas poni facere in magazenis sub suis clauibus et sigillo et non assignare alicui mercatorum quorum erunt, nisi quatuor diebus post reditum dictarum galearum uiagij Alexandrie Venecias. Et si quis contrafecerit cadat de 4 pro centenario ualoris mercacionum in suis bonis proprijs. Et committatur extraordinarijs quod inquirant de contrafacientibus et penas exigant habendo partem ipsarum ut de alijs sui officij. Et si consilium etc. De parte omnes.

8

Fo 17r **Ὁ δοὺξ Κρήτης ἐπανέρχεται ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἀριθ. 3. παρακαλῶν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους ρέκτορας οἵτινες θὰ ἐπιβῶσι τοῦ ἰδίαις δαπάναις ἐξοπλιζομένου κατέργου τῶν εἴκοσι θρανίων νὰ μεταβῶσι μέχρι Βενετίας καὶ ἐκεῖθεν νὰ ἀποστείλωσι τὸ κάτεργον εἰς Κρήτην, διότι οὐδεὶς βουκένταυρος εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν πλοίων τῆς νηοπομπῆς. 1372, Ἰουλίου 4.**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

9

Fo 20r Διαταγὴ εἰς τὸν καπετάνιον Ἀδριατικῆς ὅπως περιπλέῃ τὴν Σάσωνα, τὴν Κέρκυραν καὶ τὰ πέριξ καὶ νὰ πληροφορῆται τὰ νέα ἐκ Γενούης λόγῳ τῶν τελευταίων ἐκεῖ γεγονότων.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι, ὁ καπετάνος Κρήτης, ὁ Βάϊλος καὶ οἱ σύμβουλοι Εὐβοίας, ὁ καστελλάνος Μεθώνης καὶ Κορώνης νὰ πληροφορῶνται τὰς ἐκ Γενούης εἰδήσεις καὶ νὰ ἐπαγρυπνῶσιν ἡμέράς τε καὶ νυκτὸς διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν νήσων, τῶν χωρῶν καὶ τῶν τόπων τῶν ἐμπεπιστευμένων εἰς αὐτούς. 1372, Ἰουλίου 13.

10

Fo 23to Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης ὑπὲρ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς του ἐνήγαγεν εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν αὐλὴν τοὺς εὐγενεῖς Ἰωάννην Γραδενῖγον, Πέτρον Κορνάρον τέως δούκας Κρήτης καὶ Δομήνικον Μιχαὴλ τέως καπετάνον. Παραγγέλλεται ὁ μέλλων νὰ μεταβῇ εἰς Ρώμην πρεσβευτής, ὅπως ἀφ' οὗ φέρῃ εἰς πέρας τὴν ἐντολήν του νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ δύναμιν, ὅπως ἀπαλλαγῶσιν οἱ ἀνωτέρω. 1372, Αὐγούστου 14.

11

Fo 36to Τὴν πρώτην προσεχοῦς Μαΐου νὰ ἐκλεγῶσι τρεῖς σοπρακόμιτες διὰ τὰ τρία κάτεργα Κρήτης τὰ ὁποῖα πρόκειται νά ἐξοπλισθῶσιν αὐτόθι.

Τρόπος τῆς ἐκλογῆς των διὰ τριπλῆς ψηφοφορίας, ἐν Βενετίᾳ. 1373, Ἰανουαρίου 9.

12

Fo 41to Περὶ στρατολογίας ἐν Κρήτῃ κωπηλατῶν καὶ πεζῶν τόσων ὅσων ἀναγκαιοῦσι δι' ἐξοπλισμὸν 4 κατέργων. Οὗτοι νὰ ἐπιβιβασθῶσιν ἐπὶ τεσσάρων κατέργων καὶ νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς Βενετίαν.

Ἐπίσης νὰ στρατολογηθῶσιν ἐν Κρήτῃ βαλλιστάριοι καὶ τοξόται ἐκ τῶν καλυτέρων καὶ τόσοι ὥστε νὰ δυνηθῶσι νὰ ἐπιβεβαιοθῶσιν ἐπὶ τῶν τεσσάρων ἀνωτέρω κατέργων, προπληρώνοντες εἰς αὐτοὺς μισθὸν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων.

Ὡς πρὸς τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα, δίδεται ἐξουσία εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους νὰ ἐξεύρωσι ταῦτα κατὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον. 1373, Φεβρουαρίου 27.

Ἐν συνεχείᾳ αὐθημερόν. Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ ἐξεύρωσι καὶ στρατολογήσωσιν πάντας τοὺς βαλλισταρίους τοὺς ὁποίους θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξεύρωσι μέχρι 200, δίδοντες εἰς αὐτοὺς μισθὸν κατὰ τὴν κρίσιν των. Τούτους νὰ διαμοιράσωσι καταλλήλως ἐπὶ τῶν ἐξοπλιζομένων αὐτόθι. Διατάσσεται ὁ καπετάνος τῆς Ἀδριατικῆς νὰ ὁδηγήσῃ τούτους εἰς Βενετίαν. Κατὰ τὸν πλοῦν οἱ βαλλιστάριοι θὰ λαμβάνωσι μόνον τροφοδοσίαν. 1373, Φεβρουαρίου 27.

13

Παρατείνεται ἡ ἰσχὺς τοῦ θεσπίσματος ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1364 ἐπὶ πενταετίαν καὶ μέχρις ἀνακλήσεώς του, διότι ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικόν.

Κανονισμὸς τῶν ὀφφικίων καὶ εὐεργετημάτων, ὅπως μὴ ἐπέρχεται σύγχισις. Πάντες οἱ δικασταὶ τῆς νυκτὸς Κρήτης, πάντες οἱ ἄλλοι δικασταί, πάντες οἱ ταμίαι καὶ οἱ κομερκλάριοι ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, ὡς ἔθος. Τὰ ὀφφίκια ταῦτα καὶ τὰ δικαστικὰ δίδονται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους τῶν ἄλλων ὀφφικίων καὶ διοικήσεων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βενετίας δι' ἐκλογῆς ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Ἐν ᾗ περιπτώσει ζητηθῶσι λόγῳ χάριτος, δίδονται συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἀπὸ 12 Μαΐου 1342. Ἐπίσης οἱ ἀμμιράλιοι καὶ οἱ καγκελλάριοι ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὡς πρὸς τὰ ὑπόλοιπα ὀφφίκια τῆς νήσου νὰ προκηρυχθῇ ἀπὸ τοῦδε, ὅτι οὐδὲν θέλει δοθῇ ἐπὶ μίαν πενταετίαν λόγῳ χάριτος καὶ ὅτι τὸ παρὸν θέσπισμα δὲν δύναται νὰ ἀνακληθῇ. 1372, Φεβρουρίου 29.

F° 42r Millesimo trecentesimo LXXII, die ultimo Februarij. 1

Capta in Rogatis et Zonta.—Quod pars infrascripta alias scilicet millesimo trecentesimo LXIIII, die XXVIIII Julij.

Capta in Rogatis et Zonta cum bene responderat, confirmetur in totum et in eadem forma, sicut jacet per quinque annos et tantum plus donec fuerit reuocata. Et si consilium etc. Tenor uero dicte partis talis est. Quia expedit omnino dare ordinem et regulam de officijs et beneficijs insule Crete ut de cetero nullus error occurrat; uadit pars quod infrascripta regula et ordo debeat de cetero de ipsis officijs et beneficijs obseruari, uidelicet quod omnes domini de nocte Crete, omnes judices, omnes camerarij et comerclarij fiant in maiori consilio per electionem secundum modum solitum. Et sint dicta officia et judicatus ad conditionem aliorum officionum et regiminum nostrorum intus et extra, que fiunt per electionem in maiori consilio, in casu quo ab aliquibus per gratiam peterentur secundum formam partis alias capte in maiori consilio in millesimo trecentesimo quadragesimo secundo die XII Maij loquentis super hoc. Admirarie et cancellarie etiam fiant in nostro maiori consilio secundum usum. Alia omnia autem officia et beneficia dicte insule quocumque nomine nuncupentur, stringantur quod dehinc modo aliquo uel ingenio dari uel concedi non possint per gratiam alicui usque quinque annos proximos nec reuocari presens pars sicut pluries factum fuit sub pena librarum ducentarum pro quolibet consiliario, capite et alio ponente uel consentiente partem in contrarium. Set dentur illa talia officia et beneficia deinde per nostros rectores sicut est solitum fieri et seruari. In capite uero quinque annorum per unum mensem ante consiliarij et capita teneantur uenire ad istud consilium sub debito sacramenti et prouidere sicut uidebitur super hoc. Et nichilhominus donec uenerint et prouisum fuerit super predictis, hec pars duret et seruetur ut superius dictum est.

14

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ σὲρ Πέτρον Γρίττην ρέκτορα Σητείας, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν ἐπιβαίνων ἐφ' ἑνὸς τῶν δύο κατέργων Κρήτης, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἔλθωσιν ἐνταῦθα. 1372, Μαΐου 5.

F° 42to Millesimo trecentesimo LXXII, die quinto Maij. 1

Capta. Quod concedatur uiro nobili ser Petro Griti rectori Sithie quod possit redire Venecias cum sua familia et arnesijs suis leuibus cum duabus galeis Crete debentibus huc uenire de Creta.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

15

Περὶ ἐκβαθύνσεως τῶν τάφρων Χάνδακος. Αἱ δαπάναι τῆς ἐκβαθύνσεως, ὡς πάντοτε, θέλουσι βαρύνῃ τὸ κοινὸν τοῦ Χάνδακος, ἄνευ ἐπιβαρύνσεως τῆς κοινότητος. Τὸ ἐξαχθησόμενον χῶμα νὰ στρωθῇ εἰς τὸ πεδίον Κατσαμπᾶ, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ βλάβη εἰς τὸν λιμένα ὅπως δήποτε. 1372, Μαρτίου 19.

F°43^to^ Millesimo trecentesimo LXXII, die XVIIII Marcij.

Capta. Cum fosse ciuitatis Candide a bono tempore citra fuerint amonite et stando sicut stant, stant cum magno periculo ciuitatis predicte, et pro multis respectibus sit utile ymo necessarium uelociter prouidere de faciendo eas cauari, sicut seruari et fieri solebat; uadit pars quod committatur duche et consiliarijs Crete ac capitaneo nostro ibidem quod faciant cauari ipsas fossas per modum solitum et eciam per publicum ciuitatis et burgi, ita quod commune nullum onus sentiat uel aliquid expendat pro ista causa et tenendo modum abiliter de faciendo fieri istud cum quam minori onere et grauitate poterunt nostrorum pheudatorum et aliorum ciuium et fidelium nostrorum deinde. Faciendo prohici terrenum quod cauabitur in ualli que uadit uersus Cazamba, ita quod non fiat damnum portui ullo modo.

16

Εὐκολίαι παρεχόμεναι εἰς τοὺς ἐμπόρους. 1372, Ἰουνίου 14.

F°54^to^ Millesimo trecentesimo LXXII, die XIIII Junij.

Capta. Quod juxta solitum subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete, quod eorum mercationes subtiles quas presentauerint duche et consiliarijs Crete a die primo Septembris usque dies VIII mensis Octubris proxinii, qui dictas mercationes poni faciant sub suis clauibus et sigillo possint facere conduci Venecias cum nauigijs disarmatis recedendo inde per totum dictum mensem Octubris cum omnibus modis et ordinibus ac condicionibus solitis.

17

Ὡσαύτως. 1342, Ἰουλίου 30.

F°61^r^ Millesimo trecentesimo LXXII, die penultimo Julij.

Capta. Quod subueniatur nostris mercatoribus conuersantibus in partibus Crete, Coroni et Mothoni, quod possint mittere ad dicta loca pannos et mercationes suas cum nauigijs disarmatis recedendo hinc usque dies XX mensi Augusti proximi, soluendo nabulum galearum quod ueniat in commune.

18

Ἐπισπεύδεται ἡ πληρωμὴ τῶν ὀφειλομένων δόσεων, ὑπὸ τῶν τιμαριούχων, ἐπὶ ἀπειλῇ πλειστηριασμοῦ τῶν ἐνεχύρων. 1372, Αὐγούστου 10.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

F° 63r Millesimo trecentesimo LXXII, die X Augusti.

Quod scribatur rectoribus Crete in hac forma. Intelleximus litteras uestras super facto pagarum, quas facere tenentur feudati nostri Crete, pro suis feudis, et quod plura pignora pro pagis predictis non solutis sunt in cameraria Candide etc. Propter quas rescribimus uobis efficaciter mandantes quantum possumus, quatenus omni occasione remota, infra duos menses a die presentis nostri mandati recepti per uos, omnia pignora, que, sunt consignata, ut dictum est in cameraria predicta pro pagis ipsorum feudatorum non solutis, debeatis uendi facere et expediri sine mora sub pena ducatorum centum pro quolibet uestrum in uestris proprijs bonis, quam penam dehinc commissimum exigendam officialibus nostris rationum, de qua habeant partem, ut de alijs penis suo officio commissis. Insuper mandamus uobis, quatenus quintam et sextam pagam a feudatis predictis similiter exigere debeatis et exigi quam citius fieri poterit, ne commune nostrum damnum incurrat, set sit integraliter satisfactum et si uobis presentaretur aliquod pignus pro dictis pagis tale pignus sit presentatum, non possitis retinere nec retineri facere ultra unum mensem, set faciatis illud uendi sub pena predicta: Et similiter obseruetis pro omnibus alijs pagis, que restabunt in posterum solui, ita quod commune nostrum cum integritate habeat suum rectum.

19

Διὰ θεσπίσματος ἀπὸ 10 Φεβρουαρίου 1371 κατηργήθησαν οἱ δασμοὶ ἐπὶ τοῦ οἴνου λειανικῆς πωλήσεως ἐν Κρήτῃ καὶ ἕτερος δασμὸς ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ οἴνου ἐκ τῆς νήσου. Ἀντὶ τούτων ἐφορολογήθη τὸ γλεῦκος γενικῶς δι' ὑπερπύρων δύο τὰ ἑκατὸν μιστάτα. Ἀλλ' ἡ γενικὴ αὕτη φορολογία ἀνταπεκρίθη κακῶς ἐπὶ προφανεῖ ζημίᾳ τῆς κοινότητος. Διὰ ταῦτα ἀποφασίζεται νὰ καταργηθῇ ὁ φόρος τοῦ γλεύκους καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ὁ δασμὸς ἐπὶ τοῦ οἴνου λειανικῆς πωλήσεως καὶ ὁ δασμὸς ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς, ὡς πρότερον. 1374, Ἰανουαρίου 16.

F° 74r Millesimo trecentesimo LXXIII, die XVI Januarij.

Capta. Cum alias per partem captam in isto consilio millesimo trecentesimo, LXX, die X Februarij fecerint reuocata datia uini quod uendebatur ad spinam in insula Crete, et aliud datium impositum uino ad extrahendum de insula et fuerit prouisum quod imponeretur datium toti uino musto, totius insule Crete de yperperis duobus pro quolibet centenario mistatorum, etc. ut in dicto ordine continetur. Et sicut notum est, dictum datium impositum uino musto totius insule Crete male et pessime respondidit cum damno notabili nostri communis et penis respondebit nisi subito prouideatur; uadit pars considerato quod res ista satis probata est sicut scribit regimen Crete quod reuocetur ordo et pars alias capta in rogatis de datio imposito uino musto insule Crete et reducantur datia uini ad spinam et datium uini ad extrahendum de insula ut primo exigebantur, ante-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

quam dictus ordo et pars capta foret. Et mandetur duche et consiliarijs Crete et alijs rectoribus insule Crete quod sic debeant obseruare et facere de cetero obseruari. Et si uideretur duche et consiliarijs Crete uel maiori parti esse melius et utilius dare dicta datia ad incantum et maius auantagium communis faciant in predictis ut eis melius uidebitur pro nostro communi dando ipsa datia bonis personis et cum bona securitate et habendo respectum ad pretia que exigi solebant quando uendebatur uinum ad spinam. 43—de non 3—non sinseri 8.

20

Περὶ ἐξοπλισμοῦ δύο κατέργων ἐσπευσμένως πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ τῶν ὑπὸ τὸν Σουλτάνον χωρῶν καὶ τῆς Κρήτης. 1374, Φεβρουαρίου 27.

Ἐν συνεχείᾳ θεσπίζεται ὅτι ἐν λόγῳ δύο κάτεργα θὰ εἶναι τύπου βουκενταύρου.

Ἀλλὰ μετά τινας ἡμέρας ἀνακαλεῖται καὶ θεσπίζεται ὅτι τὰ δύο κάτεργα θὰ εἶναι τύπου καὶ διαστάσεων κατέργων ἐκτελούντων τὸ ταξίδιον Ρωμανίας. Συγκαλουμένου τοῦ Συμβουλίου τὸ προσεχὲς Σάββατον, θέλουσι δοθῇ αἱ διαταγαὶ ἐμπορίας, φορτώσεως καὶ πλειστηριασμοῦ καθὼς ἐπίσης θέλει κανονισθῇ καὶ ἡ ἐπιστροφή των. 1374, Μαρτίου 2.

Galee ad traficum Crete.

Fo 82r

Ser Tadeus Justinianus miles
Ser Baldus Quirino
Ser Franciscus Foscolo
} sapientes Crete.

Millesimo trecentesimo LXXIII, die XXVII Februarij.

Quia propter noua que habentur omnibus satis nota, clare comprehendi potest per omnes, quod usque bonum tempus facta Cipri non erunt in securo et bono termino in facto fatiendi ibi mercationes, ita quod necessario expedit prouidere saluti et bono nostro et mercatorum nostrorum et attendere ad nauigandum et mercandum pro conseruatione status nostri, nec aliter facere possumus ad uolendum sustinere nos; uadit pars quia omnis dilatio nociua est quod ordinetur quod cum nostris galeis de gratia, quas habemus a domino papa, debeant traficari de partibus et insula nostra Crete ad terras et loca Soldano subiectas per illum modum et sicut uidebitur isti consilio, donec uenerit nobis specialis gratia missa ad impetrandum a domino papa.

Et pro executione istius bone et utilis intentionis mandetur patronis arsenatus quod quam cicius esse potest fatiant fulciri et poni in ordine duas galeas de illa mensura que uidebitur domino, consiliarijs, capitibus et sapientibus Crete uel maiori parti, quod collegium teneatur hoc terminasse per sacramentum infra tercium diem omni causa remota. De modo uero caricandi mercationes et hauere in Venecijs super dictis galeis et de modo et ordine traficandi de partibus Crete

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ad loca et terras Soldano subiectas et de recessu ipsarum galearum postea prouidebitur, sicut uidebitut isti consilio. 54. De non 8—non sinceri 9.

Ultimo Februarij captum per collegium domini, consiliariorum, capitum et sapientum Crete quod due galee deputande ad traficum Crete et Alexandrie et Sirie sint bucentauri, silicet duo noui si sunt in arsenatio, siue meliores.

Millesimo trecentesimo LXXIIII, die secundo Marcij.

Capta. Quod due galee deputande ad traficum de insula Crete ad partes Soldano subiectas sint due galee de mensuris uiagij Romanie de melioribus que sunt bone mensure galearum et multum utiles pro hoc facto. Et die sabati de mane uocetur istud consilium sub pena librarum decem pro dando ordinem de ordine traficandi et de modo caricandi hic dictas galeas et de modo incantandi eas et de recessu earum, et tunc fiet sicut uidebitur pro bono terre et mercationum et mercatorum. De parte 41—non 11—non sinceri 11.

21

Εὐκολίαι παρεχόμεναι εἰς τοὺς ἐμπόρους. Τοῦ λοιποῦ πάντα τὰ ἐμπορεύματα, τὰ μεταφερόμενα ὑπὸ Βενετῶν, ὅπως δήποτε ἐν Κρήτῃ, εἴτε ὑπὸ διαμετακόμισιν διὰ τὴν 'Ανατολήν, εἴτε ἐκ τῆς 'Ανατολῆς ὑπὸ διαμετακόμισιν διὰ Βενετίαν, θὰ ὦσιν ἀσύδοτα δασμῶν, ὡς τὸ δίκαιον. 'Εὰν ὅμως τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα προορίζωνται πρὸς κατανάλωσιν ἐν Κρήτῃ θὰ πληρώνηται ὁ δασμός, ὡς τὸ δίκαιον.

'Εν συνεχείᾳ θεσπίζεται διὰ τοὺς ξένους ἐμπόρους, ὅτι μεταβαίνοντες εἰς Κρήτην καὶ προοριζόμενοι δι' οἷον δήποτε μέρος τῆς 'Ανατολῆς θὰ πληρώνωσι δασμὸν ἐφ' ὅλων τῶν ἐμπορευμάτων γενικῶς 1% εἰσαγωγικὸν καὶ 1% ἐξαγωγικὸν δασμόν. 'Επιβάλλονται ποιναὶ εἰς τοὺς παραβάτας. 1374, Μαρτίου 1.

Fo 87to Millesimo trecentesimo LXXIIII, die quarto Marcij.

Capta. Cum alias captum fuerit in hoc consilio quod nauigia Venetorum que declinarent ad partes Crete cum animo et intentione eundi ad alias partes cum mercationibus per fortunam uel alio simili modo non deberent soluere datia ordinata et imposita deinde, set ponantur mercationes in magazenis sub clauibus duche et consiliarijs donec extrahentur de insula Crete predicta. Et concludit ipsa pars quod si illi quorum erunt mercationes, uollent eas uendere in insula Crete soluant datia ordinata etc. Et sicut notum est propter conditiones temporis presentis ad uolendum bene facere facta nostra expedit clare prouideri ut omnes se intelligant, quia dubium fuit in obseruatione istius ordinis deinde; uadit pars quod seruetur de cetero quod omnes mercationes que conducentur per Venetos quomodocumque ad insulam et partes Crete tam pro conducendo uel portando ad partes leuantis quam de partibus leuantis ad insulam et partes Crete pro conducendo Venetias sint absolute ab omni datio in partibus Crete ut iustum est.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Uerum si de mercationibus predictis que conducentur per Venetos in Cretam pro consumando et dissipando deinde de illis, ut iustum est, soluantur datia ordinata.

Capta. De forensibus uero pro fatiendo bonam insulam nostram Crete et ut detur eis causa eundi illuc et traficandi, ordinetur et cridetur quod omnes forenses euntes cum suis nauigijs ad partes et insulam nostram Crete pro traficando et mercando ad quaslibet partes Leuantis soluere debeant de mercationibus, quas illuc quomodocumque conducent solum unam pro centenario ad introitum et unam pro centenario ad exitum, ut omnes habeant causam eundi illuc cum suis nauigijs, et traficandi et fatiendi facta sua. Et si aliquis Venetus ullo modo tansaret hauere forensium cadat ad partes et ordines ultimo captos contra tansantes hauere forensium cum omnibus ligaminibus penis stricturis et condicionibus contentis in eis. Uerum si dicti forenses uollent uendere de ipsis mercationibus pro dissipando uel consumando in insula Crete, soluant datia solita et ordinata, de hijs solum quas uendent pro consumando uel dissipando in insula supradicta. Remanentibus pannis, que conducentur per forenses ad partes Crete in facto soluendi datia deinde, ut soluiat ad presens

Κανονισμὸς νηοπομπῆς.

Διατάσσεται πλειστηριασμὸς ἐν Ριάλτῳ, ἀγορᾷ Βενετίας, δύο κατέργων τύπου νηοπομπῆς Ρωμανίας, τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμοποιηθῶσι διὰ τὴν ἐμπορίαν Κρήτης-Βηρυττοῦ, καὶ θὰ δοθῶσιν εἰς τὸν πλειοδότην ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὅρους :

1ον Ὁ πλειστηριασμὸς οὐδεμίαν θὰ ἔχῃ ἰσχύν, ἐὰν μὴ προηγουμένως τὰ προτεινόμενα κάτεργα γίνωσι δεκτὰ καὶ παραδοθῶσιν εἰς τὸν πλειστηριασμόν. Κηρύσσεται δὲ ὅτι δὲν ἐπιτρέπονται μυστικαὶ συνεννόησεις εἰς βάρος τῆς κοινότητος πρό, μετὰ ἢ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ πλειστηριασμοῦ.

2ον Οἱ πάτρωνες οἱ ἀποδεχόμενοι εἰς πλειστηριασμὸν τὰ κάτεργα ταῦτα δέον νὰ ὦσιν ἡλικίας τριάκοντα ἐτῶν τοὐλάχιστον συμφώνως πρὸς τοὺς κανονισμοὺς ἐνδοχώρας, ὑποβαλλόμενοι εἰς τὴν κρίσιν τῆς Γερουσίας, παρόντων τοὐλάχιστον ὀγδοήκοντα γερουσιαστῶν καὶ λαμβάνοντες τὰ δύο τρίτα τῶν ψήφων. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ὑπόκεινται εἰς τὰς διατάξεις καὶ περιορισμοὺς ἀποφασισθέντας ἄλλοτε ὑπὸ τῶν συμβουλίων.

3ον Οἱ πάτρωνες ὑποχρεοῦνται νὰ ἐπιτελέσωσι τρία τοὐλάχιστον ταξίδια διὰ τῶν δύο κατέργων ἐκ Χάνδακος εἰς Βηρυττόν, τὸ τρίτον τῶν ὁποίων δέον νὰ συντελεσθῇ μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου. Οἱ πάτρωνες οὗτοι ὑπόκεινται εἰς ποινὴν δουκάτων πεντακοσίων δι' ἕκαστον μὴ ἐκτελεσθὲν ἐκ τῶν τριῶν τούτων ταξιδίων καὶ δι' ἕκαστον κάτεργον. Ἀνατίθεται ἡ ἐπιτήρησις τῆς ἐκτελέσεως τῶν ταξιδίων τούτων, μὲ δικαιοδοσίαν ἐπιβολῆς ποινῶν, εἰς τὸν δοῦκα, συμβούλους καὶ καπετάνον Κρήτης.

4ον Καθορίζεται ἡ διάρκεια παραμονῆς τῶν κατέργων ἐν Βηρυττῷ, καθ' ἕκαστον τῶν τριῶν ταξιδίων.

5ον Κανονίζεται ἡ παραλαβὴ ἐμπορευμάτων ἐν Βηρυττῷ.

6ον Ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν δύνανται νὰ φορτώσωσι ἐλαφρὰ ἀποικιακά, ἀρωματικὰ κτλ. δύνανται νὰ φορτώσωσι βαρέα ἐμπορεύματα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

7ον Κανονίζεται ἡ παραμονὴ τῶν δύο κατέργων ἐν Κρήτῃ καὶ ἀνατίθεται εἰς τὸν δοῦκα, συμβούλους, καὶ καπετάνον ἡ ἐπίβλεψις πρὸς κανονικὴν ἐκτέλεσιν τῶν τριῶν ταξιδίων.

8ον Ἀπαγορεύεται ἡ φόρτωσις ἐξ οἵου δήποτε τόπου παντὸς εἴδους ἀπαγορευομένου ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας.

9ον Ὁρίζεται ναῦλος ἀνόδου καὶ ἐπανόδου Βηρυττοῦ τὸ ἥμισυ τοῦ ναύλου τοῦ καταβαλλομένου διὰ Κύπρον.

10ον Οἱ πάτρωνες ὀφείλουσι νὰ ἐξοπλίζωσι καλῶς τὰ κάτεργα διὰ πεζῶν καὶ βαλλισταρίων ὡς εἶναι ἐξωπλισμένα τὰ κάτεργα τῆς Ἀδριατικῆς. Ἀνατίθεται εἰς τὸν δοῦκα, συμβούλους καὶ καπετάνον Κρήτης ἡ ἐπίβλεψις φορτώσεως καὶ ἐξοπλισμοῦ.

11ον Αἱ δαπάναι τῶν δύο κατέργων κατὰ τὰ τρία ταξίδια θὰ εἶναι αἱ αὐταί. Τὰ ταξίδια θὰ ἐκτελεσθῶσιν εἴτε ὁμαδικῶς ὑπὸ τῶν δύο κατέργων εἴτε μεμονωμένως, μὴ δυναμένης τῆς προθεσμίας νὰ παραταθῇ.

12ον Τὸ τίμημα τοῦ πλειστηριασμοῦ τῶν δύο κατέργων καταβληθήσεται εἰς τρεῖς δόσεις κτλ.

13ον Οἱ πάτρωνες τῶν κατέργων τούτων δὲν δύνανται νὰ ἀπουσιάσωσιν ἐκ Βηρυττοῦ ἐγκαταλείποντες ταῦτα, ἐπὶ ποινῇ χιλίων λιτρῶν δι' ἑκάστην ἀπουσίαν, οὐδὲ δύνανται νὰ διανυκτερεύωσι ἐκτὸς τοῦ κατέργου των, ἐπὶ τῇ αὐτῇ ποινῇ δι' ἑκάστην νύκτα.

14ον Ἐν πάσῃ διαφωνίᾳ μεταξὺ δουκός, συμβούλων καὶ καπετάνου, προσκαλεῖται διὰ κλήρου εἷς τῶν ταμιῶν κατὰ τὸ εἰωθώς.

15ον Διατάσσονται οἱ κομερκλάριοι νὰ εἰσπράττωσι καθ' ἕκαστον ταξίδιον τὰ ναῦλα τῶν πατρώνων ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς ἐκ Βηρυττοῦ.

16ον Δύνανται οἱ πάτρωνες νὰ σιτῶσι τοὺς ἐπιβάτας ἐμπόρους ἀντὶ γροσίων τριῶν καὶ ἡμίσεως δι' ἕκαστον ἔμπορον καὶ γροσίου ἑνὸς διὰ τὸν ὑπηρέτην του.

17ον Ὁ ἐκπλειστηριασμὸς τῶν κατέργων τούτων δὲν δύναται νὰ εἶναι μικρότερος τῶν ἑξήκοντα λιτρῶν γροσίων δι' ἕκαστον.

18ον Κανονίζεται ὁ ναῦλος τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς Κρήτην διὰ τῆς νηοπομπῆς Βηρυττοῦ.

19ον Πᾶσαι αἱ διαταγαὶ καὶ αἱ ληφθεῖσαι ἀποφάσεις νὰ σταλῶσιν πρὸς τὸν δοῦκα, συμβούλους καὶ καπετάνον Κρήτης, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν.

20ον Εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἀνωτέρω, νὰ ἀποσταλῶσι τὸ ταχύτερον πληρώματα κατέργων Ἀδριατικῆς μετὰ τοῦ ὑποκαπετάνου καὶ ἑτέρου σοπρακόμιτος, ὅπως ἐπιβῶσι τῶν δύο κατέργων, τῶν προοριζομένων πρὸς ἐμπορίαν καὶ κατευθύνωσι ταῦτα εἰς Χάνδακα καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Ἀδριατικὴν ἐπιβαίνοντες ἐπὶ ἑλαφρῶν κατέργων τοῦ στόλου των.

21ον Τὰ δύο ταῦτα κάτεργα δύνανται νὰ παραλάβωσιν ἑλαφρὰ ἐμπορεύματα ἐκ Βενετίας διὰ Χάνδακα, καθοριζομένων τῶν ὅρων.

22ον Τὰ οὕτω φορτωνόμενα ἑλαφρὰ ἐμπορεύματα ἐν Βενετίᾳ ἐπὶ τῶν δύο κατέργων θὰ προορίζωνται μόνον διὰ Χάνδακα. Δίδονται ὁδηγίαι περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκφορτώσεως καὶ διαμετακομίσεως.

23ον Προθεσμία φορτώσεως ἐν Βενετίᾳ ἑλαφρῶν ἐμπορευμάτων ἐπὶ τῶν δύο κατέργων. 1374, Μαρτίου 4.

Ordo galearum trafici.

F° 87t° Millesimo trecentesimo LXXIIII, die quarto Marcij. 1

Capta. Quod in nomine Jesu Christi et bone gratie ordinetur quod due galee de mensura Romanie, que debent deputari ad traficum de insula Crete ad partes Baruti debeant incantari secundum usum in Riuoalto et dare plus offerentibus

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ad incantum cum condicionibus, modis et ordinibus infrascriptis ut omnes se intelligant uidelicet:

Primo quod incantus non ualeat nec teneat nisi ambe galee fuerint accepte et deliurate ad incantum. — Item cridetur pars solita de conuenticulis non fiendis in damnum communis super incantum galearum nec ante incantum nec post.

2.— Item quod patroni qui eas accipient ad incantum sint nobiles sufficientes etatis annorum triginta uel inde supra secundum ordines terre et debeant probari in consilio rogatorum et additionis congregatis LXXX uel inde supra. Et si habuerint duas partes consilij congregati sint firmi. Si uero non habebunt duas partes consilij subiaceant ordinibus et strictu[illegible]is alias captis per consilia.

3.— Quod patroni qui habebunt dictas galeas teneantur omnino facere tria uiagia cum dictis duabus galeis de partibus Candide ad partes Baruti, que tria uiagia teneantur compleuisse ita quod tercio et ultimo uiagio teneantur recessisse de partibus Baruti per totum mensem Octubris et ante si poterunt pro ueniendo in Candidam. Et si dicti patroni non fatient tria uiagia predicta pro bono mercatorum et mercationum cadant de ducatis quinque centum pro quolibet uiagio non facto et pro qualibet galea. Et ultra penas predictas committatur duche et consiliarijs Crete et capitaneo si uiderent patronos istarum galearum esse negligentes et nolle facere uiagia predicta, quod imponant eis penam et penas ita quod faciant uiagia sua, ut dictum est. Et penas exigant a contrafacientibus pro bono nostri communis.

4.— Et debeant iste due galee stare in partibus Baruti pro expediendo se deinde in hunc modum uidelicet primo uiagio stare debeant in dictis partibus diebus 22 non computato die accessus nec recessus. Secundo uero uiagio diebus 15 et tercio alijs diebus 15 non computato die accessus nec recessus et non ultra ullo modo, saluo si antea haberent caricum suum in duobus primis uiagijs quod ante possint recedere, set tercio et ultimo uiagio non possint stare minus 15 diebus pro bono mercatorum et mercationum et ut omnes mercatores nostri sint auisati et preuisi factis suis.

5.— Quod in quolibet trium uiagiorum predictorum in tempore quo iste galee erunt in partibus Baruti quatuor diebus ante recessum earum, scribatur totum et quicquid fuerit presentatum in Baruto. Et si non erit ultra caricum galearum leuetur in bona gratia, si uero id quod scriptum fuerit esset ultra caricum galearum fiant rata ordinate, sicut est solitum fieri ad alia uiagia ita qnod nemo tortizetur. Et si aliquis tortum reciperet ullo modo possit habere recursum ad ducham et consiliarios Crete de suo damno et interesse contra patronos galea-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

rum. Qui ducha et consiliarij faciant illis rationem, ita quod nemo tortizetur contra debitum rationis.

6.—Et si usque ad ultimum diem sui recessus de partibus Baruti in quolibet uiagio, dicte due galee non possent habere suum caricum de speciebus et hauere subtili, tunc possint caricare et leuare de rebus grossis ut eis uidebitur pro habendo caricum suum.

7.—Et committatur duche et consiliarijs et capitaneo Crete quod isto primo uiagio studeant et solicitent quod iste due galee celeriter armentur et expediantur ita quod uadant ad suum uiagium quam cicius esse potest. Secundo uero et tercio uiagio non possint ipse galee stare in Candida ultra dies octo quolibet uiagio ullo modo uel ingenio, saluo, si pro aliqua iusta et legiptima causa que occurreret. Uideretur duche et consiliarijs et capitaneo Crete uel maiori parti ellongari eis terminum per alios quatuor dies in secundo et tercio uiagio, quod in hoc casu possint per maiorem partem ellongare et dare ipsos quatuor dies pro uiagio sicut eis uel maiori parti utilius apparebit, habendo semper respectum quod compleantur sua tria uiagia ut dictum est pro bono terre et mercatorum.

8.—Et declaretur et statuatur ex nunc quod in aliquibus partibus non possint caricari in dictis galeis aliqua prohibita per ecclesiam ullo modo sub penis et ligaminibus ordinatis per consilia nostra.

9.—Quod dicte due galee de omnibus mercacionibus et hauere que de Candida portabuntur cum dictis galeis ad partes Baruti, et de partibus predictis conducentur in Candidam soluatur patronis predictis medietas nabuli eius quod est solitum solui ad uiagium Cipri tam eundo quam redeundo.

10.—Et teneantur patroni istarum duarum galearum habere ipsas galeas bene armatas et paratas ad terzarolum. Et de balistarijs et hominibus de pede ut sunt galee Culfi et committatur duche et consiliarijs et capitaneo Crete quod faciant ipsas caricari bene et diligenter, ita quod habeant ad plenum numerum suum possendo ducha, consiliarij et capitaneus imponere eis penam et penas ita quod sint bene armate et fulcite ut esse debent exigendo penas a contrafacientibus ita quod seruetur intentio terre.

11.—Capta. Et debeant iste due galee esse ad unum denarium istis tribus uiagijs et debeant ire ad istud uiagium ambe insimul uel diuise ad unam ad unam sicut uidebitur duche consiliarijs et capitaneo Crete uel maiori parti pro bono mercatorum et mercationum, non possendo propterea ellongare terminos superius limitatos et eundo insimul uel reperiendo se insimul faciant patroni capitaneriam ad zornatam.

12. — Capta. Quod pretium incantus istarum duarum galearum soluetur

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

nostro communi in tribus partibus uidelicet in reditu primi uiagij, unum tercium in Candida nostris comerclarijs Crete et aliud tercium in reditu secundi uiagij et ultimum tercium in reditu tercij uiagij, semper infra octo dies in quolibet termino sub pena soldorum duorum pro libra.

13.—Quod in partibus Baruti patroni dictarum galearum non possint recedere de partibus Baruti uel de galea ullo modo sub pena librarum mille pro quolibet contrafatiente et qualibet uice. Et de nocte sint semper in galea omni causa remota sub pena predicta pro quolibet contrafaciente et qualibet uice.

14.—In omni differentia que occurreret inter ducham consiliarios et capitaneum ita quod non possent terminare intret unus de camerarijs Crete secundum usum per texeras et pro expeditione facti.

15.—Item committatur comerclarijs Crete quod semper in octo dies in reditu galearum de partibus Baruti in quolibet uiagio exigantur nabula patronorum sicut facerent extraordinarij in Venecijs et mercatores soluant ad ipsum terminum sub pena soldorum duorum pro libra.

16.—Quod in facto mense ordinetur quod patroni accipiant nostris mercatoribus sicut seruatur in Venecijs, uidelicet tres grossos cum dimidio pro mercatore et grossum unum pro famulo.

17.—Quod galee predicte non possent deliberari ad incantum pro pautioribus libris sexaginta grossorum pro qualibet. 40-44 de non 39-37 non sinceri 3-3.

18.—Capta. Ut detur ordo pro tempore futuro et pro mercationibus et hauere que remanebunt in Venecijs a dictis duabus galeis ordinetur quod omnes qui uolent mittere cum nauigijs disarmatis mercationes et hauere subtile pro mittendo ad partes Crete pro uiagio Baruti possint illas mittere in bona gratia, soluendo de nabulo duo tertia communi sicut irent cum galeis in Candida et aliud tertium sicut melius poterunt esse concordes cum nauigijs disarmatis intelligendo quod ista subuentio duret post recessum istarum galearum usque per totum mensem Augusti proximi. Et ut adimpleatur intentio terre omnes mercationes que fuerint portate per modum predictum poni debeant per ducham et consiliarios in bonis magazenis sub suis clauibus et sigillo. Qui ducha et consiliarij ponant et poni faciant bene mentem quod non utantur ullo modo nisi ad uiagium Baruti cum istis galeis.

19.—Quod omnes iste prouisiones et ordines omnes capti et qui capientur pro hoc facto mittantur duche, consiliarijs et capitaneo Crete quibus expresse committatur quod faciant ipsos ordines et prouisiones bene et effectualiter obseruari pro bono terre et mercatorum. Ita quod adimpleatur intentio nostra et ultra penas predictas ut galee sint bene armate et fulcite et quod mercatores bene

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tractentur. Et ut fiat intentio terre possit dictum collegium per maiorem partem imponere penam et penas ut eis uidebitur ita quod omnia procedant bene et ordinate secundum intentionem nostram.

20.—Et pro execucione omnium predictorum zurme galearum Culfi silicet grimane et donate expediantur quam cicius esse potest et uicecapitaneus ser Petrus Grimani et alius supracomitus culfi cum hominibus suis ascendant super duabus galeis deputatis ad traficum ponendo solum tot de hominibus suis super suis galeis subtilibus quod conducantur usque in Candidam ad nauarescham. Et ibi in Candida dicti uicecapitaneus et supracomitus ascendant cum suis zurmis super suis galeis subtilibus et ueniant ad custodiam culfi et dessignent galeas a trafico patronis suis.

21.—Et cum istis duabus galeis trafici possint caricari et leuari in Venecijs pro conducendo solum ad partes Candide omnes mercationes et hauere subtille quod potest ire cum galeis armatis, caricando predicta cum buletis solitis extraordinariorum, soluendo de nabulo, uidelicet res subtilles que non possunt ire cum nauibus soluant nabulum quod solent soluere galeis usque in Candidam. Omnes autem alie mercationes que ire possunt cum nauibus soluant duas partes nabuli soliti solui cum galeis armatis usque in Candidam. Nabula uero omnium mercationum et haueris que caricabuntur nunc in Venecijs super dictis galeis pro eundo in Candidam, sint nostri communis uti iustum est.

22. Capta. Item quod mercationes subtiles que caricabuntur hic in Venecijs super dictis duabus galeis que non possunt ire cum nauibus non possint discaricari in aliam partem nisi in Candidam. Et si in Candida illi quorum erunt uolent discaricare ipsas mercationes debeant poni in magazenis sub clauibus et sigillo duche, consiliarijs et capitaneo Crete, ita quod ipse mercationes nullo modo conducantur nisi ad uiagium Baruti et contrafacientes in aliquo dicto capitulo uel contentis in eo cadant ad partes et penas nouas contrabanorum cum omnibus ligaminibus et stricturis contentis in eis. Et cadant ad hoc tam patroni galearum quam mercatores qui contrafacerent ullo modo.

23. Et debeant iste due galee trafici caricare mercationes et hauere usque ad dies XXII mensis presentis et recesisse usque ad XXV dicti mensis Marcij presentis sub pena librarum centum ser Petro Grimani uicecapitaneo et aliarum librarum centum alteri supracomito.

De partibus istis omnibus fuerunt 77
De non 1
Non sinceri 5
Incantus galearum trafici.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Prima galea trafici de partibus Crete Barutum fuit deliberata nobili uiro ser Guillelmo Quirino pro libris 116 sold. 1 grossorum.

155 Secunda galea trafici fuit deliberata uiro nobili ser Tome Mozenigo ser Petri pro libris 124 sol. 1 grossorum.

Probati fuerunt duo patroni galearum in Rogatis et additione et ambo remanserunt.

159 Ser Moyses Mauroceno, ser Francischinus Mozenigo.

23

Εὐκολίαι παρεχόμεναι εἰς τοὺς ἐμπόρους. 1374, Μαρτίου 17.

F° 90r Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XVII Martij.

Capta. Quod iuxta solitum subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Nigropontis, Crete, Coroni et Mothoni et Romanie basse, quod cum cere et alie sue mercationes que possent uenire cum ordine non potuerint de
5 dictis partibus recedere propter deffectum nauigiorum. Terminus recedendi qui est per totum mensem Aprilis proximi elongetur per totum mensem Maij pro-
7 ximi secundum usum et si consilium etc.

24

F° 90r Διατάσσεται ὁ καπετάνος τῆς 'Αδριατικῆς, περὶ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς Βενετίαν τῶν παλαιῶν κατέργων καὶ τῆς μπόκολας πρὸς παροπλισμόν, ἀφ' οὗ ἐξέλιπεν ὁ κίνδυνος προσβολῆς τῶν Γενουαίων καὶ ἀφ' οὗ ἀπεστάλησαν δύο ἐξωπλισμένα κάτεργα πρὸς φρούρησιν τῆς 'Αδριατικῆς. 'Επίσης γίνεται γνωστὸν εἰς τὸν αὐτὸν καπετάνον, ὅτι ἐντὸς βραχέος χρόνου θὰ ἀποσταλῶσι δύο κάτεργα εἰς Κρήτην διὰ τὸ ἐμπόριον μετὰ τῆς Βηρυττοῦ, καὶ ἀνατίθεται εἰς τοῦτον ἡ ἀσφάλεια αὐτῶν. 1374, Μαρτίου 17.

25

Πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Κρήτης καὶ ὅπως πεισθῶσι νὰ μετοικήσωσι τεχνῖται δίδεται ἐξουσία εἰς τὸν δοῦκα, τοὺς συμβούλους καὶ τὸν καπετάνον Κρήτης, ὅπως ἀποφασίζωσιν ἐν πλειοψηφίᾳ 3 : 1 πρὸς παροχὴν εἰς τοὺς ἐρχομένους νὰ κατοικήσωσι ἐλευθερίας καὶ ἀσυδοσίας ἀπὸ πάσης πραγματικῆς ἢ προσωπικῆς ἀγγαρείας. Εἰς τοὺς ἐν λόγῳ τεχνίτας δὲν συμπεριλαμβάνονται οἱ ὑπήκοοι, οἱ ὁποῖοι ἤθελον μετοικήσῃ ἐκ Βενετοκρατουμένων μερῶν. 1374, Μαρτίου 17.

F° 92to Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XVII Marcij.

Quod pro faciendo bonam insulam nostram Crete et pro reducendo in ea homines artifices, qui sunt multum utiles et fructuosi, committatur duche, consiliarijs et capitaneo quod circa hoc sint soliciti et studiosi pro bono status nostri
5 habente collegio predicto libertatem per maiorem partem, silicet de quatuor tribus, dandi franchisias et immunitates illis qui uenient, quod sint absoluti ab angarijs realibus et personalibus deinde per illum modum et tempus et sicut uidebitur

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

eis uel maiori parti pro bono insule nostre predicte non intelligendo in hoc aliquem subditum et fidelem nostrum, qui recederet de locis nostris. 41-42—de non 34-37—non sinceri 11-7.

26

Ὁ Ἰωάννης Πιζάνης ἀναφέρει, ὅτι ἀγοραστὴς αὐτὸς ἐν πλειστηριασμῷ διαφόρων κτημάτων ἐπαναστατῶν, ὑπέστη πολλὰς καὶ διαφόρους δαπάνας διότι εὗρε ταῦτα κατεστραφέντα καὶ ἐμπρησθέντα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν. Διὰ τὰ κτήματα ὅμως ταῦτα ἐπλήρωσε διαφόρους δόσεις εἰς τοὺς ρέκτορας καὶ ἐξηκολούθησε νὰ πληρώνῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὅταν ἠὐκολύνετο. Οὕτω ἔμεινε χρεώστης τῶν ὀφειλομένων ὑπολοίπων δόσεων, οὗ ἕνεκα ἐδιώχθη καὶ ἐφυλακίσθη, εἰς τρόπον ὥστε ἐξηναγκάσθη νὰ πωλήσῃ ἡμίσειαν ἱππαρχίαν εἰς τὸν εὐγενῆ σὲρ Ἰωάννην Μιχαὴλ ἐκ Βενετίας, ὅστις κατέθεσε εἰς χεῖρας τῶν ταμιῶν χίλια ὑπέρπυρα, πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ὀφειλομένων δόσεων. Ἐξαιτοῦνται οἱ ἀνωτέρω νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀγοραπωλησία καὶ νὰ ἐγγραφῇ ἡ ἡμίσεια ἱππαρχία ἀποτελουμένην ἐκ τριῶν σερβενταριῶν εἰς Καλορὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μιχαήλ.

Ἡ Γερουσία ἀκούσασα τὴν γνώμην ρεκτόρων ἐν Κρήτῃ ἀποφαίνεται νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ αἴτησις τοῦ Πιζάνου. 1374, Ἀπριλίου 6.

F° 94^to^ Millesimo trecentesimo LXXIIII, die sexto Aprilis.

Capta. Cum sicut exponit nobilis uir ser Johannes Pisani ciuis et fidelis noster pro reparatione aliquorum locorum rebellium per eum acceptorum ad incantum a dominatione nostra, fecerit multas et uarias expensas quia illa inuenit destructa et cremata occasione rebellionis, pro quibus soluit aliquas pagas nostris rectoribus et sic libenter continuasset de tempore in tempus si possibilitatem habuisset, set propter eius strictam et debilem condicionem ullo modo habet unde soluere reliquas pagas per eum communi nostro debitas. Ob quam causam de mandato dictorum rectorum intromissus fuit et ductus usque ad carceres, unde necessitate compulsus conuenit cum nobile uiro ser Johanne Michaele de Venecijs, cui uendidit dimidiam cauallariam de predictis suis locis cum condicione quod idem ser Johannes Michael deponeret yperpera mille in deposito camerarijs communis pro securitate pagarum quas dare debet nostro communi, que quidem yperpera dictus ser Johannes Michael iam deposuit in dicta camera, donec per dominationem nostram scribetur predicto regimini Crete quod dicta dimidia cauallaria scribatur et catasticetur dicto ser Johanni Michaeli. Et ultra hoc dictus ser Johannes Michael contentetur dare fideiussionem idoneam dictis camerarijs de tempore in tempus ad soluendum dictas pagas nostro communi. Et propterea supplicauerit nobis quatenus consideratis predictis ac eius necessitate extrema dignaremur eidem gratiam facere specialem et ordinare quod dicta dimidia cauallaria scribatur et catasticetur eidem ser Johanni Michaeli. Ad que respondent ser Donatus Mauro consiliarius Crete et ser Johannes Capello uiceconsiliarius non impediente se ser Giberto Dandulo uiceducha quod possibilitas supradicti

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Johannis Pisani est ita stricta quod nullo modo potest satisfacere nostro communi pagas suas in tanto quod opportet cum aut absentare se aut permittere se carceribus mancipari. Et ideo si eidem fiat gratia uendendi dicto ser Johanni Michaeli nobili et ciui nostro dictas seruentarias tres de Caloro, erit bonum et utile pro communi, quia per hunc modum commune nostrum habebit plenarie pagas suas et ubi etiam habet unum nobilem Venetum nunc habebit duos qui facient residentiam in dicta terra. Et similiter consulunt sapientes Crete quod dicto ser Johanni Pisani predicta gratia sit fienda pro utilitate et bono communis intelligendo quod predictus ser Johannes Michael teneatur monstrare uarnicionem et facere residentiam deinde pro sua parte ut tenebatur idem ser Johannes Pisani; uadit pars quod fiat gratia eidem Johanni Pisani uendendi supradicto ser Johanni Michaeli predictas tres seruentarias prout dicunt et consulunt consiliarij et sapientes Crete supradicti.

27

F°94ω Ὁ Τζανάκης Δάνδαλος ἐκ Χάνδακος κληρονόμος τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰακωβέλλου Δανδόλου ἀναφέρει, ὅτι ὁ ἀδελφός του εἶχεν ὑποθηκεύσει οἰκίας τινὰς ἀντὶ λιτρῶν 1013. Μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν 1013 λιτρῶν αἱ οἰκίαι ὤφειλον νὰ περιέλθωσιν εἰς τὸν Τῖτον Βενιέρην ἡ δὲ κυριαρχία διέταξε νὰ πληρωθῶσι εἰς τὸν Τζανάκην αἱ 1013 λίτραι ἐκ τῶν ἐνοικίων τῶν οἰκιῶν, τὰς ὁποίας ἠγόρασεν ἐν πλειστηριασμῷ ὁ σὲρ Ἰάκωβος Γριμάνης.

Ἡ πληρωμὴ αὕτη γενομένη ἐντὸς δέκα ἐτῶν θὰ ἦτο ἐπιζήμιος δι' αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ εἶχον εἰσπραχθεῖ ὑπὸ τοῦ ταμείου Κρήτης τὰ 400 ὑπέρπυρα ἐξ ἐνοικίων τῶν οἰκιῶν τούτων μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, πρὸ τῆς ὁποίας εἶχον πωληθεῖ, αἰτεῖται ὁ Τζανάκης, ὅπως τὰ 400 ταῦτα ὑπέρπυρα δοθῶσιν αὐτῷ, ὅπως πληρωθῇ, ἀφοῦ ὀλίγα ὑπολείπονται πρὸς ἐξόφλησιν, τὰ ὁποῖα εὐχαριστεῖται νὰ λάβῃ κατὰ βούλησιν τῆς κυριαρχίας. Εἰς ταῦτα ἀπήντησαν ὁ Φραγκῖσκος Μοροζίνης τέως δοὺξ Κρήτης καὶ οἱ σύμβουλοί του, ὅτι ἡ αἴτησις τοῦ Τζανάκη εἶναι λογική, τιμία καὶ παραδεκτέα. Διὰ τοῦτο τὰ εἰσπραχθέντα 380 ὑπέρπυρα, γρόσιον 1 μικρὰ 12 ἐξ ἐνοικίων τῶν οἰκιῶν τούτων καὶ ὅσα μένουν νὰ εἰσπραχθῶσι νὰ δοθῶσι εἰς τὸν ἐν λόγῳ Τζανάκην εἰς συμψηφισμὸν τῆς πληρωμῆς τῶν 1013 λιτρῶν. Τὰ δὲ ἐναπομένοντα νὰ πληρωθῶσι ἐκ τῶν δόσεων τὰς ὁποίας θὰ δίδῃ τοῦ λοιποῦ ὁ Ἰάκωβος Γριμάνης ὡς τίμημα τῶν οἰκιῶν τούτων. Εἰς ταῦτα συμφωνοῦσι καὶ οἱ οἰκονομικοὶ ὀφφικιοῦχοι (officiales rationum). Ἡ Γερουσία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὰ ἀνωτέρω ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τῶν προτεινομένων. 1374, Ἀπριλίου 6.

28

F°96to Ὁ Παῦλος Κονταρίνης ἐκ Χάνδακος μετέβη εἰς Βενετίαν ὅπως λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον τῆς Παδούης δαπάναις αὐτοῦ καὶ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς βαλλισταρίων. Εἰς τὸ στρατόπεδον παρέμεινεν ἐπὶ δύο μῆνας, μετὰ τοὺς ὁποίους ἠσθένησε ἐπὶ τέσσαρας μῆνας καὶ πλέον. Κατὰ τὴν ἀσθένειαν ταύτην ἐδαπάνησε ὅσα εἶχε. Βραδύτερον κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης ὡσαύτως ἐπεδείξατο καλὴν διαγωγήν, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστόν, ἡ δὲ Δουκικὴ κυριαρχία, κατὰ τὸ σύνηθες, τοὺς καλῶς φερομένους εὐεργετεῖ πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἄλλων. Διὰ ταῦτα λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὰ ἀνωτέρω καὶ προηγουμένας ἀποφάσεις περὶ παραχωρήσεως ὀφφικίων καὶ εὐεργετημάτων ἐν Κρήτῃ,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀνακαλεῖ τὴν προκήρυξιν περὶ πληρώσεως ὀφφικίων διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ἐν λόγῳ Παῦλος Κονταρίνης νὰ λάβῃ, λόγῳ χάριτος, τὴν καστελλανίαν Νεοκάστρου (Castri noui) ἐν Κρήτῃ ἐπὶ τόσον διάστημα, ἐφ' ὅσον θελήσῃ ἡ κυριαρχία. 1374, Ἀπριλίου 11.

29

Δίδεται ἐντολὴ εἰς τὸν Πέτρον Γριμάνην ὑποκαπετάνον, τοποθετούμενον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δύο κατέργων πρὸς ἐμπορίαν ἐν Ἀνατολῇ (ἀριθμοῦ 22). Οὗτος συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς θέλει καταπλεύσῃ εἰς Χάνδακα καὶ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του θέλει παραδώσῃ τὰ κάτεργα εἰς τὸν πάτρωνα τοῦ ἐμπορίου, ἐπὶ ποινῇ λιτρῶν 200 ἐκ τῆς περιουσίας του. Ἐν συνεχείᾳ χωρὶς νὰ χρονοτριβήσῃ ἐπιβαίνων ἄλλων ἐλαφρῶν πλοίων τοῦ στόλου του ἐπιστρέψῃ εἰς συνάντησιν τοῦ καπετάνου τῆς Ἀδριατικῆς καὶ τεθῇ ὑπὸ τὰς διαταγάς του. Παρὰ ταῦτα ἐὰν καθ' ὁδὸν ἤθελε πληροφορηθῇ ὅτι τὰ κάτεργα, τὰ ἐμπιστευθέντα εἰς αὐτόν, διατρέχουσι κίνδυνον, δύναται νὰ χρονοτριβήσῃ ἐξασφαλιζόμενος εἰς λιμένα τινα. 1374, Ἀπριλίου 15.

F° 98t° Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XV Aprilis. 1

Capta. Quod in bona gratia pro expeditione duarum galearum trafici fiat commissio ser Petro Grimani uicecapitaneo nostro quod cum duabus galeis sibi commissis uadat secundum ordines captos usque in Candidam et cum applicuerit in Candida debeat infra terciam diem dedisse et consignasse galeas suas patronis trafici sub pena librarum CC in suis bonis et non perdendo tempus aliquod, habitis alijs galeis suis subtilibus uadat ad reperiendum capitaneum nostrum Culfi et sit ad suam obedientiam et mandatum.

Insuper committatur dicto uicecapitaneo quod in ista uia sua det operam de sentiendo de nouis pro securitate sua. Et si propter aliqua noua dubia que sentiret uideretur sibi de temporizando et supersedendo in aliquam partem per aliquos dies pro bono galearum mercatorum et haueris; in hoc faciat ut sibi securius et melius apparebit.

30

F°103r Ὁ Τζανίνος Δάνδολος τοῦ Λαυρεντίου ἠγόρασεν ἐν πλειστηριασμῷ κτήματά τινα ἐν τῇ περιοχῇ Χανίων, ἀνήκοντα εἰς ἐπαναστάτας, προέκυψεν ὅμως μετὰ τὸν πλειστηριασμὸν ὅτι μέρος τῶν κτημάτων τούτων εἶχε δοθῇ ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς Μάρκου Ἰουστινιάνου τέως ρέκτορος Χανίων πρὸς τὸν εὐγενῆ Μᾶρκον Μινῶτον πρὸς ἐξόφλησιν χρέους δεδικασμένου. Ἕνεκα τούτου ὁ Τζανίνος Δάνδολος δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ τὴν κατοχήν. Ἐπειδὴ εἶναι πρέπον νὰ δοθῇ διέξοδος εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀποφασίζεται νὰ δοθῇ εἰς τὸν ρέκτορα ἀντίγραφον τοῦ πλειστηριασμοῦ καὶ πίναξ τῶν κτημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπωλήθησαν εἰς τὸν Τζανάκην Δάνδολον, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὑρίσκονται καὶ ὅσα ἔλαβεν ὁ Μᾶρκος Μινῶτος παρὰ τοῦ ρέκτορος, διαταχθῇ δὲ ὁ ρέκτωρ, ὅπως ἀκούσῃ ἀμφοτέρων τὰ δίκαια καὶ ἐξετάσῃ τὰ ἔγγραφα καὶ μάρτυρας καὶ οἷον δήποτε ἤθελε νομίσῃ. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην, ἐὰν ὁ ρέκτωρ ἤθελε κρίνῃ ὅτι μέρος τῶν κτημάτων κακῶς κατελήφθησαν ἢ ἐκρατήθησαν παρά τινων ἐπί τινα χρόνον, νὰ ἐξαναγκάσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν εἰσοδημάτων εἰς τὴν κοινότητα τὰ ὁποῖα κακῶς καὶ ἐναντίον παντὸς δικαίου ἔλαβέ τις. 1374, Ἀπριλίου 26.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

31

Ἀγγέλλεται ἡ ἄφιξις τῶν δύο κατέργων. (ἀριθμοῦ 22). Διατάσσονται ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ ὁ καπετάνος Κρήτης, ὅπως ἅμα ὡς προσορμισθῶσιν ἐν Κρήτῃ καὶ ἀφοῦ φορτωθῶσι ἐκλεγῶσι δώδεκα εὐγενεῖς Βενετοὶ ἐκ τῶν καλυτέρων. Συνερχόμενοι οὗτοι εἰς συμβούλιον νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ τυχὸν ὑπάρχοντες κίνδυνοι, ἐὰν δὲ ἤθελον κρίνῃ ὅτι τοιοῦτοι κίνδυνοι δὲν ὑφίστανται, νὰ ἐπιτρέψωσι τὸ ταξίδιον ἐν ὀνόματι Κυρίου, ἐὰν τοὐναντίον ἔβλεπον κίνδυνόν τινα καὶ τὸ ταξίδιον προεμηνύετο ἐπικίνδυνον νὰ κατακρατήσωσι τὰ κάτεργα ἐπί τινας ἡμέρας καὶ νὰ προβλέψωσι περὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν, δίδοντες ἓν ἢ περισσότερα κάτεργα τῆς Ἀδριατικῆς, ὅπως συνοδεύσωσι ταῦτα. 1374, Ἀπριλίου 26.

F° 103to Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XXVI Aprilis.

Cum in proximo sint cum dei gratia recessure iste due nostre galee trafici super quibus ibunt multi mercatores nostri et hauere in maxima quantitate, ita quod ipse galee erunt ditissime, sicut clare comprehendi potest. Et super omnia sit uigilandum ad securitatem earum propter dubia galearum que sunt extra, quarum intencio et propositum sciri non potest; uadit pars quod committatur duche et consiliarijs et capitaneo Crete tam nouo quam ueteri, quod cum ipse galee applicuerint in Candidam uel caricatis ipsis galeis quando eis uidebitur melius debeant elligere apud eos XII de nostris nobilibus Veneciarum qui sibi uidebuntur de melioribus, sufficientioribus et notabilioribus. Et conuocato dicto consilio uel collegio debeant examinare omnia noua et pericula existentia deinde, quia melius deinde poterunt scire noua quam nos dehinc. Et si non habebunt aliquid de nouo notabile, per quod sit dubitandum de duabus galeis nostris predictis, in Christi nomine permittant eas sequi uiagium suum secundum ordines datos. Si uero uideretur dicto collegio uel maiori parti pericula notabilia uel dubia esse in mitendo ipsas galeas habet ipsum collegium libertatem per maiorem partem retinendi ipsas galeas per aliquos dies et prouidendi etiam de securitate earum uel per uiam dandi eis aliquam uel aliquas de galeis culfi uel aliter, sicut dicto collegio securius et melius apparebit.

Capta. Ser Johannes Miani, ser Leonardus Bembo ser Marcus Geno ser Bertucius Contareno uolunt ut supra per totum, saluo quod de galeis culfi nullo modo fiat aliqua mentio et predicta sint in libertate duche, consiliariorum et capitaneo Crete uel maioris partis. Et si aliqua differentia foret inter eos ita quod terminare non possent intret unus de camerarijs Crete per texeram secundum usum. De non 1.—Non sinceri 6.

32

Ὁ εὐγενὴς Δομήνικος Βραγαδῖνος ἐκ Ρεθύμνου ὑποστὰς μεγάλας ζημίας ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μεταβὰς εἰς τὸν πόλεμον τῆς Παδούης μετὰ πεντήκοντα τοξοτῶν ἠσθένησε, δαπανήσας πάντα τὰ χρήματά του. Ἡ κυριαρχία ἀναγνωρίζουσα τὰς ὑπηρεσίας του ἀναστέλλει τὴν ἰσχὺν τῆς ἀπαγο-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ρεύσεως τῆς ἀπονομῆς ὀφφικίων καὶ εὐεργετημάτων, ὅπως δυνηθῇ νὰ παραχωρήσῃ χάριτά τινα εἰς αὐτόν. 1374, Μαΐου 25.

F°107t° Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XXV meusis Maij. 1

Capta. Cum nobilis uir Dominicus Bragadino habitator Rethimi, sequens uestigia suorum progenitorum semper fuerit fidelissimus et bene dispositus ad honores et seruitia communis Venetiarum et post rebellionem Crete fuit captum et ordinatum Lefrerne ruinarentur et dishabitarentur cum aliquo circuitu, quem locum pater suus et ipsi habebant a communi Venetiarum soluendo annuatim certam quantitatem pecunie, propter quam ruinationem receperunt damna magna, quia uillani et alij debitores eorum, qui stabant ibi, iuerunt et se reduxerunt ad modo Caneas, ita quod nihil potuerunt habere ab eis, ut notum est, in tantum remanserunt in totum deserti, ultra predicta, sentiens ipse Dominicus de guerra Padue cum Ducali dominio, ipse accensus magna fidelitate sponte se obtulit uenire et uenit Venetias ducendo secum arcerios quinquaginta ad seruitium communis Venetiarum sicut est manifestum per litteras rectoris Rethimi. Et existens ad bastitas communis Venetiarum recepit infirmitatem maximam in personam suam quasi ad mortem, ex quo recepit expensas magnas, et sicut est dispositum facere, dum uita erit corpori, cum omnibus suis in honorem et statum communis Venetiarum. Et quia Ducale dominium est solitum bene facientes habere recommissos, pro bono exemplo aliorum; uadit pars, pensatis meritis suis quod strictura beneficiorum et officiorum reuocetur in tantum quod possit fieri gratia dicto Dominico de illis rebus deinde per illum modum et sicut uidebitur Ducali dominio et consilijs ordinatis. De non 9.—Non sinceri 1.

33

Περὶ τοῦ ὑπευθύνου διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν τοῦ ποτὲ Βαρθολομαίου Βενιέρη ἐκ Χανίων υἱοῦ τοῦ ποτὲ Μάρκου, φυσικοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ποτὲ Τίτου Βενιέρη. 1374, Ἰουνίου 2.

F°112t° Millesimo trecentesimo LXXIIII, die tertio mensis Junij. 1

Capta. Cum nobiles uiri ser Paulus et Marcus Uenerio fratres commissarij quondam Bartholomei de Uenerio de Canea, filij quondam Marci Uenerio de Canea; qui Marcus Uenerio fuit frater naturalis quondam Titi Uenerio, exposuerint Ducali dominio, quod sicut est manifestum in millesimo trecentesimo quadragesimo nono mensis Octubris, indictione tertia die 24. Ser Nicolaus Uenerio maior uenit ad pacta et conuentiones cum Tito et Marco Uenerio nepotibus suis, quod ipse ser Nicolaus Uenerio fuit contentus dare et consignare et scribi facere dictis nepotibus suis omnia sua bona immobilia cum suis habentijs et pertinentijs et uillanis cum conditione quod dicti nepotes sui soluere deberent omnia sua

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

debita, in quibus tenebatur ipse ser Nicolaus Uenerio, que sunt multa et diuersa, sicut in carta pactorum inde factorum scripta et roborata manu Georgij de Mediolano notarij cancellarie Crete plene continetur. Postea uero in millesimo trecentesimo sexagesimo primo mensis Martij die septimo indictione XIIII. Titus Uenerio uenit ad pacta et conuentiones cum Marco Uenerio naturali predicto de Canea in hunc modum, uidelicet; quod Titus Uenerio fuit contentus soluere debita dicti quondam ser Nicolai Uenerio, et Marcus Uenerio naturalis predictus consensit et dedit in partem dicto Tito meliorem et plus auantazatam partem et maioris ualoris quam pars, que remansit ipsi Marco, sicut constat per cartam uel instrumentum partitionis et pactorum factam et roboratam manu Marci Luciano, olim cancellarij Canee iu millesimo indictione et die predictis. Post uero rebellionem Crete comparuerunt coram rectoribus Canee aliqui de creditoribus quondam dicti ser Nicolai Uenerio maioris, molestare uolentes dictum Marcum Uenerio de Canea, uel partem suam, que erat libera et francha, et non tenebatur ad aliqua debita, ut dictum est; et istud faciebant ipsi creditores, quia pars Titi Uenerio erat posita in commune et non poterant habere regressum contra eam. Et sicut notum est, non fuit aliquis rectorum Canee, qui uoluerit facere aliquam nouitatem dicto Marco Uenerio naturali, uidendo clare iura sua, et cartas, instrumenta et pacta loquentia super hoc, ymo rectores Canee semper habuerunt partem ipsius Marci Uenerio naturalis fore libera, et non teneri ad aliqua debita supradicta. sicut poterit sciri a rectoribus Canee quibus fuerunt presentate plures sententie de predictis, sed ipsi rectores et specialiter ser Marcus Justiniano olim rector ibi, noluerunt facere aliquam nouitatem. Et quia secundum quod asserunt commissarij predicti commissaria dicti Bartholomei Uenerio quondam filij Marci Uenerio naturalis predicti per formam dictorum pactorum, instrumentorum et cartarum debet esse libera et francha pro sua parte. Et pars Titi Uenerio, que uenit eis commune, debet esse ad ista debita obligata. Propterea supplicauerunt dicti commissarij, nomine dicte commissarie quod dignaremur ordinare, uel quod carta partitionis et pactorum remaneat firma, ualida, sicut fecit Titus et Marcus Uenerio, ita quod commune Venetiarum, quod habuit partem Titi Uenerio teneatur ad id quod tenebatur Titus Uenerio predictus, ita quod eis transeant cum onere suo; uel quod partitio de bonis predictis fiat iusta et equalis a capite, et quod omnia ipsa bona ponantur insimul et diuidantur cum onere suo, ut iustum est. Cui expositioni uel supplicationi responsionem fecerunt et consuluerunt sapientes Crete in hunc modum; uidelicet quod uoluerunt uidere et examinare omnia facientia ad istud factum, scilicet pacta, que primo fecerunt ser Nicolaus Uenerio maior cum Tito Uenerio, et Marco Uenerio naturali et alias conuentiones et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pacta inter Titum Uenerio ex una parte et Marcum Uenerio naturalem ex altera, et sicut apparet, facta diligenti examinatione, pars Titi Uenerio, quia fuit melior et plus auantazata, est obligata ad debita predicta dicti quondam ser Nicolai Uenerio maioris, sicut in instrumentis confectis ex hoc clare continetur. Et propterea consulunt ut nemini fiat obliquum contra ius, quod scribatur rectoribus Canee, quod supersedeant et nullam nouitatem faciant commissarie predicti Bartholomei Uenerio quondam filij Marci Uenerio naturalis pro debitis aliquibus quondam ser Nicolai Uenerio predicti, nec in possessionibus uel locis, que fuissent dicti quondam ser Nicolai Uenerio et uenissent in partem Marco Uenerio naturali predicto. Uerum scribatur rectori Canee et duche et consiliarijs Crete quod nobis scribant totum quicquid solutum fuit de debitis quondam ser Nicolai Uenerio predicti et ante compositionem et pacta, que Titus et Marcus Uenerio fecerunt ad inuicem et post ipsam compositionem, et id quod restat solui de ipsis debitis, ut quantum est capitale et quantum est pro pena uel usura et omnia alia facientia ad istud factum, ut habitis suis informationibus possit dari finis huic facto, sicut uidebitur esse iustum.

Uadit pars examinatis omnibus et singulis supradictis et intellecta etiam responsione ser Marci Justiniano, olim rectoris Canee quod fiat sicut consulunt sapientes Crete.

34

Fo 120r Ὁ Μᾶρκος Νταλλεμπελλεντόνε (Dalle Belledone) ἐκ Χάνδακος ἔλαβε παρὰ τοῦ ποτὲ Βενεδείκτου Τζάνε τὸ ἥμισυ οἰκίας κειμένης ἐν Χάνδακι ἐν τῇ συνοικίᾳ τῆς Ἁγίας Μαρίας τοῦ Valverde. Τὸ ἥμισυ τοῦτο εἶχε λάβῃ ὁ Τζάνες παρὰ τῆς κοινότητος εἰς ἀνταλλαγὴν τετάρτου σερβενταρίας ἥτις ἀνῆκεν εἰς Τζαννάκην Ρίζον. Ὁ Μᾶρκος ἔλαβε τὸ ἥμισυ τοῦτο τῆς οἰκίας ἐπὶ ἐτησίῳ ἐνοικίῳ δουκάτων χρυσῶν 25 διὰ μίαν δεκαετίαν, μετὰ παρέλευσιν τῆς ὁποίας θὰ ἀπέμενεν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Μάρκου, ὅστις θὰ ἐτέλει τὰς τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις. Ἤδη ἀναφερόμενος παρακαλεῖ τὴν κυριαρχίαν, ὅπως τὸ ἥμισυ τοῦτο τῆς οἰκίας ἐγγραφῇ εἰς τὰ κατάστιχα ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μάρκου, ἀφ' οὗ ὁ Β. Τζάνες ἀπεβίωσε καὶ ἡ χήρα αὐτοῦ καὶ ἡ οἰκογένεια θὰ ἐδυσκολεύοντο νὰ τελῶσι τὰς τιμαριωτικὰς ὑποχρεώσεις. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψει τῶν ἀνωτέρω καὶ τῶν δαπανῶν τὰς ὁποίας ὑπέστη ὁ Μᾶρκος πρὸς ἐπισκευὴν τῆς οἰκίας, ἀποφασίζεται συμφώνως τῇ γνώμῃ τῶν εὐγενῶν Ἰωάννου Γραδενίγου δουκὸς Κρήτης καὶ τῶν συμβούλων, οἵτινες ἐρωτήσαντες τὴν χήραν ἐὰν ἔχῃ νὰ ἀντείπῃ εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Μάρκου, αὕτη οὐδὲν ἀπήντησεν κτλ. καὶ τὸν Ἰωάννην Πιζάνην ἐκτελεστὴν τῆς διαθήκης τοῦ Βενεδείκτου Τζάνε, ὅστις ἀπήντησεν ὅτι οὐδέν γνωρίζει, νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ αἴτησις τοῦ Μάρκου. 1374, Ἰουλίου 6.

35

Κανονισμὸς ἀποικιακῶν Κρήτης.

Περὶ προβλέψεως μεταφορᾶς εἰς Βενετίαν ἀποικιακῶν, ὅθεν δήποτε προερχομένων καὶ εὑρισκομένων ἐν Κρήτῃ.

Ἔπονται αἱ ὁδηγίαι εἰς τὸν πάτρωνα τοῦ ναυστάθμου Βενετίας, ὅπως ἐξοπλίσῃ δύο κάτεργα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1ον Εἰς τὴν διοίκησιν Κρήτης ὅπως ἀποσταλῶσιν εἰς Βενετίαν, διὰ παντὸς ἀφωπλισμένου πλοίου πάντα τὰ αὐτόθι εὑρισκόμενα ἀποικιακά, πλὴν πιπέρεως καὶ ἄλλων μπαχαρικῶν.

2ον Καθορίζεται ὁ τρόπος τῆς ἀποστολῆς πιπέρεως καὶ ἄλλων μπαχαρικῶν.

3ον Περὶ χωριτικότητος τῶν πλοίων.

4ον Περὶ ἐπανόδου αὐτῶν εἰς Βενετίαν.

5ον Περὶ ἐξοπλισμοῦ καὶ τετάρτου κατέργου, ἐν ᾗ περιπτώσει τὰ ἀποικιακὰ εἶναι πολλά.

6ον Περὶ τοῦ χρόνου παραμονῆς εἰς Κρήτην τῶν κατέργων τούτων.

7ον Νὰ κοινοποιηθῶσι αἱ ἀνωτέρω διατάξεις εἰς πάντας τοὺς ῥέκτορας πρὸς γνῶσιν των. 1374, Ἰουλίου 1ῃ.

Ordo specierum Candide.

Fo123to Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XIIII Julij.

Capta. Quia utile et necessarium est prouidere de mercationibus subtilibus que undecumque capitabunt ad insulam Crete quo modo et regula conduci possint Venetias, ut omnes se intelligant et sint preuisi factis suis; uadit pars quod in bona gratia mandetur patronis nostris Arsenatus quod parari et fulciri faciant duas de galeis ueteribus de mensura uiagij Romanie de melioribus de domo, que mitti debeant in Candidam ad nauarescham, cum hominibus XXV pro utraque, inter quos sit unum sufficiens caput pro qualibet, que XXV homines soldentur per nostros pagatores armamenti cum illo soldo cum quo melius poterunt pro communi. Et recedere debeant dicte galee ad longius usque dies x mensis Augusti proximi uerum in faciendo predictas mercationes conduci Venetias obseruetur hic modus uidelicet.

1. Quod scribatur regimini nostro Crete quod dare debeant licentiam omnibus nostris, possendi conducere et conduci facere Venetias cum quocumque nauigio disarmato quod deinde recedat usque per totum mensem Septembris proximi omnes suas mercationes subtiles exceptis pipere et speciebus minutis. Qui rectores teneantur caricari facere omnes dictas mercationes cum sua buleta, notificando nobis ordinate ea que caricabuntur et quantitatem eorum, ut fraus non committatur, quas mercationes patroni nauigiorum in quibus Veneti conducentur, teneantur cum applicuerint Venetias designare nostris officialibus extraordinariorum, qui ipsas poni faciant in bonis magazenis sub suis clauibus et sigillo, usque dies quatuor post aduentum galearum Venetias cum speciebus Candide, ad quod tempus designare debeant suprascriptas mercationes illis quorum erunt saluo quod granas statim dare et designare debeant mercatoribus quorum erunt.

2. De alijs uero mercationibus uidelicet pipere et speciebus minutis teneatur hic modus, quod in aduentu galearum trafici in Candidam tercio uiagio, tam omnes mercationes que tunc erunt super dictis galeis quam etiam omnes, que tunc reperientur in Candida, caricari debeant super dictis duabus galeis trafici et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

super una istarum aliarum duarum missarum ad nauarescham. Et si mercationes superhabundarent a dictis tribus galeis, ita quod superhabundarent miliaria centum specierum uel inde supra; tunc caricari debeant super quarta galea, set si mercationes essent in tanta quantitate quod dicte quatuor galee non forent capaces, tunc caricari debeant per ratam tam mercationes conducte cum galeis trafici tercio uiagio quam alie reperte in Candida secundum ordines in galeis a mercato solitos obseruari.

3. In casu uero quo suprascripte galee non haberent suum plenum, ita quod dimitterent aliquam plazam quam in suo aduentu Venetias, nostri officiales extraordinarij uidere teneantur taxando pro illis plazis illud quod erit justum et rationabile; tunc taneant modum pro comodo nostri communis et ut est justum quod de omnibus mercationibus conductis cum nauibus soluatur pro rata ponderis illud tercium nabulum quod non soluerunt cum ipsis nauibus pro illa quantitate plaze, que fuisset taxata per officiales predictos.

4. Uerum ut detur ordo quomodo dicte galee conduci debent Venetias mandetur capitaneo nostro Culfi quod cum tribus suis galeis Venetijs se reperire dimittat in Candida ad tempus quo sibi uidebitur quod galee nostre trafici possint redijsse de Baruto, tercio uiagio uel ante et cum suis duobus supracommitis ascendat cum suis zurmis super tribus dictarum galearum de mercato, dimittendo pro qualibet suarum galearum culphi unum sufficiens caput cum XX hominibus, qui conducant ipsas Venetias quam cicius poterunt.

5. Pro armamento autem quarte galee mandetur regimini nostro Crete quod quamcicius poterunt armare debeant dictam quartam galeam quam melius poterunt pro communi ut cum alijs tribus possit uenire Venecias in casu quo habet miliaria centum specierum uel inde supra ut dictum est dando cuilibet soldato diete galee pagam duorum mensium, quia nostre intentionis est quod redeat in Candidam pro utendo traficum et solicitando ita armamentum galee predicte quod propter ipsam alie non portent sinistrum.

6. Preterea mandetur nostro capitaneo suprascripto quod pro comodo mercatorum et mercationum damus sibi libertatem possendi stare, postquam galee trafici tercio uiagio applicuerint in Candidam usque dies quinque secundum quod sibi uidebitur non possendo stare ultra dictos dies quinque per aliquem modum leuando in ueniendo Venetias omnes mercationes per Romaniam bassam secundum usum.

7. Et omnes ordines suprascripti mittantur dictis nostris rectoribus pro sua informatione reducendo eis ad memoriam et mandando quod circa expeditionem suprascriptarum galearum trafici secundo et tercio uiagio pro comodo nostri

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

communis et utilitate mercatorum sint et esse debeant uigiles et attenti. Non 6
67 —non sinceri 9.

36

Ἐπὶ αἰτήσεως ὑποβληθείσης εἰς τὴν κυριαρχίαν ὑπὸ τῶν Βενιέρων ἐκ Κρήτης περὶ τῶν Κυθήρων. Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ προκηρύξωσι, ὅτι οἱ ἔχοντες δικαιώματα ἐπὶ τῆς νήσου Κυθήρων νὰ παρουσιάσωσι τοὺς τίτλους των. Ὁ δὲ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ ὑποβάλωσι τὴν κρίσιν των περὶ τοῦ εἰς ποῖον ἀνήκει ἡ νῆσος. 1374, Αὐγούστου 14.

F°131t° Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XVII Augusti.

Capta. Intellecta peticione porrecta dominio per illos de cha uenerio de Creta super facto Cederici; uadit pars secundum consilium sapientum Crete quod scribatur duche et consiliarijs Crete quod debeant facere proclamari, quod quicunque
5 habet jus in ipso loco Cederici debeat comparere coram eis et diligenter examinare jura unius cuiusque et facere designari partem unicuique, que de jure spectabit sibi ponendo mentem quod commune nostrum non fraudetur in jure suo et examinando diligenter de parte nostri communis quid esset melius fieri an uendere illam an affictare uel aliud de ipsa facere. Rescribendo nobis suum
10 consilium super hoc et condicione dicte partis que remanebit in communi faciendo etiam castrum dicti loci custodiri ad expensas communes omnium, quibus
12 spectabit dictus locus Cederici.

37

Μεταφορὰ ἐλαφρῶν ἐμπορευμάτων εἰς Βενετίαν. Ὁδηγίαι διὰ τὴν ἀποστολὴν ἐκ Κρήτης. 1374, Σεπτεμβρίου 11.

F° 135r Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XI Septembris.

Cum prouisum fuerit in hoc consilio de mittendo in Candidam duas galeas ad nauarescham, cum quibus et alijs duabus galeis trafici que sunt ibi possint conduci Venetias species existentes ibidem. Et posset occurrere quod tres ex ipsis
5 essent sufficientes pro dictis speciebus Venetias conducendis et propterea utile sit super hoc pro bono communis et continuando traficum et tenendo ipsum in culmine prouidere; uadit pars quod scribatur duche et consiliarijs Crete quod in casu quo ipse tres galee sint sufficientes ad conducendum ipsas species quod ipsam quartam galeam debeant facere incantari et dari plus offerentibus ad incan-
10 tum, non possendo dari siue deliberari pro paucioribus libris XX grossorum pro uiagio, regulando ipsam quartam galeam de illis modis ordinibus et condicionibus ita et taliter quod terra et mercatores habeant drictum suum. Et sit in libertate duche et consiliariorum Crete secundum inuiamenta que sperabunt posse reperire deinde faciendi nauigare ipsam galeam uno uel duobus uiagijs ad uia-
15 gium trafici Baruti et Sirie. Et in casu quo debeat ipsa galea facere duo uiagia

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ordinetur ex nunc quod recessus secundi uiagij de Candida sit ad medium mensis Februarij proxime uenturi uel ante si fieri poterit faciendo illam nauigare cum illa quantitate hominum que uidebitur regimini Crete predicto, secundum inuiamenta que sperabunt, intelligendo quod non possint illam facere nauigare cum paucioribus centum hominibus. De parte 26.—Non 52.—Non sinceri 6.

38

Fo139r **Περὶ ἐπανεκλογῆς σοφῶν διὰ τοὺς ζημιωθέντας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης. Θητεία αὐτῶν μέχρι 1ης Μαρτίου 1375. Ἀπαγόρευσις ἐκλογῆς ζημιωθέντων, πατρός, υἱῶν καὶ ἀδελφῶν αὐτῶν. 1374, Σεπτεμβρίου 26.**

Ἐξελέγησαν 2 Ὀκτωβρίου: Σὲρ Νικόλαος Πρεμαρῖνος.
Σὲρ Πέτρος Πιζάνης.
Σὲρ Μπελλέτος Γραδενῖγος.
Σὲρ Ἀντώνιος Μέμος.
Σὲρ Γιοῦστος Φωσκαρίνης.
Σὲρ Μᾶρκος Μέμος.

39

Fo138to **Ἐκλογὴ πέντε σοφῶν πρὸς μελέτην τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων. 1374, Ὀκτωβρίου 2.**

Ἐξελέγησαν: Σὲρ Βαρθολομαῖος Κουερίνης.
Σὲρ Ἀλβίζιος Μοροζίνης τοῦ ποτὲ Ματθαίου.
Σὲρ Μαρῖνος Καπέλλος.
Σὲρ Ἰάκωβος Γεώργιος ποτὲ Παγκράτη.
Σὲρ Μαρῖνος ντὲ Φαντζάγκο.

40

Fo154r **Γενομένης ἐκλογῆς μεταξὺ τῶν δύο σοπρακομίτων Ἀδριατικῆς διὰ τὰ κάτεργα Κρήτης, περὶ τοῦ ποῖος ἐκ τῶν δύο θὰ ἀπάρῃ πρῶτος δι' ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας τῆς κυριαρχίας.**

Ἐξελέγη ὁ σημειούμενος διὰ σταυροῦ: ✠ Σὲρ Δονάτος Στανιέριος.
Σὲρ Φριζόνιος Τζίνος. 1375. Ἰανουαρίου 20.

41

Τῇ αἰτήσει τοῦ εὐγενοῦς Φραγκίσκου Μπέμπου ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν λόγῳ χάριτος νὰ μεταφέρῃ τρεῖς ἵππους του εὑρισκομένους ἐν Κρήτῃ, τοὺς ὁποίους εἶχε κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν του ἐν Μεθώνῃ καὶ Κορώνῃ. 1375, Φεβρουαρίου 13.

Fo157to Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XIII Februarij. 1

Capta. Quod ad supplicationem nobilis uiri Francisci Bembo ciuis nostri concedatur sibi de gratia quod tres suos equos, quos sicut exponit ad complementum Regiminis sui, Coroni et Mothoni pro exeundo de ipsis misit ad partes Crete ubi expediri non potuerunt cum damno suo propter magnas expensas ipso- 5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

rum possit extrahere et extrahi facere de insula Crete pro expediendo ipsos, non conducendo uel conduci faciendo ipsos ad partes Syrie et constando quod sint illi equi, qui conducti fuerunt in insulam Crete. Et sic consulunt sapientes Crete.

42

Ἡ διοίκησις Κρήτης ἀναφέρει ὅτι λόγῳ ἐλλείψεως χρημάτων οὐδεμία ἐργασία ἐγένετο εἰς τὸν λιμένα. Ἕνεκα τούτου τὰ πλοῖα ἐν καιρῷ τρικυμίας διατρέχουσι κίνδυνον κτλ. Ἀποστέλλεται πλοῖον 350 χιλιάδων λιτρῶν, τὸ ὁποῖον πληρούμενον λίθων νὰ βυθισθῇ ἐν τῷ λιμένι ὡς ξυλεία καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα.

Ἀποστέλλονται προσέτι δουκάτα 4000 εἰς κέρματα Τορνεζελίων διὰ πρώτης εὐκαιρίας. Ἀκόμη ἀποστέλλεται τεχνίτης ἱκανὸς ἀντὶ τοῦ ἀνικάνου Πέτρου Κασσίου. 1375, Φεβρουαρίου 13.

Ἐν συνεχείᾳ διατάσσονται ὁ δοὺξ οἱ σύμβουλοι καὶ ὁ καπετάνος, ὅπως λαμβάνωσιν ἀποφάσεις κατὰ πλειοψηφίαν, προκειμένου περὶ τοῦ λιμένος. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας νὰ προσκαλεῖται, ὅπως ἐκφέρῃ γνώμην εἷς τῶν ταμιῶν, ἡ γνώμη τοῦ ὁποίου θὰ ἀποφασίζῃ. 1375, Φεβρουαρίου 15.

F°157t° Millesimo trecentesimo LXXIIII, die quintodecimo Februarij.

Capta. Cum nobiles uiri ser Johannes Gradonico ducha Crete et eius consiliarij ac ser Thadeus Justiniano capitaneus Crete pluries scripserint dominationi nostre quod in laborerijs portus Candide nichil factum fuit nec fieri potest ob deffectum pecunie quam non habent et quod deffectum ipsius portus, nauigia manentia in dicto portu et extra tempore tempestatis subiacebant maximis periculis requirentes a nobis ipsi ducha, consiliarij et capitaneus Crete pecuniam necessariam pro ipso laborerio et quod de Venetijs mittantur Candidam duo marani mittendi Standeam ad onerandum de lapidibus necessarijs pro dicto portu, et una alia magna nauis uetus affundanda ubi necesse est in dicto portu etc. Super quibus quidem omnibus pro euitando multa pericula et damna que de facili incurrere possent occasione dicti portus, prouidendum est pro bono et securitate nauigiorum ibi applicancium; uadit pars consideratis predictis quod pro aptatione dicti portus ematur in Venecijs per patronos nostros arsenatus, unum nauigium de milliaribus trecentis et quinquaginta uel ab inde supra, quod sit sufficiens et bonum pro dicto opere et mittatur Candidam pro afundando ipsum oneratum lapidibus ubi necesse fuerit in dicto portu iuxta requisitionem dictorum duche consiliariorum et capitanei Crete. Et quod committatur eciam dictis patronis arsenatus quod debeant parari facere unam galeam magnam de melioribus que sint in arsenatu et que non sit amplius bona pro nauigando ad mercatum pro mittendo ipsam ad Standeam ad onerandum ipsam lapidibus necessarijs pro dicto opere portus, et quod dicta galea mitti debeat disarmata Candidam per solutores nostros armamenti per illum modum qui eis uidebitur pro bono et auantagio nostri communis. Et quod de Venecijs mittantur Candidam sartie,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

lignamina et alia opportuna pro laborerio predicto, sicut uidebitur domino, consiliarijs capitibus de XL, sapientibus Crete et sapientibus ordinum, uel maiori parti ipsorum.

Et cum suprascriptum laborerium portus predicti non possit fieri absque pecunia, que nullo modo recuperari potest deinde, quod pro nunc de hinc mittantur Candidam ducati quatuor millia in tornesellis pro faciendo dictum laborerium, qui denarij mittantur Candidam per primum nauigium iturum deinde, quod uideatur dominationi bonum et sufficiens et quod de dicta pecunia non expendatur aliquid in alio negocio nisi in dicto opere portus.

Et cum predicti ducha et consiliarij et capitaneus Crete etiam pluries scripserint dominationi nostre quod de Venecijs mittatur eis unus bonus magister et sufficiens et in talibus expertus qui sciat bene disponere et ordinare predictum laborerium portus loco Petri Cassio magistri deputati ad dictum laborerium, qui est inutilis et insufficiens, quod mittatur patronis nostris arsenatus quod reperire debeant unum protomagistrum sufficientem et bonum et in talibus expertum et mittatur Candidam pro disponendo et ordinando dictum laborerium. De precio autem ipsius magistri prouidebitur sicut domino, consiliarijs, capritibus de XL, sapientibus Crete, sapientibus ordinum et patronis arsenatus uidebitur fore iustum. Et applicato dicto magistro Candidam ponatur loco alterius magistri insufficientis. De parte 43.—De non 0.—Non sinceri 2.

Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XV Februarij.

Capta. Quod predicta omnia proxime superius capta pro laborerio portus Candide fiendi, committantur dicto duche, consiliarijs et capitaneo Crete, qui ordinent et terminent, sicut eis uel maiori parti eorum uidebitur fore utile et necessarium pro expeditione dicti laborerij, et si duo ipsorum forent de una opinione et alij duo de una alia, tunc ueniatur ad collegium ipsorum quatuor et unius camerarij Crete, et id quod per maiorem partem ipsorum terminatum fuerit sit firmum. Et predicta omnia que in dicto collegio fuerint terminata, solus capitaneus Crete teneatur et debeat execucioni mandare, cui capitaneo detur per dictos ducham et consiliarios omnis subuencio necessaria pro dicto laborerio exequendo, ad omnem requisicionem ipsius capitanei cui scribatur quod sit sollicitus ad exequendum et exequi faciendum predictum laborerium portus.

De parte dictorum sapientum Crete 51.—De non 0.—Non sinceri 4.

De parte infrascripta sapientum ordinum que iuit contra suprascriptam partem et non fuit capta.

43

Fo 157to Ἐπειδὴ ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι ἐπιβαρύνονται πρὸς διεκπεραίωσιν τῆς ὑπηρεσίας των, ὁ δὲ καπε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τάνος δὲν ἔχει τόσας ἀσχολίας, ἀνατίθεται εἰς αὐτὸν μόνον ἡ ἐπίβλεψις τῶν ἐργασιῶν τοῦ λιμένος. Διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ δίδωσιν εἰς αὐτὸν πᾶσαν αἰτουμένην ἐπιχορήγησιν. 1375, Φεβρουαρίου 15.

44

Περὶ τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ ναυστάθμου Χάνδακος ἥτις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλας καταστροφὰς λαμβάνεται πρόνοια. Πρὸς τοῦτο ἀποφασίζεται νὰ ἐκλεγῇ πάτρων τοῦ ναυστάθμου Κρήτης ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου ἐπὶ διετεῖ θητείᾳ. Οὗτος θὰ τηρῇ ἐν τάξει πάντα τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν ναύσταθμον, θὰ ἐνεργῇ τὰς πληρωμὰς τῶν δαπανῶν τῆς ἐπισκευῆς τοῦ λιμένος καὶ θὰ προσπαθήσῃ διὰ τὴν ταχεῖαν διεκπεραίωσιν τῶν ἐργασιῶν. Θὰ καταγράψῃ πάντα τὰ ὑλικὰ τοῦ ναυστάθμου καθὼς καὶ τὰ ἔξοδα τὰ γενόμενα διὰ τὰς ἐπισκευάς. Μισθὸς αὐτοῦ ὑπέρπυρα 300 ἐτησίως, τὸν ὁποῖον θὰ λαμβάνῃ παρὰ τῆς διοικήσεως Κρήτης, ἐπίσης θὰ ἔχῃ κατοικίαν. Ὀφείλει νὰ διατηρῇ ἰδίαις δαπάναις ἕνα ὑπηρέτην, ἀπαγορεύεται εἰς αὐτὸν νὰ ἐμπορεύηται εἴδη σχετικὰ τοῦ ναυστάθμου καὶ λιμένος. Διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ παραλαμβανόμενα ὑλικὰ καὶ χρήματα θὰ ὑπογράφῃ ἀποδείξεις. Ἡ διοίκησις Κρήτης ὑποχρεοῦται νὰ ἀποσπάσῃ νοτάριον ἱκανόν, ὅστις θὰ καταγράφῃ εἰς εἰδικὸν βιβλίον τὰς δαπάνας καὶ τὰ λαμβανόμενα χρήματα. Θὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν δοῦκα, τοὺς συμβούλους καὶ τὸν καπετάνον Κρήτης. Εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται πλὴν τοῦ πάτρωνος νὰ ἔχῃ τὰ βιβλία δοῦναι καὶ λαβεῖν. 1375, Φεβρουαρίου 15.

F°157^to^ Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XV Februarij.

Cum per ea que relata sunt et habentur de aliquibus scientibus defacto arsenatus Candide qui non tenetur in tam bono ordine quod rationes communis clare possint uideri quod cedit et cedere posset ad maximum damnum nostri communis et pro obuiando predictis bonum sit prouidere; uadit pars ut facta dicti arsenatus et portus fiendi ordinata procedant cum bono communis et quod rationes dicti arsenatus et portus clare uideri possint. Quod elligatur in maiori consilio unus patronus arsenatus Candide, qui sit per duos annos per duas manus ellectionum aprobando ellectos ad unum ad unum, et qui habuerit plures ballotas transeundo medietatem consilij sit firmus, qui teneat et teneri faciat in ordine et in concio omnia pertinencia ad dictum arsenatum et attendat etiam ad faciendum et soluendum omnes expensas fiendas occasione dicti portus et ad procurandum et sollicitandum expedicionem ipsius portus, scribendo ordinate omnia existencia et que erunt in dicto arsenatu et omnes alias rationes et expensas fiendas tam pro dicto arsenatu quam pro dicto opere portus, ita quod omnes rationes communis clare uideri possint et habere debeat dictus patronus fiendus de salario ad rationem anni yperpera CCC quod salarium soluatur sibi deinde per regimen Candide, sicut soluitur alijs officialibus Candide et habere etiam debeat ipse patronus unam domum a communi que sit abilis ad dictum arsenatum et portum. Et teneatur habere et tenere ipse patronus suis salario et expensis unum famulum sufficientem et non possit facere uel fieri facere de mercacionibus aliquarum rerum pertinentium ad dictum arsenatum et portum. Et teneantur dicti

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ducha et consiliarij Crete facere et fieri facere ipsi patrono cedulas secundum usum de illis rebus et denarijs qui expendentur et opportebunt pro dicto arsenatu. Et teneatur etiam dictum regimen Candide dare eidem patrono unum notarium bonum et sufficientem, qui etiam scribat in uno alio quaterno omnes racciones suprascriptas et expensas, ita quod etiam per ipsum quaternum etiam clare possint uideri dicte rationes dando eidem notario illud salarium quod uidebitur dicto regimini cum aduantagio nostri communis, et teneatur dictus patronus ostendere dictis duche consiliarijs et capitaneo Crete uel ad quos uel ad quem eorum spectabunt uideri ipse raciones, omnes rationes et expensas dicti arsenatus et portus, et in omnibus sit ipse patronus ad obedienciam dictorum duche consiliariorum et capitanei Crete. Et nichilhominus dictus patronus teneatur portare secum quando ueniet Venetias quaternum, omnium dictarum rationum arsenatus et portus ita quod de hinc clare uideri possint per offitiales rationum Venetiarum.

45

F°159r **Χάριν οἰκονομιῶν διατάσσονται ὁ δοὺξ οἱ σύμβουλοι καὶ ὁ καπετάνος νὰ ἀναθέσωσῃ εἰς τινὰς τῶν ὀφφικιούχων, ἐκ τῶν ἀποσταλέντων ἐκ Βενετίας τὴν τήρησιν τῶν λογαριασμῶν τῶν δαπανῶν τοῦ λιμένος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι εὔκολος ὁ ἔλεγχος αὐτῶν. Ὡς πρὸς τὸν ναύσταθμον δὲν παρίσταται ἀνάγκη ἄλλων, διότι ἐδόθησαν διαταγαὶ εἰς τὸν ἐκ Βενετίας ἀποσταλέντα ἀμμιράλιον. 1375, Φεβρουαρίου 15.**

46

Περὶ ἐλέγχου τῶν ἐμπόρων τῶν μεταβαινόντων εἰς Κρήτην. 1375, Φεβρουαρίου 15.

F°163to Millesimo trecentesimo LXXIIII, die XV Februarij.

Capta. Cum mercatores conuersantes in partibus Crete conquerantur quod non expediuntur deinde quando uolunt bulletas suas quia opportet quod accipiant quatuor bullas uidelicet a ducha capitaneo camerarijs et comerclarijs et aliquando inueniunt unum ex ipsis et postea quando expectent non possunt inuenire alios ita quod remanent impediti. Et utile sit prouidere quod dicti mercatores habeant liberam et expeditam expedicionem dummodo non sit in preiuditium commerclorum et introituum nostri communis; uadit pars quod scribatur duche consiliarijs et capitaneo Crete quatenus ordinare debeant, quod mercatores conuersantes in partibus Crete deincepis expediantur cum bulleta et bulla sola comerclariorum et non aliena. Uerum si ducha consiliarij capitaneus et camerarij predicti haberent aliqua agere cum aliquibus mercatoribus qui uellent habere bulletas suas, tunc in dicto casu comerclarij supradicti non debeant facere bulletas illis mercatoribus siue notificatum fuerit per supradictos ducham, consiliarios, capitaneum et camerarios secundum licentia eorumdem.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα εἰς διορισμούς, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

1. Πρόκειται περὶ Ἕλληνος πειρατοῦ, ἔχοντος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του Τούρκους.

4. Καὶ ἐνταῦθα πρόκειται περὶ πειρατείας, μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι ὁ πειρατεύων εἶναι ἀξιωματοῦχος. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ πειρατεία ἐλυμαίνετο τὰς θαλάσσας ἐλευθέρως σχεδόν.

6. 42. 44. Τὸ αἰώνιον ζήτημα τοῦ λιμένος Χάνδακος. Αἱ ἀνάγκαι τῆς ἐπισκευῆς εἶναι μεγάλαι, ὁ ἐπιβληθεὶς δασμὸς δὲν εἰσπράττεται καὶ ἐπαναλαμβάνεται τὸ θέσπισμα τῆς ἐπιβολῆς φόρων τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1372. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1375 αἱ ἐργασίαι κατ' οὐδὲν προώδευσαν, ὁ ἀποσταλεὶς μηχανικὸς ἀπεδείχθη ἀνεπαρκής, οἱ ἐπιβληθέντες δασμοὶ δὲν εἰσεπράχθησαν, διὰ τοῦτο ἀποστέλλονται ἐκ Βενετίας χρήματα καὶ μηχανικός.

12. Τῷ 1372 κατὰ μῆνα Ἰούνιον ἐξερράγη ὁ πόλεμος μεταξὺ Πάδοβας καὶ Βενετίας.

19. Καὶ πάλιν μεταρρυθμίζεται ἡ φορολογία τοῦ οἴνου, διότι ἡ φορολογία τοῦ γλεύκους δὲν ἐτελεσφόρησε.

7. 16. 17. 20. 21. 23. 31. Τὰ τοῦ ἐμπορίου πολυπληθῆ εἰς τὸ παρὸν βιβλίον XXXIV, εἶναι λίαν ἐνδιαφέροντα.

22. 29. 35. 37. Ἐκ τῶν θεσπισμάτων τούτων εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται οἱ κανονισμοὶ τῶν ταξιδίων νηοπομπῆς Κρήτης-Βηρυττοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς εἰς Βενετίαν τῶν ἐν Κρήτῃ εὑρισκομένων ἀποικιακῶν, προκύπτει διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὅτι ἡ Κρήτη ὑπῆρξε τὸ κέντρον τῆς διαμετακομίσεως τοῦ ἐν Ἀνατολῇ Βενετικοῦ ἐμπορίου. Ἐκ τοῦ περιεχομένου δὲ τῶν θεσπισμάτων δύναται πᾶς τις νὰ κατανοήσῃ τὸν μηχανισμὸν τοῦ Βενετικοῦ ἐμπορίου, τοῦ ὁποίου κύριος μοχλὸς ἦτο τὸ κράτος.

27. Ἡ ὑπόθεσις ἐν τῷ ἐγγράφῳ δὲν εἶναι σαφής, διότι ἀποσιωπᾶται ὁ λόγος δι' ὃν δὲν περιῆλθον αἱ οἰκίαι εἰς τὸν Τῖτον Βενιέρην, ἀλλ' ἐπλειστηριάσθησαν. Ὁ λόγος εἶναι διότι ὁ Τῖτος Βενιέρης ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρωτοστατῶν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐκαρατομήθη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXXV.

1375–1377

1

Ἐπὶ παραπόνων τῶν δικαστῶν νυκτός, ὅτι παρεμποδίζονται ὑπὸ τοῦ καπετάνου Κρήτης νὰ ἐκτελῶσι τὴν ὑπηρεσίαν των, διατάσσεται οὗτος νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων των ἐλευθέρως. Ἐὰν δὲ ἤθελε παρατηρήσῃ ὅτι κατὰ τὴν νυκτερινήν των περιπολίαν προέβαινον εἰς ἔργα μὴ ἐπιτρεπόμενα εἰς αὐτούς, νὰ ἀναφέρῃ. 1375, Ἰουλίου 16.

F° 34r Millesimo trecentesimo LXXV, die XVI Julij. 1

Capta. Cum officiales de nocte in Candida conquerantur quod per capitaneum Crete non permittantur facere suum officium nec facere circam in ciuitate et burgo Candide, sicut semper fuit consuetum, secundum antiquam consuetudinem et per formam suorum capitularium consulunt sapientes Crete quod uidetur sibi conueniens quod scribatur capitaneo Crete, quod permittat dictos officiales de nocte facere suum officium et circam terre Candide et burgi et alia sibi commissa secundum antiquam et bonam consuetudinem et secundum formam sui capitularis. Uerum si aliud sibi uideretur, per quod dicta circa et alia non essent sibi permittenda operari, rescribat nobis suum apparere, quia dehinc prouidebimus, sicut fuerit opportunum.

2

Εὐκολίαι καὶ περιορισμοὶ εἰς τοὺς ἐμπόρους τοὺς μεταφέροντας σῖτον εἰς Βενετίαν. 1375, Ἰουλίου 19.

F° 36r Millesimo trecentesimo LXXV, die XVIIII Julij. 1

Capta. Quod subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete, quod eorum granas quas presentauerint a die primo Septembris usque diem VIII mensis Octubris proximi duche et consiliarijs Crete, qui dictas granas secundum usum poni faciant sub suis clauibus et sigillo possint facere conduci Venetias cum nauigijs disarmatis recedendo inde per totum dictum mensem Octubris. Uerum si galee uiagij Alexandrie in suo reditu irent in Cretam pro

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

leuando de dictis granis, ex nunc ordinetur quod de ipsis granis solui debeat suum nabulum ipsis galeis secundum usum, assignantibus patronis earum dictis
10 duche et consiliarijs plazam siue locum, ubi debuissent poni grane predicte et in quanta quantitate, de qua plaza siue loco ipsi ducha et consiliarij, nos informent: et debeant dicte grane in nauibus uel nauigijs in quibus erunt presentari extraordinarijs, qui ipsas statim dent et assignent illis quorum erunt scribendo quan-
14 titatem ipsarum et nomina quorum erunt secundum usum. De parte omnes.

3

Fo 42to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Ἰωάννην Γραδενῖγον δοῦκα Κρήτης νὰ ἐπιβιβάσῃ ἐπὶ τῶν κατέργων, τὰ ὁποῖα μεταφέρουσιν εἰς Βενετίαν ἐλαφρὰ ἐμπορεύματα, τὴν σύζυγόν του μετὰ μιᾶς συντρόφου καὶ μιᾶς ὑπηρετρίας (cum una socia et una garzona) δύο γυναικῶν καὶ δύο στρωμάτων. 1475, Αὐγούστου 13.

4

Fo 44to Διετάχθη ὅπως τὰ κάτεργα τὰ ἐκτελοῦντα τὴν μεταφορὰν ἐμπορευμάτων νὰ μὴ προσεγγίζωσιν εἰς Χάνδακα κατὰ τὸ τρίτον ταξίδιον ἄνευ εἰδικῆς ἐντολῆς. Διατάσσεται τὸ συμβούλιον Χάνδακος, ὅπως ἐντὸς δύο ἡμερῶν, μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν τεσσάρων κατέργων ἐν Χάνδακι ἢ καὶ ταχύτερον, ἀποστείλωσι ταῦτα πρὸς μεταφορὰν ἐμπορευμάτων. 1475, Αὐγούστου 17.

Συμπληρωματικῶς: Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω κατέργων δύναται νὰ ἐπιβῇ ὁ σύμβουλος Κρήτης Ματθαῖος Πόλος μετὰ τῶν ἀποσκευῶν του. Ἐπίσης δύναται νὰ ἐπιβῇ πᾶς ἄλλος, ἀρκεῖ νὰ εἶναι σύμφωνος ὁ πάτρων τῶν κατέργων Ἀλεξανδρείας. 1375, Αὐγούστου 17.

5

Fo 45r Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Ἀντώνιον Δονάτον υἱὸν τοῦ Δονάτου τέως δικαστοῦ ἐν Κρήτῃ, ὅπως ἡ σύζυγός του μετὰ τριῶν προσώπων καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν ἐπιβῇ τῶν κατέργων, τὰ ὁποῖα μεταφέρουσιν εἰς Βενετίαν ἐμπορεύματα καὶ τῶν ὁποίων καπετάνος εἶναι ὁ σὲρ Πέτρος Γριμάνης.

Ὡσαύτως εἰς τὸν Βίκτωρα Βαλαρέσσον τέως ρέκτορα Σητείας νὰ ἐπιβῇ τῶν αὐτῶν ὡς ἀνωτέρω κατέργων μετὰ τῆς θυγατρός του, δύο γυναικῶν, δύο ὑπηρετῶν καὶ ἑνὸς στρώματος.

Ὡσαύτως εἰς τὸν Βερτούτσιον Γραδενῖγον τέως δικαστὴν νυκτὸς ἐν Χάνδακι μετὰ τῆς συζύγου του, τριῶν υἱῶν, δύο γυναικῶν καὶ ἑνὸς στρώματος.

Ὡσαύτως εἰς εὐγενῆ Ρεμίγιον Σωράντσον σύμβουλον ἐν Χάνδακι μετὰ τῆς συζύγου του, τῆς θυγατρός του, δύο γυναικῶν, τριῶν ὑπηρετῶν καὶ δύο στρωμάτων. 1375, Αὐγούστου 17.

6

Fo 47r Ὡσαύτως, ὡς ἀνωτέρω, εἰς τὸν Μᾶρκον Τζάνε τέως δικαστὴν ἐν Κρήτῃ μετὰ τῆς συζύγου του, τριῶν υἱῶν εἰς βρεφικὴν ἡλικίαν, μιᾶς τροφοῦ (baiula=βάγια), δύο ὑπηρετριῶν καὶ ἑνὸς στρώματος.

Ὡσαύτως εἰς τὸν Νικόλαον Γκέτιον τέως ταμίαν ἐν Χάνδακι, μετὰ τῆς συζύγου του, δύο μικρῶν υἱῶν του, δύο δούλων καὶ ἑνὸς στρώματος.

Ὡσαύτως εἰς τὸν εὐγενῆ Βενέδεικτον Τριβιζάνον τέως ὀφφικιοῦχον νυκτὸς ἐν Χάνδακι, μετὰ τῆς συζύγου του, ἓξ προσώπων καὶ ἑνὸς στρώματος. 1375, Αὐγούστου 23.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

7

Fo 48to Ὡσαύτως εἰς τὸν εὐγενῆ Βερνάρδον Βιττούρην νὰ ἐπιβῇ ἐπὶ τῶν αὐτῶν κατέργων τοῦ Πέτρου Γριμάνη μετὰ τῆς συζύγου του, δύο υἱῶν, δύο ὑπηρετριῶν καὶ ἑνὸς στρώματος. 1375, Αὐγούστου 31.

8

Fo 53to Ἐκλογὴ τριῶν σοφῶν πρὸς μελέτην τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων. Δίδεται προθεσμία εἰς αὐτοὺς μέχρι τῆς προσεχοῦς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πέτρου. 1375, Ὀκτωβρίου 10.

9

Εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀποβιώσαντος Νικολέτου De Laurentijs Ἱερώνυμον, παρὰ τὰς διαταγὰς περὶ μὴ παροχῆς ὀφφικίων καὶ ἀξιωμάτων λόγῳ χάριτος, δίδεται τὸ ὀφφίκιον τοῦ νοταρίου τοῦ ἀνωτέρου δικαστηρίου (proprij), διὰ τὰς πολλαπλὰς ὑπηρεσίας τοῦ πατρός του. 1375, Νοεμβρίου 13.

Fo 68r Millesimo trecentesimo LXXV, die XIII Nouembris.

Capta. Cum prouidus uir Nicoletus de Laurentio olim notarius Curie et cancellarius Canee sicut manifestum est semper exercuerit personam suam in honorem et statum ducalis dominationis nullis parcendo periculis neque laboribus et tempore rebellionis Candide quo captus et carceratus ac spoliatus et derobatus omnibus bonis suis ex quo remansit consumptus et pridie sicut deo placuit de hoc seculo transmigrauerit, dimittens uxorem filios et familiam suam in maxima desolatione et paupertate. Et quidam eius filius nomine Geronimus juuenis bone conditionis sufficiens et expertus iam sunt plures anni constitutus fuerit notarius Judicum proprij Canee per nobilem uirum ser Jacobum Delphino militem tunc rectorem Canee, quod quidem offitium fideliter et legaliter exercuit et exercet et ne in posterum per aliquos dictum offitium impetretur et eidem surripiatur optat confirmari in ipso offitio per ducalem dominationem; uadit pars quod pars alias capta de non dando dehinc de offitijs et benefitijs Crete que est ligata ad libras cc pro quolibet consiliario, capite et alio ponente uel consentiente partem in contrarium reuocetur in tantum quod possit fieri gratia predicto Hieronimo qui per nobilem uirum ser Guillelmum Quirino rectorem Canee de magna sufficientia et fidelitate commendatur de predicto offitio propter merita dicti sui patris cum consilijs ordinatis ad beneplacitum dominationis ut ualeat eius matrem fratres et familiam substentare.

10

Fo 74to Ληφθείσης ὑπ' ὄψει τῆς πίστεως τοῦ Λουκίου Δάτρου κοντοσταύλου πεζῶν ἐν Χάνδακι καὶ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς του ὑπὲρ τοῦ κράτους τῆς κυριαρχίας ἀποδειχθείσης εἰς πλείονας περιστάσεις, πρὸ πάντων δὲ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης καὶ κατὰ τὸν πόλεμον τῆς Παδούης, εἰς τοὺς προμαχῶνας τῆς Λοῦπε, ἔνθα μετέβη παραιτηθεὶς τοῦ λόχου του. Συλληφθεὶς αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ πληγωθεὶς ἠσθένησεν ἐπὶ μακρόν. Ἕνεκα τούτων νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν ἡ θέσις τοῦ κον-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοσταύλου εἰς ἕνα τῶν δύο λόχων τοὺς ὁποίους σκέπτεται νὰ μετακαλέσῃ ὁ καπετάνος Κρήτης. 1375, Δεκεμβρίου 20.

11

Εἰς τοὺς συντρόφους τοῦ καπετάνου Κρήτης αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ ὠφέλειαι περιορίζονται εἰς τὸ τέταρτον ἀντί, ὡς μέχρι τοῦδε, τοῦ ἡμίσεως, τὸ ὁποῖον ἀπέδιδε εἰς αὐτοὺς καθ' ὑπερβολὴν πολλά. Οἱ δὲ καπετάνοι ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσωσιν ἐπιμελῶς τί εἰσπράττεται παρ' ὅλων καὶ πρὸ πάντων παρὰ τῶν Ἰουδαίων. Οὕτω τὸ δημόσιον δὲν ἐξαπατᾶται καὶ θὰ εἰσπράττῃ τὰ δικαιώματά του. 1376, Ἰανουαρίου 14.

Ἐν συνεχείᾳ περικόπτεται ὁ μισθὸς τοῦ νοταρίου τοῦ καπετάνου, ἕνεκα τῶν μεγάλων ὠφελειῶν του. Αὐθημερόν.

F° 77r Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Januarij.

Quia per ea que habentur clare socij capitanei Crete per multos et diuersos modos et uias percipiunt multa lucra et utilitates ultra salarium suum, de quibus commune nostrum habet solum medietatem et reliqua medietas est dictorum sociorum, que medietas est maxime utilitatis; uadit pars pro bono communis quod de cetero tres partes totius utilitatis quam percipiunt dicti socij ultra suum salarium ueniant in nostrum commune et quartum solum sit dictorum sociorum nam per hunc modum bene et optime stabunt et habebunt merito contentari. Et debeant capitanei Crete inquirere diligenter de eo quod exigitur ab omnibus et specialiter a Judeis ita quod commune nostrum non fraudetur set habeat drictum suum. De parte 19—de non 34—non sinceri 14.

Capta. Preterea cum notarius capitanei Crete solitus sit habere unam pagam peditum sine qua ualde bene stare et uiuere posset, quia ultra illam pagam habet et percipit lucra et utilitates multas; uadit pars pro bono communis quod dicta paga ueniat in nostrum commune non dando ipsam propterea alicui alij ullo modo. De parte 56—non 15—non sinceri 2.

12

Διατάσσονται οἱ σοπρακόμιτες τῶν ἐν Κρήτῃ ἐξοπλιζομένων κατέργων, ὅπως τὴν προσεχῆ Κυριακὴν πρὸ τῆς 3ης (ὥρας) ἐπιβιβασθῶσι τῶν κατέργων καὶ νὰ μὴ ἀποβιβασθῶσι ἄνευ διαταγῆς τῆς κυριαρχίας. Εἰς τοὺς παραβάτας ἐπιβάλλονται ποιναί. 1376, Ἰανουαρίου 29.

F° 79r Millesimo trecentesimo LXXV, die XXVIIII Januarij.

Capta. Quod mandetur supracomitis galearum armandarum in Creta quod die dominica proxima ante tercias se reducant ad galeam et inde non recedant sine licencia dominij et debeant omnino recessisse die predicta de nocte sub pena ducatorum quinquaginta pro quolibet in suis bonis et pro quolibet die qno starent ultra dictum diem, de qua pena non possit fieri gratia sub pena ducatorum centum pro quolibet ponente uel consentiente partem in contrarium et hec com-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

mittantur officialibus Leuantis secundum usum. De parte alij—de non 3—non sinceri 0.

13

Ἀναγγελία ἐκλογῆς τοῦ γενικοῦ καπετάνου θαλάσσης Μάρκου Ἰουστινιάνη. Διατάσσονται αἱ ἀρχαὶ τῆς Κρήτης νὰ ἐξοπλίσωσι τὰ κάτεργα. Ἀκολουθοῦσιν αἱ ὁδηγίαι διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν κατέργων τούτων. Ἀποστέλλονται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δουκάτα 5.000, τὰ δὲ ἀναγκαιοῦντα ἐπὶ πλέον θὰ προμηθευθῶσιν ἐν Κρήτῃ. Ἰανουαρίου 29.

Fº 79r Millesimo trecentesimo LXXV, die XXVIIII Januarij.

Capta. Duche et consiliarijs Crete. Significamus uobis quod per nos et nostra consilia Minus, Rogatorum, Quadraginta et Zonte captum et ordinatum est quod in bona gratia fiat capitaneus generalis Maris qui ellectus est uir nobilis Marcus Justinianus, et quod armentur decem galee, uidelicet sex hic in Venecijs et quatuor in Creta cum soldis, modis, ordinibus et condicionibus solitis. Uerum sicut supracomiti soliti erant habere ducatos uiginti in mense pro quolibet, ita quod hoc anno solum habeant ducatos triginta. Et quia nostre intencionis est quod dicte galee subito armentur et exeant pro adimplendo nostram intencionem, deliberauimus mittere dehinc in Cretam presentem galeotam armatam de zurma que uenit cum galea Staneria Venetias. Et quod ipsa galea et tres ex alijs galeis existentibus deinde sint deputate pro dictis quatuor galeis armandis ibidem, quare cum uiri nobiles Donatus Ualaresso, Leonardus Donato, Johannes Miani et Gratonus Dandulo supracomiti ellecti pro dictis quatuor galeis personaliter accedant Candidam cum galea presenti pro solicitando armamentum et expedicionem suarum galearum; scribimus et mandamus uobis cum dictis nostris consilijs quatenus tres ex galeis subtilibus que sunt deinde, uidelicet, meliores subito aptari preparari et fulciri faciatis omnibus necessarijs et opportunis ac bene et sufficienter armari et expediri omni dilacione et causa remota facientes ipsas quatuor galeas uel quam plures ex ipsis poteritis exire quam cicius et uelocius esse potest et subsequenter alias uel aliam que restabunt et uenire Mothonum ad inueniendum et expectandum capitaneum suum predictum, cui debeant in omnibus fideliter obedire secundum formam suarum commissionum et mandatorum nostrorum. Pro armamento autem dictarum galearum mittimus uobis ducatos quinque mille, prout in alijs nostris litteris presentibus alligatis uidebitis contineri. Residuum autem pecunie uobis necessarie pro predictis recuperetis deinde inde per omnem modum et uiam qua poteritis, ita quod hec nostra intencio penitus adimpleatur prout de solicitudine et prouidencia uestra plene speramus. Rescribentes nobis quicquid feceritis in premissis.

De parte alij.—De non 1—non sinceri 1.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

14

Fo 80r Τοῦ λοιποῦ ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ ὁ καπετάνος Κρήτης δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ οἴκου, οὔτε συγγενεῖς. Εἰς τούτους δὲν παρέχεται συγγνώμη συγγενείας ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1376, Φεβρουαρίου 5.

15

Λόγῳ καταχρήσεων καὶ ἀμελείας τῶν ὀφφικιούχων ἀποστέλλονται εἰς Κρήτην προνοηταὶ καὶ σύνδικοι ἔχοντες ἐξουσίαν ρεκτόρων κατὰ ὀφφικιούχων. Οὗτοι ἐπανερχόμενοι θὰ λογοδοτήσωσι καὶ θὰ ἀναφέρωσι περὶ τοῦ χρηματικοῦ τοῦ ὑπάρχοντος εἰς τὰ ταμεῖα καὶ τῶν ὀφειλομένων εἰς αὐτά. Πρὸ παντὸς ὀφείλουσι νὰ πληροφορήσωσιν ἐὰν παρίσταται ἀνάγκη νὰ καθιερωθῶσι καὶ ἐν Κρήτῃ ὀφφικιοῦχοι ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων ὡς ἐν Βενετίᾳ ἢ ἀλλαχοῦ. 1376, Φεβρουαρίου 14.

Fo 82to Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Capta. Cum per id quod sentitur relatione fidedigna ab aliquo tempore citra, facta nostri communis in insula Crete non fuerint bene tractata et continuo uadant in desolationem cum notabili damno nostri communis, quod accidisse uidetur ex defectu et negligentia officialium nostrorum qui fuerunt deinde. Primo namque dicitur quod res nostri arsenatus Candide non possint stare peius nec magis disregulate quam stent. Preterea dicitur quod commune nostrum recipere debet ultra yperperos XXV mille de comerclis que non sunt exacta, quia comerclarij acceperunt et accipiunt cotidie, pignora et signa sicut sunt anuli et alia modici ualoris, que remanent in camera loco denariorum qui deberent esse soluti. Nec sunt soliciti ad exigendum sicut deberent, dicitur etiam quod exigantur comercla sepissime per unum comerclarium solum et alibi, quam ad officium scilicet ubicunque se reperiunt et portant denarios exactos ad domum suam. Que omnia sunt contra formam commissionis sue. Insuper dicitur quod officium quinque de pace, quod est commissum camerarijs fit per duos suos scribanos uidelicet quod dicti scribani soli recipiunt accusas, testificationes et alios actus et ostendunt postea regimini Candide illos processus quos uolunt et reliquos ommittunt. Ex quo uidetur quod commune sit in damno de condemnationibus non factis et non excussis, ultra yperperos 30 mille, dicitur eciam quod municiones castrorum insule predicte male tractantur in magnum damnum communis. Item dicitur quod per camerarios Crete non exiguntur denarij communis sicut deberent et secundum formam sue commissionis. Et propterea sit penitus necessarium prouidere quod hec omnia bene examinentur ut reformari possint cum bono et honore nostro; uadit pars quod committatur expresse prouisoribus nostris et sindicis in proximo ituris ad partes Crete, quod habeant illam auctoritatem et arbitrium contra omnes officiales insule Crete tam presentes quam preteritos, quam habent contra rectores, inquirendo principaliter et super omnia de damnis et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

extorsionibus factis contra commune quocunque modo et examinando diligenter de predictis et placitando in reditu suo, illos qui sibi uidebuntur, sicut tenentur facere de rectoribus.

Insuper committatur eisdem quod ante suum recessum de insula dent operam posse suo, quod per officiales nostros deinde exigatur id, quod exigi potest. Et informare se bene de quantitate pecunie, que restat exigi. Et de omnibus officijs deinde et de modis qui tenentur et de causis damnorum, que commune recipit et de remedijs que sibi uiderentur, pro bono et utilitate nostri communis et euitatione tot damnorum. Et specialiter ueniant informati si uideretur eis bonum et utile de faciendo officiales rationum in Creta, sicut sunt in Venecijs uel aliud per quod obuiari posset inconuenientijs predictis. Et tunc cum eo quod habebitur, ab eis ueniatur ad istud consilium et fiet sicut uidebitur. Omnes de parte.

16

Διόρθωσις ἀτόπου. Οἱ ἐκλεγόμενοι δοῦκες Κρήτης μετέβαινον εἰς Κρήτην πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ διαδόχου των μισθοδοτούμενοι ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς των, οἱ δὲ προκάτοχοι, παραμένοντες μέχρι συμπληρώσεως τῆς διετίας, ἐμισθοδοτοῦντο ὡσαύτως. Τοῦ λοιποῦ ὁ ἀφικνούμενος νέος δοὺξ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς διετίας τοῦ προκατόχου θὰ λαμβάνῃ τὸ ἥμισυ μόνον τῆς μισθοδοσίας. Τὸ αὐτὸ θέλει ἐφαρμοσθῇ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ρέκτορας, τῆς τε Κρήτης καὶ ἄλλων μερῶν. 1376, Φεβρουαρίου 14.

F° 83ᵛ Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Cum sit uigilandum quantum fieri potest quod commune nostrum non sustineat expensas superfluas. Et sepe occurrat quod ducha Crete recedit de Venecijs tali tempore quod applicante ipso illuc, precessor suus nondum compleuit et obseruatur quod ille qui uadit statim intrat regimen, non obstante quod precessor suus nondum compleuerit duos annos. Et uterque ipsorum liurat salarium integrum usque ad complementum duorum annorum primi. Et in hoc sit prouidendum pro bono communis; uadit pars quod ducha Crete nunc eligendus, et alij qui decetero erunt per tempora debeant complere suos duos annos in regimine non obstante quod successor suus applicuerit illuc ante dictum terminum. Et ducha nouus qui applicuerit in Cretam ante complementum sui precessoris, ut dictum est, habere debeat solum medietatem salarij sui usque ad finem duorum annorum precessoris sui et non plus ullo modo. Et si acceperit plus eo quod dictum est restituat illud communi secundum formam et tenorem partis noue loquentis de rectoribus quomodo refundere debent pro familia et equis qui sibi defecissent. Et sub penis, ligaminibus et stricturis in dicta parte contentis. Et similiter ordinatum sit de omnibus alijs nostris rectoribus tam de insula Crete quam de alijs locis de extra culphum qui essent ad istam condicionem, scilicet

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

qui liurarent statim salarium integrum, quando applicant ad regimen, licet eius precessor nondum compleuisset tempus suum duorum annorum. Et hec addantur in eorum commissione. Et si commissio, capitulare uel consilium est contra, sit reuocatum quantum in hoc.

17

Τροποποίησις τοῦ θεσπίσματος τῆς 3 Ἰουνίου 1375 περὶ τῶν ρεκτόρων οἵτινες συμφώνως πρὸς τὰς ἐντολάς των δὲν εἶχον τοὺς κεκανονισμένους ὑπηρέτας καὶ ἵππους ὡς λίαν αὐστηροῦ. Διὰ τῆς τροποποιήσεως καθορίζεται ὅτι πᾶς ρέκτωρ μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς Βενετίαν ὀφείλει ἐντὸς μηνὸς νὰ παρουσιασθῇ πρὸ τῶν ὀφφικιούχων τῶν εἰσπράξεων καὶ νὰ λογοδοτήσῃ πληρώνων ὅ,τι ὤφειλε καὶ νὰ ἀποζημιώσῃ τὸ δημόσιον διὰ τοὺς ἵππους καὶ ὑπηρέτας τοὺς ὁποίους δὲν εἶχε κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας του, διὰ γροσίων τριῶν ἡμερησίως δι' ἕκαστον ὑπηρέτην του καὶ δι' ἕκαστον ἵππον. 1375, Φεβρουαρίου 14.

F°83^to^ Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Quod pars capta per quam datus fuit ordo rectoribus nostris quibus deficerent tempore suorum regiminum de famulis uel equis quos habere tenentur per suas commissiones. Quia uidetur multis esse nimis grauis mitigetur et reformetur in hunc modum, uidelicet quod de cetero quilibet rector in reditu suo postquam applicuerit Venecias teneatur infra unum mensem ire uel mittere ad officiales rationum ad faciendum rationem cum eis et ad soluendum illud quod debebit dare et refundere nostro communi pro famulis uel equis qui sibi defecerint tempore sui regiminis in ratione grossorum trium in die pro quolibet ente de familia sua et pro quolibet equo qui sibi defecissent pro tanto tempore quanto sibi defecerint. Et hec obseruare teneatur quilibet rector sub pena librarum quingentarum. Et nichilhominus teneatur ad soluendum omne id quod debebit pro dictis defectibus in ratione dicta superius. Cuius pene librarum quingentarum medietas sit accusatoris si fuerit per quem sciatur ueritas, et alia medietas diuidatur inter commune nostrum et officiales rationum predictos. Et si aliquis rector condemnaretur per officiales rationum quod deberet aliquid dare uel refundere, tunc ille rector subiaceat parti capte in maiori consilio de modo seruando contra illos, qui non soluunt, postquam eis preceptum fuerit per officiales rationum, non obstante quod per illam partem officiales non habeant partem et per istam sic. Et teneantur officiales rationum mittere pro rectoribus nostris quando rediuerint Venecias a regiminibus suis et pro alijs qui sibi uidebuntur et inquirere et examinare deligenter de predictis possendo ponere personas ad sacramentum et omnia alia opportuna facere pro executione premissorum. Intelligendo quod nostri rectores et qui tractantur pro rectoribus debentes tenere famulis uel equos, qui sunt ad presens in regiminibus nostris sint in omnibus et per omnia ad istam conditionem. Saluo hoc tantum quod de famulis et equis qui defecissent sibi ante

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

captionem presentis partis refundere debeant nostro communi secundum quantitates limitatas in prima parte de qua supra fit mentio.

Capta. Ser Daniel Cornario et ser Bernardus Bragadino sapientes super predictis. Uolunt partem suprascriptam in omnibus prout iacet cum ista additione, uidelicet uerum si deficeret alicui rectori aliquis de famulis suis, habeat dictus rector terminum ad remittendum alium octo dierum. Et si aliquis equus sibi defecerit habeat terminum ad remittendum alium duodecim dierum. Et si remiserit ad dictos terminos nichil teneatur refundere communi pro eis. Si autem non remiserit ad terminos antedictos, tunc debeat refundere communi a die qua sibi defecerint usque ad diem, quo remiserit in ratione predicta. De non 1—non sinceri 0.

18

Εἰς τοὺς πέραν τῆς Ἀδριατικῆς ρέκτορας δίδεται προθεσμία μηνὸς μετὰ τὴν ἄφιξίν των εἰς τὸν τόπον ἔνθα θὰ διοικήσωσι, ὅπως προμηθευθῶσι τοὺς ὑπὸ τῶν ἐντολῶν των προβλεπομένους ἵππους. Τοὺς ἵππους τούτους δύνανται νὰ πωλήσωσι ἕνα μῆνα πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς διετίας. 1375, Φεβρουαρίου 14.

Fo 84r Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Capta. Quod de cetero omnes rectores nostri de extra culphum habeant terminum unius mensis postquam applicuerint ad regimina sua ad essendum fulcitos equis quos per suas commissiones habere teneantur. Et possint ipsos equos uendere per unum mensem ante complementum suorum regiminum. Et hec scribatur omnibus nostris rectoribus, quibus spectant. Et addantur in commissionibus futurorum. Et si consilium, commissio uel capitulare est contra sit reuocatum quantum in hoc. Omnes alij. De non 2—non sinceri 1.

19

Δύνανται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ πωλήσωσι τοὺς ἵππους των εἰς οἱονδήποτε, ἐξαιρουμένων τῶν Ἑλλήνων. Δύνανται νὰ ἀποστείλωσιν αὐτοὺς ἐκτὸς τῆς νήσου καὶ νὰ τοποθετήσωσιν εἰς κτήματα λατίνων καὶ φίλων, χωρὶς νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ πωλήσωσιν αὐτοὺς πρὸ τῆς ταχθείσης προθεσμίας τοῦ ἑνὸς μηνὸς πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των. Ταῦτα θὰ τηρῶνται ὑφ' ὅλων τῶν ρεκτόρων Κρήτης. 1375, Φεβρουαρίου 14.

Fo 84r Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Capta. Quod de cetero ducha et consiliarij Crete possint uendere equos suos quos tenentur habere per suas commissiones, quibuscunque uoluerint saluo quam Grecis. Et eciam possint ipsos mittere extra insulam si eis placuerit, mittendo eos ad terras latinorum et amicorum, non uendendo nec mittendo ipsos ante tempus sibi concessum quod est unius mensis ante complementum suum. Et similiter iniungatur in commissionibus aliorum rectorum insule Crete quod observent

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ut supra dictum est. Et si consilium uel commissio etc. Alij de parte—de non 5 —non sinceri 4.

Capta. Quod sicut prohibitum est capitaneo Crete, quod non possit uendere equos suos soldatis, ita prohibeatur ei de cetero quod eciam non possit ipsos uendere Grecis. De non 2—non sinceri 0.

20

Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν καπετάνον Κρήτης ἢ ἄλλον τῆς οἰκογενείας του νὰ ἐμπορεύηται. 1375, Φεβρουαρίου 14.

F° 84r Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Capta. Ad capitulum quod est in commissione capitanei Crete continens quod ipse nec aliquis de sua familia non possit facere de mercationibus etc. Addatur quod similiter non possit facere de mercationibus aliqua alia persona, que staret in domo cum capitaneo predicto.

21

Εἰς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐγγυῶνται δι' ὀφειλὰς πρὸς τὸ δημόσιον. Ἐπειδὴ οὐδεμία γίνεται μνεία περὶ τοῦ καπετάνου καὶ τῶν ἄλλων ρεκτόρων, διατάσσεται νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὰς ἐντολάς των. 1376, Φεβρουαρίου 14.

F° 84to Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Capta. Cum in commissione duche et consiliarijs Crete contineatur quod consiliarij non possint nec debeant stare plezij uel pagatores pro aliquo uel aliquibus, qui dare debeant aliquid communi. Et de ducha nec de capitaneo nec de alijs rectoribus insule Crete nulla mentio fiat super hoc; uadit pars quod similiter hoc prohibeatur duche et capitaneo et alijs rectoribus insule ut prohibitum est consiliarijs et sic addatur in eorum commissionibus. Omnes. De non 0—non sinceri 0.

22

Διορθοῦται τὸ ἄρθρον τῶν ἐντολῶν τοῦ δουκὸς Κρήτης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἐξοπλισμοῦ στόλου κατὰ τῶν Τούρκων, τὸ ὁποῖον καθορίζει ὅτι ἡ ἔγκρισις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς Βενετικῆς Γερουσίας. Τοῦ λοιποῦ ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη ἐξοπλισμοῦ στόλου, συνέρχεται ἐν Κρήτῃ συμβούλιον ἐκ τοῦ δουκὸς τῶν συμβούλων καὶ τοῦ καπετάνου Κρήτης, τὸ ὁποῖον ἀποφασίζει ἐπὶ τοῦ προκειμένου διὰ ψήφων τριῶν τοὐλάχιστον. 1375, Φεβρουαρίου 14.

F° 84to Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Capta. Cum in commissione duche Crete inter alia sit unum capitulum, in quo fit mentio de modo tenendo quando uideretur de faciendo aliquam armatam contra Turcos, et per dictum capitulum tangatur quod in dicto casu debeat ueniri ad consilium rogatorum deinde quod nunc totaliter expiratum est; uadit pars

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

quod dictum capitulum corrigatur in tantum quod ad prouidendum super contentis in ipso, quando casus occurreret, esse debeant ducha et consiliarij et capitaneus Crete fatiendo per tres ipsorum ad minus in concordia, id quod uidebitur esse fiendum. In alijs uero omnibus in dicto capitulo contentis, ipsum in sua firmitate remaneat formando ipsum capitulum de nouo secundum hanc intentionem et aliud predictum cancelletur ex toto. Omnes alij—de non 1—non sinceri 2.

23

Εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ δουκός, τῶν συμβούλων καὶ τῶν ἄλλων ρεκτόρων Κρήτης περιλαμβάνονται διατάξεις καθορίζουσαι τὰς ἐφίππους περιοδείας δι' ὑπηρεσίαν καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐκτελοῦνται, ἤτοι δι' ἐγκρίσεως ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τοῦ ἐλάσσονος καὶ μείζονος Συμβουλίου. Τοῦ λοιποῦ τὰ μὲν ἄρθρα τῶν ἐντολῶν παραμένουσι τὰ αὐτά, μεταβάλλονται δὲ ὡς πρὸς τὰς ἐφίππους περιοδείας τῶν ἀνωτέρω, αἵτινες θὰ ἀποφασίζωνται ὑπὸ τοῦ δουκός, τῶν συμβούλων καὶ τοῦ καπετάνου Κρήτης, ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ θὰ προσκαλῆται εἷς τῶν ταμιῶν ἐκλεγόμενος διὰ κλήρου. 1376, Φεβρουαρίου 14.

F° 85r Capta. Cum sint plura capitula in commissione duche et consiliariorum Crete et etiam aliorum rectorum nostrorum insule facientia mentionem de possendo equitare et ire, si uideretur pro utilitate insule et in hoc requirebatur consensus maioris partis minoris et maioris consilij deinde; uadit pars considerato quod non est amplius consilium in insula quod capitula que hoc tangant remaneant firma. Sed sicut predicta fieri debebant si uidebatur maiori parti dictorum consiliorum, ita fieri debeant si uidebitur duche et consiliarijs et capitaneo Crete uel maiori parti. Et ubi ipsi super predictis essent pares in diuersis opinionibus, unus camerariorum ineret per texeras. Et id quod per maiorem partem ordinatum fuerit in hoc sit firmum. Omnes alij. De non 1—non sinceri 1.

24

Ἀναφυείσης διαφορᾶς μεταξὺ τῶν ὀφφικιούχων νυκτὸς καὶ τοῦ καπετάνου, περὶ τοῦ τὶς δικαιοῦται τῆς νυκτερινῆς ἐφόδου ἀνὰ τὴν πόλιν, ἀποφασίζεται ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν καπετάνον. 1376, Φεβρουαρίου 14.

F° 85r Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.
Capta. Quia uidetur quod inter capitaneum nostrum Crete et officiales de nocte in Candida fuerit aliqua differentia in facto cirche, quam predicti officiales dicebant ad se pertinere ex suo officio tam de nocte quam de die; uadit pars quod declaretur quod circa de nocte pertinet et spectat capitaneo soli. Et sic ordinetur quod debeat obseruari iutelligendo quod ducha et capitaneus si uterque eorum per se faciat condemnacionem de subditis suis. Omnes. De non 0—non sinceri 0.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

25

Τροποποίησις ἄρθρων τινων τοῦ καπιτουλαρίου καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ δουκὸς Κρήτης, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν δαπανῶν καὶ τῆς δωρεᾶς εἰς τρίτους τῆς περιουσίας τοῦ δημοσίου. Τὰ ἄρθρα ταῦτα τροποποιοῦνται διὰ τῆς προσθήκης. Πάντα τὰ χρήματα τῆς κοινότητος κατὰ τὴν περίοδον τῆς θητείας τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων δύνανται νὰ δαπανηθῶσι πρὸς ὄφελος τῆς κοινότητος καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διατασσομένων εἰς τὰς ἐντολάς των ἐν ὁμοφωνίᾳ. Ἐὰν δὲ πρόκειται νὰ ἀνταμείψωσί τινα λόγῳ ἐξαιρετικῆς ὑπηρεσίας πρὸς τὸ δημόσιον, δύνανται νὰ δώσωσιν ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι κατὰ πλειοψηφίαν ὑπὸ μορφὴν δώρου ἢ χάριτος μέχρις 25 ὑπερπύρων. Ἐὰν δέ τινες εἶναι ἄξιοι μεγαλυτέρας χάριτος ἢ δώρου καὶ νομίζουσιν ὅτι πρέπει νὰ λάβωσιν ὑπὲρ τὰ 25 ὑπέρπυρα, τότε δύνανται νὰ παραχωρήσωσι τὴν χάριν οἱ αὐτοί, ἀλλ' ἐν ὁμοφωνίᾳ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ δῶρον ἢ ἡ χάρις δὲν ἰσχύουσι ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τῆς κυριαρχίας. 1376, Φεβρουαρίου 14.

Fo 85r Capta. Cum in commissione duche Crete inter cetera sint quatuor capitula scilicet finis octaui capituli sui capitularis, quod incipit. Insuper si essem ellectus etc. et nonum capitulum predicti capitularis incipiens. Et de ipso hauere etc. et nonum capitulum commissionis incipiens in omnem pecuniam etc. et trigesimum secundum capitulum predicte commissionis, quod incipit; inhibemus tibi etc. in quibus omnibus fit mentio de modo, quo illud regimen potest expendere et etiam donare alijs de hauere comminis. Que capitula necessario indigent correctione et maxime quia aliqua contenta in eis fieri debebant cum uoluntate consilij Crete, quod expirauit per ordines nostros; uadit pars in bona gratia quod predicta quatuor capitula et similiter quecunque alia essent in commissione consiliariorum Crete loquentia de hoc, corrigantur et reformentur, ut inferius est notatum, ita quod ipsa capitula totaliter cancellentur et obseruentur de cetero in hunc modum uidelicet quod de omni pecunia nostro communi spectante in suo regimine, quam ducha et consiliarij ibi reppererint et que ad suas manus peruenerit possint expendere ut poterat in utilitate et bono communis et pro executione sibi commissorum sicut ipsis tribus in concordia pro honore nostro et salute nostra et illius insnle bonum et utile uidebitur. Si autem uideretur eis de dando alicui persone uel personis que hoc meruissent propter aliquod notabile quod fecisset pro honore dominij aliquid de hauere communis per uiam doni uel gratie possint hoc facere usque ad summam yperperorum XXV pro qualibet persona existentibus ducha et consiliarijs omnibus tribus in concordio de hoc. Si uero esset aliquis uel aliqui qui uiderentur eis digni maiori gratia, seu dono et uideretur eis de prouidendo illi uel illis ab yperperis XXV supra, in hoc casu non possint facere nisi ipsi ducha et consiliarij fuerint, omnes tres similiter in concordio. Et ultra hoc predictum donum uel gratia propter hoc non habeat firmitatem si debeant ducha et consiliarij significare hoc nostro dominio et si dominationi placuerit ponere hoc in consilijs ordinatis per uiam qua fiunt alie gratie ponatur et si capietur in con-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

silijs nostris sit firmum et aliter non. Saluo et reseruato eo quod ducha et consiliarij possunt cxpendere in alijs rebus sibi limitatis in sua presenti commissione. De parte 52 — de non 4 — non sinceri 13.

26

Περὶ ἐλέγχου τῆς διαχειρίσεως τῶν ταμιῶν κατὰ μῆνα. 1376, Φεβρουαρίου 14.

F°85to Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Capta. Quod ordinetur pro bono communis quod iniungatur in commissione duche et consiliarijs Crete quod teneantur omni mense uidere rationes camerariorum tenendo modum quod dicte rationes legantur particulariter et distincte sicut stabunt in quaternis et eas debeant audire legi et uidere per dictum modum. Omnes de non o—non sinceri o.

27

Εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ δουκὸς Κρήτης ὑπάρχει διάταξις δι' ἧς ἀπαγορεύεται εἰς αὐτὸν ἡ ἀπελευθέρωσις δουλοπαροίκων. Τοῦ λοιποῦ ἐν καιρῷ πολέμου ὁ δοὺξ οἱ σύμβουλοι καὶ ὁ καπετάνος Κρήτης δύνανται διὰ πλειοψηφίας νὰ ἀπελευθερῶσι δουλοπαροίκους, τοὺς ὁποίους ἤθελον κρίνῃ ἀνταξίους νὰ τύχωσι τοῦ εὐεργετήματος διὰ τὰς ὑπηρεσίας των πρὸς τὴν κυριαρχίαν, ἐπίσης δι' ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας δύνανται νὰ ἀπελευθερωθῶσι δουλοπάροικοι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. 1376, Φεβρουαρίου 14.

F°85to Millesimo trecentesimo LXXV, die XIIII Februarij.

Capta. Cum in commissione duche et consiliarijs Crete contineatur quod non possint franchare aliquos uillanos aliquo modo uel ingenio; uadit pars quod de cetero tempore guerre si occurreret, quod deus auertit, ducha et consiliarij et capitaneus Crete habeant libertatem per maiorem partem eorum franchandi illos uillanos qui sibi uiderentur digni pro rebus notabilibus, quas fecissent in honorem dominij tam de uillanis communis quam specialium personarum faciendo satisfieri de bonis communis pro illis specialium personarum quos francharent sicut eis uidebitur iustum et similiter si aliqui uillani tempore pacis manifestarent uel facerent aliquod notabile pro bono status nostri possint franchari per modum predictum et quod hoc proclametur in Candida et in alijs terris insule bis quolibet anno. Omnes alij. De non 10—non sinceri 11.

28

Ἐν περιπτώσει ἀπουσίας τοῦ δουκὸς μεθ' ἑνὸς τῶν συμβούλων ἀντικαθίστανται ὑπὸ δύο ἐκ τῶν ταμιῶν, ἐκλεγομένων διὰ κλήρου, οἵτινες μετὰ τοῦ ἐναπομένοντος συμβούλου ἀποτελοῦσι τὴν διοίκησιν. 1376, Φεβρουαρίου 29.

F°87r Millesimo trecentesimo LXXV, die ultimo Februarij.

Capta. Cum sit quoddam capitulum in commissione consiliariorum Crete

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

inter alia continens quod quando ducha Crete cum uno consiliario exirent aliquo casu de ciuitate Candide et starent ultra quinque dies, alteri consiliario remanenti dentur duo consiliarij per maius consilium Candide. Et hoc obseruari non possit ad presens, quia non est amplius consilium in insula; uadit pars quod dictum capitulum corrigatur in tantum, quod occurrente casu predicto debeant intrare et sedere duo de camerarijs Crete per texeram ad essendum cum dicto consiliario et ad faciendum ut in dicto capitulo continetur. Alij de parte. De non 1—non sinceri 4.

29

Οἱ μέλλοντες νὰ μεταβῶσιν εἰς Κρήτην, Κορώνην, Μεθώνην, καὶ Εὔβοιαν θὰ ταξιδεύσωσι διὰ τῶν κατέργων τῆς Ἀδριατικῆς τῶν ὁποίων καπετάνος εἶναι ὁ Μᾶρκος Ἰουστινιάνης. Ἐὰν ὅμως καθ' ὁδὸν ἤθελον συναντηθῇ μετὰ τοῦ κατέργου, τοῦ προερχομένου ἐκ Ρωμανίας καὶ ἔχοντος κατεύθυνσιν πρὸς τὴν Εὔβοιαν, τότε δύνανται διὰ τοῦ κατέργου τούτου νὰ ἀποβιβασθῶσιν ἐν Κρήτῃ. 1376, Φεβρουαρίου 22.

Fo 88to Millesimo trecentesimo LXXV, die XXII Februarij.

Capta. Quia prouisores et sindici nostri ituri ad partes Crete, Coroni et Mothoni et Nigropontis debent ire cum galeis culphi per illum modum, qui uidebitur consilio Rogatorum et Zonte; uadit pars pro obseruando que capta sunt quod ipsi prouisores ire debeant cum galeis quarum est capitaneus ser Marcus Justiniano et conduci usque Nigropontem pro dando expedicionem hijs que habebunt facere in partibus et insula Nigropontis. Et si dicti prouisores erunt expediti ad tale tempus quod aliqua galea nostri communis ueniret de partibus Romanie uersus Nigropontem, quod illa nosta galea non sinistrando facta nostri communis in aliquo debeat ipsos prouisores proicere ad insulam Crete ad illum locum et partem que uidebitur ipsis prouisoribus. In casu uero quo aliqua galea non appareret in partibus Nigropontis uel appareret et non posset eos leuare pro factis nostri communis et nostri prouisores essent expediti in partibus et insula Nigropontis, tunc pro bono communis mandetur baiulo et capitaneo Nigropontis quod faciat eos leuari super galea Nigropontis si erit armata et conduci ad insulam Crete ad illum locum qui uidebitur prouisoribus antedictis.

30

Fo 90to **Ὁ κοντόσταυλος πεζῶν ἐν Χάνδακι Χριστόφορος De Barimi τῷ 1372 Νοεμβρίου 9 κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ ποτὲ Πέτρου Κορνάρου τέως δουκὸς Κρήτης καὶ τοῦ συμβουλίου του, διότι ἐφωράθη εἴτε καθήμενος, εἴτε παίζων ὑπὸ τὴν στοὰν ἢ εἰς ἄλλο μέρος τοῦ λιθοστρώτου Χάνδακος, εἰς στέρησιν παντοτεινὴν τοῦ μισθοῦ του καὶ διότι ἐθεωρήθη ὁ πρωταίτιος τοῦ θορύβου, ὁ ὁποῖος ἔλαβε χώραν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἐπειδὴ δὲ ἀνεκαλύφθη ὅτι παρεβίασε τὴν ποινήν του, ὁ εὐγενὴς σὲρ Θαδδαῖος Ἰουστινιάνης καπετάνος Κρήτης διέταξε τὴν διαγραφήν του ἐκ τοῦ μισθολογίου. Ὁ καταδικα-**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σθεὶς Χριστόφορος ἐπεκαλέσθη τότε τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὸ κυρίαρχον κράτος καὶ ᾐτήσατο χάριν, ἤτοι τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὸν λόχον του καὶ τὴν ἐγγραφήν του εἰς τὸ μισθολόγιον. Ληφθείσης ὑπ' ὄψει τῆς γνωματεύσεως τοῦ ἀνωτέρω Θαδδαίου Ἰουστινιάνη συνιστῶντος αὐτόν, ὅτι πράγματι ἐπεδείξατο καλὴν διαγωγὴν καὶ ἀξιέπαινον κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης, γίνεται δεκτὴ ἡ αἴτησις καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὸν λόχον του. 1376, Μαρτίου 3.

31

Σχετικῶς πρὸς τὸ θέσπισμα ὑπ' ἀριθ. 17 τοῦ παρόντος βιβλίου, περὶ ὑπηρετῶν καὶ ἵππων τῶν ρεκτόρων, ὅπως μὴ συμπεριλαμβάνωνται οἱ ὀφφικιοῦχοι οἱ ἐκτὸς Βενετίας. ἀποφασίζεται ὅτι εἰς τοῦτο συμπεριλαμβάνονται πάντες οἱ ἐκτὸς Βενετίας. 1376, Μαρτίου 13.

Fº 95r Cum in parte pridie capta de refusuris quas facere debent rectores nostri quando redeunt a regiminibus suis pro famulis uel equis, qui sibi defecissent non includantur officiales de extra Venecias qui similiter tenentur habere famulis uel equos; uadit pars quod omnes officiales nostri de extra Venecias qui tenentur habere famulos et equos subiaceant dicte parti et omnibus ordinibus penis et stricturis in ipsa contentis. Alij non o—non sinceri 1.

32

Ἐπειδὴ ὁ πληθυσμὸς τοῦ Χάνδακος, κατὰ πληροφορίας τοῦ καπετάνου Κρήτης, ἐμειώθη ἕνεκα τῆς ἐπιδημίας, πρέπει δὲ νὰ αὐξηθῇ· διατάσσονται ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ ρέκτορες Κρήτης, ὅπως διὰ προκηρύξεως καλέσωσι πάντας τοὺς ὀφειλέτας τοῦ δημοσίου, οἵτινες δὲν δύνανται οὐδὲ τολμῶσι νὰ μένωσιν ἐν Χάνδακι, νὰ παρουσιασθῶσιν αὐτοπροσώπως καὶ νὰ ἐγκατασταθῶσι μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, ὁπότε θὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐξόφλησις τῶν χρεῶν των κατὰ δόσεις. Προθεσμία προσελεύσεως ἑνὸς ἔτους. 1376, Ἰουλίου 8.

Fº 122r Millesimo trecentesimo LXXVI, die VIII Julij.

Capta. Cum sicut habetur per capitaneum Crete, ciuitas Candide ob epidimiam, que, inumaniter fuit in partibus Candide, ipsa ciuitas sit multum gentibus diminuta. Et propterea sit opportunum dare modum pro securitate status nostri deinde, quod possit et debeat populari quam celerius fieri potest; uadit pars quod scribatur duche et consiliarijs Crete et omnibus rectoribus insule quod faciant in eorum regiminibus publice proclamari, quod omnes qui pro debito pecunie nostri communis non possunt, nec audent stare in Candida et insula Crete, si comparuerint personaliter ad habitandum et standum cum suis familijs in insula predicta a die facte cride predicte usque unum annum tunc proximum fiet sibi gratia soluendi sua debita per terminos competentes. Et comparentibus ipsis possint et debeant dictum regimen Crete et alij rectores insule quilibet in suis regiminibus facere eis gratiam soluendi corum debita usque decem annos tunc proximos; uidelicet omni anno decimum debitorum predictorum.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

33

Ἐπίσης ἐπειδὴ πολλοὶ ὀφειλέται πρὸς ἰδιώτας εὑρίσκονται ἐκτὸς τῆς νήσου, νὰ γραφῇ εἰς τὴν διοίκησιν Κρήτης καὶ τοὺς ἄλλους ρέκτορας τῆς νήσου, ὅπως προκηρύξωσι δημοσίᾳ, ὅτι οἱ ἀπουσιάζοντες τῆς νήσου λόγῳ χρεῶν πρὸς ἰδιώτας, δύνανται ἐντὸς ἓξ μηνῶν νὰ ἐπανέλθωσι καὶ νὰ συμβιβασθῶσι μετὰ τῶν πιστωτῶν των. Ἐν περιπτώσει μὴ συμφωνίας δύνανται καὶ πάλιν νὰ ἀναχωρήσωσι τῆς νήσου ἀνενόχλητοι. 1376, Ἰουλίου 8.

F° 122to Capta. Insuper quia dicitur quod multi sunt extra insulam Crete pro debitis specialium personarum et bonum sit dare eis causam quod redeant ad habitandum in insula supradicta; uadit pars quod scribatur dicto regimini Crete et alijs rectoribus insule quod faciant in corum regiminibus publici proclamari, quod omnes qui exiuissent de insula predicta pro debitis specialium personarum, possint secure uenire in ipsam insulam et comparere usque sex menses proximos a die dicte proclamationis ad concordandum et aptandum se cum creditoribus suis. Et si infra dictum terminum fuerint concordes et aptati, bene quidem, sin autem possint libere et secure exire insulam predictam et ire quo uoluerint sine aliquo impedimento.

34

Μετὰ τὴν ἐπισκευὴν ὁ λιμὴν τοῦ Χάνδακος εὑρίσκεται εἰς καλὴν κατάστασιν. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου ἀπαιτεῖται μόνον δι' ἐργατῶν ἐκβάθυνσις, λόγῳ ἐλλείψεως ὅμως τῶν ἀναγκαιούντων ἐργαλείων καὶ ξυλείας δὲν δύναται νὰ γίνῃ. Διατάσσεται ἡ ἀποστολὴ ξυλείας, ἀξινῶν, πτύων κ. ἄ. ἀξίας πεντήκοντα λιτρῶν. 1376, Ἰουλίου 8.

F° 122to Millesimo trecentesimo LXXVI, die VIII Julii.

Capta. Ceterum quia portus noster Candide per gratiam Dei est satis in bonum ordinem deductus, ita quod ad ipsius perfectum complementum non indiget nisi cauari ad manus, et hoc fieri non possit propter lignamen et alia opportuna, que defficiunt, et non sunt ibi; uadit pars quod mittantur dehinc inter lignamen, zappas, badillos et alia opportuna tot, que sint ad ualorem librarum quinquaginta grossorum, cum quibus dictus portus possit cauari ad manus et alia fieri pro complemento ipsius, sicut fuerit opportunum.

35

Εὐκολίαι παρεχόμεναι εἰς τοὺς ἐμπορευομένους ἐν Κρήτῃ. 1376, Ἰουλίου 11.

F° 124r Millesimo trecentesimo LXXVI, die XI Julij.

Capta. Quod subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete, quod eorum granas, quas presentauerint a die primo Septembris usque diem VIII mensis Octubris proximi duche et consiliarijs Crete, qui ipsas granas poni faciant sub suis clauibus et sigillo in bonis magazenis secundum usum, possint facere conduci Venetias cum nauigijs disarmatis, recedendo inde per totum

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

mensem Octubris predictum. Uerum si galee uiagij Alexandrie in suo reditu irent in Cretam pro leuando de dictis granis; ex nunc ordinetur quod de ipsis solui debeat suum nabulum ipsis galeis secundum usum, assignantibus patronis earum dictis duche et consiliarijs plazam siue locum, ubi debuissent poni grane predicte, et in quanta quantitate, de qua plaza siue loco ipsi ducha et consiliarij nos informent et debeant dicte grane in nauigijs, qui ipsas statuent, dent et assignent illis quorum erunt secundum usum. De alijs uero mercationibus subtilibus, que erunt in partibus Crete, ordinetur quod capitaneus Culphi in reditu suo de partibus Sicilie mittat unam uel duas de galeis Culphi, prout sibi uidebitur fore necessarie secundum quantitatem dictarum mercationum ad partes Crete ad leuandum et conducendum ipsas mercationes Mothonum, habita prius informatione in Mothono, uel alibi de quantitate mercationum predictarum, et de Mothono postea conducantur ipse mercationes Venetias cum armatis nostris secundum ordinem datum.

36

Fo 125r Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Θαδδαῖον Ἰουστινιάνον στρατιωτικὸν καπετάνον Κρήτης νὰ ἐπιβῇ τῶν κατέργων τῆς Ἀδριατικῆς ἢ ἄλλων κατέργων καὶ πλοίων μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν. 1376, Ἰουλίου 13.

37

Περὶ ἐξοπλισμοῦ ἐν Κρήτῃ δύο κατέργων ἐκλεγομένων σοπρακομίτων δύο ἐκ τῶν Βενετῶν εὐγενῶν. 1376, Ἰουλίου 26.

Fo 126to Millesimo trecentesimo LXXVI, die XXVI Julij.

Capta. Quod ut simus fortiores in mari pro multis respectibus scribatur regimini Crete quatenus sine mora armare debeat duas de galeis quas ibi habet de melioribus fulciendo ipsas omnibus opportunis et aptari et preparari faciendo eas ut fuerit necessarium, dando eis pagam de duobus mensibus et faciendo supracomitos ipsarum duos de nostris nobilibus deinde cum salario ducatorum triginta in mense, quas galeas sic armatas et fulcitas mittat quam citius esse poterit ad partes Mothoni, ubi inuenient mandatum nostrum, quod sibi mittemus per galeas nostras uiagij Alexandrie et Baruti. Et mittatur sibi pecunia necessaria pro armamento dictarum galearum. Et mittantur etiam unum uel duo corpora galearum dehinc, si uidebitur domino, consiliarijs, capitibus et sapientibus ambarum manum uel maiori parti. De parte alij—non 3—non sinceri 2.

38

Ἔγκρισις ἀγοραπωλησίας τῆς σερβενταρίας εἰς Πισίδα Κανουλάρη Κρήτης. Ἀγοραστὴς ὁ Νικλόριος Μπόκολις, πωλητὴς ὁ Ἀνδρέας Μπάφφος. 1377, Μαρτίου 23.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Fo 126to Millesimo trecentesimo LXXVII, die XXIII Martij.

Capta. Cum nobilis uir Andreas Baffo quondam ser Hermolai feudatus Candide uenerit ad compositionem et pactum, placendo nostro dominio, cum Naticlorio a Bochollis ciui nostro habitatore Candide, de dando et transferendo in ipsum Naticlorium unam seruentariam uocatam Picida Canulari; Et hoc quia ipse Andreas Baffo est grauatus debitis et pro attendendo melius communi nostro id in quo tenetur; uadit pars, considerata debili conditione ipsius Andree Baffo, et attendo quod ipse Naticlorius a Bochollis est diues homo, et bene securus, quod approbetur ipsum concordium, quod ipsa seruentaria una cum dimidia scribatur, et ea catastichetur dicto Naticlorio a Bochollis cum quod ipse Naticlorius a Bochollis teneatur ad onera que tenebatur dictus Andreas Baffo nostro communi pro ipsa seruentaria cum dimidia tantum sicut etiam consulunt sapientes terre et sicut multis alijs in casu simili factum fuit.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΧΕΙΟΥ Ι. Ε. ΑΙΓΑΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXXVI.

1377–1380

...

1

Fo 35r Ὁ Κώστας Καλλέργης, υἱὸς τοῦ νόθου Ἰωάννου, εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὰς φυλακὰς ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀποστασίας. Δι' αἰτήσεώς του ζητεῖ τὴν ἀπελευθέρωσίν του, διότι ὡς λέγει ἐξυπηρέτησε τὴν κυριαρχίαν μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του. Ἡ αἴτησις αὕτη τοῦ Κώστα εἶναι μακροσκελὴς καὶ περιγράφει τὰ γεγονότα λεπτομερῶς. Ἡ Γερουσία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὴν αἴτησιν ταύτην, ἐζήτησε τὴν γνώμην τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ρεκτόρων, οἵτινες διὰ τῆς ἐκθέσεώς των δικαιώνουσι τὸν Κώστα Καλλέργην συνιστῶντες τὴν ἀπελευθέρωσίν του. Ἀμφότεροι οἱ τέως ρέκτορες συμφωνοῦσι εἰς τὸ σημεῖον ὅτι ὁ Κώστας Καλλέργης προσεπάθησε νὰ προδώσῃ τὸν ἀγῶνα τῶν συμπατριωτῶν του. Προκύπτει δὲ ὅτι, ὁ ἐκ τῶν ἐκτάκτων προνοητῶν Νικόλαος Τριβιζάνος εἶχε τὴν γνώμην, ὅτι ἐὰν ἤθελεν ἐπιτύχῃ τὸ σχέδιον τοῦ Κώστα Καλλέργη, ἤθελον κυριευθῇ τὸ ὄρος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἄλλα μέρη. Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως καὶ τῶν γνωματεύσεων τούτων οἱ σοφοὶ ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων Κρήτης συνιστῶσιν ἐπιείκειαν καὶ ὑποβάλλουσι ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς Γερουσίας τὸ θέσπισμα, δι' οὗ διατάσσεται ὁ ρέκτωρ Χανίων νὰ ἀποστείλῃ τὸν Κώστα Καλλέργην εἰς Βενετίαν, ὅπόθεν νὰ μὴ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν νὰ ἀπομακρυνθῇ. 1377, Ἀπριλίου 9.

2

Ἐπειδὴ ὁ καστελλάνος Κυθήρων δὲν εἶναι ἐπαρκὴς καὶ πρὸ πάντων ὑπὸ τὰς παρούσας περιστάσεις, διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ ἀποστείλωσιν ἱκανὸν ἀρχηγὸν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ τόπου ἐκείνου ἵνα ἡγηθῇ τῶν δυνάμεων. Ὁ δὲ καστελλάνος νὰ παραμείνῃ αὐτόθι ἐκτελῶν τὴν ὑπηρεσίαν του. 1377, Ἰουλίου 9.

Fo 20r Millesimo trecentesimo LXXVII, die nono Julij.

Capta. Quia ille qui est castellanus Cederici non est persona sufficiens et specialiter tempore presenti; uadit pars quod scribatur et mandetur duche, consiliarijs et capitaneo Crete quatenus mittere debeant illuc unum bonum et sufficientem caput, quod habeat custodiam dicti loci in manibus suis cum illa gente, que sibi uidebitur pro securitate dicti loci, ita quod de ipso sinistrum aliquod, deo dante, nequeat euenire. Ille autem castellanus qui ibi est remaneat ad faciendum regimen suum non impediendo se de custodia loci ullo modo.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3

Fº 32r Ἐκλογὴ τριῶν σοφῶν πρὸς μελέτην τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων.
Ἐξελέγησαν: Σὲρ Λουδοβῖκος Κονταρίνης
Σὲρ Νικόλαος Πολάνης
Σὲρ Γουλιέλμος Κουερίνης. 1377, Ὀκτωβρίου 1.

4

Fº 45r Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἐκλεγέντα ταμίαν Κρήτης νὰ ἐπιβῇ τοῦ κατέργου Ἰουστινιάνα, ὅπως μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του. 1378, Μαρτίου 29.

5

Fº 56to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Βίτον Τριβιζάνον καπετάνον Κρήτης νὰ ἔχῃ ἕνα ἀκόμη ἵππον δι' ἀτομικήν του χρῆσιν, ἐπὶ πλέον τῶν διατεταγμένων εἰς τὰς ἐντολάς του. 1378, Ἀπριλίου 20.

6

Οἱ μοναχοὶ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ ὄρους Σινᾶ κατέχουσιν ἄμπελον παραχωρηθεῖσαν αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Δόγη Πέτρου Τζιάνη, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἐν ἰσχύϊ προνομίου. Οἱ μοναχοὶ οὗτοι, εἴτε λόγῳ προνομίου, παραχωρηθέντος ὑπὸ τοῦ Πάπα, εἴτε δι' ἄλλην αἰτίαν, ὑπῆρξαν ἀνέκαθεν ἀσύδοτοι. Νῦν ὅμως, ὡς λέγουσιν, ἐνοχλοῦνται ὑπὸ τῶν εἰσπρακτόρων καὶ ὑποεισπρακτόρων, οἵτινες ἀπαιτοῦσι τὴν πληρωμὴν δεκάτης ἐπὶ τῆς ἀμπέλου. Πρὸς τοῦτο δύο ἐκ τῶν μοναχῶν δι' ἑαυτοὺς καὶ ἐν ὀνόματι τῶν ἄλλων ἀδελφῶν προκειμένου νὰ μεταβῶσιν εἰς Ρώμην πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων των, νὰ γραφῇ ἐν καιρῷ εἰς τὸν Πάπαν καὶ τοὺς ἄλλους ἁρμοδίους καὶ νὰ διαταχθῇ ὁ πρεσβευτὴς τῆς διοικήσεως ὅπως ἀποδοθῶσι τὰ δίκαια αὐτῶν. 1378, Μαΐου 20.

Fº 58r Millesimo trecentesimo LXXVIII, die XX Maij.

Capta. Cum monaci Sancte Caterine de monte Sinaj antiquis temporibus possederint et possideant aliquas uineas et territoria in insula nostra Cretensi sibi concessas per bone memorie dominum Petrum Ziani ducem Veneciarum cum magna solemnitate, sicut constat ex priuilegio ualde efficaci. Qui quidem fratres tam per priuilegia papalia quam aliter semper fuerunt liberi et immunes pro dictis uineis et territorijs. Et nunc ipsi fratres qui sunt catholici et sancte uite molestentur sicut dicunt per collectores et subcollectores uolentes ut soluant decimam de dictis uineis et territorijs et propterea duo ex ipsis fratribus nomine suo et aliorum fratrum uadant ad Romanam curiam pro conseruatione suorum jurium; uadit pars quod suo loco et tempore posset scribi domino pape et alijs qui uidebuntur et committi ambaxatori regimini dando jura sua.

7

Εὐκολίαι παρεχόμεναι πρὸς μεταφορὰν οἴνου ἐκ Κρήτης. Τιμολόγιον ναύλου, δικαιώματα τοῦ δημοσίου. 1378, Ἰουνίου 7.

Fº 60r Millesimo trecentesimo LXXVIII, die VII Junij.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Capta. Quod in bona gratia elargentur nauigia pro subuencione insule Crete de portata mille quinque centum botarum uini secundum extimationes solitas fieri ad consules mercatorum deputando ad hoc nauigia que sint de portata botarum ducentarum usque quatuor centum et teneantur dicta nauigia caricare de botamine pro conducendo ad dictas partes. Et non possint dicta nauigia accipere de nabulo ultra soldos tres grossorum in auro pro quolibet capite integro et de cerclis et uenchijs tantum pro rata. Et in reditu non possint accipere de nabulo plus de quinque ducatis pro quolibet milliari. Et debeant ista nauigia poni ad incantum in hunc modum uidelicet quod omnes qui ponere uolent ad incantum teneantur dicere super incantu quantum uolunt dare communi pro quolibet milliari eius quod conducent in reditu. Et illi qui plus dabunt ponant nauigia per modum et cum ordine predicto. Et teneantur illi qui ponent ista nauigia soluere nostro communi incantum suum de nabulis que exigent in suo reditu et probentur dicte naues ad unam ad unam in hoc consilio et si habuerint maiorem partem sint firme.

Et cridetur publice quod omnes uolentes caricare botamen per modum predictum teneantur ire ad extraordinarios et facere scribi ordinate quantitatem botarum quam uolent caricare affirmando per sacramentum quantitatem quam uolent mittere. Et extraordinarij teneantur facere caricare per ratam botamen predictum, ita quod quilibet tractetur equaliter habendo terminum quatuor dierum ad faciendum se scribi post quam hec pars cridata fuerit. Et de reditu ordinetur quod rectores nostri teneantur facere fieri cridam predictam et tenere modum et ordinem predictum de faciendo caricare per ratam ita quod quilibet tractetur equaliter et predicta habeant locum per modum proximo Septembri, et teneantur dicta nauigia recedere usque dies uiginti mensis presentis.

Et quia hic sunt duo nauigia de Creta paria, unum ser Maphei Barbadico aliud ser Marci Pasqualigo que sunt armata solum de hominibus Grecis deinde et stant hic cum maximo sinistro. Ordinetur quod ista duo nauigia sint firma ex nunc ultra dictum numerum cum onere quod habebunt alia nauigia predicta ad incantum.

8

Περὶ μεταφορίς ἑκατὸν εἴκοσι βαρελίων οἴνου τοῦ Τζανάκη Μουδάτσου ἐκ Κρήτης. 1378, Ἰουλίου 9.

Fo 61r Millesimo trecentesimo LXXVIII, die nono Julij.

Capta. Quia est quedam cochina ser Zanachi Mudacio laborata in Canea portate botarum CXX que stant cum magno sinistro et iam magno tempore semper comparens ser Petrus Mudazo coram dominio. Et etiam restant bote 80 ad dandum de summa ordinata; uadit pars consideratis meritis dicti ser Zanachi et

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

bonis operibus suis quod ista cochina deputetur etiam cum condicionibus captis
7 pro ser Mapheo Barbadico et ser Marco Pasqualigo pro uagio insule Crete.

9

Καθορισμὸς τόκου δανείων 4 %. 1378, Ἰουλίου 12.

Fo 61r Millesimo trecentesimo LXXVIII, die XII Julij.

Capta. Quod pro factis nostris fiant cum consilijs ordinatis quatuor pro
3 centenario de imprestitis. Omnes de parte.

10

Ἀκυροῦται ἡ ἀποστολὴ πλοίων (ἀριθμοῦ 7) εἰς Κρήτην κτλ. καὶ παραμένει ἐν ἰσχύϊ ἡ διαταγὴ περὶ ναυλώσεως πλοίων πρὸς μεταφορὰν σίτου. Τὰ πλοῖα ταῦτα ἀναχωροῦντα ἐκ Βενετίας δύνανται νὰ παραλάβωσι βαρέλια ἐπὶ ναύλῳ μέχρι δουκάτων δύο δι' ἕκαστον καὶ κλοιοὺς (στεφάνια) ἐπὶ ναύλῳ κατ' ἀναλογίαν. Καθορισμὸς ἀπόπλου τῶν πλοίων. 1378, Ἰουλίου 14.

Fe 61r Millesimo trecentesimo LXXVIII, die XIIII Julij.

Capta. Quod pro respectu omnes boni ordinetur quod partes pridie capte de elargitione nauigiorum pro insula Crete et Chorono et Mothono reuocentur in totum ita quod nauigia remaneant et sint in totum sub prima strictura.

5 Uerum remaneat firma pro nauigia naulizata per nostros prouisores bladi, pro factis bladi pro eundo ad partes insule Crete et detur ordo quod ipsa nauigia ad exitum de Venecijs teneantur caricare de botamine et circlis non possendo accipere de nabulo ultra dncatos duos pro capite et sic de circlis per rationem. Et ut omnes tractentur equaliter committatur extraordinarijs quod fatiant cridari
10 quod omnes uolentes caricare de botamine teneantur usque duos dies proximos comparere coram eis et affirmare per sacramentum quantitatem botarum quam uolent caricare et scriptis predictis extraordinarij debeant facere ratam ordinate ita quod quilibet tractetur equaliter et caricet ratam suam.

Et teneantur dicta nauigia omnino recedere usque dies XXII mensis presentis
15 omni causa remota. Uerum nauis ser Pauli Faletro habeat terminum per totum mensem presentem sicut patizauit cum nostris prouisoribus bladi.

11

Ἐπὶ τοῦ προηγουμένου θεσπίσματος ἐκδίδεται νεώτερον, δι' οὗ διατάσσεται, ὅτι ἐὰν ἐγένετο ἄλλη ναύλωσις πλοίων πρὸς μεταφορὰν σίτου, ἀκυροῦται ὅλως διόλου ἡ προηγουμένη, δὲν ἐπιτρέπεται δὲ εἰς πλοῖα μεταφορᾶς σίτου ναῦλος μεγαλύτερος τῶν δύο δουκάτων κατὰ βαρέλαν. Ἔπονται διάφοροι περιορισμοὶ περὶ τὴν φόρτωσιν. 1378, Ἰουλίου 14.

Fo 61v Millesimo trecentesimo LXXVIII, die XIIII Julij.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Quod die Martis futura xx huius mensis detur hoc consilium Rogatorum aduocatorum nostris communis.

Capta. Insuper si foret factum aliquod naulizamentum reuocetur in totum non possendo dicta nauigia a blado accipere ullo modo ultra duos ducatos pro capite.

Insuper ordinetur quod super nauigijs predictis naulizatis per prouisores bladi ut dictum est non possint leuari nec caricari aliqua alia capita contra ordinem predictum ullo modo, nisi illa que ordinata fuerint per nostros extraordinarios secundum formam istius partis sub pena perdendi omnia capita bottarum caricatarum contra hoc et libras decem paruorum pro quolibet capite. Et mittantur in scriptis per extraordinarios regimini Crete omnia capita que caricata fuerint in Venecijs cum ordine predicto mandando ipsi regimini Crete quod diligenter uideant et examinent si fuerit contrafactum et ab omnibus qui contrafecerint exigant penam predictam ita quod seruetur intentio terre.

Item quod ipsa nauigia teneantur ire recte in Candidam uel ad insulam Crete sub pena ducatorum mille pro quolibet nauigio contrafatiente, quam penam exigant prouisores communis habendo partem ut de alijs sui officij.

Item quod rectores nostri ituri in insula Crete ad regimina sua possint cum equis familia et rebus suis ire cum dictis nauigijs et si poterunt de nabulo cum patronis esse concordes bene quidem, sin autem ducale dominium debeat ordinare et tansare sicut uidebitur esse iustum.

Quia sentitur quod magna quantitas personarum est itura cum istis nauigijs ad partes Crete et Coroni et Mothoni uel ad alias partes; uadit pars quod ordinetur quod aliquod ex dictis nauigijs non possit leuare nec leuari facere aliquam personam ultra salariatos nauis et limitatos ad consules mercatorum sine licentia dominij sub pena librarum centum pro qualibet testa in qua fuerit contrafactum et standi tribus mensibus in uno carcere inferiori pro quolibet patrono contrafatiente et qualibet uice. Et scribatur rectoribus nostris quod inquirant ordinate deinde de predictis et si inuenerint aliquem contrafecisse exigant penam predictam et faciant obseruari predicta cum effectu non intelligendo in hoc illos quibus est concessum per istud consilium nec nostros rectores. Et committatur officialibus leuantis quod predicta nota faciant ordinate patronis nauium predictarum accipiendo informationem de nauibus predictis que elargate sunt.

Capta. Quod subueniatur ser Federico Cornario ciui nostro quod possit mittere suas pulueres natas et factas in suo casali de partibus de Cerine ad partibus Syrie, cum presenti naui nostra que uadit ad illas partes et quod Mateus de la Colona possit pro suo factore ire ad partes illas loco unius sui factoris defuncti.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Capta. Item quod si aliquis alius ex nostris haberet de suo hauere super
40 insula Cipri possit conducere ad partes Sirie cum dicta cocha.

12

Fo 63r Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Ἀνδρέαν Ζένον δοῦκα Κρήτης νὰ ἐπιβῇ τῶν κατέργων μέχρι Μεθώνης, ἐὰν δὲ αὐτόθι συναντηθῇ μετὰ πλοίων προοριζομένων διὰ Βενετίαν, δύναται νὰ ἐπιβῇ, χωρὶς ὅμως νὰ δυσκολεύσῃ τὸν πλοῦν των. 1378, Ἰουλίου 30.

13

Fo 68to Ὁ εὐγενὴς Ἐρρῖκος Δάνδολος σοπράκομις κατέργου, λόγῳ τῆς συμπεριφορᾶς του καὶ τῆς πίστεώς του, διωρίσθη ἰσόβιος καπετάνος πόλεως Χάνδακος. Ἐπειδὴ ὅμως πολλάκις ἀνατίθενται αὐτῷ διάφοροι ὑπηρεσίαι, διορίζει ὡς ἀντικαταστάτας του ἱκανοὺς πολίτας, πολλάκις ὅμως ἡ διοίκησις Κρήτης ἀπσιτεῖ διορισμὸν προσώπων τῆς ἐκλογῆς της. Δι' αἰτήσεώς του ἤδη ὁ Δάνδολος ζητεῖ νὰ καθορισθῇ, ὅπως ὁ ἀντικαταστάτης του διορίζηται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐγκρίνηται ὑπὸ τῆς διοικήσεως. Γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ αἴτησις, ὡς δικαία. 1378, Σεπτεμβρίου 13.

14

Fo 73r Ἀπεφασίσθη ἐν τῷ συμβουλίῳ τῶν ἑκατὸ σοφῶν ἐπὶ τοῦ πολέμου νὰ γραφῇ πρὸς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης, ὅτι ἐκ τῶν ἐμπορευμάτων Βενετῶν ἐμπόρων μεταφερθέντων εἰς Κρήτην ἐκ Βηρυττοῦ, Συρίας, Ἀλεξανδρείας καὶ ἄλλων μερῶν, ὀφείλουσι νὰ παραδώσωσι τὰ ἀνήκοντα εἰς ἐμπόρους Κρήτης ἢ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν. 1380, Νοεμβρίου 3.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. **Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα εἰς διορισμούς, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.**

1. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη τοῦ Κώστα Καλλέργου εἶναι πολυτιμοτάτη ἀπὸ ἀπόψεως ἀρχειακοῦ ἐγγράφου. Διὰ ταύτης παρέχονται πληροφορίαι σημαντικώταται ἀφορῶσαι εἰς τὴν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1363 ἐπανάστασιν τῶν Ἑλλήνων. Δυστυχῶς τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀποσταλὲν εἰς τὸ ἀρχεῖον Βενετίας πρὸς ἀντιβολήν, δὲν ἐπεστράφη.

9. Παρὰ τὸ θέσπισμα περὶ καθορισμοῦ τοῦ τόκου εἰς 4%, ἡ τοκογλυφία, διενεργουμένη κυρίως ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ὠργίαζεν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

14. Οἱ ἑκατὸ σοφοὶ ἐπὶ τοῦ πολέμου ἦτο τρόπον τινὰ ἐπιτροπὴ ἐξουσιοδοτήσεως ἐκλεγομένη ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Πλὴν τῶν κορυφαίων ἀξιωματούχων, οἵτινες αὐτοδικαίως ἀπετέλουν μέρος αὐτοῦ, ὡς ὁ Δόγης, οἱ σύμβουλοι, οἱ πρόεδροι τῶν 40, ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου καὶ τὰ μέλη τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν τὸ συμβουλευτικὸν συμβούλιον τοῦ πολέμου, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν συζητήσεων ἀφοῦ τοῦτο ἦτο ὀλιγομελέστερον τοῦ Μείζονος Συμβουλίου, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη ἠδύναντο νὰ ὑπερβῶσι τοὺς ἑξακοσίους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXXVII.

1381–1382

1

Μετὰ τὴν συνθήκην εἰρήνης τῆς 8 Αὐγούστου 1381, δημοσιευθείσης πανηγυρικῶς, τὴν 4 Σεπτεμβρίου ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον 30 νέων εὐγενῶν, ἕνεκα τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσέφερον κατὰ τὸν πόλεμον (ὅρα ἀριθ. 4). Οἱ ὑποψήφιοι ὑπῆρξαν πολλοί, ἐξ αὐτῶν ἐπροτάθησαν 60 καὶ ἐκ τούτων ἐξελέγησαν 30.

Μεταξὺ τῶν 30 τούτων ἐκλεγέντων συμπεριλαμβάνονται οἱ ἐκ Κρήτης.

Μᾶρκος Πασκουαλῖγος.

Γεώργιος Καλλέργης.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Μείζονος Συμβουλίου κατεχωρήθη καὶ εἰς τὰ Libri Commemoriali Βιβλίον VIII φῦλλον 42 (44)to Σεπτεμβρίου 4.

2

Οἱ οἶνοι Κρήτης, Μονεμβασίας καὶ Ρωμανίας πληρώνουσιν εἰσαγωγικὸν δασμὸν ἐν Βενετίᾳ δουκάτα τρία δι' ἕκαστον ἀμφορέα. 1381, Σεπτεμβρίου 24.

Fo 7to Millesimo trecentesimo LXXXI, die XXIIII Septembris.

Capta. Quod uina de Creta, Monouasia et Romania soluant ad introitum ducatos tres pro amphora sicut soluunt ad presens. De non 1.—Non sinceri 0.—Omnes alij de parte.

3

Fo 25r **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Μᾶρκον Μαρτσέλλον τέως ρέκτορα Ρεθύμνου νὰ ἐπιβῇ οἵου δήποτε δημοσίου πλοίου, μετ' ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν, καταβάλλων τὸν ναῦλον εἰς τὸ δημόσιον. 1381, Ὀκτωβρίου 5.**

4

Δυνάμει συνθήκης εἰρήνης ἡ νῆσος Τένεδος παραχωρεῖται εἰς τὸν κόμιτα Σαβαυδίας, διατάσσεται πρὸς τοῦτο ὁ Ἰωάννης Μουδάτοιος βάϊλος καὶ καπετάνος Τενέδου, ὁ καπετάνος τῶν κατέργων καὶ ὁ Πανταλέων Μπάρμπος πρεσβευτὴς καὶ βάϊλος ἐν Κωνσταντινουπόλει, παραγγέλλεται δὲ εἰς τὸν δοῦκα, συμβούλους καὶ καπετάνον Κρήτης νὰ δεχθῶσιν εὐμενῶς, ἐὰν μετὰ τὴν παραχώρησιν τῆς Τενέδου ἤθελον καταφύγῃ πρόσφυγες ἐν Κρήτῃ. Εἰς τούτους νὰ δοθῶσι κτήματα τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κοινότητος Κρήτης καὶ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι καὶ ἐξησφαλισμένοι ἀπὸ πάσης ἀγγαρείας πραγματικῆς ἢ προσωπικῆς πλὴν τῆς καταβολῆς τῶν φόρων. Ὡσαύτως τὰ αὐτὰ νὰ παραγγελθῶσιν εἰς τὸν βάϊλον καὶ καπετάνον καὶ συμβούλους Εὐβοίας, ὅπως ἐποικήσωσιν εἰς τὰς Βενετοκρατουμένας χώρας Κάρυστον, Πτελεόν, Λάριμναν (Larmani) καὶ Χαλκίδα. Πρὸς τοῦτο ὁ Τζανάκης Μουδάτσος νὰ καλέσῃ 10-15 ἐκ τῶν προὐχόντων, ὅπως πείσωσι τοὺς κατοίκους νὰ μετοικήσωσιν εἰς Κρήτην καὶ Εὔβοιαν. Εἰς τοὺς 10-15 τούτους, οἵτινες θὰ μεταπείσωσιν τοὺς κατοίκους τῆς Τενέδου πρὸς μετοικεσίαν ὁ Μουδάτσος νὰ ὑποσχεθῇ εἰς αὐτοὺς 100 ὑπέρπυρα ἐτησίως εἰς ἕκαστον, ἐφ' ὅρῳ ζωῆς των. Τὸ ποσὸν δὲ τὸ ὁποῖον διατίθεται διὰ τοὺς 10-15 δύναται ὁ Μουδάτσος νὰ διανείμῃ κατὰ βούλησιν καὶ οὐχὶ κατ' ἴσας μερίδας. Ὅταν δὲ πεισθῶσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν περισσότεροι, νὰ ἐπιβιβάσῃ αὐτοὺς μεγάλου κατέργου καὶ νὰ ἀποστείλῃ εἰς Χάνδακα. Ἐὰν δὲ δὲν δύνανται ἅπαντες νὰ ἐπιβιβασθῶσι, νὰ ναυλώσῃ πλοῖα ἀναλόγως τῶν μετοικούντων. Τοὺς μετοικοῦντας διὰ τοῦ μεγάλου κατέργου θὰ συνοδεύσῃ εἰς Χάνδακα ὁ Μουδάτσος, ὁ ὁποῖος καὶ θὰ ἀποτελέσῃ μέρους συμβουλίου ἐν Χάνδακι ἐκ τοῦ δουκός, τῶν συμβούλων καὶ τοῦ καπετάνου πρὸς στέγασιν αὐτῶν. Οἱ ἐν Τενέδῳ εὑρισκόμενοι βαλλιστάριοι θὰ ἐπιβιβασθῶσι τοῦ κατέργου τοῦ ὁποίου σοπρακόμις εἶναι ὁ Ἐρρῖκος Δανδόλος. Ἐὰν δὲν ἤθελεν ἐπιτευχθῇ ἡ κάθοδος εἰς Χάνδακα τῶν κατοίκων Τενέδου, τότε ὁ Δάνδολος νὰ ἀναλάβῃ τὴν πλοιαρχίαν τοῦ μεγάλου κατέργου καὶ νὰ ἐπιβιβάσῃ τοὺς βαλλισταρίους καὶ τοὺς ἄλλους ἄνδρας, ὅπως ἐπανέλθωσιν εἰς Βενετίαν. Ἐπὶ τοῦ ἐλαφροῦ δὲ κατέργου τοῦ Ἐρρίκου Δανδόλου νὰ ἀναλάβῃ τὴν πλοιαρχίαν ὁ Ἰάκωβος Βιτσεμάνος, ὅστις νὰ μεταβῇ εἰς Χάνδακα πρὸς παροπλισμόν, ἀποστέλλων εἰς Εὔβοιαν τὸ κάτεργον Εὐβοίας. Τὰ κάτεργα δὲ ταῦτα νὰ μεταφέρωσιν εἰς Εὔβοιαν καὶ Χάνδακα τοὺς ὀλίγους, οἵτινες ἤθελον νὰ μετοικήσωσιν ἐκ Τενέδου, εἰδοποιουμένων ὑπὸ τοῦ Μουδάτσου τῶν ἀρχῶν Κρήτης καὶ Εὐβοίας, διὰ νὰ προβλέψωσι περὶ αὐτῶν. Ἀκολουθοῦσι διαταγαὶ διὰ τὸ μέγα κάτεργον, ἐν ᾗ περιπτώσει θὰ ἐπρόκειτο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν. Ἐπίσης ὁ Μουδάτσος νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς διασώσεως τοῦ ὑλικοῦ καὶ τῶν πολεμοφοδίων τῶν εὑρισκομένων ἐν Τενέδῳ. Ἐκ τούτων δύναται νὰ πωλήσῃ εἰς τοὺς ἄνδρας τοῦ κόμιτος Σαβαυδίας ἐπὶ προθεσμία 4 μηνῶν. Νὰ λάβῃ γνῶσιν ὁ Μουδάτσος, ὅτι ὁ καπετάνος καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ κόμιτος Σαβαυδίας ἤρχισαν μισθοδοτούμενοι ἀπὸ 21 Ὀκτωβρίου διὰ μίαν τετραμηνίαν διὰ δουκάτων 750 χρυσῶν, ἥτις εἶναι τὸ ἥμισυ τῆς δαπάνης μιᾶς τετραμηνίας, τὴν ὁποίαν ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλῃ ἡ Βενετία, δυνάμει τῆς συνθήκης. Ἑπομένως ἂν ἤθελον παραμείνῃ πλέον τῶν 4 μηνῶν, ὀφείλει ἡ Βενετία νὰ καταβάλῃ τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ διὰ τὸ διάστημα πέραν τῶν 4 μηνῶν. Ὡς πρὸ τὰ χρήματα τῶν Βενετικῶν κατέργων καὶ τῶν εὑρισκομένων εἰς τὸ φρούριον τῆς Τενέδου νὰ σταλῶσιν πρὸς τὸν Μουδάτσον μέχρι ποσοῦ 5.000 δουκάτων. Ταῦτα ὀφείλει ὁ Μουδάτσος νὰ κατανείμῃ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ μεταξὺ τῶν Βενετικῶν κατέργων καὶ τῶν ἐντεταλμένων τὴν φρούρησιν τῆς Τενέδου. Ἀκόμη νὰ γραφῇ εἰς τὸν Τζανάκην Μουδάτσον, ὅτι ἐν ᾗ περιπτώσει παρετηρεῖτο ἔλλειψις τροφίμων εἰς τοὺς ἄνδρας τοῦ κόμιτος Σαβαυδίας πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν 4 μηνῶν διὰ τοὺς ὁποίους ἐμισθοδοτήθησαν, ὀφείλει νὰ προμηθεύσῃ ταῦτα ἐξ ἰδίων. Ἐὰν δὲ εἶχεν ἔλλειψιν τροφίμων ὀφείλει νὰ συνδράμῃ αὐτοὺς διὰ χρημάτων ἐπὶ λογαριασμῷ τοῦ ἡμίσεως, ἐκ χρημάτων τῆς κοινότητος. Ἐπίσης ὀφείλει νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Πανταλέοντος Μπάρμπου πρὸς ἐξεύρεσιν πλοίων ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν πιστῶν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ἐκ Τενέδου. Ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ κατεδάφισις τῶν φρουρίων τῆς Τενέδου παρετείνετο. ὁ Τζανάκις Μουδάτσος καὶ οἱ σοπρακόμιτες νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Βενετίαν, ἀφ' οὗ προκηρυχθῇ ἡ κατεδάφισις τῶν φρουρίων τῆς Τενέδου. Πάντες ὀφείλουσι νὰ σεβασθῶσι τοὺς κατοίκους καὶ οὐδεὶς νὰ ἐνοχλήσῃ ἢ ζημιώσῃ ὅπως δήποτε αὐτοὺς καὶ τὰς περιουσίας των. Γενομένης ἐκλογῆς ὑπὸ τῆς Γερουσίας περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν κατέργων καὶ ἐκτελεστοῦ τῶν ἀνωτέρω διαταγῶν, ἐξελέγη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁ Τζανάκις Μουδάτσος, ὡς ἀντικαταστάτης δὲ αὐτοῦ ἐν περιπτώσει κωλύματος ὁ δεύτερος ἐπιλαχὼν Ἀντώνιος Ἀρδουίνος καὶ τούτου κωλυωμένου ὁ Ἐρρῖκος Δάνδολος τρίτος ἐπιλαχών, τέλος ἐν περιπτώσει κωλύματος καὶ τούτου ὁ Ἰάκωβος Βιτσεμάνος τελευταῖος ἐπιλαχών.

Τῇ προτάσει γερουσιαστῶν τινων τροποποιεῖται τὸ ζήτημα τῆς μετοικεσίας τῶν κατοίκων Τενέδου. Πρὸς μεταφορὰν τῶν κατοίκων ὁ Μουδάτσος νὰ κρατήσῃ ἅπαντα τὰ κάτεργα ἢ μέρος αὐτῶν πρὸς παραλαβὴν τῶν κατοίκων ἢ μέρος αὐτῶν. Πρὸς ταχείαν διεκπεραίωσιν τῆς μετοικεσίας δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ μέγα κάτεργον καὶ νὰ ἀποστείλῃ πλῆρες εἰς Εὔβοιαν. Τὸ κάτεργον τοῦτο κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του νὰ παραλάβῃ τοὺς ὑπολοίπους, διότι δὲν δύναται νὰ παραμένῃ μετὰ τῶν κατέργων ἐν Τενέδῳ μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν Γενουατικῶν. Ἐὰν δὲ οἱ κάτοικοι ἀρνοῦνται νὰ μετοικήσωσι, τότε νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ Τενέδου, μεθ' ὅλου τοῦ στόλου, τὸ δὲ μέγα κάτεργον νὰ ἀποστείλῃ εἰς Εὔβοιαν πρὸς παροπλισμόν, τὸ τοῦ Βιτσεμάνου πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν εἰς Χανιὰ καὶ τὸ μέγα κάτεργον τοῦ Ἐρρίκου Δανδόλου νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν. 1381, Νοεμβρίου 14.

Fo 25to Millesimo trecentesimo LXXXI, die XIIII Nouembris.

Quod scribatur et committatur nobili uiro ser Johanni Mudatio Baiulo et capitaneo Tenedi ac capitaneo galearum sibi commissarum et nobili uiro ser Panthaleoni Barbo ambaxatori et Baiulo ad partem Constantinopolis.

Capta. Significamus uobis quod in nostris consilijs Rogatorum et addicionis capte fuerunt partes tenoris infrascripti mandantes uobis per nos et dicta nostra consilia, quatenus ipsas partes et contenta in eis debeatis obseruare in quantum ad uos spectat et facere inuiolabiliter obseruari. Quarum partium tenor talis est. Quod in bona gratia committatur nobili uiro ser Zanachi Mudatio Baiulo et capitaneo nostro Tenedi quod recepto presenti mandato de presenti et sine mora debeat dessignare castrum insulam et fortilicias Tenedi nobili uiro capitaneo gentium illustris et excelsi domini comitis Sabaudie secundum formam capituli pacis cuius capituli pacis copia mittatur dicto ser Zanachi Mudatio pro sua informatione. Et quod ipse ser Zanachi faciat sibi fieri instrumentum quietationis ad plenum de designatione et traditione predicta a predicto capitaneo gentium domini comitis Sabaudie in forma quam ei ordinate mittimus hic inclusam. Et pro ista causa mittatur ei et supracomitis galearum nostrarum sindicatus ad plenum.

Et quia super omnia est tenendus omnis modus possibilis quod ruinatio et destructio castri fortiliciarum et insule Tenedi fiat pacifice quiete et cum bono ordine, ita quod nullus error uel scandalum occurrat ullo modo. Informetur ser Zanachi Mudazo predictus qualiter capitaneus gentium domini comitis Sabaudie fuit locutus nobis cum super facto predicto et inter alia nobis dixit quod uidebatur sibi utile ymo necessarium quod ad fatiendum optime et sufficienter dictum factum deberent ibi esse et se reperire galee nostre que sunt deinde et quod intendebat ipsas requirere deinde a capitaneo nostro ipsarum galearum et mon-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

strare quod ipse capitaneus gentium domini comitis Sabaudie hoc diceret et requireret a se pro bono et ueloci expedicione facti predicti. Et licet putemus et firmiter credamus quod ipse capitaneus gentium domini comitis Sabaudie hoc requireret deinde sicut dixit nobis, tamen ad habundantem cautellam scribatur dicto ser Zanachi Mudaçio ut in casu quo ille capitaneus gentium domini comitis non requireret nostras galeas esse ad istud factum pro securitate ruinationis Tenedi ipse ser Zanachi Mudazo ipsum inducat cum illis sapientibus et honestis uerbis que sibi uidebuntur quod requirat galeas nostras esse ad ipsum factum tam pro bono et securitate dicti negocij quam pro uelociori expedicione agendorum. Et pro hac causa sumus contenti et placet nobis quod galee nostre predicte stent in partibus deinde per duos menses a die quo illuc applicuerint uel circa, ita quod negotia pacifice et cum bono ordine executioni mandentur. Et si ante dictum tempus duorum mensium adimpletum et factum fuerit factum predictum, ante se expediant nostri deinde et dent expedicionem factis sicut hic inferius per ordinem continetur.

Et quia non est perdendum tempus de uia ambaxatoris et baiuli nostri nobilis uiri ser Panthaleoni Barbo ad partes Constantinopolis pro bono agendorum nostrorum committatur dicto nostro ambaxatori et baiulo quod cum applicuerit Tenedum debeat subito recedere et facere se conduci Constantinopolim cum una de duabus nostris geleis subtilibus ut sibi utilius et melius uidebitur pro bono et expedicione sua et agendorum nostrorum. Et ipso illuc conducto debeat licenciare illam galeam et ordinare quod redeat Tenedon sine aliqua mora. Et sic scribatur et mandetur capitaneo galearum nostrarum deinde quod debeat obseruare.

Et quia sindicus Januensis cum magna instantia nos rogauit quod fatiamus ipsum conduci cum una de galeis nostris Chium, ad quem locum est necessarium omnino ipsum ire pro dando ordinem de habendo unam galeam de Chio, unam de Metelino et unam de Pera pro facto securitatis ruinationis Thenedi, complaceatur dicto sindico sicut requisit et mandetur illi qui remanserit capitaneus galearum nostrarum deinde quod cum una de galeis nostris fatiat ipsum sindicum celeriter conduci Chium uel Metelinum sicut uidebitur comodius et melius capitaneo nostro ser Zanachi Mudazo dando ordinem ipse nostre galee quod ipso sindico deposito subito redeat Tenedon pro bono et expedicione agendorum nostrorum predictorum.

Item mandetur capitaneo galearum nostrarum deinde quod reperientibus se galeis nostris et galeis Januensium insimul de sotietate pro facto securitatis ruinationis Tenedi teneat modum quod nostri cum Januensibus tractent

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

se amicabiliter et fraterne et tanquam boni fratres et socij ita quod nulla briga error uel scandalum occurrat ullo modo regulando taliter gentes nostras et cum sic bono ordine quod possit apud nos perpetuo commendari.

Et quia locus Tenedi destrui et ruinari debet secundum formam pacis et pro ista causa uadant ad illas partes gentes domini comitis Sabaudie et sindicus Januensium. Et pro honore et fama nostri dominij fatiat et eciam est secundum deum et caritatem per omnem modum possibilem quod illi boni homines et persone cum suis familijs que habitant in dicto loco et insula Tenedi possint habere reductum in locis nostris et non uadant se disperdendo cum suis familijs. Scribatur et committatur ser Zanachi Mudazo et nostro ambaxatori et baiulo Constantinopolis donec erit ibi in Tenedo non tardante ipso ambaxatore et baiulo in aliquo propterea uiam suam. Quod sicut et quando eis uidebitur debeat dicere illis bonis hominibus et fidelibus nostris Tenedi quod nouit deus ipsos omnes semper amauimus intrinsece et tenuimus pro carissimis filijs et fidelibus nostri dominij et tenere intendimus et quod illud quod fecimus de facto Tenedi coacti inuite durissime cum lacrimis in oculis fecimus pro ponendo nos et totum mundum in pace. Et ut uideant per effectum nostram sincerissimam et optimam dispositionem erga eos, sumus contenti placendo eis quod in bona gratia se reducant cum suis familijs ad habitandum in insula nostra Crete, dando eis ad intelligendum quod iam scripsimus et mandauimus nostro regimini Crete quod illos ex eis quod illuc ibunt recipiant alacriter et libenter tanquam carissimos et fidelissimos nostri dominij et quod prouideant eis et cuilibet eorum secundum facultates et condiciones suas de locis nostri communis insule Crete, ita quod possint uiuere ad honorem nostri dominij uel per alium modum ut eis uidebitur. Et ultra hoc quod erunt in dicta insula liberi et franchi usque XX annos ab omnibus oneribus et factionibus deinde realibus et personalibus exceptis datijs ut habeant causam de bono in melius perseuerandi in gratia et fidelitate nostri dominij. Et sic scribatur et mandetur regimini nostro Crete uidelicet duche consiliarijs et capitaneo Crete sicut superius per ordinem dictum est, informando etiam regimen predictum quod suo posse ponant predictos de insula Tenedi cum familijs suis in pluribus locis insule nostre Crete ita quod non stent omnes insimul in uno loco pro omni bono respectu.

Et si predicti de Tenedo fidelissimi nostri dominij uel aliqui ex eis uellent potius conduci Nigropontem quam ad alias partes cum condicionibus predictis supra contentis de insula Crete, uidelicet dando eis de locis nostri communis partium Nigropontis et quod sint franchi usque XX annos etc. ut superius continetur sit cum gratia dei et ad cautelam scribatur baiulo et capitaneo et consiliarijs

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Nigropontis per modum supra contentum et narratum de scribendo regimini Crete informando baiulum et capitaneum et consiliarios Nigropontis quod sicut sciunt habemus loca nostra Caristi, Larmani et Phytilei et burgi Nigropontis in quibus locis uel alijs si qua sunt deinde nostri communis poterunt eos locare et ponere sicut eis uidebitur utilius et melius ita quod possint uiuere cum eorum familijs ad honorem nostri dominij.

Et quia est tenendus omnis modus possibilis pro honore et fama nostri dominij quod isti fidelissimi nostri de insula Tenedi et quibus nos et tota terra nostra tantum sumus obligati se reducant ad insulam nostram Crete uel ad partes Nigropontis ut dictum est et quod non uadant ad malum nec ad periculum disperdendi se, committatur ser Zanachi Mudazo predicto quod sicut et quando eis uidebitur debeat conuocare usque x uel xv de notabilioribus et melioribus dicte insule Tenedi, et ipsos inducere caute et secrete quod se disponant alacriter et bono corde ad eundum ad insulam nostram Crete cum suis familijs uel ad partes Nigropontis ut dictum est et quod illi x uel xv quos ipse ser Zanachi elliget debeant inducere omnes alios uel bonam partem eorum ad eundum pro bono suo et familiarum suarum ad loca nostra predicta. Et ut predicti x uel xv quos ipse ser Zanachi elliget habeant bonam causam inducendi alios ut est dictum, ita quod res habeat effectum sumus contenti et uolumus quod ipse ser Zanachi, quia plene confidimus de persona sua, habeat libertatem dandi illis bonis hominibus x uel xv qui inducent alios aliquam prouisionem omni anno in uita sua ultra ea que superius dicta sunt, uidelicet usque yperpera c pro quolibet eorum, ut propterea non remaneat tantum bonum. Uerum nostra intentio est quod prouisiones predicte non dentur nisi res ista sortiatur effectum ita quod predicti uadant ad loca nostra predicta omnes uel in bona quantitate ut est dictum, et quod illi x uel xv quos elliget ipse ser Zanachi fuerint causa indutionis eorum quod uadant ad ipsa loca in bona quantitate ut dictum est. Item habeat libertatem dictus ser Zanachi non obstante eo quod dictum est supra, dispensandi dictam quantitatem pecunie in dando plus et minus cuilibet ex dictis x uel xv secundum condiciones suas non transeundo dictam summam ullo modo, ita quod subtus supra non ueniant ascendere ultra ipsa yperpera quinquaginta pro quolibet ad rationem anni.

Item quia est omnino prouidendum de modo conducendi et conduci fatiendi predictos de insula Thenedi cum familijs suis in Candidam si deliberabunt illuc ire quod super omnia nobis placeret, scribatur ser Zanachi Mudazo de quo plene confidendum est quia semper fuit et est optime dispositus ad honorem nostri dominij quod procuret et operetur toto posse suo quod predicti de insula Tenedi

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

cum suis familijs se disponant ire in Candidam per modum predictum cum omnibus illis bonis uerbis que sibi uidebuntur pro honore et fama nostri dominij. Et in casu quo obtineat nostram intentionem et uideat quod predicti uelint ire omnes uel in bona quantitate cum familijs suis, tunc uolumus et mandamus quod in bona gratia fatiat illos leuari et conduci cum galea nostra grossa usque in Candidam in quam maiori quantitate poterit. Et pro alijs qui restarent et non possent leuari super ipsa galea grossa quod debeat naulizare omnia nauigia in illa quantitate que erit necessaria ad conducendum ipsos in Candidam. Et quod fatiat ipse ser Zanachi Mudazo solui nabulum in Candida per nostrum commune dando omnem operam ad reperiendum et reperiri fatiendum ipsa nauigia nomine nostri communis ita quod adimpleatur intentio nostra ut superius dictum est. Et ordinetur etiam in bona gratia quod in casu quo ser Zanachi Mudazo deliberet quod galea nostra grossa uadat in Candidam quod cum ipsa ire debeat ipse ser Zanachi Mudazo in Candidam quia est de condicionibus omnium de insula Tenedi plenissime informatus. Et debeat ipse ser Zanachi esse de collegio duche consiliariorum et capitanei Crete ad dandum eis de locis nostri communis insule Crete et ad omnia alia necessaria fieri occasione predicta sicut superius per ordinem dictum est.

Et si galea nostra grossa cum illis de Tenedo ibit in Candidam, ut dictum est, ordinetur ex nunc quod quando alie galee nostre erunt expedite de partibus illis ut dictum est et erunt rediture quod super galea ser Henrici Dandulo supracomiti nostri debeant ascendere nostri balistarij et alij homines uostri qui erant in Tenedo pro ueniendo Venetias.

Si uero non uideretur ser Zanachi Mudatio quod galea grossa nec ipse deberent ire in Candida cum ordine predicto quia non esset necessarium quia illi de Thenedo illuc ire nollent uel ire uellent in sic modica quantitate quod non esset mittenda dicta galea grossa ullo modo uel pro alia causa que posset occurrere quam nos ignoramus. Tunc in hoc casu ser Henricus Dandulo supracomitus noster cum zurma galee sue debeat ascendere super galea nostra grossa predicta. Et super illa leuentur balistarij nostri et alij nostri homines qui erant in Tenedo pro ueniendo Venecias. Et super galea subtili ser Henrici Dandulo ascendere debeat ser Jacobus Uicemano cum zurma sua et uadat in Candidam ad disarmandum pro bono nostri communis mittendo Nigropontem galeam Nigropontis. Et in dicto casu dicte due nostre galee subtiles debeant conducere, uidelicet galea Candide in Candidam et galea Nigropontis in Nigroponte, illos modicos de insula Tenedi qui leuari et conduci uollent ad dicta loca informante in hoc casu ser Zanachi Mudazo per litteras suas regimen Crete et baiulum et consiliarios Nigro-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pontis de condicionibus illorum qui ibunt ad dicta loca ut possint de eis prouidere secundum condiciones eorum, sicut superius dictum est.

Insuper ordinetur in casu quo galea nostra predicta grossa non uadat in Candidam set ueniat Venecias ut dictum est quod debeat leuare in Nigroponte et in partibus Mothoni et Choroni illas setas et alias mercationes que sunt in dictis locis pro bono mercatorum et nostri communis soluendo nabula que soluta fuerunt galeis ser Caroli Zeno capitanei nostri generalis maris et non caricando dictam galeam ultra debitum ullo modo, incipiendo in Mothono a mercationibus subtilibus.

Item ordinatum est quod dicta galea grossa si ueniet Venecias sicut debet leuare mercationes in Nigroponte et in Mothono, ita leuare debeat in Clarentia et Corphu et etiam in Durachio si uia ducet ipsum ad partes Durachij soluendo nabulum nostro commune sicut solutum fuit galeis predictis ser Karoli Zeno et hoc intelligatur si galea grossa leuare poterit et non aliter ullo modo.

Item scribatur et committatur ser Zanachi Mudazo predicto quod de armis et munitionibus ac rebus nostri communis que sunt in Tenedo teneat modum de recuperando et habendo eas cum integritate et quod fatiat poni et caricari super galeis nostris pro bono nostri communis. Uerum si gentes domini comitis Sabaudie uellent de ipsis munitionibus et rebus nostri communis det eis pro sua pecunia in spatio quatuor mensium pro quibus receperunt pagas suas. Et ultra terminum quatuor mensium si uolent de ipsis munitionibus et rebus nostri communis debeat eis dare scontando id quod eis dabit in nostra medietate pagarum suarum.

Item informetur ser Zanachi Mudazo quod capitaneus et gentes domini Comitis Sabaudie inceperunt liurare soldum de XXI mensis Octobris proxime elapsi et receperunt pagam de mensibus quatuor ad rationem de ducatis VII centum L auri pro nostra medietate. Et propterea uolumus quod si deinde dicte gentes starent ultra dictum tempus quod debeat eis facere pagam deinde de tempore quo starent de pluri pro nostra medietate et pro ista causa et pro facto galearum nostrarum et pro nostris que erant in castro Tenedi mittatur pecunia ad manus ser Zanachi Mudazo usque ad summam ducatorum V mille quos denarios debeat ipse ser Zanachi Mudazo dispensare ut sibi uidebitur inter nostras galeas et nostros qui erant deputati ad custodiam Tenedi. Et predictas gentes domini Comitis Sabaudie si stabunt ultra dictum terminum cum illo bono ordine qui uidebitur ser Zanachi Mudazo predicto.

Item scribatur ser Zanachi Mudazo predicto quod in casu uictualie deficerent deinde gentibus domini Comitis Sabaudie infra tempus quatuor mensium, pro quibus receperunt pagas suas debeat eis subuenire de uictualibus pro sua

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pecunia. Si uero uictualie eis defficerent post tempus quatuor mensium pro quibus receperunt pagas debeat eis subuenire pro nostra medietate de pecunia nostri communis, pro subueniendo eis de uictualibus sicut ei uidebitur, scontando in suis pagis dictam pecuniam ut justum est dando eis auxilium et fauorem quantum poterit ad recuperandum ipsas uictualias.

Item committatur ser Zanachi Mudazo predicto quod debeat ante recessum nobilis uiri ser Panthaleoni Barbo ambaxatoris et baiuli nostri Constantinopolis conferre cum eo de facto naulizandi et fatiendi naulizare in partibus Constantinopolis et alijs locis deinde nauigia necessaria pro facto conducendi fidelissimos nostros de Tenedo cum familijs suis ad loca nostra predicta, ita quod toto posse suo pro deffectu nauigiorum non deficiat intentio nostra predicta, sicut de eis plene speramus.

In casu uero quo factum ruinationis Tenedi iret in longum, super quo est omnino prouidendum ad habundantem cautellam scribatur ser Zanachi Mudazo et nostris supracomitis deinde quod non obstante termino duorum mensium predictorum, confidentes de suis personis que sunt presentes factis; relinquimus in libertate eorum uel maioris partis secundum casus qui possent occurrere, quos nos penitus ignoramus redeundi Venecias, sicut et quando eis uidebitur et mittendi galeas nostras ad loca sua, ut superius per ordinem dictum est.

Item quod scribatur et mandetur efficacissime ser Zanachi Mudazo quod faciat fieri cridam et cridas deinde super galeis nostris et aliter ut sibi uidebitur et quando debebit ruinari et prosterni locus et insula Tenedi. Nullus audeat derobare nec damnificare illos de Tenedo uel habitatores dicti loci modo aliquo uel ingenio nec in aliqua forma sub penis grauissimis. Et quod regulet taliter omnes gentes nostras quod aliquod damnum uel derobatio non fiat ullo modo sicut plene speramus de sua persona ymo teneat modum quod bona sua omnia saluentur et custodiantur tamquam bona propria nostri communis. Ceterum uolentes prouidere de capitaneo et regimine galearum nostrarum deinde et executione negotiorum predictorum fecimus fieri probam de infrascriptis quatuor in nostro consilio rogatorum et addicionis uidelicet quis debeat esse primus ad fatiendum capitaneriam galearum nostrarum et alia supradicta et quis secundus et sic per ordinem. Et facta proba remansit primus ser Zanachi Mudazo qui debet esse capitaneus galearum nostrarum predictarum et facere et exequi ea que superius per ordinem dicta sunt. Et in casu quo ipse ser Zanachi pro aliqua causa exercere non posset; nobilis uir ser Antonuis de Arduino qui remansit secundus ipsam debeat exercere et exequi ut est dictum. Et si ser Antonius de Arduino pro aliqua causa non posset; debere exercere et facere ser Henricus

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Dandulo qui remansit tertius. Et si ser Henricus Dandulo non posset debet postea exercere et facere nobilis uir ser Jacobus Uicemano, qui remansit quartus.

Capta. Uolebant partem infrascriptam loco secundi capituli et aliorum ab eo dependentium presentis commissionis quod ponunt alij sapientes, de quorum parte fuerunt et illa fuit capta.

Quod pro executione gentium que leuari debent de insula Tenedi in casu quo contententur uenire ad loca nostra per modum dictum superius. Committatur ser Zanachi Mudazo quod habeat libertatem possendi tenere omnes galeas et partes ipsarum ut sibi uidebitur, donec dicte gentes uel illa pars que recedere uoluerit fuerit leuata. Et etiam si sibi uideretur pro anticipando tempus ad leuandum partem ipsarum gentium super galea grossa et ipsas conducere ad insulam Nigropontis et facere ipsam galeam redire Tenedon pro alijs gentibus restantibus totiens quotiens opus fuerit faciat ut sibi uidebitur. Non possendo in hoc per aliquem modum stare cum galeis nostris in partibus Tenedi tantum quod reperiant se ibi cum galeis Januensium, uerum facta omni experientia possibili si gentes Tenedi non attendent uenire ad loca nostra predicta tunc dominus ser Zanachi debeat recedere de Tenedo cum omnibus galeis et gentibus nostris mittendo galeam Nigropontis ad disarmandum. Et galeam Vicemanam cambiato fusto cum ser Henrico Dandulo debeat mittere ad disarmandum ad Caneam et galea grossa ser Henrici Dandulo ueniat Venecias per riperiam leuando mercationes per modum predictum. 14 non o—non sinceri 15.

Data in nostro ducali palatio die XIIII mensis Nouembris indicione quinta. Millesimo trecentesimo LXXXI.

5

Ἐπαναφέρεται ὁ ἐξαγωγικὸς δασμὸς τῶν οἴνων Μονεμβασίας, Ρωμανίας καὶ Κρήτης ὡς πρότερον. 1381, Δεκεμβρίου 3.

F° 35' Millesimo trecentesimo LXXXI, die III Decembris. 1

Capta. Quod Romania, Monauasia et uinum Crete reducantur ad datia solita ad exitum, uidelicet quod de qualibet amphora soluatur sicut primo soluebatur.

Et si consilium etc. 4

6

Περιῆλθον εἰς γνῶσιν τῆς κυριαρχίας οἱ νεωτερισμοὶ καὶ αἱ πιέσεις τοῦ καπετάνου τῆς πόλεως Χανίων. Ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ τοῦ ρέκτορος, ὅπως μὴ ἐπιτρέπῃ τοιαύτας καταχρήσεις ἐκλέγων πρόσωπα κατάλληλα πρὸς φρούρησιν τῆς πόλεως ἐπὶ μισθῷ, ὅστις θὰ εἰσπράττηται διὰ συνεισφορᾶς τῶν κατοίκων εἴτε κατὰ κεφαλὴν εἴτε καθ' ἑστίαν. 1382, Ἰανουαρίου 16.

F° 47' Millesimo trecentesimo LXXXI, die XVI Januarij. 1

Capta. Cum ad noticiam dominationis peruenerit de multis nouitatibus et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

extorsionibus quas fatiebat capitaneus burgi Canee et necessarium sit pro obuiando dictis nouitatibus, que sequi possent imposterum tenere modum quod similia non fiant contra honorem dominationis et in maximum damnum pauperum personarum habitantium in dicto burgo; uadit pars quod scribatur et mandetur rectori nostro Canee et successoribus suis quod debeant deputare ad custodiam dicti burgi de hominibus ipsius tot quot eis uidebuntur necessarij pro bona custodia burgi predicti, accipiendo illos ad istud stipendium quod sibi uidebitur conueniens tenendo modum quod stipendium quod debebit dare custodibus deputandis ad hoc exigatur per collectam ab habitantibus in burgo predicto et ab omnibus alijs personis que tenerentur ad custodiam burgi predicti ponendo ipsam collectam per testam, uel per quemlibet ignem, uel per quemlibet alium modum qui rectoribus nostris uidebitur sicut melius et utilius apparebit eis pro obseruatione istius bone et optime intentionis nostre. Omnes alij de non 4— non sinseri 2.

7

Περὶ ἐξοπλισμοῦ κατέργων καὶ ἐκλογῆς καπετάνου καὶ σοπρακομίτων. 1382, Μαρτίου 1.

F° 55r Millesimo trecentesimo LXXXII, die primo Marcij.

Capta. Quod illa galea que debebat armari in Candida pro culfo armetur hic in Venecijs, ita quod armentur in Venecijs quatuor galee et cras in bona gratia fiat capitaneus Culfi in maiori consilio sicut captum est. Et facta ellectione de capitaneo et supra comitis, ponatur banchum quam cicius esse poterit ad beneplacitum collegij uel maioris partis.

8

Περὶ συλλήψεως τοῦ Ἰακωβούτζιου Βιτσεμάνου καὶ ἀποστολῆς αὐτοῦ εἰς Βενετίαν ὑπὸ συνοδείαν. 1382, Ἰουλίου 9.

F° 95to Millesimo trecentesimo LXXXII, die nono Julij.

Capta. Quod auctoritate istius consilij scribatur regimini Crete et omnibus illis rectoribus, quibus expediens uidebitur quod statim recepto mandato nostre dominationis debeant caute et solicite facere detineri sine ulla dilatione nobilem uirum ser Jacobutium Uicemano et per primam nauem uel per primum nauigium securum, quod ueniet uersus Venetias, debeant dictum ser Jacobutium mittere sub bona custodia Venetias, in fortiam nostram. Et ex nunc sit captum quod dictus ser Jacobutius retineatur et examinetur per aduocatores communis et cum eo quod habebitur, uenietur huc et stet sicut uidebitur ut est dictum. 45—de non 13—non sinceri 15.

9

Οἱ ἔχοντες λαμβάνειν ἡμεραργίας κατέργων καθυστερησάντων ἐν Βενετίᾳ παρενοχλοῦσι τὸν δοῦκα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ συμβούλους Κρήτης, πολλοὶ ἐκ τούτων εἶναι ὀφειλέται τοῦ δημοσίου ἐκ προστίμων, καὶ ἄλλων χρεῶν ζητοῦσι δὲ νὰ συμψηφισθῶσι τὰ χρέη των μετὰ τῶν ἡμεραργιῶν. Γίνεται δεκτόν. 1382, Αὐγούστου 18.

Fo 107r Millesimo trecentesimo LXXXII, die XVIII Augusti. 1

Capta. Cum ducha et consiliarij Crete scribant quod illi qui debent recipere refusuras galearum retentas in Venecijs continue infestant eos pro dictis refusuris, et quod multi eorum dare debent in Camera communis Crete aliquas pecunie quantitates pro condemnationibus, fallis et pro alijs debitis, que debita possent computari in huiusmodi refusuris; uadit pars quod rescribatur et mandetur duche et consiliarijs Crete, quod placet nobis modus predictus. Et ideo debeant dicta debita in refusuris predictis compensare siue computare sicut scribunt. 5 8

10

Περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ καπετάνου Κρήτης Ἀντωνίου Βενιέρη ἐκλεγέντος Δόγη. Ἀνατίθενται προσωρινῶς εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης τὰ καθήκοντα ταῦτα. 1382, Ὀκτωβρίου 23.

Fo 118r Millesimo trecentesimo LXXXII, die XXIII Octobris. 1

Capta. Quia expedit prouideri de capitaneria Crete loco serenissimi et excellentissimi domini Anthonij Uenerio electi ducis nostri; uadit pars pro modo quod scribatur duche et consiliarijs Crete quod debeant exercere capitaneria donec aliud fuerit ordinatum uel prouisum per nos. 5

11

Ὁ Γαληνότανος Δόγης εὑρισκόμενος ἐν Κρήτῃ, ἐπανερχόμενος δὲ εἰς Βενετίαν μεθ' ὅλων τῶν κατέργων καὶ πλοίων θὰ ἐκτελῇ χρέη καπετάνου, ἐκτελῶν πληρωμὰς καὶ διαχειριζόμενος τὴν δικαιοσύνην μετὰ πάσης ἐλευθερίας, ὡς ἐὰν ἦτο γενικὸς καπετάνος, πάντες δὲ ὀφείλουσιν ὑποταγὴν εἰς τὰς διαταγάς του. 1382, Ὀκτωβρίου 27.

Fo 118r Millesimo trecentesimo LXXXII, die XXVII Octobris. 1

Capta. Quod serenissimus dominus dux electus, qui est in partibus Crete in suo reditu Venetias cum omnibus galeis et nauigijs cum quibus se reperiet, debeat facere capitaneriam et rationem et justiciam cum plenissima libertate sicut esset unus capitaneus generalis et quod omnes esse debeant ad suam obedientiam et mandatum. 5

12

Περὶ εἰσπράξεως ὀφειλομένων ἐν Κρήτῃ ἐκ φόρου ἐμπορίου, ὑπολοίπων πωλήσεως τιμαρίων κτλ. 1382, Ὀκτωβρίου 27.

Fo 118r Millesimo trecentesimo LXXXII, die XXVII Octobris. 1

Capta. Cum maxima quantitas pecunie restet ad exigendum in partibus Crete a multis et diuersis personis tam pro comerclis quam pro alijs debitis com-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

munis, cauallarijs et seruentarijs uenditis per nostrum commune sicut clare et manifeste habetur, que pecunia non fuit exacta nec exigitur cum notabili damno nostri communis; uadit pars quod auctoritate huius consilij scribatur duche et consiliarijs Crete, quod multum miramus et grauamur, quod dicta pecunia non fuerit exacta pro bono nostri communis tantum grauati. Et propterea uolumus et mandamus quod recepto presenti mandato debeant esse super omnia soliciti studiosi et attenti ad exigendum et exigi faciendum cum integritate ab illis qui tenentur quomodocumque nostro communi, ponendo circa hoc spiritus et mentes suas ita quod adimpleatur istud mandatum et intentio nostra cum plenissima libertate intromittendi et uendendi bona mobilia et immobilia et carcerandi et omnia illa remedia adhibendi, sicut eis uidebitur, pro adimplendo celeriter mandatum nostrum predictum. Et quod si unquam fuerunt solliciti ad rem aliquam sint modo ad istud factum ita quod possint apud nos perpetuo commendari. Et quia per regimen Crete electi fuerunt tres nostri nobiles deinde ad exigendum predicta cum expensis sine fructu, et sicut sentitur illa electio uel deputatio non fuit nec est utilis nec fructuosa nostro communi ullo modo et melius fiet per nostros camerarios deinde habendo utilitatem suam solitam, ordinetur quod reuocentur illi tres nobiles deputati per regimen Crete et committatur camerarijs Crete quod exigant uiuaciter et faciant suum officium cum sua utilitate solita, exigendo ab omnibus cum integritate ita quod possint merito commendari.

Et similiter scribatur camerarijs Crete et omnibus rectoribus insule Crete.

13

Ἐκ τῶν τριῶν ταμιῶν Κρήτης, εἷς τούτων μόνος εἰσπράττει, φυλάσσει τὰ χρήματα καὶ κρατεῖ τὰ βιβλία. Τὰ βιβλία ὅμως ἀμελοῦνται, ἕνεκα τούτου τοῦ λοιποῦ πᾶσα εἴσπραξις θέλει ἐνεργεῖσθαι παρόντων τῶν τριῶν ταμιῶν ἢ τοὐλάχιστον τῶν δύο μεθ' ἑνὸς τῶν γραφέων τοῦ ὀφφικίου. Αἱ εἰσπράξεις θὰ ἐγγράφωνται ὑπὸ τῶν ταμιῶν εἰς τρία βιβλία ὅμοια, εἰς ἕτερον δὲ ὑπὸ τοῦ γραφέως Τὰ οὕτω εἰσπραττόμενα χρήματα τίθενται ἐντὸς χρηματοκιβωτίου, φέροντος τρία διάφορα κλεῖθρα, τὰς κλεῖδας τῶν ὁποίων φυλάσσει ἀνὰ μίαν ἕκαστος τῶν ταμιῶν. Καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα τὰ οὕτω εἰσπραττόμενα χρήματα παραδίδονται εἰς τὸν δοῦκα καὶ τοὺς συμβούλους Κρήτης, οἵτινες φυλάσσουσι ταῦτα εἰς χρηματοκιβώτιον μετὰ τεσσάρων κλειδῶν, μίαν τῶν ὁποίων κρατεῖ ὁ δοὺξ καὶ τὰς ἄλλας τρεῖς οἱ ταμίαι Κρήτης. Εἰς τοὺς παραβάτας ἐπιβάλλονται ποιναί. 1382, Ὀκτωβρίου 27.

F◁118▷ Millesimo trecentesimo LXXXII, die XXVII Octobris.

Capta. Cum in partibus Candide sunt tres camerarij, quorum quilibet, sicut sentitur, habet officium distinctum et exigit solus pecunia et conseruat eam, et scribit solus in uno quaterno, quod est tantum pessime factum quantum plus esse potest, super quo est omnino pro uidendum pro bono nostri communis; uadit pars quod ordinetur quod camerarij Crete de cetero non possint modo aliquo uel

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ingenio exigere aliquam pecuniam cuiuscumque conditionis existat uigore sui officij nisi presentibus ipsis tribus camerarijs uel duobus ex eis ad minus cum uno ex scribis dicti officij. Et teneantur ipsi camerarij scribere in tribus quaternis in concordio, scilicet in uno pro quolibet, et unus ex scribis in uno alio quaterno in concordio cum eis omnem pecuniam, quam exigent omni modo et omnia deposita et omnia alia uigore sui officij. Et predictam pecuniam, deposita et omnia alia, ut est dictum, teneantur ponere et conseruare in una capsa, que habet tres claues diuersas, quarum una habeat et teneat quilibet ex camerarijs predictis, ita quod nullus ex eis modo aliquo, ingenio seu forma solus accipiat, exigat nec conseruet pecuniam dicti officij nisi cum ordine predicto. Et teneantur dicti camerarij omnino omni hebdomada portare totam pecuniam, quam exigent quomodocumque duche et consiliarijs Crete et monstrare ac dessignare eis ordinate omnes rationes suas de qualibet hebdomada, ita quod commune nostrum conseruetur in iuribus suis. Pecunia uero, quam ipsi camerarij Crete dessignabunt duche et consiliarijs Crete, ut dictum est supra, poni debeat in una capsa in camera nostri duche Crete, que capsa habeat quatuor claues diuersas, quarum unam habeat et tencat ducha Crete et alias tres habeant camerarij Crete, scilicet unam pro quolibet. Et si aliquis camerarius Crete contrafaciet ullo modo predictis uel alicui predictorum exigendo solus aliquam pecuniam dicti officij uel accipiendo uel conseruando penes se contra id quod dictum est, cadat ad penas illorum qui malo modo ponunt manus in pecunia nostri communis, secundum ordines nostros sine aliqua remissione.

14

Περὶ ἐκμισθώσεως τῶν δασμῶν Κρήτης ὑπὸ τῶν ρεκτόρων διὰ πλειοδοτικῆς δημοπρασίας, τοῦ μισθώματος καταβαλλομένου ἀνὰ τρίμηνον. 1382, Ὀκτωβρίου 27.

F°119r Millesimo trecentesimo LXXXII, die XXVII Octobris.

Capta. Quod pro bono et comodo nostri communis incantentur de cetero omnia dacia insule Crete per rectores locorum et deliberentur plus offerentibus. Et fiant solutiones ipsorum daciorum de tribus in tres menses et incantentur de anno in annum accipiendo exinde bonam plezariam et sic scribatur nostris rectoribus insule.

15

Εὐκολίαι παρεχόμεναι εἰς τοὺς ἐμπόρους. 1382, Νοεμβρίου 12.

F°119to Millesimo trecentesimo LXXXII, die XII Nouembris.

Capta. Quia solitum est subuenire mercatoribus conuersantibus in partibus Crete quod eorum grane quas conduci faciebant Venetias cum nauigijs disarmatis statim eis assignabantur sub certa conditione et talis subuentio facta non

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

fuerit anno presenti solum propter obliuionem; uadit pars quod iuxta solitum grane dictorum mercatorum statim eisdem debeant assignari ut possint de ipsis facere facta sua.

16

Τῇ γνωματεύσει τοῦ Ριτζιάρδου De Malombris καὶ Zaniboni de Franganeschis, σοφῶν μεγάλου κύρους, ἀπεκατεστάθησαν πολιτικῶς οἱ Καλλέργαι ἤτοι τὰ τέκνα τοῦ Λέοντος, καθὼς καὶ ἄλλοι Ἕλληνες ἐξόριστοι ἐπαναστάται Κρήτης. Μετὰ τούτους ἀποκατεστάθησαν ὁ Γεώργιος Ραγουζαῖος καὶ ὁ Τζανάκης Κουερίνης. Ἡ ἐνέργεια αὕτη ἀπεδείχθη σκόπιμος καὶ ἀποτελεσματική.

Ὡς γνωστὸν εἰς τὰς φυλακὰς Βενετίας ἦτο ἐγκάθειρκτος ὁ Λέων Καλλέργης καταδικασθεὶς εἰς ἰσόβια δεσμά. Δραπετεύσας ἐκ τῶν φυλακῶν μετέβη εἰς Βιτσέντσαν καὶ ἀλλαχοῦ. Ἤδη αἰτεῖται νὰ τῷ δοθῇ χάρις, τὴν ὁποίαν ἡ κυριαρχία συναινεῖ νὰ δώσῃ, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Κρήτην, ἀλλ' οὔτε νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐκ Βενετίας καὶ Μέστρε πλέον τῶν ἑκατὸν μιλίων περιφερείας ἢ νὰ ταξιδεύσῃ διὰ θαλάσσης εἰς ἀπόστασιν μεγαλυτέραν τῶν εἴκοσι πέντε μιλίων ἄνευ ἀδείας. Ἐν περιπτώσει παραβάσεως ἀκυροῦται ἡ δοθεῖσα χάρις καὶ ἐπανέρχεται ἡ ποινὴ τῶν ἰσοβίων δεσμῶν. Ἕνεκα δὲ τῆς μεγάλης πενίας του παραχωρεῖται αὐτῷ σύνταξις μηνιαία λιτρῶν εἴκοσι τεσσάρων μικρῶν. 1382, Νοεμβρίου 12.

F° 121ᵗᵒ Millesimo trecentesimo LXXXII, die XXI Nouembris.

Capta. Cum alias captum fuerit in consilio Rogatorum et addicionis pro manifesto bono et utilitate agendorum nostrorum et cognitum in maxima unitate secundum consilium dominorum Rizardi de Malombris et Zaniboni de Fraganeschis sapientum tante auctoritatis quod reducere tunc illos de Kalergis, silicet filios quondam Leonis Kalergi et de alijs grecis extrinsecis et rebellibus insule Crete et subsequenter Georgium Raguseo et postea Zanachi Quirino ad gratiam nostram, erat res utilis et fructuosa statui et bono nostro et secundum deum et honorem nostri dominij et quod stricture et ligamina facta de non possendo facere gratiam de processibus factis, non haberent locum nec obstarent quando posset poni et prouideri sicut uideretur consilio rogatorum et addicionis. Et sicut notum est in carceribus nostris in Venecijs, erat Leo Kalergi in maxima paupertate, qui nuper auffugit de ipsis carceribus et se reduxit ad partes Uincentie et alias fuit sententiatus per nobiles uiros Johannem Dandulo militem et Paulum Lauredano tunc prouisores Crete non existente cum eis in oppinione ser Petro Mauroceno tertio prouisore ad finiendum uitam suam in carceribus nostris infelioribus. Et petit misericordiam et gratiam nostri dominij cum dispositione fatiendi in totum, sicut placet nostro dominio; uadit pars in bona gratia seruando modum solitum pro omni bono respectu ubi uideatur consiliarijs, capitibus de XL, sapientibus consilij et aduocatoribus communis seu tribus partibus dicti collegij, et postea tribus partibus istius consilij istum casum esse similem seu trahi posse ad similitudinem aliorum casuum predictorum quod dictum consilium

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

debeat obseruari et secundum ipsum fieri et procedi debeat in reducendo ipsum Leonem ad gratiam nostri dominij, nec possit imputari alicui seu reprehendi ullo tempore aliquis obseruans illud consilium sub eadem pena arguenti quam uellet impingere ei, quem arguere uellet, quia certum est, quod illud quod fiet in tanta unitate non poterit esse nisi benefactum. De non o—non sinceri 1.

Capta. Quod exnunc sit captum et determinatum quod iste casus istius Leonis Kalergi sit similis et trahatur ad similitudinem aliorum casuum predictorum, et quod possit procedi et fieri in hoc sicut factum fuit in alijs et quod partes strictures et ligamina non habeant locum non obstent, quando possit poni prouideri et fieri sicut uidebitur isti consilio.

Capta. Quod iste Leo Kalergi reducatur ad gratiam nostram et absoluatur a sententia lata contra eum per prouisores Crete et ab omni talea lata contra eum cum condicione quod nunquam possit ire ad insulam Crete sub penis stricturis et ligaminibus alias captis per nostra consilia. Insuper non possit recedere de Venecijs uel Mestre uel per centum miliaria circum circa dicta loca per terram sine licentia nostri dominij, nec etiam possit exire per mare ad aliquam partem longe a Venecijs per XXV miliaria sine licentia nostri dominij. Et si contrafecerit predictis uel alicui predictorum incurrat ad omnes processus, penas, stricturas et ligamina alias capta, ut erat primo. Et ut habeat causam benefaciendi prouideatur de persona sua, uidelicet quod sit prouisionatus noster in Mestre cum soldo librarum XXIIII paruorum in mense et sit in loco unius ex prouisionatis nostris de Mestre pro non grauando de nouo commune nostrum de expensis superfluis.

Fo 122r Die dicto.

Consiliarij ser Guillelmus Quirino, ser Marcus Marcello, ser Johannes Storlato ser Candianus Barbaro ser Donatus Mengolo capita Quadraginta; uolunt partem ut supra cum hac modificatione, quod iste Leo habeat libras XXXII paruorum in mense standо in Venecijs, sicut requirit, presentando se omni die Mercurij nostris aduocatoribus communis.

Quod habeat standо in Venecijs si uolet libras XXXII paruorum in mense et si uollet potius stare in Mestre habeat ducatos XII in mense tenendo unum equum et unum famulum ad suas expensas, presentando se omni die Mercurij aduocatoribus communis.

De parte 9—non sinceri 1—de non 2.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα εἰς διορισμούς, παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.

1. Καὶ ἕτερος κλάδος Καλλέργη ἀπολαμβάνει τοῦ προνομίου τῆς Βενετικῆς Εὐγενείας. (Ὅρα Μνημεῖα Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τόμος Ι τεῦχος Β΄. Ἀποφάσεις Μείζονος Συμβουλίου. Σελ. 163. Liber Leona ἀριθ. 16.).

4. Ἡ κατάληψις τῆς Τενέδου ὑπὸ τῶν Βενετῶν εἶναι ἱστορικὸν γεγονὸς σημαντικόν, διότι ὑπῆρξεν ἀφορμὴ πολέμου μεταξὺ Βενετίας καὶ Γενούης. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον συνεμάχησαν μετὰ τῶν Γενουαίων πλεῖστοι ἄλλοι. Ὁ πόλεμος οὗτος ὑπῆρξεν καταστρεπτικὸς διὰ τοὺς Βενετοὺς διότι οἱ Γενουαῖοι ἔφθασαν διὰ θαλάσσης μέχρι τῶν νήσων τοῦ Βενετικοῦ τενάγους, κατέληξε δὲ διὰ τῆς συνθήκης εἰρήνης ἀπὸ 8 Αὐγούστου 1382 συνομολογηθείσης μεταξὺ Γενούης, Καρράρας Οὐγγαρίας Βενετίας, Παδούης καὶ πατριάρχου Ἀκουϊλέγιας. Διαιτητὴς ὑπῆρζεν ὁ Ἀμεδαῖος Δ΄ κόμης Σαβαυδίας.

Διὰ τοῦ 4ου ἄρθρου ἡ Βενετία παραιτεῖται τῆς νήσου Τενέδου, ἥτις παραδίδεται ὑπὸ μεσεγγύησιν εἰς τὸν κόμιτα Σαβαυδίας, οὐδετεροποιουμένη, ἤτοι κατεδαφιζομένων τοῦ φρουρίου καὶ τῶν ὀχυρώσεων. Ἡ δαπάνη τῆς συντηρήσεως τοῦ στρατοῦ ἐβάρυνε ἐξ ἡμισείας Γενουαίους καὶ Βενετούς. Καπετάνος τῆς Τενέδου ἦτο τότε ὁ Τζανάκης Μουδάτσος, ὅστις δὲν ἠθέλησε νὰ συμμορφωθῇ εἰς τὴν διαταγὴν τῆς παραδόσεως τῆς νήσου. Εἰς τοῦτο συνετέλεσαν οἱ κάτοικοι, οἵτινες ἐφοβήθησαν μὴ γίνωσιν ὑποτελεῖς τῶν Γενουαίων καὶ ὡρκίσθησαν νὰ μὴ παραδώσωσι τὴν νῆσόν των. Ὅταν δὲ παρουσιάσθησαν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ κόμιτος Σαβαυδίας Ἀλμορὸς Λομβάρδος καὶ βαρῶνος Σαβαυδίας ὅπως παραλάβωσιν αὐτήν, ἀντέταξεν ἄρνησιν. Οἱ ἀντιπρόσωποι τότε ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι καὶ μεταβάντες εἰς Βενετίαν διεμαρτυρήθησαν. Εἰς μάτην ὁ Κάρολος Τζένος ρέκτωρ Εὐβοίας ἐδοκίμασε νὰ πείσῃ τὸν Μουδάτσον νὰ συμμορφωθῇ εἰς τὰς διαταγὰς τῆς κυριαρχίας. Ἀλλ' οὗτος ἀπήντα ὅτι εἶχεν ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῶν κατοίκων αὐθέντης τῆς νήσου.

Οἱ Γενουαῖοι ἐν τοσούτῳ πληροφορηθέντες τὰ συμβάντα ἤρχισαν τὰς ἐχθροπραξίας κατὰ τῶν Φλωρεντίνων, διότι οὗτοι εἶχον ἐγγυηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὅρων τῆς συνθήκης εἰρήνης, διεμαρτυρήθησαν δὲ καὶ πρὸς τὸν κόμιτα Σαβαυδίας Ἀμεδαῖον. Συγχρόνως ἀπεστάλησαν πρέσβεις εἰς Βενετίαν, ὅπως διαμαρτυρηθῶσι, διότι ἡ μὴ παράδοσις ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἀφορμὴ νέων περιπλοκῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Βενετία διεμαρτύρετο, μὴ οὖσα ὑπαίτιος τῆς καταστάσεως καὶ ἐλυπεῖτο, διότι αἱ διαταγαί της δὲν εἰσηκούοντο, ἦτο δὲ πρόθυμος νὰ ἐνεργήσῃ πᾶν τὸ δυνατὸν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν διαμαρτυρομένων.

Ἡ κατάστασις αὕτη διετηρήθη μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ 1382, ὁπότε ἐφηρμόσθησαν μέτρα πιεστικὰ κατὰ τοῦ Μουδάτσου. Ἐπεκηρύχθη οὗτος ἀντὶ 10,000 δουκάτων ἐὰν ἤθελε φονευθῇ, ἀντὶ 15,000 δὲ ἐὰν ἤθελε συλληφθῇ ζῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπικήρυξις ἀπέμενεν ἄνευ ἀποτελέσματος τὸ ποσὸν τῆς ἐπικηρύξεως ηὐξήθη κατὰ 5,000 δουκάτων.

Τέλος ὁ Μουδάτσος βλέπων ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ παρεδόθη. Ἀλλ' ἡ Βενετία δὲν ἠθέλησε νὰ δικάσῃ αὐτόν, διότι ἐκ πατριωτισμοῦ παρακινούμενος δὲν συνεμορφώθη πρὸς τὴν διαταγὴν τῆς παραδόσεως τῆς νήσου καὶ ἠμνήστευσεν αὐτόν. Αὕτη ἐν ὀλίγοις ἡ ἱστορία τῆς παραδόσεως τῆς Τενέδου, τὸ θέσπισμα ὅμως παρέχει ἐνδιαφερούσας πληροφορίας διὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν μεταφορὰν αὐτοῦ εἰς Κρήτην.

10. 11. Ὁ Ἀντώνιος Βενιέρης, ὅτε ἐξελέγη δόγης Βενετίας, ἦτο καπετάνος Κρήτης. Ὅταν ἀνε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χώρει διὰ Βενετίαν, ἀπεστάλη στόλος, ὅπως συνοδεύσῃ αὐτὸν τιμητικῶς. Διὰ νὰ δύναται ὅμως, ἂν καὶ ἡγεμών, νὰ ἄρχῃ τοῦ στόλου, ὤφειλε νὰ λάβῃ πρὸς τοῦτο ἐντολὴν ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

15. Grana ὡς ἀλλαχοῦ εἴδομεν, ἦτο εἶδος βαφῆς.

16. Ἡ γνωμάτευσις τῶν νομομαθῶν ὑπῆρξε πράγματι εὔστοχος. Αὕτη προέβλεπε περὶ χάριτος τῶν ποινῶν τῶν ἐπαναστατῶν. Ὁ Καλλέργης ὅμως εὑρισκόμενος εἰς τὰς φυλακὰς ἐκτίων ποινὴν ἰσοβίων δεσμῶν, ἐδραπέτευσεν. Ἐν τούτοις ἠξιώθη χάριτος μετὰ περιορισμῶν καὶ συντάξεως, διότι εὑρίσκετο εἰς μεγάλην πενίαν. Ἡ Βενετία διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἠθέλησε νὰ κολακεύσῃ τοὺς Κρῆτας. Δυνατὸν ὅμως νὰ ἠμνήστευσεν αὐτὸν μετὰ περιορισμῶν, ἐκ φόβου μὴ δραπετεύσῃ ἐξ Ἰταλίας καὶ κατερχόμενος εἰς Κρήτην ἐπαναστατήσῃ τοὺς κατοίκους.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΡΧΕΙΟΥ Ι. Ε. ΔΙΚΑΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXXVIII.

1382–1384

1

Fo 14to Ὁ ἀμμιράλιος Χάνδακος Ἰωάννης Λόγγος διεχειρίσθη καλῶς τὴν θέσιν του. Ἤδη ἐγήρασε καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐργασθῇ ἀποσύρεται. Ἕνεκα τούτου διατάσσεται ὅπως, ὅσοι ἐπιθυμοῦσι τὴν θέσιν ταύτην νὰ ὑποβάλωσιν αἰτήσεις, ὅπως ἐκλεγῶσιν ὑπὸ τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. Ὁ μέλλων νὰ ἐπιτύχῃ θὰ ἔχῃ τὰ δῶρα καὶ τὴν κατοικίαν, οὐχὶ δὲ μισθόν, ὅστις εἶναι ὑπέρπυρα 80 ἐτησίως καὶ θὰ λαμβάνεται ὑπὸ τοῦ Λόγγου μέχρι θανάτου του, ὁπότε ὁ μισθὸς θὰ μείνῃ ὑπὲρ τῆς κοινότητος. Τοῦ λοιποῦ πᾶς ἐκλεγόμενος ἀμμιράλιος θὰ ἔχῃ μόνον τὰ δῶρα καὶ τὴν κατοικίαν.

1383, Μαρτίου 27.

2

Ἐκλογὴ τριῶν σοφῶν πρὸς μελέτην τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων. 1383, Ἀπριλίου 14.

Ἐξελέγησαν: Σὲρ Δανιὴλ Βραγαδῖνος; Σὲρ Νικόλαος Σίνος; Σὲρ Γουλιέλμος Κουερίνης.

Fo 20to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XIIII Aprilis.

Capta. Cum insula nostra Crete sit uita salus et substentatio status nostri et sicut notum est in dicta insula est multum necessarium prouideri super multis pro honore nostri dominij, bono et augmento dicte insule et fortificatione status nostri; uadit pars quod super factis insule Crete et omnibus dependentibus et connexis dictis factis, elligantur tres sapientes sufficientes per duas manus ellectionum in isto consilio et unam per dominum consiliarios et capita, qui sapientes possint accipi de omni loco et offitio et judicatu peticionum non accipiendo ultra unum pro offitio et non possint reffutare sub pena librarum centum pro quolibet. Et quilibet eorum in factis predictis possit ponere partem, sicut eis et cuilibet eorum uidebitur pro honore nostri dominij et bono dicte insule ac fortificatione status nostri. Et habeant terminum usque per totum mensem Junij proximi possendo uenire ad consilium rogatorum et additionis quandocunque eis uidebitur

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

et uocetur omni uice consilium ad suam petitionem sub pena librarum trium et legatur consilium et aduocatores exigant penas habendo partem ut de alijs sui officij.

Omnes alij. — De non 21. — Non sinceri 13.

Electi sapientes Crete Ser Daniel Bragadino
Ser Nicolaus Geno
Ser Guilielmus Querino.

3

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ αὐθεντὸς δουκὸς Αἰγαίου Πελάγους ἡ Γερουσία τῆς Βενετίας θεσπίζει τὰ ἑξῆς:

1ον Ὁ βάϊλος Εὐβοίας νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν κτήσεων τοῦ δουκὸς ἐν Εὐβοίᾳ.

2ον Ἐπίσης καὶ τῶν ἄλλων κτήσεων αὐτοῦ, ὅπως κατέχωνται ὑπὸ ἐμπίστων τῆς Βενετίας.

3ον Ἡ διοίκησις Κρήτης ὀφείλει νὰ παρέχῃ βοήθειαν, συμβουλὴν καὶ χρήματα εἰς τὴν διοίκησιν Εὐβοίας πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπόν.

4ον Ἡ διοίκησις Κρήτης δικαιοῦται νὰ ἐπέμβῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀνωτέρω.

5ον Ἡ δέσποινα Μαρία ἀδελφὴ τοῦ αὐθεντὸς δουκὸς Αἰγαίου Πελάγους νὰ μεταφερθῇ εἰς Εὔβοιαν ἢ Κρήτην.

6ον Νὰ γραφῶσι γράμματα ἐκ μέρους τῆς Βενετίας πρὸς τὴν δέσποιναν Μαρίαν, καὶ τὸν αὐθέντην Νικόλαον Σανοῦδον καὶ τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ κολλεγίου.

Ἡ διεκπεραίωσις τοῦ ζητήματος ὀφείλει νὰ ἐνεργηθῇ ὡς τάχιστα, ἀποστελλομένου μικροῦ κατέργου.

1383, Ἀπριλίου 19.

Fo 22to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die decimonono mensis Aprilis.

Capta. Quod occasione mortis egregij domini duche Egeopelagi fiant prouisiones infrascripte uidelicet.

1. Quod scribatur baiulo et capitaneo ac consiliarijs Nigropontis quod cum bono et dextro modo debeant tenere modum et procurare quod castrum de Loreo positum in insula Nigropontis et alia loca et fortilicie spectantes dicto quondam domino duche in dicta insula Nigropontis sint in manibus personarum confidentium, ita quod sint ad obedientiam nostri dominij pro conseruacione illorum ad quos spectant, uel spectare possent.

2. Similiter mandetur dicto regimini Nigropontis quod teneant modum quod omnia alia loca et insule dicti quondam domini duche Egeopelagi sint in manibus confidentium personarum, ita quod sint ad omnem obedientiam nostri dominij pro conseruatione illorum ad quos spectant uel spectare possent ut est dictum possendo pro hoc expendere ut fuerit opportunum pro adimplendo istam nostram intentionem.

3. Et scribatur duche et consiliarijs Crete quod si fuerint requisiti a regimine Nigropontis pro factis predictis debeant eis ad omnem suam requisitionem,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

dare auxilium, consilium, suubentionem et fauorem, ita quod possint adimplere nostram intentionem predictam, possendo pro hoc expendere, ut fuerit opportunum.

4. Et pro habundanti cautela interim uel in isto medio tempore, si ducha et consiliarij Crete uiderent fore utile et bonum propter aliquod dubium, quod posset occurrere de prouidendo presto super factis predictis, habeant ipsi ducha et consiliarij libertatem incipiendi et prouidendi in predictis, ita et taliter quod obtineamus intentionem nostram predictam cum predicta libertate expendendi ut superius dictum est.

5. Item ordinetur quod egregia domina Maria olim soror domini duche Egeopelagi predicti reducatur in Nigroponte uel in Candida, sicut uidebitur regimini Nigropontis pro meliori agendorum.

6. Item scribatur regimini Nigropontis et Candide quod teneant modum quod domina Maria predicta non maritetur sine licentia nostri dominij scribentibus nobis regimine Nigropontis et regimine Crete quicquid fecerint et quicquid sequetur in factis predictis pro nostra informatione.

7. Et pro bono agendorum predictorum possint scribi littere placibiles ex parte nostri dominij domine Marie predicte et domino Nicole Sanuto et alijs quibus uidebitur, in illa forma et cum illo ordine, qui uidebitur collegio, uel maiori parti, mittendo istas litteras ad manus rectorum nostrorum cum illo ordine, qui uidebitur pro meliori agendorum. De parte 82.

Quod istud factum tantum ponderosum inducietur pro modo et usque paucos dies erimus hic et fiet sicut uidebitur; etiam expectatur unus galedelus, qui subito erit cum nouis et tunc poterit clarius et melius deliberari. De parte 3. — De non 0. — Non sinceri 2.

4

Συνιστᾶται εἰς τὸν βάϊλον καὶ καπετάνον Εὐβοίας, καθὼς καὶ εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης νὰ συνδράμωσι τὴν δέσποιναν Μαρίαν καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς. Ἐπίσης νὰ προτείνωσι περὶ τῶν νήσων καὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ κτήσεων τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὸν δοῦκα Αἰγαίου Πελάγους, ὅπως κατέχωνται ὑπὸ ἐμπίστου τῆς Βενετικῆς πολιτείας. 1383, Ἀπριλίου 19.

Fo 23r Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XVIIII Aprilis.

Quod pro omni bono respectu scribatur baiulo et capitaneo Nigropontis, quod si domina Maria est ad presens in libertate patris, debeat in bona gratia sic manere. Et baiulus et capitaneus Nigropontis et ducha et consiliarij Crete subueniant dictis patri et filie sicut expediet pro honore nostro scribendo patri et dicte domine Marie hortando eos cum uerbis beniuolentie sicut uidebitur collegio. Si uero non esset in libertate patris ducha et consiliarij Crete et baiulus et capitaneus Nigropontis subuenire debeant dicto patri et domine, sicut erit

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

expediens pro honore et bono nostro. De rebus autem et locis, que spectabant dicto duche in insula Nigropontis et de insulis Egeopelagi prouideatur per baiulum et capitaneum Nigropontis et per ducham et consiliarios Crete ut sint in manibus personarum bene confidentium, ut conseruentur pro honore et bono nostro. De parte 15.

5

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψει ἡ Γερουσία τὰς ἐπιστολὰς τοῦ αὐθεντὸς Φραγκούλη Κρίσπου καὶ ὁλοκλήρου τῆς κοινότητος τῶν νήσων καὶ τῶν κτήσεων τοῦ Αἰγαίου, καθὼς καὶ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης μετὰ τῶν ἀπαντήσεων πρὸς τὸν Κρίσπον καὶ τὰς ἄλλας κοινότητας τῶν νήσων.

Ἀποφασίζονται τὰ ἑξῆς:

Τὸ φρούριον τῶν Ὡρεῶν ἐπὶ τῆς Εὐβοίας καὶ ἄλλα μέρη τῆς νήσου ἀνήκοντα εἰς τὸν δοῦκα Αἰγαίου Πελάγους νὰ πειθαρχήσωσιν καὶ νὰ φρουρῶνται ὅπως μὴ ἀπολέσωσι ταῦτα οἱ ἔχοντες δικαιώματα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κρίσπος, ὡς γράφει ἔχει τὰς καλυτέρας διαθέσεις πρὸς τὴν κυριαρχίαν, νὰ διαταχθῶσιν ὁ βάϊλος καὶ οἱ σύμβουλοι Εὐβοίας, ὅπως δοθῶσιν εἰς αὐτὸν τρόφιμα καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα, ὡς ἤθελε ζητήσῃ ἐπὶ πληρωμῇ. Συγχρόνως νὰ τηρῶσιν ἐνήμερον τὴν κυριαρχίαν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν νήσων. 1383, Ἀπριλίου 26.

Fo 23to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XXVI Aprilis. 1

Capta. Intellectis litteris nobis missis per dominum Franguli Crispo et per totam uniuersitatem insularum et locorum Egeopelagi, nec non intellectis literis duche et consiliariorum Crete cum responsionibus per regimen Crete factis ad litteras domini Franguli predicti et totius uniuersitatis dictorum locorum et insularum; uadit pars quod fiant prouisiones infrascripte, uidelicet quod de presenti scribatur et mandetur baiulo et capitaneo Nigropontis et consiliarijs eius quod omnino debeant tenere modum et procurare quod castrum de Loreo positum in insula Nigropontis et alia loca et fortilicie spectantes quondam domino duche predicto in dicta insula Nigropontis sint in manibus obediencia et custodia nostri dominij pro conseruatione illorum ad quos spectant uel spectare possent et istud fiat quam cicius et celerius esse potest.

Et quia dictus dominus Franguli per ea que scribit uidetur bene dispositus ad honorem nostri dominij scribatur et mandetur baiulo, capitaneo et consiliarijs Nigropontis quod ad suam requisitionem debeat ei subuenire de uictualibus et alijs opportunis pro suis denarijs pro conseruatione illorum locorum ad honorem nostri dominij habendo semper respectum ad securitatem et conseruacionem terrarum et locorum nostrorum eis commissorum scribendo nobis continuo de tempore in tempus de condicionibus illarum insularum et locorum et de portamento et operibus dicti domini Franguli, ita quod de hoc semper ueram et bonam informationem habeamus.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

6

Ἐλήφθησαν αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης καθὼς καὶ ἀντίγραφον τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολῶν τοῦ Φραγκούλη Κρίσπου, τῶν στρατιωτικῶν, τῶν κληρικῶν καὶ ἐν γένει τῶν κοινοτήτων τῶν νήσων καὶ τῶν κτήσεων Εὐβοίας. Εἰς πάντας τούτους ἀπηντήσαμεν, ἐκφράζοντες τὴν εὐαρέσκειαν ἡμῶν, ὅτι ὀφείλουσι νὰ συνδράμωσι τὸν Φραγκούλην Κρίσπον δίδοντες εἰς αὐτὸν τρόφιμα ἐπὶ πληρωμῇ. Διατάσσονται δὲ ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ γράφωσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν περὶ τῆς προόδου τῶν διαπραγματεύσεων, συμπεριφορᾶς καὶ τῶν ἔργων τοῦ Φραγκούλη. 1383, Ἀπριλίου 26.

F° 24r Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XXVI Aprilis.

Capta. Duche uero et consiliarijs Crete scribatur quod recepimus literas suas cum copia literarum inclusarum eis missarum per dominum Franguli Crispo et alios milites, clerum, seculares personas et totam uniuersitatem illarum insularum et locorum et uidimus etiam responsionem quam ei fecerunt, que responsio ualde nobis placet. Et propterea scribimus et mandamus eis quod debeant eidem domino Franguli Crispo subuenire pro sua pecunia de uictualibus et alijs opportunis secundum oblationem eis factam per ipsum regimen Crete ut ipsa loca conseruentur ad nostrum honorem, scribendo nobis continue de tempore in tempus qualiter procedent illa negotia et de portamento et operibus dicti domini Franguli pro nostra informatione ut de baiulo et capitaneo Nigropontis superius dictum est.

Et quia pridie misse fuerunt alie littere nostre in alia forma regimini Crete et Nigropontis sicut captum fuit in hoc consilio scribatur eis ad cautelam quod non obstantibus illis literis nostris pridie eis missis debeant facere obseruare et adimplere ea que superius dicta sunt et continentur modo in hoc mandato nostro nouo.

7

Περὶ ἀποστολῆς Συνδίκων κατὰ τετραετίαν εἰς Κρήτην, μετὰ πληρεξουσιότητος ἐν λευκῷ.

Καθήκοντα Προνοητῶν Συνδίκων.

Νὰ ἀνακρίνωσιν ἐπὶ τῶν γενομένων κατὰ τὸ παρελθὸν καταχρήσεων ἐν Κρήτῃ καὶ Ρωμανίᾳ, διὰ παντὸς ὑπ' αὐτῶν κρινομένου ἀπολεσματικοῦ μέσου, μαρτύρων, καταγγελιῶν κτλ. Ὑποδεικνύεται ὁ τρόπος τῆς ἐπεμβάσεως αὐτῶν πρς ἀνακάλυψιν καταχρήσεων.

Ἀμοιβὴ Προνοητῶν Συνδίκων.

Δὲν δύνανται νὰ παραιτηθῶσι.

Δὲν ἐκλέγονται Προνοηταὶ Σύνδικοι συγγενεῖς τῶν διοικούντων εἰς τὰ μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ γίνῃ διαχειριστικὸς ἔλεγχος.

Ἡ δικαιοδοσία τῶν Προνοητῶν Συνδίκων πρὸς καταδίωξιν καταγγελλομένων, ἀλλ' ἀπόντων, παρατείνεται ἐπὶ ἑξάμηνον μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν εἰς Βενετίαν. 1383, Μαΐου 15.

F° 30r Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XV Maij.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Cum in 1369 die quarto Martij captum fuerit in Maiori consilio* quod mittantur singulis quatuor annis ad partes Crete et remanere tres prouisores sindicos pro ortamine, conseruatione et bono subditorum nostrorum et locorum in partibus illis, quod fuit utilissimum et optime factum quantum plus esse potuit. Et propterea insistendum est et dandum operam efficacem quod dicti prouisores et sindici fiant solemniores et sufficientiores fieri possunt. Consulunt sapientes Crete quod in bona gratia pro nunc fieri debeant tres prouisores et sindici ad dictas partes in consilio rogatorum et zonte per scrutinium cum illa commissione et libertate ad plenum, sicut alias captum fuit in maiori consilio cum additionibus et modificationibus infrascriptis, uidelicet. Quia diuulgatur per multos quod in insula Crete et alijs partibus Romanie predictis facta fuit et fit mala administratio bonorum et pecunie nostri communis habere debeant dicti prouisores et sindici nostri libertatem plenariam iuquirendi, examinandi, et diligenter inuestigandi tam per uiam inquisitionis, quam per testificationes, querelas et scripturas contra omnes, qui uiderentur sibi suspectos, male administrasse bona et pecuniam nostri communis a tempore citra, quo ultimi prouisores nostri et sindici ad illas partes accesserunt et omnes tales, quos culpabiles repererint, debeant condemnare et compellere ad restituendum totum illud quod cognouerint illos indebite administrasse et male accepisse, per illum modum et cum illa libertate plenaria, quam habent et seruant officiales rationum ueterum in Venetijs contra male administrantes bona, et hauere communis, ita quod in hoc casu ipsi prouisores sint officiales rationum, habentibus dictis prouisoribus et sindicis de toto eo quod exegerint quintum. Et mandetur ac scribatur regiminibus Crete. Et si facient dicti prouisores aliquam inquisitionem contra aliquem, qui esset extra illum locum, ubi illam fecerint, habeant libertatem postquam applicuerint Venetias faciendi suum officium per modum supradictum contra illum, contra quem inquisiuerint usque sex menses tunc proximos, ita quod teneantur et debeant se expediuisse per totum illud tempus.

Quia Sapientes Crete non habent libertatem prouidendi super factis et partibus Coroni et Motoni ac insule Nigropontis; uadit pars quod prouisiones de mittendo tres prouisores et sindicos in Cretam et ad alias partes Romanie, que lecte sunt in isto consilio rogatorum debeant habere locum ad loca et partes Romanie predictas, et aliorum locorum predictorum Romanie, quod dare debeant auxilium et fauorem prouisoribus et sindicis antedictis quotiens ab eis requisiuerint pro dicta executione contra quoslibet facienda condemnatos per eos, quam executionem si complere non poterint ante discessum suum de partibus in quibus fuerint,

* Ὅρα ἀπόφασιν ἀριθ. 15 Liber Novella Μείζονος Συμβουλίου. «Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας», Τόμος Α΄, Τεῦχος ΙΙ, σελ. 145.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

committere debeant illam exequendam rectoribus locorum ubi illam complere non ualuerint, quibus rectoribus scribatur efficaciter et mandetur, quod ipsam executionem facere teneantur, et debeant cum effectu, sicut sibi commisserint nostri sindici et prouisores prefati. Uerum si supradicti condemnati per prouisores et sindicos prelibatos de predictis condemnationibus conqueri uoluerint, habeant libertatem recurrendi ad ducale dominium, uel ad alia loca, ad que recurrere possunt illi qui uolunt conqueri de officialibus rationum et prosequi ius suum contra ipsos prouisores et sindicos. Et si fuerint conuincti dicti prouisores et sindici male condemnasse et exegisse, restituere debeant totum quod habuissent uel exegissent et medietatem plus pro pena.

Item habere debeant dicti prouisores et sindici de salario pro primis tribus mensibus ducatos ducentos pro quolibet et abinde in antea ducatos quinquaginta pro quolibet in mense, possendo expendere inter omnes cum notario et tota sua familia ducatos quatuor in die et non ultra ullo modo, non computatis nabulis nauigiorum et agozijs equorum et tenendo duos famulos pro quolibet, unum notarium cum uno famulo et unum coquum.

Et non possint refutare sub pena librarum centum pro quolibet et debeant recedere pro eundo ad dictas partes cum nauigijs recessuris de mense Junij proximo aut per totum dictum mensem Junij.

Et non possint eligi de dictis prouisoribus aliqui principales patres, fratres uel filij illorum, qui fuissent uel essent in regiminibus dicte insule Crete et aliorum locorum predictorum Romanie a tempore citra, quo ultimi prouisores et sindici ad dictas accesserunt.

8

Ἀνατίθεται ὑπὸ τῆς Γερουσίας εἰς ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ τοῦ Δόγη, τῶν συμβούλων, τῶν προέδρων τῶν 40 καὶ τῶν μεγάλων σοφῶν, ἡ ἔγκρισις τῆς ἀποστολῆς τῶν ἀναγκαιούντων διὰ τὸν ναύσταθμον Χάνδακος. 1383, Μαΐου 15.

F° 30r Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XV Maij.

Capta. Cum per ducham et consiliarios Crete sit scriptum dominio et scribatur cotidie per plures manus litterarum suarum, requirendo multa necessaria pro arsenatu Candide pro reparatione moli noui et ueteris, pro cauatione portus, pro suo armamento, pro uno mangano ad manganandum sindones, et pro alijs opportunis deinde, super quibus requiritur uelox expeditio. Consulunt sapientes predicti pro non fatigando consilium circa hoc, quod relinquatur in arbitrio domini, consiliariorum, capitum de quadraginta et omnium sapientum, uel maioris partis examinandi requisitiones predictas factas et faciendas de cetero per dictum regimen Crete super dictis casibus et mittendi sibi illa que dicto

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

collegio uel maiori parti uidebuntur, per illum modum, qui fuerit expediens.

9

Πολλὰ κτήματα ἐν Χανίοις, Ρεθύμνῳ καὶ Σητείᾳ καὶ ταῖς περιοχαῖς αὐτῶν, περιελθόντα εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου, ὡς δημευθέντα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, καταστρέφονται καὶ ἰδιοποιοῦνται παραμένοντα εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκονται. Πρὸς τοῦτο νὰ γραφῇ εἰς τὴν διοίκησιν Κρήτης καὶ τοὺς ἄλλους ρέκτορας τῆς νήσου, ὅπως τὰ κτήματα ταῦτα πλειστηριασθῶσι κατὰ τεμάχιον κατακυρωθῶσι δὲ εἰς τὸν πλειοδότην δεδομένης δεκαετοῦς προθεσμίας διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ τιμήματος κατὰ δόσεις. Εἰς τὰ κτήματα ταῦτα δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ τιμάρια, τὰ ὁποῖα ἐκπλειστηριάζονται ἐν Βενετίᾳ. 1383, Μαΐου 15.

F° 30r Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XV Maij. 1

Capta. Cum sint multa loca, territoria et possessiones in Candida, Canea, Rethimi et Sythia, et eorum districtibus, que tendunt ad malum et in dispersionem, et que propter rebellionem uenerunt in nostrum commune, et stando sicut stant, iura nostri communis multum perduntur et diminuuntur, propter quod necessarium est super hoc prouidere. Consulunt sapientes Crete quod scribatur et mandetur regimini Crete et alijs rectoribus insule quod omnia territoria, loca et possessiones, que propter rebellionem uel ab inde citra, uenerunt in nostrum commune, poni facere debeant ad incantum ad partem deliberando ipsa plus offerentibus et statuendo terminum illis, qui illa acceperint, soluendi illud, quod fuerint incantata usque decem annos uel ad minus quam melius facere poterunt, ita quod singulis annis soluant decimum uel secundum quod fuerint incantata, non intelligendo in hoc cauallarias uel seruentarias, que debeant incantari in Venetijs, sicut alias captum fuit per nostra consilia, committendo dictis rectoribus quod si que de dictis seruentarijs uel cauallarijs affictandis sunt ad presens in eorum regiminibus, uel erunt imposterum, illas debeant dominio denotare et qualitates ipsarum; nec etiam intelligendo in hoc loca et territoria antiqua nostri communis ante rebellionem, que debeant incantari ad illud tempus per ipsos rectores quod magis uidebitur sibi utile pro nostro communi, ponendo mentem diligenter, quod talis cautela adhibeatur in affictatione predicta, quod iura nostri communis non possint fraudari, sed semper remaneant salua et illesa. Uerum si essent aliqua de predictis locis et territorijs suspecta uel dubia, remaneat in libertate et discretione ipsorum rectorum illa affictandi uel non affictandi, prout uiderint esse bonum pro securitate et conseruatione ipsorum locorum et terrenorum.

10

Οἱ ταμίαι Κρήτης παρεπονέθησαν, ὅτι παρεμποδίζονται ὑπὸ τῆς διοικήσεως εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν ὀφειλομένων πρὸς τὴν κοινότητα. Πρὸς τοῦτο, συμφώνως τῇ γνώμῃ τῶν σοφῶν, διατάσσονται

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἱ ταμίαι νὰ εἰσπράττωσι τὰ ὀφειλόμενα πλειστηριάζοντες τὰ κτήματα, ὁ δὲ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι Κρήτης νὰ μὴ ἐμποδίζωσι χαριστικῶς τὴν εἴσπραξιν. 1383, Μαΐου 15.

Fo 30to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XV Maij.

Capta. Quia sicut dominio scripserunt camerarij Crete per regimen Crete prohibetur et non permitentur eis exequi mandatum alias sibi factum per dominium super facto exactionis debitorum nostro communi; et bonum sit ut intentio dominij adimpleatur taliter ipsum regimen super hoc declarare, quod non habeant materiam contendendi ad inuicem uel dubitandi super inde; consulunt sapientes predicti quod scribatur efficaciter et mandetur regimina predicta Crete quod nostra intentio fuit et est quod permittere debeat et permittant omni occasione remota dictos camerarios nostros mandatum nostrum sicut alias sibi scriptum fuit super exactione pecunie et debitorum nostro communi effectualiter et integraliter obseruare, sicut iacet cum totali libertate in ipso mandato contenta, non impediendo eos ullo modo, quod mandatum iterum dicto regimini debeat replicari, committendo dictis camerarijs quod sint solliciti et attenti circa exactionem pecunie et debitorum nostro communi cum libertate totali in ipso mandato inserta sine diminutione aliqua. Uerum si aliqua immobilia bona essent intromissa uel de cetero intromitterentur, debeant ipsi camerarij requirere ipsos ducham et consiliarios Crete, quod illa bona facere debeant incantari et ad incantum poni et uendi, ita quod expediantur usque duos menses tunc proximos, quod si factum fuerit, bene quidem, sint autem teneantur et debeant camerarij predicti illa bona poni facere ad incantum et uendi, ut dictum est. Et quia uidetur fuisse solitum seruari per ducham et consiliarios predictos de suspendendo exactionem pecunie nostri communis secundum formam suarum commissionum, scribatnr et mandetur eisdem duche et consiliarijs efficaciter, quod dictam suspensionem de cetero facere non possint nec debeant ullo modo nisi in casu rationabilis et manifeste sue necessitatis, quam tunc facere possint usque ad unum mensem ad longius tantum et non ultra.

11

Πολλὰ σκεύη εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν ὅπλων Χάνδακος καταστρέφονται, πρὸς τοῦτο διατάσσεται ἡ διοίκησις, ὅπως, ὅσα ἐκ τούτων εἶναι ἄχρηστα πωληθῶσιν εἰς δημόσιον πλειστηριασμόν. 1383, Μαΐου 15.

Fo 30to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XV Maij.

Capta. Cum sicut fertur, multe arnesie et res sunt in camera armamenti Candide que uadunt ad malum et desolationem, quia in commissionibus duche et consiliariorum Candide continetur, quod illas arnesias et res debeant saluare

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

et conseruare; consulunt sapientes quod scribatur et mandetur regimini Crete quod illas res et arnesia in dicta camera existentia, que sibi uidebuntur non esse utiles, et necessarie pro dicta camera, facere poni debeat ad incantum publicum et uendi ut de ipsis commune nostrum habeat utilitatem aliquam et non damnum, et sic de cetero debeant obseruare.

12

Ἐπειδὴ ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι, ὅταν χηρεύῃ ὀφφίκιον ἢ καστελλανία, ἀντὶ νὰ ἐκλέγωσι τὸν διάδοχον, ρίπτουσι τοὺς κύβους, παρεχομένου τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκλογῆς τοῦ διορισθησομένου εἰς τὸν κερδίζοντα, ἀποφασίζεται ὅπως τοῦ λοιποῦ προκειμένου νὰ δοθῇ ὀφφίκιον ἢ καστελλανία, ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι ὀφείλουσι νὰ ὑποδεικνύωσι ἕκαστος ἀνὰ ἕνα καὶ μετὰ ταῦτα νὰ προσκαλῶσι τὸν καπετάνον καὶ τοὺς ταμίας Κρήτης, ἵνα πάντες ἀπὸ κοινοῦ ἐκλέξωσιν ἕνα ἐκ τῶν προτεινομένων. 1383, Μαΐου 15.

Fo 30to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XV Maij.

Insuper quia dicitur quod ducha et consiliarij Crete quando uacat aliquod officium uel castellania, prohiciunt texeras inter se et cui ex eis aduenit texera signata, solus dat officium illud, uel castellaniam, tunc uacans, cui sibi uidetur; consulunt sapientes predicti pro omni respectu boni, quod de cetero in dandis ipsis officijs et castellanijs talis modus et ordo debeat obseruari, quod ducha et consiliarij quando casus uocaturus occurrerat, quilibet eorum per se debeant eligere unum bonum et sufficientem uirum et postea conuocare capitaneum et camerarios crete et illos ellectos ballotare ad unum inter se et qui habuerit plures ballotas, transeundo medietatem dicti collegij sit firmus in dicto officio uel castellania, ad quam fuerit ellectus. Et si non transiuerit medietatem, debeant ipsi ducha et consiliarij iterum electionem facere de alijs tribus, non eligendo prius electos ullo modo, qui postea probentur in dicto collegio per modum supradictum, et totiens seruetur dicta electio donec unus remanserit, quia per istum modum intentio dominij adimplebitur et boni et sufficientes constituentur in officijs et castellanijs predictis. Et predicta ponantur in commissionibus duche et consiliariorum Crete predictorum. De parte 16.

Ser Daniel Bragadino tertius sapiens uult partem suprascriptam de castellanijs officialibus de nocte solum et quod ad faciendum probam de electis debeat uocari capitaneus unus ex camerarijs, unus ex judicibus proprij et unus ex judicibus petitionum Crete per texeram, qui omnes simul cum regimine Crete debeant bollotare predictos ellectos, ut superius dictum est per totum. De parte 8.

13

Διὰ νὰ τηρεῖται τάξις κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν καστελλάνων, τῶν ὀφφικιούχων καὶ τῶν δικαστικῶν τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

πόλεως Χάνδακος διατάσσονται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ ἐκλέγωσιν ἕνα δι' ἕκαστον ὀφφίκιον. Οἱ οὕτω ἐκλεγόμενοι νὰ ψηφίζωνται ὑπὸ συμβουλίου ἐν Κρήτῃ, ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ δουκὸς, τῶν συμβούλων, τοῦ καπετάνου Κρήτης, ἑνὸς τῶν δικαστῶν ἐκλεγομένου διὰ κλήρου, ἑνὸς τῶν ὀφφικούχων νυκτός, ἑνὸς τῶν ταμιῶν, ἑπτὰ ἐν ὅλῳ. Ὡς πρὸς τὰς γραμματείας καὶ τὰς Ἀβογαρίας αὗται θὰ δίδονται ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης. 1383, Μαΐου 15.

Fo 30to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XV Maij.

Capta. Quod obseruetur bonus ordo et regula in dando castellanias insule Crete et officia et judicatus ciuitatis Candide ordinetur quod ducha et consiliarij Crete debeant eligere unum pro quolibet, sicut in parte suprascripta duorum sapientum continetur, et illi tales electi debeant probari in hoc collegio, uidelicet inter ducham, consiliarios, capitaneum Crete uocando per texeras unum ex sex judicibus, unum ex dominis de nocte, unum ex camerarijs qui sunt septem, ballotando ellectos per modum supradictum in parte sapientum predictorum. De scribanijs uero et aduocarijs non fiat mentio, sed reseruentur ad dandum duche et consiliarijs Crete pro honore regiminis, sicut hucusque seruatum fuit.

14

Fo 36to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δοῦκα Κρήτης Πέτρον Μοτσενῖγον ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ διαδόχου του Δονάτου Τρόνου, νὰ ἐπιβῇ οἵου δήποτε κατέργου μετὰ δύο ὑπηρετῶν καὶ ἑλαφρῶν ἀποσκευῶν καὶ ἑνὸς μικροῦ ἀνεψιοῦ του, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν. 1383, Ἰουνίου 1.

15

Περὶ ἐξοπλισμοῦ ἐπειγόντως τριῶν ἑλαφρῶν κατέργων ἐν Κρήτῃ. 1383, Ἰουνίου 4.

Fo 41to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die quarto mensis Junij.

Capta. Quia recommendatum est et de more sapientum habundare in cautela et in prouisionibus et si umquam iuit tempus est modo propter dubia que possent occurrere; uadit pars pro anticipando tempus quod scribatur et mandetur duche et consiliarijs Crete quod recepto presenti mandato debeant quam cicius esse potest facere aptari et preparari tria corpora galearum subtilium ita quod sint bene in puncto et bene in ordine et quod quandocunque eis scribemus et mandabimus possint subito armari et exire secundum mandatum nostrum non procedendo pro modo ad ellectionem supracomitorum, donec eis scribemus nostram intentionem, set pro modo faciant pro bene aptari et preparari ipsas galeas ut superius dictum est dando eis ad intelligendum quod nos etiam in Venecijs prouidebimus sicut nobis utile et bonum uidebitur pro securitate et bono agendorum nostrorum.

16

Νὰ γίνῃ ἐνέργεια παρὰ τῷ Πάπα, ὅπως μὴ διορισθῇ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης ὁ Νικόλαος ἐπίσκοπος

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Πανόρμου, μινορίτης. Οὗτος δὲν δύναται νὰ γίνῃ δεκτὸς ὑπὸ τῆς κυριαρχίας. 1383, Ἰουνίου 11.

Fo 44r Millesimo trecentesimo LXXXIII, die undecimo Junij.

Capta. Quod possint scribi litere domino pape et cardinalibus et alijs quibus uidebitur in illa efficaci forma que uidebitur collegio uel maiori parti pro honore nostri dominij ad turbandum quod non sit archiepiscopus Cretensis quidam frater minor magister Nicola, episcopus Panormi, qui nullo modo acceptus est nostro dominio onerando istud factum quantum fieri poterit consulta per V consiliarios et capta postea in rogatis et zonta.

17

Ὁ μεταβαίνων δοὺξ Κρήτης Δονάτος Θρόνος δύναται νὰ δαπανήσῃ ὑπέρπυρα 800 πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ παλατίου. 1383, Ἰουνίου 13.

Fo 44to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XIII Junij.

Capta. Quod nobilis uir ser Donatus Truno iturus ducha Crete possit expendere yperperos VIII centum pro aptando palacium quod indiget reparatione multa. Et si non reparatur expediret usque breue tempus facere maiorem expensam.

Capta. Quod terminus sapientum Crete prorogetur usque per totum mensem Julij proximi.

18

Ὁ Γιάννης Βασάλος παραπονεῖται, ὅτι ἐξαναγκάζεται νὰ κηρυχθῇ δουλοπάροικος, ἐν ᾧ καθ' ἃ ἀποδεικνύει εἶναι ἐλεύθερος. 1383, Ἰουνίου 21.

Fo 48to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XXI Junij.

Capta. Cum Janni Uassalo habitator Candide fidelis noster exposuerit nostro dominio quod omnes sui preteriti de cha Uassalo fuerunt liberi et franchi et boni homines maris eundo cum galeis et armatis nostris pro comitis et patronis et alijs nauigijs et eciam in guerris quas habuit nostrum dominium cum omni genere gentium et in omni parte fuerunt, nunquam se recusando. Et specialiter in alia guerra Janue pater suus existens cum armata Candide personaliter et uiriliter preliando extitit interfectus et nunquam fuerunt uillani alicuius persone. Occurrit uero quod quidam Nicola Porcho de Rethimo continue molestauit et molestat ipsum Jani faciendi eum citari coram rectore Rethimi allegans et dicens ipsum Jani esse uillanum suum contra deum et omnem justiciam quia nunquam reperietur ipsum fuisse suum uillanum sed ipse Jani uidens et cognoscens magna pericula si iret Rethimum ad jus, quia ibi predictus Nicola aduersarius suus habet magnam amiciciam et leuiter posset probare intentionem suam contra ueritatem noluit ire Rethimum ista de causa ullo modo set semper dixit et dicit quod paratus est esse coram ducha et consiliarijs Crete quia ipse Jani est habitator Candide et natus fuit ibi et quod regimen predictum cognoscat istud factum,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

set ille Nicolas non uult tanquam persona, que ut asserit dictus Jani, nititur ipsum decipere. Et propterea supplicauerit reuerenter quod dignaremur committere istud negocium duche et consiliarijs Crete et quod ipsum Jani et aduersarium suum audiant, terminent et faciant super hoc sicut eis justum uidebitur; uadit pars quod scribatur regimini Crete quod examinare debeant supradicta exposita per supplicantem predictum et faciant prout sibi uidebitur esse justum.

19

Ἡ κατάστασις τοῦ λιμένος Ρεθύμνου εἶναι τοιαύτη, ὥστε κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους τὰ διάφορα πλοῖα δὲν δύνανται νὰ ἀγκυροβολῶσιν, ἀναγκάζονται δὲ νὰ μεταβαίνωσιν εἰς Χάνδακα. Ὁ λιμὴν δύναται νὰ ἐπισκευασθῇ βυθιζομένου σκάφους πλοίου. Πρὸς τοῦτο οἱ σοφοὶ γνωματεύουσι νὰ βυθισθῇ ἓν τῶν μεγάλων κατέργων. 1383, Ἰουνίου 27.

F° 49r Millesimo trecentesimo LXXXIII, XXVII Junij.

Capta. Cum dicatur quod portus Rethimi est taliter conditionatus quod pro maiori parte anni griparie, uel alia nauigia ibi stare non possunt, sed oportet quod ad portum Candide transferantur; et sicut fertur dictus portus abiliter aptari posset apponendo ibi unum nauigium. Consulunt sapientes Crete quod mittere debeant Rethimum unum fustum galee magne, si habent illud uel aliud fustum nauigij magis aptum pro dicto portu ad expensas hominum Rethimi, quia ipsas soluere sunt contenti ut cum dicta fusta galee uel nauigij possit aptari portus predictus pro comodo nauigiorum, sicut dicti de Rethimo instantius postulauin.

In super scribatur rectori Rethimi qualiter scripsimus duche et consiliarijs Crete quod mittere debeant Rethimum unum fustum galee magne, si habent illud uel aliud fustum nauigij ad expensas communis et hominum Rethimi pro aptando portum Rethimi quod fustum poni facere debeatis ad dictum portum, sicut uobis melius et utilius uidebitur pro comodo nauigiorum et bono dicti portus; intelligendo quod omnes expensas circa hoc occurrentes facere et supportare teneatur communitas antedicta Rethimi, ita quod commune nostrum exinde nullum habeat grauamen: et sic contentatur dicta communitatis Rethimi.

20

F° 49to **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Ἰωάννην Βαρβαρῆγον ρέκτορα Χανίων νὰ ἐπιβῇ ἐφ' οἱουδήποτε κατέργου ἐξωπλισμένου μετὰ τεσσάρων προσώπων καὶ ἐλαφρῶν ἀποσκευῶν, ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ διαδόχου του, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν. 1383, Ἰουλίου 4.**

21

Ἀνατίθεται εἰς τοὺς περιοδεύοντας προνοητὰς καὶ συνδίκους, ὅπως ἐξετάσωσι τὰς ἀνάγκας Κρήτης,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κορώνης, Μεθώνης καὶ Εὐβοίας καὶ ἀναφέρωσιν ἐν Βενετίᾳ παρουσιαζόμενοι ἐνώπιον τῆς Γερουσίας. 1383, Ἰουλίου 4.

F° 50r Millesimo trecentesimo LXXXIII, die IV Julij.

Quod pro omni respectu boni utilissimum uel utilimum est circa omnia necessaria locis nostris insule Crete, Coroni et Mothoni et insule Nigropontis prouisionem habere in quantum fieri potest. Consulunt sapientes quod committatur prouisoribus et sindicis ituris ad dictas partes, quod quando illuc applicuerint, debeant esse et conferre cum rectoribus locorum ipsorum et secum inquirere et diligenter examinare de omnibus que uiderentur esse utilia et necessaria ad prouidendum pro bono et conseruatione locorum ipsorum, et facta diligenti examinatione debeant requirere ipsos rectores quod poni faciant suas opiniones et consilium in scriptis superinde in suis litteris clausas, quas dicti sindici debeant Venetias apportare presentando illas ducali dominio, quibus prouisoribus et sindicis postea sit licitum uenire ad consilium rogatorum et zonte infra duos menses post aduentum suum Venetias et ibi consulere et ponere partem super omnibus, que sibi uidebuntur comoda et necessaria pro bono et conseruatione locorum predictorum, in quo consilio rogatorum legantur etiam opiniones et consilia rectorum predictorum, potentibus dictis Sindicis ponere ballotas, si erunt de consilio. Et consiliarij teneantur sibi dare consilium rogatorum predictum sub pena librarum decem pro quolibet denegante quotiens illud requisiuerint.

22

Προκειμένου νὰ πλειστηριασθῶσι κτήματα τοῦ δημοσίου ἐν Κρήτῃ, Κορώνῃ καὶ Μεθώνῃ ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς καγκελλαρίους, γραφεῖς καὶ νοταρίους, νὰ ὑπερθεματίσωσι εἰς τὸν πλειστηριασμὸν ὑπὲρ ἑαυτῶν. Εἰς τοὺς παραβάτας ἐπιβάλλονται ποιναί. 1383, Ἰουλίου 12.

F° 57r Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XII Julij.

Cum sint multa loca terrena et possessiones nostri communis que debent incantari et deliberari pro bono nostri communis in insula Crete et locis nostris Coroni et Mothoni de quibus est omnino prouidendum, ita quod commune nostrum non decipiatur nec fraudetur. Et sicut notum est, cancelarij scribe et notarij dictorum locorum et camere Crete acceperunt et continue accipiunt de ipsis locis cum notabili damno nostri communis; uadit pars quod stringatur et expresse prohibeatur quod aliquis de predictis non possit accipere nec aliquis alius pro eis uel eorum nomine non possit accipere ad incantum ullo modo de ipsis locis territorijs uel possessionibus nostri communis sub pena perdendi totum, quod acciperent uel in quo contra facerent quod sit nostri communis. Et si predicti cancelarij, notarij uel scribe dictorum locorum et officiorum habuissent uel acce-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pissent ipsimet, ad incantum aliquid de predictis a nostro communi sit in libertate eorum usque unum annum proximum tenendi dicta loca uel exeundi de offitijs in quibus essent et non possint habere aliquod offitium nec beneficium communis Veneciarum donec exiuerint de eis. Et committatur rectoribus nostris dictorum locorum quod teneantur inquirere de contrafacionibus et facere obseruari predicta pro bono nostri communis. Item committatur dictis rectoribus quod teneantur et debeant facere solui de presenti totum et quicquid predicti cancellarij notarij uel scribe tenentur soluere nostro communi occasione locorum terrenorum uel possessionum quas habuissent et tenuissent a nostro communi, quia non curant soluere intromittendo et uendendo de bonis illorum si non soluent ita quod commune nostrum non decipiatur ullo modo.

23

Ἐπιτρέπεται διὰ μεγάλην συγκατάβασιν εἰς τὸν σεβαστὸν πατέρα πριμικήριον Χάνδακος, υἱὸν τοῦ εὐγενοῦς Ἰωάννου Γραδενίγου ἐπιτρόπου, νὰ ἐπιβῇ ἐφ' οἱουδήποτε κατέργου συνοδευόμενος ὑφ' ἑνὸς συντρόφου, δύο ὑπηρετῶν καὶ ἑλαφρῶν ἀποσκευῶν. 1383, Αὐγούστου 25.

Fo 63to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die XXV Augusti.

Capta. Quod concedatur uenerabili patri domino primicerio Candide, nato nobilis uiri ser Johannis Gradonico procuratoris quod pro aliquibus suis agendis et pro recreatione et consolacione patris sui, possit leuari et conduci super quibuscunque nauigijs armatis nostri communis, que sint uentura uel declinatura uersus Venecias uel uersus partes plus propinquas Venecijs ubicunque eum reperiri contingat non deuiando propterea a uia sua solum cum persona sua, uno socio duobus famulis, et leuibus arnesijs de gratia speciali. Non 5—non sinceri 5.

24

Fo 64r **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Λουκᾶν Κονταρίνην μεταβαίνοντα ὡς ρέκτορα Ρεθύμνου, νὰ ἔχῃ ὡς ζητεῖ, ἓξ ἵππους ἀντὶ τῶν τεσσάρων. 1383. Σεπτεμβρίου, 1383.**

25

Αἱ κάτωθι ἀποφάσεις προὐτάθησαν ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς Ἰωάννου Βαρβαρήγου τέως ρέκτορος Χανίων, δυνάμει ἐξουσιοδοτήσεως δοθείσης εἰς τοὺς ἐπανερχομένους ἐκ τῆς διοικήσεώς των ρέκτορας, συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τοῦ Μείζονος Συμβουλίου. 1383, Δεκεμβρίου 1.

1ον **Περὶ ἐπισκευῆς τοῦ Λιμένος Χανίων διὰ δαπάνης μέχρις 600 ὑπερπύρων.**

2ον **Περὶ ἐποικισμοῦ τῶν Χανίων καὶ τῆς περιοχῆς αὐτῶν. Οἱ ξένοι οἱ ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὴν περιοχὴν Χανίων καὶ διὰ τῆς καταβολῆς ὑπερπύρου ἐτησίως ἐξαγοράσαντες τὴν ἐλευθερίαν των, ἐὰν ἔλθωσι νὰ κατοικήσωσιν ἐν Χανίοις ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, δὲν ὑποχρεοῦνται εἰς καταβολὴν τοῦ ὑπερπύρου, οὔτε ὑπόκεινται εἰς ἄλλα βάρη. Ἐπίσης πρὸς διευκόλυνσιν αὐτῶν, θὰ εἶναι ἀπηλλαγμένοι ἐπὶ δεκαετίαν τῆς ὑποχρεώσεως τῆς φρουρή-**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σεως καὶ τῆς φορολογίας, ἥτις ὑφίσταται ἢ ἤθελεν ἐπιβληθῆ διὰ τὴν φρούρησιν. Ἡ ὑφισταμένη νῦν φορολογία εἶναι ὑπέρπυρον ἓν δι' ἑκάστην ἑστίαν.

3ον Οἱ ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν ἔξωθεν τῆς νήσου, ἐν τῇ περιοχῇ Χανίων καὶ εἰς ἀπόστασιν τριῶν χιλιάδων ποδῶν ἀπὸ τῆς πόλεως, δὲν ὑποχρεοῦνται εἰς καταβολὴν ὑπερπύρου ἐτησίως, οὔτε ὑπόκεινται εἰς ἄλλα βάρη. Τὰ αὐτὰ διὰ τοὺς ἐρχομένους νὰ κατοικήσωσιν ἐκεῖθεν τοῦ σκαλώματος Κισσάμου καὶ τοῦ σκαλώματος Ἁγίας Παρασκευῆς κειμένης ἐκεῖθεν τῆς Ἀποκορώνου.

4ον Ἐπίσης παραγγέλλεται εἰς τοὺς καπετάνους Ἀδριατικῆς, νὰ ἐγκαταστήσωσιν, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὡς ἄνω ὅρους, πάντας τοὺς Μαλώτας τοὺς ὁποίους ἤθελον ἀπελευθερώσῃ ἀπὸ τῶν Τούρκων.

5ον Ἡ πόλις τῶν Χανίων ἔχει μεγάλην περιφέρειαν καὶ τείχη χαμηλά. Ἐξουσιοδοτοῦνται οἱ ρέκτορες Χανίων νὰ δύνανται νὰ ὑψώσωσι τὰ τείχη 5 ἕως 6 πόδας περισσότερον καὶ εἰς διάστημα 100 μέχρις 150 πήχεων, δαπανῶντες ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς πόλεως.

6ον Τοῦ λοιποῦ πρὸς ἐξοικονόμησιν ὁδοιπορικῶν αἱ ἀναγραφαὶ τῶν κτημάτων θὰ γίνωνται ἐν τῇ πόλει Χανίων ὑπὸ τῶν ταμιῶν, οὐχὶ δὲ περιοδεύοντος τοῦ ρέκτορος. 1383, Δεκεμβρίου 1.

Fo 87to Millesimo trecentesimo LXXXIII, die primo Decembris. 1

Infrascripte partes posite fuerunt per nobilem uirum ser Johannem Barbadico olim rectorem Canee uigore libertatis attribute rectoribus in reditu a regiminibus suis secundum partem captam super hoc in maiori consilio.

1. Capta. Cum portus Canee sit in tali conditione et reductus ad tantam extremitatem quod ciues et habitatores terre predicte non possunt conseruare nauigia sua nisi trahendo illa in terram quod fit cum suo magno sinistro et expensis; uadit pars pro bono et comodo ciuium et habitatorum Canee et pro dando causam quod eciam alij nauigantes per partes illas disponant se ad ueniendum illuc pro utilitate et comodo illius terre, quod detur libertas rectoribus Canee uidelicet rectori presenti et tribus successoribus suis, quod quilibet eorum tempore sui regiminis possit expendere de introitibus dicte terre pro reducendo dictum postum ad talem conditionem quod nauigia quorumcunque possint conseruari in ipso usque yperpera sexcenta. Que expensa erit utilissima et bona et cum honore nostri dominij. De parte 43.—non sinceri 13.—De non 11.

2. Capta. Item cum terra Canee propter guerras et epidimias preteritas sit ualde depopulata et dishabitata et bonum et utile sit prouidere de reducendo gentes ad habitandum in dicta terra quam plures possunt pro omni bono respectu; uadit pars quod scribatur et mandetur rectori Canee quod faciat publice proclamari quod quicunque de illis qui habitant in districtu Canee extra terminos franchisie, uidelicet de illis qui sunt reddentes communis et soluunt unum yperperum in anno, uenerint ad habitandum in terram Canee cum familijs suis infra quatuor mensis post dictam proclamationem sint liberi et franchi a solutione dicti yperperi et ab alijs oneribus sicut sunt alij de burgo Canee. Et pro dando eis omnem bonam causam ueniendi ordinetur quod sint eciam absoluti per decem annos a die qua inceperint habitare a custodijs burgi et ab imposi-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tione que fit uel fieret occasione dictarum custodiarum, que est ad presens, de uno yperpero in anno pro quolibet igne. Intelligendo quod predicti sint absoluti ut dictum est remanendo et habitando ibi ipsos et suos heredes et discendentes et non recedendo. Et illi qui recederent perdant beneficium predictum.

Fo 88r **3.** Capta. Item pro dando causam quod gentes de nouo ueniant de extra insulam ad habitandum in districtu Canee pro appopulando dictum districtum quantum plus fieri potest, quia redundabit in magnum comodum et utilitatem communis et specialium personarum, quia territoria illarum partium melius laborabuntur et per consequens melius fructificabunt; uadit pars quod ordinetur quod sicut illi qui ueniunt de extra insulam ad habitandum in districtu Canee, stando infra tria milliaria prope terram Canee sunt exempti a solutione yperperis et alijs oneribus sicut illi qui habitant in burgo terre predicte, ita de cetero omnes qui uenient de extra insulam ad habitandum in dicto districtu et stabunt a scalis Kissami citra et a scalis sancte Uenerande, que est uersus Bicornam citra uersus Caneam sint exempti a solutione dicti yperperi et alijs oneribus ut dictum est. Et si stabunt in terra Canee sint eciam exempti a custodijs, ut de alijs dictum est supra. De parte 43—de non 8—non sinceri 7.

4. Capta. Item pro reducendo gentem ad habitandum in predicto districtu Chanee; uadit pars quod committatur capitaneis nostris Culphi, qui erunt per tempora, quod omnes Malotos, quos de cetero recuperabunt de manibus Turchorum, qui non essent de terris et locis nostris faciant conduci Caneam, ut ibi habitent. Et illi qui ponent se ad habitandum a dictis confinijs citra uidelicet a scalis Kissami et sancte Uenerande citra uersus Caneam sint exempti a solutione yperperorum et alijs oneribus, sicut illi de burgo Canee. Et si stabunt in Canea sint eciam exempti a custodijs, sicut de alijs dictum est supra. Alij uero qui ponent se extra terminos predictos subiaceant angarie yperperorum et alijs angarijs, sicut fuit et est consuetudo. De parte 38—de non 7—non sinceri 10.

5. Item cum terra Canee, sicut notum est, habeat magnum circuitum. Et muri sint nimis bassi, quod reddit illam terram minus fortem et minus securam; uadit pars pro conseruatione dicte terre in omni tempore ad honorem nostri dominij quod ordinetur quod quilibet rector et ille qui ad presens est et illi qui ibunt de cetero habeant libertatem faciendi eleuari usque in centum et quinquaginta passus dictorum murorum a quinque pedibus in sex altius, quam sint ad presens. Que expensa fieri possit per eos de introitibus dicte terre faciendo hoc cum quam paucioribus expensis communis fieri poterit, et tenendo illum modum de manualibus ad opus predictum, qui alias obseruatus fuit quando predicti muri, quod non est longum tempus, facti fuerunt. Et hoc pro alleuiando commune ab

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

expensis quantum plus fieri poterit cum honore nostro et contentamento gentis nostre deinde. De parte 17—de non 30—non sinceri 10.

6. Capta. Quod sicut rector Canee tenetur per suam commissionem ire extra per districtum ad faciendum anagrafi, ita pro euitando illas expensas, ordinetur quod de cetero dicte Anagrafi fiant in Canea, quas dictus rector faciat fieri per camerarios dicte terre. Omnes.

26

Fº 102r Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Βερτούτσιον Κονταρίνην, καπετάνον Κρήτης, νὰ διατηρῇ ἀντὶ τῶν διὰ τῶν ἐντολῶν του καθορισθέντων ὀκτὼ ἵππων, δέκα τοιούτους. 1384, Μαρτίου 3.

27

Διατάσσεται ὁ ρέκτωρ Χανίων νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν δοῦκα καὶ συμβούλους Κρήτης τὰς 5000 ὑπερπύρων αἱ ὁποῖαι παρεδόθησαν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἀναχωρήσαντος τέως ρέκτορος εὐγενοῦς Ἰωάννου Βαρβαρήγου. 1384, Ἀπριλίου 1.

Fº 111r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die primo Aprilis.

Capta. Cum nobilis uir ser Johannes Barbadico olim rector Canee in recessu suo a dicto regimine dimiserit et dessignauerit successori suo yperpera quinque mille uel circa, de qua pecunia est utile prouidere, considerata maxima necessitate, quam habet, regimen Crete et etiam quia rector Canee non habet libertatem fatiendi aliquas expensas sine nostra licentia uel regiminis Crete; uadit pars quod scribatur et mandetur rectori Canee quod dictos denarios mittere et dare debeat duche et consiliarijs Crete ad omnem requisitionem suam pro pagis soldatorum nostrorum deinde. Et circa hoc scribatur etiam duche et consiliarijs Crete ut superius dictum est.

28

Ἐπιτρέπεται εἰς πάντας νὰ μεταφέρωσι σῖτον καὶ ἄλλα τρόφιμα ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἐν Κρήτῃ μετὰ προηγουμένην ἄδειαν τοῦ ρέκτορος. Εἰς τοὺς παραβάτας ἐπιβάλλονται ποιναί. 1384, Μαΐου 7.

Fº 120to Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die VII Maij.

Capta. Cum rectores nostri insule Crete semper uetauerunt quod aliqua persona uel aliquis noster subditus non possit portare per insulam Crete de loco ad locum bladam grassam nec alia uictualia, quod est potissime factum et sinistrum locorum nostrorum ac etiam damnum fidelium dicte insule, et bonum sit obuiare istis erroribus; uadit pars quod mandetur omnibus nostris rectoribus insule Crete presentibus et futuris et addatur in commissionibus eorum quod de cetero non possint prohibere nec uetare alicui nostro subdito uel fideli portandi de uno loco ad alium uel de uno districtu ad alium libere de dictis bladis et uictualibus per insulam nostram portando predicta semper cum licentia et bulleta rectorum nos-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

trorum dicte insule, qui teneantur ipsas facere sicut est dictum et accipere plezariam ab illis qui conducere uolent ipsa blada et uictualia per modum predictum quod portata sint et conducta ad loca nostra dicte insule et non alio sub illa pena que uidebitur rectori loci ubi accipientur bullete ne portarentur extra insulam contra ordines nostros, qui in totum firmi maneant contra quoscumque qui extraherent de insula de bladis et uictualibus suprascriptis. Et predicta teneantur seruare dicti rectores sub pena librarum quingentarum quocienscumque contrafecerint, que pena diuidatur per tercium in hunc modum quod unum tercium habeat accusator si fuerit per quem ueritas habeatur et teneatur de credentia, aliud tercium sit aduocatorum communis Veneciarum quibus hoc committatur et reliquum sit communis, de qua pena non possit fieri gratia aliquo modo sub pena ducatorum mille pro quolibet ponente uel consentiente partem in contrarium. Et si consilium etc. De parte 51—de non 26—non sinceri 6.

29

Εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων περιλαμβάνεται ὅρος, καθ' ὃν ὅταν ἡ ἀξία τοῦ σίτου εἶναι 26 ὑπέρπυρα τὰ 100 μουτζούρια, νὰ ἐπιτρέπηται ἐλευθέρως ἡ ἀγορά, ἡ πώλησις καὶ ἡ ἐξαγωγὴ εἰς Βενετίαν. Ἐπειδὴ ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐτηρήθη ὑπὸ τῶν ρεκτόρων, διὰ ταῦτα διατάσσεται νὰ ἐπιτραπῇ ἐλευθέρως ἡ ἐξαγωγὴ διὰ Βενετίαν ὅταν ἡ ἀξία τοῦ σίτου κυμαίνεται εἰς 26 ὑπέρπυρα τὰ 100 μουτζούρια. Ἐὰν ὅμως οἱ παραγωγοὶ πρόκειται νὰ ἐξαγάγωσι διὰ χώρας πέραν τῆς Ἀδριατικῆς, νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα ἐξαγωγῆς τοῦ ἑνὸς τετάρτου.

Ἐπεξηγεῖται ὁ τρόπος τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ τετάρτου τούτου. Ἐπιβάλλονται ποιναὶ εἰς τοὺς παραβάτας. 1384, Μαΐου 7.

Fo 120to Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die VII Maij.

Capta. Quia in commissione duche et consiliariorum nostrorum Crete continetur, quod quando frumentum ualebit yperperos XXVI uel inde infra centenarium mensurarum permittere debeant quoslibet uolentes emere et inde extrahere et conducere frumentum Venetias sub pena quarti ualoris totius bladi. Qui ordo non seruatur secundum intentionem terre quia aliqui permittuntur extrahere et aliqui non secundum quod ipsis rectoribus placet. Et utile et dignum sit quod tales immunitates sint communes quantum esse possunt; uadit pars quod de cetero ducha et consiliarij nostri Crete et omnes alij rectores insule presentes et futuri quandocumque et quocienscumque frumentum ualebit, transacto mense Augusti communiter usque ad festum Sancti Petri sequentis yperpera uiginti sex centenarium mensurarum uel inde infra permittere debeant quoslibet habentes frumentum de possessionibus suis extrahere seu extrahi facere de insula et conducere Venetias et ad alia loca subdita communi Veneciarum extra Culphum quartum frumenti quod possessiones et territoria sua extimabuntur usufructare in

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

frumento non possendo intra Culphum conducere alio quam Venecias. Que extimationes fieri debeant per bonos et sufficientes extimatores ad expensas eorum quorum fuerint territoria, qui deputentur recepto presenti mandato per dictos nostros rectores et sic successiue quolibet tercio anno ut quilibet extrahat secundum quod poterit per extimam suam. Et dicti rectores teneantur eis facere bulletum de dicto frumento quod debeat ualere solummodo octo diebus, quibus transactis nichil ualeat nec refici posset ulterius. Et rectores nostri predicti teneantur accipere plezariam a quibuscumque extrahentibus de dictis bladis per dictum modum de portando contralitteram quod ipsa blada fuerint conducta Venetias uel alia loca nostra ut superius continetur. Et contrafacientes perdant blada uel ualorem eorum. Et teneantur dicti rectores predicta obseruare sub pena ualoris totius bladi in quo contrafecerint in eorum bonis, que pena diuidatur in tres partes, quarum una sit accusatoris, si fuerit, per quem ueritas habeatur et teneatur de credentia, alia aduocatorum nostrorum Veneciarum quibus hoc committatur et alia sit communis. Si uero non fuerit accusator, medietas sit communis et alia medietas dictorum aduocatorum, remanentibus formis omnibus alijs ordinibus tractarum bladi contentis in commissionibus rectorum nostrorum.

De parte alij—de non 12—non sinceri 5.

30

Πρόβλεψις περὶ ἐπανόδου εἰς Κρήτην τῶν ἀποδημούντων ἕνεκα χρεῶν. 1384, Μαΐου 17.

F° 121r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XVII Maij.

Capta. Cum multi homines sint extra insulam nostram Crete tam pro debitis communis quam condemnationibus pecuniarijs quam debitis specialium personarum qui libenter se reducerent ad habitandum in ipsa insula si posset inueniri aliquis bonus modus per quem possent se concordare et cum communi et cum specialibus personis. Et pro bono statu et augmento insule dicte faciat dare eis causam redeundi; uadit pars quod scribatur omnibus nostris rectoribus insule quod debeant facere in locis solitis suorum regiminum publice proclamari quod omnes debitores predicti tam communis quam specialium personarum ab yperperis trecentis infra que exiuissent de dicta insula usque ad kalendas mensis Marcij proxime preteriti de MCCCLXXXIIII habeant libertatem a die proclamationis presentis partis usque sex menses tunc proximos uenire ad habitandum in ipsa insula presentando se et notari faciendo rectoribus nostris locorum ubi erunt debitores. Et a die qua scripti erunt habeant libertatem standi in insula usque ad menses octo tunc proximos pro possendo se concordare per terminos tam cum communi quam cum specialibus personis infra quem terminum non possint

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

exigere nec recuperare ullo modo aliquid quod habere deberent. Et si aliquid exigerent possint capi et carcerari non obstante parte presenti. Et si dicti debitores poterunt esse concordes per modum predictum benequidem, quando uero creditores sui nollent eis facere tales terminos quod dicti pauperes homines possint stare et habitare in insula nostra, tunc habere debeant recursum ad rectores nostros locorum predictorum, qui audita differentia existente inter tales debitores et creditores, consideratis condicionibus partium debeant terminare et aptare ipsos per illos modos et ad illos terminos qui eis rationabiles uidebuntur. Et illud quod per dictos rectores fuerit terminatum debeat obseruari. Uerum si predicti debitores non facerent se scribi infra terciam diem ut dictum est possint capi et detineri pro debitis predictis non obstante immunitate partis presentis. Reseruata nichilhominus libertate quam haberent dicti nostri rectores in faciendo gratiam de condemnationibus factis per eos. De parte alij—non o—non sinceri 3.

31

Οἱ ἀγρόται τῆς Κρήτης πληρώνουσιν ἐτησίως φόρον δουλοπαροικίας γρόσια δώδεκα εἰς τὸ δημόσιον πλὴν τῶν ἀγροτῶν Σητείας, οἵτινες πληρώνουσι γρόσια δέκα ἑπτά, ἐκ τῶν ὁποίων δύο κρατεῖ ὁ ρέκτωρ, ἓν ὁ καγκελλάριος καὶ δύο ἀποστέλλονται εἰς Βενετίαν. Διὰ τὴν ὀφειλομένην ἰσότητα καταργοῦνται ταῦτα καὶ τοῦ λοιποῦ παρ' ὅλων τῶν ἀγροτῶν θὰ εἰσπράττονται γρόσια δώδεκα, ὑπὲρ τοῦ δημοσίου Βενετίας. 1384, Μαΐου 17.

F°121r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XVII Maij.

Capta. Quia omnes rustici insule nostre Crete soluunt omni anno grossos duodecim pro uilanazio nostro communi exceptis rusticis Sithie, qui coguntur soluere grossos decem septem, quorum duos retinet rector loci, unum cancellarius et duo alij grossi ponuntur in nostrum commune. Et utile sit tractare eos equaliter cum alijs ut non habeant causam querele; uadit pars quod de cetero rectores nostri dicti loci presentes et futuri non debeant accipere alicui de dictis rusticis ultra grossos duodecim, sicut soluunt omnes alij rustici insule Crete de quibus nichil accipere debeant ullo modo, set ponantur omnes duodecim in nostrum commune sicut est iustum.

32

Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ρέκτορας νὰ ἐξαναγκάζωσι τοὺς παραγωγοὺς νὰ πωλῶσι τὸν σῖτόν των εἰς ἣν τιμὴν ὑποδεικνύουσι πρὸς ὄφελος αὐτῶν καὶ τῶν φίλων των. 1384, Μαΐου 17.

F°121r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XVII Maij.

Capta. In super quia rectores nostri dicti loci tempore messium soliti erant fieri facere unam proclamationem quod frumentum deberet portari ad plateam et dari pro tanto precio faciendo semper minus pretium eo quod ualuisset et hoc

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

solum ad finem fulciendi se et amicos suos, ordinetur quod decetero rectores nostri Sithie nullo modo per proclamationem uel aliter cogere debeant subditos nostros dicti loci ad dandum frumentum suum pro aliquo pretio, set permittere debeant quoslibet de eo uendere pro illo pretio quod eis placuerit sicut est iustum. Et si dicti rectores contrafecerint cadant in pena librarum quingentarum pro quolibet et qualibet uice, de quibus accusator si fuerit per quem sciatur ueritas habeat tercium et teneatur de credencia aduocatores communis tercium et commune reliquum. Reseruata tamen libertate ipsis nostris rectoribus faciendi portari de ipso frumento ad plateam nullum tamen ei precium imponendo.

De parte alij—de non 11—non sinceri 12.

33

1ον Οἱ ἀποσταλέντες σύνδικοι ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ των ἀφῄρεσαν ἀπὸ τῶν ταμιῶν τὰ δικαιώματα τὰ ὁποῖα εἰσέπραττον, ὡς ἐκ τούτου στεροῦνται τῶν τοῦ βίου. Διὰ ταῦτα ἀποφασίζεται νὰ λαμβάνωσι τὰ ἐν τῷ θεσπίσματι ἀναφερόμενα ποσοστά.

2ον Μέτρα πρὸς πρόληψιν καταχρήσεων ὑπὸ τῶν ταμιῶν, εἰς τὰ παρ᾽ αὐτῶν εἰσπραττόμενα.

3ον Τρόπος πληρωμῆς τοῦ πληρώματος, προκειμένου νὰ ἐξοπλισθῇ κάτεργον ἐν Κρήτῃ. 1384, Μαΐου 17.

Fo 121to Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XVII Maij.

Camera Crete. Capta. Cum sindici nostri qui nuper fuerunt ad insulam nostram Crete uigore libertatis eis attribute per istud consilium cogerent camerarios presentes et etiam precessores suos ad restituendum et refundendum communi totum id quod habuerunt de penis infrascriptis quod accipiebant per quamdam consuetudinem introductam per eos uidelicet de penis impositis per officiales quinque de pace, item de penis armorum tractorum super rixis, item de penis impositis per Judices cuiuscumque curie, item de penis impositis per regimen Candide ac de penis quocumque modo et causa impositis per officium ipsorum camerariorum. Et pars istarum penarum eis oblatarum sit tanta quod ipsi camerarij sunt ibi cum tanto onere expensarum quod male possunt uiuere et propterea necessarium sit eis subuenire ita quod possint uiuere et quod habeant causam faciendi bene et legaliter officium suum; uadit pars quod camerarij presentes et futuri de cetero habere debeant secundum reseruationem eis factam per dictos nostros sindicos, uidelicet tercium penarum fallitorum galearum, tercium penarum affictuum terraticorum, possessionum, domorum et comerclorum communis, ac omnium aliarum penarum que per dictos camerarios exacte forent coniuncte cum capitalibus. Et ut sint magis solliciti ad exigendum bona nostri communis et ut eligantur persone meliores et sufficientiores sicut requirit dictum officium, habeant ipsi camerarij de omnibus condemnationibus officialium refusuris dis-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

uarnitionum, bonis rebellium et dacijs uillanorum communis que excusserint et recuperauerint grossum unum pro quolibet yperpero, de quo quidem grosso cancellarius et scribe camere communis habeant paruos quatuor et famuli dicte camere habeant paruos quatuor, et reliqui parui XXIIII sint camerariorum quos diuidere debeant per tercium equaliter inter eos. Item de alijs debitis ueteribus non specificatis que debentur communi quomodocumque ab inicio usque kalendas mensis Martij nuper preteriti de MCCCLXXXIII habeant grossum unum cum dimidio pro quolibet yperpero de tota pecunia quam excusserint de predictis, de quibus cancellarius et scribe ac famuli camere habeant partem ut supra et reliquum sit camerariorum diuidendum inter eos ut supra. Et hec etiam loca habeant et ad istam condicionem sint camerarij presentes de omnibus penis et pecunia exactis per ipsos per modum predictum a festo sancti Michaelis proxime preterito citra.

Capta. Item ad euitandum de cetero multa mala que commissa sunt et committi possent per ipsos camerarios Crete in soluendo debentibus habere ab ipsa camera sine cetula et bulletino duche et consiliariorum Crete ordinetur quod de cetero si aliqui camerariorum nostrorum Crete soluerint et dederint aliquam pecuniam alicui sine bulleta regiminis Crete quod ille camerarius qui ipsam pecuniam dederit sine dicta bulleta debeat restituere communi totum quod sic soluerit et medietatem plus pro pena, de qua aduocatores communis Crete habeant medietatem et altera sit communis. Et si accusator inde fuerit per quem ueritas habeatur, habeat tercium, tercium aduocatores communis Crete et commune reliquum.

Capta. Item ordinetur quod occurrente casu quo foret necesse armare galeas ad scarnucia, de cetero talia scarnucia prohici non debeant, set seruetur hic modus uidelicet quod omnibus illis qui ire debebunt in galea, dari uel prohici debeat una cedula in domo sua sicut prohiciebantur scarnucia, in qua cedula contineatur quantitas pecunie quam quilibet habere debebit. Que cetule fieri debeant per dictos camerarios presente uno de consiliarij Candide, qui consiliarius habeat penes se registrum omnium cetularum que prohicientur. Et omnes illi quibus dabitur dicta cetula debeant ire ad cameram camerariorum ad accipiendum soldum suum ad tempus eis assignatum sub illis penis modis et condicionibus, in quas incurrebant quando eis dabantur scarnucia. Et non possint predicti quibus data et assignata fuerit cetula excusari per alios quam per regimen Crete aliquo modo uel ingenio quod regimen debeat apponere bene mentem quod non fiat per ipsos camerarios contra intencionem predictam. Et si aliquis ex dictis camerarijs excusauerit aliquem de predictis cadat in penam yperperorum quinqua-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ginta pro quolibet et qualibet uice, que pena diuidatur per tercium, una pars sit accusatoris, si accusator fuerit, per quem ueritas habeatur tercium aduocatoris communis deinde et reliquum sit communis de qua pena camerarijs contrafatientibus non possit fieri gratia per regimen Crete sub pena sacramenti, et tamen gratia quam fecisset nichil ualeat.

34

Τρόπος προκαταβολῆς εἰς ναύτας τῶν ἐξοπλιζομένων ἐν Κρήτῃ κατέργων. 1384, Μαΐου, 17.

F°122r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XVII Maij.

Capta. Insuper quia repertum est quod in quaternis armamenti galearum Candide in quibus scribuntur homines dictarum galearum non scribuntur contrate nec domus in quibus habitant dicti homines nec etiam accipiunt ab eis plezarie quod non est bene factum, quia sepe redundat et redundare potest in damnum nostri communis; uadit pars quod de cetero quando armabuntur alique galee et homines accipient soldum de uoluntate camerarij Crete debeant accipere plezariam et ordinate notare in quaternis dicti armamenti contratas et domos habitationum tam principalium quam pleziorum. Et si armaretur per cetulam debeant notari nomina, pronomina et contrate ac domus habitationum illorum quibus dabitur soldum. Et si aliter aliquid dederint debeant ipsi camerarij refundere de suo proprio tantum quantum fuerit illud quod dedissent.

35

Περὶ ἀποστολῆς εἰς Κρήτην προϊσταμένου λογιστοῦ, ὅστις νὰ ὑποδείξῃ εἰς τοὺς ταμίας τὴν τήρησιν τῶν βιβλίων. Τρόπος τηρήσεως λογιστικῶν βιβλίων. Προβλεπόμεναι ποιναὶ διὰ τοὺς παραβάτας ταμίας. 1384, Μαΐου, 17.

F° 122r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XVII Maij.

Capta. Preterea cum continue mittatur nostris officialibus rationum ueterum quaterni camerariorum nostrorum Crete per quos bene distincte uideri non possunt rationes nostri communis et specialiter si per ipsos camerarios exacti sunt omnes introitus nostri communis, et si aliquid restat exigi et a quibus et similiter non possunt uideri expense particulariter. Et utile ac necessarium sit regulare ita introitus et expensas dicte camere, quod regimen Crete possit subito ipsas expensas et introitus uidere, ac prouidere erroribus et negligentijs camerariorum, et etiam quod quando quaterni dicte camere erunt hic, dicte rationes per officiales nostros clare et lucide possint examinari; uadit pars quod de Venetijs mittatur una sufficiens persona ad dictam cameram Crete que sciat bene tenere quaternum per modum banchi siue mercantie, que eligatur et confirmetur per dominum, consiliarios, capita de XL et sapientes Crete uel per maiorem par-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

tem dicti collegij cum illo salario et condicione que uidebitur eis uel maiori parti. Et de cetero debeat per dictos nostros camerarios hic modus in dictis rationibus obseruari quod duo ex eis simul scribere debeant in duobus zornalibus omnes introitus et expensas dicte camere, habendo etiam duo alia zornalia pro cambio aliorum ita quod una die scribant in duobus zornalibus et sequenti die in alijs duobus ut scriba qui mittetur de Venetijs et erit ad matrem possit habere illa zornalia ea die qua camerarij non scribent in eis et ponere rationes in matre. Et sit unus de dictis duobus camerarijs qui scribent in zornali ad capsam per unum mensem et in fine dicti mensis uideri debeat ordinate rationes dicte capse et ad ipsam capsam sequenti mense sit alius camerarius qui scripserit in zornali cum camerario qui tenuerit capsam. Et loco illius qui tenuerit primo capsam intret tercius camerarius et scribat in zornali cum eo qui intrauerit ad capsam donec compleuerit suum mensem ad dictam capsam et postea habeat capsam et loco illius qui tenuerit capsam intrare debeat camerarius qui non scripserit in zornali dicto mense et sic successiue et continue mutari et cambriri debeant de mense in mensem ut dictum est. Et non possit unus camerarius pro alio scribere in zornali nec esse ad capsam nisi ut dictum est, saluo in casu necessitatis sub pena ducatorum centum pro quolibet contrafaciente et qualibet uice quam exigant aduocatores communis de Creta habentes tercium, tercium accusator si fuerit per quem ueritas habeatur et tercium sit communis et si non fuerit accusator due partes ueniant in commune. Et si dicti camerarij contrafacientes reperirentur per officiales nostros rationum ueterum siue per accusam eis factam habeant ipsi officiales medietatem dicte pene, et alia medietas sit nostri communis. Et si esset accusator habeat tercium et teneatur de credencia. De tercio uero camerario qui non scribet in zornali ordinetur quod debeat sollicitare ad recuperandum de debitis nostri communis et mittendum pro illis qui debebunt soluere nostro communi et facere alia spectantia officio suo cum uoluntate suorum sociotum uel maioris partis. Scriba uero qui mittetur de Venecijs scribere debeat in quaterno magno in quo tenere debeat ordinate rationem capse tenendo in eo ratioem daciorum uniuersaliter et particulariter, et similiter rationes casalium et domorum communis uniuersaliter et particulariter et omnes alia rationes, debita et credita nostri communis, sicut erit necessarium et opportunum. Et similiter deputetur unus de scribis dicte camere camerariorum qui uidebitur sufficientior duche, consiliarijs et capitaneo Crete et uni de camerarijs per texeram uel maiori parti eorum, qui scriba scribere debeat in uno alio quaterno magno siue matre, sicut scribet scriba qui mittetur dehinc, ita quod omnino sint duo quaterni magni siue matres similes que solidari debeant usque ad MCCCLXXXV diem ultimum Februarij,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

de quibus mater que scripta erit per manum scribe missi de Venecijs mittatur Venecias cum medietate zornalium dicti temporis, ut cum ipsis zornalibus et matre possint hic uideri ordinate et presto rationes nostri communis et ut possit prouideri sicut erit necessarium pro utilitate et bono nostri communis. Alia uero mater et alia zornalia remanere debeant pro omni bono respectu deinde. Matres uero et zornalia que incipientur de MCCCLXXXVI die primo mensis Marcij durare debeant per annos duos et in fine dictorum duorum annorum solidari debeant et mitti Venecias per modum predictum et sic successiue fiat de duobus in duos annos et si consilium etc.

Et quia mittendo dictum scribam de Venetijs et seruando dictam regulam non erunt necessarij in dicta camera tot scribe, quot sunt ibi ad presens, scribatur et mandetur duche consiliarijs et capitaneo Crete et uni ex camerarijs per texeram quod per ipsos uel maiorem partem prouidere debeant de cassando de dicta camera omnes illos scribas qui non erunt necessarij pro alleuiando commune nostrum ab expensis quantum fieri poterit intelligendo hoc etiam de cancellario camerariorum nostrorum deinde si dicto collegio uidebitur.

Insuper ut dictus ordo et pars habeat bonum effectum committatur et mandetur camerarijs deinde quod quam citius esse poterit mittere debeant Venetias exemplum matris omnium affictuum nostri communis ita quod quando mittentur quaterni rationum possit uideri si erunt bene exacti omnes introitus communis nostri deinde.

Item ut possint melius uideri et distinctius rationes predicte, mandetur duche et consiliarijs Crete et omnibus alijs rectoribus insule Crete presentibus uel qui se reperientur per tempora quod quando ipsi incantabunt datia, ipsi totis uiribus incantare ea debeant per modum quo termini ultimi ipsorum daciorum compleant ad finem mensis Februarij de MCCCLXXXV ut matres melius possent solidari et specialiter de dicto millesimo in quo solidari debent ut superius dictum est. Et iniungatur in commissionibus omnium rectorum nostrorum insule quod quando incantauerint et deliberauerint datia locorum sibi commissorum quam citius esse poterit per plures manus scribere debeant dominio pro quanto incantata et deliberata erunt datia supradicta et pro quanto tempore ut officiales nostri rationum possint scire et uidere quando examinabunt quaternos, si rationes erunt ordinate notate et solidate. De parte 75.—De non 4.—Non sinceri 7.

36

Ἐπιβάλλεται φόρος 1% μεσιτείας ἐπὶ πάντων καὶ τῶν ἐμπορευμάτων τῶν πωλουμένων ἐν Μεθώνῃ καὶ Κορώνῃ, ὡς ἐν Κρήτῃ καὶ Εὐβοίᾳ, ὅστις ἐπιβαρύνει ἐξ ἡμισείας πωλητὴν καὶ ἀγοραστήν. Ὁ φόρος οὗτος δὲν ἀποβλέπει τὴν λειανικὴν πώλησιν, οὔτε τὰ ἀναψυκτικὰ τὰ πωλούμενα εἰς

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοὺς ναυτικούς, οὔτε τὰ εἴδη τὰ πωλούμενα καὶ ἀγοραζόμενα ὑπὸ τῶν δουλοπαροίκων μεταξύ των. Ὑποχρεοῦνται οἱ μεσῖται νὰ καταγράφωσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν πάσας τὰς πράξεις των, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐπιβάλλονται ποιναί. Αἱ ἄνευ μεσιτῶν ἀγοραπωλησίαι καταγράφονται ἐπίσης ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν. Ἡ παράλειψις συνεπάγεται ποινάς. Ἀκολουθοῦσι καὶ ἄλλαι διατάξεις, δι' ὧν ἀποτρέπεται ἡ καταστρατήγησις τοῦ νόμου περὶ μεσιτειῶν. Ὁ φόρος μισθοῦται διὰ πλειοδοτικῆς δημοπρασίας καθὼς καὶ ἡ ἐπαλήθευσις τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν. 1384, Μαΐου, 17.

Missetaria Coroni et Mothoni.

F° 123r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XVII Maij.

Capta. Cum in ciuitatibus nostris Candide et Nigropontis soluatur missetaria de omnibus rebus et mercationibus que fiunt in locis predictis et in locis nostris Coroni et Mothoni ubi fiunt multe mercationes, nichil soluatur de missetaria et commune nostrum sustineat et sustentaturum sit multas et multas expensas pro suluentione et bono dictorum locorum et propterea necessarium sit alleuiare ipsum nostrum commune a tot et tantis expensis in quantum possibile est; uadit pars quod a die proclamationis infrascripte partis fiende in antea, soluatur una pro centenario pro missetaria de omnibus rebus et mercationibus que uendentur in locis predictis et eorum districtibus de qua una pro centenario uenditor soluat medietatem et emptor aliam medietatem. Et de huiusmodi missetaria misseta habeat quartum et reliquum commune. Et non intelligantur in hoc res que uendentur ad minutum nec res que ementur pro refreschamentis nauigiorum, nec etiam res quas uillani dictorum districtuum emunt et uendunt intra se.

Item quod quilibet misseta teneatur facere scribi ordinate quodlibet mercatum quod faciet infra terciam diem, postquam illud fecerit sub pena perpetue priuationis dicte missetarie et ultra hoc soluendi tantum quantum fuisset missetaria mercati non scripti, que pena diuidatur per tercium, unum tercium sit accusatoris, si accusator fuerit per quem ueritas habeatur et teneatur de credencia, aliud tercium sit illius qui habebit dictam missetariam a communi. Et si accusator non fuerit diuidatur in duas partes, quarum una sit habentis missetariam a communi et altera sit communis.

Item siquis fecerit in locis predictis mercatum sine misseta, teneatur tam emptor quam uenditor facere scribi dictum mercatum infra terciam diem postquam illud fecerit in pena perdendi duplicem missetariam mercati non scripti de qua pena accusator habeat tercium et teneatur de credencia, tercium ille qui habebit missetariam et aliud tercium sit communis.

Item quod quilibet emptor retinere debeat de precio mercationum et rerum quas emerit, partem que tanget uenditorem. Et teneatur ipse emptor soluisse totam missetariam infra unum mensem, postquam mercantie uel res fuerint ponderate uel mensurate et factum precium sub pena soldorum duorum pro libra

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

totius missetarie. Cuius pene medietas sit habentis missetariam a communi et alia medietas sit communis. Et hoc intelligatur si emptor fuerit Venetijs uel habitator dictorum locorum. Si uero emptor esset forensis, debeat ipse forensis statim soluere partem suam missetarie, et habitator siue Venetus soluat ad terminum predictum.

Item si aliquis mercator latinus emisset aliquas mercantias in predictis districtibus Mothoni uel Coroni uel in alijs locis aut districtibus circumstantibus circumcirca per XXV milliaria teneatur ipse mercator dictas mercantias et ualorem earum facere scribi ordinate in quaterno missetarie infra terciam diem postquam fecerit conduci ipsas mercantias in locis predictis aut districtibus Coroni et Mothoni sub illa pena ad quam subiacent facientes mercatum sine misseta, et non faciunt illud scribi, que pena diuidatur prout continetur in parte predicta. Et teneatur etiam soluisse missetariam predictam infra unum mensem sub penis et condicionibus contentis in dicta parte facientium mercatum sine misseta et non facientium illud scribi. Intelligendo quod dictus terminus incipiat solum quando faciet conduci dictas mercantias in locis nostris predictis uel in districtibus eorumdem. Remanente mercatori parte missetarie que tangeret missetam.

Item ut non fraudetur dicta missetaria ordinetur quod omnes res et mercantie pro quibus debebit solui missetariam ponderetur ad stateram communis publice ac juste ac legaliter per ponderatorem communis. Et si erunt mercantie mensurande similiter debeant publice et legaliter mensurari per mensuratorem ant mensuratores communis. Et ad hoc teneatur tam emptor quam uenditor quando mercantie transferentur aut debuntur. Et si quis dabit aut accipiet mercationes aliter quam ut dictum est incurat tam ille qui dabit quam ille qui accipiet in illam penam in quam incurrunt facientes mercatum sine misseta et non faciunt illud scribi cum omnibus modis et condicionibus in dicta parte contentis.

F°123t° Capta. Item quod de predictis omnibus et singulis penis nec aliqua parte earum non possit fieri gratia, donum remissis, suspensis aut termini elongatio aliquo modo uel forma.

Item ut commune nostrum consequatur maiorem utilitatem et ut fraus in ipsa missetaria committi non possit debeat incantari, dari et deliberari dicta missetaria Coroni ad publicum incantum plus offerentibus per castellanum et consiliarios dicti loci uel per maiorem partem eorum qui dent et deliberent pro uno anno cum omnibus condicionibus antedictis. Et simili modo incantari et deliberari debeat missetaria Mothoni per castellanum et consiliarios Mothoni uel per maiorem partem ad publicum incantum plus offerentibus per unum annum cum omnibus modis et condicionibus antedictis. Et teneatur quilibet eorum qui habe-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

bunt et accipient dictas missetarias soluisse in quatuor pagis, uidelicet infine singularum trium mensium quartum et dedisse bonam et sufficientem plezariam de incantu totius anni ut commune nostrum habeat drictum suum. Et teneatur predictus qui habuerit dictam missetariam tenere unum quaternum in quo scribantur ordinate omnia mercata quem quaternum teneatur et debeat assignare in capite anni in cancellarijs regiminum. Et antequam dicte missetarie incantentur debeant per octo dies ante in locis solitis publicari. Et si consilium uel capitulare esset contra predicta uel aliquid predictorum sit reuocatum quantum in hoc.

Item quia dicitur quod Mothoni non est ponderator nec mensurator pro communi, scribatur castellano et consiliarijs Mothoni quod faciant incantari pondus et passum communis ut ponderatores et mensuratores sint ita ibi pro communi et cum illis modis, ordinibus et condicionibus quibus sunt Coroni.

Item ut omnia ordinate procedant scribatur castellanis Coroni et Mothoni quod quilibet eorum in suis locis constituat missetas quo eis uidebuntur sufficientes et boni pro missetarijs dictorum locorum.

De non 3 — non sinceri 10 — de parte alij.

37

Fo 124to 1ον Περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην τοῦ τέως ταμίου Κρήτης Ἀνδρέου Τζάνε ποτὲ Λαυρεντίου, διὰ τὰς πέντε πράξεις δι' ἃς κατηγορεῖται τινὰς τῶν ὁποίων διέπραξε.

2ον Τιμωρία τοῦ Ἀνδρέου Τζάνε. Δεκαετὴς στέρησις πάντων τῶν ὀφφικίων, τῶν δώρων καὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Κρήτης καὶ ἀπόδοσις ὑπερπύρων 266 εἰς τὸ δημόσιον. Τῶν ποινῶν τούτων δὲν δύναται νὰ λάβῃ χάριν. 1384, Φεβρουαρίου 9.

38

1ον Περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην τοῦ εὐγενοῦς Φαντίνου Μπολντοῦ τέως ταμίου Κρήτης δι' ὅσα κατηγορεῖται ὅτι διέπραξε κατὰ τῆς τιμῆς τῆς κυριαρχίας καὶ παρὰ τὰ διατεταγμένα εἰς τὰς ἐντολάς του.

2ον Τιμωρία τοῦ Φαντίνου Μπολντοῦ. Στέρησις ἱκανότητος ἐπὶ πάντων τῶν ὀφφικίων, εὐεργετημάτων καὶ διοικήσεως ἐν Κρήτῃ καὶ καταδίκης εἰς πρόστιμον 300 λιτρῶν, ἐξ ὧν νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς Βενετίαν 22 ὑπέρπυρα. Ὡς ἀνωτέρω δὲν δύναται νὰ τύχῃ χάριτος.

3ον Περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην τοῦ εὐγενοῦς Μάρκου Δαμολίνου τέως ταμίου Κρήτης δι' ὅσα διέπραξε κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν του κατονομαζόμενα εἰς πέντε κεφάλαια.

Ὁ Μᾶρκος Δαμολῖνος στερεῖται τῆς ἱκανότητος ἐπὶ πάντων τῶν ὀφφικίων, εὐεργετημάτων καὶ διοικήσεως ἐν Βενετίᾳ καὶ ἐκτὸς Βενετίας ἐξαιρουμένων τῶν συμβουλίων. Καταδικάζεται εἰς καταβολὴν προστίμου ὑπερπύρων 1058, γροσίων 8, εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ δὲν δύναται νὰ τύχῃ χάριτος. 1384, Μαρτίου 1.

1ον Περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην τοῦ εὐγενοῦς Ἰωάννου Κόπου (Copo) τέως ταμίου Κρήτης, διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ διαπραχθέντα, συνοψιζόμενα εἰς τέσσαρα κεφάλαια. 1384, Μαρτίου, 15.

2ον Ὁ Ἰωάννης Κόπος στερεῖται πάντων τῶν ὀφφικίων, εὐεργετημάτων καὶ διοικήσεως τῆς νήσου Κρήτης, καὶ καταδικάζεται εἰς πρόστιμον λιτρῶν 300.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην τοῦ Τζανάκη Σηριάκου (Seriaco) γραφέως πόλεως Χάνδακος δι' ὅσα διέπραξε ἐν τῇ γραμματείᾳ κατὰ τῆς τιμῆς τῆς κυριαρχίας. 1384, Μαΐου 5.

1ον Περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην τοῦ Δανιέλλου Δελφίνου τέως ταμίου Κρήτης, δι' ὅσα διέπραξε διαρκούσης τῆς ὑπηρεσίας του κατὰ τῆς τιμῆς τῆς κυριαρχίας, περιλαμβανόμενα εἰς ἓξ κεφάλαια.

2ον Ὁ Δανιέλλος Δελφῖνος στερεῖται τῆς ἱκανότητος ἐπὶ πάντων τῶν ὀφφικίων, εὐεργετημάτων καὶ διοικήσεως Κρήτης καὶ καταδικάζεται εἰς πρόστιμον ὑπερπύρων 371 καὶ λιτρῶν 1000. Τῆς ποινῆς ταύτης ἀπαγορεύεται νὰ δοθῇ χάρις. 1384, Ἰουνίου 7.

1ον Περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην τοῦ εὐγενοῦς Ἀνδρέου Δανδόλου τέως δουκὸς Κρήτης δι' ὅσα διέπραξε διαρκούσης τῆς διοικήσεώς του, περιλαμβανόμενα εἰς πέντε κεφάλαια. 1384, Ἰουλίου 4.

2ον Ὁ Ἀνδρέας Δανδόλος στερεῖται ἐπὶ πενταετίαν πάντων τῶν ὀφφικίων, εὐεργετημάτων, διοικήσεως Κρήτης καὶ καταδικάζεται εἰς πρόστιμον λιτρῶν 200. Τῆς ποινῆς ταύτης δὲν ἐπιτρέπεται χάρις. Ἐπίσης ὑποχρεοῦται νὰ ἀποδώσῃ τοὺς λίθους καὶ τὴν ἄσβεστον, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποίησε πρὸς ἐπισκευὴν τῶν οἰκιῶν του. 1384, Ἰουλίου 4.

Fo 126to Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die IIII Julij.

Quod iste ser Andreas Dandulo facta diligenti inquisitione et examinacione per regimen Crete de lapidibus et calce communis quem habuit in operibus suis cogatur soluere deinde totum id quod ualebant et similiter statim hic soluere debeat yperpera centum pro coprea, quam habuit a ser Marino Gisi et a ser Angelo Mudatio, de quibus ipsi sunt debitores communi, sicut ipse ser Andreas eis promisit et incantus domorum deliberatarum per eum et per ser Jacobum de Medio consiliarium, Leoni marangono, sit nullius ualoris, ita quod ipse domus omnes redeant in commune et incantentur de nouo, reseruatis juribus dicti Leonis, si aliquas expensas fecisset in eis, secundum quod ipsi regimini iustum uidebitur. Et priuetur quinque annis omnibus officijs, beneficijs et regiminibus insule Crete et soluat libras ducentas, de quibus penis uel aliqua earum non possit ei fieri gratia, donum, remissio, reuocatio, nec aliqua declaratio sub pena ducatorum mille pro quolibet consiliario, capite, sapiente, uel alio ponente, uel consentiente partem in contrarium.

Capta. Quod iste ser Andreas Dandulo soluere debeat lapidem et calcinam quam habuit in opere domorum suorum, secundum quod erit terminatum per regimen Crete et libras centum. Ser Andreas Donato et ser Dominicus Bono sindici uolunt partem domini per totum, saluo quod nolunt, quod priuetur omnibus officijs, beneficijs et regiminibus insule Crete et soluat ducatos ducentos, de quibus penis etc. ut in parte domini continetur. Non sinceri 1.

39

Fo 141to Περὶ διεκδικήσεως κυριότητος τιμαρίου ὑπὸ τοῦ Τζανάκη Δανδόλου κειμένου ἐν Μυλοποτάμῳ, τὸ ὁποῖον ἠγόρασε παρά τινος Μανώλη υἱοῦ τοῦ Γιαννούλη Μαυρομμάτη κατοίκου Χάνδακος, μεθ' ὅλων τῶν περιοχῶν καὶ δουλοπαροίκων. Γενομένης τῆς ἀγοραπωλησίας προέκυψεν ὅτι μέρος τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τιμαρίου ἦτο μισθωμένον πρός τινα Μιχάλην ἐκ Βερώνας, ὁ ὁποῖος θέλων νὰ οἰκειοποιηθῇ δολίως τὸ τμῆμα τοῦτο τοῦ τιμαρίου προεκήρυξεν ὅτι: ἐάν τις ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τοῦ τιμαρίου ἢ εἰς τὰ ἀνήκοντα εἰς αὐτὸ κτήματα νὰ παρουσιασθῇ πρὸ τοῦ ρέκτορος Ρεθύμνου. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Τζανάκης ἠγνόησε τοῦτο, οἱ δὲ Μανώλης καὶ Γιαννούλης κατῴκουν ἐν Χάνδακι, οὐδεὶς παρουσιάσθη ὅπως φέρει ἀντιρήσεις καὶ ὁ Μιχάλης κατέγραψε δι' ἑαυτὸν οἰκίας τινὰς κειμένας ἐν τῷ φρουρίῳ Μυλοποτάμου καὶ ἐν τῷ χωρίῳ Ἰλλούφια (Illufia)· ἐπίσης δὲ περιοχάς, χωράφια καὶ κήπους ἀνήκοντας εἰς τὸ τιμάριον τὸ ἀγορασθὲν ὑπὸ τοῦ Τζανάκη. Ἐπὶ τούτοις ὁ Τζανάκης ἐζήτησε νὰ πληροφορηθῇ τὰ δικαιώματα τοῦ τιμαρίου τούτου, τὰ ὁποῖα δολίως ἐσφετερίσθη ὁ Μιχάλης Νταβερώνας, παρουσιασθεὶς πρὸ τοῦ ρέκτορος Ρεθύμνου κατήγγειλε τὴν πρᾶξιν καὶ τὴν μεταγραφὴν τῶν κτημάτων. Ἀλλ' ὁ ρέκτωρ ἀπήντησεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ, διότι ἡ μεταγραφὴ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ προκατόχου του. Ἤδη ὁ Τζανάκης Δάνδολος αἰτεῖται ὅπως ἀποδοθῇ εἰς αὐτὸν τὸ δίκαιον. Διὰ ταῦτα ληφθέντων ὑπ' ὄψει τῶν ἀνωτέρω καὶ τῆς γνώμης τοῦ εὐγενοῦς σὲρ Μάρκου Πολάνη, τέως ρέκτορος Ρεθύμνου, παραγγέλλεται εἰς τὸν ρέκτορα Ρεθύμνου, ὅπως παρὰ τὴν ἀνωτέρω μεταγραφὴν ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὰ δικαιώματα τοῦ Τζανάκη, ἐπὶ τοῦ τιμαρίου τούτου, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀντιδίκου καὶ νὰ ἀποφασίσῃ. 1384, Ἰουλίου 15.

40

Περὶ προεξοφλήσεως τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τοῦ δημοσίου, τὰ ὁποῖα ἐπιτήδειοι προεξοφλοῦσιν ἀντὶ εὐτελοῦς ποσοῦ. Τοῦ λοιποῦ οἱ πιστωταὶ τοῦ δημοσίου δύνανται νὰ μεταβιβάζωσι τὰς ἀπαιτήσεις των εἰς οἱονδήποτε οἱ δὲ ταμίαι ὀφείλουσι νὰ προεξοφλῶσι ταύτας. Ἐπίσης διατάσσεται ὁ δοὺξ καὶ οἱ σύμβουλοι νὰ ἐκκαθαρίζωσι τὸ ταχύτερον τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας, τηροῦντες σειράν, ἐξαιρουμένων τῶν στρατιωτῶν τῆς πολιτείας. Ἐπιβάλλονται ποιναὶ εἰς τοὺς παραβάτας. 1384, Ἰουνίου 27.

F° 142t° Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XXVII Junij.

Capta. Cum multi nostri subditi insule Crete debentes habere pecuniam a communi et non ualentes eam habere, uendiderint et uendunt ipsam pro multo minus eo quod habere debent siue accipiunt mercationes uel per alium modum translatant sua credita in alios, qui sciunt tenere modum habendi presto solutionem talium creditorum et hoc non sit bene iustum nec equum, quia aliqui non habent solutionem in totum et aliqui non possunt habere totum nec partem et propterea sit necessarium prouidere de remedijs opportunis; uadit pars quod ordinetur quod quilibet creditor nostri communis possit translatare suum creditum in quemcumque sibi placuerit et per quemcumque modum, et camerarij nostri communis deinde possint et debeant recipere et scontare de dictis creditis in condemnationibus suis a quibuscunque habentibus de eis siue quia mutuassent pecuniam communi uel aliter, siue quia translatata fuissent in eos uel de nouo translatarentur. Uerum pro imponendo citius finem talibus creditis mandetur duche et consiliarijs nostri Crete quod totum illud quod quomodolibet dare et distribuere ac dari et distribui facere debeant inter illos creditores per ratam secundum quod cuilibet tanget pro credito suo non intelligendo in hos soldatos

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

nostros nec possint aliter dare uel dari facere alicui dictorum creditorum sub pena restituendi nostro communi totum id quod aliter dedissent uel dari fecissent et medietatem plus pro pena que diuidatur in tres partes, una sit aduocatorum nostri communis Veneciarum quibus hoc committatur, alia accusatoris si fuerit per quem ueritas habeatur et tercia sit nostris communis. Et si non fuerit accusator due partes ueniant in commune. Et ad similem penam incurrant camerarij deinde qui darent aliter quam ut dictum est et aduocatores communis Crete procedant contra dictos camerarios contrafacientes habentes partem quam haberent aduocatores communis Veneciarum procedentes contra ducham et consiliarios nostros.

41

Περὶ διαμεταχομίσεως ἐν Κρήτῃ καὶ μεταφορᾶς εἰς Βενετίαν τῆς γράνα (βαφῆς). 1384, Ἰουλίου 14.

F° 145r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XIIII Julij.

Capta. Quod subueniatur mercatoribus nostris conuersantibus in partibus Crete quod eorum granas et alias res quas presentauerint a die primo Septembris usque diem VIII mensis Octubris proximi duche et consiliarijs Crete qui ipsas granas poni faciant sub suis clauibus et sigillo in bonis magazenis secundum usum possint facere conduci Venecias cum nauigijs disarmatis recedendo inde per totum mensem Octubris predictum soluendo nabula solita galearum que ueniant in nostrum commune uerum; debeant huiusmodi grane et res soluendo nabula suprascripta ut superius dictum est esse absolute a V pro centenario que soluuntur ad tabulam. Et debeant predicte grane et res quando applicuerint Venetias poni sub bulla extraordinariorum et capitaneorum postarum secundum ordines pridie captos super hoc.

42

F° 157to **Περὶ τῶν τεσσάρων πολιτῶν ἐκ Τενέδου, εὑρισκομένων ἐν Χάνδακι καὶ δυστυχούντων ἐλήφθησαν αἱ ἑξῆς ἀποφάσεις: Οἱ δύο πρεσβύτεροι (ἱερεῖς), ἐκ Τενέδου, εἶναι ἐλεύθεροι νὰ μεταβῶσιν ὅπου θελήσωσι πρὸς πορισμὸν τῶν τοῦ βίου. Ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους δύο λαϊκοὺς ὀνομαζομένους Ἰωάννην Παύλου, καὶ Θεόδωρον Ἀμάραντον, τοῦ μὲν πρώτου τὰ κτήματα ἐν Τενέδῳ ἐξετιμήθησαν ἀντὶ ὑπερπύρων 1000 περίπου, ὅστις ἀποδεχόμενος τὴν ἐπισκευὴν τῶν οἰκιῶν του ζητεῖ καὶ τὰ ὑποσχεθέντα εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ δημοσίου δουκάτα 30 ἐτησίως, ὅπως συντηρηθῇ, ὡς περιλαμβάνεται εἰς τὸ προνόμιον τὸ δοθὲν ἄλλοτε διὰ τὰ ἐν Τενέδῳ συμβάντα, δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἤθελον νὰ ἐκπατρισθῶσιν εἰς Βενετικὰς χώρας· τοῦ δὲ δευτέρου τὰ κτήματα δὲν ἐξετιμήθησαν. Ὁ Ἀμάραντος καὶ ὁ Παύλου ὑπῆρξαν πάντοτε πιστοὶ καὶ καλῆς φήμης. Ἕνεκα τούτου γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ αἴτησις τῆς παροχῆς συντάξεως 30 δουκάτων ἐτησίως. Ἐπειδὴ δὲ τὰ κτήματα τοῦ Ἀμαράντου δὲν ἐξετιμήθησαν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου Τενέδου, πρὸς ἱκανοποίησίν του νὰ ἐκτιμηθῶσι κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης, ζητουμένων πληροφοριῶν καὶ νὰ ἀποζημιωθῇ ὡς οἱ ἄλλοι εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ ἀφορμὴν ἀγωγῆς. 1384, Αὐγούστου 30.**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

43

F° 157^to Περὶ δέκα τριῶν ἀνδρῶν ἀποσταλέντων εἰς Κρήτην ἐπὶ ἕνα μῆνα, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Νικόλας Ζένος ἐζήτησε λίτρας 6, σολδία 16, γρόσια 3 εἰς νομίσματα, νὰ ἀποφασίσῃ ὁ Βερτούτσιος Λορεδάνος ὀφφικιοῦχος τῶν πληρωμῶν. 1384, Αὐγούστου 30.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. **Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα διορισμοὺς παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.**

3. 4. 5. 6. Ἡ Βενετία λαβοῦσα ἀγαθὴν μερίδα ἐκ τοῦ διαμελισμοῦ τῆς αὐτοκρατορίας διένειμεν, ὡς γνωστόν, τὸ πλεῖστον μέρος τῶν νήσων εἰς εὐγενεῖς Βενετούς, τοὺς ὁποίους κατέστησε δυνάστας αὐτῶν. Ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων δυναστῶν τοῦ Αἰγαίου, ὑπῆρξεν ὁ οἶκος τοῦ Σανούδου, ὅστις ἔφερε τὸν τίτλον τοῦ δουκὸς τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Παρὰ τὴν παραχώρησιν ὅμως ταύτην ἡ Βενετία ἐκράτησε δι' ἑαυτὴν τὴν ψιλὴν κυριότητα ἐπὶ τῶν μικρῶν τούτων ἡγεμονιῶν, ἥτις ὅμως ἐλάχιστα ἀπεῖχε πραγματικῆς κυριαρχίας. Τοὺς ὑπ' αὐτῆς διορισθέντας δυνάστας δὲν εἶχε τὴν ἀξίωσιν νὰ ἔχῃ μόνον συμμάχους, ἀλλ' ἤθελε τούτους ὑποτελεῖς. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τῶν προηγουμένων βιβλίων τῶν ἀφορώντων τὸν γάμον τῆς Φλωρεντίας θυγατρὸς τοῦ δουκὸς Αἰγαίου Πελάγους, προκύπτει ὅτι ἐπεβλήθη ἐν τέλει, ὅπως ὁ γάμος αὐτὸς μὴ πραγματοποιηθῇ μετὰ προσώπου ἀπαρέσκοντος εἰς τὴν πολιτείαν, φοβουμένη μὴ λόγῳ διαδοχῆς διαφύγῃ ἐκ τῶν χειρῶν της ἡ κυριαρχία τῶν νήσων. Εἰς τὰ θεσπίσματα τοῦ παρόντος βιβλίου ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ δουκὸς Αἰγαίου Πελάγους ἡ Βενετία λαμβάνει μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν κτήσεων τοῦ δουκός.

7. Ὁ θεσμὸς τῶν προνοητῶν συνδίκων ἐθεσπίσθη τῷ 1369, Μαρτίου 4 (ὅρα ἀπόφασιν Μείζονος Συμβουλίου Βενετίας ἐν Liber Nouella, ἀριθ. 15, ἐν Μνημείοις Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, Τόμος Α', τεῦχος II, σ. 145), ἔκτοτε φαίνεται ὅτι ἠτόνισε διὰ νὰ τεθῇ ἐκ νέου εἰς ἐφαρμογήν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης. Ἐν τῷ παρόντι θεσπίσματι καθορίζονται τὰ καθήκοντα τῶν προνοητῶν τούτων συνδίκων, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ἡ ἀπεριόριστος δικαιοδοσία μεθ' ἧς περιβάλλονται.

10. Ἡ ἐπέμβασις τῆς διοικήσεως εἰς τὰ καθήκοντα τῶν ταμιῶν ἐπέφερεν ἀνωμαλίας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. Ὁ δοὺξ Κρήτης ἐπηρεαζόμενος ὑπὸ φιλικῶν προσώπων, ἢ ἀκόμη ἐξαγοραζόμενος διὰ δώρων καὶ ὑποσχέσεων ἐχρησιμοποίει τὸ κῦρος τῆς θέσεώς του ἐπεμβαίνων εἰς τὰ καθήκοντα τῶν ταμιῶν, ὅπως ἀναστείλωσι τὴν καταδίωξιν τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου. Διὰ τοῦ θεσπίσματος τούτου γίνεται μία ἀκόμη προσπάθεια, ὅπως τεθῇ φραγμὸς εἰς τὰς χαριστικὰς ταύτας ἐπεμβάσεις.

12. Τὸ θέσπισμα τοῦτο ἂν καὶ πραγματεύεται ἄλλου εἴδους κατάχρησιν, ἐν τούτοις νομίζω ὅτι δύναται νὰ σχετισθῇ πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 10 τοῦ παρόντος βιβλίου. Διότι τίνα ἄλλον λόγον θὰ εἶχε ἡ διὰ τῆς τύχης ἐξουσιοδότησις ἑνὸς μόνον μέλους τῆς διοικήσεως διὰ τὸν διορισμὸν ὀφφικιούχων. Ἐκτὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι διὰ τῶν ριπτομένων κύβων τὰ μέλη τῆς διοικήσεως ἀπεξεδύοντο εἰς τυχηρὸν παιγνίδιον, τὰ κέρδη τοῦ ὁποίου ἦτο ὁ διορισμὸς τοῦ ὑποψηφίου ὀφφικιούχου.

16. Ἡ Βενετία καθαρῶς πολιτικὸν κράτος, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἠνείχετο τὴν ἐπέμβασιν ξένου εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τῶν κτήσεών της, μὴ ἀνεχομένη οὐδὲ τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν τοῦ Πάπα ἐπὶ Βενετικοῦ ποιμνίου.

21. Οἱ προνοηταὶ σύνδικοι, εὑρισκόμενοι ἀκόμη ἐν περιοδείᾳ λαμβάνουσι διαταγάς, ὅπως μελετήσωσι τὰς ἀνάγκας τῶν χωρῶν τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ περιοδεύσωσι. Ἐπειδὴ τὸ καθῆκον τοῦτο, ἦτο ἐκ τῶν κυριωτέρων τῶν ρεκτόρων, ἡ Βενετία διὰ τῶν συνδίκων της θέτει, τρόπον τινά, ὑπὸ ἔλεγχον τὰς γνωματεύσεις τῶν ρεκτόρων της, ὡς πρὸς τὰς ἀντιλήψεις των ἐπὶ τῶν χωρῶν τῶν ὑπ' αὐτῶν διοικουμένων.

25. Τὸ θέσπισμα τοῦτο εἶναι συναφὲς πρὸς τὸ 21. Εἶναι φανερὸν ὅτι κατόπιν τῆς διαταγῆς ἐκείνης πρὸς τοὺς συνδίκους, οἱ ρέκτορες ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ ὑποβάλωσιν καὶ οὗτοι ἐκθέσεις περὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν ὑπ' αὐτῶν διοικουμένων μερῶν. Ἐνδιαφερόμενοι ἐνταῦθα μόνον διὰ τὰς Κρητικὰς ὑποθέσεις, ἔχομεν ὑπ' ὄψει μόνον τὰς ὑποδείξεις τοῦ ρέκτορος Κρήτης. Ἀλλὰ καὶ αὗται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, περιστρέφονται ἐπὶ ζητημάτων τετριμμένων καὶ πολλάκις συζητηθέντων, ὡς εἶναι τὰ περὶ λιμένος, ἐποικισμοῦ κλπ.

28. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη, καθότι ὡς καθορίζεται ἐν τῷ θεσπίσματι οἱ ρέκτορες αὐτοβούλως ἀπηγόρευσαν τὴν μεταφορὰν τροφίμων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

29. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ἡ προϊοῦσα αὔξησις τῆς τιμῆς τοῦ σίτου, σχετικῶς πρὸς προγενέστερα θεσπίσματα.

30. Ἐπειδὴ ὑπῆρχεν αὐστηρὰ τιμωρία, στεροῦσα τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ὀφειλέτας, οὗτοι ὅπως ἀποφύγωσι ταύτην ἔφευγον μακρὰν τῆς πατρίδος των, ἢ περιεπλανῶντο ἀνὰ τὰ χωρία τῆς νήσου. Τὸ θέσπισμα θέτει φραγμὸν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, ὡς πρὸς τοὺς περιπλανωμένους ἐν τῇ νήσῳ, διότι διὰ τοὺς ἐκπατριζομένους εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἶχον ληφθῇ προηγουμένως τὰ κατάλληλα μέτρα.

31. Διαφωτιστικὸν θέσπισμα διὰ τοὺς δουλοπαροίκους οἵτινες διὰ τοῦ κεφαλικοῦ φόρου συνετήρουν τοὺς ὀφφικιούχους καὶ συνεισέφερον εἰς τὸ δημόσιον.

32. Αἱ καταχρήσεις τῶν ρεκτόρων ἦσαν ἄνευ τέλους καὶ ἐξαιρετικῆς ἐφευρετικότητος. Ἡ κεντρικὴ κυβέρνησις εὑρίσκετο διαρκῶς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκδίδῃ θεσπίσματα περιορίζοντα τὰς καταχρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν τοιαύτης φύσεως, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ περιορισθῶσι διὰ γενικοῦ θεσπίσματος.

33. Οἱ σύνδικοι προνοηταὶ ὑπέβαλον ἤδη τὰς ἐκθέσεις των. Τὸ θέσπισμα ἀφορᾷ μέτρα προλαμβάνοντα τὰς καταχρήσεις τῶν ταμιῶν.

35. Καὶ τὸ θέσπισμα τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἐκθέσεων τῶν συνδίκων. Πεπειραμένοι περὶ τὰ λογιστικὰ εὗρον τὰ βιβλία εἰς κακὴν κατάστασιν. Ἡ ὑποδεικνυομένη λογιστικὴ ἦτο διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἡ ἐπιστημονικὴ τήρησις βιβλίων.

36. Παρατίθενται ἐνταῦθα τὰ διατασσόμενα περὶ τοῦ φόρου τῶν μεσιτικῶν Μεθώνης καὶ Κορώνης, διότι μέχρι τοῦδε δὲν ἀπηντήσαμεν θέσπισμα κανονίζον τὰ τοῦ φόρου τοῦ μεσιτικοῦ ἐν Κρήτῃ.

37, 38. Αἱ καταδιώξεις καὶ αἱ ποιναὶ αὗται κατ' ἀνωτέρων ἀξιωματούχων τῆς Κρήτης εἶναι καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἐλέγχου τῶν προνοητῶν συνδίκων. Μέχρι τῆς καθιερώσεως τοῦ θεσμοῦ τούτου οἱ διάφοροι ἀξιωματοῦχοι κατεχρῶντο ἀσυστόλως, διότι οὐδεὶς ἦτο εἰς θέσιν νὰ καταγγείλῃ συνάδελφον ἢ ἀνώτερον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

LIBER XXXIX.

1384–1385

1

Θεσπίσματα Κρήτης.

1ον Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μεταφέρωσι τρόφιμα καὶ λίπη ἀπὸ τόπου εἰς τόπον τῆς νήσου, ὀφείλουσι νὰ λάβωσι τὴν ἄδειαν παρὰ τῶν ρεκτόρων τοῦ τόπου τῆς ἐξαγωγῆς. Ἐπειδὴ ὁ περιορισμὸς οὗτος εἶναι ἐπαχθὴς διὰ τοὺς μεταφέροντας, οἵτινες εἶναι πτωχοί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διὰ τοῦτο, συμφώνως τῇ γνώμῃ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης ἡ διάταξις αὕτη τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς: Πᾶς βουλόμενος νὰ μεταφέρῃ τὰ ἀνωτέρω εἴδη διὰ ξηρᾶς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, δύναται ἐλευθέρως νὰ πράξῃ τοῦτο. Πᾶς δὲ μεταφέρων διὰ θαλάσσης ὑπόκειται εἰς τοὺς μέχρι τοῦδε περιορισμούς. Εἰς τὰ ἀνωτέρω εἴδη προστίθενται ἡ γράνα (βαφή), ὁ κηρὸς καὶ τὸ μέλι. 1384, Ὀκτωβρίου 15.

2ον Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς στρατολογίας κατὰ τῶν Τούρκων ἐν περιπτώσει ἀνάγκης. Ἐπειδὴ εἰς προηγούμενον θέσπισμα περιλαμβάνεται, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων ἡ ἀπαγόρευσις τῆς στρατολογίας κατὰ τῶν Τούρκων, ἐν ᾗ περιπτώσει οἱ τιμαριοῦχοι δὲν ἤθελον οἰκειοθελῶς συνεισφέρῃ τὸ ἥμισυ τῶν δαπανῶν, τὸ θέσπισμα τοῦτο τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς: Ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ νῆσος Κρήτη ἤθελε κινδυνεύσῃ ἐκ τῆς ἐμφανίσεως Τούρκων, ὁ δούξ, οἱ σύμβουλοι καὶ ὁ καπετάνος, ἐν πλειοψηφίᾳ, δύνανται νὰ ἐξοπλίζωσιν ἓν ἢ δύο κάτεργα κατὰ τὴν κρίσιν των, συμμετεχόντων ἀναγκαστικῶς ἁπάντων τῶν τιμαριούχων καὶ ἀστῶν Κρήτης εἰς τὸ ἥμισυ τῆς δαπάνης.

3ον Περὶ τῶν αὐτοεξορίστων ἕνεκα χρεῶν. Τὸ εὐεργέτημα τῆς ἐπανόδου ἄνευ συνεπειῶν πρὸς διακανονισμὸν τῶν χρεῶν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς διαμένοντας ἐν τῇ νήσῳ μακρὰν τῶν ἑστιῶν των.

4ον Περὶ ἀλλαγῆς κατέργου καταστάντος ἀχρήστου. 1384, Ὀκτωβρίου 15.

Prouisiones Crete.

Ser Bernardus Mauroceno
Ser Marinus Storlato
} Sapientes Crete.

Fo 15r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die quinto decimo Octubris. 1

Capta. Cum ducha et consiliarij nostri Crete per suas litteras nobis scribant quod in parte nuper capta de uictualibus et grassis conducendis de loco ad locum per insulam Crete, continetur quod uolentes transferre dictas res per insulam de

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

loco ad locum debeant accipere licentias et literas a rectoribus locorum unde dictas res extrahere uoluerint et dare fideiubsiones ac conducere contralitteras etc. Et concludunt in dictis litteris quod dicte stricture non sunt necessarie pro rebus conducendis de loco ad locum insule per terram set sunt potius dampnose et grauitates et onera, quia conductores rerum predictarum sunt pauperes persone, habitantes in locis remotis a ciuitatibus et si debent ire ad ciuitates pro acciendo dictas licentias et obseruando alias stricturas esset eis grauosum ultra omnem modum etc.; uadit pars secundum consilium duche et consiliariorum Crete quod dicta pars refformetur intantum quod unusquisque uolens res predictas transportare per terram possit hoc facere absque aliqua stricturarum predictarum contentarum in parte predicta. Pro rebus uero conducendis per mare de loco ad locum insule seruari debeant ordines stricture ut in dicta prima parte continetur.

1. Item cum in parte predicta tangatur et fiat mentio solum de uictualibus grassis et bladis conducendis de loco ad locum et non de alijs rebus mercimonialibus que nascuntur in dicta insula sicut sunt grana, cera, mel et huiusmodi; uadit pars secundum consilium duche et consiliariorum Crete quod dicte res similiter specificentur quod possint per terram conduci de loco ad locum per insulam ut de alijs superius per ordinem dictum est. Et si consilium etc. 56. De non 9—non sinceri 6.

2. Capta. Cum ducha et consiliarij Crete per suas literas scribant et petant declarationem a nobis super facto possendi armare contra Turchos in casu quo esset necessarium sicut in suis litteris ordinate cauetur. Et sicut notum est in commissione duche et consiliarijs Crete continetur unum capitulum continens in effectu quod pro facto Turchorum non possit armari in Candida, nisi pheudati Candide fuerint contenti de contribuendo medietatem expensarum necessariarum fieri pro predictis et alia medietas solui debeat per commune etc.; uadit pars quod dictus ordo uel pars corrigatur et reducatur in hac forma, uidelicet quod si aliquo tempore apparerent Turchi ad dampnum insule Crete, quod tunc sit in libertate duche et consiliariorum Crete et capitanei uel maioris partis eorum armandi unam uel duas galeas ut eis uidebitur pro salute et conseruatione insule Crete et per illud tempus quod eis uidebitur uel maiori parti participantibus omnibus pheudatis insule Crete et borzesijs in medietate ipsarum expensarum et alia medietas soluatur per nostrum commune. Et predicta addantur in commissione duche et consiliariorum Crete et omnium aliorum rectorum insule Crete.

3. Capta. Cum ducha et consiliarij Crete scribant quod receperunt litteras nostras continentes partem captam in rogatis et zonta de fide data illis qui erant

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

extra insulam Crete et se pro debitis absentabant, quam plene obseruabunt. Et concludunt in illis literis quod illi qui sunt debitis aggrauati pro maiori parte et quasi omnes morantur in insula et non audent comparere set permanent in alijs locis insule positis procul a ciuitatibus et castris et isti sunt multi et in magna quantitate; uadit pars secundum consilium duche et consiliariorum Crete quod beneficium antedictum factum, aggrauatis morantibus extra insulam fiat simili modo illis qui sunt in insula, qui pro debitis se absentant neque audent publice comparere, remanente parte alias capta in omnibus alijs in sua firmitate. Et facientibus ducha et consiliarijs et alijs rectoribus insule istis terminum de sex mensibus de nouo, sicut alijs factum fuit secundum formam partis predicte.

4. Capta. Cum per ducham et consiliarios nostros Crete scriptum fuerit nostro dominio quod galea maura quam nuper armauerunt et miserunt capitaneo Culfi non est bona nec sufficiens ad nauigandum et consulunt instantissime quod cambietur corpus galee predicte; uadit pars secundum consilium duche et consiliariorum Crete quod illud corpus galee maure debeat cambiri et scribatur et sic iam scriptum fuit capitaneo Culfi quod quando licentiabit in reditu suo Venetias galeas Crete pro redeundo in Candidam ad disarmandum debeat cambire illud corpus galee maure, dando unum corpus loco eius de alijs melioribus et sufficientioribus galeis subtilibus quas habet mittendo illud regimini Crete cum bonis corredis et furnimentis et ponendo zurmam galee maure super illa bona galea subtili quam mittet in Cretam. Corpus uero galee maure predicte faciat conduci Venecias. Item scribatur similiter capitaneo nostro Culfi quod debeat omnino cambire unam aliam de illis duabus galeis que nuper fuerunt armate in Candida, silicet plus insufficientem et peiorem. Ita quod regimen Crete habeat duo bona corpora galearum subtilium cum omnibus corredis et furnimentis suis et sic fuit iam scriptum capitaneo Culfi. 67

2

Fo 22to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Γεώργιον Δαμολῖνον ἐκ Χάνδακος νὰ μεταφέρῃ ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν δύο τόπια ἐριούχου λευκοῦ, ὅπως βάψῃ ταῦτα καὶ μεταφέρῃ ἐκ νέου εἰς Κρήτην ἄνευ καταβολῆς δασμοῦ, διότι, ὡς διατείνεται δὲν ἠδυνήθη νὰ πωλήσῃ ταῦτα λευκά. 1384, Νοεμβρίου 17.

3

Fo 22to Παρέχειαι ἄδεια ἀπουσίας διὰ Βενετίαν ἐπὶ ἑξάμηνον εἰς τὸν ζυγιστὴν τοῦ στατῆρος Χάνδακος Gratiadei Βενεδείκτου. 1384, Νοεμβρίου 17.

4

Fo 24r Περὶ ἀλλαγῆς δύο ἢ τριῶν πεπαλαιωμένων κατέργων διὰ νέων. 1384, Νοεμβρίου 19.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

5

Ἡ διοίκησις Χάνδακος αἰτεῖται πίστωσιν 200 ὑπερπύρων πρὸς ἐπισκευὴν τῆς στέγης τοῦ θόλου τῆς αἰθούσης τοῦ παλατίου Κρήτης καὶ ἑτέρων 200 ὑπερπύρων πρὸς ἐπισκευὴν τῆς οἰκίας συμβούλου. 1384, Νοεμβρίου 19.

Fo 24to Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XVIII Nouembris.

Capta. Cum regimen nostrum Crete per eorum supplices et multiplicatas litteras instantissime scripserit quod illustre ducale dominium mandent et licentiam tribuat ei possendi expendere yperpera 200 que asserit expedire in fatiendo construi et reparari tectum gaybe sale palacij Crete in quo jus redditur quia nisi illud cito aptetur et reparetur tota dicta gaiba destructur et corruet in maximum damnum nostri communis destruendo etiam soffitam sale predicte que transpluit et continue madefit. Preterea cum dictum regimen scribat et supplicet quod dominacio nostra dignetur eidem concedere quod possit expendere alia yperpera 200 pro necessaria reparatione et aptatione domus castelli communis in qua habitat unus ex consiliarijs nostris Crete, quia dicta domus manifeste minatur ruinam, taliter quod in breuis ruitura est, nisi reparatione opportuna celeriter succurratur prout etiam plene nouit et asserit uir nobilis ser Leonardus Donato qui nuper fuit consiliarius ibi et habitabat in domo predicta; uadit pars ut ante quam dictum palacium et predicta domus deteriorentur et requirant maiorem expensam ut scribit et consulit dictum regimen quod concedatur ei licentia possendi expendere tam in reparatione domus quam palacij simul yperpera 400 in totum.

6

Ἐπιβολὴ φορολογίας ἐπὶ τοῦ μεταφερομένου οἴνου ἐκ Κρήτης, Μεθώνης καὶ Κορώνης ἐντεῦθεν τῆς Ἀδριατικῆς, ἐκ δουκάτων δέκα δι' ἕκαστον βαρέλιον χωρητικότητος τριῶν βιγοντίων, 1384, Δεκεμβρίου 15.

Fo 26r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XV Decembris.

Capta. Quia clare sentitur quod aliqui presumunt accipere monouaxias et alia uina de locis nostris insule Crete ac Corono et Mothono conducendo ea intra Culfum nostrum et deinde aportando alio quam Venecias quod redundat in magnum et notabile dampnum nostri communis et ciuium nostrorum. Et super hoc sit oportunis remedijs prouidendum pro bono et utilitate nostri communis ac nostrorum ciuium predictorum; uadit pars quod quicumque accipiet monouaxias uel alia uina de insula nostra Crete ac Corono et Mothono et conducet illa intra Culfum pro conducendo ea alio quam Venecias soluat ducatos decem pro qualibet buta trium bigonciorum et teneantur nostri rectores deinde accipere a predictis bonam et ydoneam plezariam de obseruando predicta. Et insuper tene-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

antur ipsi rectores facere contralitteram predictis de quantitate uini et butarum oneratarum in partibus suorum regiminum, quam contralitteram debeant predicti presentare hic in Venetijs nostris officialibus datij uini. Et insuper ut non contrafiat huius nostre intencioni tantum utili ymo necessarie teneantur rectores predicti etiam scribere officialibus datij uini quantitatem uini et butarum oneratarum in partibus suorum regiminum et per quos fuerint onerate per alia nauigia uel personas interpositas ut commune nostrum uel rectores nostri ullo modo non decipiantur. Illi uero qui contrafecerint cadant de L pro centenario ualoris sui in quo fuerit contrafactus. Et si fuerit accusator per quem ueritas habeatur habeat tercium et alie due partes ueniant in commune. Et hoc scribatur et committatur omnibus nostris rectoribus insule Crete et Coroni et Mothoni et capitaneo nostro Culfi et addatur in commissionibus futurorum. Qui rectores nostri et capitanei presentes et futuri, qui inuenient contrafacientes habeant tercium si non fuerit accusator, et alie due partes ueniant in commune. Si uero fuerit accusator habeant tercium, accusator tercium et commune reliquum.

7

Περὶ καθαριότητος Χάνδακος. Ἐπιβάλλεται πρόσθετος φορολογία ὑπερπύρων δύο δι' ἕκαστον βαρέλιον τῶν τριῶν βιγοντίων ἐξαγομένου οἴνου καὶ ὑπέρπυρα δύο δι' ἑκάστην χιλιάδα τυροῦ, διὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὸν ἐξωραϊσμὸν τοῦ Χάνδακος καὶ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος. 1384, Δεκεμβρίου 15.

F° 26r Millesimo trecentesimo LXXXIIII, die XV Decembris.

Cum in ciuitate nostra Candide sint multiplicate multe et infinite immondicie uel coprehee et quotidie multiplicantur que prout omnibus est manifestum sunt maxima causa faciendi amonire uel atterrare portum nostrum terre predicte. Et etiam ciuitas nostra predicta propter illas immondicias uel copreheas non est ita bene sana et super hoc sit omnino necessarium ad prouidendum pro bono dicti portus et terre nostre pro teuendo ipsum in ordinem ne atterretur quod esset maximum damnum nostrum, ac nostrorum ciuium Candide et differrendo ne celeriter prouideatur super hoc in breui spacio temporis requireret maiorem expensam quam nunc et etiam ut ciuitas nostra predicta sit bene sana; uadit pars quod scribatur et precipiatur duche et consiliarijs Crete quod cum omni solicitudine et diligentia debeant facere netari dictas immondicias uel coprehas et ipsas facere portari extra ciuitatem nostram predictam in illo loco, qui maiori parti eorum melior et utilior uidebitur. Et ut amplius non incurratur in istis inconueniencijs debeant et teneantur predicti ducha et consiliarij deputare aliquos qui debeant omni ebdomada semel adminus netare terram nostram supra-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

scriptam de istis talibus immondicijs proiectis et ipsas portare ad illum locum, qui deputatus fuerit per maiorem partem eorum ut dictum est. Et ut hec nostra bona intencio tantum utilis adimpleatur et ut commune nostrum tantum aggrauatum prout omnibus satis patet de hoc aliquam non substineat expensam et etiam ciues et fideles nostri Candide non grauentur et considerato quod predicta male possunt fieri sine expensis ex nunc sit captum quod quilibet forensis qui accipiet monouaxias uel alia uina de insula nostra Crete pro conducendo illa ad aliquas alias partes extra Culfum sicut ad presens soluunt yperpera tria pro qualibet buta trium bigoncium, ita de cetero soluant yperpera quinque et similiter ex nunc sit captum quod quilibet forensis qui accipiet casum de dicta insula pro portando ipsum ad aliquas alias partes extra Venecias, soluat yperpera duo pro quolibet miliari ultra solitum. Qui denarij taliter exacti debeant omnes reseruari pro reparatione dicti portus et pro netatione terre et pro faciendo alia necessaria pro reparatione illius terre et in aliquo alio non possint expendi ullo modo uel ingenio sine uoluntate et consensu nostris sub pena ducatorum centum pro quolibet ducha et consiliarijs contrafacientibus, que pena tociens exigatur quociens predictis fuerit contrafactum. Et hec iniungantur in commissionibus duche et consiliariorum Crete futurorum. De non 50-58.—Non sinceri 26-17.

8

Fo 34r **Καταργοῦνται μία ἴλη ξένων ἱππέων καὶ δύο λόχοι ξένων πεζῶν ἐν Χάνδακι, ὡς μὴ ἀναγκαῖοι, διότι οἱ ἐντόπιοι εἶναι πιστοὶ καὶ ἀπέκτησαν τὴν δέουσαν πεῖραν. 1385, Ἰανουαρίου 13.**

9

Fo 38r **Πρὸς μεταφορὰν λίθων διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος ἀπεστάλη κάτεργον ὑποδείγματος νηοπομπῆς Φλανδρίας· ἐπειδὴ τοῦτο ἀπεδείχθη ἀκατάλληλον ἐπωλήθη ἐν πλειστηριασμῷ εἰς τὸν εὐγενῆ Χριστόφορον Πιζάνην καὶ ἀπεστάλη ἕτερον ὑποδείγματος νηοπομπῆς Ρωμανίας. 1385, Ἰανουαρίου 27.**

10

Περὶ πωλήσεως προικῴας οἰκίας ἐν Χάνδακι καὶ ἀγορᾶς τοιαύτης ἐν Βενετίᾳ. 1385, Μαρτίου 19.

Fo 51to Millesimo trecentesimo LXXXV, die XVIIII Marcij.

Capta. Quod scribatur duche et consiliarijs Crete in forma infrascripta uidelicet; exposuit nobis uir nobilis ser Phylippus Pisani dilectus ciuis noster quod ipse habet unam suam domum in ciuitate nostra Candide super qua dos seu repromissa nobilis done Caterucie uxoris sue assecurata est. Cum autem ipse ser Phylippus intendat uendi facere dictam domum, scribimus et mandamus uobis quatenus permittere debeatis eumdem ser Phylippum seu procuratores suos uen-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

dere libere dictam domum recipiendo in uobis pretium habendum ex ea, quod quidem pretium et similiter alia yperpera ducenta dicti ser Phylippi sequestrata per regimen Crete in manibus done Caterucie Fuscolo occasione dicte repromisse, statim mittere debeatis per cambium salua in terra Veneciarum ad manus nobilium uirorum dominorum procuratorum sancti Marci, conseruandis in procuratia donec idem ser Phylippus emet unam possessionem in Venecijs super qua dicta uxor sua assecurabitur de sua repromissa.

11

Fo 69to **Τοὺς μεταβαίνοντας εἰς Κρήτην δύο λόχους πεζῶν καὶ μιᾶς ὕλης ἱππέων, δὲν θὰ παραλάβῃ ὁ κατερχόμενος εἰς Κρήτην καπετάνος, ἀλλὰ ὁ Βαρθολομαῖος Γαλλίνας, ὅστις διωρίσθη λοχαγὸς ἐν Κρήτῃ. 1385, Ἀπριλίου 27.**

12

Fo 93to **Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Βερτούτσιον Κονταρίνην καπετάνον Κρήτης νὰ ἐπιβῇ ἐφ' οἵου δήποτε πλοίου τοῦ δημοσίου καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βενετίαν, μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ διαδόχου του. Δύναται νὰ παραλάβῃ δέκα πρόσωπα καὶ δύο στρώματα, ὡς ἐπετράπη εἰς τὸν Πέτρον Μοτσενῖγον δοῦκα Κρήτης. 1385, Ἰουνίου 16.**

13

Θεσπίσματα ἀποφασισθέντα τῇ εἰσηγήσει τοῦ τέως δουκὸς Κρήτης Δονάτου Τρόνου.

1ον Περὶ ἐκχωρήσεως ἀπαιτήσεων ἰδιωτῶν κατὰ τοῦ δημοσίου. Τοῦ δικαιώματος τούτου στεροῦνται οἱ Ἰουδαῖοι.

2ον Περὶ ὠφελειῶν τινων τῶν ταμιῶν.

α΄ Παρὰ τῶν δουλοπαροίκων τῆς κοινότητος, τῶν ἀποθνησκόντων ἄνευ κληρονόμων, τῶν ὁποίων τὰ κτήματα περιέρχονται εἰς τὸ δημόσιον.

β΄ Παρὰ τῶν ἐχόντων κτήματα τοῦ δημοσίου, τὰ ὁποῖα ἀπέκτησαν εἴτε δι' ἀγορᾶς, εἴτε διὰ δανείου.

γ΄ Ἐκ παλαιῶν ἐγγείων φόρων γαιῶν τῆς κοινότητος τοῦ φρουρίου Τέμενης.

3ον Περὶ τηρήσεως λογιστικῶν βιβλίων ὑπὸ τῶν καστελλάνων. Ὑποδεικνύεται ὁ ἀριθμὸς τῶν βιβλίων καὶ τὸ εἶδος. Ὑποβολὴ αὐτῶν εἰς τὴν διοίκησιν Κρήτης καὶ ἔλεγχος αὐτῶν.

4ον Οἱ λόγῳ χάριτος διοριζόμενοι γραφεῖς καστελλάνων ἐπὶ διετίαν, θὰ παραμένωσι ἐπὶ ἓν ἔτος μόνον εἰς τὸ φρούριον δι' ὃ προωρίσθησαν, τὸ δὲ δεύτερον εἰς ἄλλο φρούριον. Ἡ διάταξις ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς λαμβάνοντας λόγῳ χάριτος καστελλανίας. 1385, Ἰουλίου 7.

Fo 105r Millesimo trecentesimo LXXXV, die VII Julij.

Infrascripte sunt prouisiones quas posuit in consilio Rogatorum et Zonte uir nobilis ser Donatus Truno olim ducha Crete sicut tenetur per formam sue commissionis.

1. Capta. Cum alias scriptum fuerit regimini Crete per Ducale dominium super facto illorum qui debebant habere denarios a camera Crete quod possent translatare dictos denarios in alijs personis sicut eis placeret, que subuencio fuit justa et rationabilis, set quia ipsa prouisio loquitur in generali aliqui tenebant

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

pro opinione quod Judei deberent gaudere beneficio dicte partis quod non esset benefactum multiplici ratione; uadit pars quod ordinetur quod Judei habere debentes a dicta camera Crete non possint facerc ullo modo de dictis translationibus nec facere scribi illam pecuniam uel denarios suos quos uolunt a camera Crete secundum formam illius partis ullo modo set a beneficio dicte partis protinus sint excluxi. De non 24.—Non sinceri 14.

2. Capta. Cum alias captum fuerit in consilio rogatorum et additionis quod camerarij Crete haberent certam utilitatem in multis casibus de eo quod recuperarent et exigerent nomine nostri communis, sicut in parte capta 1384 die 17 Maij plene cauetur. Que fuit utilis et bona prouisio. Et sicut notum est restant ad huc aliqua, super quibus est necessario prouidendum pro bono communis ut ipsi camerarij sint solliciti ad exigendum; uadit pars quod committatur dictis camerarijs et addatur in commissione sua quod teneantur etiam exigere infrascripta que dicentur hic inferius per illum modum et cum illa utilitate in totum que continentur in parte predicta alias capta ut dictum est. Primo uidelicet teneantur exigere a uillanis communis qui moriuntur sine heredibus, quorum bona ueniunt in commune. Item a personis que habuissent de bonis communis tam nomine emptionis quam mutui, uel si habuissent ad dispensandum et non hostendissent rationem. Item de teraticis ueteribus terrenorum communis castri Temeni. Et si consilium etc. Non sinceri 3.—De non 4.—De parte omnes alij.

F°105t° Millesimo trecentesimo LXXXV, die VII Julij.

3. Capta. Cum sint multi castellani in insula Crete et multi scribe qui continue mittuntur ad ipsa castra et fatiunt sibi suos quaternos sicut uolunt et postea transcribunt et exemplant et accipiunt de cartis extra et aliter maliciant et faciunt sicut uolunt de rationibus nostri communis, quas monstrare tenentur ex quo sequuntur multe enormitates et male acta cum notabili dampno communis nostri; uadit pars pro obuiando huic errori quod committatur nostris officialibus ueteribus rationum quod quam cicius esse potest teneantur facere fieri usque quinquaginta quaternos de mensura unuis folij cartarum, et alios quinquaginta quaternetos longos quos debeant bullare de aliqua bulla ut eis uidebitur signando numerum cartarum, ita quod maliciari nequeant ullo modo. Et ipsos quaternos et quaternetos longos teneantur mittere regimini Crete, quod regimen Crete omnes illos quaternos et quaternetos dare debeat camerarijs Crete imponendo eis efficaciter quod cuilibet castelano et scribe, qui ibit ad castra insule, teneantur dare unum de dictis quaternis et unum quaternetum precipiendo illis castellanis et scribis quod debeant omnino scribere suas rationes singulariter et distincte, in dictis quaternis et quaternetis. Et ad finem suorum regiminum uel officiorum

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

teneantur illosmet quaternos dare et assignare dictis camerarijs cum dictis suis rationibus, ita quod clare et bene uideantur pro fauore et bono nostri communis. Et si consilium etc.

4. Capta. Cum in tempore, quo erat apertum de possendo facere gratiam de officijs et beneficijs et scribanijs insule Crete semper, scribanie castrorum insule Crete dabantur per ducale dominium per gratiam per duos annos, super quo est omnino prouidendum quia pon posset fieri peius quam consentire et facere quod aliquis sit per duos annos scriba in aliquo de castris predictis; uadit pars quod si aliquo tempore appareret de aperiendo gratias Crete, quod ex nunc sit parata prouisio et remedium ad obuiandum malitijs que possent occurrere in hunc modum, uidelicet quod ille cui facta fuerit gratia de aliqua scribania castrorum predictorum per duos annos debeat intrare in illa scribania quam petierit per unum annum, quo completo non possit plus ibi stare nec remanere ullo modo pro alio anno sequenti. Set per regimen Crete detur sibi una alia scribania castrorum insule per alium annum, illa uidelicet que primo uacabit. Et si essent plures ad istam condicionem prohiciantur texere inter eos, ita quod adimpleatur intentio terre in alijs scribanijs quia ut dictum est non posset fieri peius quam consentire quod sint per duos annos continuos in aliqua scribaniarum predictarum. Et predicta addantur in commissione duche et consiliariorum Crete. Et si consilium etc.

Et similis prouisio seruetur et fiat in totum in illis qui peterent castelanias insule Crete per gratiam, ut de scribanijs per ordinem superius dictum est. Et si consilium etc.

14

1ον Τρόπος παροχῆς ὀφφικίων λόγῳ χάριτος.

2ον Τὰ ὀφφίκια γραφέως θὰ δίδονται δι' ἓν ἔτος, ἀντὶ ὡς μέχρι τοῦδε, ἐπὶ διετίαν.

3ον Ἐπίσης αἱ καστελλανίαι.

4ον Εἰσαγωγικὸς δασμὸς ὑφασμάτων 10%.

5ον Παραχωρεῖται, λόγῳ χάριτος, διὰ τὰς πολλαπλᾶς ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν Βενετίαν, εἰς τὸν Πέτρον Βενιέρη ποτὲ Νικολάου κατοίκου Χανίων ὑπερεξηκονταετῆ, καὶ εἰς τοὺς υἱούς του, τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνωσιν ὀφφίκια καὶ εὐεργετήματα ἐν Κρήτῃ, ὡς παραχωροῦνται εἰς τοὺς τιμαριούχους Χάνδακος.

6ον Διὰ τὰς πολλαπλᾶς ὑπηρεσίας καὶ ἐκδουλεύσεως διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως, παραχωρεῖται εἰς τὸν Ματθαῖον Καλλέργην τὸ δικαίωμα νὰ ἀγοράσῃ ἐν Κρήτῃ μέχρι πέντε τιμαρίων (ἱππαρχίας), ὑποβαλλόμενος εἰς τὰς ὑποχρεώσεις καὶ συνήθεις ἀγγαρείας. Ταῦτα δύναται νὰ ἀγοράσῃ μόνον εἰς τὴν ὑποδεικνυομένην περιοχὴν ὑπὸ τῆς διοικήσεως Χάνδακος μεταξὺ τῶν δύο σκαλωμάτων, οὐχὶ δὲ ἐν Ρεθύμνῳ.

7ον Τῇ αἰτήσει τῶν δικηγόρων τῆς κοινότητος νὰ συνέλθῃ ἡ Γερουσία τὴν προσεχῆ Παρασκευήν, ὅπως δώσῃ ὁδηγίας πρὸς τὸν Σίμωνα Δαλμάριον μεταβαίνοντα ῥέκτορα Χανίων. 1385, Ἰουλίου 7.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

F°107^to Millesimo trecentesimo LXXXV, die septimo Julij.

1. Capta. Cum multotiens petantur per gratiam de officijs, beneficijs, territorijs et possessionibus insule Crete in perpetuum uel ad beneplacitum ducalis dominij quod est cum dampno notabili communis nostris, quia multotiens ducale dominium decipitur et utile ymo necessarium sit prouidere super hoc pro bono nostri communis; uadit pars quod ordinetur quod si aliquis de cetero petet per gratiam de officijs et beneficijs insule Crete uel territorijs, domibus, locis uel possessionibus insule predicte in perpetuum uel ad beneplacitum ducalis dominij. Antequam aliquid fiat uel consulatur super talibus peticionibus debeant ipse peticiones omnino mitti duobus nostris duchis Crete, qui plus de nouo recesserint a ragimine Crete tam si erunt in Venecijs quam extra Venecias ut examinent et respondeant ordinate ipsis peticionibus et ultra hoc debeant tales peticiones etiam mitti illi rectori uel illis rectoribus, sub quorum regimine erit res que petetur ut ipsi etiam respondeant et examinent diligenter et bene factum predictum. Habitis uero istis examinacionibus et responsionibus postea ducalis dominatio cum consilijs terre ordinatis terminet et faciat, sicut ei uidebitur utilius et melius, declarando quod pene ligamina et stricture que sunt ad presens de non possendo dare per gratiam aliquid de predictis remaneant in suo statu et firmitate sicut jacent, set predicta habeant locum, in casu quo uideretur de aperiendo gratias uel reuocando aliquod consilium uel consilia in generali uel in speciali ad peticionem alicuius. Et addatur in capitulari consiliariorum quod sic teneantur obseruare per sacramentum pro bono communis nostri et non facere ipsi nec alij gratiam aliquam nec partem aliquam ponant contra predicta, uel aliquod predictorum sub pena librarum ducentarum pro quolibet contrafaciente uel ponente uel consentiente partem in contrarium et aduocatores communis exigant dictam penam habendo partem ut de alijs sui officij. Et si consilium etc.

2. Capta. Cum per regimen Crete dentur continue scribanie insule Crete de extra spectantes regimini Crete per duos annos ex quo committuntur multe malicie et sequuntur multe inconuenientie, ita quod necessario est prouidendum; uadit pars quod ordinetur pro bono insule Crete quod sicut dicte scribanie dantur per duos annos per regimen Crete, ita non possint dari amplius ullo modo, ingenio nec forma, per dictum regimen Crete nisi per unum annum. Etiam per istum modum plures participabunt de dictis scribanijs et ut melius adimpleatur intentio terre ordinetur quod illi qui fuerint in dictis scribanijs per unum annum uel circa debeant uacare et stare extra omnes scribanias de extra insule Crete per unum annum sequentem postquam exiuerit. Et istud addatur in commissionibus duche et consiliarijs Crete et scribatur aduocatoribus communis Crete

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ut sic obseruent et faciant obseruari per sacramentum. Et si consilium etc.

Fo 108r **3.** Capta. Quod similiter obseruetur in dando castellanias omnes insule Cretc uidelicet quod non possint dari ullo modo forma nec ingenio per regimen Crete nisi per unum annum. Et quis fuerit in aliqua castelania per unum annum uel circa debeat uacare et stare extra per unum annum proximum sequentem de omnibus alijs castelanijs insule predicte postquam exiuerit sicut de scribanijs ordinate superius dictum est. Et istud addatur in commissione duche et consiliarijs Crete et scribatur aduocatoribus communis Candide ut sic obseruent et faciant obseruari per sacramentum. Et si consilium etc.

4. Capta*. Quod pro bono nostri communis ordinetur quod quilibet persona cuiuscunque conditionis existat que in partibus Crete emet de pannis forensium conductis uel missis ad dictam insulam Crete quoquo modo soluere debeat decem pro centenario nostro communi. Et istud incipiat obseruari die qua fuerint deliberata dacia deinde pro non faciendo tortum alicui. Et nichilhominus scribatur regimini Crete quod interim teneant modum quod ciues nostri non sentiant ista dampna, quia nullo modo possunt costizare cum forensibus. Remanente firmo datio de decem pro centenario quod soluitur per forenses ad presens de pannis predictis. Et si consilium etc.

Fo 108to **5.** Capta. Cum pro parte ser Petri Uenerio quondam ser Nicolai habitatoris Candide fuerit nobis exposituris quod sicut notum est ipse ser Petrus qui est etatis anuorum LX et ultra totis temporibus uite sue duxit uitam suam honeste fideliter et legaliter ad honorem et statum ducalis dominij et communis Veneciarum. In tantum quod semper sperauit et sperat in gratia nostre dominationis. Et propterea fuerit nobis supplicatum ex parte sua quod dignetur dominatio nostra pro sua consolacione sibi concedere, sicut alijs concessum fuit, uidelicet per regimen Crete possit dictus ser Petro et filijs et heredibus suis dare de officijs et beneficijs insule Crete sicut datur et solebat dari illis qui erant de consilio pheudatorum Candide. Cui supplicationi respondent nobiles uiri ser Petrus Mozenigo et ser Donatus Truno olim duche Crete quod ipse ser Petrus Uenerio est bonus homo et fidelis ducalis dominij et habet bonam condicionem. Unde considerata fidelitate et bona dispositione sua habent quod sit dignus ista gratia; uadit pars omnibus predictis consideratis quod fiat gratia et concedatur dicto ser Petro Uenerio sicut petit et sicut consulunt nostri rectores predicti de gratia speciali. Et si consilium etc.

6. Capta. Cum nostro ducali dominio fuerit expositum pro parte ser Maphei Kalergi habitatoris Candide, fidelissimi nostri quod opera sua et fidelitas et lau-

* Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ H. Noiret ἐν Documents pour servir à l'histoire de Crète κτλ. σ. 61. Σημ. 2.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

dabile portamentum eius in guerris laboribus et seruicijs communis Veneciarum et specialiter in tempore rebellionis Crete sunt ita manifesta quod non expedit cum uerbis superfluis fatigare ducale dominium. Et propterea supplicatum fuerit ex parte sua quod consideratis predictis et maximis damnis receptis per eum ut omnibus notum est, dignetur dominatio nostra eidem graciose concedere quod possit in insula Crete emere et acquirere usque quinque kauallarias, ut melius poterit, subiacendo oneribus et factionibus solitis, non possendo ipsas emere in districtu Rethimi. Cui peticioni respondent ser Petrus Mozenigo et ser Donatus Truno olim duche Crete quod dictus ser Mapheus Kalergi est fidelis et bonus homo et meruit gratiam et quod putant esse bonum quod fiat sibi gratia de illa quantitate que uidebitur ducali dominio, emendo ipsas kauallarias in districto supposito regimini Candide et infra duas scalas et non possendo ipsas emere in districtu Rethimi; uadit pars consideratis predictis quod fiat gratia et concedatur dicto ser Mapheo Kalergi quod possit emere quinque caualarias sicut consulunt nobiles predicti. Et si consilium etc.

7. Capta. Quod die Ueneris proximi post nonam uocetur istud consilium ad peticionem aduocatorum communis pro dando expedicionem ser Simoni Dalmario ituro in proximum rectori Canee sub pena librarum trium et aduocatores exigant habendo partem ut de alijs sui officij.

15

Παρέχεται ἡ ἄδεια εἰς τοὺς ἐκ Τενέδου Ἰωάννην Παύλου καὶ Θεόδωρον Ἀμάραντον νὰ κατοικήσωσιν ἐλευθέρως καὶ κατὰ βούλησιν ὅθεν δήποτε. 1385, Ἰουλίου 7.

F° 110to Millesimo trecentesimo LXXXV, die VII Julij.

Capta. Quod scribatur regimini nostro Crete quod uisis litteris suis; super facto Johannis Pauli et Theodori Amarando, fidelissimorum nostrorum de Thenedo sumus contenti cum nostris consilijs minori, Rogatorum, XL et addicionis quod Johannes Paulo et Theodorus Amarando sint in sua libertate eundi, standi et redeundi quo uoluerint ad suum beneplacitum.

16

Ἐπειδὴ ἡ στρατολογία τοῦ κατέργου ἐν Εὐβοίᾳ καθίσταται ἐπαχθής, αὕτη θὰ ἐνεργῆται ἐν Κρήτῃ. Ἡ προκαταβολὴ μισθῶν τῶν πληρωμάτων τούτων δύο μηνῶν καὶ ἡμίσεως καταβληθήσεται ὑπὸ τοῦ ταμείου Κρήτης. Ἡ θητεία καθορίζεται πεντάμηνος, πλὴν ἐὰν ἡ διοίκησις Εὐβοίας, λόγῳ ἀνάγκης ἤθελε παρατείνῃ ταύτην. Ὑποδεικνύεται ὁ τρόπος ἀνόδου εἰς Εὔβοιαν καὶ ἐπανόδου εἰς Κρήτην τῶν πληρωμάτων. Σύγκρισις δαπάνης στρατολογίας πληρωμάτων ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἐν Κρήτῃ. 1385, Ἰουλίου 7.

F° 111r Millesimo trecentesimo LXXXV, die VII Julij.

Cum armamentum galee Nigropontis tenendo modum solitum scilicet acci-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

piendo totam zurmam ibi redundet in intollerabilem grauitatem nostrorum fidelium habitatorum terre nostre predicte maxime quia dicta galea armatur eo tempore quo homines illius terre consueuerunt traficare per illas partes et facere facta sua, de quibus uiuunt et se substentant cum eorum familijs et accipitur magna pars ipsorum uiolenter sicut notum est, quod quidem est causa faciendi quod homines recedant et derclinquant ciuitatem nostram predictam. Et propterea super hoc sit necessario prouidendum; uadit pars quod committatur baiulo et consiliarijs Nigropontis quod de cetero in armamento dicte galee teneant istum modum uidelicet quod singulis annis tempore debito scribere debeant regimini Candide quod faciant soldari centum homines a remo pro dicta galea Nigropontis et committatur regimini Candide quod ita debeant obseruare scilicet quod ad requisitionem dictorum nostrorum baiuli et consiliariorum Nigropontis soldare debeant dictos centum homines de pecunia camere Crete soluendo eis de mensibus duobus cum dimidio et firmando ipsos pro mensibus quinque et tanto pluri quantum uidebitur regimini Nigropontis, quos homines regimen Crete mittat Nigropontem cum una galea uel galeota aut alio nauigio communis, sicut eidem regimini melius uidebitur. Residuum uero zurme dicte galee Nigropontis et homines de pede accipiantur de Nigroponte per baiulum et consiliarios secundum usum tenendo modum quod applicantibus illuc illis de Creta, dicta galea sit ita parata et in ordine quod possit subito exire extra et attendere ad honorem dominij et bonum insule cum dicti homines applicati Nigropontem noui lucrabunt aliquod soldum nisi a die in anno quo recedunt cum galea, sicut faciet aliqua zurma.

Et quia est prouidendum de expensis fient per nostrum commune ob hanc causam et etiam ut habeatnr persona pro soluendo gentibus predictis que accipientur de Creta pro eundo Nigropontem et redeundo in Cretam et pro concerio dicte galee uel galeote uel alterius nauigij quod tragitabit et reuertetur eos ordinetur in hunc modum primo quod regimen Crete faciat naulizare predictam galeotam, galeam uel nauigium omnibus uolentibus mittere in Nigropontem. Et similiter in reditu naulizetur pro Creta per regimen Nigropontis et nabula que precipientur conuertantur in solutione dictorum centum hominum pro eundo et redeundo et pro concerio dicte galee seu alterius nauigijs eos conducentis, ut dictum est.

Pro recuperando uero illud quod expendetur per cameram nostram Crete pro soldando dictam gentem pro mensibus $2\frac{1}{2}$ ut dictum est ne nostrum commune propterea subeat ullas expensas ordinetur quod illa pecunia, que consueuit dari baiulo et consiliarijs Nigropontis hic in Venetijs ante suum recessum pro

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

parte sui salarij remaneat hic nec detur amplius que quidem ascendit circa ducatos v centum xxvii auri, sed soluatur dictum dicto baiulo per uniuersitatem Nigropontis per illum modum, quo soluti forent illi centum homines si stipendiati fuissent in Nigroponte, quia expense dictorum hominum pro dicto tempore mensium $2\frac{1}{2}$ poterit ascendere circa quantitatem predictam.

Uerum quia ad solidandum centum homines in Candida pro galea predicta, ad solidandum in Nigroponte uenit ad restandum communitati Nigropontis libre mille uel circa eo quod homines Candide non constarent nisi libre 8 et homines Nigropontis costant libras 10; uadit pars quod committatur eidem regimini Nigropontis quod illas libras mille uel circa seu illud quod restabit ab eo quod tenetur expendere communitas Nigropontis in armamento ipsius galee pro mensibus quinque quibus eam armare tenetur, debeat exigere et expendere solum pro acozamento arsenatus donec fuerit in ordine, et aptato arsenatu predicto debeat illud quod exigent dispensare in soluendo debita communis et in faciendo alias expensas necessarias pro nostro communi, prout sue sapientie uidebitur.

De parte 18-16.—De non 41-52 Capta.—Non sinceri 27-19.

17

F° 139to Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν εὐγενῆ Κάρολον Ζένον, ὅστις ἀπέστειλεν εἰς Κρήτην δύο τόπια καὶ ἥμισυ ἐρυθροῦ ἐριούχου (scarlato) καὶ κατέβαλε τὸν δασμόν, νὰ ἐπαναστείλῃ εἰς Βενετίαν, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ πωλήσῃ ταῦτα, λόγῳ τοῦ ὅτι εἶχον κηλίδας. Ταῦτα θὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν καὶ νὰ ἐξαγάγῃ ἀτελῶς ἀφ' οὗ ἐπληρώθη ἅπαξ ὁ δασμός. 1385, Σεπτεμβρίου 1.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ τῶν σημειώσεων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τῶν θεσπισμάτων.

Σημείωσις. **Τὰ θεσπίσματα τὰ ἔχοντα ἐπουσιώδη σημασίαν ἢ ἀφορῶντα διορισμοὺς παρατίθενται ἐν Ἑλληνικῇ περιλήψει.**

1. Σχετικὸν πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 28 τοῦ προηγουμένου βιβλίου Φαίνεται ὅτι οἱ χωρικοὶ οἱ μεταφέροντες τὰ προϊόντα των ἐν τῇ πόλει κατώρθωσαν νὰ δικαιοῦνται εἰς τοῦτο, τοῦ ρέκτορος ὑποχρέου ὄντος νὰ ἐκδίδῃ τὴν σχετικὴν ἄδειαν. Ἀλλ' ἡ ἄδεια αὕτη διὰ τοὺς χωρικοὺς τῶν ἀπομεμακρισμένων χωρίων, ἦτο ἀφορμὴ μεγάλης δαπάνης διότι ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ρέκτορος. Ἕνεκα τούτου κατόπιν ἐνεργειῶν κατώρθωσαν νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς ἀδείας τοῦ ρέκτορος. Τοῦ λοιποῦ, οἱ χωρικοὶ ἐλευθέρως ἠδύναντο νὰ μεταφέρωσι τὰ προϊόντα των.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2. Καὶ πάλιν ἐπανέρχεται ἡ Γερουσία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ὀφειλετῶν οἵτινες εὑρίσκονται διεσκορπισμένοι ἐν τῇ νήσῳ.

5. Ἡ πίστωσις τῶν 200 ὑπερπύρων δίδεται πρὸς ἐπισκευὴν τῆς στέγης τῆς Gaybe τῆς αἰθούσης τοῦ παλατίου Κρήτης. Τὴν λέξιν ταύτην οὐδαμοῦ ἀνεῦρον ἀναφερομένην. Κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἐνταῦθα ἡ Gaiba ἢ Gayba σημαίνει θόλον εὑρισκόμενον ὑπὲρ τὴν στέγην, ὡς εἶδος τρούλλου. Δυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν ὅτι gabăte εἶναι τὰ ἑλληνιστὶ «γάβατα» κοῖλα ἀγγεῖα. Ἡ ἑρμηνεία αὕτη δὲν ἀφίσταται τῆς λογικῆς, δυνατὸν ἡ αἴθουσα νὰ εἶχε εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς τροῦλλον εἴτε ὡς ἀνεμιστῆρα, εἴτε ὡς φωτοδότην, εἴτε καὶ διὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς. Οὐδεμίαν εὐθύνην ἀναλαμβάνω περὶ τῆς ἐτυμολογίας τῆς λέξεως.

7. Τὰ τοῦ οἴνου καὶ τῶν φορολογιῶν αὐτοῦ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ὑποδεικνύεται, θὰ ἦσαν ἀντικείμενον ἐνδιαφερούσης εἰδικῆς μονογραφίας.

14. Ἅπαντα τὰ θεσπίσματα ταῦτα ἔχουσιν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον, προκληθέντα ὑπὸ τοῦ τέως δουκὸς Δονάτου Θρόνου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ἡ κατανομὴ τοῦ Β΄ τόμου ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ εἰς δύο ἀνεξάρτητα τεύχη ἐκρίθη σκόπιμος λόγῳ τῆς ἐκτάσεως τὴν ὁποίαν ἤθελον καταλάβῃ τὰ Θεσπίσματα τῆς Γερουσίας «MISTI» εἰς ἓν ἐνιαῖον τεῦχος.

Ἡ ἔκδοσις τῶν Θεσπισμάτων τῆς Βενετικῆς Γερουσίας «MISTI», τῶν ἀφορώντων τὴν Κρήτην, περιορίζεται μέχρι τοῦ βιβλίου XXXIX, διότι ὡς ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ I τεύχους σελὶς ιστ΄ ἀναφέρεται, τὰ περὶ Κρήτης Θεσπίσματα τῶν «MISTI» ἀπὸ τοῦ XL–LX βιβλίου, ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ 61ῳ τεύχει τῆς βιβλιοθήκης τῶν Γαλλικῶν σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Ρώμης, συλλεγέντα ὑπὸ τοῦ Ἱππολύτου Noiret καὶ δημοσιευθέντα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ A. Haudecœur τῷ 1892, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Documents Inédits pour servir à l'histoire de la domination Venitienne en Crète de 1380-1485, tirés des archives de Venise».

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ – ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Εἰς τὸν ἀριθμὸν **45** τοῦ Liber XXXIII. σελ. 149, τοῦ μὲν ἄρθρου 4 ἡ *περίληψις* παρελήφθη, τοῦ δὲ ἄρθρου 5 διατυποῦται κακῶς.

Τὸ ἄρθρον 4ον ἔχει οὕτω:

4ον «Οἱ κλητῆρες τοῦ ὀφφικίου τοῦ φόρου μεσιτείας οὐδὲν λαμβάνουσιν ἐκ τῶν ὑπὲρ αὐτῶν ὑποχρεωτικῶς καταβαλλομένων, οὐδὲ ἐκ τῶν εἰσπραττομένων ὑπὸ τοῦ ὀφφικίου τῶν Καζούτων, ὅταν δὲν ἐκτελῶσι τὰς διαταγάς. Τὰ δικαιώματα ταῦτα τῶν κλητήρων, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἰσάγονται εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Κοινότητος».

Τὸ δὲ 5ον ἄρθρον ἀνασκευάζεται ὡς ἑξῆς:

5ον «Ἡ κοινότης ὑφίσταται ζημίας ἐκ τῶν πωλουμένων ἐμπορευμάτων ἄνευ καταβολῆς τῶν δασμῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς κοινότητος. Πρὸς ἀποτροπὴν τούτου, τοῦ λοιποῦ πάντα τὰ ἐμπορεύματα θὰ πωλῶνται καὶ θὰ ἀγοράζωνται διὰ μεσιτείας καὶ διὰ μέτρων καὶ σταθμῶν τῆς Κοινότητος».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

(Σημ. Οἱ ρωμαϊκοὶ ἀριθμοὶ παραπέμπουσιν εἰς τὰ Liber, οἱ ἀραβικοὶ εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν Liber, οἱ ἀλφαβητικοὶ εἰς τὰ ἄρθρα, τὰ ΣΣ εἰς τὰς Σημειώσεις καὶ Σχόλια τοῦ σημειουμένου Liber καὶ τὸ Π εἰς τὸν Πρόλογον).

Α

Ἀβογαδόροι Βενετίας ἐλέγχουσι τίτλους εὐγενείας XXVII. 34

Ἀβογαδόροι Κρήτης δὲν τυγχάνουσι συγγνώμης συγγενείας μετὰ δουκὸς καὶ συμβούλων XXXI. 5

Ἀβογαδόροι δικηγόροι κοινότητος XXIX. 13 δ΄

Ἀβογαδόροι χαρίζονται εἰς δοῦκα εἰς βάρος δικαζομένων XXXI. 5

Ἀβογαρίαι δίδονται ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν συμβούλων Κρήτης XXXVIII. 13

Ἀβονὰλ Βαρθολομαῖος πωλητὴς τιμαρίου XXIX. 9

Ἀβονὰλ Μᾶρκος παραπονούμενος XXVIII. 13

Ἀβύδου κηρὸς XXX. 6

Ἀγγαρεῖαι δὲν ἐπιβάλλονται ὑπὸ καπετάνου Κρήτης XXXIII. 40, β

Ἀγγλίας ἔριον πληρώνει διπλάσιον ναῦλον Μαγιορικανοῦ XXVIII. 1

Ἁγία Αἰκατερίνη ὄρους Σινᾶ XXXVI. 6

Ἁγία Μαρία Βαλβέρντε. Συνοικία Χάνδακος XXXIV. 34

Ἁγία Παρασκευή. Σκάλωμα XXXVIII. 25, γ΄

Ἅγιος Ἰωάννης Ἀποζάκης XXIX. 13, ε΄

» » Ὄρος XXXVI. 1

» » Σκαλίνου χωρίου XXVI. 19

» » Στύλου XXIX. 1, ε΄

Ἅγιος Μᾶρκος δοξολογία ἐν αὐτῷ ἐμποδίζεται ὑπὸ ρέκτορος Ρεθύμνου XXVIII. 14

Ἀγοραπωλησίαι ἄνευ μεσιτῶν καταγράφονται XXXVIII. 36

Ἀγροζημίαι ἀποζημιοῦνται διὰ συμβιβασμοῦ XXIX. 1, δ΄

Ἄδεια γάμου εἰς ἐξαδέλφους Δ΄ βαθμοῦ XXVI. 14

Ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου εἰς Λαυρέντιον Δάνδολον XXIX. 5

Ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου εἰς Φίλιππον Δάνδολον Δονάτον XXVI. 20

Ἄδεια μεταφορᾶς τροφίμων ἀνὰ τὴν Κρήτην δίδεται ὑπὸ τοῦ ρέκτορος XXXVIII. 28

Ἀδριατική. Ἄφιξις δύο κατέργων Ἀδριατικῆς, ἀγγέλλεται ἐν Κρήτῃ XXXIV. 31

Ἀδριατικὴ κάτεργα ἐξοπλίζονται διὰ πεζῶν καὶ βαλλισταρίων XXVI. 6. XXXIV. 22, ι

Ἀδριατικὴ κάτεργα μεταβαίνοντα εἰς Κρήτην XXXIV. 29. XXXV. 29

Ἀδριατική. Καπετάνος XXVIII. 28. XXIX. 24 XXXIV. 24. XXXVIII. 25, δ

Ἀδριατικὴ στόλος XXVI. 2. XXVII. 32, ιη. XXVIII. 8. 20

Ἀδριατικὴ ρέκτορες. Ἵπποι αὐτῶν XXXV. 18

Ἀδριατική. καπετάνος Βασέγιος Πέτρος XXVIII. 31

Ἀδριατική. Καπετάνος Πιζάνης Βίκτωρ XXX. 5

Ἀδριατικὴ ὑποκαπετάνος Γριμάνης Πέτρος XXXIV. 22, κ΄ κγ΄

Ἀζώλη Ρεγγίνα θυγάτηρ Ἀγγ. Ζένου XXXI. 22

Αἰγαίου Δοὺξ XXX. 4. 12. XXXVIII. 3

Αἰγαίου Δούκισσα XXXI. 23. ΣΣ 23

Αἰγαίου δυνάσται ἐλέῳ Βενετίας XXX. 4.

Αἰγαίου φρούρια XXX. 12

Αἰτήσεις διάφοροι ἐνέχουσι τοπικὸν ἐνδιαφέρον XXIX. ΣΣ 9

Αἴτησις. Θωμᾶ Γκίζη ποτὲ Μάρκου XXX. 3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αἴτησις Ἰωάννου Γκίζη ποτὲ Μάρκου XXX. 3
Αἴτησις Λουδοβίκου Καύκου XXX. 1
Αἴτησις Ἀνδρέου Κορνάρου περὶ ἀποκαταστάσεως εἰς τὸ τιμάριόν του. XXX. 1. 2
Αἴτησις Νικολάου Κορνάρου, ὡσαύτως XXX. 1
Ἀλεξάνδρεια XXVII. 36. XXVIII. 1. XXIX. 18. XXX. 8. XXXI. 24. XXXIV. 20. XXXV. 2. 35. XXXVI. 14
Ἀμάραντος Θεόδωρος ἐκ Τενέδου XXXVIII. 42. XXXIX. 15
Ἀμμιράλιος Ναυστάθμου XXXIV. 44. Χανίων XXXIII. 43
Ἀμμιράλιος Χάνδακος Λόγγος Ἰωάννης XXXVIII. 1
Ἀμοργός. Δουλοπάροικοι ἐκεῖθεν διεκδικοῦνται ὑπὸ Γκίζη XXX. 3
Ἀμμόχωστος XXVII. 27
Ἀναγραφαὶ κτημάτων ἐκτελοῦνται ἐν Χανίοις ὑπὸ τῶν ταμιῶν XXXVIII. 25 στ
Ἀνατολῆς ἐμπορεύματα ὑπὸ διαμετακόμισιν ἐν Κρήτῃ XXXIV. 22 κβ
Ἀναψυκτικὰ καὶ λειανικὴ πώλησις τροφίμων εἰς ναυτικοὺς δὲν ἐπιβαρύνονται διὰ φόρου μεσιτείας 1% XXXVIII. 36
Ἄνδρος φρούριον Αἰγαίου XXX. 12
Ἀνηλίκων καταθέσεις νὰ καταβληθῶσιν ἐκ τοῦ λιμενικοῦ ταμείου XXVIII. 3. 12
Ἀνταμοιβαὶ λόγῳ ὑπηρεσιῶν δίδονται ὑπὸ δουκὸς καὶ συμβούλων μέχρις ὑπερπύρων 25. XXXV. 25
Ἀντιδοὺξ ἀντικαταστάτης δουκὸς XXXI. 4
» Δάνδολος Γιλβέρτος XXXIV. 26
Ἀντικαταστάτας Δάνδολος Ἐρρῖκος, σοπρακόμις διορίζει αὐτὸς XXXVI. 13
Ἀούριος Φίλιππος δοὺξ Κρήτης XXVIII. 4. 24· XXX. 10
Ἀπελευθέρωσις ξένων δουλοπαροίκων XXVI. 13
Ἄποικοι Βενετοὶ εὐγενεῖς ἦσαν ἀνύδοτοι φόρων XXIX. ΣΣ. 22
Ἀποικιακὰ νὰ σταλῶσιν ἐκ Κρήτης εἰς Βενετίαν XXXIV. 35, α
Ἀποικιακὰ Κρήτης. Κανονισμὸς XXXIV. 35
Ἀποκάζης Τζανάκης ἐνοικιαστὴς γαιῶν κοινότητος Χανίων πληρώνει εἰς τὸ ταμεῖον Χάνδακος XXXIV. 2
Ἀποκορώνου σκάλωμα XXXVIII. 25, γ
Ἀποκορώνου τεῖχος, ἀνέγερσις ἐκ νέου XXIX. 13, η
Ἀποφάσεις πολιτικῶν δικαστηρίων ἐφεσιβάλλονται ἐνώπιον δουκὸς καὶ συμβούλων ἀπὸ 50-400 ὑπέρπυρα XXVII. 32, γ΄
Ἀποφάσεις ἐπιβαρύνονται διὰ γροσίου XXIX. 13, γ
Ἀποφάσεις καὶ δικαιοπραξίαι ἀντίγραφα αὐτῶν ὑποχρεοῦνται νὰ δίδωσιν οἱ ρέκτορες προκειμένης ἐφέσεως XXVII. 33, η
Ἀπόφασις 12 Μαΐου 1342 περὶ ἀπονομῆς ὀφφικίων λόγῳ χάριτος XXXIV. 13
Ἀρδουῖνος Ἀντώνιος ἀντικαταστάτης Μουδάτσου ἐν Τενέδῳ XXXVII. 4
Ἀρμένιοι ἐποικισμὸς καὶ πρεσβεία XXXI. 20
Ἀρμένιοι ζητοῦσι τὴν Βενετικὴν ὑπηκοότητα XXXI. 20. ΣΣ. 20
Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρμενίων πρεσβευτὴς εἰς Βενετίαν XXXI. 20
Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Δελφῖνος Οὔρσιος XXIX. 6
Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Φ. Κουερίνης XXXII. 3
Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης ἐνήγαγε τέως δούκας Κρήτης καὶ τέως καπετάνον εἰς Ρώμην XXXIV. 10
Ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν ἀδελφὸς ὑποψηφίου γαμβροῦ Φλωρεντίας Σανούδου XXX. 12
Ἀρχιτεχνίτης λιμένος Χάνδακος XXXIV. 6
Ἀσκοὶ βεβλαμμένοι πρὸς μεταφορὰν οἴνου XXXIII. 45, ια
Ἀσσέντσια Καμεράτα διορθωτέον assegia camerata ὅρα λεξικὸν Βενετικῆς διαλέκτου Boerio· εἶδος ἰχθύος διατετηρημένου XXXII. 45, ιβ
Ἀστοὶ συμμετέχουσιν ἀναγκαστικῆς δαπάνης ἐξοπλισμοῦ XXXVIII. 16
Ἀστυνομικοὶ σαργέντται XXXI. 8
Ἀτζαγιώλη Ραϊνέριος ὑποψήφιος γαμβρὸς Φλωρεντίας Σανούδου XXX. 13
Auditori novi ὑπηρεσία XXIX. 23

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αὐλὴ Ρώμης XXIX. 6
Αὐτοκράτωρ Κωνσταντινουπόλεως ζητεῖ ἀσυδοσίαν ὑπηκόων του ἐν Κορώνῃ, Μεθώνῃ καὶ Κρήτῃ. XXVIII. 36
Αὐτοκράτωρ Κωνσταντινουπόλεως μειονεκτικὴ θέσις του ἔναντι Βενετῶν XXVIII. ΣΣ. 36

Β

Βαδόερος Πέτρος πρόεδρος 40 XXVIII. 4
Βάϊλος Εὐβοίας XXVI. 2. XXVIII. 11. XXX. 4. 12. XXXIV. 9. XXXVIII. 3. 4. 5
Βάϊλος Κωνσταντινουπόλεως. Μπάρμπος Παντελέων XXXVII. 4
Βάϊλος Τενέδου Μουδάτσος Ἰωάννης XXXVII. 4
Βαλαρέσσος Βίκτωρ ρέκτωρ Σητείας XXXV. 5
Βαλαρέσσος Δονάτος Συπρακόμης XXXV. 13
Βαλλέντε Ἰάκωβος δανειστὴς καταδικάζεται εἰς ἀπόδοσιν ἐνεχύρου XXIX. 19
Βαλλιστάριοι 12 νὰ ἐπιβιβασθῶσι κατέργου ἑνώσεως XXVI. 2
Βαλλιστάριοι κατὰ τὸν πλοῦν λαμβάνουσι μόνον τροφοδοσίαν XXXIV. 12
Βαλλιστάριοι καὶ τοξόται στρατολογοῦνται ἐν Κρήτῃ διὰ 4 κάτεργα μέχρι 200 XXXIV. 12
Βαρβαρρῆγος Ἰωάννης ρέκτωρ Χανίων XXXVIII. 20. 25
Βαρβαρρῆγος Ματθαῖος πλοιοκτήτης XXXVI. 7. 8
Βάρβαρος Κανδιάνος πρόεδρος 40. XXXVII. 16
Βαρθολομαῖος ὑποψήφιος ἐπίσκοπος Καλαμῶνος XXXI. 21
Βαρίμης Πέτρος Κοντόσταυλος πεζῶν Χάνδακος XXXV. 30
Βαρότσης Ἰωάννης ἐπίτροπος ἀνηλίκων XXIX. 4
Βαρότσης Μαρῖνος ἀνήλικος XXIX. 4
Βασάλλος Ἰωάννης δὲν εἶναι δουλοπάροικος XXXVIII. 18
Βασέγιος Πέτρος καπετάνος ἀδριατικῆς XXVIII. 31
Βασιλεὺς Κύπρου XXVII. 31. 37. XXVIII. 7
Βασιληὲς χωρίον Κρήτης XXVII. 28
Βαφὴ Γράνα XXXIII. 48. ΣΣ. 48. XXXV. 2. 35. XXXVII. 15. ΣΣ. 15. XXXVIII. 41. XXXIX. 1. α
Βενέδεικτος Ἰωάννης σύμβουλος Κρήτης XXVI. 15
Βενέδεικτος Γρατζιαντέη ζυγιστὴς Χάνδακος XXXIX. 3
Βενετία δὲν ἠνείχετο ἐπέμβασιν οὐδὲ τοῦ Πάπα εἰς τὰ ἐσωτερικά της XXXVIII. ΣΣ. 16
Βενετία. Πάτρων ναυστάθμου της ἐξοπλίσῃ 2 κάτεργα XXXIV. 35
Βενετία ἀποδίδει εἰς λιμενικὸν ταμεῖον καταβληθέντα πρὸς ἐξόφλησιν καταθέσεων χηρῶν καὶ ὀρφανῶν XXVIII. 12
Βενετία. Γερουσία αὐτῆς διαιτητικὸν δικαστήριον XXVI. 1
Βενετοὶ εἶχον ὑπεροχὴν ἔναντι αὐτοκράτορος Κωνσταντινουπόλεως XXVIII. ΣΣ. 36
Βενετοὶ ἐμίσουν τοὺς Κρήτας XXXVII. ΣΣ. 22
Βενετοὶ ἔμποροι, ἐπιθεωρηταὶ γεωργίας Κρήτης XXXI. 18
Βενετοὶ τιμαριοῦχοι ἐκλέγονται εἰς ὀφφίκια Μυλοποτάμου XXVII. 33, α
Βενετοὶ κατένειμαν Κρήτην εἰς τιμάρια XXIX. ΣΣ. 13
Βενετοὶ λαμβάνουσιν ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα περὶ Ἑνώσεως XXVII. 37
Βενετοὶ προσκαλοῦσι τὸν βασιλέα τῆς Κύπρου εἰς τὴν Ἕνωσιν XXVIII. 7
Βενετοὶ ὑπήκοοι ζητοῦσι νὰ γίνωσιν ἔποικοι Ἀρμένιοι XXVI. 20, α
Βενετικὴ ὑπηκοότης πῶς παραχωρεῖται καὶ πῶς ἀποκτᾶται XXVI. 21. ΣΣ. 21
Βενιέρης Ἀνδρέας ρέκτωρ Χανίων XXIX. 19
Βενιέρης Ἀντώνιος καπετάνος Κρήτης ἐξελέγη Δόγης XXXVII. 10. 11. ΣΣ. 10. 11
Βενιέρης Βαρθολομαῖος τοῦ Μάρκου, φυσικοῦ ἀδελφοῦ Τίτου XXXIV. 33
Βενιέρης Βαρθολομαῖος Μάρκου XXXI. 27
Βενιέρης Βαρθολομ. ἔγγαμος, ἐξαπατᾷ θυγατέρα Ἕλληνος δυνάστου Κυθήρων XXVI. 24
Βενιέρης Δομήνικος, ἡ σύζυγός του Μαρκεζίνη τιμαριοῦχος XXIX. 9

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Βενιέρης Θεοδωρέλλος τοῦ ποτὲ Βαρθολομαίου XXVII. 2

Βενιέρης - Καλλέργης δικαστικὴ διαφορὰ XXVIII. 30

Βενιέρης Κύθηρα XXXIV. 36

Βενιέρης Κύθηρα ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου XXVII. 2

Βενιέρης Μᾶρκος Βαρθολομαίου νόθος, θεωρεῖται εὐγενὴς νόμιμος καὶ τιμαριοῦχος XXVI. 24. XXVIII. 30

Βενιέρης Νικόλαος ἀδελφὸς Βαρθολομαίου XXVI. 24. XXVIII. 30

Βενιέρης Νικόλαος θεῖος Τίτου XXXIV. 33

Βενιέρης Νικόλαος Κατακαλὸς ἀγοραστὴς τιμαρίου XXVII. 16

Βενιέρης Πέτρος ποτὲ Νικολάου καὶ υἱοὶ λαμβάνουσιν ὀφφίκια ἐν Χανίοις ὡς οἱ τιμαριοῦχοι Χάνδακος XXXIX. 14, ε'

Βενιέρης Τῖτος Νικολάου ὑπαίτιος ἐπεισοδίου δουκὸς XXVII. 4. 5. 6. XXVIII. 30

Βενιέρης Τῖτος XXXIV. 27. 33. ΣΣ. 27

Βενιέρη χρέη XXXIV. 33

Βερώνας Μιχαὴλ μισθωτὴς τιμαρίου XXXVIII. 39

Βηρυττὸς XXXIV. 22, γ' δ' ε' ϛ' 37. XXXV. 37

Βιγόντιον μέτρον ὑγρῶν XXXI. 1, ε στ'. XXXIV. 6. XXXIX. 6

Βιγόντιος Φίλιππος περὶ ἀκυρώσεως δημεύσεως τιμαρίου XXVIII. 25

Βιτσεμάνου πλοῖον ἐν Τενέδῳ XXXVII. 3 στῖχος 169

Βιτσεμᾶνος Θωμᾶς ἀγοραστὴς τιμαρίου Κροαξίου XXVIII. 22

Βιτσεμᾶνος Ἰάκωβος πλοίαρχος XXXVII. 3. στῖχος 250, 8

Βιτσεμᾶνος Μαρῖνος πρεσβευτὴς 1360. XXIX. 13

Βιτσέντσα πόλις XXXVII. 16

Βιττούρης Πέτρος εὐγενὴς XXXV. 7

Βιττούρης Σεβαστιανὸς Βερνάρδου XXXI. 31

Βλάχος Γεώργιος μισθωτὴς σφαγείου XXIX. 13, στ'

Βόες δὲν φορολογοῦνται ὑπὲρ τοῦ λιμένος XXVII. 29

Βονιφατσίου φρούριον ἐπισκευὴ XXXI. 7

Βουκένταυρος πλοῖον ἐμπορικὸν XXXIV. 3. 20

Βραγαδῖνος Βερνάρδος σοφὸς ὑποθέσεων Κρήτης XXXV. 17

Βραγαδῖνος Δανιὴλ σοφὸς ὑποθέσεων Κρήτης XXXVIII. 12

Γ

Γάϊμπα=Θόλος; XXXIX. 5. ΣΣ. 5

Γαλλίνας Βαρθολομαῖος λοχαγὸς XXXIX. 11

Γάμος Φλωρεντίας Σανούδου XXX. 4. 12. 13. XXXI. 23. ΣΣ. 23. XXXVIII. 3. 4. 5. 6. ΣΣ. 3. 4. 5. 6

Γάμου ἄδεια εἰς ἐξαδέλφους Δ' βαθμοῦ XXVI. 14. XXXII. 15

Γενουατικὸς πόλεμος XXVII. 30. XXVIII. 2. 36. XXXIV. 9. 24

Γενουαῖοι ἀπαλάσσονται φόρου ἐμπορίου XXVII. 29

Γενουατικὰ κάτεργα εἰς Τένεδον. XXXVI1. 3 στῖχος 62

Γερουσία Βενετίας διαιτησία XXVI. 1

Γερουσία Βενετίας δὲν δικαιοῦται νὰ ἀποφασίζῃ προαγορὰν σίτου ἀλλὰ εἰδικὸν συμβούλιον σίτου XXVII. 32, ε'

Γερουσία Κρήτης διορίζει πρόξενον Θεολόγου XXVIII. 29

Γερουσία Κρήτης XXVIII. 10. ἢ συμβούλιον παρακλήτων ΣΣ. 10

Γεώργιος Ἰάκωβος ποτὲ Παγκράτη σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIV. 39

Γεώργιος Πέτρος ρέκτωρ Σητείας XXVI. 12

Γεωργιοράτης Καπίνης Γεώργιος XXVII. 30

Γιοῦστος Λουκᾶς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν XXVIII. 6

Γκέρλανδ Ἐρνέστος XXVII. 20, α* ΣΣ. 20

Γκερόλα. I. XXXIII. ΣΣ. 34

Γκίζης Ἰωάννης καὶ Θωμᾶς διεκδικοῦσι δουλοπαροίκους των Ἀμοργοῦ XXX. 3

Γκίζης Μαρῖνος ὀφειλέτης κοινότητος XXXVIII. 38

Γκίζης Μορέτος σοπρακόμις κατηγορεῖται ἐπὶ πειρατείᾳ XXIX. 10

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γκέτσιος Νικόλαος ταμίας Χάνδακος XXXV. 6
Γλαρέντζα XXXIV. 3. XXXVII. 4 στῖχος 185
Γλεῦκος XXXIV. 5. 19. ΣΣ. 19
Γραδενῖγος Βερτούτσ. δικαστὴς νυκτὸς XXXV. 5
Γραδενῖγος Ἰωάννης δοὺξ Κρήτης XXXIV. 10. 34. 42. XXXV 3. XXXVIII. 23
Γραδενῖγος Μᾶρκος καπετάνος κατέργων Κρήτης XXVIII. 28
Γραδενῖγος Μᾶρκος ποτὲ Λεονάρδου ἐκ Κρήτης XXVI. 14
Γραδενῖγος Πέτρος ποτὲ Ἀντωνίου XXVI. 16
Γραδενῖγος πριμικήρ. Χάνδακος XXXVIII. 23
Γραδενῖγος Ἀνδρέας, ἀνατίθεται αὐτῷ διοίκησις λόχου λόγῳ χάριτος XXVII. 11
Γραδενῖγος Βερτούτσιος δικαστὴς νυκτὸς Χάνδακος XXXV. 5
Γραδενῖγος Ἰωάννης δοὺξ Κρήτης XXXIV. 10. 34. 42 — XXXV. 3
Γραδενῖγος Ἰωάννης πληρεξούσιος Ἰακώβου Ντὶ Ἰορδάνου XXIX. 9 στῖχος 7
Γραδενῖγος Ἰωάννης ρέκτωρ Χανίων. XXXI. 32
Γραδενῖγος Λεονάρδος ἀνήκει εἰς αἵρεσιν XXX. 1 στῖχος 110.
Γραδενῖγος Μᾶρκος καὶ Κορνάρος Μιχαὴλ κτηματικὴ διαφορὰ XXVI. 1. XXVII. 26
Γραδενῖγος Μᾶρκος καπετάνος κατέργου Κρήτης XXVIII. 28
Γραδενῖγος Μπελέττος σοφὸς συμβουλίου ζημιωθέντων XXXIV. 38
Γραδενῖγος Πέτρος ποτὲ Ἀντωνίου XXVI. 14
Γραδενῖγος Φραγκῖσκος ὑπαίτιος ἐπεισοδίου δουκὸς XXVII. 4. 5. 6
Γραμματεῖαι δίδονται ὑπὸ δουκὸς καὶ συμβούλων XXXVIII, 13
Γράνα. (Βαφὴ) XXXIII. 48. XXXV. 2. 35. XXXVII. 15. ΣΣ. 15. XXXVIII. 41. XXXIX. 1 α
Γρασίλλος Λέων ὀφειλέτης XXIX. 19
Γραφεῖς δὲν ὑπεθεματίζουσι εἰς πλειστηριασμὸν δημοσίων κτημάτων XXXVIII. 22
Γραφεῖς καστελλάνων διοριζόμενοι διὰ χάριτος XXXIX. 13 δ
Γραφεῖς καὶ ἐκτιμηταὶ Χανίων δὲν ἐκλέγονται εὐγενεῖς XXVII. 32 ζ
Γραφεῖς Μυλοποτάμου καὶ Συβριτοῦ τιμαριοῦχοι καὶ κάτοικοι Ρεθύμνου ἀπὸ τριετίας XXVII. 33 α
Γραφεῖς ταμιῶν καταγράφουσι καὶ οὗτοι εἰσπράξεις καὶ δαπάνας XXXVII. 13
Γραφεὺς Χάνδακος Σηριάκος Τζανάκης XXXVIII. 38
Γραφεὺς ὀφφικίου, θητεία ἐτησία XXXIX. 14 β
Γριμάλδης Βαρθολομαῖος τιμαριοῦχος XXXIII. 44
Γριμάνα κάτεργον ἐμπορικὸν XXXIV. 22 κ΄
Γριμάνης Ἰάκωβος ἀγοραστὴς οἰκιῶν XXXIV. 27
Γριμάνης Μαρῖνος δοὺξ Κρήτης XXVI. 16. XXX. 1. XXXI. 22
Γριμάνης Πέτρος ὑποκαπετάνος Ἀδριατικῆς XXXIV. 22, κ. 22, κγ. 29. XXXV. 5. 7
Γρίτης Ὁμομπόνος τιμαριοῦχος Ρεθύμνου XXIV. 5
Γρίτης Πέτρος ρέκτωρ Σητείας XXXIV. 14
Γριώνης Δονάτος σύμβουλος Κρήτης XXVI. 15. 16. 19
Γυναῖκες ἀποκλείονται ἐπιβιβάσεως ἐπί τινων κατέργων XXXI. 29

Δ

Δακανάλης Πέτρος σύμβουλος Κορώνης XXVIII. 8
Δακανάλη Σταματίνα χῆρα Βίτου XXVIII. 22
Δαλμέριος Σίμων ρέκτωρ Χανίων XXXIX. 14 ζ
Δαμάνια Τιμάριον XXIX. 9 στῖχος 7
Δαμολῖνος Γεώργιος ἐκ Χάνδακος XXXIX. 2
Δαμολῖνος Ἐρρῖκος μάρτυς XXVII. 16
Δαμολῖνος Μᾶρκος σύμβουλος Κρήτης XXVI. 16
Δαμολῖνος Μᾶρκος ταμίας Κρήτης XXXVIII. 38 γ
Δαμολῖνος Πανταλέων πρεσβευτὴς 1360. XXIX. 13
Δάνδολος Ἀνδρέας δοὺξ Κρήτης παραπέμπεται καὶ τιμωρεῖται XXXVIII. 38 α, β
Δάνδολος Γιλβέρτος σύμβουλος Κρήτης XXXI. 29. XXXIV. 26

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δάνδολος Γράτων σοπρακόμις XXXV. 13
Δάνδολος Ἐρρῖκος σοπρακόμις καπετάνος κατέργων Χάνδακος XXXVI. 13
Δάνδολος Ἰακωβέλλος κληροδότης ἀδελφοῦ του Τζανάκη XXXIV. 27
Δάνδολος Ἰωάννης στρατιωτικός, προνοητὴς Κρήτης XXXVII. 16
Δάνδολος Λαυρέντιος τιμαριοῦχος XXIX. 5.—XXXIV. 4
Δάνδολος Τζανάκης κτηματίας XXXIV. 27—XXXVIII. 39
Δάνδολος Τζανῖνος ἀγοραστὴς κτημάτων ἐπαναστατῶν XXXIV. 30
Δάνδολος Φίλιππος ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου XXVI. 20
Δάνεια δὲν μειοῦνται ἐν καιρῷ πολέμου XXVII. 10
Δάνειον 2000 δουκάτων δι' ἀποστολὴν τεχνίτου λιμένος XXXIV. 6
Δάνειον ἐκ ταμείου σίτου πρὸς ἐξοπλισμὸν κατέργων Ἑνώσεως XXVI. 3
Δανείων τόκος καθορίζεται εἰς 4%
Δαπάνη ἐπισκευῆς λιμένος Χάνδακος XXVII. 8. 18. 19. 29
Δαπάνη ἐξοπλισμοῦ κατέργων καλύπτεται ἐκ τοῦ ναύλου τῶν ἐμπορευμάτων, τῶν μεταφερομένων διὰ τῶν ἀφωπλισμένων κατέργων XXVIII. 1
Δαπάνη ἐνεργεῖται ἐν ὁμοφωνίᾳ δουκὸς καὶ συμβούλων XXXV. 25
Δαπάνη κατέργων Βηρυτοῦ XXXIV. 22 α
Δαπάνη καταγράφεται ὑπὸ γραφέων ταμιῶν XXXVII. 13
Δαπάνη πληρωμάτων ἐν Εὐβοίᾳ καὶ Κρήτῃ συγκριτικῶς XXXIX. 16
Δαπάνη ναυστάθμου Χάνδακος τήρησις βιβλίων XXXIV. 44
Δαπάνη μετασκευῆς λιμένος Χάνδακος XXXIII. 42
Δασμοὶ Κρήτης ὑπὲρ τῆς ἐπισκευῆς λιμένος Χάνδακος XXVII. 18. οἴνου XXIX. 3. κατάργησις καὶ περιορισμὸς 22. 22 β. καθορισμὸς XXXI. 1. ΣΣ. 1. XXXIII. 45. οἴνου XXXIV. 5. ὑπὲρ τοῦ λιμένος 6. οἴνου 19. οἴνου XXXVII. 2. 5. 14. ὑφασμάτων XXXIX. 14
Δάτρος Λούκιος κοντόσταυλος πεζῶν XXXV. 10
Δάφνη τιμάριον XXXIII. 44 στίχος 33
Deliberazioni del Maggior Consiglio di Candia XXVII. ΣΣ. 8. 18. 19. 29
Δελτία καταβολῆς δασμοῦ οἴνου ἀποστέλλονται εἰς ὀφφικιούχους μεσιτειῶν XXXIII. 45, γ
Δελφῖνος Δανιέλος ταμίας Κρήτης παραπέμπεται καὶ τιμωρεῖται XXXVIII. 38 α
Δελφῖνος Βίκτωρ σοπρακόμις XXVIII. 20
Δελφῖνος Βίκτωρ ρέκτωρ Χανίων XXVIII. 8. XXIX. 19
Δελφῖνος Ἰάκωβος ρέκτωρ Χανίων XXV. 9
Δελφῖνος Ἰάκωβος σοπρακόμις XXIX. 10
Δελφῖνος Ἰωάννης μάρτυς XXVII. 16
Δελφῖνος Ἰωάννης θάνατος αὐτοῦ καὶ ἀνάκρισις XXVI. 22
Δελφῖνος Μᾶρκος, ἀδελφὸς ἀρχιεπισκόπου, ἐπιτροπὴ ἀναθεωρήσεως ἐντολῶν ρεκτόρων XXVIII. 17
Δελφῖνος Οὔροτος ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης XXIX. 6
Δενδροφύτευσις ἀπαγορεύεται εἰς συγγενεῖς καπετάνου XXXIII. 40 γ
Δέρματα δασμὸς XXXI. 1 ιγ
Δέρματα ἐξαγωγὴ ἀπαγορεύεται ἐκ Ρεθύμνου XXIX. 1 γ
Δέρματα καὶ τυρὸς καὶ σανίδες δίδονται εἰς ἀντάλλαγμα ἐλαίου εἰς κατοίκους Μεθώνης καὶ Κορώνης XXIX. 5
Δημητριακὰ δὲν φορολογοῦνται ὑπὲρ τοῦ λιμένος XXVII. 29
Δημοπρασία φυλακῶν XXXI. 9
Διαιτητὴς Γερουσία Βενετίας XXVI. 1
Διαμετακόμισις ἐμπορευμάτων ἐν Κρήτῃ XXXI. 19. XXXIV. 17
Διανομὴ Κρήτης ὑπὸ δουκὸς Κουερίνη 1222-24. XXVI. 1
Διαφορὰ κτηματικὴ XXVI. 1
Διαχείρισις τελευταίας δεκαετίας ἔλεγχος XXVI. 7

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Διέδος Ἰωάννης σοπρακόμις πειρατεία XXIX.10
Δῖκαι καπετάνου δὲν ἀναιροῦνται ὑπὸ διαδόχου καπετάνου XXXIII. 40 δ
Δικαιοπραξιῶν καὶ ἀποφάσεων ἀντίγραφα ὑποχρεοῦνται νὰ δίδωσιν οἱ ρέκτορες XXVII. 33 η
Δικασταὶ Χανίων δικαιώματα αὐτῶν XXVIII.18
Δικασταὶ νυκτὸς XXXIV. 13. XXXV. 1. 24
Δικαστὴς Κρήτης Τζάνε Μᾶρκος XXXV. 6
Δικαστὴς νυκτὸς Γραδενῖγος Βερτούτσιος XXXV. 5
Δικαστὴς νυκτὸς Τριβεζάνος Βενέδεικτος XXXV. 6
Δικαστὴς Συβριτῶν XXVII. 33 α
Δικαστῶν δικαιώματα πλειστηριαζομένων ἐνεχύρων μειοῦνται XXXIII. 45 ιγ
Δικαστής, δούξ, σύμβουλος καὶ καπετάνος ἀποτελοῦσι συμβούλιον διορισμοῦ ὀφφικιούχων καὶ καστελλάνων XXXVIII. 13
Δικαστηρίου νοτάριος Λαυρέντιος Ἱερώνυμος XXXV. 9
Δικαστικὰ ὀφφίκια θητεία διετὴς XXXI. 3
Δικαστικαὶ ἀποφάσεις πολιτικαὶ ἀπὸ 50-400 ὑπερπύρων ἐφεσιβάλλονται ἐνώπιον δουκὸς καὶ συμβούλων XXVII. 32 γ
Δικαστικὴ διαφορὰ Ἀλ. Καλλέργη - Ν. Βενιέρου XXVIII. 30
Δικαστικῶν ἀποφάσεων ἔφεσις XXVII. 32 γ
Δίκη Ρεγγίνας Ἀζώλη καὶ ἀδελφοῦ της ἀναθεώρησις XXXI. 22
Δικηγόροι τῆς κοινότητος δὲν συμπεριλαμβάνονται εἰς τοὺς ὀφφικιούχους XXIX. 13 δ
Δικογραφιῶν, ἀντίγραφον δικαιοῦνται οἱ διάδικοι πρὸς ἔφεσιν XXIX. 1 β
Διοίκησις Κρήτης ἀποτελεῖται ἐλλείποντος δουκὸς καὶ συμβούλου, ἐκ τοῦ β΄ συμβούλου καὶ δύο ταμιῶν. Ὁ σύμβουλος ἀντικαθιστᾷ τὸν δοῦκα ὡς ἀντιδοὺξ XXXV. 28
Διοίκησις Κρήτης ἐπάνοδος ὀφειλετῶν XXXV. 32. 33. XXXIX. 1 γ
Διοίκησις Κρήτης περὶ λιμένος XXXIV. 42
Διοίκησις Κρήτης ἐπεμβαίνει εἰς καθήκοντα ταμιῶν XXXVIII. 10. ΣΣ. 10
Διοίκησις Κρήτης παρεμποδίζει ταμίας εἰς εἴσπραξιν ὀφειλομένων XXXVIII. 10
Δόγης Βενετίας Βενιέρης Ἀντώνιος XXXVII.10. 11. ΣΣ. 10. 11
Δόγης Βενετίας Τζιάνης Πέτρος XXXVI. 6
Δονάτα κάτεργον XXXIV. 22 κ
Δονάτος Ἀντώνιος υἱὸς τοῦ ἐν Κρήτῃ δικαστοῦ XXXV. 5
Δονάτος Ἀνδρέας Σύνδικος XXXVIII. 38 στῖχος 18
Δονάτος Λεονάρδος σοπρακόμις XXXV. 13
Δονάτος Λεονάρδος σύμβουλος Κρήτης XXXIX. 5
Δοραὶ ζῴων XXVI. 9. XXXI. 1 ιγ
Δουλοπαροικίας φόρος γρόσια 12 XXXVIII.31
Δουλοπάροικοι Ἀμοργοῦ διεκδικοῦνται ὑπὸ Γκίζη XXX. 3
Δουλοπάροικοι ἀποτελοῦν μέρος τοῦ τιμαρίου XXXII. 16
Δουλοπάροικοι δὲν ἦσαν Ἰουδαῖοι XXVII. 21. ΣΣ. 21
Δουλοπάροικοι κοινότητος δὲν ἀπελευθεροῦνται ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν ἐν Κρήτῃ. XXIX. 1 α
Δουλοπάροικοι ξένοι ἀπελευθέρωσις αὐτῶν παρατείνεται ἐπὶ διετίαν XXVI, 13
Δουλοπάροικοι θνήσκοντες ἄνευ κληρονόμου τὰ κτήματα περιέρχονται εἰς τὸ δημόσιον. XXXIX. 13 α
Δουλοπάροικοι πληρώνουσι φόρον Ναγκράτι XXXI. 15. ΣΣ. 15
Δουλοπάροικοι πληρώνουσιν ὑπέρπυρον XXIX.2
Δουλοπάροικοι Σανούδου νὰ μὴ ἀναχωρήσωσιν ἐκ Κρήτης XXVIII. 21
Δουλοπάροικοι τιμαρίων ἀνήκουσιν εἰς τιμαριοῦχον. XXVIII. 21. ΣΣ. 21
Δουλοπάροικοι τιμαρίων δὲν ἀπελευθεροῦνται ὑπὸ δουκὸς XXXV. 27
Δουλοπάροικος δὲν εἶναι ὁ Ἰωάννης Βασάλλος XXXVIII. 18
Δούκισσα Αἰγαίου XXXI. 23. ΣΣ. 23
Δοὺξ Κρήτης Ἀούριος Φίλιππος XXVIII. 4. 24. XXX. 10

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δοὺξ Αἰγαίου XXX. 4. 12. XXXVIII. 3

Δοὺξ Κρήτης Γραδενῖγος Ἰωάννης XXXIV. 10. 34. 42. XXXV. 3. XXXVIII. 23

Δοὺξ Κρήτης Γριμάνης Μαρῖνος XXVI. 16. XXX. 1. XXXI. 22

Δοὺξ Κρήτης Δάνδολος Ἀνδρέας XXXVIII. 38 α, β

Δοὺξ Κρήτης Ζένος Ἀνδρέας XXXVI. 12

Δοὺξ Κρήτης Θρόνος Δονάτος XXXVIII. 14. 17. XXXIX. 13. 14, στ. στῖχος 83. ΣΣ. 14

Δοὺξ Κρήτης Ἰουστινιάνης Μπελέττος XXX. 3

Δοὺξ Κρήτης Κορνάρος Πέτρος XXXIII. 44. XXXIV. 3. 10. XXXV. 30

Δοὺξ Κρήτης Κουερίνης Παῦλος XXVI. 1. XXVII. 1

Δοὺξ Κρήτης Μοροζίνης Ζουφρέδος XXX.3.10.

Δοὺξ Κρήτης Μοροζίνης Μαρῖνος XXVII. 4. 5. 6. 13. XXIX. 10 στῖχος 14

Δοὺξ Κρήτης Μοροζίνης Φραγκῖσκος XXXIV.27

Δοὺξ Κρήτης Μοτσενῖγος Πέτρος XXXVIII. 14. XXXIX. 12. 14, στ στῖχος 81

Δοὺξ Κρήτης Πριούλης Νικόλαος XXVI. 7

Δοὺξ Κρήτης Σανοῦδος Ἰωάννης XXIX. 2

Δοὺξ Κρήτης αἰτεῖται ἄδειαν ἐξοπλισμοῦ κατέργου XXXIV. 8

Δοὺξ Κρήτης αἰτεῖται ἄδειαν ἐπιβιβάσεως ἐπὶ δημοσίου πλοίου XXIX. 11

Δοὺξ Κρήτης ἀντικαθίσταται ὑπὸ πρεσβυτέρου συμβούλου XXXI. 4

Δοὺξ Κρήτης δὲν ἐπιβάλλει νέους φόρους XXVII. 35

Δοὺξ Κρήτης διατάσσεται νὰ ἐξετάσῃ διαγωγὴν προξένου Παλατίας XXVII. 29

Δοὺξ Κρήτης δύναται νὰ ἔχῃ δύο ἵππους ὑπεραρίθμους. XXVII. 20 γ

Δοὺξ Κρήτης δὲν ἐγγυᾶται δι' ὀφειλὰς πρὸς τὸ δημόσιον XXXV. 21

Δοὺξ Κρήτης ἐντολαὶ τροποποιοῦνται XXXIII. 40. XXXV. 25. 27. XXXVIII. 29

Δοὺξ Κρήτης ἐπεισόδιον αὐτοῦ XXVII. 4.5.6

Δοὺξ Κρήτης σύμπτωσις δουκῶν ἐν Κρήτῃ νέου καὶ προκατόχου XXXV. 16

Δοὺξ Κρήτης καπιτουλάριον τροποποιεῖται XXXV. 25

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δικαιοῦνται νὰ ἀμείβωσι μέχρις ὑπερπύρων 25 XXV. 25

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐν ὁμοφωνίᾳ ἀποφασίζουσι δαπάνας XXXV. 52

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἐπιβλέπωσι Φλωρεντίαν Σανούδου XXX 4

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἀποστέλλουσι πρεσβείαν πρὸς τὸν δοῦκα τοῦ Αἰγαίου XXX. 12 στῖχος 80

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐπιθεωροῦσι ναύσταθμον ἅπαξ τοῦ μηνὸς XXXI. 13

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐπιθεωροῦσι τιμαριούχους πεντάκις διαρκούσης τῆς θητείας των XXXI. 11

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι τελοῦσι γενικὴν ἐπιθεώρησιν τιμαριούχων ἅπαξ κατὰ τὴν θητείαν των XXXI. 11

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι χαρίζονται εἰς ἀβογαδόρους εἰς βάρος κατηγορουμένων. XXXI.5

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἀπόντες ἀντικαθίστανται ὑπὸ ταμιῶν προεδρευομένων ὑφ' ἑνὸς τῶν συμβούλων XXXV. 28

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δὲν συζητοῦσιν ἐκ νέου δεδικασμένον XXVIII. 13

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι διατάσσουσι φρούρησιν φρουρίων Εὐβοίας XXX. 12

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐγκρίνουσιν ἐκλογὴν σοπρακομίτων XXIX. 21

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐνεργοῦσιν ἀνακρίσεις διὰ τὰς πειρατείας XXIX. 10

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δίδουσι πληροφορίας περὶ τῶν τιμαρίων τῶν φονευθέντων ἐπαναστατῶν XXVII. 33 ε

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ συμβιβάσωσι Βενιέρην-Καλλέργην XXVIII. 30

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι περὶ ἐπιστροφῆς προκαταβολῆς 2000 δουκάτων διὰ τὴν ἀποστολὴν τεχνίτου λιμένος XXXIV. 6

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ γνωματεύσωσι περὶ τῆς ὑποθέσεως Καλλέργη - Καψοκαλύβη XXVI. 10

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐν ἀντιγνωμίᾳ ἐπὶ ἀποφά-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σεως περὶ διανομῆς XXXVI. 1
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐπίσης περὶ τοῦ λιμένος XXVII. 9
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἐλέγχωσι τὰ δέματα τῶν δορῶν XXVI. 9 στῖχος 10
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἐξοπλίσωσι κάτεργον ὑπὲρ τῆς Ἑνώσεως XXVI. 2
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἀπονείμωσι δικαιοσύνην εἰς Ζαμίλιον Σανοῦδον XXVIII. 21
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δὲν ἐκλέγουσι σοπρακόμιτας XXVIII. 10
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δὲν δικαιοῦνται συγγνώμης συγγενείας μετ' ἀβογαδόρων XXXV. 14
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι διατάσσουσιν ἐπιθεώρησιν καλλιεργουμένων κτημάτων XXXI. 18, στῖχος 19
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δὲν δύνανται νὰ πωλήσωσιν ἵππους των εἰς Ἕλληνας XXXV. 18
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ μὴ ἐμποδίζωσι τοὺς ταμίας εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν ὀφειλομένων XXXVIII. 10
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ παραλαμβάνωσι τὰ καθυστερούμενα καὶ τὰς εἰσπράξεις XXXVII. 13
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ παραλάβωσι παρὰ τοῦ ρέκτορος 5000 ὑπέρπυρα XXXVIII. 27
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ συνδράμωσι Μαρίαν ἀδελφὴν δουκὸς τοῦ Αἰγαίου XXXVIII. 4
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι προκειμένης ἐκλογῆς ὀφφικιούχων ρίπτουσι κῦβον διὰ τὸν διορισθησόμενον XXXVIII. 12
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δικάζουσι κατ' ἔφεσιν πολιτικὰς ὑποθέσεις ἀπὸ 50-400 ὑπερπύρων. XXVII. 32, γ
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δικάζουσι πάσας τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις XXXI. 26
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἐπαληθεύσωσι ζημίας Λαυρεντίου Δανδόλου XXXIV. 4
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δύνανται νὰ συνάψωσι δάνειον ἐκ τοῦ ταμείου λιμένος πρὸς ἀπόδοσιν καταθέσεων χηρῶν, ὀρφανῶν καὶ ἀνηλίκων XXVIII. 12
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ συνάψωσι δάνειον ἐκ ταμείου σίτου πρὸς ἐξοπλισμὸν κατέργων Ἑνώσεως XXVI. 3
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἐπαληθεύωσι φόρτωσιν δορῶν XXVI. 9
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐπιτηροῦσι φρούρησιν Τούρκων XXXI. 10
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ζητοῦσι κάτεργον χωρητικότητος κατέργου Ἀδριατικῆς XXVI. 6
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι μεταβιβάζουσι συγχαρητήρια Βενετίας διὰ γάμον Φλωρεντίας Σανούδου μετὰ Νικολάου Σανούδου XXXI. 23
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ξένων δουλοπαροίκων XXVI. 13
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἀπαιτῶσιν ἐξόφλησιν προκαταβολῶν ἀγορᾶς ἵππων XXXI. 14
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἀπηγόρευσαν εἰς Ἑλένην Καλλέργη νὰ ἐξασκήσῃ τὸ δικαίωμα ἀγορᾶς ἵππων XXIX. 14
Δοὺξ καὶ σὺμβουλοι καταβάλλουσι δαπάνας λιμένος εἰς καπετάνον XXXIV. 43
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἀποφασίζουσι περὶ τοῦ λιμένος κατὰ πλειοψηφίαν XXXIV. 42
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι προκηρύσσουσι νὰ παρουσιασθῶσιν οἱ ἔχοντες δυναστικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῶν Κυθήρων. XXXIV. 36
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐν διαφωνίᾳ διαιτητὴς εἷς τῶν ταμιῶν. XXXIV. 22, ιδ'
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι προπληρώνουσι μισθὸν στρατολογουμένων κατὰ τὴν κρίσιν των. XXXIV. 2
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἐξεύρωσι χρήματα διὰ προκαταβολὴν μισθοῦ πληρωμάτων 4 κατέργων καὶ νὰ στρατολογήσωσιν 200 βαλλισταρίους ἐν Κρήτῃ XXXIV. 12
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ ἐπιστολαὶ Φρ. Κρίσπου περὶ κτήσεων τοῦ δουκὸς τοῦ Αἰγαίου XXXVIII. 5
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἀποστείλωσιν εἰς Κύθηρα ἱκανὸν καπετάνον XXXVI. 2
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἀποστείλωσι κατέργον εἰς Ρέθυμνον πρὸς καταβύθησιν XXXVIII. 19
Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ κρατῶσιν ἐνήμερον τὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κυριαρχίαν περὶ τῶν διαπραγματεύσεων καὶ διαγωγῆς καὶ τῶν ἔργων Φραγκούλη Κρίσπου XXXVIII. 6

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἐκκαθαρίζωσιν ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ δημοσίου XXXVIII. 40

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι δύνανται νὰ ἀναβάλωσιν ἀποστολὴν ἐμπορευμάτων εἰς Βενετίαν ἐπὶ ἕνα μῆνα XXXIV. 16

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐπιτηροῦσι κανονικὴν ἐκτέλεσιν ταξιδίου νηοπομπῆς Βηρυττοῦ XXXIV. 22, ζ

Δοὺξ καὶ Σύμβουλοι καὶ καπετάνος δὲν δύνανται νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν XXXV. 14

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ καπετάνος ἐξοπλίζουσι κάτεργα τῇ συμμετοχῇ τῶν τιμαριούχων XXXIX. 1, β

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ καπετάνος, δικαστής, ὀφφικιοῦχος νυκτός, καὶ ταμίας ἀποστελοῦσι συμβούλιον διορισμοῦ τῶν ἐκλεγομένων ὀφφικιούχων καὶ καστελλάνων XXXVIII. 13

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ καπετάνος, ἐπιτροπὴ ἐπισκευῆς λιμένος Χάνδακος XXXIII. 42

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ καπετάνος ἀποφασίζουσιν ἐφίππους περιοδείας δι' ὑπηρεσίαν XXXV. 23

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ καπετάνος νὰ πληροφορῶνται νέα ἐκ Γενούης XXXIV. 9

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ καπετάνος λαμβάνουσι γνῶσιν διαταγῶν περὶ ταξιδίου Βηρυττοῦ XXXIV. 22, ιϑ

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ καπετάνος παρέχουσιν ἐλευθερίαν καὶ ἀσυδοσίαν εἰς μετοικοῦντας τεχνίτας XXXIV. 25

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ καπετάνος ἀποφασίζουσιν ἐξοπλισμὸν κατέργων XXXV. 22

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ ρέκτορες ἐκτελοῦσι διαταγὰς περὶ φορολογίας οἴνου XXXIV. 19

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ ρέκτορες νὰ εἰσπράττωσι φόρον Ναγκράτι παρὰ τῶν δουλοπαροίκων XXXI. 15

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ ρέκτωρ Χανίων περὶ ἀκυρώσεως δημεύσεως τιμαρίου Ἀλέξ. Καλλέργη XXVIII. 25

Δοὺξ καὶ σύμβουλοι καὶ πρόεδροι 40 καὶ μεγάλοι σοφοὶ ἐπιτροπὴ προμηθειῶν ναυστάθμου Χάνδακος XXXVIII. 8

Δυνάσται Αἰγαίου ἐλέῳ Βενετίας XXX. 4

Δουόδος Μᾶρκος δικαιοῦχος πειρατευθέντων χρημάτων XXXIX. 10

Δυρράχιον XXXVII. 4, στῖχος 186

Δωρεὰ εἰς τρίτους τῆς περιουσίας τῆς κοινότητος XXXV. 25

Ε

Εἰρήνης μονὴ ἐν Ρεθύμνῳ XXX. 10

Εἰσηγηταὶ τοῦ ἐπεισοδίου δουκὸς τῆς Κρήτης XXVII. 12

Εἰσπράξεις Ἁγίου Ἰωάννου Στύλου καὶ Ἁγίου Ἰωάννου Ἀποζάκη ἐπανέρχονται εἰς τὸ ταμεῖον Χανίων XXIX. 13 ε

Εἰσπράξεις ἐκτελοῦνται ὑπὸ ταμιῶν Κρήτης XXVII. 3

Εἰσπράξεις καταγράφονται ὑπὸ γραφέων ταμείου XXXVII. 13

Εἰσπράξεων ὀφφικιοῦχοι XXXV. 15

Εἰσπράξεις ταμιῶν, ἐξασφάλισις XXXI. 6

Ἐκλογὴ ὀφφικιούχων καὶ καστελλάνων. Τρόπος XXXVIII. 13

Ἐκλογὴ πέντε σοφῶν ἐπὶ τῶν Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIV. 39 XXXV. 8

Ἐκλογὴ σοπρακομίτων. Τρόπος XXXIV. 11

Ἐκλογὴ σοφῶν διὰ τοὺς ζημιωθέντας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν XXXIV. 38

Ἐκτιμηταί. Προϊστάμενοι παραμένουσιν ἐν Ρεθύμνῳ XXIX. 1 ϑ

Ἐκτιμηταὶ καὶ γραφεῖς δὲν ἐκλέγονται ἐξ εὐγενῶν Βενετῶν καὶ Χανιωτῶν XXVII. 32 ζ

Ἔλαιον δὲν πωλεῖται οὔτε ἐξάγεται ἐλευθέρως ἐκ Ρεθύμνου XXVII. 33 ζ

Ἔλαιον εἰσαγωγικὸς δασμὸς γρόσια 2 ἀνὰ μέτρον XXXI. 1 γ

Ἔλαιον ἐλεύθερον δασμοῦ δύναιαι νὰ ἐξαγάγῃ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τζανάκης Κουερίνης XXVIII. 2
Ἐλαίου ἐξαγωγὴ ἀπαγορεύεται XXVII. 32 β. XXIX. 1 γ
Ἐλάσσον συμβούλιον δὲν ἀποφασίζει ἐφίππους περιοδείας δι' ὑπηρεσίαν XXXV. 23
Ἔλεγχος διαχειρίσεως ταμιῶν ἐνεργεῖται κατὰ μῆνα XXXV. 26
Ἔλεγχος διαχειρίσεως ταμιῶν XXXIX 13
Ἔλεγχος οἰκονομικῶν διαχειρίσεων Κρήτης XXVI. 7
Ἔλεγχος προσόντων εὐγενῶν ἐνεργεῖται κατ' ἔτος XXVII. 32 ϑ
Ἔλεγχος ταμείου Κρήτης XXXV. 15
Ἕλληνες ἄρθρον πρεσβείας 1361 περὶ αὐτῶν παραλείπεται XXIX. 13 ΣΣ 13
Ἕλληνες δὲν ἀγοράζουσιν ἵππους ἐξερχομένων ρεκτόρων XXXV. 19
Ἕλληνες διαγράφονται τοῦ στρατοῦ XXXIII. 35. 36 ΣΣ 35. 36
Ἕλληνες ἐπαναστάται ἐξόριστοι ἀποκαθίστανται XXXVII. 16. ΣΣ 16
Ἕλληνες ζητήματα εἰσαγωγῆς αὐτῶν εἰς Μεῖζον Συμβούλιον XXIX. ΣΣ 13
Ἕλληνες Κρήτης δὲν κατέχουσιν ἵππους XXIX. 14
Ἕλληνες Κρήτης ἐμισοῦντο ὑπὸ τῶν Βενετῶν XXVII. ΣΣ 22
Ἕλληνες ὑπήκοοι Αὐτοκράτορος παραμένουσιν ἀσύδοτοι ἐν Κρήτῃ, ἐὰν εὑρίσκοντο πρὸ τοῦ Γενουατικοῦ πολέμου XXVIII. 36
Ἐκκλησία ἐμπορεύματα ἀπαγορευόμενα ὑπ' αὐτῆς δὲν φορτώνονται ἐν Βηρυττῷ XXXIV. 22 η
Ἐμπορεύματα XXVII. 32 β XXVIII. 15. 23. 26 XXIX. 1 γ. XXX. 6. 8. 9. XXXI. 1. 19. 26. 34. XXXIII. 19. 37. 39. 45. XXXIV. 16. 17. 20. 21. 22 ε ηι κα κβ κγ 23. 24. 35. 37. 46. XXXV. 2. 20. 35. XXXVI. 14. XXXVII. 15. XXXVIII. 36. 41. XXXIX. 1
Ἕνωσις κατὰ τῶν Τούρκων XXVI. 2. XXVII. 15. 24. 31. 37. XXVIII. 6. 7. 20. XXIX. 24. XXXIII. 12
Ἐπαναστάται Ἕλληνες ἐξόριστοι XXXVII. 16
Ἐπαναστατῶν τιμάρια πωληθέντα διὰ πλειστηριασμοῦ XXXIV. 26
Ἐπεισόδιον δουκὸς καὶ εὐγενῶν ἐν Κρήτῃ XXVII. 4. 5. 6. 12. 13. ΣΣ 4. 5. 6. 12. 13
Ἐπιβάται κατέργων ἀδείᾳ πάτρωνος XXXV. 4
Ἐπιθεωρηταὶ καλλιεργείας κτημάτων XXXI. 18
Ἐπιθεώρησις τιμαριούχων Χανίων καὶ Ρεθύμνου XXXI. 16
Ἐπισκοπὴ Κισσάμου XXVII. 30 στίχος 19
Ἐπισκόπου Καλαμῶνος διορισμὸς XXXI. 21. ΣΣ 21
Ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας XXXIII. 9
Ἐπιστολαὶ περὶ γάμου Φλωρεντίας Σανούδου XXX. 4. 12. 13. XXXVIII. 3
Ἐπιστολαὶ πρὸς δοῦκα Αἰγαίου στέλλονται καὶ πρὸς τὸν δοῦκα Κρήτης XXX. 4
Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτικὴ ἀναγκαιούντων εἰς τὸν ναύσταθμον Χάνδακος XXXVIII. 8
Ἐπιτροπὴ πρὸς ἔλεγχον διαχειρίσεως ρεκτόρων Κρήτης XXVI. 7
Ἐπιτροπὴ ἀναθεωρήσεως ἐντολῶν ρεκτόρων XXVIII. 17
Ἐπιτροπὴ ἐκ γερουσιαστῶν ἐν Βενετίᾳ πρὸς ἐκδίκασιν ἐπεισοδίου δουκὸς Κρήτης καὶ εὐγενῶν XXVII. 4. 5. 6
Ἐποικισμὸς Ἀρμενίων 1363. XXXI. 20. ΣΣ 20
Ἐποικισμὸς κατοίκων Τενέδου XXXVII. 4
Ἐποικισμὸς Χανίων XXXVIII. 25 β γ
Ἐργαλεῖα ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἐκβάθυνσιν λιμένος XXXV. 34
Ἐργάται Νικολ. Ζένου εἰς Κρήτην XXXVIII. 43
Ἔριον Ἀγγλίας XXVIII. 1 στίχος 28
Ἐριοῦχον λευκὸν XXXIX. 2
Εὔβοια XXVI. 2. 4. XXVIII. 1. 8. 15. XXIX. 1 α στίχος 17. XXX. 4. 6. 12. XXXIII. 2. 4. 10. XXXIV. 9. 23. XXXV. 29. XXXVII. 4 στίχος 266. XXXVIII. 3 α β γ ε στ' 4. 5. 6. 7. 21. 36. XXXIX 16
Εὐγενείας τίτλοι ἐλέγχονται ἐν Βενετίᾳ XXVII. 34
Εὐγενεῖς Βενετοὶ καὶ εὐγενεῖς Χανίων διορίζονται ὀφφικιοῦχοι Χανίων XXVII. 32 ζ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εὐγενεῖς Βενετοὶ ἐκλέγονται ὀφφικιοῦχοι Μυλοποτάμου XXVII. 33 α β γ
Εὐγενεῖς ἐθεωροῦντο πολλάκις οἱ νόθοι τῶν εὐγενῶν XXIX. σσ 13
Ἔφεσος Νέα = Θεολόγος XXVIII. σσ 29
Ἔφιπποι περιοδείαι δι' ὑπηρεσίαν XXXV. 23
Ἔφοδος νυκτερινὴ ἐνεργεῖται ἐν Χάνδακι ὑπὸ τοῦ Καπετάνου XXXV. 24

Ζ

Ζαγκαρόλου οἶκος XXVI. 18 στῖχος 8
Ζαγκαρόλος Μᾶρκος πρεσβευτὴς 1356 XXVII. 32
Ζανιμπόνης Ντὲ Φραγκανέσκος σοφὸς κύρους XXXVII. 16
Ζαράτη τιμάριον Α. Κορνάρου XXX. 2
Ζένος Ἄγγελος πατὴρ Ρεγγίνας Ἀζώλη XXXI. 22
Ζένος Ἀνδρέας δοὺξ Κρήτης XXXVI. 12
Ζένος Κάρολος Γενικὸς καπετάνος XXXVII. 4 στῖχος 187. XXXIX. 17
Ζένος Νικόλαος XXXVIII. 43
Ζένος Ραϊνέριος ἐπίτροπος ἀνηλίκων XXIX. 4
Ζένος Ραϊνέριος καὶ ἡ σύζυγός του Μπαριόλα Καλλέργη μεταλλάσσει δικαίωμα 7 ἵππων XXIX. σσ 14
Ζημιωθέντες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν XXXIV. 38
Ζυγιστὴς στατῆρος Χάνδακος Γ. Βενεδείκτου XXXIX. 3
Ζῷα δὲν φορολογοῦνται ὑπὲρ λιμένος XXVII. 29 στῖχος 27
Ζώνη = pannis cinctilana XXXIII. 14. σσ 14

Θ

Θαλασσινὸς Νικόλαος καπετᾶνος τῶν Τούρκων XXXIV. 1
Θεολόγος = Νέα Ἔφεσος XXVIII. σσ 29
Θεολόγου πρόξενος διορίζεται ὑπὸ Συμβουλίου παρακλήτων Κρήτης XXVIII. 29
Θέσπισμα 17 περιλαμβάνει πάντας τοὺς ρέκτορας XXXV. 31
Θέσπισμα 29 Ἰουλίου 1364 παρατείνεται ἐπὶ πενταετίαν ἀπὸ Φεβρουαρίου 1372. Περὶ ὀφφικίων XXXIV. 13
Θεσπίσματα Liber XXVII διαφωτιστικὰ τῆς ἐν Κρήτῃ καταστάσεως XXVII. 5. 6. 12. 13
Θεσσαλονίκης κάτεργα παράτασις προθεσμίας ἐπανόδου XXVI. 4
Θήρα φρούριον Αἰγαίου XXX. 12 στῖχος 57
Θητεία δικαστικῶν ὀφφικίων, γραφέων καστελλανίας XXXI. 3
Θητεία πληρωμάτων κατέργου Εὐβοίας πενταμηνος XXXIX. 16
Θόλοι καταφύγια κατέργων XXX. 7
Θρόνος Δονάτος δοὺξ Κρήτης XXXVIII. 14. 17. XXXIX. 13. 14 στῖχος 66

Ι

Ἱεράπετρα XXVII. 17
Ἰλλούφια χωρίον Μυλοποτάμου XXXVIII. 39
Ἱερεμίας Ἰουδαῖος δανειστὴς XXVIII. 13
Ἱεροσολύμων ἱππόται XXVIII. 6. 7
Ἰορδάνος Ἐξελῖνος υἱὸς Ἰακώβου XXIX. 9
Ἰορδάνος Ἰάκωβος τιμαριοῦχος XXIX. 9
Ἰορδάνος Μᾶρκος υἱὸς Ἰακώβου XXIX. 9
Ἰουδαῖοι δὲν ἀπολαμβάνουσι προνομίου Βενετικῆς ὑπηκοότητος XXVI. 21
Ἰουδαῖοι δὲν δικαιοῦνται νὰ ἐκχωρῶσιν ὀφειλὰς δημοσίου XXXIX. 13 α
Ἰουδαῖοι δὲν ἦσαν πολῖται οὐδὲ δουλοπάροικοι XXVII. 21
Ἰουδαῖοι ὀφείλουσι νὰ καταβάλωσι συνεισφορὰν τῶν 1000 ὑπερπύρων οὐχὶ δὲ νὰ ὑποβάλλωνται εἰς ἀγγαρείας XXVII. 21. σσ 21
Ἰουδαῖοι Ρεθύμνου παραπονοῦνται δι' ἐπιβολὴν ἀγγαρειῶν παρὰ τὰ ὅσα συνεισφέρουσι XXVII. 21
Ἰουδαῖοι συνεισφορὰ αὐτῶν XXXV. 11
Ἰουδαῖος ἀγοραστὴς οἰκίας Χριστιανοῦ Παύλου XXIX. 12.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἰουδαῖος Ἱερεμίας τοκιστὴς XXVIII. 13
Ἰουδαῖος Σαλτάγια υἱὸς Ἱερεμίου XXVIII. 13
Ἰουστινιάνα κάτεργον XXXVI. 4
Ἰουστινιάνης Θαδδαῖος καπετάνος Κρήτης XXXIV. 42. XXXV. 30. 36
Ἰουστινιάνης Θαδδαῖος σοφὸς ὑποθέσεων Κρήτης XXXIV. 20
Ἰουστινιάνης Ἰουστίνος προνοητὴς Κρήτης XXVII. 22
Ἰουστινιάνης Ἰωάν. ρέκτωρ Χανίων XXIX. 19
Ἰουστινιάνης Μᾶρκος ρέκτωρ Χανίων XXXIII. 43. XXXIV. 30. 33 στῖχος 32
Ἰουστινιάνης Μᾶρκος Γεν. καπετάνος XXXV. 13 Ἀδριατικῆς XXXV. 29
Ἰουστινιάνης Μπελέττος δοὺξ Κρήτης XXX. 3
Ἰουστινιάνης Μωϋσῆς σοπρακόμις κατηγορεῖται ἐπὶ πειρατείᾳ XXIX. 10
Ἰουστινιάνης Πέτρος σοπρακόμις κατηγορεῖται ἐπὶ πειρατείᾳ XXIX. 10
Ἵπποι δὲν φορολογοῦνται ὑπὲρ τοῦ λιμένος XXVII. 29
Ἵπποι καὶ ὑπηρέται ρεκτόρων XXV. 17. 31
Ἵπποι Δουκὸς ὑπεράριθμοι ἐπιτρέπονται δύο XXVII. 20 γ
Ἵπποι καπετάνου Κρήτης Βερτούτσιου Κονταρίνη XXXVIII. 26
Ἵπποι ρεκτόρων XXXV. 17. 18
Ἵπποι συμβούλων XXVII. 20 γ
Ἵπποι τρεῖς νὰ μεταφερθῶσιν ἐν Κρήτῃ ὑπὸ Φ. Μπέμπου XXXIV. 41
Ἵπποι Τουρκίας εἰσάγονται ἐν Κρήτῃ XXXI. 17
Ἵππον τιμαριωτικὸν συνεισφέρει Ὁμομπόνος Γρίττης XXVI. 5
Ἵππους 15 ἐδικαιοῦτο νὰ ἀγοράζῃ κατ' ἔτος Ἀλέξιος ὁ Καλλέργης· μεταλλαγὴ δικαιώματος εἰς ἐτήσιον κανόνα XXIX. 14. ΣΣ 14
Ἵππων ταμεῖον ἀγορᾶς νὰ αὐξηθῇ XXXI. 17
Ἵππων ἀγορὰ προκαταβολὴ XXXI. 14
Ἱππέων ξένων ὕλη καταργεῖται XXXIX. 8
Ἱππόται Ἱεροσολύμων XXVII. 6. 7
Ἱππόται Ρόδου XXVII. 37
Ἰχθύες ἁλίπαστοι δασμὸς XXXI. 1 ιε
Ἰχθύες κατεψυγμένοι XXXI 1 ιε
Ἰχθύες μαρινάτοι XXXI. 1 ιε

Κ

Καγκελλάριοι δὲν ὑπερθεματίζουσιν εἰς πλειστηριασμοὺς δημοσ. κτημάτων XXXVIII. 22
Καγκελλάριοι ἐκλέγονται ὑπὸ Μ. Συμβουλίου XXXIV. 13
Καγκελλάριος Ρεθύμνης Σιβράνος Ἄγγελος XXVIII. 27
Καγκελλάριος Ρεθύμνης Σουριανὸς Ἄγγελος XXVIII. 16
Καγκελλάριος Σητείας δικαιοῦται γροσίου ἑνὸς ἐκ φόρου δουλοπαροικίας XXXVIII. 31
Καζοῦται οἰκονομικοὶ ὀφφικιοῦχοι XXXIII. 45 δ
Καθαριότης Χανίων XXXIX. 7
Καθήκοντα πάτρωνος ναυστάθμου Κρήτης XXXIV. 44
Καλαμίτσι τοπων. χωρίου Ψυχρὸ XXVIII. 22 στῖχος 15
Καλαμῶνος ἐπίσκοπος ἐκλογὴ XXXI. 21
Καλλέργαι ἀποκαθίστ. πολιτικῶς XXXVII. 16
Καλλέργης Ἀλέξιος νεώτερος XXVIII. 30
Καλλέργης Ἀλέξιος πρεσβύτερος XXVI. 8
Καλλέργης Ἀλέξιος πρεσβύτερος προνόμιον 15 ἵππων XXIX. 14
Καλλέργης Ἀλεξίου καὶ ἀπογόνων προνόμια βαθμηδὸν ἀνηρέθησαν XXIX. ΣΣ 14
Καλλέργης Ἀλέξιος χήρα αὐτοῦ θυγάτηρ Κῶστα Καψοκαλύβη XXVII. 23
Καλλέργης Ἀλέξιος χήρα αὐτοῦ σύζυγος Φιλίππου ντὲ Βιγόντσια XXVIII. 25
Καλλέργης Βάρδας ἐπαναστάτης XXVI. 24 XXVIII. 32
Καλλέργης Βεν. δικαστικὴ διαφορὰ XXVIII. 30
Καλλέργης Γεώργιος ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου εἰς Βενετίαν XXVI. 8
Καλλέργης Γεώργ. ἔγγονὸς Μάρκου XXIX. 14
Καλλέργης Γεώργιος ἐκλέγεται Βενετὸς Πατρίκιος XXXVII. 1 ΣΣ 1
Καλλέργης Ἑλένη τοῦ Γεωργίου ἐκληρονόμησε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δικαίωμα Μάρκου περὶ ἀγορᾶς δύο ἵππων XXIX. 14
Καλλέργης ἀνταλλάσσει δικαίωμα δύο ἵππων ἀντὶ 28 ὑπερπύρων ἐτησίως XXIX. 14
Καλλέργης Θεοδώρα χήρα Λέοντος XXVI. 10
Καλλέργης Καψοκαλύβη ὑπόθεσις λύεται συμφώνως τῇ γνωματεύσει τῆς διοικήσεως XXVI. 10
Καλλέργης Κῶστας υἱὸς νόθου Ἰωάννου ζητεῖ χάριν XXXVI. 1 ΣΣ 1
Καλλέργης Λέων ἰσόβια δεσμὰ καὶ χάρις XXXVII. 16
Καλλέργης Μᾶρκος δικαιοῦται ἀγοράσῃ δύο ἵππους XXIX. 14
Καλλέργης Ματθαῖος ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου XXVI. 8· δύναται νὰ ἀγοράσῃ μέχρι 5 τιμάρια XXXIX. 14 στ
Καλλέργης Σήφης τοῦ Βάρδα XXVIII. 32
Καλλέργης, τιμάριόν του κατεσχέθη ὡς ἐπαναστάτου XXVIII. 25 ΣΣ 25
Καλόρο τοπωνυμία XXXIV. 26 στίχος 27
Κανισκεύσεις ἀπαγορεύονται αὐξάνονται ἀπολαυαὶ ρεκτόρων XXVIII. 18 ΣΣ 18
Κανισκεύσεις δὲν λαμβάνουσιν ρέκτορες διὰ κτήματα τῆς κοινότητος XXVIII. 17
Καννέτη χωρίον XXVI. 19
Κανονισμὸς ἀποικιακῶν Κρήτης XXXIV. 35
Καπετάνος Ἀδριατικῆς XXVIII. 28. 31. XXIX. 24. XXXIV. 12. 24. XXXV. 29. 35. XXXVIII. 25 δ
Καπετάνος γενικὸς θαλάσσης Ἰουστινιάνης Μᾶρκος XXXV. 13
Καπετάνος γενικὸς θαλάσσης Ζένος Κάρολος XXXVII. 4 στῖχος 181
Καπετάνος, δοὺξ καὶ σύμβουλοι δὲν παρέχεται εἰς αὐτοὺς συγγνώμη συγγενείας XXXV. 14
Καπετάνος, δούξ, σύμβουλοι, δικαστής, ὀφφικιοῦχος νυκτὸς καὶ ταμίας ἀποτελοῦσι συμβούλιον ἐκλογῆς ὀφφικιούχων καὶ καστελλάνων XXXVIII. 13
Καπετάνος, δοὺξ καὶ σύμβουλοι λαμβάνουσιν ἀποφάσεις περὶ τοῦ λιμένος κατὰ πλειοψηφίαν XXXIV. 42
Καπετάνος, δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐπιτροπὴ μετασκευῆς λιμένος Χάνδακος XXXIII. 42
Καπετάνος, δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἀποφασίζουσιν ἐξοπλισμὸν κατέργων XXXV. 22
Καπετάνος, δοὺξ καὶ σύμβουλοι παρέχουσιν ἀσυδοσίαν εἰς μετοικοῦντας τεχνίτας XXXIV. 25
Καπετάνος, δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἀποστέλλουσι διαταγὰς καὶ ἀποφάσεις ληφθείσας περὶ ταξιδίου Βηρυττοῦ XXXIV. 22 ιθ
Καπετάνος, δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἀποφασίζουσιν ἐφίππους περιοδείας δι' ὑπηρεσίαν XXXV. 23
Καπετάνος κατέργων Κρήτης Γραδενῖγος Μᾶρκος XXVIII. 28
Καπετάνος κατέργων νηοπομπῆς Γριμάνης Πέτρος XXXV. 5. 7
Καπετάνος κατέργων Κρήτης ἐκλογή του ἐκ σοπρακομίτων XXIX. 17
Καπετάνος Κρήτης Κονταρίνης Βερτούτσιος XXXVIII. 26. XXXIX. 12
Καπετάνος Κρήτης ἀπολαυαί του περιορίζονται XXXV. 11
Καπετάνος Κρήτης ἐπεμβαίνει εἰς ὑπηρεσίαν ὀφφικιούχων νυκτὸς XXXV. 1
Καπετάνος Κρήτης ἐκλέγεται ἐκ σοπρακομίτων XXIX. 17
Καπετάνος Κρήτης ἐπιβλέπει ἔργα λιμένος XXXIV. 43
Καπετάνος Κρήτης Ἰουστινιάνης Θαδδαῖος XXXIV. 42. XXXV. 30. 36
Καπετ. Κρήτης Δανδόλος Ἐρρῖκος XXXVI. 13
Καπετάνος Κρήτης Τριβιζάνος Βίτος XXXVI. 5
Καπετάνος Κρήτης δὲν ἀναιρεῖ δίκας προκατόχων XXXIII. 40 δ
Καπετ. Κρήτης Μιχαὴλ Δομήνικος XXXIV. 10
Καπετάνος Κρήτης, δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ πληροφορῶνται τὰ ἐκ Γενούης νέα XXXIV. 9
Καπετάνος Κρήτης καὶ συγγενεῖς του δὲν ἐμπορεύονται XXXIII. 40 α
Καπετάνος Κρήτης καὶ συγγενεῖς δὲν δενδροφυτεύουσι διὰ λογαριασμὸν τρίτου XXXIII. 40 γ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καπετάνος Κρήτης συγγενεῖς δὲν μισθοδοτοῦνται ὑπὸ τῆς κοινότητος XXXIII. 40 ι
Καπετάνος Κρήτης μετὰ τὴν ἐπάνοδον εἰς Βενετίαν ὑποβάλλει ἔκθεσιν περὶ Κρήτης XXXIII. 40 η
Καπετάνος Κρητης δὲν συνάπτει γάμον διαρκούσης τῆς θητείας του XXXIII. 40 στ
Καπετάνος Κρήτης δὲν συνάπτει συμβάσεις πρὸς ὄφελος αὐτοῦ ἢ τρίτων XXXIII. 40 στ
Καπετάνος Κρήτης ἐντολαὶ αὐτοῦ XXXIII. 40
Καπετάνος Κρήτης Βενιέρης Ἀντώνιος ἐκλέγεται Δόγης XXXVII. 10
Καπετάνος Κρήτης καὶ συγγενεῖς του δὲν δέχονται δῶρα XXXIII. 40 γ
Καπετάνος Κρήτης Ἵπποι του δὲν ἀγοράζονται ὑφ' Ἑλλήνων XXXV. 19
Καπετάνος Κρήτης δὲν στρατολογεῖ δι' ἴδιον ὄφελος XXXIII. 40 β
Καπετάνος Κρήτης δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ ἵππους του διαρκούσης τῆς θητείας του XXXIII 40 θ
Καπετάνος Κρήτης δὲν ἀναιρεῖ καταδικαστικὰς ἀποφάσεις του XXXIII. 40 ζ
Καπετάνος Κρήτης δὲν ἀγγαρεύει δι' ἴδιον λογαριασμὸν XXXIII 40 β
Καπετάνος Κρήτης εἶναι ὑπόλογος διὰ πᾶσαν καταδίκην ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τῶν ἀβογαδόρων διὰ παράβασιν XXXIII. 40 ε
Καπετάνος Κρήτης δὲν ἐγγυᾶται δι' ὀφειλὰς πρὸς τὸ δημόσιον XXXV. 21
Καπετάνος Κρήτης δικαιοῦται νὰ τελῇ νυκτερινὴν ἔφοδον XXXV. 24
Καπετάνος σοπρακομίτων ἐκλέγεται μεταξὺ τῶν σοπρακομίτων XXXVII. 7
Καπετάνος στόλου διορίζεται Δόγης Α. Βενιέρης διὰ τὸ μέχρι Βενετίας ταξίδιον XXXVII. 11 ΣΣ 10. 11
Καπετάνος Τενέδου Μουδάτσος Ἰωάννης XXXVII. 4
Καπετάνος Τεργέστης προσθήκη εἰς τὰς ἐντολάς του XXXIII. 40
Καπετάνος Τούρκων Θαλασσινὸς Νικόλαος φονεύεται XXXIV. 1
Καπετάνος Χανίων καταχρᾶται τῆς ἐξουσίας του XXXVII. 6
Καπέλλος Ἰωάννης ἀντικαταστάτης σύμβουλος XXXIV. 26 στίχος 22
Καπέλλος Μαρῖνος σοφὸς κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIV. 39
Καπηλεῖα ἐν τῷ φρουρίῳ Ρεθύμνου πληρώνουσιν ὑπέρπυρα 2 ἐτησίως XXVII. 33 στ
Καπίνης Γεώργ. κτηματίας Χανίων XXVII. 30
Καραβέλλος Λουκᾶς σοπρακόμις Χάνδακος XXXIV. 4
Καραβέλλος Πέτρος πατὴρ Λουκᾶ ρέκτορος Ρεθύμνου XXVII. 7. 16. 21
Κάρπαθος ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου ἐκ Κρήτης εἰς δυνάστην Κορνάρον XXVII. 14
Κάρπαθος ἐδηώθη ὑπὸ τῶν Τούρκων XXVII. 14
Κάρυστος XXXVII. 4
Κάσσιος Πέτρος τεχνίτης λιμένος ἀνίκανος XXXIV. 42
Καστελλανίαι δίδονται δι' ἓν ἔτος XXXIX. 14 γ
Καστελλανίαι δίδονται διὰ 2 ἔτη XXXI. 3
Καστελλανία Νεοκάστρου δίδεται εἰς Παῦλον Κονταρίνην XXXIV. 28
Καστελλάνων γραφεῖς διορίζονται λόγῳ χάριτος XXXIX. 13 δ
Καστελλάνων καὶ ὀφφικιούχων τρόπος ἐκλογῆς XXXVIII. 13
Καστελλάνος Μεθώνης καὶ Κορώνης νὰ πληροφορῶνται νέα ἐκ Γενούης XXXIV. 9
Καστελλάνος ἐπίσης νὰ ἀναφέρῃ καταστροφὰς γενομένας ὑπὸ τῶν Τούρκων XXVII. 31
Καστελλάνος τηρεῖ βιβλία λογιστικὰ XXXIX. 13 γ
Καστελλάνος Κυθήρων ἀνεπαρκὴς XXXVI. 2
Καστελλάνος Μυλοποτάμου ἢ δικαστὴς Συβρίτου καὶ οἱ γραφεῖς των ὀφείλουσι νὰ εἶναι τιμαριοῦχοι ἢ νὰ ἔχωσι κατοικήσῃ ἐπὶ τριετίαν ἐν Ρεθύμνῳ XXVII. 33 α
Καστρὶ τιμάριον διεκδικεῖται ὑπὸ Καλλέργη καὶ Βενιέρη XXVIII. 30
Καταρτίου δικαίωμα φορολογία XXXI. 1 ιστ
Καταδικαζόμενοι διὰ χρέη φυγοδικοῦσι XXVIII. 9

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καταδικαζόμενοι δικαιοῦνται ἀντιγράφου δικογραφίας πρὸς ἔφεσιν XXIX. 1 β
Καταθέσεις χρημάτων χηρῶν, ἀνηλίκων, ὀρφανῶν καταβάλλονται ὑπὸ λιμενικοῦ ταμείου XXVIII. 12
Κάτεργα Ἀδριατικῆς XXVI. 6. XXX. 5. XXXIV. 22 ι 29. 31 κ
Κάτεργα ἀλλαγὴ διὰ νέων XXXIX. 4
Κάτεργα Βηρυττοῦ - Κρήτης XXXIV. 22 δ ια ιγ 35 ε
Κάτεργα Γενούης εἰς Τένεδον XXXVII. 4
Κάτεργα δημόσια δὲν χρησιμοποιοῦσι ρέκτορες XXVIII. 11
Κάτεργα διὰ μεταφορὰν λίθων πρὸς ἐπισκευὴν λιμένος XXXIX. 9
Κάτεργα Δονάτα καὶ Γριμάνα XXXIV. 22 κ στῖχος 120
Κάτεργα δύο ἐξοπλίζονται ἐν Κρήτῃ XXVI. 2 XXVIII. 35. XXXIV. 20
Κάτεργα ἐμπορικὰ προθεσμία ἐπιστροφῆς παρατείνεται XXVI. 4
Κάτεργα ἐξοπλιζόμενα ἐν Κρήτῃ προκαταβολὴ μισθοῦ πληρωμάτων XXVIII. 1. XXXV. 22. 37. XXXVII. 7. XXXVIII. 33 γ 34
Κάτεργα ἐξοπλιζόμενα ἐπειγόντως ἐν Κρήτῃ XXVII. 25
Κάτεργα ἐξοπλιζόμενα ὑπὲρ ἑνώσεως κατὰ Τούρκων XXVI. 2. 3. XXIX. 24. XXXIII. 12
Κάτεργα δύο προσλαμβάνονται διὰ μειοδοσίας XXXIV. 22
Κάτεργα δύο ἀποστέλλονται εἰς Κρήτην XXIX. 8
Κάτεργα δύο νὰ συνεισφέρῃ ὁ βασιλεὺς Κύπρου ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως κατὰ Τούρκων XXVII. 37
Κάτεργα ἐξοπλιζόμενα ἐν Κρήτῃ διορισμὸς σοπρακόμιτος XXXV. 12
Κάτεργα ἑπτὰ δύνανται νὰ ἀποτελῶσι στόλον ἑνώσεως XXVII. 37
Κάτεργα Εὐβοίας προθεσμία ἐπιστροφῆς παρατείνεται XXVI. 4
Κάτεργα νηοπομπῆς διπυρίτου μεταφέρουσι δορὰς XXVII. 9
Κάτεργα Θεσσαλονίκης καὶ Κρήτης προθεσμία ἐπανόδου παρατείνεται XVXI. 4
Κάτεργα Κρήτης πειρατεύουσι XXIX. 10
Κάτεργα Κρήτης ἐκλογὴ καπετάνου σοπρακομίτων XXIX. 17
Κάτεργα Κρήτης καπετάνος Γραδενῖγος Μᾶρκος XXVIII. 28
Κάτεργα Κρήτης στέλλονται ἐξ Ἀδριατικῆς XXX. 5
Κάτεργα Κρήτης ἐκλογὴ σοπρακομίτων XXXIV. 11
Κάτεργα Κρήτης προθεσμία ἐπανόδου παρατείνεται XXVI. 4
Κάτεργα Κρήτης νηοπομπῆς δὲν προσεγγίζουσιν ἐν Κρήτῃ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν XXXV. 4
Κάτεργα Κρήτης πεπαλαιωμένα ἀνταλλάσσονται XXVIII. 28
Κάτεργα Κρήτης παροπλίζονται XXXIV. 24
Κάτεργα στρατολογία πληρωμάτων ἐπαχθὴς ἐν Εὐβοίᾳ XXXIX. 16
Κάτεργα εἰς ἃ δὲν ἐπιβιβάζονται γυναῖκες XXXI. 29
Κάτεργα τέσσαρα ἐξοπλίζονται ἐν Κρήτῃ XXVIII. 20. XXXIV. 12. XXXVIII. 14
Κάτεργα τρία ἀποστέλλονται εἰς Κρήτην XXIX. 20
Κάτεργα τρία ἐξοπλίζονται διὰ πεζῶν καὶ βαλλισταρίων XXXIV. 22 ι
Κάτεργα τρία νὰ συνεισφέρωσιν ἱππόται Ρόδου ὑπὲρ ἑνώσεως XXVII. 37 ἐπίσης οἱ Βενετοὶ XXVII. 37
Κάτεργον Κουερίνα XXX. 5
Κάτεργον Ρωμανίας XXXV. 29
Κάτεργον Χάνδακος σοπρακόμις Καραβέλλος Λ. XXXIV. 4
Κάτεργον μικρὸν ἀποστέλλεται εἰς Εὔβοιαν XXXVIII. 3 στ
Κάτεργον χωρητικότητος κατέργων Ἀδριατικῆς, ἀποστέλλεται εἰς Κρήτην XXVI. 6
Κάτεργον ἄχρηστον XXXIX. 1 δ
Κάτεργον Κρήτης ἀποστέλλεται εἰς καπετάνον Ἀδριατικῆς XXVIII. 28 στῖχος 5
Κάτεργον Ἰουστινιάνα XXXVI. 4
Κάτεργον ἓν δὲν θὰ ἐξοπλίζεται ἐν Χανίοις ὡς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν Χάνδακι ἐκ τῶν τριῶν τῶν ἐξοπλιζομένων ἐν Κρήτῃ XXIX. 13 ϑ
Κάτεργον Κρήτης ἐν Ἀδριατικῇ ἀποστέλλεται πρὸς παροπλισμὸν XXVIII. 31
Κάτεργον παραμένει ἐν Κρήτῃ μέχρι πέντε ἡμερῶν XXXIV. 35 στ
Κάτεργων ἐπανόδου προνοητῶν XXXI. 27
Κατσαμπᾶ προάστειον Χάνδακος XXXIV. 15
Καῦκος Λουδοβῖκος πωλητὴς τιμαρίου XXX. 1
Καψοκαλύβη ἐπανάστασις XXVI. 24. XXVII. 33 ε
Καψοκαλύβη Καλλέργη ὑπόθεσις XXVI. 10
Καψοκαλύβη Κῶστας πατὴρ Θεοδώρας Καλλέργη XXVI. 10
Καψοκαλύβη θυγάτηρ Κῶστα ἐπανέρχεται ἐκ τῆς ἐξορίας XXVII. 23
Καψοκαλύβη Μαρία ἀδελφὴ Θεοδώρας XXVI. 10
Κερίνες χωρίον ἔνθα παρήγαγεν ὁ Φ. Κουερίνης κεραμίτιδα κόνιν XXXVI. 11 στῖχος 36
Κέρκυρα φρουρεῖται XXXIV. 9. XXXVII. 3 στῖχος 186
Κηρὸς Κρήτης XXX. 6. XXXIX. 1 α στῖχος 20
Κίσσαμος σκάλωμα XXXVIII. 25 γ. δ
Κίσσαμος ἐπισκοπὴ XXVII. 30 στῖχος 19
Κιτζόλη Ἀνδρέου σύζυγος Αἰκατερίνη XXVII. 16
Κληρῆρες λαμβάνουσι μερίδιον ἐὰν ἐκτελῶσι διαταγὰς καὶ συλλαμβάνουσιν ὀφειλέτας XXXIII. 45 δ (ὅρα παροράματα)
Κληρικοὶ Λατῖνοι ἐνοχλοῦνται ὑπὸ ρέκτορος Ρεθύμνου XXVIII. 14
Κοινότης λαμβάνει μερίδιον κληρήρων καὶ ὀφφικιούχων φόρου μεσιτικοῦ ὅταν δὲν ἐκτελῶσι διαταγὰς XXIII. 45 δ
Κόκκινα οἶνος ἐρυθρὸς XXXVI. 8
Κολλέγιον Βενετίας ἀναλαμβάνει δημοσίευσιν διαταγῶν ἕνεκα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1363 XXXI. 24
Κολλόνας Ματθαῖος XXXVI. 11 στῖχος 35
Κομερκλάριοι ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Μείζ. Συμβουλίου XXXIV. 13
Κομερκλάριοι λαμβάνουσιν $^1/_4$ προστίμου XXXI. 2
Κομερκλάριοι ἐκλογὴ τριῶν πρὸς εἴσπραξιν δασμοῦ XXXI. 2. σσ 2· ἐκλέγονται ὑπὸ Μ. Συμβουλίου XXXIV. 13. εἰσπράττουσι ναῦλα ταξειδίου Βηρυττοῦ 22 ιε
Κομμεμοριάλι Βιβλία XXXVII. 1
Κονταρίνης Βερτούτσιος καπετάνος Κρήτης XXXVIII. 26. XXXIX. 12
Κονταρίνης Λουδοβῖκος σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXVI. 3
Κονταρίνης Λουκᾶς ρέκτωρ Ρεθύμνου XXXVIII. 24
Κονταρίνης Νικόλαος ρέκτωρ Ρεθύμνου XXVII. 16
Κονταρίνης Παῦλος διεκρίθη εἰς πόλεμον Παδούης XXXIV. 28
Κονταρίνης Πέτρος σοπρακόμις XXVIII. 20
Κονταρίνης Πέτρος ταμίας Κρήτης XXVI. 19 στῖχος 27
Κοντόσταυλος πεζῶν Λούκιος Δάτρος XXXV. 10
Κοντόσταυλος πεζῶν Χάνδακος Λούκιος De Barimi XXXV. 30
Κονσιλιόρουμ Κουατέρνι ἀρχείου Δ. Κρήτης XXVII. σσ. 8. 18. 19. 29
Κόπος Ἰωάν. ταμίας Κρήτης XXXVIII. 38. 1. 2
Κορνάρος Ἀλέξιος δυνάστης Καρπάθου ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου XXVII. 14
Κορνάρος Ἀνδρέας τιμαριοῦχος XXX. 2
Κορνάρος Δανιὴλ σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXV. 17 στῖχος 29
Κορνάρος ντὲ λὰ Κὰ γκράντε XXVII. σσ. σ. 48
Κορνάρος Μᾶρκος μάρτυς XXVII. 16
Κορνάρος Μιχαὴλ κτηματικὴ διαφορὰ XXVI. 1. XXVII. 19. 26
Κορνάρος Νικόλαος ἀπεπλανήθη ὑπὸ αἱρετικῶν XXX. 1
Κορνάρος Νικόλαος ἀγωραστὴς τιμαρίων Καύκου XXX. 1
Κορνάρος Πέτρος δοὺξ Κρήτης XXXIII. 44. XXXIV. 3. 10. XXXV. 30
Κορνάρος Φρειδερῖκος XXXVI. 11 στῖχος 35
Κορράριος Ἰωάννης ρέκτωρ Ρεθύμνου XXVIII. 14
Κορράριος Τζανῖνος ρέκτωρ Ρεθύμνου XXVIII. 8
Κορώνη XXVI. 9. XXVII. 31. 33 γ. XXVIII.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

36. XXIX. 5. XXXIV. 3. 9. XXXV. 29. XXXVI. 10. XXXVIII. 7. 21. 36. XXXIX. 6

Κορώνη σύμβουλος Δακανάλης Πέτρος XXVIII. 8

Κουερίνης Βάλδος σοφὸς ὑποθέσεων Κρήτης XXXIV. 20

Κουερίνης Βαλδούτσιος σοπρακόμις XXIX. 10

Κουερίνης Βαρθολομαῖος τιμαριοῦχος XXXIII. 44

Κουερίνης Γουλιέλμος πληρεξούσιος Βαρθολομαίου Κουερίνη XXXIII. 44

Κουερίνης Γουλιέλμος πλειοδότης κατέργων XXXIV. 22 στῖχος 154

Κουερίνης Γουλιέλμος ρέκτωρ Χανίων XXXV. 9 στῖχος 19

Κουερίνης Γουλιέλμος σοφὸς Κρητ. ὑποθέσεων XXXVI. 3. XXXVII. 16. XXXVIII. 2

Κουερίνης Ἰωάννης ρέκτωρ Χανίων XXIX. 19

Κουερίνης Μᾶρκος Μπόκιος ἐπιτροπὴ ἀναθεωρήσεως ἐντολῶν ρεκτόρων XXVIII. 17 στῖχος 44

Κουερίνης Παῦλος δοὺξ Κρήτης 1222-24. XXVI. 1 στῖχος 22. 19. XXVII. 1

Κουερίνης Παῦλος πρεσβευτὴς 1359 XXIX. 1

Κουερίνης Παῦλος ρέκτωρ Ρεθύμνου XXVII. 16. 21. XXIX. 12

Κουερίνης Πέτρος εὐγενὴς XXVIII. 19. XXIX. 22. XXXIII. 44.

Κουερίνης Ρωμαῖος τιμαριοῦχος XXXIII. 44

Κουερίνη Ρωμαίου σύζυγος XXXI. 30

Κουερίνης Τζανάκης ἄδεια ἐξαγωγῆς ἐλαίου XXVIII. 2

Κουερίνης Τζανάκης ἐπαναστάτης ἀμνηστεύεται XXXVII. 16

Κουλέλης Ἰωάννης δουλοπάροικος μονῆς Εἰρήνης Πριωτίσσης παρουσιάσθη ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Περδικάρης XXX. 10

Κουλὲς Ἡρακλείου Κρήτης XXVIII. σσ. 4. 5. 12

Κρέατα ἐξαγωγὴ ἐπιτρέπεται XXVII. 32 β

Κρήτης ἀνάγκαι XXXVIII. 21

Κρήτης ἀπόπειρα ἀναμορφώσεως XXXI. σσ. 1

Κρήτης διοίκησις πλημμελὴς XXXVIII. 7

Κρήτης διοίκησις νὰ ἐξοπλίσῃ κάτεργα XXXV. 13

Κρήτης διοίκησις ὑποστηρίζει βάϊλον Εὐβοίας XXXVIII. 3 γ δ

Κρήτης δουκὸς ἐντολαὶ XXXIII. 40

Κρήτης δασμοὶ XXXI. 1. XXXIII. 45

Κρῆτες πιστοί· περιττεύουσι οἱ ξένοι XXXIII. 8

Κρήτης Ἕλληνες ὑπήκοοι αὐτοκράτορος ἀσύδοτοι δασμῶν XXVIII. 36

Κρήτης ἐμπορεύματα παράτασις προθεσμίας παραδόσεως XXVIII. 15

Κρήτης ἐμπορεύματα ὑπὸ διαμετακόμισιν ἀσύδοτα XXXIV. 17. 21

Κρήτης καὶ Ρωμανίας δασμὸς οἴνων αὐξάνεται XXXIII. 45

Κρήτης καπετάνος ἐντολαὶ XXXIII. 40

Κρήτης κάτεργα XXVI. 3. 4. XXXIV. 22 ι

Κρήτης κηρὸς XXX. 6

Κρήτης οἶνος XXXI. 1 ε στ

Κρήτης προνοηταὶ XXXI. 28

Κρίσπος Φραγκούλης αὐθέντης XXXVIII. 5

Κρουάζιος Πέτρος διαθέτης XXVIII. 22

Κτήματα δημοσίου πλειστηριαζόμενα· καγκελλάριοι γραφεῖς καὶ νοτάριοι δὲν ὑπερθεματίζουσιν XXVIII. 22

Κτήματα ἐπαναστατῶν πωληθέντα XXXIV. 26. XXXVIII. 9

Κτήματα ἐπιθεώρησις καλλιεργείας αὐτῶν XXXI. 18

Κτήματα κατεχόμενα παρανόμως XXXI. 18

Κτηματικὴ διαφορὰ πολύπλοκος XXVI. 1. 16. 19. 23. ΣΣ 1. 16. 19. 23

Κτηματικὴ διαφορα μεταξὺ ταμιῶν καὶ Ν. Σαγρέδου κατὰ Μ. Γραδενίγου καὶ Μιχαὴλ Κορνάρου XXVI. 1. 16. 19. 23

Κτημάτων ἀναγραφαὶ γίνονται ἐν Χανίοις XXXVIII. 25 στ

Κτημάτων μεσιτεία καταβάλλεται ἐντὸς 2 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀγοραπωλησίας XXXIII. 45 στ

Κῦβοι ριπτόμενοι τρόπος ἐκλογῆς ὀφφικιούχων XXXVIII. 11. 12. ΣΣ 11

Κύθηρα Βενιέρης ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου XXVII. 2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κύθηρα Βενιέρης XXXIV. 36
Κύθηρα ἀποστολὴ ἱκανοῦ καπετάνου XXXVI. 2
Κυματοθραύστης Χάνδακος κατασκευὴ XXVIII. 4
Κυπαρίσσου σανίδες, δέρματα καὶ τυρὸς δίδονται ἀντὶ ἐλαίου εἰς Μεθώνην καὶ Κορώνην XXIX. 5
Κύπρος ἀκρωτήριον Ντελλαγκρέα XXVII. 27
Κύπρος βασιλεὺς ἐνήργησε ἀπόδοσιν πειρατευθέντων XXVII. 27
Κύπρος βασιλεὺς συνεισφορὰ εἰς τὴν Ἕνωσιν κάτεργα δύο XXVII. 37. XXVIII. 6. 7
Κύπρος νηοπομπὴ μέτρα ἕνεκα τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Κρήτῃ XXXI. 24
Κύπρος ἐμπορεύματα XXVIII. 1
Κύπρος ἐμπόριον XXXIV. 20
Κύπρου Κρήτης ναῦλος διπλοῦς Βηρυττοῦ Κρήτης XXXIV. 22
Κωνσταντινούπολις ἐμπορεύματα XXVIII. 1
Κωνσταντινούπολις Βάϊλος Μπάρμπος Πανταλέων XXXVII. 3
Κωπηλάται καὶ πεζοὶ 4 κατέργων στρατολογοῦνται XXXIV. 13

Λ

Λάγος Νικόλαος τιμαριοῦχος XXXIII. 44
Λαγκεάρδος λεγάτος ἀρχηγὸς αἱρέσεως XXX. 1
Λαθρεμπόριον XXXIII. 45 ε
Λαντζαρῖνος συνοδὸς νέου δουκὸς XXXI. 25
Λαουρέντσιος Ἱερώνυμος νοτάριος δικαστικοῦ XXXV. 9
Λάρυμνα XXXVII. 3
Λατῖνοι ἐνοχλοῦνται ὑπὸ ρέκτορος Ρεθύμνης XXVIII. 14
Λεφρέρνε χωρίον καταστραφὲν XXXIV. 32
Λιμενικὸν ταμεῖον XXVIII. 3. 12
Λιμὴν Ρεθύμνου XXXVIII. 19
Λιμὴν Χάνδακος XXVI. 7. XXVII. 8. 9. 18. 19. 29. XXVIII. 4. 5. 12. XXXI. 1 ιστ. XXXIII. 42. XXXIV. 6. 42. 43. 44. 45 ΣΣ 6. 42. 44. XXXV. 34. XXXIX. 9
Λιμὴν Χανίων XXVII. 32 ια ιβ. XXXVIII. 25 α
Λογιστὴς νὰ διδάξῃ εἰς ταμίας τήρησιν βιβλίων XXXVIII. 35 ΣΣ 35
Λογιστικὰ βιβλία καστελλάνων XXXIX. 13 γ
Λόγγο Πόρτο XXVII. σελ. 47
Λογγοβάρδος Ἀγαπητὸς τιμαριοῦχος XXIX. 23
Λόγγος Ι. ἀμμιράλιος Χάνδακος XXXVIII. 1
Λορεδάνος Βεριούτσιος ὀφφικιοῦχος πληρωμῶν XXXVIII. 43
Λορεδάνος Νικόλ. ἐπὶ τῶν ναυτικῶν XXVIII. 6
Λορεδάνος Νικόλ. ρέκτωρ Ρεθύμνου XXXI. 33
Λορεδάνος Π. προνοητὴς Κρήτης XXXVII. 16
Λορεὸν φρούριον Εὐβοίας Ὠρεοὶ XXX. 4
Λουκιανὸς Μᾶρκος καγκελλάριος Χανίων XXXIV. 33
Lumen προϊὸν Εὐβοίας, Κρήτης, Ἀβύδου XXX. 6
Λοῦπε προμαχῶνες ἐν Ἰταλίᾳ XXXV. 10

Μ

Μαγιόρκας ἔριον εὐθηνότερον τοῦ ἐξ Ἀγγλίας XXVIII. 1
Μάγιστρος ἱπποτῶν Ἕνωσις κατὰ Τούρκων XXVII. 7
Maleris capita XXVIII. 1
Μαλόμπρος Ριτζιάρδης δικηγόρος XXXVII. 16
Μαλῶται XXXVIII. 23 δ
Mamona = μαστὸς ὁ νῦν Κουλὲς λιμένος Ἡρακλείου XXVIII. ΣΣ 4. 5. 12
Μανωλέσσος Ἰάκωβος βαλλιστάριος XXXIII. 9
Μαρία ἀδελφὴ δουκὸς Αἰγαίου XXXVIII. 3 ε στ
Μαρτσέλλος Μᾶρκος πρόεδρος 40 XXXVII. 16
Μαρτσέλλος Μ. ρέκτωρ Ρεθύμνου XXXVII. 3
Μαυρομμάτης Μαν. τιμαριοῦχος XXXVIII. 39
Μαῦρος Δονάτος σύμβουλος Κρήτης XXXIV. 26
Μέγκουλας Δονάτος πρόεδρος 40 XXXVII. 16
Μεδιολάνος Γεώργιος νοτάριος καγκελλαρίας Κρήτης XXXIV. 33
Μεθώνη XXVI. 9. XXVII. 31. 33 γ. XXVIII. 36. XXIX. 5. XXXIV. 9. 17. 23. XXXV.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

29. 35. 37. XXXVI. 10. XXXVII. 3. XXXVIII. 7. 21. 36. XXXIX. 6
Μεῖζον Συμβούλιον εἴσοδος λόγῳ χάριτος ἀπαγορεύεται XXVII. 20 α
Μεῖζον Συμβούλιον εἴσοδος ἀποφασίζεται ὑπὸ τῆς κυριαρχίας XXVII. 20 α
Μεῖζον Συμβούλιον μέλη αὐτοῦ ὑποδεικνύουσιν εἰσαγωγὴν νέων XXVII. 20 β
Μεῖζον Συμβούλιον ἔλεγχος προσόντων ἐνεργεῖται κατ' ἔτος XXVII. 32 ϑ
Μεῖζον Συμβούλιον εἰσαγωγὴ Ἑλλήνων XXIX. ΣΣ 13
Μεῖζον Συμβούλιον ἐκλέγει σοπρακόμιτας ἑνώσεως XXIX. 21
Μεῖζον Συμβούλιον ἀποφασίζει ἐφίππους ὑπηρεσιακὰς περιοδείας XXXV. 23
Μεῖζον Συμβούλιον 4 Μαρτίου 1369· ἀποστολὴ συνδίκων XXXVIII. 7
Μέλι XXXIX. 1 α στῖχος 20
Μέμος Ἀντώνιος σοφὸς διὰ ζημιωθέντας XXXIV. 38
Μέμος Μ. σοφὸς διὰ ζημιωθέντας XXXIV. 38
Μέντιος Ἰάκωβος σύμβουλος Κρ. XXXVIII. 38
Μερτζάριος Πέτρος ἄδεια μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων XXX. 9
Μεσῖται XXXI. 1 ιδ. XXXIII. 45 α β γ δ στ XXXIV. 25. 37. XXXVII. 3. 16. XXXVIII. 36. ΣΣ 36
Μῆλος φρούριον Αἰγαίου XXX. 12
Μίανης Ἰωάννης σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIV. 31
Μιάνης Ἰωάννης σοπρακόμις XXXV. 13
Μυζήθρας δασμὸς XXXI. 1 ιε
Μιλάνος Γεώργιος Νοτάριος XXXIII. 44
Μινῶτος Μᾶρκος κτηματίας XXXIV. 30
Μισθὸς καπετάνου περιορίζεται XXXV. 11
Μισθὸς νοταρ. καπετ. περικόπτεται XXXV. 11
Μίσθὸς ἀμμιραλίου Χάνδακος καταργεῖται XXXVIII.
Μισθ. πληρωμάτων προκαταβολὴ XXXVIII. 34
Μισθὸς πληρωμάτων κατέργων Εὐβοίας προκαταβάλλεται ἐν Κρήτῃ XXXIX. 16
Μιστάτον μέτρον ὑγρῶν XXXIV. 5. 10. 19
Μιχαὴλ Ἰωάννης ἀγοραστὴς ½ ἱππαρχίας ἐπαναστατῶν XXXIV. 26
Μιχαὴλ Μαρῖνος XXIX. 10
Μιχαὴλ Μᾶρκος ταμίας Κρήτης XXVI. 19
Monaci Λαυρέντιος καγκελλάριος Κρήτης XXXI. ΣΣ 1
Μοναχοὶ Ἁγίας Αἰκατερίνης μεταβαίνουσιν εἰς Ρώμην XXXVI. 6
Μονεμβασία XXXI. 1 στ XXXIII. 45 η XXXVII. 2. 5
Μονὴ εἰρήνης XXX. 10
Μορεντάνος Ἀνδρέας σύμβουλος Εὐβοίας XXVIII. 8
Μοροζίνης Ἀλβίζε σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIV. 39
Μοροζίνης Ἀνδρέας προνοητὴς XXVII. 22
Μοροζίνης Βερνάρδος σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIX. 1
Μοροζίνης Ζουφρέδος δοὺξ Κρήτης XXX. 3. 10
Μοροζίνης Μαρῖνος δοὺξ Κρήτης XXVII. 13. XXIX. 10
Μοροζίνης Μαρῖνος σύμβουλος Κρήτης XXVI. 16
Μοροζίνης Μωϋσῆς πάτρων κατέργου XXXIV. 22
Μοροζίνης Παῦλος προνοητὴς Κρήτης XXXVII. 16
Μοροζίνης Πέτρος δοὺξ Κρήτης XXXI. 31
Μοροζίνης Ραϊνέριος ἐπὶ τῶν ναυτικῶν XXVIII. 6
Μοροζίνης Φραγκῖσκος δοὺξ Κρήτης XXXIV. 27
Μοτσενῖγος Θωμᾶς πλειοδότης κατέργων XXXIV. 22
Μοτσενῖγος Ἰωάννης ἐπὶ τῶν ναυτικῶν XXVIII. 6
Μοτσενῖγος Πέτρος δοὺξ Κρήτης XXXVIII. 14. XXXIX. 12. 14 στ
Μοτσενῖγος Φραγκῖσκος πάτρων κατέργων XXXIV. 22
Μουδάτσος Ἄγγελος ὀφειλέτης κοινότητος XXXVIII. 38
Μουδάτσος Ἰωάννης βάϊλος καὶ καπετάνος Τε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νέδου XXXVII. 3
Μουδάτσος Πέτρος ἀγοραστὴς τιμαρίου XXIX. 9
Μουδάτσος Τζανάκης μεταφορὰ οἴνου XXXVI. 8
Μπάρμπος Πανταλέων βάϊλος ἐν Κωνσταντινουπόλει XXXVII. 3
Μπάφος Ἀνδρέας τιμαριοῦχος XXXV. 38
Μπαχαρικὰ XXXIV. 35 β
Μπελβεντὲρ φρούριον XXXI. 7
Μπέμπος Ἀνδρεάζης ἐν Ρώμῃ XXIX. 18
Μπέμπος Λεονάρδος σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIV. 31
Μπέμπος Φραγκῖσκος καπετάνος Κορώνης καὶ Μεθώνης XXXIV. 41
Μπόκολις Νικλόριος ἀγοραστὴς τιμαρίου XXXV. 38
Μπολντοῦ Φραγκῖσκος ταμίας Κρήτης XXXVIII. 38 β
Μπόνος Δομήνικος Σύνδικος XXXVIII. 38
Μυλοπόταμος XXVII. 33 α. γ. XXIX. 1 α. XXXVIII. 39

N

Ναγκράτι φόρος δουλοπαροίκων XXXI. 15. ΣΣ. 15
Ναὸς Ἀρμενίων ὑπῆρχεν ἐν Κρήτῃ XXXI. 20 α
Ναπολέων πληρεξούσιος Βενετίας ἐν Νεαπόλει XXVII. 15. 24 στῖχος 21
Ναῦλος Βηρυττοῦ XXXIV. 22 ϑ
Ναῦλος ἐμπορευμάτων XXXI. 19
Ναῦλος ἐπὶ ἀφωπλισμένων κατέργων XXVIII. 1
Ναῦλος ἐρίου Ἀγγλίας διπλάσιος Μαγιόρκας XXVIII. 1 στῖχος 29
Ναῦλος οἴνου Κρήτης XXXVI. 7
Ναῦλος περιορισμοὶ XXXVI. 11
Ναῦλος ταξιδίου Κρήτης Βηρυττοῦ εἰσπράττεται ὑπὸ κομερκλαρίων XXXIV. 22. ιε. ιη
Ναύσταθμος Βενετίας· ὁ πάτρων αὐτοῦ νὰ ἐξοπλίσῃ δύο κάτεργα διὰ τὴν Κρήτην XXXIV. 35
Ναύσταθμος Χάνδακος ἐκλογὴ πάτρωνος XXXIV. 44
Ναύσταθμος Χάνδακος ἐπιθεώρησις ἅπαξ τοῦ μηνὸς XXXI. 13
Ναύσταθμος Χάνδακος ἐκλογὴ νοταρίου XXXIV. 44
Ναύσταθμος Χάνδακος περιττὰ πωλοῦνται ἐν πλειστηριασμῷ XXXI. 13
Ναύσταθμος Χάνδακος τηρεῖ βιβλίον ὑλικοῦ XXXI. 13
Ναύσταθμος Χάνδακος XXXI. 13. XXXIV 44. XXXVIII. 8
Νεοκάστρου καστελλανία δίδεται εἰς Π. Κουρίνην XXXIV 28
Νηοπομπὴ Ἀλεξανδρείας XXVII. 36. XXIX. 18. XXX. 8. XXXIV. 20. XXXV. 2. 35
Νηοπομπὴ διπυρίτου μεταφέρει δορὰς XXVI. 9
Νηοπομπὴ Εὐβοίας προθεσμία ἐπανόδου XXVI. 4
Νηοπομπὴ κανονισμὸς XXXIV. 22
Νηοπομπὴ Κρήτης XXVI. 4. XXXIV. 22. 29. 35. 37
Νηοπομπὴ Ρωμανίας XXXIX. 9
Νηοπομπὴ Συρίας XXXIV. 20
Νηοπομπὴ Φλανδρίας XXXIX. 9
Νικόζια φρούριον Αἰγαίου XXX. 12 στῖχος 57, 91
Νικόλαος ἐπίσκοπος Πανόρμου ἀνεπιθύμητος ὡς ἀρχιεπίσκοπος Λατίνων Κρήτης XXXVIII. 16
Νοβέλλης Ἰωάννης πλοιοκτήτης παμφίλου ναυαγήσαντος ἐν Τρατερῷ XXVIII. 26
Νόθοι ἄρθρον πρεσβείας 1361 παραλείπεται XXIX. ΣΣ. 13.
Νόθοι εὐγενῶν ἐν Βενετίᾳ δὲν ἀπελάμβανον προνομίων XXIX. ΣΣ. 13
Νοτάριοι δὲν ὑπερθεματίζουσιν εἰς πλειστηριασμοὺς δημοσίων κτημάτων XXXVIII. 22
Νοτάριος δικαστικοῦ Ἱερώνυμος Λαουρέντσιος XXXV. 9
Νοτάριος καπετάνου μισθὸς περικόπτεται XXXV. 11
Νοτάριος λογιστὴς ναυστάθμου Χάνδακος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

XXXIV. 44
Ντελλαγκρέα ἀκρωτήριον Κύπρου XXVII. 27
Ντελλεμπελλεντόνε Μᾶρκος ἐκ Χάνδακος κτηματίας XXXIV. 34

Ξ

Ξένοι ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν εἰς περιοχὴν Χανίων δὲν ἐξαιροῦνται ἀγγαρειῶν καὶ δασμῶν XXVII. 32 δ
Ξένοι ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσιν ἐν Κρήτῃ εἶναι ἐλεύθεροι, πλὴν δουλοπαροίκων κοινότητος XXIX. 1α
Ξένοι πληρώνουσι εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν δασμὸν XXXI. 1α
Ξένοι ἔμποροι διαμετακομίζοντες ἐν Κρήτῃ πληρώνουσι 1% εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν XXXIV. 21

Ο

Οἰκίας μεσιτεία ἀγοραπωλησίας καταβάλλεται ἐντὸς δύο μηνῶν XXXIII. 45 στ
Οἰκίας ἐπισκευὴ ὑπέρπυρα 400 XXX. 11
Οἰκία προικῴα ἀγοραπωλησία XXXIX. 10
Οἰκία συμβούλων ἐπισκευὴ XXXIX. 5
Οἰκονομικὸς ἔλεγχος ρεκτόρων Κρήτης XXVI. 7
Οἶνος Κρήτης XXVII. 32 ι XXIX. 3. 22 α XXXI. 1 δ ε στ XXXIII. 45 γ ζ XXXIV. 5. 6. 19 ΣΣ 19. XXXVI. 7. XXXVII. 2. 5. XXXIX. 6. 7 ΣΣ 7
Οἶνος Μονεμβασίας XXXIII. 45 ζ. XXXVII. 2. 5
Οἶνος Ρωμανίας XXXIII. 45 θ XXXVII. 2. 5. XXXVIII. 11
Ὁρκωμοσία Σουριανοῦ Ἀγγέλου καγκελλαρίου Ρεθύμνου XXVIII. 16
Ὀρφανὰ καταθέσεις αὐτῶν νὰ ἐπιστραφῶσι, καταβαλλόμεναι ὑπὸ λιμενικοῦ ταμείου XXVIII. 3. 12
Ὄσπρια δὲν φορολογοῦνται ὑπὲρ τοῦ λιμένος XXVII. 29
Ὀφειλέται δημοσίου XXXV. 32. 33. XXXVII. 9. 12. XXXVIII. 30. 40. XXXIX. 2 ΣΣ 2. 13 α
Ὀφφικιοῦχοι γραφεῖς διετὴς θητεία XXXI. 3
Ὀφφικιοῦχοι παραμένουσιν ἐκτὸς ὑπηρεσίας ἰσόχρονον διάστημα ὑπηρεσίας XXIX. 1 δ
Ὀφφικιοῦχοι δὲν εἶναι οἱ ἀβογαδόροι XXIX. 1 δ
Ὀφφικιοῦχοι δύνανται νὰ εἶναι πάντες οἱ εὐγενεῖς XXIX. 1 δ
Ὀφφικιοῦχοι δικαστικοὶ θητεία διετὴς XXXI. 3
Ὀφφικιοῦχοι τρόπος ἐκλογῆς XXXVIII. 12
Ὀφφικιοῦχοι ἐκτὸς Βενετίας XXXV. 31
Ὀφφικιοῦχοι ἐπὶ δουλοπαροίκων XXIX. 13 δ
Ὀφφικιοῦχοι ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων XXXV. 15
Ὀφφικιοῦχοι λόγῳ χάριτος XXXIV. 13
Ὀφφικιοῦχοι Μυλοποτάμου ποῖοι XXVII. 33 β
Ὀφφικιοῦχοι οἰκονομικοὶ Καζοῦται XXXIII. 45 δ
Ὀφφικιοῦχοι οἰκονομικῶν XXXIV. 27
Ὀφφικιοῦχοι λόγῳ χάριτος XXXIX. 14 α
Ὀφφικιοῦχοι προϊστάμενοι ἐκτιμητῶν XXIX. 1 δ
Ὀφφικιοῦχοι ταμίαι θητεία ἓν ἔτος XXIX. 13 δ
Ὀφφικιοῦχοι φόρου ἐμπορίου XXXI. ΣΣ 2
Ὀφφικιοῦχοι Χανίων ἐπὶ ἓν ἔτος XXIX. 13 δ
Ὀφφικιοῦχοι Χανίων εὐγενεῖς Βενετοὶ ἢ Χανίων XXVII. 32 ζ
Ὀφφικιοῦχοι καὶ καστελλάνοι τρόπος ἐκλογῆς αὐτῶν XXXVIII. 13
Ὀφφικιοῦχος Βενιέρης Πέτρος καὶ υἱὸς XXXIX. 14 ε
Ὀφφικιοῦχος νυκτός, δούξ, σύμβουλοι, καπετάνος, δικαστής, ταμίας, συμβούλιον ἐκλογῆς ὀφφικιούχων καὶ καστελλάνων XXXVIII. 13
Ὀφφικιοῦχος πληρωμῶν Λορεδᾶνος Βερτούτσιος XXXVIII. 43
Ὀφφικιούχων κανονισμὸς XXXIV. 13
Ὀφφικιούχων θητεία αὐτῶν καὶ καστελλάνων XXXI. 3
Ὀφφικιούχων Κρήτης θητεία διετὴς XXXI. 3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Π

Παγάνης Ἰάκωβος τιμαριοῦχος XXX. 1. 2
Παδούης πόλεμος 1372. XXXIV. 12. 28. 32
Παλατία = Μίλητος XXVII. σελ. 48
Παλατίας πρόξενος Πιζάνης Νικόλ. XXVII. 29
Παλάτιον δουκὸς πίστωσις δι' ἐπισκευὴν XXVI. XXXIX. 5. 6 ΣΣ 6
Πάμφιλλον (εἶδος πλοίου) Ἰωάννου Νοβέλλου ἐναυάγησεν XXVIII. 26
Pannis cinctilana XXXIII. 14 ἑρμηνεία ΣΣ 14
Πανέλλα οἶνος Κρήτης XXIX. 3
Πανόρμου ἐπίσκοπος XXXVIII. 16
Πανώλης ἐπιφέρει μείωσιν πληθυσμοῦ XXXV. 32
Πανταλέοντος Αἰκατερίνη XXVI. 14
Πάπας XXVII. 24. 31. XXVIII. 6. 7. XXIX. 16. XXXI. 21. XXXV. 16
Παραβάσεις συγγενῶν καπετάνου XXXIII. 40 ε
Παράκλητοι (Γερουσιασταὶ) Κρήτης ἐκλέγουσι σοπρακόμιτας XXVIII. 13
Πασχαλῖγος Μᾶρκος ἐκλέγεται Βενετὸς εὐγενὴς XXXVII. 1 ΣΣ 1
Πάτρωνες κατέργων ἡλικίας τοὐλάχιστον 30 ἐτῶν XXXIV. 22 β
Πάτρωνες κατέργων συνοδεύουσι ταξίδιον εἰς Συρίαν XXXIV. 22 γ
Πάτρωνες κατέργων Βηρυττοῦ δὲν ἀπομακρύνονται τοῦ πλοίου XXXIV. 22 ιγ
Πάτρων ναυστάθμου Βενετίας XXXIV. 35
Πάτρων ναυστάθμου Χάνδακος XXXIV. 44
Παῦλος Θωμᾶς πληρεξ. Ἀβονὰλ XXVIII. 13
Παῦλος Ἰωάννης ἐκ Τενέδου XXXVIII. 42. XXXIX. 15
Πεζῶν λόχος ξένων καταργεῖται XXXIX. 8
Πεζῶν λόχ. ἀποστέλλεται εἰς Κρήτην XXXIX. 11
Πεζῶν λόχοι δύο ἀποστέλλονται εἰς Κρήτην XXXIX. 11
Πειρατεῖαι XXVII. 27. XXIX. 10. ΣΣ 10. XXXIV. 34. 41. ΣΣ 41
Πεντάης Ἀκτάνης πειρατευθεὶς ἐν Κύπρῳ XXVII. 27
Περδικάρης Ἰωάννης φέρει ψευδώνυμον Κουλέλης Ἰωάννης XXX. 10
Περιοδεῖαι ἔφιπποι XXXV. 23
Περσέγα χωρίον XXVI. 10
Πετάσιος Τζανάκης σοπρακόμις Βενετός. Πειρατεία XXVII. 27
Πιζάνης Βίκτωρ καπετάνος Ἀδριατικῆς XXX. 5
Πιζάνης Ἰωάνν. ἀγοραστὴς κτημάτων XXXIV. 26. 34
Πιζάνη Κατεροῦτσα σύζυγος Φιλίπ. XXXIX. 10
Πιζάνης Νικόλ. πρόξενος Παλατίας XXVII. 29
Πιζάνης Πέτρος σοφὸς διὰ ζημιωθέντας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν XXXIV. 38
Πιζάνης Φίλιππος κτηματίας XXXIX. 10
Πίστωσις δι' ἐπισκευὴν οἰκίας, ὑπέρπυρα 400 XXX. 11
Πίπερι XXXIV. 35 β
Πισίδα Κανουλάρη τιμάριον XXXV. 38
Πλατανισσοῦ τιμάριον XXX. 1
Πλατισσὸ τιμάριον Α. Κορνάρου XXX. 2
Πλειστηριασμὸς πῶς ἐνεργεῖται XXXIV. 22. 22α
Πλειστηριασμὸς κατέργων Βηρυττοῦ XXXIV. 22 ιζ
Πληθυσμὸς Χάνδακος ἐμειώθη XXXV. 32
Πληρώματα κατέργων στρατολογοῦνται ἐν Κρήτῃ XXVIII. 35
Πληρώματα κατέργων Ἀδριατικῆς στέλλονται εἰς Κρήτην XXXIV. 22 κ
Πληρώματα κατέργων Κρήτης ἀποζημίωσις XXXVIII. 33 γ
Πληρώματα κατέργων ἀπὸ Κρήτης εἰς Εὔβοιαν XXXIX. 16
Πλοῖα ἐξερχόμενα πληρώνουσι δικαιώματα λιμένος XXVII. 32 ιβ
Πλοῖα ἐξοπλίζονται ὑπὸ ὀφφικιούχων δαπάναις αὐτῶν πρὸς ἐπάνοδον εἰς Βενετίαν XXXIV. 3
Πλοῖα ἐπάνοδος εἰς Βενετίαν XXXIV. 35 δ
Πλοῖα πρὸς μεταφορὰν σίτου ναυλοῦνται XXXVI. 10
Πλοῖον ἐξοπλίζεται ὑπὸ δουκὸς καὶ ρεκτόρων XXXIV. 8
Πλοῖον χωρητικότης αὐτοῦ XXXIV. 35 γ
Ποιναὶ κατὰ ἀξιωματούχων XXXVIII. 37. 38. ΣΣ. 37. 38

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Πολάνης Μᾶρκος ρέκτωρ Ρεθύμνου XXXVIII. 39
Πολάνης Νικόλαος σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXVI. 3
Πόλεμος Γενούης XXXIV. 24
Πόλεμος Παδούης 1372 XXXIV. 12. σσ. 12. 28. 32. XXXV. 10
Πολιτοφυλακὴ Χάνδακος XXXI. 5. σσ. 5
Πόλος Ματθαῖος σύμβουλος Κρήτης XXXV. 4
Πόρκος Νικόλαος ἐκ Ρεθύμνου XXXVIII. 8
Πρεδέλλης XXVII. σσ. 8. 10. 19. 29
Πρεμαρῖνος Νικόλαος ἐπιτροπὴ ἀναθεωρήσεως ἐντολῶν ρεκτόρων XXVIII. 17. XXXIV. 38
Πρεσβεία 1356 XXVII. 20. σσ. 20
Πρεσβεία αὐτοκράτορος XXVIII. 36
Πρεσβεία τιμαριούχων Ρεθύμνου 1359 XXIX. 1
Πρεσβεία Χανίων 1360 XXIX. 13
Πρεσβεία Κρητῶν δι' ἐπεισόδιον δουκὸς XXVII. 12
Πρεσβεία 1356 XXVIII. 20
Πρεσβεία Χανίων 1356 XXVII. 32
Πρεσβεία Ρεθύμνου 1356 XXVII. 33
Πρεσβεία 1361 παραλείπεται ἄρθρον περὶ νόθων καὶ περὶ Ἑλλήνων XXIX. σσ. 13
Πρεσβεία Χάνδακος 1361 XXIX. 22
Πρεσβεία 1361 XXXI. σσ. 1
Πρεσβεία Ἀρμενίων XXXI. 20
Πρεσβεία εἰς δοῦκα Αἰγαίου XXX. 12
Πρεσβευτὴς 1356 Ζαγκαρόλος Μᾶρκος XXVII. 32
Πρεσβευτὴς Χανίων 1360 Βιτσεμᾶνος Μαρῖνος XXIX. 3
Πρεσβευτὴς Χανίων 1360 Δαμολῖνος Παντολέων XXIX. 13
Πρεσβευτὴς Χάνδακος 1361 Κουερίνης Πέτρος XXIX. 22.
Πρεσβευτὴς ἀποστέλλεται πρὸς τὸν Πάπαν XXVII. 31
Πρεσβευτὴς Ρεθύμνου 1356 Σεμιτέκολος Γεώργιος XXVII. 33
Πρεσβευτὴς 1359 Κουερίνης Παῦλος XXXIX. 1
Πριμικήριος Χάνδακ. Γραδενῖγος XXXVIII. 23
Πριούλης Νικόλαος δοὺξ Κρήτης XXVI. 7
Πριώτισσα φρούριον XXX. 10
Πρόεδρος 40 Τριβιζάνος Βίδος XXVIII. 4
Πρόεδρος 40 Βαδόερος Πέτρος XXVIII. 4
Προθεσμία ἐπιστροφῆς κατέργων Κρήτης XXVI. 3
Προθεσμία φορτώσεως κατέργων XXXIV. 22 κγ
Προθεσμία ἓξ μηνῶν εἰς ὀφειλέτας πρὸς συμβιβασμὸν XXXV. 33
Προϊξ Κιτσόλη Αἰκατερίνης XXVII. 16
Προϊόντα μεταφορὰ XXXIX. 1. σσ. 1.
Προκαταβολὴ ἀγορᾶς ἵππων XXXI. 14
Προκοταβολὴ δαπανῶν μεταφορᾶς ὑλικῶν λιμένος XXXIII. 42
Πρόξενος Θεολόγου διορισμὸς XXVIII. 29
Πρόξενος Παλατίας Πιζάνης Νικόλαος XXVII. 27
Προξένων διορισμὸς δικαιοδοσία διοικήσεως Κρήτης XXVIII. 29. σσ. 29
Προνοηταὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν Κρήτης, Μοροζίνης Ἀνδρέας, Ἰουστινιάνης Ἰουστ. XXVII. 22
Προνοηταὶ Κρήτης ἐπὶ θητεία XXXI. 28. σσ. 28
Προνοηταὶ Κρήτης παρακάθηνται ἐν τῇ Β. Γερουσίᾳ XXXI. 28
Προνοηταὶ τρεῖς ἀποστέλλονται εἰς Κρήτην δι' ἀνάκρισιν ἐπεισοδίου δουκὸς XXVII. 4. 5. 6
Προνοηταὶ σύνδικοι XXXV. 15
Προνοητὴς ἔκτακτος Τριβιζάνος Νικόλαος XXXVI. 1
Προνοητὴς Κρήτης Δάνδολος Ἰωάννης XXXVII. 16
Προνοητὴς Κρήτης Λοredάνος Παῦλος XXXVII. 16
Προνοητὴς Κρήτης Μοροζίνης Πέτρος XXXVII. 16
Προνοητῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν κάτεργον αὐτῶν XXXI. 27
Πρόστιμα παλαία ἀναστέλλουσι ρέκτορες XXVII. 33 ϑ
Προστίμων λαμβάνουσιν ἓν τέταρτον κομερκλάριοι XXXI. 2
Πρόσφυγες Τενέδου XXXVII. 3
Πτελεὸς XXXVII. 3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

P

Ραγουζαῖος Γεώργιος ἐπαναστάτης ἀποκαθίσταται XXXVII. 16
Ρέθυμνος προϊστάμενοι ὀφφικιοῦχοι ἐκτιμηταὶ παραμένουσιν ἐν Ρεθύμνῳ XXIX. 1 δ
Ρέθυμνος δὲν ἐπιβάλλονται νέοι φόροι ὑπὸ δουκὸς καὶ συμβούλων XXVII. 35
Ρέθυμνος οἱ ἐρχόμενοι νὰ κατοικήσωσι ξένοι εἶναι ἐλεύθεροι, ἐὰν δὲν εἶναι δουλοπάροικοι τῆς κοινότητος XXIX. 1 α
Ρέθυμνος ἔλαιον δὲν πωλεῖται ἐλευθέρως καὶ οὔτε ἐξάγεται XXVII. 33 ζ
Ρέθυμνος καγκελλάριος Σουριανὸς Ἄγγελος ὁρκωμοσία του XXVIII. 16
Ρέθυμνος λιμὴν XXXVIII. 19. 27
Ρέθυμνος κτήματα ἐπαναστατῶν XXXVIII. 9
Ρέθυμνος ρέκτωρ νὰ μὴ ἐνοχλῇ λατίνους κληρικοὺς XXVIII. 14
Ρέθυμνος ρέκτωρ ἀναστέλλει πληρωμὴν χρεῶν XXVIII. 9
Ρέθυμνος τιμάριον ἐν τῇ περιοχῇ Ρεθύμνου συνεισφέρει εἰς ρέκτορα Χανίων XXVI. 5
Ρέθυμνος τιμαριοῦχοι ἀγοράζοντες τιμάριον ἐν Χανίοις δὲν δύνανται νὰ τελῶσιν εἰσφορᾶς των ἐν Ρεθύμνῳ, ἐὰν πλείονα τῶν τριῶν XXVII. 33 δ
Ρέθυμνος τιμαριοῦχοι ζητοῦσι τιμάρια φονευθέντων ἐπαναστατῶν XXVII. 33 ε
Ρέθυμνος καπηλεῖα ἐν τῷ φρουρίῳ XXVII 33 στ
Ρέθυμνος Τοῦρκοι τιμαρίου Βαρότση XXIX. 4
Ρέθυμνος καὶ Χανία ρέκτορες τελοῦσιν ἐπιθεώρησιν τιμαριούχων ἅπαξ κατὰ τὴν θητείαν των XXXI. 16
Ρέθυμνος ἐξάγει πάντα τὰ ἐμπορεύματα πλὴν σιδήρου, σίτου, ἐλαίου XXIX. 1 γ
Ρεθύμνιοι ἐκλέγονται ὀφφικιοῦχοι Μυλοποτάμου XXVII. 33 β
Ρέκτωρ Ρεθύμνου Καραβέλλας Λ. XXVII. 7. 21
Ρέκτωρ Ρεθύμνου Κονταρίνης Λ. XXXVIII. 24
Ρέκτωρ Ρεθύμνου Κονταρίνης Νικ. XXVII. 16
Ρέκτωρ Ρεθύμνου Κορράριος Τζ. XXVIII. 8. 14
Ρέκτωρ Ρεθύμνου Κουερίνης Π. XXVII. 16. 21 XXIX. 12
Ρέκτωρ Ρεθύμνου Λορεδάνος Νικ. XXXI. 33
Ρέκτωρ Ρεθύμνου Μαρτσέλλος Μ. XXXVII. 3
Ρέκτωρ Ρεθύμνου Πολλάνης Μ. XXXVIII. 39
Ρέκτωρ Σητείας ἄδεια ἐξαγωγῆς σίτου XXVI. 20
Ρέκτωρ Σητείας Τζώρτζης Πέτρος XXVI. 12. XXVIII. 9
Ρέκτωρ Σητείας λαμβάνει γρόσια δύο ἐκ φόρου δουλοπαροικίας XXXVIII. 31
Ρέκτωρ Χανίων Βαρβαρῆγος Ἰωάν. XXXVIII. 20. 25. 27
Ρέκτωρ Χανίων Βενιέρης Ἀνδρέας XXIX. 19
Ρέκτωρ Χανίων Γραδόνικος Ἰωάννης XXXI. 32
Ρέκτωρ Χανίων Δαλμάριος Σίμων XXXIX. 47 ζ
Ρέκτωρ Χανίων Δελφῖνος Βίκτωρ XXVIII. 8. XXIX. 19
Ρέκτωρ Χανίων Δελφῖνος Ἰάκωβος XXXV. 9
Ρέκτωρ Χανίων Ἰουστινιάνης Ἰωάν. XXIX. 19.
Ρέκτωρ Χανίων Ἰουστινιάνης Μᾶρκος XXXIII. 43. XXXIV. 30. 33
Ρέκτωρ Χανίων Κουερίνης Ἰωάννης XXIX. 19
Ρέκτωρ Χανίων Κουερίνης Γουλιέλμος XXXV. 9
Ρέκτωρ Χανίων Τζάνε Νικόλαος XXVI. 11
Ρέκτωρ Χανίων Τζώρτζης Πέτρος XXVI. 18
Ρέκτωρ Χανίων νὰ ἀποστείλῃ Κώσταν Καλλέργην εἰς Βενετίαν XXXVI. 1
Ρέκτωρ Χανίων, δοὺξ καὶ σύμβουλοι νὰ ἐξετάσωσιν ὑπόθεσιν δημεύσεως τιμαρίου Μαρκεζίνας Βιγκόντσια ὡς συζύγου ἄλλοτε Ἀλεξίου Καλλέργη XXVIII. 25
Ρέκτορες ἀπαγορεύουσι μεταφορὰν τροφίμων XXXVIII. 28 σσ 28
Ρέκτορες καταχρήσεις XXXVIII. 32 σσ 32
Ρέκτορες δὲν ἐξαναγκάζουσιν ἀγρότας νὰ πωλῶσι τὸν σῖτον των XXXVIII. 32
Ρέκτορες ἐπιτρέπουσι μεταφορὰν τροφίμων ἀνὰ τὴν Κρήτην XXXVIII. 28
Ρέκτορες νὰ πλειστηριάσωσι κτήματα ἐπαναστατῶν XXXVIII. 9
Ρέκτορες ἐκμισθοῦσι δασμοὺς διὰ δημοπρασίας XXXVII. 14
Ρέκτορες ἐντολαὶ αὐτῶν XXXIII. 40
Ρέκτορες ἐντολαὶ αὐτῶν περιλαμβάνουσιν ἀπο-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νεμομένας ὑπ' αὐτῶν χάριτας XXIX. 1 ζ
Ρέκτορες ἐντολαὶ αὐτῶν ἀναθεωροῦνται, ὡς πρὸς τὰς κανισκεύσεις ὧν δικαιοῦνται XXXVIII. 17
Ρέκτορες ὑποχρεοῦνται νὰ δίδωσιν ἀντίγραφα ἀποφάσεων καὶ δικαιοπραξιῶν πρὸς ἔφεσιν XXVII. 33 η XXIX. 1 β
Ρέκτορες Χανίων κατηδάφισαν οἰκίας Γεωργίου Καπίνη XXVII. 30
Ρέκτορες μετ' ἐπιθεωρητῶν νὰ ἐξετάσωσι κτήματα παρανόμως κατεχόμενα XXXI. 18
Ρέκτορες διατάσσονται διπλασιάσωσι πρόστιμον κομιστῶν σκλάβων δηλούντων Τούρκους ὡς Ἕλληνας XXXI. 12
Ρέκτορες δὲν δικαιοῦνται κανισκεύσεων ἐκ τῶν κτημάτων τῆς κοινότητος XXVIII. 17
Ρέκτορες δὲν χρησιμοποιοῦσι δημόσια κάτεργα XXVIII. 11
Ρέκτορες δύνανται νὰ ἀναστείλωσι πληρωμὴν παλαιῶν προστίμων XXVII. 33 θ
Ρέκτορες νὰ λάβωσι γνῶσιν διατάξεων ἀποστολῆς ἀποσκευῶν εἰς Βενετίαν XXXIV. 35 ζ
Ρέκτορες νὰ μεριμνήσωσιν εἰσπραξιν ὀφειλομένην XXXIV. 18
Ρέκτορες νὰ ἐπιστρέψωσι ληφθείσας δαπάνας ἵππων καὶ ὑπηρετῶν ἐὰν δὲν εἶχον τοιούτους XXXV. 17
Ρέκτορες ἵπποι αὐτῶν XXXV. 18. 19
Ρέκτορες δὲν ἐγγυῶνται δι' ὀφειλὰς πρὸς τὸ δημόσιον XXXV. 21
Ρέκτορες ἐντολαὶ αὐτῶν XXXV. 21. 22. 23
Ρέκτορες συμπεριλαμβάνονται εἰς θέσπισμα 17 XXXV. 31
Ρέκτορες ἐξελθόντες γνωματεύουσιν ἐπὶ κτηματικῆς διαφορᾶς XXVI. 1
Ρέκτορες κτήσεων καταχρασταὶ XXVIII ΣΣ 17
Ρέκτορες δοὺξ καὶ σύμβουλοι ἐκτελοῦσι διαταγὰς φορολογίας οἴνου XXXIV. 19
Ρέκτορες δοὺξ καὶ σύμβουλοι εἰσπράττουσι Ναγκράτι δουλοπαροίκων XXXI. 15
Ρέκτορες Ρεθύμνου δικαιοῦνται νὰ ἀναστείλωσι πληρωμὴν χρεῶν XXVIII. 9
Ρέκτορες Ρεθύμνου δύνανται νὰ ἐμποδίζωσιν ἀποθήκευσιν ἐλαίου, πώλησιν καὶ ἐξαγωγὴν XXVII. 33 ζ
Ρέκτορες Ρεθύμνου νὰ μὴ ἐνοχλῶσι λατίνους κληρικοὺς XXVIII. 14
Ρέκτορες Χανίων δὲν ὑποβάλλουσιν εἰς ἀγγαρίας ἄνδρας Χανίων XXVII 32 α
Ρέκτορες Χανίων τελοῦσιν ἐπιθεώρησιν τιμαριούχων ἅπαξ κατὰ τὴν θητείαν των XXXI. 16
Ρέκτορες Χανίων ἐξελθόντες γνωματεύουσιν ἐν Βενετίᾳ περὶ ἀνταλλαγῆς ἐμπορευμάτων μεταξὺ Κρήτης, Μεθώνης καὶ Κορώνης XXIX. 5
Ρέκτορες πάσχουσιν οἰκονομικῶς XXVIII. 18
Ριάλτον Βενετίας ἐνεργεῖται πλειστηριασμὸς κατέργων XXXIV. 22
Ρῖζος Τζανάκης τιμαριοῦχος XXXIV. 34
Ρόδου ἱππόται. Ἕνωσις κατὰ τῶν Τούρκων XXVII. 37
Ρωμαίου τιμάριον XXXIII. 44
Ρωμανία XXVIII. 1. XXXIII. 45 θ. XXXIV. 22. 23. XXXV. 29. XXXVII. 2. 5. XXXVIII. 7. XXXIX. 9
Ρώμη XXXIV. 10

Σ

Σαβοΐας Κόμις XXXVII. 3
Σαγρέδος Νικόλαος κτηματικὴ διαφοραὶ XXVI. 19. XXVII. 26. XXXVI. 1. 16. 23
Σαλβάνο Βαρθολομαῖος καταγγέλλει πειρατείαν XXVII. 27
Σαλαμὼν Μᾶρκος ἐνοικιαστὴς χωρίου Βασιλιὲς XXVII. 28
Σαλαμὼν Ἄγγελος κατεχράσθη δύο τιμάρια XXIX. 23
Σαλτάγιας ἰουδαῖος υἱὸς Ἱερεμίου XXVIII. 13
Σανοῦδος Γουλιελμάτσιος XXX. 12
Σανοῦδος Ζαμίλιος τιμαριοῦχος XXVIII. 21
Σανοῦδος Ἰωάννης δοὺξ Κρήτης XXIX. 2
Σανοῦδος Ἰωάννης δοὺξ Αἰγαίου XXX. 4
Σανοῦδος Νικόλαος νυμφεύεται Φλωρεντίαν Σανούδου XXXI. 23. XXXVIII. 3 στ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σανούδου Φλωρεντία νὰ ἐκλέξῃ ἕτερον σύζυγον XXX. 12. XXXI. 23. ΣΣ 23
Σανούδου Φλωρεντία ἐκτοπίζεται XXX. 4
Sapientes ordinum=σοφοὶ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν XXIX. 13
Σάσων νῆσος φρουρεῖται XXXIV. 9
Sant' Herini=Θήρα φρούριον Αἰγαίου XXX.12
Σεργένται ἀστυνομικοὶ μισθοδοτοῦνται ὑπὸ τῶν πολιτῶν XXXI. 8
Σεργένται 45 φρουροῦσι Χάνδακα XXXI. 8
Σηριάκος Τζανάκης γραφεὺς Χάνδακος XXXVIII. 38
Σητεία XXVII. 17
Σητεία παραγωγοὶ πωλοῦσι σῖτον ἐν τῇ νήσῳ τὸ $^1/_3$ τῆς παραγωγῆς των XXVIII. 33. 34
Σητεία οὐδεὶς νέος φόρος ἐπιβάλλεται ὑπὸ δουκὸς καὶ συμβούλων XXVII. 35
Σητεία σύστασις δύο ταμιῶν XXXVII. 3
Σητεία κτήματα ἐπαναστατῶν XXXVIII. 9
Σητεία ἀγρόται πληρώνουσι φόρον δουλοπαροικίας γρόσια 17 XXXVIII. 31
Σητεία ρέκτωρ Τζώρτζης Πέτρος XXVI. 12. XXVIII. 9
Σητεία ρέκτωρ Βαλαρέσσος Βίκτωρ XXXV. 5
Σητεία ρέκτωρ XXVI. 20
Σηφοπούλου ἐπανάστασις XXVII. 33 ε
Σιβράνος Ἄγγελος καγκελλάριος Ρεθύμνου XXVIII. 27
Σιβράνος Νικόλ. σύμβουλος Κρήτης XXXI. 32
Σιδήρου ἐξαγωγὴ ἀπαγορεύεται XXVII. 32. XXIX. 1 γ
Σιδήρου εἰσαγωγὴ πληρώνει δασμὸν XXXI. 1 ια
Σιδήρου δασμὸς XXXI. 1 ιη
Σινᾶ ὄρος. Ἁγία Αἰκατερίνη XXIX. 16 XXXVI. 6
Σῖνος Νικόλαος σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXVIII. 2
Σισηφέα τιμάριον ἐν Τοῦρμα ψυχροῦ XXVIII. 25
Σῖτος XXVI. 3. 20. XXVII. 17. 28. 29. 32 β. 32 ε. 32 στ. 33 γ. XXVIII. 4. 32. 33. 34. XXIX. 1 γ. 4. ΣΣ. 4. 5. XXXV. 2. 29. ΣΣ. 29. XXXVI. 10. XXXVIII. 32
Σκλάβοι XXVI. 1. XXVII. 26. XXXI. 12
Σκαλάβι χωρίον XXVII. 1
Σκαναγάτα Βίκτωρ τεχνίτης λιμένος XXVII. 18
Σκεύη ἀποθηκῶν ὅπλων Χάνδακος XXXVIII. 11
Σκοπέλλα τιμάριον XXX. 1
Σκορδύλλης Πέτρος Παῦλος αἰχμάλωτος ἐν Βενετίᾳ XXVII. 22.
Σμύρνη XXVIII. 6. 7. XXX. 4
Σοπρακόμιτες τρόπος ἐκλογῆς των XXVIII. 10
Σοπρακόμιτες ἡλικία των XXVIII. 10
Σοπρακόμιτες κατέργων Ἀδριατικῆς XXVIII. 20
Σοπρακόμιτες XXIX. 7. 10. ΣΣ 10. 21. XXXIV. 4. 11. 22. XXXV. 12. XXXV. 13. XXXVII. 7
Σοπρακόμις Βαλαρέσσος Δονάτος XXXV. 13
Σοπρακόμις Δάνδολος Γράτων XXXV. 13
Σοπρακόμις Δονάτος Λεονάρδος XXXV. 13
Σοπρακόμις Μίαννης Ἰωάννης XXXV. 13
Σουριανὸς Ἄγγελος καγκελλάριος Ρεθύμνου XXVIII. 16
Σουριανὸς Ἄγγελος ἐνοικιαστὴς μονῆς Εἰρήνης XXX. 10
Σοφοὶ Κρητικῶν ὑποθέσεων Κορνάρος Δ. Βραγαδῖνος Βερνάρδος XXXV. 17
Σοφοὶ Κρητικῶν ὑποθέσεων Κουερίνης Γ. Σῖνος Ν. Βραγαδῖνος Δ. XXXVIII. 2
Σοφοὶ ἑκατὸν ἐπιτροπὴ ἐξουσιοδοτήσεως Βενετικῆς Γερουσίας XXXVI. 14. ΣΣ. 14.
Σοφοὶ Κρήτης δὲν ἀναμιγνύονται εἰς ὑποθέσεις Μεθώνης, Κορώνης καὶ Εὐβοίας XXXVIII. 7
Σπατσίδα τοπωνυμία XXXIII. 44
Στάνδια = Δία νῆσος XXXIV. 42
Στανιέρος Δονάτος σοπρακόμις XXXIV. 40
Στόλος Ἀδριατικῆς XXVI. 2 XXVII. 32 η XXVIII. 8. XXXI. 27
Στόλος λαμβανόμενα μέτρα ἀσφαλείας ἕνεκα τῆς ἐπαναστάσεως XXXI. 24
Στορλᾶτος Ἰωάννης πρόεδρος 40 XXXVII. 16
Στορλᾶτος Μαρῖνος σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIX. 1
Στρατολογία ἀπαγορεύεται εἰς καπετάνον δι' ἴδιον ὄφελος XXXIII. 40 β

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Στρατολογία 200 βαλλισταρίων ἐν Κρήτῃ XXXIV. 12

Στρατολογία κωπηλατῶν καὶ πεζῶν 4 κατέργων XXXIV. 12

Στρατολογία, δαπάναι αὐτῆς βαρύνουσι κατὰ τὸ $^1/_2$ τιμαριούχους XXXIX. 1 β

Στρατολογία Τούρκων XXXIX. 1 β

Στρατολογία κατέργων ἐν Εὐβοίᾳ ἐπαχθὴς XXXIX. 16

Συβρητοῦ δικαστὴς τιμαριοῦχος ἢ κάτοικος Ρεθύμνου ἐπὶ τριετίαν XXVII. 33 α

Συγγενείας συγγνώμη πότε δὲν παρέχεται XXXI. 5.

Συμβολαιογράφος Γεώργιος Ντὲ Μιλάνο XXX. 44

Συμβολαίον ἀκύρωσις. Καύκου·Κορνάρου XXX. 1

Σύμβουλοι καὶ δοὺξ XXVI. 1. 2. 6. 9. 10. 13. XXVII. 32 γ. 33 ε. XXVIII. 10. 13. 21. 25. 30. XXIX. 10. 14. 21. XXX. 12. XXXI. 5. 10. 11. 13. 14. 15. 18. 23. 26. XXXIII. 42. XXXIV. 4. 6. 9. 12. 16. 19. 22 ζ. ιδ. 22 ιθ. 25. 36. 42. 43. XXXV. 14. 21. 22. 23. 25. 28. XXXVI. 2. XXXVII. 1. 3. 4. 5. 10. 12. XXXVIII. 4. 5. 6. 8. 10. 12. 13. 19. 27. 40

Συμβούλιον σίτου XXVII. 32 ε

Συμβούλιον Χανίων ἀποφασίζει ἐπιβολὴν φορολογίας ὑπὲρ τοῦ λιμένος XXVII. 33 ιβ

Συμβούλιον Παρακλήτων (Γερουσία) Κρήτης ἐκλέγει σοπρακόμιτας XXVIII. 10

Συμβούλιον Παρακλήτων Κρήτης διοριζει πρόξενον Θεολόγου XXVIII. 29

Συμβούλιον Μεΐζον, ζήτημα εἰσαγωγῆς Ἑλλήνων XXIX. ΣΣ. 13

Συμβούλιον Μεΐζον ἐκλέγει ἐπίσης σοπρακόμιτας. XXIX. 21

Συμβούλιον Χάνδακος ἀποστολὴ 4 κατέργων XXXV. 4

Συμβούλιον 12 εὐγενῶν, ὅπως κρίνωσι περὶ κινδύνου ταξιδίου Βηρυττοῦ XXXIV. 31

Συμβούλιον ἐκλογῆς ὀφφικιούχων καὶ καστελλάνων. XXVIII. 13

Συμβούλου οἰκία ἐπισκευὴ XXIX. 5

Σύμβουλος Εὐβοίας Μπρεντάνος Πέτρος XXVIII. 8

Σύμβουλος Κρήτης ἔχει ἕνα ἵππον ὑπεράριθμον XXVII. 20 γ

Σύμβουλοι Εὐβοίας νὰ πληροφορῶνται νέα ἐκ Γενούης XXXIV. 9

Σύμβουλοι καὶ Βάϊλος Εὐβοίας περὶ γάμου Φλωρεντίας Σανούδου XXX. 12

Σύμβουλοι πρεσβύτεροι γενόμενοι ἀντιδοῦκες ἀντικαθίστανται ὑπὸ ταμίου XXXI. 4

Σύμβουλοι πρεσβύτεροι ἀντικαθιστῶσι δοῦκα XXXI. 4

Σύμβουλοι δὲν ἐπιβάλλουσι νέους φόρους XXVII. 35

Σύμβουλος ἀπόντος δουκὸς ἀντικαθιστᾷ τοῦτον XXXV. 28.

Συμβούλων ἐντολαὶ περὶ πωλήσεως σίτου XXXVIII. 29

Σύμβουλος Κρήτης Βενέδεικτος Ἰω. XXVI. 15

Σύμβουλος Κρήτης Γριώνης Δονάτος XXVI. 15. 16

Σύμβουλος Κρήτης Δαμολῖνος Μᾶρκ. XXVI. 16

Σύμβουλος Κρήτης Δάνδολος Γιλβέρ. XXXI. 29

Σύμβουλος Κρήτης Δονάτος Λεονάρ. XXXIX. 5

Σύμβουλος Κρήτης Μαῦρος Δονάτ. XXXVI. 26

Σύμβουλος Κρήτης Δὲ Μέντιος Ἰάκωβος XXXVIII. 38

Σύμβουλος Κρήτης Μοροζίνης Μαρῖν. XXVI. 16

Σύμβουλος Κρήτης Σιβράνος Νικόλ. XXXI. 32

Σύμβουλος Κρήτης Σωράντζος Ρεμίγ. XXXV. 5

Σύμβουλος Κρήτης Τριβιζάνος Βίκτ. XXVIII. 4

Σύμβουλος Κρήτης ὡς ὑποσύμβουλος Καπέλλος Ἰωάννης XXXIV. 26

Συνοικία Χάνδακος ἁγία Μαρία Βαλβέρντε XXXIV. 34

Σύνδικοι ζητοῦνται ὑπὸ τιμαριούχων Χανίων XXIX. 13 β

Σύνδικοι προνοηταὶ ἀποστέλλονται εἰς Κρήτην XXXV. 15

Σύνδικοι θεσμὸς ἐθεσπίσθη 1369 XXXVIII. ΣΣ 7

Σύνδικοι ἐν περιοδείᾳ λαμβάνουσι διαταγὰς XXXVIII. ΣΣ 21. 25. XXXVIII. 7. 21. 33 α ΣΣ 33. 38

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σύνδικος Μπόνος Δομίνικος XXXVIII. 38
Σύνδικος Δονάτος Ἀνδρέας XXXVIII. 38
Συνεισφορὰ διὰ δαπάνας ἀποστολῆς ψηφίσματος Μείζονος Συμβουλίου XXVII. 8.18.19.29
Συρία XXXIV. 20 XXXVI. 11. 14
Σφαγεῖα ἐκμισθοῦνται XXIX. 1 στ
Σωράντζος Ρεμίγιος σύμβουλος Χάνδακος XXXV. 5

Τ

Ταβερνίτης τοπωνυμία χωρίου Ψυχροῦ XXXVIII. 22
Τάγμα Ἁγίου Ἰωάννου Ἱεροσολύμων. Ἕνωσις κατὰ Τούρκων XXVII. 31
Τάκλα τιμάριον XXXIII. 44
Ταμεῖον ἀγορᾶς ἵππων αὐξάνεται XXXI. 17
Ταμεῖον Κρήτης ἔλεγχος XXXV. 15
Ταμεῖον Κρήτης προκαταβάλλει μισθοὺς πληρωμάτων κατέργων Εὐβοίας XXXIX. 16
Ταμεῖον σίτου δανείζει σίτον πρὸς ἐξοπλισμὸν κατὰ τῶν Τούρκων XXVI. 3
Ταμίαι Χάνδακος κατὰ Ν. Σαγρέδου XXVI. 1
Ταμίαι Χάνδακος δὲν διορίζονται λόγῳ χάριτος XXXI. 6
Ταμίαι Χάνδακος ἐκλέγονται ὑπὸ Μ. Συμβουλίου XXXIV. 13
Ταμίαι Χάνδακος ἀντικαθιστῶσιν ἀπόντα δοῦκα καὶ συμβούλους XXXV. 28
Ταμίαι Χάνδακος τελοῦσιν εἰσπράξεις ὅλοι ὁμοῦ XXXVII. 13
Ταμίαι Χάνδακος παρεμποδίζονται εἰς εἴσπραξιν ὑπὸ διοικήσεως XXXVIII. 10
Ταμίαι Χάνδακος τήρησις βιβλίων XXXVIII. 35
Ταμίαι Χάνδακος θεωροῦσιν υἱοὺς Ἐμμανουὴλ Χαρτοφύλακα δουλοπαροίκους XXXIX. 2
Ταμίαι Χάνδακος δικαιοῦνται ποσοστῶν κτημάτων δουλοπαροίκων περιερχομένων εἰς τὸ δημόσιον XXXIX. 13 α
Ταμίαι Χάνδακος δικαιοῦνται ποσοστῶν παρ' ἀγοραστῶν δημοσίων κτημάτων XXXIX. 13 α
Ταμίαι Χάνδακος δικαιοῦνται ποσοστῶν κατὰ τὴν πληρωμὴν παλαιῶν ἐγγείων φόρων φρουρίου Τεμένης XXXIX. 13 β
Ταμίας διαιτητὴς ἐν διαφωνίᾳ δουκὸς καὶ συμβούλων XXXIV. 22 ιδ
Ταμίας ἀποφασίζει ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας δουκός, συμβούλων καὶ καπετάνου XXXIV. 42. XXXV. 23
Ταμίας ἄδεια ἐπιβιβάσεως κατέργου XXXVI. 4
Ταμίας, δούξ, σύμβουλοι, ὀφφικιοῦχος νυκτός, καπετάνος ἀποτελοῦσι συμβούλιον ἐκλογῆς ὀφφικιούχων καὶ καστελλάνων XXXVIII. 13
Ταμίας Κρήτης Δελφῖνος Δανιὴλ XXXVIII. 38 β
Ταμίας Κρήτης Δαμολῖνος Μᾶρκος XXXVIII. 38 γ
Ταμίας Κρήτης Κονταρίνης Πέτρος XXVI. 19
Ταμίας Κρήτης Κόπος Ἰωάν. XXXVIII. 38 β
Ταμίας Κρήτης Μιχαὴλ Μᾶρκος XXVI. 19
Ταμίας Κρήτης Μπολντοῦ Φαντῖνος XXXVIII. 38 β
Ταμίας Κρήτης Τζάνε Ἀνδρέας XXXVIII. 37
Ταμίας Κρήτης Γκέτσιος Νικόλαος XXXV. 6
Ταμιῶν γραφεῖς καταγράφουσιν εἰσπράξεις καὶ δαπάνας XXXVII. 13
Ταμιῶν δικαιώματα περιεκόπησαν ὑπὸ συνδίκων XXXVIII. 33 α
Ταμιῶν ἔλεγχος ἐνεργεῖται κατὰ μῆνα XXXV. 26
Ταμιῶν καταχρήσεις προλαμβάνονται XXXVIII. 33 β
Ταμιῶν ὀφειλέται XXXIX. 13 β
Ταμιῶν ὀφφίκια συνιστῶνται δύο ἐν Σητείᾳ 1354 XXVII. 3
Ταξιδίου Βηρυττοῦ ναῦλος κανονίζεται XXXIV. 22 ιη
Ταρτεροῦ ἀκτὴ Κρήτης XXXVIII. 26
Τάφρων Χάνδακος ἐκβάθυνσις XXXIV. 15
Τεῖχος Ἀποκορώνου ἀνοικοδομεῖται ἐὰν ἡ δαπάνη θὰ βαρύνῃ τιμαριούχους XXXIX. 1 η
Τειχισμὸς καὶ λιμὴν Χανίων δαπάνη ὑπέρπυρα 500 ἐκ τοῦ φόρου ἐμπορίου XXVIII. 32 ια
Τειχῶν Χανίων ὕψωσις XXXVIII. 25 ε
Τεμένης φρούριον XXXIX. 13 β

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τένεδος XXXVII. 3. 4 ΣΣ 4 XXXVIII. 42 XXXIX. 15
Τεργέστη XXXIII. 40
Τεχνίτης λιμένος ἀποστέλλεται XXXIV. 42
Τεχνιτῶν μετοικεσία ἐν Κρήτῃ XXXIV. 25
Τζάνε 'Ανδρέας ταμίας Κρήτης XXXVIII. 37
Τζάνε Βενέδικτος κτηματίας Χάνδ. XXXIV. 34
Τζάνε Νικόλαος ρέκτωρ Χανίων XXVI. 11 XXVII. 30
Τζάνε Μᾶρκος δικαστὴς Κρήτης XXXV. 6
Τζένος Μᾶρκος σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIV. 31
Τζιάνης Πέτρος Δόγης Βενετίας XXXVI. 6
Τζῖνος Φριζόνιος σοπρακόμις XXXIV. 40
Τζώρτζης Πέτρος ρέκτωρ Σητείας XXVI. 12. 18 XXVIII. 9
Τιμάρια XXVII. 33 δ ε XXIX. 13 ΣΣ 13 XXX. 1 XXXVIII. 9 XXXIX. 14 στ
Τιμάριον Περσέγα ἐδημεύθη κατὰ τὴν ἐπανάστασιν Καψοκαλύβη. XXVI. 10
Τιμάριον 'Ανδρ. Κορνάρου Πλατισσὸ καὶ Ζαράτης XXX. 2
Τιμάριον Πλατανισσοῦ XXX. 1
Τιμάριον Ρωμαίου XXXIII. 44
Τιμάριον Δάφνη XXXIII. 44
Τιμάριον Τάκλα XXXIII. 44
Τιμάριον ἀνταλάσσεται XXXIII. 44
Τιμάριον Καλόρο XXXIV. 26
Τιμάριον Πισίδα Κανουλάρα XXXV. 38
Τιμάριον Σισιφέα ἐν Τούρμᾳ Ψυχροῦ XXXVIII. 25
Τιμάριον 'Αλεξίου Καλλέργη νὰ ἀκυρωθῇ ἡ δήμευσις XXXVIII. 25
Τιμάριον Καστρὶ XXXVIII. 30
Τιμάριον Βαρότση ἐν Τούρμᾳ Ρεθύμν. XXXIX. 4
Τιμάριον Βενιέρη ἐν Δαμάνια XXXIX. 9
Τιμαρίου ἀγοραπωλησία Κορνάρου καὶ Καύκου ἀκυροῦται XXX. 1
Τιμσρίου δουλοπαροίκοι ἀνήκουσιν εἰς τὸν τιμαριοῦχον XXXVIII. ΣΣ. 21
Τιμαριωτικοὶ νόμοι ἀναγνωρίζουσι κυριότητα ροῆς ὑδάτων XXVI. ΣΣ. 18
Τιμαριοῦχοι ἐκλέγονται καστελλάνοι Μυλοποτάμου ἢ δικασταὶ Συβριτοῦ ἢ γραφεῖς των XXVI. 33 α
Τιμαριοῦχοι Ρεθύμνου ζητοῦσι τιμάρια φονευθέντων ἐπαναστατῶν XXVII. 33 ι
Τιμαριοῦχοι Ρεθύμνου δὲν μεταφέρουσι διὰ θαλάσσης σῖτον εἰς Χάνδακα καὶ Μυλοπόταμον XXVII. 33 γ
Τιμαριοῦχοι Ρεθύμνου ἀγοράζοντες τιμάριον ἐν Χανίοις δὲν τελοῦσι εἰσφορὰς ἐν Ρεθύμνῳ XXVII. 33 δ
Τιμαριοῦχοι ἐπιθεωροῦνται ὑπὸ δουκὸς καὶ συμβούλων XXXI. 11
Τιμαριοῦχοι μὴ παρουσιαζόμενοι εἰς ἐπιθεωρήσεις τιμωροῦνται XXXI. 16
Τιμαριοῦχοι Ρεθύμνου καὶ Χανίων ἐπιθεωροῦνται ὑπὸ ρεκτόρων XXXI. 16
Τιμαριοῦχοι νὰ καταβάλωσιν ὀφειλομένας δόσεις XXXIV. 18
Τιμαριοῦχοι Χάνδακος κατέχουσι σίτον μουτζούρια 33.000 XXXVIII. 3
Τιμαριοῦχοι συνεισφέρουσιν ἀναγκαστικῶς εἰς δαπάνας ἐξοπλισμοῦ κατέργων XXXIX. 1β
Τιμαριοῦχοι Χανίων διαμαρτύρονται, διότι ἀφωπλίσθησαν XXXIX. 13 α
Τιμαριοῦχοι Χανίων ζητοῦσι κατάργησιν εἰσπραττομένου γροσίου δι' ἑκάστην ἀπόφασιν XXXIX. 13 γ
Τιμαριοῦχοι ὀφείλουσι νὰ εἶναι πιστοὶ εἰς Βενετίαν XXXIX. 13 α
Τιμαριοῦχοι Χανίων ζητοῦσιν ἀποστολὴν συνδίκων XXXIX. 13 β
Τιμαριοῦχοι ζητοῦσι τὰ ὀφφίκια νὰ δίδωνται ἐπὶ 6 μῆνας XXXIX. 13 δ
Τιμαριοῦχοι δυνάμει παραχωρήσεως ὤφειλον νὰ ὑπερασπίζωσι τὴν νῆσον XXXI. 10
Τιμαριοῦχος Γρίτης 'Ομομπόνος συνεισφέρει ἵππον XXVI. 5
Τιμαριοῦχος Γριμάλδης Βαρθολομαῖος XXXIII. 44
Τιμαριοῦχος Μπάφος 'Ανδρέας XXXV. 38
Τιμαριοῦχος Μαρκεζίνα σύζυγος Δομηνίκου Βενιέρη XXXIX. 3
Τιμαριούχων Χάνδακος πρεσβεία XXIX. 21

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τιμαριούχων ἐπιθεώρησις XXXI. 11. 13. ΣΣ 11-13
Τοκογλυφία ἐν Κρήτῃ XXXVI. ΣΣ 9
Τόκος δανείων 4% XXXVI. 9
Τοξόται 12 νὰ ἐπιβιβασθῶσιν κατέργου Ἑνώσεως XXVI. 2
Τοξόται στρατολογοῦνται ἐν Κρήτῃ διὰ τὰ 4 κάτεργα XXXIV. 12
Τοπωνυμία Σπατσίδα XXXIII. 44
Τορνεζέλια ἀποστέλλονται ἐκ Βενετίας 4000. XXXIV. 42
Τοῦρκοι ἕνωσις κατ' αὐτῶν XXVII. 31. 37. XXXVII. 24. XXXVIII. 5. 6. 7. XXXIX. 15
Τοῦρκοι φρουροῦνται ὑπὸ καπετάνου ἐκλεγομένου ὑπὸ τῆς κοινότητος XXXI. 10
Τοῦρκοι ἐν Κρήτῃ XXXI. ΣΣ 10. 12
Τοῦρκοι πολλαπλασιασμὸς αὐτῶν ἐπικίνδυνος XXXI. 12
Τοῦρκοι κομίζονται σκλάβοι ἐν Κρήτῃ, δηλούμενοι Ἕλληνες XXXI. 12
Τούρκων καπετάνος πειρατὴς Θαλασσινὸς Νικόλαος XXXIV. 1
Τούρκων στρατολογία XXXIX. 1 β
Τουρκίας ἵπποι εἰσάγονται ἐν Κρήτῃ XXXI. 17
Τουρκίας ἐμπορικαὶ σχέσεις μετὰ τῆς Κρήτης XXXIV. 20
Τοῦρμα Ψυχροῦ ἔνθα τιμάριον Σισιφέα XXXVIII. 25
Τοῦρμα Ρεθύμνου τιμάριον Βαρότση XXXIX. 4
Τριβιζάνος Βενέδεικτος δικαστὴς νυκτὸς XXXV. 6
Τριβιζάνος Βίδος πρόεδρος 40 XXXVIII. 4
Τριβιζάνος Βίτος καπετάνος Κρήτης XXXVI. 5
Τριβιζάνος Βίκτωρ σύμβουλος Κρήτης XXXVIII. 4
Τριβιζάνος Νικόλαος ἔκτακτος προνοητὴς XXXVI. 1
Τρόπος τηρήσεως λογιστ. βιβλίων XXXVIII. 35
Τροφίμων μεταφορὰ ἀνὰ τὴν Κρήτην ἐπιτρέπεται προηγουμένης ἀδείας τοῦ ρέκτορος XXXVIII. 28
Τροφίμων μεταφορὰ ἐντὸς Κρήτης διὰ ξηρᾶς ἐλευθέρα XXXIX. 1 α
Τροφοδοσία φορτωτῶν ταξιδίου Κρήτης Βηρυττοῦ. XXXIV. 22 ιστ
Τυρὸς ἐξαγωγὴ XXVII. 32 β
Τυρὸς δασμὸς XXXI. 1 ιε. 1 ζ. XXXIX. 5. 7

Υ

Ὑδάτων ροὴ δικαιώματα παροχθίων XXVI. 18. ΣΣ
Ὑδάτων ροὴ κυριότης ἀντιτίθεται εἰς ρωμαϊκὸν δικαίον XXVI. 18
Ὑδάτων Κλαδισσοῦ ἐπίσχεσις XXVI. 18
Ὑδάτων δικαίωμα ροῆς ἀνεγνωρίζετο ἐν Ἑπτάνησῳ μέχρι τοῦ 1904 XXVI. 18. ΣΣ
Ὑλικὸν Τενέδου διάσωσις XXXVII. 3
Ὑπήκοοι Βενετοὶ πληρώνουσι εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν δασμὸν 1% XXXI. 1 α
Ὑπηκοότης Βενετικὴ πῶς παραχωρεῖται εἰς μετοικοῦντας εἰς Κρήτην XXXVI. 21. ΣΣ 21
Ὑπηρέται ἐμπόρων καὶ φορτωτῶν σιτοῦνται ὑπὸ πλοιοκτητῶν XXXIV. 22 ιστ
Ὑπηρέται ρεκτόρων XXXV. 17
Ὑποκαπετάνος ἀποστέλλεται ἐξ Ἀδριατικῆς εἰς Κρήτην XXXIV. 22 κ
Ὑποκαπετάνος Γριμάνης Πέτρος XXXIV. 29
Ὑφάσματα εἰσαγωγικὸς δασμὸς 1% XXXI. 1 ϑ. XXXIV. 6

Φ

Φαλιέρος Νικόλαος σοφὸς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν XXVII. 29
Φαλιέρος Παῦλος πλοιοκτήτης XXXVI. 10
Φαντζάκο Μαρῖνος σοφὸς Κρητικῶν ὑποθέσεων XXXIV. 39
Φλανδρίας νηοπομπὴ ἐξάγει οἴνους Κρήτης Παμέλα καὶ οἴνους πέραν τῆς Ἀδριατικῆς XXIX. 3. 9
Φλάνδρια τόπος εἰσαγωγῆς οἴνων. XXXIV. 6
Φόροι XXVII. 18. 29. 32. 35 ια. ΣΣ 22. XXXI.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

15. XXXIII. 45 α. β. XXXVII. 12. XXXVIII. 31. σσ 31. 36
Φορολογία XXVI. 2. XXVII. 29. 32 ιβ XXXI. 1 ιδ. ιστ. σσ 1. XXXIII. 45. 45 α καὶ β. XXXIV. 19. σσ 19. XXXIX. 6. 7. σσ 7
Φραδέλλος Παῦλος Κοντόσταυλος πεζῶν XXXIII. 41
Φραδέλλου Ἰακωβίνη ἄδεια γάμου XXVI. 14
Φρούρησις Χανίων XXXVII. 6
Φρούρια Αἰγαίου XXX. 12
Φρούριον Βονιφατίου νῦν Μονοφάτσι XXXI. 7
Φρούριον Μπελβεντὲρ XXXI. 7
Φρούριον Πριωτίσσης XXX. 10
Φρούριον Ρεθύμνου XXVII. 33
Φρούριον Τέμενη XXXIX. 13 β
Φυλακῶν δημοπρ. XXXI. 9 σσ 9 XXXIII. 33
Φυλάκισις διὰ χρέη XXXVIII. 30
Φωσκαρίνης Γιοῦστος σοφὸς διὰ ζημιωθέντας XXXIV. 38
Φωσκαρίνης Ἑρμόλαος ἐπὶ τῶν ναυτικῶν XXVIII. 6
Φώσκολος Θ. ἐπίτροπος ἀνηλίκων XXXIX. 4
Φώσκολος Φραγκῖσκος σοφὸς ὑποθέσων Κρήτης XXXIV. 20
Φωσκόλου Κατερούτσια σύζυγος Φιλίππου Πιζάνη XXXIX. 10

Χ

Χαλκὶς XXXVIII. 3
Χάνδαξ XXVI. 7 XXVII. 8. 9. 18. 33 γ XXIX. 22 XXXI. 1 ιστ σσ 5. 8. 18 XXXIII. 42 XXXIV. 4 σσ 6 42. 44 XXXV. 4. 30. 32 XXXVIII. 1. 8. 11. 23 XXXIX. 5. 7
Χάνδαξ ρέκτωρ Τζάνε Ν. XXVI. 11 XXVII. 30
Χανιὰ XXVII. 32. δ ι ιβ 35 XXVIII. 9. 18. 25 XXXI. 16. 18. 32 XXXVI. 1 XXXVII. XXXVIII. 18. 25 α β γ ε XXXIX. 1 ϑ 5. 9. 13 α β 19
Χανιὰ ρέκτωρ Δελφῖνος Βίκτωρ XXXVIII. 8. 19
Χανιὰ ρέκτωρ Βενιέρης Ἀνδρέας XXXIX. 19
Χανιὰ ρέκτωρ Ἰουστινιάνης Ἰωάν. XXXIX. 19
Χανιὰ ρέκτωρ Κουερίνης Ἰωάννης XXXIX. 19
Χανιὰ ρέκτωρ Τζάνες Νικ. XXVI. 11 XXVII. 30
Χάριτες ἀπονεμόμεναι περιλαμβάνονται εἰς ἐντολὰς ρεκτόρων XXXIX. 1 ζ
Χαρτοφύλακας Στέφανος Ἐμμανουὴλ XXIX. 2
Χαρτοφύλακας Κώστας Ἐμμανουὴλ XXIX. 2
Χαρτοφύλακας Ἐμμανουὴλ διαμαρτύρεται ὅτι δὲν εἶναι δουλοπάροικος αὐτὸς καὶ οἱ ἀνωτέρω υἱοί του XXIX. 2
Χῆραι καταθέσεις των νὰ πληρωθῶσιν ὑπὸ λιμενικοῦ ταμείου XXVIII. 3. 12
Χίος XXXVII. 3
Χρέη ἀναστολὴ XXVIII. 9
Χρέη Βενιέρη XXXIV. 33
Χρέη ἐξόφλησις κατὰ δόσεις XXXV. 32
Χρεωφειλέται ἀπονέμεται χάρις XXVIII. 9 XXXIX. 1 γ
Χρήματα φυλάσσονται ἐντὸς χρηματοκιβωτίων μετὰ τεσσάρων κλειδῶν XXXI. 6
Χρήματα ἀποστέλλονται ἐκ Βενετίας XXXIV. 42
Χριστιανὸς Παῦλος XXIX. 12
Χριστιανῶν σωτηρία διὰ τῆς ἑνώσεως κατὰ τῶν Τούρκων XXVIII. 7

Ψ

Ψυχρὸ χωρίον XXVIII. 22. 25

Ω

Ὡρεοὶ φρούριον Εὐβοίας. XXXVIII. 5

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΧΕΙΟΥ [illegible] ΑΚ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τιμᾶται Δρχ. 800

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

